Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Mr John Hi

to

Mr John Luc

Commen

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

1472

P

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

2 8 401 28-1

352 Beroaldo (P.) Commentarii Questionum Tusculanarum, *water stained, vellum, Venetiis,* 1502—Wilkes (J.) English Liberty, *printed within borders, frontispiece, n. d.* 2 *vol.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Commentarii questionum tusculanarum editi a Philippo Beroaldo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

401

PHILIPPI BEROALDI BONONIENSIS AD NOBILEM PHILIPPVM CYVLANVM PANNONIVM DISCIPVLVM SVVM EPISTOLA.

ISOCRATES ille summus disciplinæ Rhetoricæ ꝓfessor: ex cuius ludo litteratorio tanq̃ ex
æquo Troiano inumeri principes exilierũt: sup discipulis duobus theopõpo atq; ephoro ita
diiudicabat: ut alteri frenis: alteri calcaribus opus esse dictitaret. Tu uero mi Philippe theo-
põpo. q̃ ephoro similior: nõ tã stimulo eges ad studia excolenda q̃ freno. Cum tuapte spõte
ꝓpensus adeo sis ad litteras sitienter auriendas: ut ardore quodã iflãmatus rapi uidearis. Et cũ doctoris
officiũ sit ut docere. Discipuli ut uelit ꝓbere se docilem: ego quidem operã do: ut ex promptuario meo
pœnora neq; mucida neq; putrida tibi exꝓmantur. Tu autem tãta ingenii docilitate existis: ut docilio-
res te oppido q̃ paucos cognouerim. Iã sexquiãnum in meo contubernio mecum degis. quo toto tem-
pore nulla ꝑ incuriã dies trãsmissa est: quin aut ipse tecũ aliquid musitaueris: aut ex me qppiã audiueris
dignũ auditu dignũq; memoratu. Ex hac uigilãtia: ex hoc ꝑtinaci studio. Ex hac quotidiana exercitatõe
tantũ profecisti: ut linguæ uitiligines repurgaueris: ut salebras barbarismoꝝ: qui trãsmontanis fere ge
nuini ac peculiares sunt: latinitatis dolatorio leuigaueris: ut iã ꝓsa & uersu pericliteris ingeniũ. Et cũ i
eo sis adolescentiæ lubrico. In quo fere aut cadere: aut titubare cõtingat te nullus uitiorũ turbo iactauit
non delitiæ nostrates: non condiscipuloꝝ sodalitates: non illicibiles uoluptates transuorsum trudere
potuerũt a cultura litteraꝝ: sine quibus cultus omnis est incultus & uita uix uitalis. Nõ fecisti qđ cõplu
sculi scholasticoꝝ: q ad nos prout barbari ueniũt. Ita barbari in patriã reuertũtur: rigidi ꝓrsus & idola
tiles: quos nulla scobina elimare: nulla ascia possis expolire Cœperunt tamen aut pridem: qđ mihi ma
gnæ uoluptati est: pleriq; oẽs trãsmontanoꝝ me potissimũ auspice & doctore barbariem exuere elegã-
tiam induere. Nitorem linguæ detersa rubigine ostentare: nec tã uerbosas leges sectari: q̃ eloquẽtiam
latialem assectari: quibus non tã cordi est Bartolus & Baldus q̃ Plautus & Plinius: tu autem impẽsam
operãdas: ut in pannoniã nitidior redeas atq; elegãtior: neq; ulla ex parte sis Cyulanæ familiæ de hõe-
stamẽto: quæ clara honorataq; apud pãnonios est: ex q̃ nõ pauci lõgo ab hic seculo extiterũt nobilitate
mõstrabiles: & in ꝓsentia tres fratres tui ladislaus. Georgius. Nicolaus præfecturis militaribus decorati
inter quos Georgius quẽ morẽ noĩatĩt: cũ primis enitescit. Comitate affabilis: liberalitate munificus:
bellica uirtute ꝓpollens: & ob id maxio panoniarum regi piucundus. Qui cum bellum cõtinenter ge-
rat aduersus turcas truculẽtos: eũ ducatu bellico exornatũ ueluti obiicem opposuit ꝓcellæ efferatarum
gentiũ suffrenãdæ atq; ferotiæ retundẽdæ. Tu uero militiæ huiusce nr̃æ litterariæ sacramẽtis initiatus.
Et eloquentiæ candidatus: nihil omittis earum rerum: quæ tibi: quæ tuis: quæ familiæ esse possint or-
namento. Quod mihi hortamentũ sane fuit & incitabulũ: ut tibi nuncupatim dedicarem cõmentarios
Tusculanaꝝ questionum quos nuprime excudi: quibus spero me dedisse tale temperamẽtum: ut neq;
immodice extuberarent: neq; anguste astringerentꝫ: quoꝝ doctrina: neq; promiscua est neq; ꝓtrita: ut
pote ex philosophiæ deprompta sacrario: intercisum flosculi intextũ: ut spirãtes suaueolẽtiam magis:
q̃ graucolentiã. De tota re tu & cæteri sinceri lectores bene opinor iudicabũt: Virulentorũ linguas &
oblatratorũ morsus nihil moror. Quod superest deũ rogo ut mihi tantisper uitã proroget: dum ero
ad hãc cõmentandi facultatem idoneus. In manibus sunt cõmentarii apuleiani: quos interuallo breui i
termissos ad officinam reuocare contendo: ut litteratoria incude formati usui esse possint mercis nr̃æ
negociatoribus & condimentorum nostrorum alimenta sectantibus. Vale & dilige doctorem.

Isocrates
Theopõpus
Ephorus
Doctoris officium
Discipuli
Vitiligines linguæ
Adolescentiæ lubricũ.
Vita sine lrĩs
Vix uitalis
Indolatiles
Transmõtani elegantiæ sectatores
Laus georgii mores
Flosculi cõmẽtariis inspersi
In mãibus cõmẽtarii Apuleiani

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

PHILIPpi Beroaldi commentarii in quæstiones tusculanas.

PHILOSOPHIA Donum dei dux uitæ. Virtutis ĩdagatrix:uitiorum expultrix. Disciplina Disciplinarum sapiẽtiæ amor. Vitæ lex. Trifariã diuiditur. In moralẽ:naturalem:rõnalem. Prima componit animum. Secunda rerum naturam scrutatur. Tertia proprietates uerborum exigit & structucam. Qui mẽbratim philosophiam diducunt. Contenti sunt hac tripartita distributiõe. Quidam

Laus philosophiæ.

MARCI Tulii Ciceronis Tusculanarũ quæstionum Liber Primus.

CVm Defensionũ laboribus senatoriisq; mũeribus aut oĩno aut magna ex pte eẽm aliqdo liberatus retuli me Brute te ortãte maxĩe ad ea studia q̃ retenta aĩo remissa tpibus: lõgo ĩteruallo ĩtermissa reuocaui. Et cũ oĩum artiũ: quæ ad rectã uiuendi uiã pertinerent: ratio & disciplina studio sapiẽtiæ q̃ philosophia dicit: cõtineretur: hoc mihi latinis lr̃is illustrãdũ putaui: Nõ qa philosophia græcis & lr̃is & doctorib9 pcipi nõ posset: sed meũ iudiciũ semp fuit oĩa nostros: aut ĩuenisse p se sapientius q̃ græcos: aut accepta ab illis fecisse meliora: q̃ qui dẽ digna statuissẽt: ĩ qbus elaborarẽt: Nã mores & ĩstituta uitę resq; dõesticas ac familiares nos profecto & melius tuemur & lautius: rẽ uero publicã

frustratim secantes non tam partiũtur q̃ cõcidunt ac lãcinãt. Moralem quæ græce ethicæ dicitur: cũ primis excoluit. M. Tullius cõditis uoluminibus non paucis. Inter quæ tusculanæ quæstiões sunt famigeratæ. Quas hoc titulo inscripsit a uilla tusculana: q̃ prius syllæ Dictatoris: postea fuit. M. Ciceróis qui alteram quoq; uillam habuit: quã uocabat Academiam. Ab exemplo Academiæ Platonicæ. Vbi cõposuit uolumĩa eisdẽ noĩbus

Tuscu lana uilla.

CVm ubiq; fere se Platóis sectatorem profiteatur. In quæstiõibus tusculanis: nõ minus stoicus est q̃ Platonicus: probatq; dogmata stoicorum quæ austeriora sunt quorum astrictior est oratio: qui architecti sunt pœne uerborũ In. M. Tulii Ciceronis libris deprẽdere licet: non Geometriæ: non musicæ: nõ grammaticæ: nõ deniq; ullius ingenuæ artis scientiã ei deffuisse. Hic dialeticæ subtilitatẽ: hic moralis partis utilitatem: hic rerum motus causasq; cognouit. Ita ex multa eruditione: & oĩum rerum scientia exũdat exuberatq; illa admirabilis eloquẽtia. Vt merito creditum sit & proditum. M. Tullii Cicerõis ingenium solum Romano imperio par fuisse latinæq; facũdiæ pomeriũ protulisse: scribit autẽ nominatim ad. M. Brutum hasce quæstiones: hominem tum iucũdum & carũ: tũ litteris præcellentẽ: cuius noĩ librũ illum de claris oratoribus Clarissimum dedicauit. Ad quem librum quoq; cuĩ titulus est orator. Et quinq; uolumina de finibus bonorum malorumq; perscribit: quem quanti faciat identidẽ ostendit: qui tãta doctrina præditus fuit: uti ne græcis qdem cederet in philosophia: ut ei ĩterdũ ipse Cicero non satifaciat. Nãq; illum ueluti fractum & elumbẽ infamabat: hic tyrãnoctonos fuit. Et si filius Cæsaris creditus: scripsitq; ad ipm Ciceronẽ librum de uirtute probatissimũ. Et hoc ueluti anteloquiũ sit interprætationũ: quas laconicas inscribere destinauerã utpote concinnas & breues. Nolebã enim in his laxius fusiusq; euagari: sicut in commẽtariis properti atq; tranquilli sumus latissime expaciati. Laconismon in his de industria sectari in animo erat: ut lectores diiudicare possent an iidẽ essemus in pauciloquio: qui in multiloquio existimamus. An in nobis uersatile ĩgenium sit: quod & angusta copiose: & copiosa strictim possit edissertare: nõ enim minus artificiosum est latitudinẽ materiæ stricto sermone colligere: quã res breues late differere: sed nodi enodari sine laxamẽto: copia rerum explicari sine copiosa ĩterprætatione non poterant. Spero tamen me secutũ tale temperamentũ: ut candidus lector: neq; multum deesse: neq; multum superesse sit existimaturus. Defensionum: laus boni oratoris: ut in actionibus forensibus defendere malit quam accusare: Cũ hoies hominũ causa geniti sint & deus sit mortali iuuare mortalẽ: præterea tũ periculosum tũ sordidũ est: ut accusator nomineris: Quod cõtigit cuipiã. M. Bruto quid est enim tam inhumanũ quã eloquentiam a natura ad conseruationem hominum datam: ad hominũ pestem perniciemq; conuertere. Ad ea studia: philosophiæ studia significat. Tẽporibus: tẽpora bellorum ciuilium turbulenta intelligi uult. In quibus tollitur e medio sapientia uigeritur res ut inquit ennius. Studio sapientiæ: Sapientia pfectum bonum est mentis humanæ philosophia sapientiæ amor est: & affectio: quod & ipso nomine fatetur: quidã sapientiam dixerunt eẽ diuinorum & humanorum scientiã: quam græci sophiam uocant: philosophiam uero uirtutis studium. Alii studium corrigendæ mentis. A quibusdam dicta est, appetitio rectæ rationis: ab aliis uitæ lex: philosophia ut ait uerissime seneca. Animũ format & fabricat: uitam disponit: actiones regit: agenda & omittenda demonstrat: sine hac nemo securus est philosophandum est: siue fato cuncta regũtur: siue casus res humanas ĩpellit: siue deus uniuersi arbiter & conditor Cuncta disponit. Nostros: Laus romanorum: de quibus plinius genitum in toto orbe præstãtissima una omni uirtute haud dubie Romana extitit. Cicero quoq; aliubi ĩquit. Ingenia ut multis rebus possumus iudicare nostrorũ hoĩum: multum cæteris hominibus omnium gentium præstiterũt.

Accusatoris nomẽ sordidum

Sophia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

nostri maiores certe melioribus temperarunt: & i/
stitutis: & legibus. Quid loquar de re militari? in
qua cum uirtute nostri multum ualuerunt: tum
plus etiam disciplina. Iam illa quæ natura non lit/
teris assecuti sunt: neq; cum græcia: neq; ulla cũ gẽ/
te sunt conferenda. Quæ enim tanta grauitas: quæ
tanta constantia magnitudo animi: probitas: fides
quæ tam excellens in omni genere uirtutis in ullis
fuit: ut sint cum maioribus nostris cõparanda. Do
ctrĩa græcia nos & omni litterarum genere supera
bat: in quo erat facile uincere non repugnantes: nã
cum apud gręcos antiquissimum e doctis sit genus
poetarum: si quidẽ Homerus fuit: & Hesiodus an
te Romam conditam Archilochus regnãte Romu/
lo: serius poeticam nos accepimus: ãnis fere. cccc x.
post Romam conditam Liuius fabulam dedit Ap/
pio Claudio Cæci filio. M. Tuditano cõsulibus: an/
no ãte natum Ennium: qui fuit maior natu: q̃ Plau
tus: & Neuius: sero igit̃ a nostris poetæ uel cogni/
ti: uel recepti. Quanquam est ĩ originibus solitos
esse in epulis canere conuiuas ad tibicinem de claro
rum hominum uirtutibus: honorem tamen huic
generi non fuisse declarat oratio Catonis: in qua
obiecit ut probrum Marco nobiliori: ꝙ in prouin
ciam poetas duxisset: duxerat autem consul ille in
ætholiã ut scimus Enniũ: quo minus ergo honoris
erat poetis: eo minora studia fuerũt. Nec tamen si
qui magnis ingeniis in eo genere extiterũt: nõ satis
græcorum gloriæ responderũt: an censemus si Fa
bio nobilissimo homini laudi datũ esset: ꝙ pinge/
ret non multos etiã apud nos futuros polycletos:

Institutis & legibus: De ĩstitutis antiquis Romanorum caput est apud Valerium: leges decẽuirales ait
liuius eẽ fontem oĩs publici priuatiq; iuris. Apud Mar. Tullium. Crassus orator sic refert. Bibliothecas me
Leges xii. tabularum Hercule omnium philosophorum unus mihi uidetur libellus. xii. tabularũ: siquis legum fontes & capita ui
derit & auctoritatis pondere & ubertate utilitatis superare. De re militari. Hæc propria & ueluti peculiaris
ars fuit Romanorũ: hac res Romana creuit ad summum: hæc ut Mar. Tullii uerbis utar nomẽ populo Ro
mano: hæc huic urbi æternã gloriã peperit: hæc orbem terrarum parere huic imperio coegit: lege iosephũ
disciplinam bellicã Romanorũ miro præco
nio extollentẽ. Doctrina græcia. Mar. Tul
lius in oratione: pro. L. flacco tribuo græcis
litteras: do multarũ arcium disciplinam: nõ
adimo sermonis leporem ingenii acumen
dicẽdi copiam. Eusebius quoq; in. viii. præ/
parationis euangelicæ. Græcia inquit sola
homĩes generat uere cælestes atq; diuinos.
Docti græci Natura ad omnem sciẽtiam natos. Cuius
rei causa ẽ subtilitas aeris. Nõ enim temere
dixit heraclius. Aer siccior anima prudenti
or ac melior. Homerus ante romã. Cor.
nepos in primo cronicorũ dixit homerum
fuisse ante Romã conditam annis circiter.
C. lx. Sassius uero in annalibus de Home/
ro & hesiodo scriptũ reliquit utrunq; uixis
se ante Romam cõditã Siluiis Albæ regnã
tibus: annis post bellum Troianum plus.
clx. alii homerum q̃ hesiodũ maiorem na/
tu fuisse dixerunt. Alii minorem Mar. Var
ro non esse dubium inquit quin aliquo tẽ/
pore eodem uixerint: eosq; synchronos fu/
isse testatur. Liuius. A. Gellius in. xvi. pri/
Liuius andronicus mus oium. L. Liuius poeta fabulas docere
Romæ cœpit p⁹ sophoclis: & euripidis mor
tem annis plus fere. C. & lx. idem aliubi Li
uium appellat antiquissimũ poetam. Eius/
dem Titus Liuius & Valerius maxim⁹ me/
minerunt quẽ suarum fabularũ actorẽ exti
tisse tradunt. Cognominatus est androni/
cus. De quo sic diomedes. Cõstat apud Ro
manos: primum latino sermone comediã
liuium andronicũ scripsisse. Enniũ. Mar.
Ennius Varro in primo de poetis libro scripsit. Q.
Ennium natum esse. Q. Valerio &. C. Ma/
nilio Consulibus. Tarentinus fuit. Si Euse
bio credim⁹. Mela põponius ait rudias apu
liæ oppidũ ennio ciue esse nobiles cui asti/
pulatur silius cum ait miserunt calabri ru/
diæ genuere uetustæ periit morbo articula
ri. Neuius: Hic stipẽdia fecit bello punico
primo: plautus uero floruit in scena id tem
poris: quo Mar. Cato orator in ciuitate. In
Origies catonis originibus: scilicet portii Catonis. De quibus uoluminibus: hæc Cicero in Bruto. Iã uero origines Catonis
quem florem aut quod lumen eloquentiæ non habent idem mox paulo in hanc sentẽtiam: utinam exta/
rent illa carmina: quæ multis seculis ante suam etatem in epulis esse cantitata a singulis conuiuis. De claro
rum uirorum laudibus in originibus scriptum reliquit cato: scriptionem originum taxat festus pompeius
tanquam mutilam cum ait originum libros ꝙ inscripsit. Cato nõ satis plenum titulum propositi sui uide/
tur amplexus quando prægrauant ea: quæ sũt rerum gestarum populi Romani. Huic generi: scilicet poe
tarum poeticæq; disciplinæ. Oratio Catonis: Idem Cato scripsit orationes amplius centum quinquagita.
Vt probatum. Dedecus turpitudinem alias conuitium. Alias stuprum & incestum: lex fuit apud romanos:
Probrũ ut probrum uirginis uestalis capite puniretur. M. nobiliori. Cognomentum est. Dicebatur enim. M. Fului
us nobilior: qui ætholos uicit. Vnde ouans urbem ĩtroiuit. Ambraciam signis tabulisq; pictis spoliauit quã
uictoriam ennius ĩsigni poemate celebrauit. Q. Fuluius nobilior. M. huiusce filius ennium ciuitate dona/
Fabii pictores uit. Fabio qđ pingeret. Cognomen ex pictura traxerunt fabii clarissime gentis. Dicti enim sunt pictores:
pricepsq; huius cognominis fabius ædẽ salutis pinxit: quæ pictura durauit ad plinii memoriã: æde claudii

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

& parthasios fuisse: honos alit artes: omnesq; incenduntur ad studia gloria: iacentq; ea semper: quę apud quosq; improbantur: summam eruditionem græci si tam censebant in neruorum uocumque cãtibus. Igitur & Epaminundas priceps meo iudicio græciæ fidibus præclare cecinisse dicit. Themistoclesque aliquot ante annis cum in epulis recusasset lyram: est habitus indoctior. Ergo in græcia musici floruerunt: discebãtque id omnes: nec qui nesciebat: satis excultus doctrina putabatur: in summo apud illos honore geometria fuit. Itaque nihil mathematicis illustrius: at nos metiendi ratiocinandi q; utilitate inspecta: huius artis terminauimus modum. At cõtra oratorem celeriter complexi sumus nec eum primo eruditum: aptum tamen ad dicendum: post autem eruditum: nam Galbam africanum Lelium doctos fuisse memoriæ traditum est: studiosum autem eum qui iis ætate anteibat Catonem: post uero Lepidum Catonem: Graccos: deide ita magnos nostram ad ætatem: ut nõ multum aut nihil oĩno græcis cederet. Philosophia latuit usq; ad hanc ætatem nec ullum habuit lumen litterarũ

principatu exusta. Refert liuius fabium pictorem delphos ad oraculum missum Hãnibale italiam uexante fuit: hic scriptor annalium sed impolitus ac sine ullis ornamentis: sensus est: si honoratus laudatusq; eẽt fabius cognomento pictor ex arte pingendi fuissent haud dubie apud romanos non pauci pictores ægregii: quales policletus parrasiusq; fuerunt. Miror Ciceronẽ cũ de pictoribus loquatur mentionem facere: polycleti: qui statuarius fuit: & ex ære signa fecit nobilitata scriptorum præconio: cum primus fecit Astragalizõtes: hoc est talis ludentes: quo opere nullum absolutius iudicant. Sic erudiuit hic toreuticen: ut phidias aperuit: proprium eiusdem ut uno crure isisterẽt signa quæ faciebat parrhasius autem descendit cum zeuside in certamẽ picturæ primus symetriã dedit picturæ: primus argutias uultus: elegantiam capilli uenustatem oris expræssit. De utroq; plinius satis multa. Honos alit artes: In hanc sententiam Valerius: uirtutis uberrimũ alimentum est honos. In neruorum cantibus: Musicam significat. Antiqui neruias uocabãt cordas lyræ: utpote ex neruis cõfectas. Epaminũdas: Hic thebanus hõesto genere natus pte polymno. Citharizare: & cãtare ad cordarũ sonum doctus est a Dionysio: Carmina cãtare tibiis ab olympiodoro: saltare a califrone. In philosophia præceptorẽ habuit lysiã pithagoreũ: fuit modestus: prudens: grauis peritus belli: fortis manu: animo maximo: adeo ueritatis diligens ut ne ioco qdẽ mentiretur. Fidibus: Cithara: & chordis canoris. Virgilius trehicia fret[9] cithara fididibusque canoris. Habitus indoctior. Quintilianus in primo. Vnde etiã ille mos: ut in conuiuiis post cenã circũferretur lyra: cuius cũ se imperitum themistocles cõfessus eẽt: ut uerbis ciceronis utar est. habitus indoctior: scribũt historici cymonẽ in cena apud laomedontem nõ inuitũ decãtasse: ex quo laudatus est: præpositusq; themistocli: quod ille neq; cãtare: neq; fidibus didicisse. Verum amplissimam opulentissimamq; rempublicam sese scire facere iactasset. In græcia musici Tantum antiquis illis temporibus apud grecos uenerationis musicæ fuit ut idem musici & uates & sapientes iudicarentur auctor est imagines omnium in litteris studiorum ãtiquissimam musicem extitisse. Constat citharedicam artem inter honestas professiones numerari per hanc orpheus plurimũ potuit hãc philosophi graues amant hanc diligunt muscæ quibus tradentibus in usum hominum uenit hæc in agonibus hoc est sacris certaminibus coronatur. Geometria. In numeros atq; formas diuisa geometria est: quam oratori necessariam esse autumant eruditi præcipit Plato geometriam musicamq; pueris esse discendam quæ ab ægyptiis ut ait strabo duxit originem sicut a phœnicibus arithmetica. Mathematicis Astrologiam. Arithmeticam geometria musicam mathematicas disciplinas uocant unde mathematici his disciplinis uacantes dicti alias mathematicus accipitur pro genethliaco astrologoque super quo apud suetoniũ satis multa. Xenophon scribit socratem non magni mathematicas disciplinas fecisse. Ratiocinãdi. Calculandi supputandi computãdi. Vnde ratiocinatores dicti: qui calculatores uulgo nominant̃ dictione latina & proba. Martialis nec calculator nec notarius uelox: maiore quisquã circulo coronetur. Modũ: Cum uidelicet geometria tollat se ad rationem usq; mundi: & siderum certos constitutosq; cursus numeris explicare moliatur. Contra: e contrario. Galbam: In primo de oratore equidem inquit sergium galbam memoria teneo diuinum hominem in dicendo: eiusdem meminit in bruto: & nos in. yii. tranquilli cõmentario. Aphricani: Pu. aphricanus Et Caius Lelius imprimis eloquentes fuerunt. Antiquitate magis delectare: & libenter uerbis priscis uti uisus est Lelius. Refert Aulus Gellius. Scipionem omnium ætatis suæ purissime loquutũ esse. Catonem. porcium Catonem significat qui fuit optimus orator: optimus senator: optimus imperator: qui sine emulo agricola cõdidit librum de re rustica origines: orationes: qui censorius dictus est Lepidum: Marcum emilium leaidum significat: qui est porcina dictus: & summus orator habitus iisdem temporibus fere quibus galba. Catonem: Lego carbonem fuit autẽ Caius carbo orator canorus & uolubilis: & satis acer: eundẽ Lucius Gellius & uehementem & ualde dulcem: & perfacetum fuisse dicebat hic optimus illis tẽporibus ẽ patronus habitus. Gracchos: Duo fuerunt gracchi fratres. Tiberius & Caius: ambo eloquẽtes: quorum eloquentiæ mater Cornelia multum contulit: uerum & doctior & eloquen.

Polycletus
Astragalizõtes
Parrhasius
Neruiæ
Epaminũdas
dictum themistoclis
Laus musices
Geometria
Mathematici
Rõcinatores
Calculatores
Galba orator
Aphricanus
eloquẽs
Porcius cato
Lepidus porcina
Carbo orator canorus
gracchi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

tior fuit Caius:qui erat minor natu:quo nemo plenior nemo uberior fuisse fertur:grandis erat uerbis:sa-
piens sententiis:genere toto grauis. Si occupati signat tempus quo in causis forensibus dominabatur &
quo consul Catilinæ coniurationem detexit uindicauitq;. Otiosi:Dum feriati a rebus forensibus ĩ otio
ista conscribimus uir doctus enim plura in otio conficit q̃ reliqui in negotio. Scripti inconsiderate ante
Ciceronem fuerunt aliquot impoliti & rudes qui philosophiam lantinitate donare conati sunt sed tam
illepide & improspere ut eam potius poluere q̃ exornare uiderentur. Duo uero lumina doctrinarum eodẽ
tempore extiterunt. Mar. Tullius & Mar.
Varro qui philosophiam latine loqui do-
cuerunt. Eiusq; exornatores extiterũt hinc
ait Martianus capella. Marci Varronis dia
lecticam prima in latinam uocem pellexit
ĩdustria ac fandi possibilitatem per scholas
ausonias comparauit. Quod eas nec di
sponere: Inter præcepta rhetorices cum pri
mis celebratur dispositio quæ docet singu
la suis locis decenter collocare igitur qui in
uenta sua mandat litteris citra dispositionẽ
& sine eloquutionis ornatu is placere non
potest officium perfecti oratoris est ut pro
bet ut delectet ut flectat probare necessitatis
est. Delectare suauitas flectere uictoriæ. Ipsi
legunt. Ita oratius quin sine riuali teq; &
tua solus amares. Illa scilicet oratoria scri
bit Cicero in oratore se oratorem extitisse
non ex rhetorũ officinis. Sed ex academiæ
spaciis philosophorum enim disputationi
bus maxime orator ẽ adiutus: cum omnis
ubertas & q̃si sylua dicendi ducta ab illis sit.
Motus isocratis gloria. Isocrates magnus
orator fuit & perfectus magister: qui & scri
psit multa præclare & docuit alios: cuius do
mus cũctæ græciæ quasi ludus quidam pa
tuit atq; officina dicendi solitus erat hic scri
bere aliis orationes quibus in iudiciis ute
rentur. Aristoteles quasi subiuidens gloriæ
ĩsocratis cœpit & ipse postmeridianis scho-
lis præcipere artem oratoriam. Noto quidẽ
illo ut traditur uersu frequenter usus. αισ
χρονσ ιοπανκαι ισοκρατην εανλεγειν
idest turpe esse tacere & isocratem pati dice
re. Prudentiam cum eloquentia nomie
prudentiæ hoc ĩ loco significari uidetur phi
losophia studiumque sapientiæ cuius ma
ximus ꝓfessor erat Aristoteles. Dixit tamen
Mar. Tullius in primo de officiis. Aristote-
lem delectatum studio philosophiæ contẽ
psisse forense dicendi genus. Pristinum di
dicendi studium oratorium & forense. In hac maiore arte. Philosophiam intelligi uult quæ disciplina est
disciplinarum & inter ingenuas disciplinas haud dubie primatum tenet. Seneca inter studia liberialia. So
lum sapientiæ studium dicit esse liberale sublime forte magnanimum. Cætera pusilla & puerilia esse. Co
piose posset perfecta illa philosophia est quæ eloquentiæ ornamentis culta progreditur. Disputator enim
& philosophus si q̃ ei delectandi cura est. Rhetorico colore aspergendus est. Et pigmentis oratoriis uenu
standus. Sicut orator si persuadere uult dialecticis quasi neruis atque ossibus est roborãdus. Scholas græ
corum. Scholam dici ludum litterarum quibus ignorat a uerbo græco scholazo quod significat uaco quo
niam scilicet cæteris rebus omissis uacare liberalibus studiis pueri debent ausoninus tamen scholam a ua
catione dici sentit & laxamento quod pueris interdum dandum esse præscribit. Sic enim inquit. Grato
schola nomine dicta est. Iusta laboriferis tribuantur ut otia musis. Nũc Cicero scholas intelligi uult disputa
tiones cõtrouersiasq;: quæ in scholis iter doctorem: & discipulos ociose agitari solent. Declamitabã causas
Seneca in primo declamationum. Declamabat inq̃t Cicero: nõ quales nũc: cõtrouersias dicimus: nec tales
q̃dem q̃les ante Ciceronẽ dicebant quas thesis uocabãt cõtrouersias nos dicimus. Cicero causas uocat.
Declamatio sensilis. Disputatio philosophica. Declamationis nomẽ auctore seneca apud nullum auctorẽ
antiquum. Ante ipsum Ciceronem iueniri potest ẽ aũt declamatio ut putat caluus domestica exercitatio

Duo lumina doctrinarum

Dispositio

Domus isocratis officina dicendi

Philosophia maxia disciplinarum

Disputator pigmentis oratoriis uenustandus

Schola unde

Controuersiæ

Causæ

Declamatio

latinarum: quæ illustranda & excitanda nobis est:
ut si occupati profuimus aliquid ciuibus nostris
prosimus etiã si possumus ociosi: ĩ quo eo magis
nobis est elaborandum: q; multi iam esse latini li-
bri dicuntur scripti inconsiderate ab optimis illis
quidem uiris: sed nõ satis eruditis. Fieri autem po-
test ut recte quis sentiat: & id quod sentit: polite elo
qui non possit: sed mandare quenquam litteris su-
as cogitationes qui eas nec disponere nec illustrare
possit nec delectatione aliqua allicere lectorem ho-
minis est intemperanter abutentis & ocio: & litte-
ris. Itaque suos libros ipsi legunt cum suis: nec quis
quam attingit præter eos qui eandem licentiam
scribendi sibi permitti uolũt. Quare si aliquid ora
torie laudi nostra attulimus industria: multo stu-
diosius philosophiæ fõtis aperiemus: e quibus eti
am illa tua nabant: sed ut Aristoteles uir summo in
genio scientiæ copia cum motus esset. Isocratis rhe
toris gloria: dicere etiam cœpit adolescentes doce-
re: & prudentiam cum eloquentia iungere: sic no-
bis placet: nec pristinum dicendi studium depone-
re & ĩ hac maiore & uberriore arte uersari. Hãc enĩ
perfectam philosophiam semper iudicaui: quæ de
maximis quæstionibus copiose posset ornateq; di
cere: in quam exercitationem ita nos studiose ope
ram dedimus: ut iam etiam scholas græcorum mo
re habere auderemus. Vt nuper tuum post disces-
sum: in tusculano: cum essent cum plures mecum
familiares: tentaui quid in eo genere possem. Vt enĩ
ante ea declamitabam causas: quod nemo mediu

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

quæ res plurimum conducit eloquentiæ:quod dicendi genus utinam non exoleuisset:utinam his tempo ribus uigeret. Ad alendam formandamq; eloquentiam:cuius uix umbram retinemus:& eius quidem in fractæ & corruptæ. Sedens:ex socratis instituto uetus prouerbiũ est.Romanus sedendo uincit.Et plauti nus seruus ait.Nimio plus sapio sedens.Socrates autem potissimum sedens disputabat: & ita inducitur a platone apud quem in libris de republica.ait se consedisse cum multis in domo polemarchi: & in phedro sub procerissima platano considens differit:& in pluribus quoq; aliis dialogis. Ambulans:Aristotelis mo re qui ambulans differebat unde peripate tici nuncupati περπατωκ.enim græci uo cant ambulationem:hic Aristoteles cõmẽ tatiões uespertinas δειλινων περιπετον: idest post meredianam ambulationem ap pellabat: Ego quoq; ambulans cudere cõ mentarios:& orationes componere soleo: excipiente quæ dictamus Rainaldo nostro Discipulorum probatissino: qui mihi a ma nu est. Socratica ratio:totus plato:qui de us philosophorum nuncupatur constat ex dialogis:quoniam scilicet per disputationẽ Interrogando respondendo dicendo:Con tradicendo facillime ueritas elicitur: & cun cta magis colliquescunt.In dialogis autem platonicis: qui diuinitus scripti sunt ferme semper socrates disputator inducitur Plato nis ipsius doctor: & philosophorũ fõs cum nullam ipse litteram scripserit:tradit tamen plato poematia quædam a socrãte in apol linem composita fuisse. Quod uerisimilli mum.Ex doctrina academicorum hoc di ctum est:qui nihil affirmabant.& ĩcomprẽ sibilitatem maxime asserebant. Vnde dicti sũt σκεπτικοι καὶ αποppιτικοι: idest cõ sideratores dubitatoresq;: quorum propriũ est opinari:& marcus Tullius in hortensio se magnum opinatorem esse commemo rat & ut testis est Cicero in secundo de fini bus quasi desperata cognitione id sequi uo lunt quodcunq; uerisimile uideatur. Qua si agatur res:per dialogismum:dialogumq; Ita enim res agi uidetur:ubi colloquuto res introducuntur: ubi discipulus interrogat magistrum:& ille ad interrogata respondet problemata dissoluens: & petitiones enu cleans: in hortensio ait Cicero ueri inueni endi causa contra omnia dici oportet. Ma lum mihi uidetur:propositio discipuli per dialogum quæ ĩ pomponiũ atticum esse uolunt:& ideo per litte ram.A.nomẽ attici signant:qui ĩterrogat:querit ex.M.Tullio perinde ac ex magistro:& ille respondet:unde merito quæstiones a querendo dicte:græci zetemata:& problemata appellant:ex hac differẽdi formula ma xime ueritas uel quod uerisimillimũ sit ĩueniri potest. Est igitur miserum:quibusdam argumentũ hoc:q̃si parum probum improbatur:tanquã neq; consequens neq; necessarium sit.Si malum ergo miserum:cũ in ter pleraq; mala in hominibus non tanti ponderis ut miseꝝ efficiant ueluti si diues equũ amiserit si robu stus febricula laboret hæc enĩ mala sunt sed non talia quæ miseriam afferre possint:ueꝝ Cicero stoicos se cutus q̃ rectissime colligit si malum ergo miserum stoicis enim placet in eo quod malum sit inesse & mise rius & erũnas & calamitates omnis ex quo colligimus si mors malum ergo miserũ.Consequitur enĩ id ex dogmate stoicorũ apud quos tamen mors nec bonũ nec malũ est sed adiaphoron idest indiferens. Si cõ stare uis si consentanea dicere si hãc sententiam qđ mors malũ sit. Constãtẽ firmã ratã habere uis. Sẽper Et tẽpore preterito & futuro. Miseriæ finis ita Cesar apud salustiũ ait mortẽ erũnarũ requiẽ eẽ in luctu atq; miseriis.Eã cuncta mortaliũ mala dissoluere.Lucanus.Mors ultima pena est nec metuenda uiris & oratius mors ultima linea rerũ est. Sempiternã sempiternũ uel eternũ ꝑprie dr̃ qđ neq; initiũ ut eẽt habuit neq; ces sasse unq̃ põt eẽ qđ ẽ auctor origines in primo piarchon. Cẽtũ milibus annorũ loq uidet̃ secũdũ eos q nũ dũ neq; genitũ neq; ĩteriturũ unq̃ fuisse ꝑdiderũt & ita hoies sp fuisse neq; unq̃ nisi ex hoibus natos atq; eoꝝ generi caput exordiũq; nullũ extitisse arbitrati sũt q̃ opio auctores hẽt pithagorã architam oẽsq; adeo pitha goricos.Aristoteles quoq; stagirites & theophrastus multiq; non ignobiles peripatetici idem scripserunt.

tius fecit:sic hæc mihi nunc senilis est declamatio ponere iubebam: de quo quis audire uellet: ac id aut sedens aut ambulans disputabam. Itaque die rum quinque scholas ut græci appellant: in totidẽ libros contuli. Fiebat autem ita ut cum his qui au dire uellet:dixisset quid sibi uideretur: tum ego cõ tradicerem. Hec est enim ut scis uetus & socratica ratio contra alterius opinionem differendi. Nam ita facillime quid uerissimilimum esset ĩueniri pos se Socrates arbitrabatur:sed quo commodius dis putationes explicentur:sic eas exponam quasi nar retur:ergo ita nascetur exordium. A. Malum mi hi uidetur esse mors. M. his ne qui mortui sunt? an his quibus moriendum est? A. utriusque. M. est igi tur miserum:quoniam malum. A. carte. M. ergo & hi quibus euenit iã ut morerẽtur:& hi quibus euẽ turum est miseri. A. mihi ita uidet̃. M. nemo ergo non miser. A. prorsus nemo. M. & si tibi quidem cõ stare uis omnes quicunq; nati sunt:erunt ue:nõ so lum miseri:sed etiam semp miseri:nam si solũ eos diceres miseros:quibus moriendum esset: nemĩem tu quidem eorum qui uiuerent:exciperes: morien dum est enim omnibus:esset tamen miseriæ finis in morte quoniam autem etiam mortui miseri sunt:ĩ miseriam nascimur sempiternam: necesse est enim miseros esse eos:qui:centum milibus annorum an te occiderunt:uel potius oẽs quicunq; nati sunt. A.

Romanus sedendo uicit.

Vnde peripatetici

Excipiẽte rainaldo nr̃o discipulorum probatissimo.

Socrates. litterã nullam scripsit

Cõsideratores academici.

Opinatorem.

Zetemata ꝑblemata.

Adiaphorõ

Mors requies erũnarũ

Sẽpiternum

Hoies sp fuisse

ita prorsus existimo. M. dic quæso num te illa terrent triceps apud iferos cerberus? cocyti fremitus? traiectio acherontis? mento summam aquam attigens siti enectus tãtalus? num illud quod sisyphus uersat saxum: sudans nitendo: neq; proficit hilum fortasse etiam: iexorabiles iudices: minos: & rhadamantus: apud quos nec te. L. Crassus defendet: nec. M. Antonius nec quoniam apđ græcos iudices res aget: poteris adhibere Demosthenem tibi ipsi pro te erit maxima corona: causa dicenda. hæc foratsse metuis: & iccirco mortem censes esse sempiternum malum. A. adeo ne me delirare censes ut ista esse credam? M. an tu hæc esse non credis? A. minime uero. M. male hercule narras. A. cur quæso? M. quia desertus esse possem: si cõtra ista dicerem. A. qs enim nõ in eiusmodi causa: aut quid negocii est: hæc poetarum & pictorum portenta conuincere: M. atqui pleni sunt libri philosophorum cõtra ista ipsa disserentium. A. inæpte sane: quis est enim tam excors:

Triceps apud inferos cerberus: festiuiter ludit: tanq̃ talia minime metuenda sint cecinit enim Lucretius Inferos nullos esse: & cõcludẽs ait qui neq; sunt usq̃ neq; possunt eẽ profecto. pithagoras apud ouidium inquit. Quid styga quid tenebras & noĩa uana timetis materiam uatum. Seneca in libro de consolatione ad martiam. Illa iquit quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula est: nullas ĩminere mortuis tenebras: nec carcerẽ: nec flumina fragrantia igne: nec tribunalia: & reos. luserũt ista poete & uanis nos agitauere terroribus quin etiam Mar. Tulius in oratione pro cluentio falsa esse: quæ de inferis traduntur indubitanter affirmat idque ab omnibus intelligi. Diuus Augustinus utpote ecclesiasticus scriptor inferos esse quidem non negat sed in qua mundi parte sint hominem scire neminem arbitratur. Cocyti fremitus. De cocyto acheronte leteoanne stygia palude phlegetonte reliquisq; inferorum terriculamentis plurima Plato & poete diuulgarunt omnibus notissima philosophorum uetustissimi nõ aliud esse inferos dixerunt quam corpora mortalium hoc animæ sepulchrũ hoc plutonis concaua hoc inferos uocauerunt & omnia quæ illic esse credit fabulosa persuasi o in humanis corporibus assignare conati sunt obliuionis fluium nihil aliud esse asserentes q̃ errorem animæ obliuiscẽtis maiestatem uitæ prioris consimiliter phlegetõtem ardores irarum & cupiditatum esse putarunt. Acherontem quicquid fecisse dixisse ue usq; ad tristitiam humanæ uarietatis more nos penitet: Cocytum quicquid homines in luctum lachrimasq; compellit stygem quicquid inter se animos humanos i gurgite mergit odiorum. Transuectio scilicet animarum. quas transuehit acherontẽ cymba feruginea portitor caron. Enectus siti. Necatus ut inquit priscianus in. xi. proprie dicitur ferro nectus siue enectus alia ui sitis autem tantali designat supplicium auarorum qui magnas inter opes inopes sunt & in copia sitiunt & in affluentia esuriunt quoniam ut uetus prouerbium est. Auaro tam deest quod habet quã quod non habet. Notandum est quod tantalo quoq; saxum impendere traditum est quod ad superstitionem refertur a Lucretio cum ait Diuum metus urget inanis mortales casumque timent quem cuique ferat sors. Mar. Tulius in primo de finibus ad mortem merumq; refert. Accidit iquit etiam mos quæ quasi saxum tantalo semper ipendet. Sisvphus Sisvphum saxum uoluẽtẽ nihil aliud itelligi uult: quam ambitionem & repulsam quia semel repulsi petitores ambire non desinunt peteteq; non cessant. Lucretius. Sisyphus i uita quoq; nobis ante oculos est qui petere a populo fasces sceuasq; secures ĩbibit & semp uictus tristisq; recedit alii saxum ĩgens uoluere significari aiunt iefficacibus laboriosisq; conatibus uitã terẽtes. Neq; ꝓficit hilũ qcq̃ tãtillũ minimũ hilũ putãt eẽ qđ grano fabæ adheret ex quo nihil & nihilũ. M. Varro li. de analogia nouissimo itaq; ut eũ quem putamus eẽ nõ hili. Dicimus nihil sic in quo putamus eẽ neqcq̃ dicimus neq̃ dixit uetus poeta Neq; discẽdi facit hilum quod ualet neq; dispendii facit quicq̃. Priscianus in sexto nihil & nihilum a non & hilum ẽ compositũ quod sine dubio est nomẽ hilũ enim pro ullum uetustissimi proferebãt. Minos & rhadamantus De his Virgilius. Quæsitor minos urnã mouet & gnosius hæc rhadamãtus habet durissima regna. Castigatq; auditq; dolos subigitq; fateri: scribit Plato in gorgia. Iouem constituisse filios iudices apud iferos minoen Eacum & rhadamantum. Ex quibus rhadamantus asiaticos iudicat Eacus europes minos uero tanquã quæsitor præest. Lucius Crassus: Nomina sunt nobilissimorum oratorum patronorũq; qui disputant apud Ciceronem in libris de oratore. In bruto uero ait Crassum & Antoniũ oratores maximos fuisse Lucio crasso nihil statuo inquit fieri posse perfectius. Erat summa grauitas: erat cum grauitaie iunctus faceciarum & urbanitatis oratorius nõ scurrilis lepos. In antonio uero ait actionem fuisse singularẽ cuius uox fuit subrauca: Erat memoria summa: cui oĩa ueniebant in mentem: hic est Antonius: qui dixit a se disertos uisos esse multos eloquentẽ autẽ neminẽ.

Apud græcos iudices: Minoen rhadamãtũ: & eacum. Demosthenem: Oratorum græciæ columẽ & decus: quo. Mar. Tullius athenas ipsas magis athicas fuisse non credit. Plinus in epistolis. Demosthenẽ normam oratoris & regulam eẽ refert. Maxima corona: Coronam populi dicit multitudinem circũ subsellia in iudiciis stare solitam. Adeo ne me: Scite facit discipulum iferos negare: quos si esse affirmasset: non poterat disputatio longius protrahi. Pictorum portẽta: Iuxta illud oratiannm pictoribus atq; poetis qdlibet audiẽdi semp fuit æq̃ ptãs. Philosohoꝶ: Vt platonis & platõicoꝶ q iferos eẽ cõfirmãt Excors Insipiẽs ĩprudensq; super hoc uerbo mox plura. Ista: Quæ de inferis ꝓdunrur quæ ut Iuuenalis ait nec pueri credunt.

Inferos nõ esse

Inferi i nobis

Obliuionis.

Phlegeton.

Acher

Cocytus.

Styx.

Necatus.

Nectus

Sitis tãtali ad Auaros

Tantalo saxũ ĩpẽdet.

Sisvphi pena ad ãbitiosos.

hilum.

Rhadamantus iudex asiaticoꝶ

Crassus

Oratores

Antonius.

Demosthenes regula oratorũ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Apud inferos ulli:si inferi nusq̄ sunt consectarium est:ut apud inferos nulli sint:nec miseri nec non miseri. Nunsquā nō:Alicubi sint necesse est. Nusquā eē puto:Autumat discipulus nusquam esse mortuos tā quā morte ois sensus extinguatur:intereatq̧ aius una cū corpore:secūdū dogma epicureoꝝ. Miseros quia nulli sunt.In hanc sniam ait Augustinus in.xi.de ciui.dei.ui quadā naturali ipsum esse iucundum est ut nō ob aliud hi:qui miseri sunt nolint:iterire: Et mox paulo:si quis miserimis immortalitatem daret: qua nec ipsa miseria moreretur proposito sibi quod in eadem miseria semper esse nollent:nulli & nusquam essent futuri:sed omnimodo perituri:ꝓfecto exultarent leticia:& sic semp eligerent eē quā oīo nō eē.

Esse iucūdū ē.
Esse in miseria q̄ nō eē.

quem ista moueant? M. si ergo apud inferos miseri non sunt:ne sunt ulli apud inferos quidem. A. ita prorsus existimo. M. ubi sunt ergo hi quos miseros dicis. aut quem locum incolunt:si enim sūt nusquam esse non possunt. A. ego uero nusquam esse illos puto. M. igitur ne eē quidem. A. prorsus isto modo:& tamen miseros ob idipsum quidem quia nulli sunt. M. iam mallem cerebrū metueres quā ista tā incōsiderate diceres. A. quid tandem. M. quē eē negas:eundē esse dicis:ubi est acumen tuū: cū.n.miseꝝ eē dicis:tū eum q nō sit:dicis esse. A. nō sum ita hebes ut ista dicā. M. qd dicis igit̃. A. miserū esse uerbi cā marcū crassū q:illas fortunas morte dimiserit miserū Gn. Pompeiū q tanta gloria dignitate tāta sit orbatus. omnes deniq̧ miseros qui hac luce careant: M. reuolueris eodem: sint enim oportet:si miseri sint:tu autē modo negabas eos q mortui essent:si igit̃ nō sunt nihil possunr esse:ita ne miseri quidem sūt. A. nō dico fortasse etiā ꝙ sentio:nā istud ipsum nō esse cū fueris:miserimū puto:qd miserius:q̄ omnino nunq̄ fuisse? Ita qui nō dum nati sunt:miseri iā sunr:quia nō sunt: & nos ipsi si post mortem miseri futuri snmus miseri fuimus antequam nati. Ego autem non commemini antequam sum natus me natū miserum. Tu si meliore memoria es uelim scire: & ecquid de te recordere. A. Ita iocaris:quasi ego dicam eos eē miseros qui nati non sunt:& non eos miseros qui mortui sunt. M. Ergo esse dicis eos. A. immo quia non sūt cum fuerint eos miseros esse. M. Pugnantia te loq non uides? quid enim tam pugnat:quam non modo miserum sed omnino quicquam esse quod nō sit? An tu egressus porta capēa cum calatini scipionum seruiliorum metelloꝝ sepulchra uides miseros putas illos? A. quoniā me uerbo præmis:post hac nō ita dicā:miseros eē: sed tantū miseros ob idipm:qa nō sunt. M. Non dicis igit̃ miser est. M. Crassus: sed tātū miser. M. Crassus. A. ita plane. M. Quasi non necesse sit qcqd isto mō pronūcies: id aut eē aut non eē:an tu dialecticis ne ibutus qdē es:ī primis.n.hoc tradit̃. Oē pronūciatū sic mihi ī p̄sentia occurrit ut appellarem axioma utar post alio sī

Quē eē negas:Quoniā q miser ē sine sensu eē non pōt. Vnde repugnātia sunt miserum esse & nullum eē. Ita hebes:Obtusi: crassiq̧ ingenii. Fortunas:Diuitias opulentias. Crassum autem illum significat omniū quiritium post Syllam ditissimum:qui parthorum esuriēs auꝝ apud illos occubuit cruciabiliter interfectus:hic negabat diuitē esse nisi q red ditu ānuo legionem tueri posset.

Dictū Crassi

Si igit̃ nō sunt: Interrogatus phylosophus ab Alexādro magno. Vtrū plures uiui eēnt an mortui:uiuētes īquit:mortui.n.nō sunt.

Mortui nō sunt

Antequā sum natus. Non magis īquit Plinius a morte sensus ullus ē aut corpori: aut aiæ:quā ante natalē sibi qsq̧ specimē securitatis sumere potest antegenitali experimento. Pugnātia:Pugnāt hæc iter se. Miseꝝ esse & nullū esse:quoniam miseria sine sensu eē nō potest:qui uero nullus ē omni caret sensu. Porta capena:De hac Iuuenalis. Madidāq̧ capenā:& Marcialis. Capena grādi porta qua pluit gutta. Calatini. Attilius calatinus primo punico bello carthaginēsium p̄sidia ex mūitissimis sciciliæ ciuitatibus deiecit panormū cœpit:siciliā ꝑuagatus magnā hostiū classem supauit: Seruilioꝝ:In gēte seruilia floruit seruilius is:q ꝓconsul isaurici cognomē meruit ex isauria regiōe sub iugum missa uectigaliq̧ fcā:cuius Amianus marcellinus & reliq meminerūt. Metelloꝝ:De metellis. Plinius Liuius. Cicero cæteri:ī q̄ familia sūt famigerata cræticoꝝ macedonici: dalmatici. balearici. cognomēta. Verbo: Scilicet eē tāq̄ alid sit dicere miseꝝ hoiem:alid miseꝝ eē hoiem: cū id uerbū est plerūq̧ absit: & extrinsecus subintelligat̃ sine sentētiæ detrimento. Dialecticis: Isagogas uocāt dilectici introductiōes:quas necessum ē adire atq̧ cognoscere his q in disciplinas dialecticas induci atq̧ imbui concupiscūt. Oē pronūciatū. M. Varro & Lelius Varronis magister ꝓfata & ꝓloquia appellant:q̄ græci αξιωμα quod Cicero pronunciatū iterprætat̃. Axioma aūt siue ꝓnūciatū:siue ꝓloquiū est snia in q̄ nihil desiderat̃:quod ut planius fiat exemplo istruemus. Igit̃ Axioma siue ꝓloquiū dicere placet:siue ꝓnūciatū huiusmodi ē. Hānibal penus fuit. Scipio numātiā deleuit milo cædis dānatus ē:& oīno qcqd ita dī plēa & ꝑfecta uerboꝝ sētētia:ut id necesse sit aut uerū aut falsum eē id a dialecticis αξιωμα appellatū ē a. M. Varrone ꝓloquiū a Mar. aūt Cicerone ꝓnunciatū:quo ille tamē uocabulo tātisp se uti attestatus ē quoad īqt melius ine

Capēa.
Calatinus.
Seruilius isauriticus.
Metellorū cognomina.
Isagogæ
Axiomata
Pronūciatum
Proloquium
Axioma

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

nero:sicut rettulit.A.Gellius:uidelicet respiciens ad hunc Ciceronis locū:Alibi.M.Tullius dixit fundamentum dialecticæ eē axioma:qđ ait eē q̃si effatū.Est p̃terea αξιωμα.i.pronunciatū qđ alii adiunctū alii cōnexū dixere:id tale est si plato ambulat plato mouetur.Si dies est sol super terram est. Est item aliud quod græci Διεξευγμενον αξιωμα nos disiūctū ꝓloquium dicimus.Id huiuscemodi est:aut malū est uoluptas:aut bonum:aut neq̧ bonum neq̧ malū ē.Iam opinor satis liquet quid sit Axioma.Et patefactus ē Ciceronis sensus alioqui subobscurus.Marcianus capella in libro dialecticæ de axiomate intelligi uolēs sic ait.Quod fuerit ex nominatiuo casu nomis & tertia uerbi persona coniunctū,ꝓloquiū dicitur Ergo miser est.M.Crassus proloquium siue ꝓnūciatū erit uidelicet sn̄ia pfecta ex noīe & uerbo:quod si uerbū suppræssum fuerit ut miser.M.Crassus nihil significabit̃ nec implebitur sn̄ia:nisi uerbū est subītelligatur. Secūdum enim dialecticos qđ & Priscianus memorat:partes orōnis sūt duæ tantū nomen .s.& uerbū quia hæ solæ coniunctæ plenam faciunt orōnē alias aūt partes syncategoremata hoc est significantia appellāt. Cogitandū eē moriendū Lucretius.Et metus ille foras p̃ceps acherōtis agēdus:funditus humanā qui uitā turbat ab imo oīa subfūdēs mortis nigrore.Nec ullā eē uoluptatē liquidam puraq̧ relinquit. Seneca in epistolis moralibus p̃cipit uincēdum eē mortis mætum:qui uictores gētium uicit. Mori mortuis.Quod iam p̃teritum est. Calcem:Terminum & mætā. Decursum.Trāslatio ab aurigis cursoribusq̧:qui ex carcerib⁹ad mætas decurrētes conficiunt ludicrū curule.Epicarmi:epicarmus ad cuius exēplar properare Plautus creditus est:fuit siculus eruditione præcellens:& acumine ingenii præditus Mar.Tullius dat siculis uirtutem frugalitatemq̧ eisdē dat scomata & sales:quorum illud est in uerrē nequam esse ius uerrinum. Asconius oximora siculoꝶ:hoc ē salsa dicta & acuta:sed non sine fatuitate cōmemorat sicilia neq̧ græca neq̧ latina ligua bene utebat̃ ex quo exiit illud Plautinum tibi sexcēlogi atq̧ attici nullū siculū acceperis:siculos natura adulatores fuisse testis est Curcius cum ait:ex sicilia Cleon:hicquidem non ingenii solum sed etiam nationis uitio adulator:statuæ epicarmi carmen īscriptum hac sententia tantum excellere epicarmum doctis oibus quātum uel sideribus sol cæteris uel mare amnibus cunctis antecellat. Nō plus solere p̃cipit Mar.Tullius libro de officiis primo sermone eo uti nos debere:qui notus est:nec uerba græca eē inculcāda ne iure optimo rideamur.Oratius taxat eos:qui luciliū ex hoc mirabātur:qđ uerbis latinis græca miscuisset perinde ac sermo lingua concinnus utraq̧ eēt suauior. Emori nolo:sententia Epicarmi:qd scilicet mori nollet:cū oēs animantes naturaliter mortē reformidēt:sed cum mortuus fuerit nihili facere:quoniā ut dicebat Epicurus:dissolutum nō sentit:quod uero non sentit nihil ad nos. Nihil negocii difficultatis & laboris. Post mortem tria sunt tēpora:ante mortem:in morte post mortem.Ante mortem est uiuēs.In morte moriens.Post mortē mortuus:quādiu enim sentiunt adhuc utiq̧ uiuunt:& si adhuc uiuunt ante mortem q̃ in morte potius eē dicēdi sunt qa illa cū uenerit aufert oēm corporis sensum Ac p⁹hoc quō morientes dicam⁹ eos qui nōdū mortui sūt sed iminēte morte iā extrema.Et mortifera afflictiōe iactant̃.Explicare difficile est. Sed cū tria sint cū dicimus ante mortē:ī morte:post mortē:ita tria singula:singulis reddēda sūt hoc ē uiuens:moriēs:ac mortuus:qn̄ itaq̧ sit moriēs.i.in morte:ubi neq̧ sit uiuēs:qđ ē ante mortē:neq̧ mortuus:quod ē post mortem difficillime definit̃ ut subtiliter trucinatur diuus Augustinus.Grauissimi philosophoꝶ super hac re serio q̃siuerūt:quādo moriēs moreret̃ alii manente adhuc uita id fieri putauerūt.Alii totū illud quod

Disiunctum ꝓloquiū

Syncategoremata

Nequā ius uerrinum

oxymora siculorum

Locus plauti

Latinis græca non miscenda

Viuens

Moriēs

Mortuus

Ante mortē

in morte

Post mortē

Quādo moriēs sit

uenero melius id ergo ē pronūciatū ꝙ ē ueꝝ aut falsum Cū igitur dicis miser Marcus Crassus:aut hoc dicis miser est Marcus Crassus ut possit iudicari uerum id falsum ne sit:aut nihil dicis omnino. A. Age iā cōcedo non eē miseros qui mortui sunt quoniam extorsisti:ut faterer qui oīno non eēnt eos ne miseros quidem esse posse. Quid qui uiuimus cum moriendū sit:nonne miseri sumus. Quæ eni potest ī uita esse iucunditas:cum dies & noctes cogitandum sit:iam iamq̧ eē moriendum. M. Ecquid ergo intelligis quantum mali ex humana conditione deieceris. A. quonam modo:quia si mori etiā mortuis miserum eēt:infinitum quoddam & sempiternū malū haberemus in uita. Nunc uideo calcem:ad quē cum sit decursum nihil sit præterea extimescendum:sed tu mihi Epicarmi acuti:nec insulsi hominis:ut siculi sententiā sequi. A. Quam non enim noui. M. Dicā si potero latinæ scis enim me græce loqui in latino sermone non plus solere quā in græco latinæ. A. & recte quidem:sed quæ tandem est Epicharmi ista sententia. M. Emori nolo:sed me esse mortuum nihil æstimo. A: Iam agnosco græcum et quoniam coegisti:ut concederē:qui mortui essent:eos miseros nō eē:perfice si potes ut ne moriendū quidē esse miserū putem. M. iam istud quidem nihil negocii est:sed etiam maiora molior. A. quomodo hoc nihil negocii est:aut q̃ sūt tandē ista maiora. M. quoniam si post mortē nihil est mali:ne mors:quidē est malum:cui proximum tempus ē post mortem:in quo nihil eē mali concedis:ita ne moriendum quidem esse:malum est idest enim perueniendum eē ad id ꝙ nō esse malum cōfitemur. A. Vberius ista quæso:hæc enim

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

mori dr̄ morti uēdicauerūt: sed Plato neq̧ uitæ id tp̄s: nsq̧ mortui dedit uidit qppe utrūq̧ eē pugnās.
Et iccirco exp̄ssit aliud quodā ī cōfinio tp̄s: qd̄ repētinā naturā appellauit qd. s. repēte de altero ī alterū
trāseat. Spiosiora: Hoc iō dixit qa sedm stoicos argumētabat̄: quoꝝ ut iqt. M. Tul. ī iii. d̄ finibus subti
le uel spinosū potius ē & tortuosū differēdi gēus Idē alibi stoicoꝝ Dūeta appellat. Bonū eē Magnū ꝑ
fecto ē. Et quo nihil maius dici possit demōstrat̄ mortē eē bonū cū sit ut dixit Aristoteles ī ethicis terri-
bilissimū oium & cū a morte pide atq̧ reꝝ oium asprima teterriaq̧ aiantes cūctæ resiliāt auco. desidero.

Dumeta stoicorum
terribilissimū mors.

spinosiora prius ut confitear me cogunt: q̃ ut assen
tiar: sed quæ sūt ea: quæ dicis te maiora moliri? M.
ut doceam si possim non modo malum nō esse mor
tem sed bonū etiam esse. A. nō postulo id quidem
aueo tamen audire: ut enim non efficias quod uis:
tamen mors ut malum non sit efficies: : sed nihil te ī
terpellabo: cōtinentem oratiōem audire malo. M.
quid si te rogauero aliquid? nonne respondebis. A.
superbum id quidem ē. Sed nihil quid necesse erit:
malo ne roges. M. gerā tibi morem & ea quæ uis:
ut potero explicabo: nec tamē quasi Pythius Apol-
lo: certa ut sint & fixa quæ dixero: sed ut homuncu-
lus unus e multis probabilia coniectura sequens ul
tra enim quo progrediar quam ut uerisimilia uideā
non habeo. Certa dicēt hi qui & percipi ea posse di-
cunt: & se sapientes esse profitentur. A. tu ut uidet̄
nos ad audiēdum parati sumus. M. mors igit̄ ipsa
quæ uidetur notissima res esse: quid sit primum est
uidendum: sunt enim qui discessum animæ a corpo
re putent esse mortem: sunt qui nullum censeant fie
ri discessum: sed una animum & corpus occidere:
animumque cum corpore extingui: qui discedere
aium censent: alii stati dissipari: alii diu pmanere alii
sp̄: qd sit porro ipē aius aut ubi aut unde magna dis
sētio ē: aliis cor ipsū aius ur̄: ex quo excordes uecor-
des: cōcordesq̧ dn̄r & nasica ille prudēs bis ɔsul cor

Cōtinētē: cōtinuā ppetuā sine īterpelatio
ne qlis ē oratoꝝ Ita cōtinēs icēdiū dr̄ a cur
tio ꝑ cōtinuo & cōtinēs bellū & agmē a Li
uio. Et cōtinēter a Cesare: ꝑ cōtinue atq̧
ppetuo. Supbū: Qui nō respōdet interro
gāti supbus signato uerbo noiat̄ ob hoc di
xit. M. Tullius epistola quadā: ptim super
bū te eē dicūt: qd nihil respōdeas: ptim cō
tumeliosum qd male respondeas: & apud
Liuium ait nuntius sexto Tarquinio pa-
trem Tarquinium supbia īsita igenio nul-
lam uocem emisisse: apd eūdem ait hanno
si reticeam aut superbus aut obnoxius ui-
dear. Pythius apollo Apud Ennium di-
cit Pythius apollo se eē eum unde sibi oēs
cōsiliū expetant suarum rerum: quos inqt
mea ope ex incertis certos compotesq̧ cō-
silii dimitto. Oracula apollinis certissima
& maxie ueridica censebant̄ apud priscos:
hic ait. M. Tullius ī epistolis ad brutū hæc
ex oraculo apollinis pythii edita tibi puta
nihil pōt eē uerius. Dictus ē autē pythius
a pythōe ut fabulātur dracōe: quem sagit-
tis ī prima infantia confecit: aliud etymon
tradit̄ a Macrobio & Strabone. Verisimi
lia: Secundum platonicos: qui uerisimilia
probabāt cum ueritatem inuēiri posse dif
fiderent: hinc scripsit Lactantius opinatio
nem eē ī phylosophia academicorum: qui
scientiā sustulissent: amplexiq̧ essent igno
rantiam: a quo arcesilas academicus dictus
est ignorātiæ magister cum affirmaret ni-
hil sciri posse. Democritus quoq̧ ueritatē
iacare demersam ī ꝑfundo tradidit. Et So
crates se nihil scire dixit: nisi hoc unū quod
nihil sciat: hic ut īquit idē Lactantius aca-
demiæ disciplia manauit: si tamē disciplia
dici pōt: ī q ignorātia & dr̄ & docet̄: hic. M. Tullius in hortensio opiniosissimos appellat phylosophos
quoniā. s. opināt̄ tāq̄ nihil cōphēdi possit: de seipo quoq̧ loquēs ait magnus qdē sū opiator. Precipi pos
se: Taxat inuerecūdissimos phylosophos: qui sibi ueritatē cōpertā esse asseuerabāt: uerū ut īquit Aristo
teles libro secūdo de cœlo & mōdo. Enunciare de omnibus & prætermittere nihil: signum uideri pōt
magnæ stulticiæ. Sunt qui discessum: Omnis de aliqua re institutio debet a definit. ōe ꝑficisci ut intelli
gat̄ quid sit id de quo disputetur per finitiōem enim ut inquit Boetius cūcta colliquescunt: primo defi-
nit mortē secūdum platonicos a qbus dicit̄ οθανατοσ εστιν ψυχησ κασωματοσ διαλυσισ: idest
mors ē animæ corporisq̧ dissolutio. Nullum discessum: Hoc secūdum epicureos & Plinium & multo
rum credulitatē: qui existimant totum hominem cōmori. In quā sententiam calamo uadit uersuq̧ Lu-
cretius q scribit in tertio De reꝝ natura. Nunc age natiuos animantibus & mortales esse aios animasq̧
leues ut noscere possis. Diu pmanere: Hoc sentiebat Zeno & stoici. Cor ipsum animus uidet̄: Aristote
les in primo de anima pcenset opiniones mullas super aia ueterum philosohporum: locum indico ad
quem si uoles possis accedere. In corde ut ait Plinius habitat mens. Et secundū Aristotelem. Cor fons ē
uenaꝝ arteriarum & sensuum. Et ut inquit Auicēna. Cor est principium uirtutis uitalis. Fons uitæ &
radix dicit̄ ab interpte Galieni. Excordes: Hic cōprobat opinio eorum: quibus cor ipsum animus ui
det̄: tanq̄ excordes dicātur sine corde. hoc est aīo: quo sapimus Sic & uecordes dicti mali cordis: hoc est
turbati aī idest uesani siue male sani. Concordes uero quasi eiusdem aī. Nasica: Tullius ī bruto: publiū
etiā Scipionē nasicā: q ē corculū appellatus: q itē bis cōsul & cēsor fuit habitū eloquētē maioris illius q
sacra accepit filiū dicūt. Plinius ī. vii. Catos coculos apd romāos cognomiatos eē refert: q sapiā ꝓstiterūt

cōtinēs incēdiū
Continenter.
Supbus
Pythius unde
Opinatio academicorum
Ignorātiæ magister
Opinosissimi
Finitio
Mors quid
Cor fons uenaꝝ & uitæ
Excordes
Vecordes
Corculi

Aegregie cordatus homo: Apud Mar. Tulliũ ĩ primo de oratore ĩquit Lucius Crassus. Sic in nostra ciuitate cõtra amplissimus atq; clarissmus uir ut ille: q ꝓpter hãc iuris ciuilis sciẽtiã sic appellatus a summo poeta ẽ. Aegregie cordatus homo Catus Elius sextus. Ex his uerbis obseruauimus hũc esse uersum heroicũ ennianum: ubi Dactylus ẽ in q̃nta sede ex ritu priscorum: apud quos. s. abiciebatᷣ uelut sibilus:

Cordatus hic aũt sextus Elius nõ solũ Cordatus dictus ẽ sed: & Catus cognomiatus: nõ quia ut aiũt sapiẽs: sed acutus. Catũ eñi acutũ dicũt sabini Et cata dicta accipiẽda sunt. Acute dicta auctor Mar. Varro porphirio

Catus q tamen oratianus interpres catum exponit pro experto & docto. cũ ait Oratius. Post hæc ille Catus q̃tumuis rusticus ibit. Et plinius Catos a sapiẽtia dictos ĩtelligi uult sicut Corculos.

Empedocles Empedocles: Hic fuit agrigẽtinus: q ex lite & amicitia ĩter se dissidẽtibus cũcta constare autumat. Precepta sapientiæ uersibus cõplexus. De quo Lucretius. Carmina quin etiã diuini pectoris eius uociferãtur. Et exponũt ꝑclara reperta ut uix humana uideatᷣ stirpe creatus. De ẽpedocle nõ pauca Laertius Diogenes & alii cõplusculi: Cæterũ Aristoteles refert Empedoclẽ aĩam cõstituisse ex q̃tuor elemẽtis.

Sãguis anima carnis Sanguinẽ: ob hoc poeta purpureã aĩam nomiauit. Origenes ĩ secũdo piarchon sanguinẽ oĩum aĩaliũ aĩam ipsorũ eẽ euidẽtissime designari tradit. Ex illo ecclesiastico. Nõ mãducabitis sanguinẽ: qa aĩa totius carnis sanguis ẽ: ipse aĩam definit substãtiã eẽ sensibilẽ & mobilẽ. Lactãtius ĩ libro de opificio docet sanguinẽ nõ aĩæ esse materiã sed alimentũ: q̃uis consumpto sanguine anima extingui uideatur: sicut oleũ nõ ẽ ipsum lumẽ: q̃uis cõsumpto oleo lumẽ extinguatᷣ: sed est nutrimẽtum. Cricias phylosophus dixit animã esse sanguinẽ.

Cerebrũ regimen mentis. Pars quædã cerebri: Hoc est: ut uerbis Plinii utar: uiscerum excelsissimũ proximũq; cælo capitis sine carne: sine cruore sine sordibus: hic habet sensuũ arcem: hic culmẽ altissimnm hic mẽtis est regimẽ. Ait Auicena cerebrũ esse principium uirtutis sentiendi & mouendi: Ambrosius in sexto Examerĩ initiũ in quit neruorũ & omnium sensuum uolũtariæ commotionis cerebrum est Ambrosio & reliquis idem sentientibus. Refragatur: Aristoteles: qui indubitanter profitetur a corde oriri & uenas & neruos. Sed alii in corde: Aliud est cor ipsum & cerebrum esse animum aliud sedẽ & domicilium animi: illud enim tanq̃ materia: hoc tanq̃ locus.

Idẽ ne sit aĩa & aĩus Animũ alii animã: Inextricabilis questio. Idem ne sit aĩa & animus: an aliud cum aĩa dicatur esse qua uiuimus. Animus quo sentimus & sapimus. Non desunt Argumenta in utranq; partẽ. Q ui. n. unũ esse dicũt hanc rationẽ sequuntᷣ quod nec uiui sine sensu possit nec sentiri sine uita. Iccirco aĩum & aĩam indifferẽter appellãt duo Epicurei poetæ. Q ui aũt dicũt eẽ diuersa sic Argumentãtur ex eo posse ĩtelligi aliud esse aĩum aliud eẽ aĩam: qa incolumi aĩa mens. i. aĩus possit extingui qd accidere soleat insanis. Actiana sentẽtia ẽ. Sapimus aĩmo fruimur anima. Sine aĩmo

Aĩus Cõsiliũ idem Mens anima ẽ debilis. Lucretius animũ dici mẽtem & consilium ostendit sic scribens. Consiliũ quod nos animũ mentemq; uocamus. Idem sentit animũ & aĩam idẽ esse mortalemq; cum ait. Atq; aĩam uerbi causa cũ dicere ꝑgam. Mortalem esse docens: aĩum quoq; dicere credas. Q uatenus est unum inter se coniunctaq; res est.

Agere animã Agere animã: Morientes cũ in morte sunt. Et in extremitate uitæ agere animam dicuntur Augustinus in. xiii. nullus ẽ ergo moriẽs nisi uiuẽs: quoniã cũ in tãta est extremitate uitæ in quãta sunt: quos agere aĩam dicimus: profecto qui nondum anima caruit adhuc uiuit. Celius in epistolis: hortensius Cum has litteras scripsi aĩam agebat. Seneca se correptum eẽ mala ualitudine refert In epistolis moralibus quã suspiriũ appellat: quod animam agere esse dicit.

Suspirium. Efflare: quasi flatum exhalare: Virgilius dixit. Vitam exhalãtem: secuundũ eos: q animam uẽtum esse uolunt.

Ex aĩ sentẽtia Ex animi sententia: Q uotidiana loquutio: qua utimur quãdo significamus aliquid factũ eẽ prout optamus & uolumus: Censores ita uerba cõcipiebant: & tu ex animi tui sentẽtia uxorẽ habes.

Cauillator. Q uidam olim cauillator & ridicularius hõ festiuiter respõdens: habeo eqdem in quit uxorem sed nõ ex animi tui sententia: tum censor eũ quod intempestiue lasciuiscet in ærarios retulit.

Vnde aĩa dicta & aĩus Animus ab aĩa: Lactantius in libro de opificio. Alii sanguinẽ animã esse dixerũt Alii ignẽ: Alii uentum: unde anima uel animus nomen accepit quod grece: uentus ανεμοσ. Dicitur: unde & etiã ꝑ spiritu: & alitu: & odore oris ponitᷣ apud scriptores idõeos. Virgilius animas & olẽtia medi ora souẽt illo. Plautus feret anima uxori tuæ. Lucanus: continuitq; aĩam ne quas effũderᷣ uoces posset

Psiche unde Græci animã ψυχην uocãt quasi αναψυχον qd respirãdo refrigeret: Causa eñi corpori uiuẽdi ẽ: respirãdi & refrigerãdi uim exibẽs: uel quasi φυσεχειν. quod scilicet physin idest naturã cõtinet: auctor Plato in cratilo. & origenes in libris piarchon. Animus ignis uidetur: Q ui animã ignem esse putauerũt hoc usi sunt argumẽto: quod præsente anima corpus calescat: recedente frigescat. Zeno cõditor stoicæ secte: & alii nõ pauci aĩam esse ignem putauerunt: Democritus quoq; in eadẽ sentẽtia ẽ. Vulgo: Q uasi dicat rudes ac male eruditos passim tradere superiora. Proxie aristoxenus

culũ appellatus: & ægregie cordatus hõ catus Aelius sextus. Empedocles aũt animum esse cẽset cordi suffusum sanguinem: aliis pars quædam cerebri uisa est animi pricipatum tenere. Aliis nec cor ipsum placet nec cerebri quandã ꝑtẽ esse animũ: sed alii in corde: alii ĩ cerebro dixerũt aĩ eẽ sedẽ: & locũ. Aĩum aũt aĩam ẽt fere nr̃i declarãt noĩari. Nã & agere animã & efflare dicimus: & aĩosos & bene aĩatos: & ex animi sententia. Ipse autem animus ab anima dictus ẽ. Zenoni stoico animus ignis uidetur: sed hac quidem quæ dixi cor cerebrum aĩam ignem uulgo: reliq̃ uero fere singuli ut multi ante ueteres. Proxie

autem aristoxenus musicus idemq; philosophus ipsius corporis intentionem quandam uelut in cā tu & fidibus quæ harmōia dicitur: sic ex corpis totius natura: & figura uarios modos fieri tanquam in cantu sonos hic ab artificio suo non recessit: & tamen dixit aliquid quod ipsum quale esset: erat mul to ante & dictum & explanatum a Platone. Xenocrates animi figuram: & quam si corpus negauit esse ullam: uerum numerum dixit esse cuius uis ut iā antea Pythagore uisum erat natura maxima esset eius doctor Plato triplicem finxit animam: cuius principatum idest rationem in capite sicut ī arce posuit: & duas separare uoluit: iram & cupiditatem quas locis suis disclusit: iram in pectore cupiditatē subter precordia locauit. Dicearchus autē in eo sermone quem corinthi habitum tribus libris expōit doctorū hominum disputātium primo libro multos loquentes facit: duobus pherecratem quēdam

musicus. Aristoteles libro septimo politicorum uidetur inquit cognatio quædam eē nobis cum harmōiis & rithmis: quapropter multi sapientum dixerunt. Alii quidem animū esse harmoniā: alii uero habere harmoniā. Idem libro primo de anima repræhendit eos: qui animam esse dicunt harmoniam & quasi cōcentum: quoniam inqt mouere non est harmoniæ animæ autem attribuunt hoc omnes itaq; conuenit magis dicere harmoniam de bona corporis constitutiōe: q̄ de anima. Cum īpossibile sit: ut placet illi: animam esse harmoniam. Socrates apud Platonem ī phedone. Non recte inqt harmoniam esse animam dicimus attamē aristoxenus hoc cum primis asserebat: quem litterarum ueterū diligentissimū & Aristotelis philosophi auditorem fuisse memoriæ proditū est: q librum de pithagora scipsit: Aristoxeni hanc de anima opinionē refellit Lactantius scite & elegāter ostendens animam harmoniā eē nō posse: quoniam inqt: fides sua sponte canere non pnt animus autem sua spōte & cogitat & mouetur. Fidibus: Cythara & cordis musicis. Virgilius Tretia fretus cithara fidibusq; canoris. Harmonia: Græci harmoniam uocant concentū in musicis: q ex dissimilimorum uocum moderatione concors efficit. Diapason harmoniam effici ex semptē tonis tradūt: hoc ē ut īterprætatur Plinius uniuersitatem concētus. Illud annotādum: qd pœnultima corripitur contra consuetudinem uulgi perperā producentis. Lucretius harmoniā gaii quam dicunt. Intentionē: Concentum modulationem a chordis intendendis: alii legunt: ītentionem ab incinnendo: idest canēdo. Sic Au. Gellius scribit ītentiones tibiarum fuisse medicinam plurimis hominum morbis a Mar. Varrone ī centiua tibia dicta est ab īcinendo: sicut succentiua a succinendo. Cieri: Moueri fieri. Ab artificio suo: cum esset musicus: nō recessit a musico artificio: tanquam anima simili rōne constaret in homīe: qua cōcors modulatio constat ī fidibus. Xenocrates: Hic discipulus fuit Platonis philosophorum seuerissimus: hebes īgenio ac tardus: adeo ut illū Plato diceret egere calcaribus: cuius uerbis tanta fides habebatur: ut cū iniurati nullius testimoniū admitteretur: huic soli iniurato crederetur. Ante pithagore uisum: Pithagoras sectatoresq; Pithagore numeris cuncta cuntineri opīabātur: & animas sotiari corpibus certa numerorum rōne quibus deficientibus arcana uis illa soluitur: qua societas ipsa constabat. Aristoteles quoq; recensuit sententiam philosophoꝝ: qui animam numerum esse crediderunt. Eius doctor: Xenocratis magister. Triplicem finxit animam: Plato in timeo tripartitam animam esse dixit: primam eius rōnabilem partem tenere capitis arcem: secundam excandescentiam siue irascentiam: ad domiciliū cordis atq; præcordia deductā eē tertiam quam appettitum cupiditatemq; dicere possumus: in iecore habitantem facit infernasq; sedes obtinere: ut popinas quasdam & lattinarum latebras: totum uero hominem ī capite uultuq; esse: nāq; prudētiam sensusq; omnes capite contineri: cætera uero membra ancillari & seruire: tunc animanti sanitatē adeē & pulchritudinem cum rō totam regit parentq; inferiores duæ partes. Cum uero irascentia siue cupiditas sibi subiecerint dominam illam reginamq; rationem: tunc cuncta tumultuari. Et perturbationibus uexari dixit. Aristoteles hanc Platonis sententiam taxare creditur cum ait: quidam dicunt animā esse patibilem & alio intelligere: alio concupiscere: re enim uera non partes animæ dicende sunt: sed potētiæ unde ait idē Aristoteles animam definiri: uegetatiuo: sensitiuo: intellectiuo: & motu: cum anima sit: id quo uiuimus: & sentimus: & mouemur: & intelligimus Mar. Varro animas hominum diuidit in octonas partes. Quinque sunt quibus sentimus. Sexta qua cogitamus. Septima qua progeneramus. Octaua qua uoces mittimus.

Locis disclusit: dsiunxit. disseparauit: Virgilius discludere nerea ponto & prior Virgilio Lucretius dixerat comparibus iungi res & discludere mundū. Diecarchus hic fuit mesenius & opinatus ē hominū exordiū nullum extitisse antequā semper fuerit humanum genus composuit tres libros ī quibus per dialogum disputatores disserebant sub quorum disputatione suam super animam sentētiam declarauit qua animam nihil aliud esse arbitrabatur quam uim quandam atque potentiam æquabiliter fusam sparsam digestam tam in corporibus brutorum q̄ hominum quæ a corpore foret inseparabilis ut a morte nullus sensus superesset sed totum animal commoreretur quiddam consimile sensisse uidentur nonnulli ecclesiastici scriptores qui ex traduce. Animas uenire confirmant & simul cum corporali eas semine seminari qua sentētia ostendunt animas esse mortales si enim sicut animalia cætera ex solo semine oriuntur ita eē de hominibus sentiamus supest ut idē ut si iteritus huic dicearchi sniæ subscribit illud ex ecclesiastice unus iteritus ē hois & iumētorum & æqua utrisq; conditio: Phthiotam ex phthia ciuitate thesaliæ a qua achilles phthius dictus

An harmonia sit aius.

Diapason harmoniā

Intētiones

Incentiua tibia

Xenocrates.

Triplex anima Platōis.

Potētiæ animæ

Octōe ptes aīe

discludere.

Dicearcus.

Aīa ex traduce

phthiotam senem quem a Deucaliõe ortũ differen
tem inducit:nihil eẽ omnino animũ & hoc esse no
men inane:frustraq; & animalia:& animãtis appel
lari:neq; in homine inesse animũ:nel animam:nec
in bestia. Vimq; omnem eam qua uel agamus quid
uel sentiamus:in oĩbus corporibus uiuis æquabi
liter esse fusam:nec separabilẽ a corpore eẽ:quippe
quæ nulla sit:nec sit quicquam nisi corpus unum
& simplex:ita figuratũ:ut temperatiõe naturæ ui-
geat & sentiat:Aristoteles lõge omnibus (Platonẽ
semper excipio) præstans & ingenio & diligentia:
cum quattuor illa nota genera principiorum esset
complexus e quibus omnia orirentur:quintã quã
dam naturam censet esse:e qua sit mẽs. Cogitare.n.
& prouidere & discere:& docere:& inuenire aliqd:
& tã multa alia meminisse:amare:odisse:cupe:time
re:angi:letari:hæc & similia eorũ:in horum quat
tuor generũ nullo inesse putat. Quintum genus
adhibet uocans nomine:& sic ipsum animũ endele
chiam appellat nouo nomine. Quasi quandã cõti
nuatam motionem:& perennem. Nisi quæ me for-
te fugiunt:hæc sunt fere omniũ de animo sentẽtiæ.
Democritum enim illũ magnum quidem uirũ:sed
leuibus & rotũdis corpusculis efficiẽtẽ animũ cõ-
cursu quodã fortuitu omittamus. nihil est enim
apd illũ ꝙ nõ atomorũ turba cõficiat:harũ senten-

A deucalione:sub quo diluuium fuit:ante quod fuerat cathaclysmos:idest diluuium alterum:quod ogy-
gis diluuium appellat:quoniã eius tẽporibus magnum factũ est & longæ maius:quam postea fuerit tem-
pore deucalionis. Frustra animãtes:Si nulla est anima:cõsectarium est:ut frustra dicãtur animalia & ani-
mantes:quæ ab anima nomen sortiuntur. Animãtia autem superiorem tenẽt locum:& animalia sub se ha
bent atq; complectuntur:tanq̃ genus speciem:sunt enim quædam quæ animã habent:nec sunt animalia
sed animantia:sicuti satis & arbustis animam alentem inesse tradũt:quã philosophi recẽtiores uegetatiuã
appellant. Itaq; uiuere & mori illa dicimus:
nec animalia tamen sed animantia nuncu
pantur:ut docet Seneca libro.viii. epistola-
rum moralium. Platonem semper exci-
pio. Vbique M. Tullius Platonem ante po
nit omnibus philosophis:eumq; modo di-
uinum. Modo deum philosophorum no-
minat:de quo dixit Aristoteles:talem nulla
ferrẽt secla futura uirum:qui apollinis filius
creditus est uerꝫ recentiores philosophi Ari
stotelem solũ sectantur:nec digitum quidẽ
transuersum ab Aristotelica eruditõe disce
dunt:quã si bene pciperẽt,pfecto cognosce-
rent. Dogma Platonis & Aristotelis eẽ cõsi-
mile. In hãc sniam ait in.v.de finibus Aristo
teles:quẽ excepto Platonẽ:haud scio an re-
cte dixeri principẽ philosophoꝝ. Quatuor
genera:elemẽta significat. Entelechiã: Ari-
stoteles in primo de aĩa:aĩam entelechiã q̃-
dam eẽ tradit: Albertus quoq; magnus iter
Aristotelicos famigeratus libro.xvi.de aĩali
bus animã esse memorat entelechiã corpo-
ris organici. Ita cũcti Aristotelis interprætes
unanimitẽs tradunt:sed hic exorif quæstio
utrum entelechiã an endelechiam dicer̃ de
beamus:cum proximitas q̃dam sit in pnũ-
ciatu:in significatu uero discriminatio non
parua. Endelechia.n.p.D.significat ut hic ĩ-
terprætatur Cicero cõtinuam motionem
qualis in anima cognoscif endelechismos
est continuata mobilitas:entelechia uero p
.T.significatur perfectio quædam & consu-
matio:& enteleches perfectus:ex hoc cice-
romastiges conflarunt calumniam Cicero
ni perinde ac ignaro non solũ philosophiæ
sed etiam græcarum litterarum:tanquam
parum scite: parumq; pspiciẽter endelechi
am dixerit:cũ entelechiã dicere debuerit quod Aristotelici oẽs sentiunt:tanq̃. Aristoteles aĩam eẽ dixerit en
telechiã hoc est pfectionẽ quãpiam perfectæq; naturæ substantiam celestẽ & ethereã:ether.n.ut inqt Apule-
ius in cosmographia:non est elementũ unũ ex quattuor:quæ nota sunt cũctis:sed longe aliud numero qn
tum ordine primũ genere diuinũ & inuiolabile:uel potius ex qnta non magis noĩata natura q̃ nõ itellecta
aĩam produxerit:uerũ siue endelehia siue entelechia dicaf aĩa:utrũq; probabile est:utraq; significatio cõue-
niens:nec ulla põt dici cã cur hoc q̃ illud magis sit Aristotelicũ:nec ullo argumẽto colligere possunt entele-
chiam potius:quã endelechiã ab Aristotele scriptum eẽ:tam.n.uerbum nouum hoc q̃ illud:nec minus al
tero significari aĩus q̃ altero põt. Democritum:Democritus abderites:theologiam & astrologiam didicis
se fert a magis & caldeis:cum gymnosophistis quoq; congressus eẽ:in philosophia pentathlos extitit:idest
quinq; certaminũ scius:nãq; naturalia:moralia:mathematica:liberales disciplias artiũq; oĩum pitiã calebat
huic oĩa q̃ a mortalibus fierent ridicula ac ridenda uidebantur:sicut heraclito flẽda unde gelasinus cogno-
miatus:de quo Seneca. Oratius. Iuuenalis cæteri:hunc Plinius uirũ sagacem & uitæ utilissimum fuisse re-
fert:sed nimio iuuandi mortales studio prolapsum. hic sequutus sectam doctoris leucippi ex atomis inter
se temere coeuntibus dixit mundũ esse concretum:quæ corpuscula sunt insecabilia:leuia:aspera:rotunda:
angulata & hamata ex eisdẽ corpusculis aĩum quoq; cõstare credidit spiritu ĩserto. sed ut ait Lactãtius ĩ libro
de ira dei:q̃to melius fuerat tacere:q̃ in usus tam miserabiles tam inanes habere liguã. M. Tullius quoq; ĩ
.ii.de natura deoꝝ illudẽs hos:q ex atomis cuncta constituunt. si iquit mundũ efficere põt cõcursus atomo-
rũ: cur porticũ:aut tẽplũ cur domũ:cur urbẽ nõ põt:q̃ sunt minus operosa & multo qdẽ faciliora:tradit tamẽ
Aristoteles democritum dixisse aĩum eẽ ignem. Haꝝ sniaꝝ:pter has snias:aliæ quoq; sunt alioꝝ philoso

Aiantia
Aĩa alẽs
uegeta-
tiua
Deus
philoso
phoꝝ
plato
Entele-
chia.
Endele
chia.
Endele-
cismos:
Entele-
chia.
Entele-
ches.
Cicero-
masti-
ges.
Ether.
Demo-
critus
Pentha
los
Gelasi-
nus.
Mũdus.
ex
Atomis

phorum super anima opiniones: quas dispersim tarditas in unũ collegimus. Hippon animã dixit eẽ aquã
Diogenes: aera anaxoras νοῦν: idest mentẽ & intellectum: possidonius ideam: asclepiades quiq; sensuum
exercitium sibi consonum: hippocrates spiritum tenuẽ per corpus omne dispersum: heraclitus põticus lu-
cem: heraclitus physicus scintillã stellaris essentiæ. Critolaus cõstare eam de qnta eẽntia: hipparchus ignẽ:
anaximenes aera: empedocles & cricias sanguinẽ: parmenides ex terra & igne. Xenophães ex tera & aqua
quidam calidum dicunt animam: quidam frigidum: propter respirationem. M. Varro ita definit anima ẽ

Opiniones aĩa cõplusculæ.

tiarum quæ uera sit: deus aliquis uiderit: q̄ uerisi-
milis magna questio est. utrum igit̃ inter has sentẽ-
tias diiudicarẽ malumus: an ad propositum redire?
A. cuperem equidem utrũq; si posset: sed est difficile
confundere: quare si ut ista nõ differamus liberari
mortis metu possumus: id agamus: sin id nõ potest
nisi hac questione animorum explicata: nũc si uide
tur hoc: illud alias. M. quod malle te itelligo id pu
to esse cõmodius: efficit. n. ratio, ut quecũq; uera sit
earum sentẽtiarũ: quas exposui, mors aut malũ nõ
sit, aut sit bonũ potius. nã si cor aut sanguis aut ce-
rebrũ est animus certe quoniã est corpus interibit
cũ reliquo corpore. si aer est fortasse dissipabitur si
ignis extinguetur: si ẽ ut placet Aristoxeni harmo-
nia dissoluetur. quid de Dicæarcho dicam? qui ni-
hil omnino animum dicat esse. his sententiis omni
bus nihil post mortem pertinere ad quenquam po
test: pariter enim cum uita sensus amittitur. non sen
tientis autem nihil est ullam in partem q̄ intersit.
reliquorum sententiæ spem afferunt. si te forte hoc
delectat posse animos: cum e corporibus excesse-
rint: in cælum quasi in domicilium suum perueni-
re. A. me uero delectat idq; primũ ita esse uelim dei-
de etiam si non sit: sic mihi tamen persuaderi uelim.
M. quid tibi ergo opera nostra opus est? nũ eloquẽ
tia platonem superare possumus? euolue diligen
ter eius eum librũ qui est de animo. Ampliusq; desi
deres nihil erit. A. feci me hercule & qdem sæpius:
sed nescio quomodo dum lego assentior cũ posui
librum: & mecum ipse de immortalitate animorũ
cœpi cogitare: assensio omnis illa elabitur. M. qd
hoc? dasne aut manere aĩos post mortem aut mor
te ipsa interire? A. do uero. M. quid si maneant A. be
atos esse cõcedo. M. si intereãt. A. non esse miseros
quoniam ne sunt quidem. nã istuc coacti a te Paulo
ante cõcessimus. M. quomodo igitur aut cur mor-
tem malũ tibi uideri dicis: quæ aut beatos nos effi-
ciet aĩs manentibus: aut nõ miseros sensu carentes?
A. Expone igitur nisi molestum est primũ animos
si potes remanere post mortem: tum si minus obti
nebis: est enĩ arduum: docebis carere oĩ malo mor
tem. ego enim istud ipsum uereor ne malum sit nõ
dico carere sensu: sed carendum esse. M. auctoribus

aer cõceptus ore: deferuefactus in pulmõe,
temperatus in corde: diffusus in corpus in
ter tot dissidia philosophorũ obtinuit: tamẽ
sententia suũ eẽ aiæ in corporalitatẽ i mor-
talitatemq;. Magna quæstio: qd sit aia in-
quit Lactatius nondũ iter philosophos con
uenit: nec unq̃ fortasse conueniet ignorat̃
enĩ quæ sit natura animi. Nunc hoc. s. aga
mus. Illud alias. s. agemus. Si aia est. i. aer
& spũs: qd diogenes & uarro & alii aiam eẽ
tradiderũt. Nihil post mortẽ. Quoniã his p̄
dictis sententiis declaratur aias esse morta-
les & a morte nullum sensum esse supersti-
tem sed cũ uita simul amitti. Reliquorum
sentẽtiæ ut Platonis ut aristotelis ut Cæte-
rorũ q animas esse imortales affirmant. In
cælum quasi in domiciliũ: in. vi. de repu. ait
M. Tullius hic pfecti huc reuertunt̃ & Ora
tius. Serus in cælum redeas. Seneca in epi
stolis: animam scipionis in cælum ex quo
erat rediisse persuadeo mihi. Librum de
animo: De animæ imortalitate hic Platõis
liber alio nomine inscribitur phedon a no-
mine uidelicet phedonis philosophi elidẽ-
sis qui fuit ex cohorte illa socratica. Ingẽio
liberali & ut quidam scripserũt seruitutẽ ser
uiuit lenoni perinde q̃si meritorius puer q̄-
stuariumq; mancipium eũ cebes socraticus
emisse dicitur habuisseq; in philosophum
discipulis atq; is postea philosophus illustris
fuit cuius nomini Plato illum librum diui
num de imortalitate animæ dedit. Assen-
sio elabitur Græci synchatatesin uocãt quã
latini assensionem sine qua multa comprẽ-
di & pcipi sensibus nõ possunt: nec memo-
ria quoq; nec noticiæ rerum nec artes sine
assensione constare possunt per assensionẽ
enim cognita approbamus unde arcesilas
& carneades explodendi quibus uisum est
nihil percipi posse quo concesso tollendus
assensus est, quod enim est tam futile q̃ qc
quã approbare nõ cognitum has autẽ pro-
bationes quæ græci Syncatatheses ut diximus
latini assensiones uocant uoluntarias
eẽ scribit Au. Gellius fieriq; hominum ar-
bitratu quibus uisa noscunt̃ diiudicanturq;
Vnde sapiens multis non assentitur quæ
isipiens sua assensione approbat putans ta
lia eẽ qualia sibi primo animi sui pulsu uisa
sunt. Assensiones autem istæ elabuntur cũ
non perseueramus in approbationem: ici-
pimusq; reprobare id qd prius approbaba-
mus. Carẽdum eẽ quod futuri temporis
est qui metus angit animos mortalium pa
uetiũ ne toti extinguatur & oĩs sensus una
cũ corpore intereat sicut in brutis aiantibus

Ignoratur natura aĩe

Aĩas in cælũ redire

Phedõ

Assensiones

Syncatheses

Testimonia sine argumentis uald

Valere plurimū: Apud bonos iudices ut inqt Lactantius in qrto Di. institutionū: satis hēnt firmitatis testimonia sine argumētis. Ad auctoritatē ut diōedes tradit queadmodū ad anchorā decurrit: & auctore qntiliano sūmoꝝ uiroꝝ auctoritas ꝓ rōne est. Tāta fuit olim pythagoræ apud pythagoricos auctoritas: ut ēt sine rōne ualeret: q siqd affirmare disputādo uoluissent dicere solebāt αὐτοσ ἔφα ipse dixit. Cicero tamē arbitrat in scdo de diuinatiō: nō esse philosophi uti testibus: quē oportet argumētis & rōnibus qre qcq ita sit docere. Antiqtate. s. uti possumus: tāta ē inqt Lactātius auctoritas uetustatis: ut inqrere i eā scelus eē dicat.

Auctoritas ꝓ ratione αὐτοσ ἔφα

quidē ad istam sententiam: quāuis optinere uti optimis possumus: quod in omnibus causis & debet & solet ualere plurimum: & primum qdem omni antiquitate: que quo proprius aberat ab ortu & diuina progenie: eo melius ea fortasse: quæ erāt uera cernebat. itaq unum illud erat insitum priscis illis quos appellat cascas Ennius esse i morte sensum neq excessu uitæ sic deleri hominē: ut fūditus interiret: idq cū multis aliis rebus: tum & pōtificio iure & cerimōiis sepulchrorū intelligi licet. quas maximis ingeniis præditi: nec tanta cura coluissent: nec uiolatas tā inexpiabili religiōe sanxissent nisi hesisset in eorū mētibus mortē nō interitū eē omnia tollentem: atq delentem: sed quādā quasi migratiōem cōmutationemq uitæ q in claris uiris & fœminis dux in cælū soleret esse: in ceteris humi retineret. & ꝑmanerent tamen ex hac nostrorū opiniōe Romulus in cęlo cum diis agit æuum. ut famæ assentiens dixit Ennius. & apud græcos: indeque prolapsus ad nos & usq ad Occeanum Hercules trāus: & tam

Itaq credit ei tāq cognitæ ueritati uetera: ut elegāter refert qntilianus: maiestas qdā & ut dixerim religio cōmēdat hic a poetis uetustas uenerāda nūcupat. Quo ꝓpius Quāto uicinius. Ab ortu: Ab origine pria mūdi & hoinum. Hoc melius: tāto melius. Cascos appellat: lego cascos. Cascū. n. significat uetus. Cuius uerbi origo sabia est. Versus enniāus: quo priscos appellat cascos: hic ē q primū casci populi genuere latini: māilius ait cascū duxisse cascā nō mirabile ē. i. uetulā: nupsisse seni. papinius i epigrāmate: qd i adolescentē fecerat cascā: ridiculū est inqt cū te cascū tua casca dicit. Inde cassinū opidū dictū qd uetus & cassinū forū uetus appellāt oscoꝝ ligua casnar senex dictus: i codicibus festi pōpeii cassum ꝓ antiquo legit cū cascū legēdū sit. Fundirus: Ita ut nullus sensus post fata relinqueret. Pōtificio iure: Cōstituto a pōtificibus: numa pōpilius pōtificem fecit eiq sacra oīa attribuit eiusq scitis sacra oīa priuata & publica subiecit: instituitq ut idē pōtifex nō celestes mō cerimonias sed iusta quoq funebria: placandosque manes edoceret liuius auctor Mar. Tullius i orōne ꝓ domo sua pōtifices appellat ātistites deorū iterꝑtes cerimoniaꝝ. Spōdeū pedē appellarūt pōtificiū: quoniā eo in sacris utebantur neoterici ius pontificium: canonicum appellant. Cerimoniis sepulchrorum: sunt quædam cerimoniæ sepulchrales: quæ pertinent ad funerationem & impensam structuramq sepulchrorum. Titulus est apud iurisconsultos de religiosis & sumptibus funerum. Alter quoq titulus est de sepulchro ædificādo: quo scribit uulpianus religionis interest monumenta extrui & exornari: sepulchri uiolari tanq religiosi loci actio imprimis datur ut scribit Iulianus titulo de sepulchro uiolato: ubi annotandum est sepulchra hostium nobis religiosa non esse ideoq lapides. Inde sublatos in quemlibet usum conuertere possumus: sepulchri autem appellatione omnem sepulturæ locū contineri existimandū est: sepulchri uiolati actio infamiam irrogat Mar. Tullius refert leges de sepulchris: quibus præcipitur sepulchrorum magnificentiam esse minuendam. Plato quoq libro. xii. de legibus extrui uetat sepulchrum altius q quod quinque diebus uiri quinque construere possint: lapides quoq superstrui præcipit non maiores q ut possint defūcti laudes quattuor solum heroicis uersibus æditas compræhendere: contra egyptii sepulchra magnificenter ædificant: cū in extruendis domibus sin incuriosi: sepulchra enim functorum sempiternas domos: quoniam apud inferos infinitum sit tempus uocant: domos uero diuersoria tanquam breui tempore a nobis inhabitandas. Sāxissent: consecrassent: confirmassentq: id enim sancire est. Hereret: infixum esset. Quasi migrationē. M. Cato in libro de senectute disserens ait: ex uita ista discedo tanquam ex hospositio non tanq ex domo. Commorandi enim natura diuersorium nobis non habitandi dedit. Dux in cælum: secundum philosophorū altam scientiam loquutus est: qui depræhenderunt: bene uiuentium animas ad cælū: idest ad originem suā statim redire: male uiuentium uero diutius in his permorari corporibus & erraticas circum terrā uolutari. Ex hac opinione: ex ea opinione quæ animos imortales tradit homines per apotheosin referūtur in numerum deoꝝ & diis ascribuntur sic Romulus. sic Hercules sic bacchus sic innumerabiles alii creduntur esse recepti in numerum deoꝝ. De Romulo Romæ conditore in cælum rapto in numerum deorū ascripto. Liuius. Dionysius. Ouidius & cæteri multa ꝓdiderunt. Inde prolapsus ad nos. Romani sacra herculi fecerunt ritu greco ex Romuli istituto. ut docet Liuius refert herodotus ita græcos ab ægyptiis trāstulisse sacra herculis sicut a græcis Romani mutuati sunt fuit. n. apud ægyptios hercules unus ex. xii. diis i numeros fuisse hercules ferunt sed thebanū cumprimis diuulgauerunt. Et usq ad occeanum Hercules religiose colit apud gaditanos qui populi sunt insulani in occeano athlantico ex quo illud. Gades herculis humidumq tybur olim Hānibal gades ꝓfectus herculi uota exoluit & sacra fecit prout liuius & silius meminerunt. Hinc ex hac imortalitatis opiniōe. Liber semele natus Scilicet habet deus multos aūt fuisse

Veneranda uetustas

Cascū quid

Pontifices iterꝑtes religionū

Pontificius pes

Sepulchri uiolati actio

Magnifica sepulchra egiptiorum

Diuersorium.

Sacra herculis ab egyptiis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Liber pater unde

liberos siue bacchos .siue Dionysios:prodiderũt eruditi:& explicat diodorus:celebratior aũt ẽ & uulgatior q ex semele & ioue genitus esse fertur:quẽ diodorus tertium fuisse autumat:& thebis boetiis natũ:qui dictus est liber:uel quia liberat seruitio curarum animum:ut sentit Seneca:uel ob licentiã linguæ: fiunt eñi pleriq; ex ebrietate liberiores petulantioresq;:uel quia libertatis deus ẽ:ut auctor est plutarchus pro boetiæ libertate pugnauit. Tindaridæ fratres:Castor & polux significant͛ nã:ut ĩquit ausonius. Tidareus pater his & iuppiter hic putat hic scit. Non mõ adiutores:In.yi.tranqlli cõmẽtario enarrauimus quẽadmodũ castor & pol

præsens habetur deus.Hinc Liber de Semele natus: Eademq; famæ celebritate Tindaridæ fratres. qui non modo adiutores in preliis uictoriæ popu.Roma.sed ẽt nũcii fuisse peribentur. Quid Ino Cadmi filia nõne leuchotea nominata a græcis:Matuta habetur nostris:Quid totum prope cælum ne plures prosequar:nõne humano genere cõpletũ est.si uero scrutari uetera:& ex his ea quę scriptores græcie prodiderunt.eruere coner ipsi illi maiorum gentium dii qui habentur hinc a nobis profecti in cælũ reperientur.Quere quorum demonstrãtur sepulchra in græcia:reminiscere: quoniam es initiatus: quæ tradnntur mysteriis:tum deniq; q̃ hoc late pateat intelliges. Sed qui nõdũ ea quæ multis post annis tractari cepissent:physica didicissent tantum sibi persuaserant quantum natura admonẽte cognouerãt:rõnes & causas rex̧ nõ tenebãt. Visis quibusdã sæpe mouebãtur:hisq; maxię nocturnis ut uide

Barba irrufata

Castores opĩtulatores

lux Domitio æne barbo de uictoria nunciarunt:cui minime credẽti malas barbãq; manibus pmulserũt: & ex fusca.In flauã cõuerterũt:unde a barba rutila æneiq; coloris ænobarbi dicti: hic ait Tertulianus:barbã a castoribus tactu irrufatã Dionysius quoq; ĩ yi.antiqtatum miraculum memorat de castoribus:quod.s.in pugna ad lacũ regillũ apparuerũt duo forma augustiore ducẽtes æquatum Romanũ aduersus latinos:q astis feriebant,ppellabantq; aduersarios:socios uero cohortabant͛ q̃ potissima cã fuit:ut latini fugarent͛:& castra caperentur:iidẽ mox uisi sunt sudorẽ æquox̧ abluẽtes.iuxta iuturnæ fõtẽ:deĩde cõspecto mortaliũ se subduxerũt tunc ædes pollucis & castoris.In foro extructa ẽ:quos tindaridas appellãt : sicut helena eox̧ soror tindaris nũcupata.Quietiã tradũt historici tindaridas fuisse opitulatores locrẽsiũ ĩ bello aduersus crotoniatas:uisosq; pugnare q̃diu,pfligati sunt hostes: Ino fabulã inonis refert Ouidius in.iiii.Metamorphoseos:quẽadmodũ.s.ino una cũ melicerta filio de scopulo se p̃cipitẽ misit in mare ãboq; facti sunt dii marini de qbus Cyprianus sic refert:melicertes & leucotea p̃cipitant͛ ĩ maria : & fiũt post modo maris numina:ino dicta leuchothea:quasi candida dea a græcis:a latinis:matuta:unde in fastis ait:leucothoe graiis matuta uocabere nr̃is:autumat Priscianus matutã eẽ aurorã:a qua matutinus deducit͛:sic.n. scribit ĩ scd̃o.Matutius a matuta: q̃ segnet auroram:uel ut qdam leucoteã:illud obiter annotãdũ:quod annotatu dignũ est ancillis ædẽ matutæ ingredi nefas fuisse apud Romanos cũ unã tantũ introducãt quã alapis cedunt cã est qđ ino ancillas perosa sit uirx̧ rem hr̃e cũ serua suspicata apud hãc quoq; deã suis filiis bona nõ optãt nepotibus optãt,ppterea qđ ino in filiis extitisse ĩfœlix uidet͛ in filio uero sororis baccho fœlix cui mãmã p̃buit mitiq; erga illũ & humano ingenio fuit. Humano generæ Plinius in hanc sñiam.Maior celitũ populus ẽt quã hoĩum ĩtelligi potest hic ãt est uetustissimus referendi bene merẽtibus gratiam mos ut tales numinibus ascribant. Gentium dii Lactantius.Tertullianus.Cyprianus euidentissime probant deos gẽtium hoĩes fuisse ut ioué neptunum.Iunonem æsculapiũ & id genus inumeros.Cicero quoq; in libro de consolatione non dubitauit dicere deos qui publicæ colerentur hoĩes fuisse. Quin etiam Lactantius cum dicere totum pœne cælũ humano genere completum allegat hæc uerba ex tusculanis.Idem in libro de ira dei.Nimirũ inquit hi omnes q colũtur ut dii hoĩnes fuerunt. Demonstrantur sepulchra:Mar.Varro.Solinus.Ciprianus cæteri tradũt sepulchrũ iouis in creta uisitatum in opido gnoso fuisse quod iuditio est iouem hominem fuisse hinc Lucanus.Tãmendax magni tumulo quam creta tonantis.Item in oeta monte fuit sepulchrum herculis quem pyram uocant.In nysa sepulchrum bachi de quo tamen uarie proditur ob hoc dixit Plinius querat nunc aliquis quod liberi patris sit sepulchrum. Initiatus Imbutus sacris sacratus.Initia.n.sacra dicuntur.Ait Mar.Varro ꝙ initiis ceteris porci immolantur & ꝙ initiis pacis fœdus cum feritur porcus occiditur. Alio nomine initiationes nuncupantur quæ ut ait Tertullianus semper arcent͛ prophanos & arbitris cauent. Misteriis sacris seclusa sacra antiquitus dicebantur quæ græci mysteria appellãt. Vnde myste dicti sacerdores ut apud ausonium.Senecam &papinium Et symmistæ consacerdotes eiusdemq; sacris initiati qua dictione apuleius.Sidonius Hieronymus utuntur.In mysteriis autem tradebant͛ multa arcana quæ in uulgus annũciãda nõ sunt.Cũ auctore Tertulliano oĩbus mysteriis silentii fides debeat͛.Symbola q̃dã sunt mystica q̃ docẽt hoĩnes fuisse q̃,p diis colebant͛ lege Eusebiũ in p̃paratiõe euãgelica ĩ sacris isidis & serapidis erat simulachrũ qđ digito labiis imp̃sso admõere uideret͛ ut silentiũ fieret qđ significat ut inqt Augustinus ut hoĩes eos fuisse taceret͛.Dicebat͛ aũt mõitor ille silẽtii deus harpocrates de quo idonei scriptores nõ pauca de quo catullianũ ẽ illud factũ me eẽ puta harpacroten. Physica philosophias physicas siue naturales q̃ causas rõnes que rex̧ p̃scrutant͛.Imperiti philosophos irreligiosos putãt tanq̃ deos esse abnuãt qui ueluti rerum naturæ patroni causas meras & simplices rimantur. Visis quibusdam.Græci φαντάσματα dicunt quod Mar.Tullius docente macrobio uisum uocat quæ species una & nomen est eox̧ quæ dormientes uidere sibi uidẽt

Leucothea Matuta

Edes matute interdicta Ancillis

Dii gentiũ homines

Sepulchrũ iouis ĩ creta

Initia

Seclusa sacra

Mysteria

Mystæ

Symmystæ

Harpocrates

Phãtasma uisũ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Qui uitā excesserāt:sic apud Virgiliū uisa de hinc celo facies delapsa parētis anchisæ subito tales effunde
re uoces.Macrobius oraculū dici autumat cū in somnis parens uel alia sancta grauisq; persona quippiā de
nunciant. Firmissimū:pro potētissimo argumēto.Deoꝝ opinio:persuasum insitumq; a natura est cūctis
mortalibus deos esse:& quāuis uaria sit de deo īter hoīes opinatio atq; dissidiū:nemo tñ ferme est q deū ne
get:præclare enim Aristoteles inqt:& a M.Tullio repetitum est:si essent hoīes qui sub terra semper habita-
uissent:& deinde repente euadere in hæc loca:quæ nos incolimus atq; exire potuissent pulchritudine mū
Deos eē consen sus gen tium ē — di.Cursibusq; stellarum ordinatissimis cō
spectis:ꝓfecto & esse deos:& hæc tāta opera
deoꝝ eē arbitrarent̄. Lactantius quoq; ne-
minē esse ait tā rudem tā efferis moribus
qui nō oculos suos in cælum tollens esse i
telligat aliquā dei ꝓuidentiā:qua regat̄ hoc
omne quod cernit̄: Praua sentiunt:Alii ar
bitrant̄ deū esse:sed mortalia nō curare:alii
De deo — matrimonia inter deos eē crediderūt: aliis
nullus ē:deoꝝ respectus aliis pudēdus. Dia
goras quidam athenis fuit:qui nullū omni
no deum esse diceret:ob eamq; sentētiam
cognominatus est atheos:protagoras quo
Atheos — que extitit:qui sibi diceret non liquere utrū
esset aliquis deus:ob hoc atheniēses ipsum
utpote impiū & irreligiosum suis finibus ex
pulerūt:librosq; eius in cōcione exusserunt
male ut inquit Augustinus uiuit̄:si de deo
nō bene credit̄. Lex naturæ:Cōsensus ho
minū cūctoꝝ habēdus ē ꝓ lege naturæ: ius
enim naturale siue naturæ legē appellant
iuriscōsulti id quod natura omnia anima-
lia docuit:ut id nō solū ad homines sed etiā
ad brutas animātes referat̄:cui proximū est
Cōsen sus gen tium — ius gentiū:quo humanæ gentes utunt̄:pri-
mus gētium cōsensus cōspirauit ut ionū lit
teris uterent̄:secūdus gentiū cōsensus in tō
soribus fuit.Tertius cōsensus fuit in orarū
obseruatiōe:ut Plinius refert. Nos uero di-
Luctus: — camus primā gentiū consensionē fuisse:ut
deū eē arbitrarent̄. Luctū sustuleris: luctus
ægritudo ē ex eius qui carus fuerit interitu
acerbo:i luctu atrati sūt purpura auroq; de
positis:cum eluxerunt nigram uestem exu
unt purpurāq; resumūt:& ita intelligendū ē apud liuium scribentem matronas luxisse brutū ut parentem
Meror — annuo tēpore. Meret:Meror ægritudo flebilis est.Mestitudo dicebatur q̄ nunc mœsticia.Merere dictū eē
Lesum — a marcere autumat Mar.Varro ꝙ merore corpus marcescere dicitur. Lugubris lamentio:lessum ītelligi
quid. — uult:q̄ uox lugubrē eiulationē significat:quāuis sextus helius & lutius.Attilius suspicati sint lessum eē aliqd
uestimenti genus funebris & ita interp̄tari sunt uerba legis.xii.tabularum:q̄ hæc sunt:ne ue lessum fune-
ris ergo habēto:qbus significat̄ lamētationē lugubrē in funeribus ꝓhiberi tolliq;. Idq; sentire:tāq̄ mortuus
sentiat se priuatū uitæ cōmodis:qđ si ita sit argumētum haud dubium ē īmortalitatis. Quæ post mortē fu
tura in hanc sñiam ait Plinius de homīe loquens:uni aiantium luctus est datus:uni superstio:uni sepultu
ræ cura: atq; ēt post se de futuro:pliniani codices de futura habēt:tu uero lege de futuro:ut sit sensus uni
Statius — hoī de futuro:hoc ē de rebus post se futuris curā eē. Serit arbores:M.Tullius in Catone eadē refert explica
nomen — tius cū ait serūt arbores:q̄ alteri seculo prosint:ut ait statius noster in synephebis: nec uero dubitat agricola
seruile — quāuis senex q̄renti cui serat respondere diis īmortalibus:qui me nō accipere tantūmodo a maioribus uo-
Syne — luerunt:sed etiā posteris tradere:statius autem cecilius significatur:qui comediarum poeta iclytus fuit: cui
phebi. — sedigitus palmam statuit inter comicos poetas:qui propterea nomen habuit statius:quia seruus fuit:sta-
tius enim seruile nomen est. In synephebis:Nomen est comediæ ab argumento dictæ: in qua synephe-
bi:idest simul pubescētes adolescētuli inducebant̄.Synephebi enim simul pubescētes dicuntur græci exe-
phebon:πωλα uocant puerum.xv.annoꝝ exephebon.xvii.ut scribit Censorinus. Baccam: Fructū bac-
Baccæ — cæ differūt ab acinis:quoniā acini sunt minores:baccæ maiores:magna quoq; est baccis differētia.Aliæ nā
que sunt oliuis & lauris aliæ cornis aliæ mirthis ac lentisco. Alias bacca significat margaritā: unde baccatū
monile apud Virgilium & Silium. Quid procreatio liberorum:Hæc oīa eo tendūt:ut ostendant mortali
bus insitā esse natura duce tacitam de immortalitate aīoꝝ consensionē.Nemo.n.esse tam curiosus:circa fi
lios circa adoptiones circa testamēta:nisi existimaret post mortem aliquē eē sensum: q̄ talia sensurus esset.

rētur hi qui uita excesserāt uiuere. Vt porro firmissimū hoc afferri uideat̄ cur deos eē crdāus: ꝙ nulla gens tā fera:nemo oīum tā sit immanis: cuius mētē nō ībuerit deoꝝ opinio:multi de diis praua sentiūt id.n.uitioso more effici solet:oēs tamē eē uim:& naturā diuinā arbitrātur.Nec uero id collocutio hoīnū aut cōsensus efficit nō institutis opinio est cōfirmata.nō legibus:omni aūt in re cōsensio omniū gētiū lex nature putāda est.Quis est igit̄ q suorū mortem primū nō eo lugeat.ꝙ eos orbatos uite cōmodis arbitret̄.tolle hāc opiniōem luctū sustuleris.nemo.n.mœret suo incōmodo.dolēt fortasse & angūtur.sed illa lugubris lamentatio fletusq; mœrēs ex eo est:qđ eū quem dileximus uitæ cōmodis priuatū arbitramur idq; sentiret:atq; hæc ita sentimus natura duce nulla rōne nullaq; doctrina:maximū uero argumentū est naturā ipsā de īmortalitate animorū tacitā iudicare:quod omnibus curæ sunt: & maxime quidem quæ post mortem futura sint.serit arbores quæ alteri sæculo prosint ut ait Statius in synephebis:quid spectans:nisi etiam postera sæcula ad se pertinere.ergo arbores seret diligens agricola quarum aspiciet baccam ipse nunquā.uir magnus leges instituta remp. conserit quid procreatio liberorum.quid propagatio nominis.quid adoptiōes

Testamētorꝝ diligētia: Vix dici pōt quā diligētes sint homīes ī faciēdo testamēto: quā circūspecti: tāq̄ p̄suasissimū habeāt ad ipsos ēt defunctos ea quoq; ptinere. Monumēta: Monumēta generaliter res ē mēoriæ cā in posterum p̄dita. In q̄ si corpus uel reliq̄æ inferant̄ fiet sepulchrū: si uero nihil eorꝝ iferat̄ erit monumētū memoriæ cā factū: qd̄ græci cenotaphiū appellāt auctor florētinus iuriscōsultus ad hāc Cicerōis sniam faciunt uerba. M. Varronis: q ait monumēta: dici q̄ in sepulchris sint qbus prætereuntes admonent̄ & se fuisse & illos eē mortales. Ab eo cætera oīa: q̄ scripta ac facta sunt memoriæ cā monumēta dicta. Eulogia: Eulogiū græce dr̄ bene dictū εὐλογέω benedico εὐλογία. benedictio. Eulogos rōnabilis In decretis canonicis eulogia p̄ benedictiōibus siue muneribus accipiunt̄: q̄ miutuli sacerdotes ad synodū cōueniētes maioribus sacerdotibus sūmātibusq; deportant. Existimo hoc in loco legēdū eē elogia potiusq̄ eulogia: est. n. elogiū q̄si testificatio q̄dā laudatiōis: interdū & uitupatiōis: q̄lia in testamētis ī sepulchris anotant̄. Apud iuriscōsultos & oratores crebra ē mētio elogiorꝝ & nos aliubi plura ānotauimus. M. Tullius ī orone pro cluentio. Elogiū recitasti de testamēto. Gn. egnatii patris hois honestissimi uidelicet & sapiētissimi. Seneca decessit negociator testamētū oīum bonorꝝ suorꝝ reliq̄t formosam heredē & adiecit elogiū: qa pudicā cōperi: similiter ī libro de senectute elogiū quā eulogiū legere mali. Cum ait Cato q̄ta in attilio calatio auctoritas: in quē illud elogiū uni cōplurimæ cōsētiūt: gētes primariū fuisse uirꝝ: notū est totū eius carmē incisum in sepulchro. Specimē: Indiciū: signū. Probatū: p̄bamētū. Ad hoīes iuuādos. De Catone elogiū ē apud Lucanū: Nō sibi sed toti genitū se credere mūdo: Plato in epistola ad Archytā tarētinū: qd̄ & a. M. Tul. repetitū ē: scribit nullū hoīum sibi solū natū esse sed ort⁹ n̄ri partē sibi Patriā uēdicat̄ ptem parētes patrē amicos. Viā imortalitatis: Scilicet & migrationis ad deos scribit Apuleius in apologia: quod Hercules lustrator orbis: purgator ferarꝝ: gētium domitor in cælum ob uirtutes ascitus est: & Oratius in epistolis inquit. Diram qui contudit hidram. Notaq; fatali porttēa labore subegit. Comperit inuidiā supremo fine domari. Vetera iam ista: Scilicet sunt quæ enim de Hercule produntur ob uetustatem fabulis propriora iudicant̄. Licuit ocioso: Argumentat̄ argumentis satis probabilius ad imortalitatem affirmandam: quod scilicet nemo offerret se ad mortē nemo laboraret nemo periclitaret̄ nisi proposita eēt magna spes imortalitatis. Ex hac spe Themistocles atheniensis & epaminundas thebanus maximas res gesserunt: sese maximis p̄iculis obiectauerunt nihil p̄rsus recusantes ob gloriæ cupiditatē dum se post mortē perinde ac immortales aliquid sensuros esse arbitrabātur. De Themistocle uulgata sunt oīa: cuius clarissimæ uictoriae de persis testis quottidie citat̄ salaminiaca. ta pugna de Themistocle memorabile ē: qd̄ cū olim p̄cessisset ad ludos olympiacos oculi oīum post habitis spectaculis. In illū unū cōuersi sunt. In eoq; spectādo totū diē cōsumpserūt: quāobrē ipse letus ad amicos dixisse fertur: tūc se suorum laborum: quos pro græcia suscepisset fructum amplissimū reportare: illud quoq; Themistocli gloriossimum contigit: ut herodotus plutarchusq; notificāt qd̄ duces græci in aram neptuni suam quisq; sententiam scriptā detulerūt: quē nam ex omnibus primū ex bello aduersus xerxem gesto: & quē secūdum iudicarent: in ea suum q̄sq; primū nomē inscripsit sese illum qui præstantissimus fuisset existimans secundum uero Themistoclem omnes in hoc congruentes iudicauerunt. Epaminunde: Inclitus est Epaminundas Thebanus ex uictoria leucrica: qua Accisæ sunt lacedæmoniorum res in tantum: ut uix unquam quiuerint caput releuare. Dicere solebat filiam ex se relinquere pugnam leucricam: quæ non modo ipsi superstes: sed etiam immortalis futura esset. Licuit mihi: Hoc referendum est ad cōsulatum illum Ciceronis nūquam satis laudatum: quo Catilinam catilinianumq; incendium in toga ultus ē. Et fulmie linguæ compescuit atq; restrinxit. Quo dempto: Augurio scilicet Et opinione de futuris seculis atq; immortalitate quæ infixa mentibus mortalium illos alacres facit ad labores & pericula libenter subeunda. tanq̄ sit post mortem aliquid quod ad eos pertineat. Accipite o ciues. Distichon est ennianum: quo petit ennius ut formā imaginis suæ aspiciant ciues. quasi post obitū ex hac re aliqd uoluptatis percepturus: primus uersus ē exameter: sequēs pētameter: ut supra annotatū est: littera. s. ueluti sibilus abiicit̄ in dictiōe imaginis. Reliqua quadrāt rithmis metricis. Quidā legūt imaginis urnā quæ lectio plenis numerus cōstat.

filiorū qd testamētorū diligētia quid ipa sepulcrorū monumēta. quid elogia significāt? nisi nos futura ēt cogitare quid illud. nō dubitas quis specimen naturæ capi deceat ex optīa quaq; natura. q̄ est igit̄ melior in hominū genere natura: quā eorū qui se natos ad hoīes iuuādos: tutādos cōseruādos arbitrant̄. Abiit ad deos Hercules. nunq̄ abisset. nisi cū īter hoīes esset eā sibi uiā muniuisset. uetera iā ista & religiōe omniū cōsecrata. quid in hac rep. tot tantosq; uiros ob rēp. interfectos cogitasse arbitrāur. Iisdē ne ut finibus nomē suū: quibus uita terminaret. Nemo unq̄ sine magna spe imortalitatis se propria offerret ad mortē. licuit esse ocioso tēistocli licuit epaminūde licuit ne uetera & externa q̄ram mihi. sed nescio q̄uo inheret ī mētibus quasi seculorū quoddā auguriū futurorū: Ideoq; in maximis īgeniis: altissimisq; animis & existit maxīe & apparet facillime: quo quidē dēpto quis tam eē amens qui semp in laboribus & periculis uiueret? loquor de principibus. qd poetæ nōne post mortē nobilitari uolūt: unde ergo illud aspicite o ciues senis ennii imaginis urnā: hic uestrū pinxit maxīe facta patrū

Monumenta

Eulogia

Elogiū

Scitu dignū d Themistocle.

Secundus themistocles

Distichō ennianū

Affecerat gloria:Dum in annalibus laudat ueteres Romanos eos nõ solũ gloria afficit sed donat ĩmortalitate sicut appion grãmaticus ĩmortalitate a se dõari scripsit ad quos aliq̃ cõponebat. Idẽ.s. Ennius.q̃.n. subsequunť carmĩa enniana sũt:faxit faciat. Volito uiuus:Expungẽda ẽ dictio uiu⁹.ut uersus pẽtameter ĩtegris pedibus cõstet:hoc mõ:faxit:cur uolito docta p ora uirum petit ãt Ennius neq̧ obitũ suũ defleat:qm̃ futurus sit ĩmortalis uolitaturusq̧ p ora uiroꝝ sicut & nũc uolitat celebraturq̧ quottidie. Diffidet ab enniana sñia solũ:q ait mors mea ne careat lachrimis:linq̃mus amicis merorẽ alter lugeri tenuit alter iubet. Cicero alibi magis ꝓbat enniũ ĩ hoc q̃ solonem.

Ennius lugeri abnuit.

Phidias:Phidiã in ebore marmoreq̧ sculpẽdo clarissimũ eẽ p oẽs gẽtes:q̃ Iouis olympi famã ĩtelligũt nẽo dubitat fecit ĩter alia & mĩeruæ simulachrũ ex ebore & auro.In cuius scuto amazonũ ꝑliũ celauit:& deoꝝ gigãtũq̧ dimicationẽ.In soleis lapithaꝝ & cẽtauroꝝ a Plinio dict⁹ ẽ artifex nũq̃ satis laudatus de quo Quĩtilian⁹ .l.xii.Phidias diis q̃ hoĩbus efficiẽdis melior:In ebore uero longe citra emulũ uel si nihil nisi mineruã athenis aut olĩpiũ in elide iouẽ fecisset:qđ ꝑtinet ad sensum Ciceroĩs.sic scribit Valeri⁹ maximus.Capite de cupiditate gl̃iæ.Phidias climeo minerue efficiẽ suã ĩclusit q̃ cõuulsa tota opis colligatio solueretť. Sua noĩa ĩscribũt.M. Tullius in oróne pro archia ipsi phĩ ẽt in illis libellis quos de cõtẽnenda gloria scribunt nomẽ suum inscribunt in eo ipso in quo ꝑdicationẽ nobilitatẽq̧ despiciũt ꝑdicari de se ac noĩari uolunt idẽ tradit Valerius. Naturæ ui.Si optimo ĩgenio præditi maxime cernũt ui potentiãq̧ naturæ.Cõsectariũ est cũ optimus q̧sq̧ seruiat posteritati & curiosus sit de futuro post se ut sit aliqd cuius sensũ habiturus sit post mortẽ ex quo colligimus aĩos eẽ ĩmortales. Quales sint dei ĩextricabilis hæc q̃stio uerũq̧ ẽ illud Platonis ex timeo θέον εὑρεῖν οὐ ῥαδιον νοη σαι λεα δυνάτον Deũ ĩuenire nõ facile ẽ ĩtellexisse aũt ĩpossibile.Socrates apud Platonem in cratilo timide de deo pudẽterq̧ diserit. Deos inqt iam mittamus per deos obsecro.Nã de his disserrere uereor Aristoteles ait nũq̃ nos uerecũdiores eẽ debere q̃ cũ de his agiť qdam philosophoꝝ ĩcorporalẽ asseuerãt deũ eẽ qdam corpalẽ alii ex atomis alii ex numeris sicut epicurus & pythagoras. Alii ex igne qualiter heraclito uisum est Platonici tradũt deũ curantẽ reꝝ epicurei ociosum:stoici extra mũdum positũ q figuli mõ extrinsecus torqueat hãc molẽ intra mundũ platonici q gubernatoris exemplo intra illud maneat quod regat.Ex tã dissidẽtibus discordibusque sententiis factũ est ut minus plana de deo coniectatio sit.Nos ut ĩquit Tertullianus Deũ colimus factitatorẽ uniuersitatis p Christũ deũ nostrũ cuius dogmata irreꝑhẽsibilia sunt & sãcta. Cuius ignoratio. Dũ ignorãt mortales quæ sit sedes manium & animarum post mortem finxerunt inferos & regna subterranea & formidolosa omnia de tartaro.Cerbero furiis cæteraq̧ id genus terriculamẽta.Nemo enim tã puer est ut inquit Seneca ut cerberum timeat & tenebras & sepultus larua humatus leni habitum. Humari: Sepultus ut inquit Plinius intelligitur quoquomõ conditus uero humo contectus quod antiquissimum sepulture genus fuisse arbitratur.M.Tullius in libris legum. Auxerunt poetæ.Illa inquit Seneca quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula est.Iusserunt ista poetæ & uanis nos agitauere terroribus & Tertullianus in apologetico poetæ ait & phylosophi tribunal apud inferos ponunt & gehennã est aũt gehenna secundũ ecclesiasticos lacus ignis & sulphuris ĩfernus ubi est fletus & strictor dẽtium. Cõsessus theatri: Multitudo spectatorũ significať qui cõueniũt in theatꝛ ad audiendas spectãdasq̧ fabulas poetaꝛ q̃ per scenicos aguntť. Adsum atq̧ aduenio.Carmẽ ẽ ueteris poetæ ex antiq̃ tragedia fortassis de tãtalo cõpositũ q ẽt apđ Senecã in thyeste induciť aduenĩẽs ab ĩferis ad supos. Ex hoc Ciceronis testimonio sumiť argumẽtũ oẽs romãos tã fœmi as q̃ pueros latĩe loquutos eẽ quõ.n.mulierculæ & ĩdocti hæc ĩtellexissent nisi latina ligua fuisset uernacula & ꝓpria romanoꝝ. Vñ & romana ligua accipiť ꝓ latina. Diomedes latinas ẽ inqt in corrupta loquẽdi obseruatio scđm romanã linguã sup q̃ re copiosissime scripsimus quãdam ad amicũ epistolã

Phidias

Timide de deo loquendum

Opiniones de Deo.

Humatus

Gehenna.

Latiue loquutos esse Romanos.

mercedẽ gloriæ flagitat ab iis quoꝝ p̃res affecerat gloria ideq̧.nemo me lacrimis decoret.nec fũera fletu:faxit.Cur uolito docta p ora uiꝝ.sed qd poetas opifices & post mortẽ nobilitari uolũt:qd.n.phidias sui similẽ speciẽ ĩclusit ĩ clypeo Minerue:cũ ĩscribere nõ liceret:qd nr̃i philosophi:nõne ĩ his ipis libris quos scribũt de cõtemnẽda gloria sua noĩa inscribũt q̧ si oĩum cõsensus naturæ uox ẽ oẽsq̧ q ubique sũt cõsentiũt eẽ aliqd:qđ ad eos ꝑtineat:q e uita cesserũt nobis quoq̧ idẽ existimãdũ ẽ.& si quorum aut igenio aut uirtute aĩus excellit:eos arbitrãur qa natura optĩa sũt cernere naturę uim.maxime uerisimile ẽ cũ optimus q̧sq̧ maxime posteritati seruiat:eẽ aliqd cuius is post mortẽ sensũ sit habiturus:sed ut deos eẽ natura opinamur:qualesq̧ sint rõne cognoscimus:sic ꝑmanere animos arbitramur:consensu nationũ omniũ Qua sede maneãt quales sint rõne discendũ ẽ.Cuius ignoratio finxit inferos.easq̧ formidines:quas tu cõtemnere nõ sine cã uidebare.In terrã.n.cadentib⁹ corꝑib⁹:hisq̧ humo tectis:ex quo dictũ est hũari sub terra censebãt reliquã uitã agi mortuorũ:quã eorũ opiniõem magni errores cõsecuti sũt:quos auxerũt poetæ. Frequens.n.cõsessus theatri in quo sũt mulierculę & pueri:mouetť audiens tã grãde carmen. Adsum atq̧ aduenio acheronte uix uia alta atq̧ ardua p speluncas asperis structas saxis pendentibus maxis ubi rigida cõ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Calido inferum: Pro inferorũ apud quos cuncta sunt nigrantia. Et ut ait poeta alta caligine mersa. Iã sublatus uidetᷣ: Iam tempore Ciceronis cordatiores facti & astutiores minus minusq̃ in dies metuebãt ter riculamenta inferorum utpote uana & cõmẽticia. Scio inq̃t Seneca uanos esse inferorum metus. Animos per seipsos uiuentes. Opinabantur rudes illi & & ĩpoliti homines primigenii aĩos sine corpibus neq̃ uiuere neq̃ existere posse: ex quo fiebat ut credentes cruciamenta inferorum uera esse existimarẽt nõ solũ aĩos puniri q̃ ĩcorporei sunt sed totos homines aĩo corporeq̃ cõpactos. Quod absurdum est credere perin

stat & crassa caligo inferũ. Tãtũq̃ ualuit error q̃ mihi q̃dem iã sublatus uidetᷣ ut corpa cremata cũ scirent tũ ea fieri apđ ĩferos fingerent: q̃ sine corpibus nec fieri possẽt nec ĩtelligi. Aĩos. n. p̃ seipsos uiuẽtes nõ poterã mente cõplecti: formã aliquam figurãq̃ q̃rebant inde hõeri tota νεκυια. inde ea q̃ meus amicus apius necromãtia faciebat. inde in uicinia nr̃a auerni lacus: unde animæ excitantᷣ obscura umbra aperto hostio alti acherõtis falso sanguine imagines mortuorũ has tamen imagines loqui uolunt: q̃ fieri: nec sine lingua: nec sine palato: nec sine faucium laterum ue et pulmonum ui & figura potest nihil. n. animo uidere poterant: ad oculos oĩa referebãt. Magni aũtẽ ingenii reuocare mẽtẽ a sensibus & cogitatiõem a cõsuetudine abducere: Itaq̃ credo eq̃dem ẽt alios tot sæculis disputasse de animis: sed

deq̃ ridiculũ maxime cũ scierẽt corpora eẽ cremata: & ob hoc apud ĩferos cruciari nõ posse si enim humi remanẽt cadauera quõ possunt apud manes torq̃ri suppliciis? Præterea cũ aĩo dolẽdi cã existat a corpore: arbitrabantᷣ corpora cũ animo cõnexa cruciari; Nescientes q̃ animus per se dolorem pati potest & mori nõ potest: quod subtiliter argumentantur diuus Augustinus in uigesimo primo de ciuitate dei. Homeri necya: Apud Homerũ ĩ odyssea fit ad Vlyxe euocatio maniũ: sacro magico In scrobe procurato: que res dicitᷣ græco uocabulo νεκυια q̃si mortuaria resque funebris & ad mortuos ptinens. νεκυσ græce mortuus: uñ νεκια & necyomantia: quasi diuinatio per mortuũ lege Homerũ in. xi. odysseæ quod opus nõ aliũde constat: q̃ ex magicis prestigiis: & inferorum euocatione. Appius necromãtia Necromantiam græci uocant diuinationẽ per mortuus factã. νεκρον eni cadauer νεκροσ mortuus dicitᷣ & μαντεια diuinatio Necromãti sunt: quorũ ĩcantamentis uidentur resuscitari mortui. Diuinare. Et ad ĩterrogata respõdere. Ad quos suscitãdos cadaueri sanguinis adiicitur nã amare sanguinẽ demões dicũtur ideoq̃ quotiescũq̃ necromãtia fit cruor aquæ miscetᷣ: ut colore sanguinis facilius prouocentᷣ auctor Augustinus: & in decretis canonicis. xxvi. Q. V. latissime explicatum: horũ sacrorum duo genera potissimũ sunt. Necyomantiã. Et sciomãtia. Nesciomãtiæ ad eleuãdũ cadauer sanguis est necessarius: hic illud luca. Pectora tunc primum feruẽti sanguine supplet. In scyomãtia umbræ tantũ est euocatio: qualis facta est ab Vlyxe ĩ maniũ euocatõe q̃nalis ab appione grãmatico: qui uocauit umbras ad percunctandũ: qua patria homerus genitus esset. Appius: Hunc appiũ: q̃ necromantiam faciebat augurẽ bonũ fuisse & in augurum collegio collegam. M. Tulli testis est ipse in libris de diuinatione. In uicinia nostra: Haud longe ab rapinatibus: q̃ municipes sunt. M. Tullii. Auerni lacus: In cãpania apud cumas lacus auernus est in quo homerica defunctorũ uaticinia fuisse fabulis prodiderũt: supercillia ardua auernũ undiq̃ circũcludunt: quæ superstitione quadam umbris obscurũ sinum reddebant: quem locum plutoni dicatum opinabantur illic ad ĩferos introitus patere credebatur: Aderantq̃ duces sacerdotes placatis prius p̃ sacrificia diis manib' illic fons stigius erat illic phlegetõ amnis: hic acherusiã hic dõicilia ĩferorũ subterranea cõiectabant: hic uidetur maro nõ pauca transtulisse in sextum uolumẽ eneidos. Mar. Agrippa auerni locum succidit locũq̃ illũ eleganter excoluit. Dirutaq̃ subterrena fossa oĩa illa de manibus fabulosa cõmẽta sunt patefacta illustrataq̃. Auctor Strabo in quinto. Auernum ãt dici q̃si aornon hoc est auibus ĩperium docet Lucretius: cũ ait in. vi. Principio q̃đ auerna uocantᷣ. Nomẽ id ab re ĩpositum est: quia sunt auibus cõtraria cũctis. Lucretiũ emulatus Virgilius sic cecinit: unde locũ graii dixerunt noĩe auernũ. Alti acherõtis. Acheron fluuius dicitᷣ a poetis ĩferorũ q̃si sine gaudio: sed cõstat locũ eẽ p̃pe auernũ lacũ. Strabo ĩ. vi. Acherontẽ fluuiũ eẽ tradit brutiorũ p̃pe urbẽ pãdosiã: ubi alexander. Epirensis a lucanis trucidatus ẽ. Dodoneo deceptus oraculo: q̃đ iusserat: ut caueret acherusiã aquã pãdosiãq̃ urbẽ: Cũ ĩ epiro eẽt pãdosia & acherõ amnis fugiẽs Alexãder hæc loca ĩ media fata ut sit ruit. q̃ uenit ĩ Italiã eũq̃ uadũ acherõtis brutiorũ egressũ eminus ueruto Lucãus miles exultãs cõfodit: historiã Liuius. & Trogus enarrãt. Acherusiã paludẽ fuisse egyptiorũ p̃didit Diodorus: unde Orpheus trãstulit figmenta: de ĩferis ad græcos. Falso sanguine Sic Erictho maga primi noĩs apud Lucanũ falso sanguine erigit cadauer. Et necyomantiã cõficit. Vlyxes apud Homerum sanguine ouium ĩplet scrobẽ & euocat manes. Imagines: Sciomantiam significat: in qua umbræ tantum & imagines euocantur. Has imagines Loqui apud Homerum euocatæ imagines helpenoris antichilæ thiresiæ aliorũq̃ defunctorum cum Vlyxe colloquuntur: apud Silium euocati manes scipionum & alexandri cum africano fabulantur. Nec sine lingua Deridet magicum artificium perindeac delirum & nugatorium. Plinius quoq̃ magicas uanitates ubiq̃ uoluminũ coarguit tanq̃ irritas inanes & detestabiles quo modo enim umbra quæ ĩcorporea ẽ loqui potest? cũ sermonis interpres & ministra sit lingua cum spirandi officina sit pulmo cũ sine ore & palato uox fieri nõ possit. A sensibus. Sensus sunt q̃ sentiũt sensa uero q̃ sentiuntᷣ sensile dicit Lucretius q̃đ sensui subiectũ est Insensile q̃đ sentiri nõ potest ex insensibus ne credas sensile gigni.

Necya
Necyomãtia.
Necromãtia
Necromãtici.
Necyomãtia
Sciomãtia.
Auernus ubi magica.
Aornos
Acharõ
Pãdosia
Mors alexãdri epirensis
Magice uanitates
Sensile
Insẽsile

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Phthiriasi periit pherecides.

Pherecides syrus: Apuleius i floridis: auctor ẽ pherecidẽ ex isula syro oriũdũ: primũ soluta orõne cõscribere ausum fuisse repudiato uersuũ nexu: quẽ Pythagoras magim coluit: q ifandi morbi putredie extictus ẽ phtiriasi. n. hoc ẽ pediculari morbo occubuit q̃ morbi feditate sylla dictator. Et alcman poeta & mumius in riscõsult⁹: Et enuus belli seruilis dux obierũt. Auctores Plinius & plutarchus de obitu pherecydis sic scribit. Q. serenus. Sed qs nõ paueat pherecidis fata tragedi: q nimio sudore fluens aialia terra eduxit: turpi miserũ q̃ morte tulerũt: hic hausto aquæ puteo p̃sensisse fert̃ ac p̄dixisse terremotũ post diẽ tertiũ futuꝝ atq; ita factũ: eẽ scribẽs ad thalẽ milesũ de morbo phtiriasi pediculis iqt opie bar totus: morbo aũt iualescẽte neq; medicoꝝ quẽpiã: neq; amicoꝝ penitus admitto.

Gẽtiles. Cognomines

Meo regnãte gẽtili: Seruiũ tulliũ significat sextũ romanoꝝ regẽ quẽ gẽtilẽ suũ uocat: qa eiusdẽ nois erat. Gẽtiles. n. ut ait Cinci⁹ sũt q simili noie appelãtur: q cognomies quoq; nũcupãt̃: uel qa ab eo rege ducebat originẽ. Nã & silius: ꝓauũ. M. Tullii appellat regiã ꝓgeniẽ: cũ scribit in viii. punicoꝝ. Tullius æratas raptabat in agmia turmas: Regia ꝓgenies & ullo sanguis ab alto: Eusebius quoq; i crõicis testat̃ Ciceronẽ natũ eẽ ex regio uolscoꝝ genere: prior snia apd me ꝓbabiliorẽ. Pythagoras: De pythagora Samio laertius apuleius trogus reliq satis mlta: q̃ sũt notissima.

Magna græcia. Phylosophia Italica

Magnã greciã græce dr̃ μεγαλήελλασ. i. magna græcia portio italiæ a tarento usq; ad cumas: q multæ magnæq; citates i ea fueñt a græcis cõditæ auctor Iustinus i. xx. De q̃ plinius sic greci de Italia iudicauere genus i gloriã suã effusissimũ quo tã ptẽ ex ea appellãdo greciam magnã. A qbusdã tota italia maior græcia dicta. Ouidius quoq; cecit in fastis. Italia nã tellus græcia maior erat: de hac pte italie Virgilius. Effuge cũcta malis hitant̃ mœnia graiis. Est quodã pħiæ gẽus ꝗd italicũ nũcupat̃ ex ea pte italiæ: q̃ quõdã magna græcia nũcupata ẽ: qd ut docet Aug. i. viii. auctorẽ: hũit pythagorã samiũ: a quo ẽt ferunt ipm

Sophi Phylosophus

pħiæ nomẽ exortũ. Nã cũ ãtea sophi. i. sapiẽtes appellarent̃: hic iterrogatus qd ꝓfiteret̃ phm̃ se eẽ respondit. i. studiosum sapiẽtiæ: qm̃ se sapientẽ ꝓfiteri arrogatissimũ ui.

Grãmatice apodixes. Pseudographie

Numeris aut descriptionibus: Per mathematicas disciplinas hoc est arithmeticã: atq; Geometriã: quaꝝ probationes potẽtissimæ sunt. quæ oculis euidenter subiiciuntur: falsa quoq; ueris similia Geometria rõne depræhendit Grãmicæ. Apodices uulgo dicunt̃ Geometriæ probatiões: fit hoc & in numeris per quasdã quas speudogrophias uocant: hoc est falsas defor mationes.

Time⁹ Platõis. Columba ex ligno uolans

Platonem ferunt. Plato post socratis obitũ: Ad pythagoreã disciplinã se cõtulit. & ad Italiam uenit pytgagoreos eurittũ & architam ⁊ thimeũq; sectatus a qbus itellectualis philosophia platõi tradita ẽ. Auctor Apuleius in dogmate platonis: thimei nomini dedicauit diuinũ illud obscurũq; uolumen cui titulus ẽ thimeus Extant platonis epistolæ ad architam tarentinum qui methanica callens columbam ligneã fecit uolantem ex quo philosophi acumen cognosci potest.

Paligenesia. Metẽpsychosis

Idem quod pythagoras. Apud Ouidium dogma pythagore explicatum est libro decimoquinto methamorphoseon ubi pythagoras asserit animas imortales esse probatq; palingenesian & metempsycosin hoc est regenerationem & trãsanimatiõem ut scilicet de aliis corporibus in alia corpa transeant animæ sic enim ait. Morte carent animæ semperq; priore relicta sede nouis habitant domibus uiuũtq; receptæ ex hoc pythagorico dogmate iducta est ab esu animalium abstinentia ne forte ut festiuiter ait Tertullianus bubulam quis de aliquo proauo suo obsonet.

Plato deus: semedius

Malo potius uolo. Errare cum platone. Honestus est error magnos duces seq̃ntibus: ut ait Quintilianus. Ex tuo ore Cicero ubiq; maximus præco est buccinatorq; platonicæ maiestatis adeo ut platonẽ deũ appelllet: quẽ labeo inter semideos cõmemorandũ putauit cui defuncto magi uti deo imolauerunr.

Macte uirtute. Macti igenio.

Macte uirtute. Magis auctæ cumulateq; sanguinolẽtibus ex acie redeuntibus dicit̃ macte uirtute esto ut inq̃t Seneca qd magne laudis ꝓculdubio p̄coniũ ẽ. dixit Statius i septio thebaidos macte aïo iuuenis. i. pfecte idolis ut exposuit lutatius iterpres mactare. n. dictũ ẽ sacrificiũ pficisse. M. Tullius ferunt laudibus mactant honoribus ꝑ magis augent. Seruius enarrãs illud uulgatissimũ. Macte puer uirtute noua sic itur ad astra macte iquit magis aucte affectata gloria. Et est sermo rractus a sacris quotiẽs. n. aut thus aut uinũ sup uictimã fundebat̃. Dicebat̃ mactus est taurus uino uel thure hoc ẽ cumulata ẽ hostia & magis aucta. Plinius. In laudẽ astrologorũ macti ait igenio & & cæli iterpretes rerũq; naturæ capaces. Lucilius macte uirtute simulq; his uersibus esto.

ꝙ litteris extet probo. Pherecides sirus primũ dixit animos hominũ esse sempiternos. Antiquus sane. fuit enim meo regnãte gẽtili. hãc opinionem discipulus eius pitagoras maxime cõfirmauit. q cũ regnãte Tarqnio supbo in italiã uenisset tenuit magnã illã græciã cũ honore & discplina. tũ ẽt auctoritate multaq; sæcula postea sic uiguit pythagoreorũ nomen ut nulli alii docti uiderent̃. sed redeo ad ãtiquos: rõnem illi sniæ suæ non fere reddeant nisi qd erat nũeris aut descriptiõibus explicãdũ. Platonem ferũt ut pythagoreos cognosceret i italiã uẽisse & i ea cũ alios multos: tũ Archytã: Timeumq; cognouit & didicisse pythagorea oĩa primũq; de aĩorũ æternitate nõ solũ sensisse idẽ qd Pythagoras: sed rõnẽ ẽt attullisse: quã nisi qd dicis p̄termittamus: & hãc totã spẽ mortalitatis relinq̃mus. A. An tu cũ me i sũmã expectatiõem adduxeris: deseris? Errare mehercule malo cũ platone quem tu quanti facias scio & quẽ ex tuo ore admiror quã cũ istis uera sentire. M. Macte uirtute: ego. n. ipe cũ eodẽ ipo nõ inuitus erraueri. Nũ igit̃ dubitamus? an sicut pleraq;: sic & hoc q̃q̃ hoc quidem minime: Persuadent enim

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Mathematici: Periti astrologiæ: Geometriæ: Gnomonicæ: & Musicæ: q̃s disciplinas ut illiã dictũ est mathemathicas græci ueteres appellabant. Quasi puncti istar: Punctum est inqt Seneca & adhuc puncto minus quod icolumus. Plinius in secũdo. Non aliud ē terra uniuersa: quã mundi pũctus. hæc est materia uitæ nostræ hæc sedes. Euclides cæteriq͏ geometræ pundũ esse dixerũt: quod ob icompræhensibilē breuitatē sui in partes diuidi nõ possit nec ipm pars aliq̃ sed tantũmodo signum esse dicatur. Vnde a græcis dicit̃ σημειον hoc est signũ. Cētron: In oi orbe uel sphera. Medietas cētꝝ uocat̃: Nihil aliud ut Macrobius ait est cētrum

Punctũ

mathematici terram i medio mundo sitam ad uniuersi cæli cõplexum: quasi puncti instar obtinere: qđ centron illi uocant. Eam porro naturam eē quatuor omnia gignētium corporũ: ut quasi ptita habeant inter se: & diuisa momēta ut terrena & humida suopte nutu: & suo põdere ad pares angulos in terrã & in mare ferãtur reliquæ duæ partes una ignea altera animalis: ut illæ superiores in mediũ locũ mũdi grauitate ferant̃ & pondere: sic hæc sursũ rectis lineis in cælestē locum subuolēt: siue ipsa natura sũpiora appetēte: siue q͏ a grauioribus leuiora natura pellãtur. Quæ cum constēt perspicuum debet esse: animos cum e corpore excesserint siue illi sint animales idest spirabiles: siue ignei in sublime ferri. si uero aut numerus quidã sit animus q͏ subtiliter magis quã dilucide dicitur: aut qnta illa non nominata magis q̃ nõ intellecta natura: multo etiam integriora ac puriora sunt: ut a terra longissime se efferant. Horum igitur aliquid animus est: nec tam uegeta mens aut i corde cerebroue. aut in empedocleo sanguĩe demersa iacet. Dicæarcum uero cum aristoxeno æquali & cum discipulo suo doctos sane homines omittamus: quorum alter condoluisse quidē nunq̃ uidetur: qui animum se habere nõ sentiat: alter ita delectat̃ suis cãtibus: ut eos etiam ad hæc trãsferre cõetur harmoniam aũt ex interuallis sonoꝝ nosse possumus: quorũ uaria cõpositio harmonias ẽt efficit plures mēbrorũ uero situs: & figura corporis uacãs aĩo quam possit harmoniã efficere nõ uideo: sed hic qdē quis eruditus sit: sicut ē hæc magr̃o cõcedat Aristoteli. Caner̃ ipē doceat. Bñ. n. illo prouerbio græcorũ p̃cipuo

nisi punctũ: i medio orbis spheræ. Apuleius in cosmographia. Cardinē iquit mundi: sic enim dixeri cētrũ habet tellus hinc a Plinio Centralis terra dicta. Alias centron stimulum significat. Quattuor corporꝝ. Elementa significat ex quoꝝ cõcordi discordia cuncta gignunt̃. Terrenea & humida. Elemētũ aquæ & terræ: utpote graue & ponderosum deorsum fert̃ ad centꝝ: cũ ignis & aer genuina leuitate in sublime ferant̃: quod a philosophis astrologisq͏ copiosissime tractatur: unde terrena: & humecta naturã terræ & aquæ secuta ferunt̃ ad cognata. Suopte Suo ipsius: ut meopte meo ipsius. Altera aialis: Elemētũ aeris significat̃: quod spirabile est. In mediũ mũdi: Idest cētrũ nam ut iquit Aristoteles libro quarto de cælo & mũdo quod a medio fertur sursum fert̃ deorsum uero quod ad mediũ. In sphera autē imũ est quod medium ē: ut phylosophi tradunt. Manilius in primo. Astronomicon: mediũ totius & imũ ē Lucretius utpote Epicureus negat imũ eē quoniã iqt spaciũ sine fine mõq͏ ē mediũ. n. ifiniti nõ ē qđ & Aristoteles docet i prio de cælo. Subuolēt: Ouidius i hãc sentētiã Ignea cõuexi uis & sine põdere cæli emicuit summaq͏ locũ sibi legit i arce. Proxius est aer illi leuitate locoq͏ dē sior his tellus elemētaq͏ gradia traxit: & p̃ssa ē grauitate sui: circõfluus humor ultĩa possedit solidũq͏ cohercuit orbem. Leuiora appellantur: Hoc fit per antiparistasin ut græci dicunt per quam ubi calidum est inde frigus excedit: ubi frigidum est inde calor expellitur: hinc putei per hibernum tempus calent: quia illo se calor contulit cedens frigori superiora possidenti. Siue sint animales: Aerii: ut Diogenes: & Varro credide runt. Ignei: Vt Zeno: & Heraclius opinati sunt. Numerus: Vt Xenocrates q dixit animã esse numerũ se mouentem. Quinta illa natura: Endelechiã aristotelicam intelligit. Nec tam uegeta mens: Cum animus noster sit mobilis uegetus uersatilis momēto temporis multa percurrens multa cõplectens nõ uidet̃ eē ꝓbabile tã uegetã mobileq͏ naturã eē cor aut cerebꝝ: aut sanguinē. q̃ corpora sunt bruta & crassa: nihil aũt aio tã cõtrariũ ē q̃ torpor & crassitudo hebetescēs cũ aĩ essentia sit i motu. Origines dixit aĩam eē substantiã sensibilē & mobilē. Quoꝝ alter: Dicearchus. Alter. Aristoxenus. Ad hæc trãsferre: Quia aĩam harmoniã eē dicebat. Ex iteruallis sono: Aristoteles harmoniã ait eē tēperamentũ & cõpositionē cõtrarioꝝ: harmonia p se imobilis ē: aĩæ ãt ꝓpriũ ē p se moueri. Ergo aĩa harmonia eē nõ põt Cēsorinus & Macrobius harmoniã eē dicũt cõsonãtiã cõsonãtēq͏ cõuenietiã: & ut ait Augustinus cõcētus ē ex dissimillimaꝝ uocũ moderatiõe: sicut ex summis & mediis & ifimis iteriectis ordinibus ut sonis ciuitas cõcinit moderata consensu dissimillimorum. Harmonias. ꝓ. musici simphõias plures hēnt sed illã clarissimã: q̃ appellat̃ diateserõ & alterã q̃ dr̃ diapēte harmoniã uero diapason uocãt hoc ē uniuersitatē cõcētus: q̃ ex septē tonis cõficit̃. Nõ ui. Si qđ i nobis esset harmoniæ simile uictu moueret̃ externo sicut nerui cithare manib⁹ q sine tractu artificis pulsuq͏ digitoꝝ muti atq͏ iertes iacēt: aĩus uero sua spõte & cogitat & mouet̃ ex quo nulla ꝓportio ē aĩ ad harmoniã. Cãere ipē doceat: Tãq̃ musicus uidet̃. n. musicæ scius & callēs accõmodatior eē ad canēdũ: q̃ de aĩa philosopãdum.

Centrũ
Cētralis terra
Imũ in sphera.
Mediũ. infiniti non est
Antiparistasis
Vnde putei calidi per hyemē.
Animi essentia notu
Harmonia.
Ciuitas ex cõsēsu dissimilium
diatesseron
Diapason.

Qui quisq norit artem:In hanc sententiam prouerbialis est ille propertii uersiculus:qua pote quisq in ea conterat arte die:& alter unusqsq sua nouerit ire uia:cōsimiliter scribit oratius in epistolis. Quā sit uterq libens cēsebo exerceat artē. Indiuiduorum corporum.Explodendā eē dicit:& qsi radicitus extirpādam opinionē Democriti:leucipi.Et Epicuri:qui animam ex atomis hoc ē indiuiduis corporibus cōstare dicebant: quibus nomē atomoꝝ inditū ē:qa secari ac diuidi nō possunt:uolitare aūt atomos & cōcurrere opinant̄ sicut pulueris minutias uidemus i sole cū p fenestrā radios ac lumē immiserit.Ex his oīa oriri & rursus i eadē re solui uigilātes somniabant. Spirabile:qsi spiritu & aere:tanq uehiculo uectā cū aer spiritū uitalē fundat. Horū quattuor generū scilicet elemētoꝝ. Ex inflāmata aīa:ex aere ignoto & calescente:qd qdrat cū snia.M. Varronis:qui dicebat aīam aerē eē feruefactum i pulmone diffusum i corpus: & hæc sententia cōuenit cōmuni censui:cui psuasum ē aīa idest spū & igne aiantiū uitā consistere:cū sine respiratiōe uiui nō qrat: & corpora igne uiduata frigescāt & extiguantur.

Atomi unde

Hæc duo genera ignis: & aer. Nihil ꝓni: qd uergat i imū:& centrū:ad qd ꝓna sunt:q pōderosa sunt. Dissipāt̄ ꝓcul:ex opiniōe illorū dictum ē:qui censent aīum aliquādiu pmāere mox dissipari. Crassus hic aer:posidonius quadragita stadioꝝ a terra altitudinem esse ait:i qua aer turbidus fit & crassus: ubi nubila uēti nubesq gignātur supra uero purum:liquidumq:& i perturbatæ lucis aerem. Concretum: Densum: turbidum: spissū. Terreno genere confecta: pythagoras:empedocles:epicarmus:aliiq phisici pricipia quattuor elementa proposuerūt: ex q bus animalia cōstant:quæ i corporibus nostris euitenter apparent:nam carnes & ossa terrena sunt humor & sudor aquatici respiratio ex aere calor ex igne:ab elemētis habemus corpus:a deo animū: sicut elemēta mutantur quorum perire mutari est ita & corpus:sicut deum non perire manifestū ē sic & animus nō perit qui a deo originem ducit pars enim semp sequitur genus. Nihil animo uelocius thales milesius unus ex septem græciæ sapientibus uelocissimum inquit omnium quæ sunt ē mens: nam p uniuersa discurrit.Lactantius libro de opificio animus īquit tāte celeritatis est ut uno temporis puncto celū omne collustret maria puolet.Terras & urbes pagret. Omne celū hoc aera intelligit.Lucretius.In hoc celo q dicitur aer. Plinius quoq in .ii.& hoc celū appellauere maiores:quod alio nomine aera hinc grandines sunt & pruine hymbres procellæ.turbine.Ventorum hoc regnum pacem summa tenent ut ait lucanus supra lunā pura omnia ac diuturnæ lucis plena. Coguntur congregantur confiunt.

Elemēta i animāti bus

Quid uelocissimum

celum aer.

Exhalationes terræ.Meteorologi tradūt duas eē exalationes siue euaporationes alteram humidam alteram siccam.Ex quibus fiāt nimbi nubes tonitrua tēpestates & id genus alia lege aristotelem & albertum in meteoris sic enim recte sciteq dicuntur quæ uulgus metaura : īscite appellat qua dictione apud græcos sublimia significantur.ait Aristoteles calefacta a sole terra necessum eē fieri exhalationes. Quam regionē. Aeris.s.crassi atq cōcreti q terræ proximus est. Naturā sui similē aera tenuiorē liqdiorē calidiorē natura.n. animi est leuis & calida. Finem alius efferendi. Aliæ animæ lunarem circulum : aliæ solstitialem retinere dicuntur prout minus magisue purgatæ fuerint.Semidei manes habitant ut autumat Lucanus id spaciū quod patet inter terras luneq meatus quos uirtus ignea fecit imi etheris patientes theologi dixerūt elysiū esse circa lunarem circulū ubi aer purior est tanq illuc animi nexibus corporeis soluti subuolent nō me preterit a quibusdā philosophis elysios campos collocari in sphera aplane hoc ē inerrabili. Exanimatus libratus æqua lance modificata utrinq participatione ut neque pondere deuergat neq leuitate altius rapiatur

supra lunā oīa pura.

Meteorologi Meteora.

Quam quisq norit artem: in hac se exerceat. Illam funditus eiiciamus indiuiduoꝝ corporū leuiū & rotūdoꝝ cōcursionē fortuitā:quā tantum democritus cōcalefactā:& spirabilē idest aīalem esse uoluit.Is autē animus qui si est horū quattuor generum ex quibus uia constare dicunt̄: ex inflāmata aīa cōstat ut potissimū uidet̄.Panætio superiora capessat necesse ē.Nihil enim habent hæc duo genera proni:& supera semper petunt ita id euenit siue dissipātur procul a terris siue permanēt & conseruāt habitū suū:p hæc ēt magis necesse ē ferāt̄ ad cęlū:& ab his perrūpat̄ & diuidat̄ crassus hic & cōcretus aer: q ē terræ proximus calidior ē enī uel potius ardentior aīus quam ē hic aer:quem modo dixi crassum atq concretum:quod ex eo sciri potest:quia corpora nostra terreno principiorum genere cōfecta:ardore animi cōcalescunt: accedit ut eo facilius aīus euadat ex hoc aere:quē sepe iam appello crassum: eūq prorūpat:q nihil est animo uelocius: nulla ē celeritas quæ possit cum animi celeritate contendere.Qui si permanet incorruptus suique similis necesse est ita feratur ut penetret & diuidat omne cælum hoc:in quo nubes hymbres uentique coguntur:quod & humidum & caliginosum est propter exhalationes terrę. Quam rationem cum superauit aīus naturāq sui similē cōtigit & agnouit uict9 ex aīa tenui:& ex ardore solis tēpato ignib9 resistit & finē altius se efferēdi facit.Cū.n. sui similē & leuitatē & calorē adeptus ē tanq paribus examinatus pōderibus nullā i partē mouet̄.Eaq ei domū naturalis ē sedes cū ad sui similē penetrauit:in quo nul/

Aletur:cibus animoꝝ in cælo & alimonia ut subtiliter uestigauit origenes libro secũdo periarchon erit theoria hoc est cõtẽplatio & intellectus dei. Sancti mãducabũt panẽ uitæ:q sapiẽtiæ cibus significat̃:quo aiæ nutriuntur:bibẽtq; ex diuinæ sapiẽtiæ poculis:q purior mẽte & excretior sensu erit is cito ascẽdet aeris locũ: & ad cæloꝝ regna perueniet:& in spheris singulis ꝓspiciet ea:q̃ ibi gerunt̃:& rõnem q̃re gerant̃ agnoscet.

Cibus aiorum theoria

Astra sustentant̃:Stellas aiantes esse rõnabiles ecclesiastici doctores affirmãt:q̃ uanitati subiectæ eẽ dicuntur:qa corporibus indutæ sunt philosophi tradũt & maximæ platõici stellas ali humore terreno & pasci:q̃s

Sidera humore pasci

la re egens aletur:& sustentabitur iisdem rebus. q bus astra sustentãtur:& aluntur. Cumq; corporis facibus inflãmari soleamus ad oẽs fere cupiditates eoq; magis incendi:q; his æmulemur:qui ea habẽt: quæ nos habere cupimus:profecto tunc erimus beati:cum corporibus relictis cupiditatum. & æmulationum erimus expertes: Quodq; nunc facimus cũ laxati curis sumus:ut spectare aliquid uelimus & uisere id multo tũ faciemus liberius:totosq; nos in contemplandis rebus:perspiciendisq; ponemus propterea quod & natura inest mentibus nostris insatiabilis quædam cupiditas ueri uiscendi: & oræ ipsæ locorum illorum quo peruenerimus:quo faciliorem nobis cognitionem rerum cælestium:eo maiorem cognoscendi cupiditatem dabunt. hæc. n. pulchritudo etiam in terris patriam illam: & auitam ut ait. Theophrastus philosophiam cognitionis cupiditate incẽsam excitauit: precipue uero fruentur ea:qui tum etiam: cum has terras incolentes circumfusi erant caligine:tamen acie mentis dispi-

igneas esse opinant̃: uñ a poeta astrorum ignes dicti:cui sñiæ astipulat̃ illđ lucani:nec nõ oceano pasci phœbũq; polũq; credimus Aristoteles uero in secundo meteoroꝝ deridet eos:ꝓide ac uanidicos qcũq; existimauerũt solẽ & sydera humore pasci: aut ergo philosophice ĩtelligimus astra sustentari alimẽto humecto⁊:aut theologice nutriri theoria:idest speculatiõe diuinitatis:& deo frui scđm Augustinũ animi nr̃i uacabũt dei laudibus:deum uidebunt:& amabunt: amabunt & laudabunt:hic erit aioꝝ cibus & nutricatio. Corporis facibus ĩflãmari:Platõici ex terrenis corporibus sic affici aias opinãtur ut hic eis sint cupiditas timor: letitia tristitia & id genus ꝑturbationes:q̃bus mortales uexant̃:quã Platonicã sñiam luculentis uersibus mãtuanus uates explicauit dicẽs. Terreniq; hebetãt artus moribũdaq; mẽbra hĩc metũt cupiuntq; dolẽt gaudẽtq; nec auras suspiciũt clausæ tenebris & carcere ceco hĩc sñiæ subscribit illđ apostolicũ aggrauat aĩam corpus corruptibile & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Igitur ex corporis contagione proserpunt perturbationes uel ut ecclesiastici loquuntur passiones animornm ex ardore corporeo animi stimulãtur & cumprimis tres existunt affectus uehementissimi qui homines in omnia facinora præcipites agant. Videlicet ira cupiditas: libido propterea poetæ tres furias esse dixerunt quæ mentes hominum exagitẽt ita ultionẽ desiderat cupiditas opes libido uoluptates. His emulemur mõ ĩuideamus alias imitemur ẽ. n. emulatio ægritudo si eo qđ quis cõcupierit alius potiat̃ ipe careat. Nũc. Dũ adhuc sumus in uita. Spectare alqd. M. Tullius scribẽs de officiis & de finibus bonoꝝ hoĩs inq̃t est ꝓpria uiri inq̃sitio & uestigatio itaq; cũ sumus necessariis negociis curisq; uacui tũ auemus aliq̃d uidere audire discere ĩsitus est mẽti cognitõis amor & ut auctor ẽ origines mẽs sciæ ueritatis dei & reꝝ cãs noscẽdi naturali desideriũ gerit. Natura ĩest septimus ẽ casus. i. ĩstictu naturali naturaliter. Id multo liberius cũ in terris essemus ut inq̃t origenes uidimus aĩalia uel arbores & differẽtias eoꝝ ꝑspiximus ueꝝ rõnes nõ intelligimus ita cõcepto in terris huiuscemõi agnitionis uel studio uel amore nobis post exitũ erit cognitio & ĩtelligẽtia sincerior. Ore:Regiones alias extremæ partes ut littora: les. Plinius ciuitates aut in mediteraneo aut in ora eẽ refert hic soluere orã usurpatũ:pro eo qđ est enauigare:& ab ora hoc est littorali regiõe soluere retinacula nauiũ ac abscedere:ridiculũ est oram accipere pro fune nautico sicut recẽtiores scriptores enarroatoresq; ĩterprætari solent illud quintiliani oram soluẽtibus bene ꝓcemur:& aliubi apud eundẽ:sublatæ sunt anchoræ:soluimus orã:tanq̃ ora significet̃ ipse funis:qui soluit̃ a nauigaturis. Cæteꝝ apud nullũ idoneũ scriptorẽ ora ĩ hoc significatu repiat̃. Nec illos qcq̃ iuuerit Titi Liuii uerba:cuius potissimũ auctoritate fulcit̃. Nãq; apđ Liuiũ li. xxviii. sic legũt & sic legi uulgo solet:trahũt scalas: orasq; & anachoras ne ĩ moliẽdo mora eẽt ꝑcidũt:q̃ lectio si uera eẽt:haud dubie oras accipemus ꝓ funibus sed ego apud liuiũ lego nõ oras:sed lora:& ita habet uetustus codex:libuit hoc ĩ loco fusius euagari ad tollẽdũ publicũ errorẽ q inueterauit irroborauitq; ĩ explicatu oræ soluẽdæ cũ soluere orã simpliciter significet nauigare:& ab ora hoc ẽ a littore soluere nauigiũ. Patriam & auitã philosophiã. a patre & auo patria & auita dicitur philosophia: qua. s. usi sunt patres & aui nostri:rudi scilicet & impolita:quam tempore Platonis. Aristotelis & theophrasti qui Aristotelis discipulus fuit:politissimam cultissimamq; effecerunt:est aũt nihil aliud philosophia q̃ studium amorq; sapientiæ. Fruẽtur ea:philosophãtes designat qui precipue fruẽtur pulchritudine rerum celestium & agnitione quorum animi adhuc ĩclusi ceco corporis ergastulo nixi sunt pro uirili parte nosse sublimia & causas rerum perscrutari. De pythagora dictum est mente deos adiit & quæ natura negauit uisibus humanis oculis ea corporis hausit. Itaq; tunc facie ad faciem uidebunt quæ hic per speculum in enygmate uiderunt frui autem proprie dicimur ea re quæ per seipsam expetitur & delectat: uti uero ea re:quã propter aliud querimus unde ut scite inquit Augustinus temporalibus magis utẽdũ ẽ q̃

Pertur-batiões ex soriatiõe corporum

Tres furiæ qd

Vestigatio ueri. ꝓpria hois

Solue ĩ orã qd

Locus quinti latini

Correctus liuii locus

Frui

Vti

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Frui nu mo uti deo im bo℞ est
Oculus mentis

fruendū:ut frui mereamur eternis:īprobi & ꝑposteri hoīes frui uolūt numo:uti aūt deo : quoniā nō numū
pp deū impendūt:sed deū pp numū colunt. Acie mētis acumine īgenii & oculo cordis qui ut ait Plato in
symphosio tūc acute incipit cernere cū primū corporis oculis deflorescit. Dispicere diligēter īquirere & cu-
riose contēplari. Hostiū pōti argumētū a miori. Si delectat nos in terris uidisse bospho℞ thraciū & fauces
pōti euxini & fretū athlāticū & extimas tantū terra℞ oras quāto pulchrius iucūdiusqꝫ spectaculū erit de cælo
cōtēplari ac spectari simul uniuersa uno oculorū obtutu tā habitabiles q̄ īhabitabiles zonas siue fasceas ho
stiū aūt ponti significat̄ bosphorus thracius
quo pontus euxinus iungit̄ ꝓpontidi nam
geographi primas angustias maris se coar-

Propō- tis bospho rus thra cius
Euxin⁹ bospho rus ci- merius

tantis hellespōtum uocāt inde expaciatur
æquor quæ laxitas ꝓpontis appellat̄ ubi ite
rum in actū coit & stringit̄ illæ angustiæ bo
sphorus thracius nuncupat̄ ubi iterum ef
fundit̄ pontus euxinus qui curuatus in fi-
guram scythici arcus cōmittitur hostio me
otidis paludis idqꝫ hostiū cimerius bospho
ros uocatur bosphoros aūt dicia trāsitu uel
bobus meabili propter angustias. Plinius
solinusqꝫ notificant. Valerius flaccus cecinit
bosphoron thraciū accœpisse nomē a thra-
iectu ionis in uaccā deformatæ sic.n. scribit
in.iiii.argonauticon bosphoron hinc uete-
res errantis nomīæ diuæ uulgauere. Idē on
go carmīe denarrat queādmodū argonau-
tæ per bosphoron thraciū & hostiū pōti trā-
siuerunt in cuius traiectu orpheus unus ar-
gonautarum cecinit fabulā ionis primo in
iuuēcā mox in deā demutatæ Noīata ar-

Nauis argo di- cta a uñ
Arguti
Argo- nautæ

go:Nauis dicta ē uel ab argo architecto : de
quo flaccus ad carū tritonia deuolat argum
moliri hūc puppē iubet & dimittere ferro ro
bora uel a uelocitate quā græci argō appel-
lāt. Inde arguti ut sentit probus dicti q mul-
tū ac celeriter loquūtur argos græcæ quoqꝫ
dr̄ tardus hinc iocus in endecasyllabo epi-
grāmatarii poetæ nō nautas puto uos sed
argonautas:ubi allusio ē ad famigeratos nautas:& ītelligi tn̄ uult pigros & lētos nautas:alii autumāt argo
noīatā eē ab argiuis hoc ē græcis:qd sentire uidet̄ hoc ī loco. M. Tullius argonautæ āt clarissimi græciæ her
roes extiterūt:supra qnq̄ginta:ut tradit Diodorus:quos noīatim pœne oēs ꝓcensent apollinius & ualerius
flaccus:facta ē aūt argo nauis ex arbore:quā Alexāder Cornelius eonē appellauit:q̄ robore similis :nec aqua
nec igni corrūpi posset. Pellē īauratā:uellus aureū:qd ꝓconio poeta℞ ē cātatissimū:strabo fabulā aurati uel

Aureū uellus
Porth- mos
Fretum

leris cōfictā eē autumat:ex eo qd in regiōe colchica torrētes dr̄ au℞ deferre:qd barbari lanosis pellibus ex-
cipiūt. M. Varro ī.ii.de re rustica ꝓdiderūt inq̄t pecudes pp charitatē aureas habuisse pelles ut ī colchide oe-
tha:ad cuius arietis pellē ꝓfecti regio genere dr̄ argonautæ. Freta athlāticū siue gaditanū fretū significat:
qd europā aphricāqꝫ disterminat:angustias q̄ athlāticū mare irrūpit terras:græci porthmō:latini fretū appel
lāt dictū ē aūt fretū ut interꝑtat̄. M. Varro a similitudīe feruētis aq̄:qd in fretū sæpe cōcurrat æstus atqꝫ ferue
scat. Oī cultu uacātes:ex qnqꝫ ptibus terræ:q̄s uocāt zonas alii plagas:martiāus fasceas:īfesto rigore & eter

Anato- mæ
Viuos dissecabant
Aio ui demus
Mens audit
Fene- strauit
Mors p fene- stras.

no zelu ꝑmunt̄ duæ extremæ:fiūtqꝫ īhabitabiles ꝑpetua utriqꝫ caligine obductæ:q̄ uero media ē exosta flā-
mis & torridata uapore solis fit & ipsa inhabitabilis.& ita tres plagæ uidelicet duæ extremæ mediaqꝫ exusta
nō sunt hītabiles neqꝫ cultæ pp nimios rigores:& nimios ardores. Apta & patefacta: Medici anatomas.ī.
dissectiōes corpo℞ appellāt q̄s ꝓpe solēniter faciūt:tanq̄ necessariū sit īcidere corpora mortuo℞: eorūqꝫ uisce
ra atqꝫ ītestina scrutari:crophilus & erasistratus nocētes hoīes a regibus ex carcer̄ acceptos uiuos īcidebāt:cō
siderabāt ēt spū remanente uisce℞ ītestinorūqꝫ positurā colorē:figurā:& ordinē:qd negociū utpote crudele a
luculētis scriptoribus īprobat̄ cū non tā ad medicinā ptineat quā ad carnificinā. Nec audimus:Plinius in
hāc sniam sic scribit in.xi.na.historiæ.aīo uidemus:aīo cernimus.oculi ceu uasa q̄dā uisibilē ei⁹ ptē accipiūt
atqꝫ trāsmittūt:sic magna cogitatio obcecat abducto ītus uisu:sic ī morbo comitiali apti nihil cernūt aīo cali
gāte. Quasi fenestræ:mēs uidet:mēs audit:ut philosophi asserūt:q̄ p oculos & aures quasi per fenestras trā-
mittit uim uidendi & audiēdi:hinc ait Lactātius in libro de opificio:uerius & manifestius est mentem eē: q̄
per oculos transpiciat quasi per fenestras:lucēte uitro aut speculari lapide obductas. Plinius oppido q̄ decē
ter fingit usurpat siue nouat:uerbum fenestrare:quasi per fenestras aperire:sic enim inquit media oculorū
cornea fenestrauit pupilla. Hieronymus scribēs contra iouinianum.per quinqꝫ sensus inquit quasi p quas-
dam fenestras uitiorum ad animam introitus est:hinc illud propheticū: mors intrauit p fenestras uestras

cere cupiebant. &.n. si nūc aliquid assequi se putant
qui hostium ponti uiderunt:& eas angustias:per
quas penetrauit ea quæ est nominata argo:quia ar
giui in ea delecti uiri uecti petebant pellem inaura
tā arietis:aut hi qui occeani freta illa uiderent. Eu-
ropam lybīāqꝫ rapax ubi diuidit unda quod tādem
spectaculū fore putamus cū totā terram cōtueri li-
cebit:eiusqꝫ cū sitū formā circūscriptiōem tū & ha-
bitabiles regiōes:& rursum omni cultu pp aut uī
frigoris:aut caloris uacātes? nos.n. ne nunc quidē
oculis cernimus ea quæ uidemus:neqꝫ.n. est ullus
sēsus in corpore. sed ut nō solū physici docēt: uerū
etiā medici:qui ista apta & patefacta uiderūt:uiæ q̄
si quædā sunt ad oculos:ad naris ad auris a sede aī
pforatæ:itaque sepe aut cogitatione. aut aliqua ui
morbi impediti aptis:atqꝫ integris & oculis & au-
ribus:nec uidemus nec audimus:ut facile intelligi
possit animū & uidere & audire nō eas partes quæ
quasi fenestræ sunt animi:qbus tamē sentiret nihil
queat mens nisi id agat: & adsit. quid quod eadem
mēte res dissimillimas cōprehēdimus ut colorē: sa

Quinq; nunciis:q̄nq; sensibus:ex q̄bus ut docet Aristoteles certissimus in hoie est tactus : & gustatus:cū reliqs supet a multis. Nā aqlæ clarius cernunt:uultures sagacius odorant:liqdius audiunt talpæ. Ad eū.s. aīum sine quo nullus in corpe ē sensus:phi sensum cōem appellāt ad quē sensus oēs referunt: tanq̄ ad iudicē:sicut qnq; digiti ad manū cōnexi pgunt. Cōmunis sensus apud oratores accipit p cōi quadā ītelligētia de quo alibi plura. Quo ad celestē.s.sedē domiciliūq; aīo℞. Liber aīus cxutus uinculis terrenis & labe corporea. Foramia. Nares oculos aures & os significat sensus.n.īterp̄tes ac nūcii re℞ in capite tanq̄ in arce mirifico artificio ad usus necessarios & facti & collocati sūt ab opifice natura q̄ ut īquit uerissime. M. Tullius in.ii.de natura deo℞ nihil pōt eē callidi⁹ nihil solerti⁹. Preter aīum qn̄.s.solutus erit a carcere corpali & ergastulo terreno quo hebetant sensus & aīus pergrauatur. Quāuis q̄tū uis hoc ē uberrime copiosissimeq;. Eiusq; īuētori fortassis. Lucretiū taxat q epicu℞ ait primū īuētorē fuisse nature & p̄cepta suppeditasse q̄bus diffugiūt aī terrores eūq; ut deum collēdū eē p̄cipit. Lucretii uersus ex libro.v. hi sunt ī laudē epicuri cōpositi: dicēdū ē deus ille fuit deus īclyte mēmi q priceps uitæ rōnem īuenit eā q̄ nūc appellat sapientia. Quiq; p artē fluctibus e tātis uitā tantisq; tenebris in tā trāquillo & tā clara luce locauit: de eodē ait ī.vi. ueridicis igit purgauit pectora dictis & finē statuit cupidinis atq; timoris. Quo terrore per interrogationē illudēs .ait hæc tāq̄ ridicula sint & inania nec aniculæ q̄dē metuenda a quibus dixit lucretius nos p epicu℞ liberatos eē. Acherōtia tēpla tēplū trib⁹ modis dr̄ ī celo ī terra sub terra. In cælo tēplū dr̄ ut in hæcuba magna tēpla cæli ī terra ut deorū tēpla & delubra sub terra ut ī andromacha dixit ennius acherusa tēpla alta orci salue te īfra. Itē nūc tēpla significāt subterranea uideturq; Cicero referre carmē ennianū cuius memimus:& meminit. M. Varro in.iii. latinæ linguæ. Orci plutōis quē ātiquī uragū ab urgēdo dixerūt quē mō uediū mō sūmanū mō ditē appellāt dictus ē ēt ab ātiquis quietalis q̄si mors quies sit erūna℞. Lethi mortis ī funeribus īductiuis apđ priscos dicebat ollus letho datus ē qđ significat ille datus ē morti. Quā acuti natura sint p cōtrariū inqt q̄ hebetes & bruti ac stupētes fuerīt qui sine doctrīa īferos metuebāt & umbrarū terriculamēta q̄ puerilīū sūt deliramēto℞ cū cōmēticia sint & falsa. Totos eē pituros hoc cōtra epicu℞ & epicureos maximeque cōtra lucretiū distū ē q aīum cū corpore totū īterire arbitret. Pythagore & platōis sententia Quæ.s. asserit īmortalitatē aīorū credēdū ē āt maxīe platoni cuius auctoritas tāta ē ut uel sola sufficet possit attamē rōnes tot affert ut pudeat nō credet. Morte mulctat mortales faciunt & mori affirmant una cū corpore ut nihil sensus a morte relinquat. Qualis aīus uacās hæc haud dubie res mētes hoīum cogitatiōesq; pturbat dū pcipere nō possunt qualis futurus sit animus solutus a corpore quam figuram motum posituram: sensum habiturus sit utpote incorporeus: unde plinius cum dispicere non posset qualis esset a morte futurus animus mortalem credidit. querens ubi cogitatio illi: quomodo usus auditusq;: aut qui tangit: qui usus eius: qui deinde sedes: quanta ue multitudo tot secu

Gustatus in hoīe tactus

Natura nihil callidius

Deus ille fuit deus

Tēpla triplex

Nomia plutōis

Quietalis

Ollus leto datus

porem: calorem odorem: sonum: quæ nūquā qnq; nūciis animus cognosceret: nisi ad eum omnia inferent: ut idem omnium iudex solus esset. atq; ea profecto tū multo puriora & dilucidiora cernent: cū quo natura fert liber animus peruenerit: nam nūc quidem quamquā foramina illa quæ patent ad animum a corpore calidissimo artificio natura fabricata ē: tamen terrenis cōcretisq; corporibus sunt intersepta quodammodo. Cum autē nihil erit præter animū nulla res obiecta īpediet quo minus pcipiat: quale quidq; sit: quāuis copiose hæc dicereūs si res postularet: quam multa quā uaria quanta spectacula animus ī locis celestibus ēt hiturus. Quæ quidem cogitans soleo sæpe mirari nonuullorum insolentiam philosophorum qui naturæ cognitionē admirent eiusq; inuentori: & principi gratias exultantes agunt: eumq; uenerātur ut deum: liberatos enim se per eum dicūt grauissimis dominis terrore sempiterno & diurno ac nocturno metu quo terrore: quo metu: quæ ē anus tam delira: q̄ timeat ista: quæ uos uidelicet si physica non didicissetis: timeretis acherontia templa alta orci palida leti obnubila obsita tenebris loca. Non pudet philosophum in eo gloriari: quid hæc non timeat: & quis falsa esse cognouerit: ex quo intelligi potest quam acuti natura sint qui hæc sine doctrina crediturī fuerint: Præclarum autē nescio quid adepti sunt qui didicerunt se cum tempus mortis uenisset totos esse perituros quod ut ita sit (nihil enim pugno: quid habet ista res aut letabile aut gloriosum nec tamen mihi sane quicquam occurrit: cur non pythagoræ sit & Platonis uera sententia. Vt enim rationem nullam Plato afferret: uide quid homini tribuam: ipsa auctoritate me frangeret: Tot autem ratiōes atulit ut uelle cæteris sibi certe psuasisse uideatur: sed plurimi cōtra nitūtur animosq; quasi capite dānatos morte mulctant: neq; aliud est quicquam cur incredibilis his animorum uideatur eternitas: nisi q̄ nequeunt qualis animus sit uacans corpore ītelligere & cogitatione comprehendere: quasi uero ītelligāt qualis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

lis aiaꝝ uelut umbraꝝ:nũc.M.Tullius ait nõ eē miꝝ ſi nõ ꝑcipimus q̃lis futurus ſit aius poſt mortẽ:cũ nec q̃
dẽ nobis uiuẽtibus ſat notus ſit q̃lis in ꝑſentia ſit:dũ adhuc ĩ corpe cõmorat̃:q̃ ſit eius forma magnitudo lo
Ignoratur natura animi cus:ut.n.dixit Lucretius:ignorat̃.n.q̃ ſit natura aĩ. Cõformatio:figuratio & forma alias cõformatio exor
natio rhetorica ẽ:cũ pſona fingit̃:aut cũ res muta ſiue ĩformis fit eloquẽs & formata:græco uocabulo dr̃.ꝓ
ſopopeia. Caſurus ne ĩ cõſpectũ:uidere & uideri ut inqt origenes corpoꝝ res ẽ ĩcorpeæ uero naturæ q̃lis ẽ
aioꝝ uiſio eẽ nõ põt qbus nihil aliud cõuenit niſi noſce & noſci.Tãgere.n.& tangi niſi corpus nulla põt res
Confirmatio ut ait lucreti⁹:itaqꝫ ſocrates merito dicebat
oportuiſſe hoĩum pectora feneſtrata & ap-
ta eẽ:ut nõ occultos hẽrẽt ſẽſus:ſed patẽtes
Acies ad cõſiderãdũ. Aciẽ uiſũ oculoꝝ.M.Tul.in
.ii.de natura deoꝝ acies ĩpa q̃ cernius q̃ pu-
Subtilitas animorũ fruſtratur uiſũ pilla uocat̃ ita pua ẽ:ut ea q̃ nocere poſſint
facile uitet:tãta ẽ ãt ſubtilitas aioꝝ ut obtut⁹
nr̃os effugiãt:ſicuti dixit apuleius fila ex q
bus demões cõſtãt eẽ uſqꝫ adeo tenuia ut ra
dios oĩs nr̃i tuoris & raritate tranſmittãt &
ſplẽdore reuerberẽt & ſubtilitate fruſtrent̃
Tãq̃ aliene domui.Diuerſoriũ aĩ dr̃ eẽ cor
pus ꝑinde ac ibi more hoſpitis diuerſet̃ ad
breue tp̃s:cui⁹ domiciliũ ꝓpriũ & pr̃ia ſit cæ-
lũ ex quo ueneri uñ icolæ dicimur:& ueluti
ꝑegrinãtes hic agere uitã erraticã tpariãqꝫ p⁹
mortẽ in domo ꝓpria:hoc ẽ in celeſti domi
Incolatus cilio uicturi uitã ſtatariã ꝑpetuãqꝫ:ex hac ſen
tẽtia eſt illa pſalmographi ꝓphetæ ſuſpira-
tio:heu qa ĩcolatus meus ꝓlõgatus ẽ nimis.
Q d' nũq̃ uidimus:Argumẽtat̃ a ſimili ſi
nõ ĩtelligimus qd ſit aĩus:qa eũ utpote ĩuiſi-
bilẽ nũq̃ uidimus:ĩtelligẽtia cõplecti deũ nõ
poſſumus q̃ ĩcorporeus ẽ ĩuiſibilis ĩeffabilis
ĩcõpræhenſibilis:ſupra captũ mortaliũ circa
quẽ heret ĩtellectus:ãguſtia & mẽs hebeſcit
ad diuinæ maieſtatis cõtẽplatũ:uixqꝫ ſcintil
læ obtinet locũ:& ꝓfecto acies hũanæ men
Noctuinis oculis hebetior tis hebetior ẽ atqꝫ obtuſior nocturnis ocl'is
in ſpeculatiõe diuĩtatis. Quid aut q̃lis alte
rum ad naturã.alteꝝ ad q̃litatẽ ꝑtinet. Aĩo
aĩum uidere hoc faciũt curioſi & eruditi:ut
quotidie ipſa mente ſiue aĩo qd ſit ipſe aĩus
Noſce diſpiciãt. Vt ſe qſqꝫ noſcat:de cælo deſcen
dit γνῶφισεατον:ut ait mordax poeta qd
latiæ ſignificat noſce teiꝑm.uel ſcito teiꝑm
cuipiã conſulenti:quo itinere ad beatitatẽ ꝑ
ueniret reſpondit delphicũ oraculũ:ſi te co-
gnoueris:ipſius quoqꝫ frõte tẽpli hæc inſcripta ſnĩa eſt:hõ autẽ cognoſcit ſeipſum ſi originis nataliſqꝫ exor
dia pr̃ia reſpexerit:nec ſe q̃ſiuerit extra ĩ cãtico cãticoꝝ ſcriptũ eſt niſi cognoueris temetipſam:quẽ locũ latiſſi
mæ exponẽs diuus Hieronymus autumat aĩam duplici mõ agnitionẽ ſui cape:primo ut noſcat qd ſit ipſa:
& q̃liter moueat̃.i.quid ĩ ſubſtãtia & quid ĩ affectibus hẽat:& hoc ĩtelligi uult iſto ĩ loco.M.Tul.Scd̃o mõ aĩa
agnoſcit ſemetipſam qñ ſcrutamur utꝝ corpea uel incorporea utꝝ ſimplex an ex pluribus cõpoſita utꝝ fcã
an oĩno a nullo ſit facta utꝝ origo eius pariter cũ origine corpis traducat̃ qd ꝑ traducẽ fieri dr̃:an ꝑfecta ex-
trinſecus ueniẽs parato iã & formato ĩtet̃ uiſcera muliebria corpe ĩduatur:& multa hoc genus dat ãt operã
aĩus noſter ad agnitionẽ ſui ꝑ exercitia doctrinæ & ſtudia diuina ꝑterea dictũ hoc bracteatũ noſce teiꝑm re-
ferri põt ad alia cõpluſcula ut.ſ.hõ nouerit facultates ut ꝓ his faciat ĩpẽſas:ut nouerit uires ne maiora uiri-
bus aggrediat̃:ut nouerit buccæ ſuæ mẽſurã:q̃ in rebus ſũmis minimiſqꝫ ſeruãda ẽ:Plinius & Hieronymus
chiloni lacædemõio uni.ſ.ex ſeptẽ græciæ ſapiẽtibus ſnĩam hãc aſcribunt:quã lr̃is aureis delphis cõſeruauit
M.Tullius i.y.de finibus iubet nos pythius appollo noſcere noſmetipſos.cognitio ãt hæc ẽ una:ut ui no-
ſtri corpis aĩqꝫ morimus:ſeq̃murqꝫ eã uitã:q̃ rebus ipſis ꝑfruat̃. Nec nos corpa:hõ dr̃ eẽ nõ corpus.ſed aĩus
Hõ iterior hõ tãq̃ hõ ĩterior ſit uerus hõ nõ exterior:ſup quo luculẽta ẽ diui hieronymi diſſerratio.& dixit Macrobius:aĩa
uerus hõ ẽ. Quaſi uas aĩ:q̃unt philoſophi utꝝ aĩa ſola ſit hõ & ita ſit ei corpus tanquã equus equiti an cor-
An aĩa ſola hõ. pus ſolum ſit hõ aliquo mõ ſe hẽns ad aĩam ſicut poculum ad potionẽ an uero nec aĩa ſola nec ſolum cor
pus ſed ſimul utrũqꝫ ſit hõ totus ex utroqꝫ cõpactus ita tñ ut aĩus tanq̃ ꝑſtabilior imperet corpus tanq̃ deteri
us ancillet̃.qd ὄργανον καὶ ἀγγεῖον.i.iſtrumentum & receptaculnm aĩ eſſe tradunt cuius tñ fulturis aĩus

ſit in ipſo corpe q̃ cõfirmatio q̃ magnitudo q̃ locuſ
ut ſi iã poſſent in homine uno cerni omnia:q̃ nũc te
cta ſũt caſurus ne in cõſpectũ uideat̃ animus an tã-
ta ſit eius tenuitas ut fugiat aciem.Hęc reputẽt iſti q
negãt animũ ſine corpe intelligere poſſet. Videbũt
quẽ in ipo corpore intelligãt.Mihi qdem naturã aĩ
ĩtuenti multo difficilior currit cogitatio multo ꝙ
obſcurior:q̃lis animus in corpore ſit tanq̃ alienæ
domui:quã qualis cũ exierit & in liberũ cælũ qua
ſi in domũ ſuã uenerit:niſi.n.ꝙ nunq̃ uidimus id
quale ſit intelligere nõ poſſumus:Certe:& deum ip
ſum & diuinum animum corpore liberatũ cogita-
tione complecti non poſſumus.Dicearchus qdem
& ariſtoxeus quia difficilis erat animi qd aut qua-
lis eſſet intelligẽtia nullũ oĩo animũ eẽ dixerũt. Eſt
illud qdẽ uel maximũ:aĩo ĩpo aĩum uidere & nimi
rũ hãc habet uim præceptũ Apollinis quo mõetur
ſe quiſqꝫ noſcat.nõ.n.credo id pręcipit ut mẽbra no
ſtra aut ſtaturam figurãue noſcamus.neqꝫ nos cor
pora ſumus:neqꝫ ego tibi dicẽs hoc corpori tuo di
co ſed animo.cum igitur noſce te dicit:hoc dicit no
ſce animũ tuũ.nã corpus quidem quaſi uas eſt ani-
mi.aut aliquid receptaculũ.Ab aĩo tuo quicqd agi
tur id agit̃ a te.hũc igit̃ noſſe niſi diuinũ eſſet nõ eſ-
ſet hoc acrioris cuiuſdã aĩ ꝑceptũ ſic ut tributũ deo
ſit.hoc eſt ſeipſũ poſſe cognoſcere.ſed ſi q̃lis ſit aĩus
ĩpe aĩus neſciat dic q̃ſo ne eẽ q̃ dẽ ſe ſciet ne moueri q̃
dem ſe: ex quo illa ratio nata eſt Platonis:quæ a ſo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

sustiet̃. Ipe aius: semp aĩ mortaliũ q̃siuerũt quid sit ipe aius: nec adhuc satis exploratũ ẽ: nec fortasse unq̃ sat erit. Ignorat̃. n. q̃ sit natura aĩ ut ait Lucretius: sed q̃uis aius ad pfectũ dispicere nõ possit q̃lis sit: tñ scit eẽntiæ suæ hoc ꝓpriũ eẽ: ut p se moueat̃. In phedro: liber ẽ platõis iscriptus phedrus: i quo socrates cũ phedro disputat cõtra amorẽ & ꝓ amore ueluti palimodiã canẽs: ubi hoc argumentũ de imortalitate aĩæ ualidissimũ ponit: quẽ locũ Cicero & hic & libro de repu. vi. i. in somnio scipiõis ad uerbũ trãstulit: & i libro quoq; de senectute decẽter usurpat. Q d semp mouet̃: Sũma: argumẽti: platõici hæc ẽ: aium mortis esse imunẽ: qm̃ ex se

ta est Platõis q̃ a socrate est in phedõe explicata: a me ãt posita est in. vi. libro de repu. qd̄ semp mouet̃ id eternũ est. ꝙ ãt motũ affert alicui qdq; ipsum agitat̃ aliũde qn̄ finem habet motus uiuẽdi quoq; finem habeat necesse est. solũ igit̃ qd̄ seipsũ mouet: qa nũq̃ deserit̃ a se nũq̃ se mouere qdem desinit qn etiã ceteris q̃ mouent̃ hic fõs hoc principium est mouendi: principii ãt nulla est origo. nã ex principio oriunt̃ omnia. ipsũ ãt nulla ex re alia nasci põt. nec. n. esset id principiũ: ꝙ gigneret̃ aliũde ꝙ si nũq̃ orit̃: nec occidit qdem unq̃. nã principiũ extinctũ nec ipsum ab alio renasceret̃: nec a se aliud creabit. si qdem necesse est a principio oriri omnia: ita fit ut motus principiũ ex eo sit ꝙ ipsũ a se mouet̃. id ãt nec nasci põt nec mori: uel cõcidat omne cælum omnisq; nature cõsistat necesse est: nec uim ullã nanciscat̃ q̃ ꝓ impulsu moueat̃: cũ pateat igr̃ eternũ id esse qd̄ seipm̃ moueat: qs est q propriã hãc naturã aĩs eẽ tributã neget̃ In animũ ẽ. n. oẽ qd̄ pulsu agitat̃ externo. qd̄ aũt est animatũ id motu ciet̃ interiore & suo. nã hæc ẽ natura aĩ atq; uis: Quæ si est una ex oĩbus q̃ seipsa sẽp moueat: neq; nata certe ẽ & æterna ẽ. Licet cõcurrãt plebeii omnes philosophi sic. n. ii. qui a platone & socrate & ab ea familia dissidẽt appellãdi uidẽtur. nã nõ mõ nihil nũq̃ tam elegãter explicabunt: sed ne hoc qdem ipsum q̃ subtiliter cõclnsũ sit intelligent: sentit igit̃ aĩus se moueri. ꝙ cũ sentit illud una sẽtit: se ui sua nõ aliena moueri: nec accidere posse: ut ipse unq̃ a se deserat̃: ex quo efficit̃ æternitas: nisi quid habes ad hæc. A. Ego uero facile sum passus ne i mẽtem quidem aliquid contrauenire: ita isti faueo sententiæ. M. quid illa tandem num leuiora censes quę declarãt inesse aĩs hoĩum diuĩa quædã: q̃ si cernerẽ

mouet̃: platõici p gradus syllogysmoꝝ ad unũ finẽ ꝓbatiõis euadũt certã sibi ꝓpositionẽ ex antecedẽtis cõclusione faciẽtes: apud quos hic prior est syllogismus: aĩa ex se mouet̃: qcqd ãt ex se mouet̃ semp mouet̃. Secũdus ita fit aĩa semp mouet̃: qcqd aũt sp mouet̃ imortale ẽ: igitur aĩa imortalis est: & ita in duobus syllogismis duæ res ꝓbant̃. i. semper moueri aĩam: & eẽ imortalẽ: alii usq; ad tertiũ gradũ ita argumẽtant̃: aĩa ex se mouetur: qd ãt ex se mouet̃ principiũ motus ẽ igr̃ aĩa pricipiũ motus ẽ: rursus ex hac cõclusione nascit̃ ꝓpositio: aĩa principiũ motus est: qd aũt principiũ motus est natũ nõ est: igit̃ aĩa nata nõ est. Item aĩa nata nõ est: qd natũ nõ est imortale ẽ. Igit̃ aĩa imortalitas ẽ: sed istæ oẽs rõcinatiões siue syllogismi platonicoꝝ de aĩæ imortalitate cõstabũt: si prima ꝓpositio q̃ est ex se moueri aĩam: nõ refellat̃ hac enĩ repudiata debilia fiũt oia q̃ sequuntur: fit unius syllogismi cõpendiũ ex oĩbus antedictis rõcinationibus hoc mõ aĩa ex se mouet̃: qd ex se mouet̃ pricipiũ motus est: qd aũt principiũ motus est natũ nõ ẽ: qd natũ nõ est imortale ẽ. Igit̃ aĩa imortalis ẽ. Origenes libro tertio periarchon q̃dã ait ex se q̃dã a se moueri: ex se moueri q̃ uiuũt: nec tñ sint aĩantia: ut arbores: a se moueri aĩantia: ut hoĩes: extrinsecus aũt mouent̃ q̃ sine uita sunt ut lapides & ligna. Ad imortalitatẽ aĩæ asserẽdã addamus & hoc theologicũ argumẽtũ: oĩs mẽs q̃ de itellectuali lucæ participat unius sine dubio debet eẽ naturæ: si ergo celestes uirtutes itellectualis lucis. i. diuinæ naturæ: p hoc qd sapientiæ & sanctificationis participant: participiũ sũmunt & hũana aĩa einsdẽ lucis & sapientiæ participiũ sũmit: sunt ista uni⁹ naturæ uniusq; substãtiæ. Incorruptæ ãt sunt & imortales cælestes uirtutes igitur icorrupta sine dubio & imortalis erit ẽt aĩæ substãtia. Aristoteles cõtra platonicas argumentatiões asserit nihil eẽ qd ex se moueri possit sed oia q̃ mouentur ab alio moueri Aristotelica rõcinatio eneruat̃ & refellitur ab assertoribus platonicæ sectæ perinde ac arguta magis quã uera sit. Nulla origo græci ἀνάρχον uocant qd origine caret. Nec occidit Cõsectariũ est ut quod orit̃ occidat. Ex quo est illud Salustii oia orta occidũt & aucta senescunt. Vim uiolẽtiã. Quod se moueat se mouere hoc solũ significat nõ ab alio moueri qd græce αὐτοκίνητον dicit̃ seipm̃ mouẽs. Inanime. Aia carẽs. Pulsu externo. Extrinsecus mouent̃ q̃ sine uita sunt ut lapides & ligna ex accidẽti mouentur q̃ cũ ipsa non moueant̃ in eo tñ sunt qd mouet̃ uti naui sarcia seu uector qescẽs. Aristoteles in prio de aĩa dupliciter inqt mouet̃ oẽ aut scdm alterũ aut scdm seipsum scdm alterũ ut nautæ scdm se ipm̃ ut nauis. Ciet̃ mouet̃. Motu iteriore. Aĩalia in semet cãm hñt mouendi & oia q̃ aĩata sunt. Plebeii minuti & semidocti. Vi sua mouet̃ aĩus ui hoc est potentia interiore & sua q̃ non extrinsecus uenit sed ex ipsius eẽntia sicut ignis calidus dr̃ qa ex se calet nõ ab alio fit calidus. Merito dixit Origenes animã substãtiã eẽ sensibilẽ & mobilẽ. plato inqt ita animã ex se moueri ut nõ aliã cãm uel extrinsecus accidẽtem uel interitus latẽtẽ huius motus dicat auctorẽ. Quid illa tandẽ memoriã iuẽtionẽ excogitationẽ multiiugasq;

Phedrus

Gradus syllogismorũ.

Aĩs ex se mo[uetur].

Argumenta immortalitatis animæ

Ex se moueri a se moueri extrinsecus moueri

Autocineton

Ex accidenti moueri

Ignis ex se calet.

Bilis prasina
Due aĩe ĩ hoĩbus

discipilnas quibus animos excultos haud dubie diuinos eẽ credimus. Sangninẽ bilẽ:Plato in timeo.Et
medici docẽt ex elemẽtis quattuor cõpacta eẽ corpora:bilem esse multiplicẽ:est enĩ atra.citrina: uitelina:ru
bens:prasina hoc est uiridis.De his rebus omnibus.Galienus.Auicẽna.Aristoteles. Et cæteri nõ parũ mul-
ta prodiderunt. Quã uitis quã arboris:Sẽsus est:si ex aĩo nihil aliud haberemus quã uitalitatẽ uideret̃ ta-
lis in nobis anima esse:qualis est in uitibus & arboribus:& cæteris plantis:quæ uiuere dicunt̃ uita illa uita
li & uegetatiua & cõsequẽter mori.Ex quo illud uirgilianũ.Atq; iterfice messes.Item si nobis nihil aliud eẽt
q̃ appetitus & sensus: uideretur eẽ in nobis
aĩa talis qualis est in brutis aĩantibus : quæ
solo sensu appetituq; mouentur.Sed cũ sit
ratio:memoria:& intelligentia: declaratur
participium in nobis esse quoddã diuinæ ĩ
mortalitatisq; naturæ:& ideo tradũt philoso
phi theologiq; duas uelut animas ĩ nobis
dicẽdas esse:alteram diuiniorem quæ cæli-
tus inseritur:alterã inferiorẽ:qua ex corpo-
rali semine asserũt una cum corpore semia
ri:unde sine corpore uiuere eã negãt posse:

Semialis uita
Sensualis.
Intellectualis
Vita
Mors

propter quod & carnem eã frequẽter appel
lãt ecclesiastici scriptores.Anima in plãtis ue
getatiua a philosophis appellatur Augusti
nus in quinto de ciuitate dei uitã uocat sẽi
alem:quæ nobis cũ arboribus cõmunis est
sensualem:quæ cũ pecoribus:intellectualẽ:
quæ cum solis angelis. Viuere dicimus:
Anima.s.illa:quæ seminalis:quæ uegetati-
ua quæ alẽs appellatur:Plinius ait uiuiscẽtia
e terris maritari fauonio.Idem scribit de ui
ta arborum quarundã longissima & quarũ-
dam breuissima:idem mori arbores tradit.
Vitis inquit eiuuenescit & morit̃. Memo-
riam:Augustinus libro decimo cõfessionũ
cumprimis admirat̃ memoriã cuius sũt se-
creti & ĩeffabiles sinus:cuius uim dicit esse
sibi ĩcomprehẽsibilem:quæ thesaurus ẽ rerũ
In qua disciplinæ continentur:quã idẽ ait es
se uentrem animi. Plato recordationem:
In hanc sentẽtiam ait Boetius:quod si pla-
tonis musa personat uerum quod quisq; di

Discentiæ sunt reminiscentiæ

scit immemor recordatur: & Hieronvmus
testatur a philosophis dici discentia esse re
miniscentias:platonicum dogma est aĩas
e celo descendẽtes haurire obliuionem reꝝ
diuinarum:quarum in cælo erant consciæ.
Alias uero magis.Alias minus.Et ideo ĩ ter
ris nõ discere sed reminisci: quod illic ante
cognouerit:hinc ẽ quod quæ apd latinos le
ctio apud græcos uocatur repetita cognitio:qa cum uera discimus:ea recognoscimus:q̃ naturaliter noue-

Influxio
Leteus flu.
Pusio
Pusus
Disciplina reminiscẽtia
Notio quid

ramus antequã materialis influxio in corpus uenientes animas ebriaret:& hoc est quod poetæ leteũ fluui
um uocauerũt:Intelligi uolentes hanc obliuionis animarum potionẽ.Et ita plato in dialogo de uirtute q
inscribitur menon a memnone cum socrate sermocinãte quærere inquit ac discere reminiscẽtia ẽ. Pusio
nem:Puerum græcum & in domo Menonis genitũ atq; educatũ.Pusio enim puer dicitur:apud Iuuenalẽ
Apuleium.Ciceronem & cæteros.Antiqui puerum dixerunt pusum:puellã pusam. De dimẽsione q̃drati
Ita iterrogat socrates pueꝝ in menone.Dic age o puer cognoscis ne tale hoc spatiũ q̃dratũ esse? Et reliqua
uberius apud platonẽ explicata. In eo sermone:phedon significat̃.Vbi socrates quo die periit ĩ carcere dis-
putat de imortalitate aĩoꝝ. Reminiscẽdo cognoscere:Socrates ĩ phedone docet nil aliud eẽ scire q̃ acceptã
alicuius rei scientiã retinere:quod reminisci recte nominamus & disciplina inquit reminiscẽtia est. Notio
nes:Notio ut tradit Boetius in tertio cõmentario topicorum intellectus est quidam & simplex mentis cõ
ceptio:quæ ad res plures ptineat a se inuicem differentes.Notio intelligẽtia ẽ similium.In rebus uero simi

Quid ꝓprie dicatur eẽ

libus necessaria est differentiarum discretio ut animal intellectum ex notione pertinet ad plures differen-
tias.Notionẽ græci ἐννοιαν uel πρόληψιν dicunt. Nihil esset qd oriat̃.Autumat plato illa non esse: quæ
oriant̃ ut intereant augescãt senescãt Id autem ꝓprie eẽ putat qd eternũ ẽ neq; mutabile neq; corruptibile
qd dei propriũ est:hinc illud ecclesiasticũ.Ego sum q sum:tamq̃ solus deus esse dicat̃.Cum in cætera laben-

quemadmodũ nasci possent ẽt queadmodum inte-
rirent uiderem.nam sãguinem:bilem:pituitam os-
sa neruos:uenas omnem deniq; membrorum & to
tius corporis figuram uideor posse dicere:unde cõ
creta & quomodo facta sint.Per animum ipsum:si
nihil esset in eo:nisi id ut per eum uiueremus. tam
natura putarẽ hominis uitã sustentari.quã uitis q̃
arboris.Hæc.n.etiam dicimus uiuere. Item si nihil
haberet animus hominis:nisi ut appeteret: aut re-
fugeret:id quoq; esset ei commune cum bestiis.Ha-
bet primum memoriam:& eam infinitam rerum ĩ-
numerabilium. Quam quidem plato recordatio-
nem esse uult uitæ superioris.nam in illo libro qui
inscribitur menon: Pusionem quendam socrates ĩ
terrogat quedam geometrica de dimẽsione quadra
ti.Ad ea sic ille respondit ut puer.& tamen ita faci-
les interrogationes sunt.ut gradatim respõdens eo
perueniat:quasi geometrica didicisset.Ex quo effici
uult Socrates:ut discere nihil aliud sit quam recor
dari.Quem locũ multo etiam accuratius explicat
in eo sermone:quem habuit eo ipso die:quo exces-
sit e uita.Docet enim quemuis qui omnium rerum
rudis esse uideatur bene interroganti respõdentem
declarare se non tum illa discere:sed reminiscendo
recognoscere:nec uero fieri ullo modo posse:ut a
pueris tot rerum atq; tantarum insitas & quasi con
signatas in animis notiones:quas ἐννοιας uocant
haberemus:nisi animus antequã corpus intrasset.
in rerum cognitionem uiguisset.Cumq; nihil esset

tia & caduca huius uerbi quod est eē ius proprietasq; nō cadat. Mūdus quoq; æterna res mutatur nec idē manet. Deus auctore Augustino summa eēntia est:& ideo imutabilis:rebus autē esse dedit sed non summe esse:sicut ipse est:& alus dedit eē amplius aliis minus:atq; ita naturas essentiarum gradibus ordinauit græci dicūt οὐσιαν qd latini recētiores eēntiam:græce dicit᷑ τ̓οον quod latini ex sermonis patrii egestate dicūt quod est: uerbū pro uocabulo ponentie. Itaq; plato duas potissimū οὐσιασ idest essentias esse ponit deum & ideas:quas latini formas siue species interpretant᷑: & hæc est ꝑpria platonis supelles:sunt autem ideæ exēplaria æterna eoꝶ:quæ naturaliter fiunt imortales immutabiles inuiolabiles. Et ut res apertior fiat: opus ē ꝓter oēs hoies intelligere quēdam hominem: & ꝓter omnes equos equum. Et præter animalia animal igenitum. Et quemadmodum ex uno sigillo complures fiunt impræssiones sic ex uno homine sexcenta mille hominum. Et hæc est idea platōis:super quare apuleius & alcinous & plotinus platonici satis multa: Seneca quoq; & boetius non pauca ꝑdiderunt atqui Aristoteles a platōe discētiēs nullas putat eē ideas nullū rerum exēplar eternū. Plane uidet. Lucide & perspicue. Perturbatum domicilium: Ergastulum corpis significat: quo anima iclusa hebethescit: ac caligat. Et ꝑfecto uerissime poetæ egregie duo dixerūt uelut nebulā nobis ob oculos effusam:q̄ uisus mortales hebetaret. Quo meminimus:Galenus in microthe cui cerebrum modificata tenuitatate dicit esse causam memoriæ: cū ex cerebro crasso ꝑueniat obliuio. In humecto cerebro sēsus hebetiores. In sicciori liqdiores sunt:Augustius: autumat memoriam eē mō animum mō uentrē animi. Cuius aula est ingens & oppido q̄ admirabilis. Simonides:Artē memoriæ primū ostēdisse dicitur Simonides ut ait Fortunatianus. Cuius uulgata fabula est aupud Quintilianum &.M. Tulliū in libris de oratore meminit & martianus capella in libro rhetorices animaduertit autē

Eēntia ī deo οὔσια. Quod ē Ideæ Platōis

Nebula ob oculos in humecto cerebro sensus hebetiores Simonides.

ut omnibus locis a platone disseritur: nihil enim ille putat esse quod oriatur & intereat: idq; solū esse quod semper tale sit qualem ideam appellat ille speciem nos:non potuit animus hoc in corpore inclusus agnoscere:cognita attulit:ex quo tam multarū rerum cognitionis admiratio tollitur. neq; ea plāe uidet animus:cum repente in tam insolitum:tamq; perturbatum domicilium immigrauit:sed cum se collegit atq; recreauit tū agnoscit ea reminiscendo: ita nihil aliud est discere nisi recordari. Ego autem maiore ui etiam quodammodo memoriam admiror:quid est enim illud quo meminimus: aut quā habet uim aut unde naturam? nō quero quanta memoria. Simonides fuisse dicat᷑:quanta Theodectes: quāta is qui a pyrro legatus ad senatum est missus Cyneas:q̄ta nup Carneades:q̄nta q mō fuit scepsius Metrodorus:q̄ta noster Hortensius: de communi hominum memoria loquor: & eorum maxime q in aliquo maiore studio & arte uersantur:quorum quanta mens sit difficile est existimare:ita multa meminerunt:quorsum igitur hæc spectat oratio? quæ sit illa uis & unde sit intelligendum puto nō est certe nec cordis nec sanguinis nec cerebri nec atomo-

ordinē maxime esse:qui memoriæ lumen afferret. Quāta thedectes:hic semel auditos q̄libet multos uersus ꝓtinus dicit᷑ reddidisse. Discipulus fuit aristotelis:cui oratoriæ artis libros donauit ut eos tanq̄ suos ederet:postea moleste ferens titulū suæ gloriæ alii cessisse condidit uolumen aliud:quo testatus ē q̄dā sibi planius dicta esse in libris theodectis. Quanta cyneas:Hic postero die q̄ ingressus romam fuerat & equestrē ordinem & senatū propriis noībus salutauit:auctores:Plinius:Solinus:Seneca. De quo cynea cvnæq; eloquētia satis multa Plutarchus in pyrro. Carneades:Nescio an hic sit ille carneades famigeratus hō oīum ī dicendo accerrimus & copiosissimus:quo argumentante quid ueri eēt haud facile discerni posset: qui in illa nobili atheniensium legatione missus romam legatus. Disputauit de iusticia copiose sed disputationem suā postridie cōtraria disputatione subuertit. Dicēs ꝓ iniusticia cōtra iusticiā:huius ī differendo ea fuit uis:id acumē:ut apud lucillū differēs neptunus de re difficillima oñdat nō posse id explicari nec si carneadē ipm orcus remittat. Vt āt dubitē an de hoc carneade singulari memoria ꝓdito ītelligēdū sit facit uerbū illd᷑ nupnā satis cōstat carneadē de quo dixius fuisse tpis Catōis cēsorii:q annis nō paucis ciceronē antecessit. Apd Pliniū mētio ē cuiusdā carneadæ græci hoīs memoria singulari ꝓcellētis:q legēdis mō repsentauit uolumina bibliotecaꝶ:de quo satis cōgruēter hoc ī loco:ītelligere possemus:uerba sūt apta & simplicia. Scepsius metrodorus:Ars memoriæ cōsumata fuit a metrodoro scepsio ut nihil non hisdē uerbis redderet᷑ auditū. Est aūt scepsis ciuitas phrygiæ:quā quidē eneæ regiam fuisse tradūt. E scepsi fuerāt Demetrius grammaticus. Et hic metrodorus q nouo quodā dicēdi genere usus multos deterruit:pp famā uero q̄q̄ paup erat Clarū tñ cōiugiū apud carthaginēsis ē assequutus:mox apud mithridatē fuit ī honore maxīo & extīatiōe. Noster hortēsius:ī lucullo memoriā q̄dā diuia fuit reꝶ:ī hortēsio uerboꝶ:de quo cicero ī bruto sic refert:primū memoria tāta:q̄ta ī uiro cognouisse me arbitror:ut q̄ secū cūmētatus eēt:ea sine scripto uerbis eiusdē redoleret qb⁹ cogitauisset:memoriā hortēsii:q̄ntiliāus & seneca cōcelebrāt q sedēs oli totū diēi auctiōe:oēs res uēales & ꝓcia & emptores ordīe suo recēsuit:argētariis recognoscētibus ita ut ī nullo falleret᷑: hic ī foro romāo res causaꝶ ob eloquētiā dictus est:& aliquādo Emulus ciceronis existimatus cuius tñ scripta ītra famā fuerūt. Quæ sic illa uis:illa memoriæ potētia:q̄ græce dicitur δύναμισ. Nec cerebri:dudū diximus ex cere-

Memoria theodectis

Memoria cyneæ.

Carneadis acumen.

Pro iusticia Cōtra iusticiā.

Metrodorus Memoria Scepsis

Memoria hortensi.

Rex cārum.

cerebꝝ domicili**ū** memoriæ. Hoc scio qd̄ nescio

bro prout temperatum fuerit memoriam existere meliorem uel deteriorem non quia cerebrum sit ipsa
memoria q̄ uis animi est sed q̄a domiciliū. Fateri nescire qd nesciā: Socraticū est hoc unum scio qd nescio
Augustinus nemo inq̄t ex me scire q̄rat quod me nescire scio. Et origines ignorātiam ait nostrā nō ignora
mus. Siue aīa.i. spiritalis & aerius sit aīus. Caliginoso cælo: aera crassum feculentūq3 terris ꝓximū signifi
cat. Si qd sit quid ad substantiā pertinet q̄le ad qualitatē quantū ad magnitudinē. Capacitatem Augusti
nus nominat memoriæ cauernas antea sinus quā Cicero capacitatem uocat. An ī primi quasi cærā. Ideo
dixit Galenus in materia cerebri molliore
imprimi formas reꝝ ueluti sigilli ipræssio
nes. Qui rebus noīa īposuit. In libro gene
seos traditū ē adamum appellauisse noībus
suis cūcta aīantia Plato in cratylo nō cuius
cūq3 hois eē ait noīa rebus īponere uerum
eius q̄ diuino ingenio p̄ditus sit ut naturali
posita cōpetāt. Dissipatos cōgregauit. Fu
it quoddā tp̄s cū ī agris hoīes passim bestia
rū more uagabant. Et sibi uictu ferino uitā
ꝓpagabāt quo tpe quidā magnus uidelicet
uir & sapiēs dispsos rōne & orōne cōgrega
uit in unū locū. Et ex feris ac īmanibus mi
tes reddidit & māsuetos sicut de āphione ꝓ
ditū ē: qd lira saxa duxerit: q̄a affatus suauita
te hoīes rupicōes & īcultis moribus ad obse
q̄i ciuilis pellexit disciplinā. Paucis līarum
notis. Inuētorem līaꝝ significat de quo ma
gna q̄stio ē: alii a cadmo: alii: a mercurio: alii
ab hebreis: alii apd̄ syros reptas uolūt: sup q̄
re extat orō nostra ī libro orationū. Stella
rū motus: Repatorē astrologiæ designat q̄
Plinius ab athlāte reptā autumat sphæræ ip
sius reptore: obliquitatem signiferi apuisse
anaximāder milesius prius tradit: signa de
īde ī eo cleostratus. Qui fruges: ceres frum̄
ta inuenit: de q̄ ouidius prima dedit fruges
alimētaq3 mitia terris. Vestitū. egyptii inue
nerūt textilia. Tecta laterarias domos cōsti
tuerūt p̄mi eurialus & hipbius fratres athe
nis: antea specus erāt ꝓ domibus. Doxius
lutei edificii inuētor fuit. Exēplo sūpto ad hi
rūdinū nidis. Ad elegātiora defluxim⁹: nō
solū ut inq̄t. M. Varro uestiti eē uolumus ut
uitemus frigus sed etiā ut uideamur uestiti
esse honeste. Itaq3 ab utilitate ad uoluptate
elegātiāq3 defluximus ex dissimilitudīe plus
uoluptatis q̄ ex similitudīe capiētes. Tēpa
ta uarietate: ex dissimilibus fit symphōia &
cōceptus: & ut auctor ē Aristo. uarietas dul
cissima est. Nō re sed uocabulo errātia. Pla
netas ītelligit: q a uerbo græ. πλανάομαι
qd̄ significat ergo nomē mutuāt: latini ab ī
cessu uocāt errantia & erraticas stellas cū ta
mē nulla errēt minus illis. Nigidius errōes
appellat. Esse eius: Architecti.s. dei. Ouidi
us ī laudē astrologoꝝ sic cecīt fœlices aīæ q̄
bus hoc cognoscere primū. Inq3 domos sup
as scādere cura fuit. Archīedes: marcellus ī
expugnatione syracusaꝝ īterdixit ne archi
medes unus uiolaret: q geometricæ ac ma
chialis sciæ Cōsultissimus fuit q celeberimus ē testimōio liuii plinii plutarchi silii italici: & cæteroꝝ quē. M.
Marcellus geometrā briareū appellare solebat tāq̄ cētimēos gigātes superet bellicoꝝ tormētoꝝ multitudīe
quoꝝ fuit eximius machīator: hic tāto īgēii acumīe p̄ditus fuit ut hierōi gl̄iabūdus iactauerit se hāc terrā trā
slatuꝝ eē ad alteꝝ terræ globū: si quē nactus foret hic ueluti deus terrēus mechāico artificio spherā uitreā fe
cit ī q̄ mira cōuersiōe dissimillimi motus circuloꝝ uiscebāt de q̄ sic scribit claudianus. Iura poli rerūq3 fidē le

Orator hoīes feros mitigauit

Astrologiæ inuētor athlas.

Varietas iucū da

planete Errores

De archimede

Sphera uitrea Archimedis.

rū. aīa sit aīus ignis ue nescio: nec me pudet ut istos
fateri nescire qd nesciā illud si ulla alia de re obscu
ra affirmare possem siue aīa siue ignis sit aīus: eū iu
rarē eē diuinū qd. n. obsecro te terra ne tibi aut hoc
nebuloso & caliginoso cælo: aut sata aut cōcreta ui
det tāta uis mēoriæ: si qd sit hoc nō uides: at q̄le sit
uides: si ne id q̄dē: at q̄ntū sit profecto uides: qd igit
utrꝝ capacitatē aliq̄ in animo putamus esse: quo tāq̄
in aliquo uase ea q̄ meminimus infūdant. absurdū
id q̄dē: qui. n. fundus aut q̄ talis animi figura intel
ligi pōt aut q̄ tāta omnīo capacitas an imprimi q̄si
cerā animū putāus: & memoriā eē signataꝝ reꝝ in
mēte uestigia: q̄ possunt uerborūq3 rerū ipsarū esse
uestigia: q̄ porro tā immēsa magnitudo: q̄ illa tam
multa possit effingere: qd illa uis: q̄ tādem est: q̄ in
uestigat occulta quæ inuētio atq3 excogitatio dr̄: ex
hac ne tibi terrena mortaliq3 natura & caduca con
creta ea uidetur: aut qui primus q̄ summæ sapien
tiæ Pythagoræ uisum est omnibus rebus imposuit
nomina aut q dissipatos homines cōgregauit: & ad
societatē uitę cōuocauit: aut qui sonos uocis q infi
niti uidebant paucis litterarū notis terminauit: aut
qui errātiū stellarū motus: cursus progressiōes: in
stitutiōesq3 notauit: omnes magni ēt supiores qui
fruges: q uestitū q tecta. q cultū uitæ qui p̄sidia con
tra feras inuenerūt. A. q̄bus māsuefacti: & excultia
necessariis artificis ad eleganti ora defluximus. Nā
& auribus oblectatio magna ex p̄te est inuēta: & tē
perata uarietate & natura sonorū & astra suspexi
mus: tū ea q̄ sūt infixa certis locis: tū illa n̄ re sed uo
cabulo errātia quorū cōuersiōes oīsq3 mot⁹ q aīus
uidit is docuit similē animū suū esse eius q ea fabri
catus ī cęlo eēt Nā cū archimedes lūę solis q̄nq3 errā
tiū motus in spherā alligauit effecit idē q̄ ille q ī Ti
meo platōis mūdū edificauit deus: ut tarditate & ce
leritate dissimillimos motus una regeret cōuersio:
quod si in hoc mūdo fieri sine deo non potest ne in
sphera quidem eosdem motus Archimedes sine di

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ge mq; deorū ecce ſyracuſius trāſtulit arte ſenex ꝑcurrit ꝓpriū mentitus ſignifer annū & ſimulata nouo cynthia mēſe redit. In platonis thimeo deus plato in thimeo quē librū de mundi cōſtitutione conſcripſit deū dicit factitatorē mundi elatū gaudio eſſe uniuerſitate perfecta. Poetā ſine cæleſtii inſtinctu extat libellus platonis de furore poetico. Democritus quoq; &. M. Tullius & alii poetas aiunt natuta ipſa ualere & mētis uiribus excitari & quaſi diuino quodā ſpū inflari quare ennius iure ſanctos appellat poetas. Eloquentia. Flexanima atq; omnium regina rerū dicta ē oratio a poeta bono: quæ hoīes ſimillimos diis facit cū eloquētia ſine diuitate q̄dā eē nō poſſit. Vt plato donū: In timeo ait plato phyloſophiā adepti ſumus quo bono nihil unq̄ maius mortaliū generi datū ē deorū munere neq; dabitur. Ad illoꝝ cultū: ad deoꝝ culturā prius deoꝝ cultus ut iqt elegāter Seneca. Eſt deos credere. Deīde reddere illis maieſtatē ſuam. Reddere bōitatē: ſine q̄ nulla maieſtas ē: pietas ut trimegiſtus Lactātiuſq; demonſtrāt nihil aliud ē q̄ dei notio & cultus. Memoria rerū. Qualis erat in lucullo. Verborum Qualis in hortēſio. Inuētio: Dialetica duaſ hēt partes: unā inueniēdi. Alterā iudicādi. Inuētio pria ē ex qnq; rebus q̄s in oratore eſſe oportet: facultas. n. oratoris ī qnq; partes diſtributa ē a rhetoricis doctoribus. Ambroſia deos: Fabulæ ferūt ābroſiā cibū deoꝝ eē nectar potionē. Ex quo illud epigrāmatiſte Iuppiter ambroſia ſatur eſt & nectare uiuit. Ambroſios græce dinus & īmortalis dī apd̄ Pliniū: ambroſia herba ē: quā qdē botri uocat odore nō iniucūdo: nectar īmortalitatē ſignificat a νε pticula priuatoria & κτεινω occido. Iuuentute: Heben ītelligit uxorē herculis Iunōis filiā q̄ pollatrix & miſtra poculoꝝ ioui aliū eſſe tradit̄: de q̄ in ꝓperti cōmētarii abunde: dea ē iuuētutis: ηβη græce pubertas noīat̄. Ioui bibere: Inde pocillator dictus a ſcriptorib⁹ luculētis: de quo ait Ouidius: Arripuit iliadē q nūc quoq; pocula miſcet: Inuitaq; ioui nectar iunone miniſtrat. Laomedōti Laomedō nō gāimedis fuit pater ſed tros: ut tradit Homer⁹ ī. xx. iliados: iō aūt mētionē facit Laomedōtis quia ilus pr̄ laomedōtis frater fuit ganimedis & ī laomedōte tāq̄ piuꝝ atq; fidefragū ſuccenſuerūt dii & potiſſimū apollo & neptunus ſtructores meniū troianoꝝ: qbu s illuſit & iposuit. Fingebat hæc Homer⁹: Auguſtin⁹ libro prio cōfeſſionū mēinit hoꝝ uerboꝝ ſubiūgēs: ſed uerius dī qd fingebat hæc qdē ille: ſed hoībus flagitioſis diuia tribuēdo ne flagitia putarent̄: & ut qſquis ea feciſſet nō hoīes ꝑditos ſed celeſtes deos uideret̄ imitatus. Quæ āt diuia: Hic ſuſpēdendū ē cū iterrogatiōe: ut q̄ ſequūt̄ affirmatiuæ dici ītelligamus. Ergo aīus deus: in hāc ſniam Virgilius. An ſua cuiq; deus fit dira cupido. Igr̄ ut apulei uerbis utar & bona cupido aī deus bonus ē. Et aīus hūanus ēt nūc ī corpe ſit⁹ demō nūcupat̄. Antiq aīum a corpe ſeiugatū manē deū nūcupāt. Vtriuſq;: & terræ & hūoris. Quinta natura: Endelechiā ſignificat ex q̄ rō & ītelligētia orirer̄. In cōſolatōe libꝝ cōſcripſit. M. Tullius de cōſolatiōe: ī quo ſeipm̄ de morte filiæ conſolatus ē: in philoſophum crantorē eſt ſequutus. In his naturis. ſ. elemētoꝝ. Seiūcta: ſupata. Vſitatis naturis. ſ. terrena hūida: aerea & ignea.

uino īgenio potuiſſet imitari. Mihi uero ne hæc q dem notiora & iā illuſtriora carere ui diuīa uidet̄: ut ego aut poetā graue plenūq; carmen ſine cæleſti aliquo mētis īſtinctu putē ſūder̄: aut eloqntiā ſine q̄dā ui maiore fluere abūdantē ſonantibus uerbis: uberibuſq; ſentētiis. philoſophia uero omniū mater artiū qd ē aliud niſi ut plato ait donū: ut ego in uentū deorū. hæc uos primū ad illorū cultū deide ad ius hoīum qd ſitū ē ī generis hūani ſocietate: tū ad modeſtiā magnitudinēq; aī erudiuit: eadēq; ab animo tanq̄ ab oculis caliginem diſpulit. Vt oīa ſupera: infera prima ultima media uideremus: prorſus hæc diuīa mihi uidet̄ uis quæ tot res efficiat & tantas quid. n. memoria rerum: & uerborū: quid porro inuētio profecto id q; nec in deo qcq̄ maius intelligi poteſt: non. n. ambroſia deos aut nectare aut iuuētute pocula miniſtrāte lætari arbitror: nec Homerum audio qui Ganimedem a diis raptū: ait ꝓp formā ut Ioui pocula admīſtraret: non iuſta cā cur Laumedōti tāta fieret iniuria. Figebat hæc Hōerus & hūana ad deos trāſferebat. diuīa malē ad nos Quæ autē diuina: uigere: ſapere inuēire meminiſſe. ergo animus q ut ego dico diuinus ut Euripides audet dicere deus ē. & qdē ſi deus aut anima aut ignis ē animus idē eſt hominū. nam ut illa natura cæleſtis & terra uacat & hūore ſic utriuſq; harū rerū hūanus animus ē exꝑs: ſin aūt ē qnta qdā natura ab Ariſtotele inducta. primū eſt & deorū eſt & animorū. hāc nos ſniām ſecuti his uerbis in cōſolatōe hæc exꝑſſimus. Animorū nulla in terris origo inuēiri pōt nihil. n. eſt ī aīs mixtū atq; cōcretū: aut qd ex terra natū atq; fictū eē uideat̄: nihil eſt aut hūidū qdē aut flabile aut igneū his. n. in naturis nihil ineſt qd ui memoriæ mentis cogitatōis habeat q; & ꝑterita teneat & futura prouidat & cōplecti poſſit pn̄tia q̄ ſola diuia ſūt. nec īuenieſ unq̄ un̄ ad hoīem uenire poſſint niſi a deo: ſingularis ē igit̄ qdā nā: atq; uis aī ſeiūcta ab his uſitatis notiſq; nāis. ita qcqd eſt illud qd ſentit: qd ſapit q̄ d uult: qd uiget cæleſte & diuinū eſt. ob eāq; rem eternū ſit neceſſe ē nec uero de⁹ ipſe q intelligit̄ a nobis: alio mō intelligi pōt: niſi

Deus elatus gaudio pfecto mūdo

Poetæ ſancti

Cultus deoꝝ

Deos credere

Pietas dei cultus.

Ambroſia

Nectar.

Hebe.

Pocillator gāimedes.

Laomedō ipoſuit diis

Aius deus.

Nouσ Mens. Sitū simonidis Oculus se nō uidēs alia uidet.

Mens soluta quædā. Anaxagoras ΝΟΥΝ appellat idest mentem. De qua ait Martianus. Nus mentis ima
cōplet de qua Virgilius. Spiritus intus alit totamq; infusa per artus. Mens agitat molem & magno se cor/
pore miscet. Simonides rogatus a hierone quid esset deus deliberandi causa sibi unam diem postulauit cū
idem postridie quereret biduum petiuit. Cum sepius deplicaret numerum dierum. Admirāsq; hiero quere
ret cur ita faceret quia inquit quanto diutius cōsidero tanto mihi res uidetur obscurior. Vt oculus sic ani
mus. Oculi qui lucis usu uitam distringunt a morte alia cōtuētur semetipsos cer nere nō ualēt itidē aīus cū
id corporeus sit & īdiuisibilis seipsum uide/
re nō pōt alia intuens suo diuino contēpla
tu. Quanquā id quoq; Animus seipsum
modo quodam uidere dicitur quando scili
cet noscit seipsum: de quo in supioribus di
ctū est: Vt cum uidemus. Longum hyber
baton: Nam descendendum est usq; ad illū
locum hæc igit̃ & alia īmorabilia cū cerni/
mus possumus ne dubitare. Est autē sensus
cum uidemus pulchritudinem mūdi & cō
uersionem & uicissitudines tempoꝝ & mo
tus stellarum ordinatissimos proculdubio
credimus mundo præesse aliquem mode/
ratorem sic animum nostrum quanuis eū
non uidemus tamen ex opibus eius agno
scimus diuinum esse & immortalem & qua
si quendam deum consimilia scribuntur a
Lactantio. Quadripartitas: In quattuor tē
pora diuiditur ānus uulgo uer estatem au/
tunnum & hyemen quidā subtilius sesqui

Sesqmēses octo

mēsibus in octonas partes diuiserunt est āt
sesquimēsis totus mēsis cū dimidio. Ducē
solē. Solē ut inquit Seneca in secūdo q̄stio/

Sol āni moderator

nū seqtur annus ad illius flexū hyemes esta
tesq; uertunt̃ patruū imitatus opinor Luca
nus ait. Sol tpa diuidit āni. Plinius de sole
loquēs hic uices inqt tēporū annūq; semp
renascentē ex usu naturæ tēperat: de sole ait

Cor cæli sol Luna ipatrix terræ. Medullæ cū luna crescūt

iulius firmicus ī qnto matheseos. Sol optie
maxie: q omnia cōponis: p quem cūctis ani
mātibus īmortalis aīa cū dispositiōe diuina
diuiditur: qui solus ianuas aperis sedis sup
næ ad cuiꝰ arbitriū fatoꝝ ordo disponit̃. Sol
cor cæli mēs mūdi dicit̃ ab eruditis. Lunā
que accretiōe: In cremēto: luna terræ impiū
ut inqt Firmicus maternus ex uicitate sor/
tita oīa aīantiū corpa & cōcepta procreat &
generata dissoluit. Crescētis lunæ argumē

mēs soluta quædā & libera & segregata ab omni cō
cretione mortali omnia sentiēs & mouens ipaq; p̄/
dita motu sempiterno. hoc e gener̃ atq; eadē a natu
rae st humana mēs: ubi igit̃ aut qualis est ista mēs?
ubi tua: aut qualis ē potes ne dicere? An si omnia ad
intelligendum nō habeo quę habere uellem ne his
quidem: quæ habeo mihi per te ut licebit: nō ualet
tantum animus: ut sese ipse uideat. ac ut oculus sic
animus sese non uidens alia cernit. Non uidet autē
q̄ minimum est formam suam fortasse: quāquā id
quoq;: sed relinquamus: uim certe sagacitatem me/
moriam: motū: celeritatem uidet: hæc magna: hæc
diuina: hæc sempiterna sunt. q̄ facie quidem sit aut
ubi habitet: ne querendum quidem est ut cum uide
mus speciem primum candoremq; cęli deinde con/
uersionis celeritatem tantā: quantam cogitare non
possumus: tum uicissitudines dierum atq; noctium
commutationesq; temporū quadripartitas ad ma/
turitatem frugum & ad temperatiōem corporum
aptas eorumq; omnium moderatorem & ducem
solem lunamq; accretione & diminutione luminie
quasi fastorum notantem & significantem dies Tū
in eodē orbē i. xii. ptes distributo qnq; stellas ferri:
eosdem cursus cōstātissime seruātes dispibus inter
se motibus nocturnāq; cęli formā undiq; sideribus
ornatā. Tū globū terræ eminentem e mari fixum in
medio mūdi uniuersi loco duabus horis distātibꝰ
habitabilē & cultū. Quarū altera q̄ nos incolimus

Orbis Aries. signum regale. Stellæ. Sydera Aster. Astron Themerine plaga Chimerinæ. Axis. Axis discriminator mundi

ta corpibus nr̃is & deficiētis luminis dāna sentimus medule hūani corpis cū luna crescūt & decrescūt. Pyhti
con. i. crescendi natura ad nos de luna peruenit: sicut est heticon idest sentiendi naturā de sole mutuamur
luna ut īquit Lactātius in libro de ira nocturni temporis gubernatrix amissi ac recepti luminis uicibus men
strua spacia moderat̃. Factorum notantem. Iccirco hoc dici arbitror quia in fastis p singulos mēses descri
pti sunt dies mensiū autem luna ē moderatrix unde a mene. i. luna menses dicti. Orbe. Zodiacū qui & si
gnifer dicitur significat orbem p circulo posuit sicut alibi orbē lacteum dixit pro circulo qui galaxia nomia
tur. Alias orbis pro sphera ut nouē orbes spheraꝝ auctor macrobius. In duodecim partes. xii. signa quoꝝ
princeps ē aries quod signum firmicus maternus equinoctiale solsticiale regale tropicum appellat. Quinq;
stellas: Saturnū: Iouē: Martē. Venerē & Mercuriū: stellæ quidē singulares sunt ut erraticæ quinq; iā dictæ. Sy/
dera uero stellarū plurium cōpositiōe formant̃ q̄uis īterdū sydus pro singulari stella dicat̃ sicut & apud græ
cos aster stella una ē & astron signū stellis coactū: qđ nos sydus uocamus: Duobus horridis stantibus. Du
as plagas hītabiles ītelligit hāc quā nos incolumus & alterā quā hītant antisthones nostra dicta est a doctis
simis scriptoribus ΘΕΡΙΝΗ. i. estiualis. Altera chimerine a nobis hiemalis quæ ad austrū deflexa australis quo
que nuncupat̃ cum nostra septētriōibus supposita sit. Sub axe posita sub polo siue uertice septentrionali
alias axē accipimus p toto celo ut illud uirgilianum axē humero torquet stellis ardētibus aptū pprie signifi
cat diametron mundi de quo sic ait apuleius in cosmographia eos polos dicimus a quibus uelut a cardini
bus axis ē ductus diuisor & discriminator mūdi orbē terre in medietate constituens in notissimo significa
tu axis ponitur pro ligno plaustrorum tereti circa quem rotæ uertuntur unde pro curru usurpatur a poetis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Ad septem stellas: idest ad septẽtriones quod sydus consit ex septem stellis quod a figura posituraq; ipsa quia simile plaustri uideť antiqui græcorum αμαξαν idest plaustrũ dixerũt nostri a bubus iunctis qui rustico uocabulo triões dicunť septẽtriones appellarunt uel quia ita sunt sitæ hæ septẽ stellæ ut ternæ pxime quæq; inter se faciant trigona idest triqtras. figuras. αντιξονα. qsi contra axem positã αντι enim græce cõtra & αξων axis. Zona enĩ illa australis opposita ẽ nostræ zonæ q̃ uergit ad axẽ idest uerticẽ & polũ septẽtrionalẽ.

plaustrũ
Septentriones
Antiaxon plaga

Vites pubescere speciosa trãslatio ut uites pubescere dicanť hoĩum more: sic Virgilius dixit in q̃rto pubẽtes herbæ nigricũ lacte uenẽi a plinio uites p similẽ trãslationẽ dictæ sunt eiuuenescere qñ iã uergunt ad senium exacta iuuenta.

pubescere uites

sub axe posita ad stellas septem: Vnde horrifer aq/lonis stridor gelidas molitur niues. Altera australis ignota nobis quã uocãt græci antiaxõa. ceteras partes incultas q aut frigore rigeãt aut urãtur calore: Hic ãt ubi hitamus nõ itermittit suo tẽpore cælũ nitescere: arbores frõdescere: uites letifice pampinis pubescere ramos baccarũ ubertate icuruescere: segetes largiri fruges: florere omnia fontes scatere herbis prata cõuestirier. Tũ multitudinem pecorũ ptim ad uescendũ ptim ad cultus agrorum ptim ad uehẽdũ partim ad corpora uestienda. hoĩeq; ipsum quasi cõtemplatorẽ cæli ac deorum ipsorũq; cultorẽ: atq; hominis utilitati agros omnes & maria parentia: hæc igiť & alia ĩnumerabilia cũ cernius possu/mus ne dubitare? quin his præsit aliqs cõditor uel effector si hæc nata sunt: ut Platõi uideť uel si semp fuerint ut Aristoteli placet moderator tanti operis & muneris. sic mentem omnis quãuis eam nõ uide/as ut deũ non uides tamen ut deum agnoscis ex operibus eius sic ex memoria rerum & inuentiõe & ce/leritate motus omniq; pulchritudine uirtutis uim diuinæ mentis agnoscito in quo igiť loco est? Cre/do quidem in capite & cur credam afferre possum: sed de hoc alias nunc ubi sit animus? Certe quidem in te est. Quæ est & natura dei propria puto & sua. sed fac igneam fac spirabilem nihil ad id de quo agimus: illud modo uideto ut deum noris: & si eius ignores & locum & faciem. sic animum tibi tuum notum esse oportere etiam si eius ignores & locũ & formam. In animi aũt cognitiõe dubitare nõ possumus nisi plãe i physicis plũbei sumus: quoniam nihil sit ais admixtũ: nihil cõcretũ nihil copulatũ nihil coagmẽtatũ: nihil duplex q cũ ita sit: certe nec secerni nec diuidi nec discerpi nec distrahi põt nec ĩ/terire igiť. ẽ. n. ĩteritus quasi discessus & secretio ac direpť earum ptiũ q ãte ĩteritũ iũctiõe aliq tenebãť his & talibus rõibus aductus socrates: nec patronum

In curuescere curui fieri: quod fit q̃ndo ubertas fructuũ onerat parẽtẽ pacuuius finxit uerbũ p̃licẽter appellãdo pecus ĩcur uiceruicũ a ceruice ĩcuruat qđ græci dicũt. κυρταυχενα

Incurui ceruicũ

Conuestirier conuestiri figura grãmaticalis ẽ q̃ dr̃ paragoge alii proparalepsin uocãt

Ad cultus agrorũ ut sunt boues aratorii.

Ad uehendũ ut sunt iumẽta & eq & aselli dicti dossuarii quia dorso uehunt. Ad corpora uestiẽda ut sũt oues qbus corporũ tutela debetur cũ ex earum uellere atq; lanitio uestimenta conficiantur apud natiões penitissimas ubi ĩmodici rigores dominanť in usu sunt pellicæ uestes quas rhenões appellãt scribit Cæsar ĩ sexto cõmentario germa/nos uti puis rhenonũ tegumẽtis.

Dossuarii
Rhemones apd cæ/sarem

Hoiem cõtẽplatorẽ celi tradũt philosophi deum fe/cisse mundũ ppter hominẽ ipsos uero hoĩes pp se tanq̃ diuini templi antistites spectatores operũ rerũq; celestiũ q deũ pietate colerẽt & uenerabũdi cõtẽplarenť. Vt aristoteli placet Pythagoras & aristoteles mũdũ ĩna/tũ & ĩfactũ eẽ sentiũt. plato uero ĩ timeo mũdi factitatorẽ deũ fuisse autumat eũq; nũq̃ territurũ.

Hoies pp deũ

Credere ĩ capite secundũ eos lo/quutus ẽ q dicũt ĩ cerebro eẽ mẽtis regimẽ & arcẽ sensuũ quod. & plinius l. xi. refert ob hoc plato platoniciq; p̃diderũt toũ hoĩem ĩ capite eẽ ubi portio mẽtis optĩa idest rationabilis arcẽ tenet.

Hõ totus in capite

Fac spirabilẽ Aeriã flabilẽ. Virgilius cæli spirabile lumẽ. Animũ notũ esse oportere Noscit animus ex memo/ria ex inuentione & celeritate motus cuius eẽntia sensibilis ẽ & mobilis. Sic deũ ut inq̃t origenes mens nostra cognoscit ex pulchritudine operũ cũ tamẽ ipm ĩtueri nõ queat.

Coagmentatũ cõiectũ cõnexum coagmẽta dicunť coniectiões arctæ. Nihil cõcretũ. Donatus concretũ id dici ait qđ ex minutiis multis ĩ unã cogiť massã qđ simplex ẽ id ĩdiuiduũ ẽ ĩdiuidui ãt nulla ẽ distractio: nul/la sepatio aliq ĩdiuidui nomẽ amitteret. Si/plex ẽ aĩus & cõsequẽter ĩdiuiduus & ob id ab ĩteritu remotus cũ ĩteritus sit sepatio q̃da ex eo dictus q eat medi9 ĩter aĩam & corpus merito dixit Seruius ignẽ celestẽ eẽ eternũ qa simplex ẽ oĩa. n. sintheta. i. cõposita exitũ sortiunť. Si hõ ut iq̃t galenius ĩ libro de elemẽtis simplex & unũ foret nõ doleret & cõsequẽter nõ ĩteriret Se q̃la. n. doloris ẽ mors qñ nullũ sit corpus qđ dolere possit & mori nõ possit. Direptus Direptio diuulsio. Earũ partiũ aĩe. s. & corporis quorum mors solutio ẽ.

Coagmẽta.
Concretum.
Interitus
Oĩa sũt sintheta mortalia.

Nec patronũ q̃ fuit socrates cũ sanctissime uixisset accusa/tus ab anyto lycone & melito accusatoribus p seipse dixit ĩ iudicio capitis ut nõ supplex aut reus sed magister aut dominus uidereť eẽ iucũdũ qn ẽt cũ lysias disertissimus orator orationẽ scriptã attulisset q̃ p se in iudicio utereť ea tanq̃ parum uirili uti noluit nec alieno patrocinio defendi fuit itaq; capitis damnatus pri

Socra/tes accusatores.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

mis secũdisq; iudiciũ sentẽtiis:quos ĩdignatiõe cõmotos exarsisse cõstat:cũ iterrogatus quã penã se cõmeruis
Pryta/ se cõfiteret respõdisset:se meruisse:ut ãplissimis honoribus & pmiis decoraret:& ut ei uictus quotidianus i
neũ qd prhytaneo publice pberet:q honor apud græcos maxius hẽbat:ẽ aũt prvtaneũ:locus iudiciũ:& ĩ quo magi
Prvtãis. stratus hitãt ueluti curia & prytãis ipse magistratus gubernatorq;.R. pu.dictus sup quo i sexto suetõii cõmẽ
Refra/ tario nõ pa℞ multa ãnotauimus. Cõtumaciã existimãt inqt seneca philosophiæ fideliter deditos cõtuma
ctarii. ces eẽ ac refractarios ubi refractarii elegãti uocabulo significant philosophi a refringendo dicti tanq̃ liberri
mi sint & cũcta obstãtia refringẽtes ut nullo
seruitutis claustro coerceant. Supmo ui/
tæ die. Disputatio hæc socratis pdita ẽ a pla
tone in libro cui titulus ẽ phedõ. Mortife/
rũ poculũ lictor undeci uiro℞ qui magistra/
cicuta tus erat athenis igrediẽs carcerẽ circiter solis
socratẽ occasum denũciauit socr ati uenenũ esse bi/
cõfecit bendũ mox in calice allatũ est uenenũ erat
aũt cicuta quã ait Plinius publica atheniẽsiũ
pœna inuisam esse cuius uis refrigeratoria
Verba frigore enecat incipiũtq; algere ab extremi
nouissi/ tatibus corporis & ita socrates hausto ĩtrepi
ma so de atq; alacriter poculo mortifero deãbula i
cratis. re cepit & cũ crura iã grauari sentiret iacuit
supinus sic eni qui uenenũ dedit iusserat cũ
extrema algerẽt frigusq; letale pcordia occu
passet defecit in hæc uerba esculapio gallũ
debebus quẽ redditeq; negligatis hinc illud
Tertulliani. Socrates esculapio gallinaceũ
prosecari iam in fine iubebat credo ob ho/
norẽ patris eius qa Socratẽ apollo sapientis
simũ oĩum cecinit de cicuta quæ socratẽ cõ/
fecit ait persius barbatũ hoc crede magistrũ
dicere sorbitio tollit quẽ dira cicutæ.& Iuue
nalis q̃ partẽ acceptæ seua ĩter uincla cicutæ
Duæ ui/ accusatori nollet dare. Duas eẽ uias. In phe
tæ infe/ done puto inquit Socrates nõ unã esse ad
rorum inferos uiã sed multos tramites multosq;
anfractus habere:aĩus ergo qui cupiditate
corpis est ĩfectus qui se uel iniustis cõtami/
nauerit cedibus uel alia his similia perpetra
uerit qui deniq; admodum immundus &
inquinatus est hunc omnes animæ fugiũt
atq; declinant:nec reperit ullus:qui uel soci
us uel dux eius fieri uelit itaq; oĩ auxilio de/
stitutus diutissime erabũdus uagatur: q ue/
ro purã moderatãq; transegerit uita deos so
cios ducesq; nactus ibi hitat ubi unicuique
cõuenit:quo℞ domicilia sunt elysii cãpi. Virgilius i.yi.socraticũ platonicũq; dogma sectatus sic ppe diuitus
cecinit:hic locus ẽ ptes ubi se uia findit i ãbas. dextera q̃ ditis magni sub menia tẽdit:hac iter elysiũ nobis:at
Via uir/ leua malo℞ exercet penas:& ad ĩpia tarrara mittit:philosophi duas has uias alterã uirtutũ alterã uitio℞ eẽ uo
tutis ar/ luerũt:eãq; q̃ sit assignata uirtutib⁹ arduã & cõfragosam:ut appeat ue℞ eẽ illd hesodi:sudorẽ posuere dei uir/
dua. tutis ad arcẽ:uiã uero uitio℞ primo ĩgressu amenã facilẽq; eẽ uoluerũt:ppea qd uitia qbusdã deliniamẽtis il
Via ui/ liciũt aĩos mortaliũ: ecclesiastici scriptores q̃s istas uias celi & ĩfero℞ eẽ dixerũt:qa iustis ĩmortalitatis:ĩ iustis
tio℞ fa/ pena eterna pposita ẽ:ille metior cõuersa ẽ ad solis exortũ:alia uero deterior ad occasum:uia celestis diffici/
cilis. lis & cliuosa ẽ:uia pditiõis plana & patẽs ac delectabilis uidet:ĩ una mõstrauit deus tẽporalia mala cũ æter/
Via cele nis bonis:ĩ altera tpalia bona cũ eternis malis. Se a corporibus seuocauissent:talis est uita philosopho℞:q
stis. seucoãt se a uoluptate & abducũt a cultu corpis uñ a platõe phus dr eẽ pene mortuus : cũ a cõmertio corpis
Via pdi aium maxime segreget:neq; uoluptates corpis pcipiat. Ad illo.s.deos. Cygni appollini dicati:cygni qñ
tionis se psentiũt morituros tũc maxie canũt dulcius.q̃ ãtea cẽsueuerũt:cõgratulãtes ut iqt socrates apud platonẽ:
Cãtus qd ad deũ appollinẽ sint cuius erãt famuli migraturi:hoies uero cũ ipi mortẽ expauescãt cygnus quoq; falso
cygno℞ criminãt:tãq̃ lugẽtes mortẽ ob dolorẽ cãtũ emittãt:sed qa iqt socrates phebo sacri sũt ut arbitror diuinatiõe
ĩ morte pditi psagiũt alterius uitæ bona:ideoq; cãtãt alacrius:gestiũtq; ea die q̃ p supiora tpa plinius arbitrat cãtũ cy
gno℞ q in morte flebilis narrat falsum eẽ quẽ poetæ celebrãt:uñ ait epigrãmatista:dulcia defecta modulat
Olores carmia ligua cãtator cygnus funeris ipse sui:latine olores dicunt ouidius:sic ubi facta uocãt udis abiectus i
herbis:ad uada meãdri cõcinit albus olor. Aspectũ oio amitterẽt sẽsus ẽ sicut oculi i cõtẽplatu solis caligãt

q̃siuit ad iuditiũ capitis:nec iudicibus supplex fuit
adhibuitq; liberã cõtumaciã a magnitudie aĩ indu/
ctam non a superbia. Et supremo uitæ die de hoc ip
so multa disseruit & paucis ante diebus cum facile
posset educi e custodia noluit. Et cũ pene manu iã
mortiferum illud teneret poculum: locutus ita est
ut non ad mortem trudi; uerum in cælum uideret
ascendere. Ita.n.censebat itaq; disseruit duas esse ui/
as: duplicesq; cursus animorum e corpore exceden
tium. nam qui se humanis uitis contaminassent &
se totos libidinibus dedidissent quibus cecati uelut
domesticis uitiis atq; flagitiis se inquinassent: uel ĩ
rep. uiolãda fraudes: inexpiabiles concepissent iis
deuiũ quoddã iter esse seclusum a concilio deorũ.
qui autẽ se integros castosq; seruauissent quibusq;
fuisset minima cũ corporibus cõtagio: seseq; ab his
semp seuocauissent essentque in corporibus huma
nis uitam imitati deorum: his ad illos a quibus es/
sent profecti reditũ facilem patere. itaq; commemo
rat ut cygni qui non sine causa Apollini dicati sunt
sed q; ab eo diuinationem habere uideãtur: qa pro/
uidẽtes quid in morte boni sit cũ cantu & uolupta/
te moriãtur sic oĩbus & bonis & doctis esse facien/
dum. nec uero de hoc quisquam dubitare posset ni
si idem nobis accideret diligenter de animo cogitã/
tibus: q; iis sæpe usu uenit: qui cũ acriter oculis de/
ficientẽ solem ĩtuerent: ut aspectum omnino amit
terent sic mẽtis acies seipsam intuens nonnũquã he

& in defectu eius pspiciēdo incontinentes languescunt: sic acies humanæ mētis hebetior fit & obtusior dū seipsam intueri conat̃: origenes in primo periarcon: sicut oculi inqt substātiā solis intueri non possunt: sic mēs nostra hebetior fit dū ad īcorporea nitit̃: & ad seipsam cognoscēdā acriter cōtēdit. Reuertēs: purior lectio est reuertēs nisi exponere uelis reuertens ꝓ recogitans respiciensq̧ multa repugnantia: & ad oratiōem refert̃: quæ ī tam subtili disputatiōe debet esse cūctabūda & pēsitata: cū nihil certi nihil explorati habeamus.
Et a græcis. s. tractata sunt: a qbus & nos ista mutuamur.

besscit. ob eamq̧ causam contemplandi diligentiam amittimus. Itaq̧ dubitās circūspectās hesitans: multa aduersa reuertens: tanquam rate in mari īmenso nostra uehitur oratio. sed hæc & uetera & a græcis Cato autē sic abiit e uita ut causam moriendi nactū se esse gauderet. Vetat. n. dominās ille in nobis deus iniussu hīc nos suo demigrare. Cū uero cām iustā deus ipē dederit: ut tunc socrati nunc Catoni sæpe multis. ne medius fidius uir sapiēs lætus ex his tenebris in lucem illam excesserit: nec tamē illa uincula carceris ruperit. Leges enim uetāt sed tāquam a magistratu aut ab aliq̄ potestate legittīa: sic a deo euocatus atq̧ emissus exierit. tota. n. philosophorum uita ut ait idem commentatio mortis est. nam quid aliud agimus? cum a uoluptate idest a corpore cū a re familiari que ē ministra & famula corporis: cū a republica cū a negotio omni seuocamus animū quid inquā tum agimus? nisi animū ad seipsum aduocamus. secū eē cogimus. maxīeq̧ a corpe abducimus secernere aūt a corpore animū: ne quicq̄ aliud ē q̄ emori discere: q̄re hoc cōmentemur: mihi crede disiūgamus nosq̧ a corporibus: idest cōsuescamus mori. hoc æ dū erimus ī terris erit illi cælesti uitæ simile. Et cū illuc ex his uīculis emissi feremur mīus

Cato aūt sic abiit e uita: Catonē illud significat: quē docti uiuā uirtutum imaginē & exemplar appellāt q se uticæ occidit ne uictori Cesari seruiret cuius īteritū tanq̄ cōstantissimi miro præcōio seneca extollit q in libro cui titulus est quod in sapientē nō cadit iniuria refert nec catonē uixisse post libertatē nec libertatē post Catonē qui aliubi dixit eodem uulnere libertatē animam emisisse quo Cato se confodit Augustinus uero & lactātius eum accusant tanq̄ sui homicidam. Cām moriendi Lactantius de Catone scribēs sic refert & hic tamē aliquam moriēdi causam uidetur habuisse odiū seruitutis. Vetat deus demigrare: Iosippus uiri īquit fortissimi non est se occidere īmo ignauissimi deūq̧ īdigne ferre arbitrat̃ cum donum eius hō dispiciat ab illo enim uitam accepimus siqs ergo depositum hominis male tractauerit pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit maxime peccat ægesippus quoq̧ libro tertio ingrati est īquit & citius discedere quā uelit & diutius uiuere quā uoluerit ipse qui uitam donauerit non licet animam soluere a corpe nisi ei qui ligauit deo seruitiū debemus dei ergo nos q̄si serui expectemus īperia hinc apud iudeos qui se occidebant īsepultos eos abiici decretum erat apud alios autem dextere abscindebantur eiusmodi mortuoꝝ quæ in ipsos armatæ fuissent quoniam ut corpus ab anima ita manum a corpore alienā esse existimarent apud Platonem in phœdone ait socrates non prius dicere hominem seipsum interficere q̄ deus necessitatem aliquam imposuerit qualem nobis inquit imposuit in præsentia sicut eos inquit Plato qui potestatis imperio truduntur in carcerem non oportet inde diffugere prius q̄ potestas ipsa quæ clausit abire permiserit sic nobis in iussu dei demigrandum e uita non est uetatq̧ hominem sibi inferre uel accersere mortem docens expectandam esse naturā. Næ certe multum ualde aduerbium est affirmantis ut grāmatici tradūt græci dicunt: ναι: ναι: οὐκ: οὐκ: pro est. est. non. non.

Cato ex emplar uirtutū

Nefas seipsum occider̃ Snia egesippi

Dextrā abscidi homicidæ sui Iniussu dei moriēdum non est

Næ

Vincula carceris sicut custodia quæ a carcere non diffugiet prius q̄ potestas ipsa quæ in carcere trusit abire permiserit. Leges enim uetant: apud iurisconsultos titulus est de effractoribus: hoc ē de his: q carcerem effregerint quibus pœna ex legibus constituta est. Philosophorū uita diuus hieronimus libro tertio contra ruffinū philosophiam inquit meditationē esse mortis dicunt quotidie nitentē de corporis carcere educere aiæ libertatem qd Plato in suis libris & maxime in phedone prosequit̃ ubi disserit socrates nihil aliud cōmentari philosophos q̄ mori atq̧ esse se mortuos nā cū mors nihil aliud sit q̄ aiæ solutio a corpore hoc maxime ac soli faciūt q recte philosophātur sunt. n. philosophi cōtēptores uoluptatū q̄les sūt epulaꝝ poculoꝝ & rei uenereæ: reliquū quoq̧ corporis cultū nō magni pēdit philosophus ex quo fit ut pœne mortuus sit seiugatus a rebus corporeis philosophus. n. non est philosomatos. i. corporis amator non philocrimatos non philotimos. i. pecuniaꝝ honorumq̧ cupidus. hinc plato duas mortes nouisse traditur alterā illam notissimā q̄ aia soluit̃ a corpore alterā cū aia adhuc in corpore cōstituta corpeas illeccebras philosophia docēte cōtēnit & cupiditatū dulces insidias reliqsq̧ oēs exuit̃ passiones. Seneca in primo de cōsolatiōe ad martiā Plato clamat sapiētis aium totū ī morte ꝓminere hoc uelle hoc meditari hac semp cupidīe ferri ī exteriora tēdentē hieronimus ī epistola cōsolatoria. Platonis inqt snia ē oēm sapientiū uitā meditatonē eē mortis laudāt hoc philosophi & ī cælū ferūt. Cōsuescamus mori duce. silicet philosophia q̄ aium a corpe secernit abducitq̧ a corporeis illeccebris. Ex his uinculis græci corpus σῶμα dicunt q̄si σῆμα. i. aiæ sepulchrū tanq̄ ibi sepulta sit. Nā ut cōstet' aial necesse ē ī corpore aia uinciat̃: iō corpus demas hoc ē uinculum nūcupatur & soma q̄si quodam σημα. i. aiæ sepulchrū. Vnde Cicero mō corpus eē uinculum mō sepulchꝝ esse

effractores

Pħia meditatio mortis

Cōtemptor uoluptatū phūs

philosomatos

Philocrimatos

Soma corpus

Demas uinculū

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ergastu lum cor pus Cõpe des

ait ergastulũ quoq; & carcer dr̃ corpus ab idoneis scriptoribus tãq̃ clausæ sint aiæ ergastulo tenebroso & car
cere ceco. In cõpedibus corporis:uinculis antiqui compedes nõ solum pedũ uincula:sed & manuũ dixe/
runt ab ipedimẽto.Varro manus cõpede conor reuellere:ide compeditus deriuatur. Nec uia mors est:cũ
anima uinculis corporum alligata & ergastulo membroꝝ hebetata languescit ac torpet nec officiũ suũ sa/
tis fungi põt:non uiuere uidet̃ sed mortua.Mori enim aiæ dicuntur cum in terram ex cælo fluẽtes corpo/
ribus uestiuntur:ꝑterea hæc uita cum sit tot tantisq; calamitatibus referta mors potius uita dicenda est.ut
inquit Augustinus in.xii.de ciui. dei. Ma/
lo magis uolo. Siue retractabis hoĩ siue ue
lit siue nolit moriẽdũ est & soluẽdũ tributũ
mortaliũ ita eni seneca mortem appellat̃.

Dudũ mõ pauloante. Vel dii ipsi aĩ a cor
pore seiugati reuerentes ad originale do/
miciliũ dei fiũt uel cũ diis diuersant̃ qd mul
to beatius ẽ q̃ in terris degere iter feculẽtias

Deus ẽ aius Homo breuis mũdus

cloacales dixit Tullianus scipio deũ te igit̃
scito eẽ.siqdẽ est deus:q uiget:q sentit:q me
minit:q ꝓuidet:q tã regit & moderat̃ & mo
uet id corpus:cui ꝑpositus ẽ quã nũc mũdo
ille priceps deus.Ideo physici mũdũ magnũ
hoĩem:& hoĩem breuẽ mũdũ eẽ dixerũt:qa
aĩa ad imitationẽ dei mũdũ regẽtis regat &
ipsa corpus: hic aĩum deũ & prisci philoso/
phoꝝ & tullius dixit. Qui põt:qũo cur iter/

Mythi lene

rogatiue. Mithylenis:ciuitas ẽ i isula lesbo
de q̃ oratius : laudabũt alii clarã rhodõ aut
mithylenẽ:uiros claros habuit antiqtus pi/
thacũ unũ ex septẽ sapiẽtibus & alceũ poetã
theophães quoq; historiaꝝ scriptor mithy/
lene⁹ fuit põpeio magno p q̃ familiaris: di
cearchus iscripsit libros lesbiacos qa in ciui
tate lesbi mithylene disputatio hẽbat̃: dice/

Corni ces poly croniæ

archi supra mẽtio facta ẽ. Cornicibus: cõi/
ces polychronias eẽ.i.lõgeuas nemo ẽ q ne
sciat.Plutarchus in libro de deficiẽtibus ora
culis & plini⁹ nouẽ nr̃as cornici etates attri/
buũt:ex au ctoritate hesiodi ita scribẽtis ἐν/
νέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώ/
νη ἀνδρῶν ἡβώντων.i.garula cornix nouẽ
hoĩum uiuit etates:hic Ouidius ora caput/
q; nouem cornicis secula passæ.Ausonius i
grippo ternarii numeri:& totiẽs trio cornix

Aiam tamdiu durare q̃ corp⁹

uiuacior æuo. Diu mãsuros aios.stoici:tã/
diu durare dicũt aiam:q̃diu durat & corpus
uñ egyptii cõdita medicamẽtis cadauera di
utissime seruãt:ut.s.aĩa lõgo tpe ꝑduret. La
bamus:uacillamus titubamus:nõ manẽtes
ꝑseuerãter i pristina assensiõe. In his. s.reb⁹
q̃ ad asserẽdã aĩ imortalitatẽ ꝑtinent. Ami
cos stoicos:tãq̃ se stoicũ & stoicæ sectæ secta
torẽ i his q̃stiõibus ꝓfiteat̃:a qbus tñ dissen
tit sup aiæ imortalitate & merito nã si cõce/
dit̃ aios posse mãere diu separatos a corpe:
cõseq̃uẽs uidet̃ ut & sp ꝑmãere possint:nec
unq̃ itereãt. Credamus panetio:a cõtrario
itelligit panetio nõ eẽ credendũ q aios facit

Paneti us de of ficiis

eẽ mortales:fuit ãt panetius phũs iclytus q
tris libros de officiis luculentos condidit:
quos.M.Tullius magno cum studio maxi
moq; opere emulatus ẽ. Philosophoꝝ ho
merũ:cũ hõerus priceps sit & deus poetaꝝ:
iõ pãetius platonẽ homerũ philophorũ ap/
pellat:q̃si inter philosophos ita eminentẽ si

tradabitur cursus animorũ:nã q in cõpedibus cor/
poris semp fuerũt ẽt cũ soluti sũt tardius ingrediũ
tur.ut hi q ferro uicti multos ãnos fuerũt: quo cũ
uenerimus tũ dẽiq; uiuẽus.nã hæc qdẽ uita mors ẽ
quã lamẽtari possem si liberet.A.satis tu qdẽ in cõ/
solatiõe es lamẽtatus.quã cũ lego nihil malo q̃ has
res relĩnq̃re.His uero auditis multo magis.M.Ve/
niet tẽpus & qdem celeriter:& siue retardabis siue
propabis:uolat.n.etas.Tantũ autem abest ab eo ut
malũ mors sit ꝙ tibi dudum uidebat̃ ut uerear ne
homini nihil sit nõ malũ aliud certe.sed nihil bonũ
aliud potius.siquidẽ uel dii ipsi.uel cũ diis futuri
sumus.A.Quid refert? Adsunt.n.q hæc nõ probẽt.
M.Ego autẽ nũq̃ ita te in hoc sermone dimittã ulla
uti rõne:ut mors tibi uideri malũ possit.A.q põt cũ
ista cognouerim? M.q possit rogas? Cateruæ ueni
unt cõtradicẽtiũ nõ solũ epicureorũ quos qdem nõ
despicio;sed nescio quomõ doctissimus qsq; cõtem
nit.acerrime ãt deliciæ meæ.Decearchus cõtra hãc i
mortalitatẽ diseruit.Is.n.tres libros scripsit q lesbi
aci uocant̃ ꝙ mytilenis sermo hẽtur i qbus uult effi
cere aĩos esse mortales:stoici ãt usurã nobis largiũ
tur tanq̃ cornicibus diu mãsuros.aiũt aĩos semper
negãt nũ igitur audire cur etiã si ita sit mors tamen
nõ sit in malis ut uidetur.A.sed me nemo de imorta
litate depellet.M.Laudo id qdem:& si nihil animis
oportet cõfidere.mouemur.n.sepe aliquo acute cõ
cluso.labamus:mutamusq; sentẽtiã clarioribus ẽt
in rebus:In his est.n.aliq̃ obscuritas.Id igit̃ si acci/
deret simus armati.A.sane qdem:sed ne accidat pro
uidebo.M.nũquid igit̃ est causẽ quin amicos nr̃os
stoicos dimittãus:eos dico q aiũt animos manere e
corpe cũ excesserint:sed nõ semp istos uero:q ꝙ tota
in hac cã difficillimũ est suscipiãt posse animũ mãe/
re corpore uacãtem.Illud autem ꝙ nõ mõ facile ad
credendũ est;sed eo cõcesso qd uolũt cõsequens:id
certe nõ dant ut cũ diu ꝑmanserit:ne intereat.A.Be
ne reprehendis & se isto modo res habet.M.Creda/
mus igit̃ panetio a platõe suo dissentienti quem.n.
omnibus locis diuinũ quem sapientissimum quem
sanctissimũ quẽ hõerũ philosophorũ appellat hu/
ius hãc unã sñiam de imortalitate animorũ nõ pro
bat.uult.n.ꝙ nemo negat:quicquid natum sit inter

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

cut homerus ĩter poetas excellit. Macrobius quoqꝫ ob id Virgiliũ uocat homerꝝ mantuanũ. Nasci aũt aïos
qcqd nascit̃ ĩtereat necesse est: si nascit̃ aĩus cõsequẽs ẽ ut ĩterea: qa nasci & mori sũt cõsectaria. Dolere aïos
ergo ĩterire: argumentũ phõrum ẽ nihil esse qd dolere possit: nec mori possit: passio. n. eternitatẽ resoluit: ex
quo cõcludũt aïos ĩterire cũ doleãt: cõtra quos ait Augustinus in. xxi. de ciui. dei: qd aĩus dolorem pati põt &
mori nõ põt: nec cõsequẽs eẽ ut mortẽ faciat. qd dolorẽ facit: platonici asserẽtes ĩmortalitatẽ aïorꝝ: dicũt aïos
nõ ex sua natura dolere: sed ex corporꝝ cõtagiõe pollutos: qd & Virgilius sensit ĩ. yi. æneidos scribẽs: hic. i. ex

rire. nasci autem animos ꝙ declarat eorum simili-
tudo: qui procreantur: quæ etiam in ingeniis non
solum in corporibus appareat: alteram autem af-
fert rationem: nihil esse cum doleat quin id ægrum
esse quoqꝫ possit. quod autem in morbũ cadat id ẽt
ĩteriturũ dolere ãt aïos ergo ẽt ĩterire hec refelli pos
sunt. sũt. n. ignorãtis cũ de æternitate aïorꝝ dicat̃ de
mẽte dici q̃ oĩ turbido motu sp uacet: nõ de ptibus
his ĩ qbus ægritudĩes iræ libidĩesqꝫ uersent̃: q̃s is cõ
tra quẽ hæc dicant̃ semotas a mẽte & disclusas pu-
tat iã similitudo magis appet ĩ bestiis quarꝝ aĩ sunt
rõnis exptes. hoĩum ãt similitudo in corporũ figu
ra magis extat & ĩpĩ aĩ magni refert: q̃li in corpe Lo
cati sũt. multa. n. e corpe existũt q̃ acuãt mẽtẽ: multa
q̃ obtũdãt. Aristoteles qdẽ ait oẽs ingeniosos melã
cholicos eẽ: ut ergo me tardiorẽ eẽ nõ moleste ferã
enumerat multos. idqꝫ q̃si cõstet. rõnem cur ita fiat
affert ꝙ si tanta uis est ad habitũ mentis in his q̃ gi-
gnuntur in corpore. ea sunt autem quæcũqꝫ sunt q̃
similitudinem faciãt: nihil necessitatis affert cur nas
cat̃ animi similitudo: ommitto similitudines uel lẽ
adesse posset panetius: uixit cũ africano: quare rem
ex eo cuius suorꝝ similis fuisset africãi fratris nepos
facie uel pr̃is: iste omniũ pditorũ ita similis ut eẽt fa
cile teterrimus cuius ẽt similis. P. crassi sapientis &
eloquentis & primi hominis nepos. multorũ alio
rũ uirorũ clarorum: quos nihil attinet nominare

terrenis corpibus moribũdisqꝫ mẽbris me-
tuũt cupiũtqꝫ dolẽt gaudẽtqꝫ. De mẽte dici
scdm Platonẽ: q mẽtẽ hoc ẽ cõsiliũ & rõnẽ
tanq̃ prĩcipalẽ aĩæ partẽ ait capitis arcẽ tene
re. eãqꝫ uacare oĩbus pturbationibus ueluti
reginã ac dominã. Excãdescentiã uero & cu
piditatẽ ĩfernas ab domĩa sedes obtinere p-
inde ac diuersoria neqtiæ atqꝫ luxuriæ & ita
duas ptes in mẽte pcul relegatas ac semo-
tas facit: ne ĩportũa uicinitas rõnẽ superne
cõstitutã pturbaret: in his ãt duabus postre-
mis ptib' ueluti popinis qbusdã uersari au-
tumat pturbatiões: qbus hoĩes sũt obnoxii
Quas is. s. plato. Hæc dicãt̃: a panetio. Si
militudo ĩ bestiis: similitudinũ q̃ in hoĩbus
sunt reputatio ẽ ĩ mẽte: cogitatio ẽt uel uiri
uel femĩe coeũtis aĩo subito trãsuolãs effin
gere similitudinẽ existimat̃. sõqꝫ plures ĩ ho
mĩe quã ĩ cæteris aĩalibus differẽtiæ: qm̃ ue-
locitas cogitationũ aĩqꝫ celeritas & ingenii
uarietas multiformes notas ĩprimit cũ cæ-
teris aĩantibus ĩmobiles sint aĩ & similes oĩ
bus singulisqꝫ ĩ suo cuiqꝫ genere: ex quo fit
ut ĩ bestiis q̃ ĩ hoĩbus' similitudo magis ap-
pareat: clarissimi phõrum medicorũqꝫ: simi-
litudines in corpibus filiorꝝ sic fieri putãt: cũ
semĩa ĩter se pmixta coalescũt: si uirile supa-
uerit pr̃i similẽ puenire siue marẽ seu femi-
nã: si muliebre pualuerit pgeniẽ respõdere
ad imaginẽ mr̃nam: si uero æq̃ fuerit ex pa
ri semĩe pmistio. Sobolẽ illã aut utriqꝫ parẽ
tũ aut nulli similẽ futurã. empedocles autu-
mat si par calor ĩ parẽtũ seminibus fuit patri
similẽ marẽ pcreari: si frigidus feminã ma-
tri similẽ parmenides uero refert tunc filios
eẽ pr̃i cõsimiles cũ ex dextris ptibus genitu-
ra pfluxerit: ex leuis mr̃i. Aristoteles & Alber

tus magnus subtilius curiosiusqꝫ talia sectati sũt quos leges cũ uoles. Magni refert plurimi ĩterest. Quali
ĩ corpe: mẽbrorꝝ cõpagibus uelut organis: ad exercitiũ sui mẽs utit̃ ut inqt origenes: ex quo fit ut corpe ma
le habito maleqꝫ cõstituto ueluti organo corrupto aĩus hebetescat & obtũdat̃: e cõtrario aĩus ille uegetior ẽ
& acutior cuius corpus bñ cõpactũ ẽ nã ex bona uel mala corporꝝ: ut aiũt medici cõplexõe: aĩus ĩ nobis ẽ acu
tior uel hebetior. Ingeniosos melãcholicos: Aristote. libro pblematũ duo deuigesimo: melãcolicos fuisse
ait fere oẽs: q ĩgenio caluerũt: uel ĩ studiis philosophiæ uel ĩ republica administrãda: uel in poẽate cudendo
uel ĩ artibus exercẽdis: melãcolicos fuisse empedoclẽ: Socratẽ. Platonẽ: & alios cõplures nouisse sese refert:
ĩnibiqꝫ luculẽta ẽ dissertatio: q̃ melãcholia hoc ẽ atrabilis uino cõparat̃: & sicut uinũ uarios reddit hoĩes: ita ĩ
melãcholicis ĩgenii uarietas extitit. Me tardiorẽ eẽ: festiuiter hoc dictũ ẽ: tanq̃ Cicero: qui melãcholicus nõ
erat tardioris ĩgenii foret: qui erat acutissimi. In his: ut ĩ attrabile: q̃ uarios mores uariũqꝫ ĩgeniũ ĩsinuat ho
minib'. Quæ similitudinẽ: Cicero ad naturã corporꝝ refert similitudinẽ aĩorꝝ quã pãetius ad pcreationẽ re-
ferebat: ut aïos mortales eẽ demõstraret. Vixit cũ africão: Emiliãus africãus significat̃: qui posterior fuit &
carrhaginẽ numãtiãqꝫ deleuit: quẽ græci neoterõ uocãt. i. iũiorẽ: quẽ pãetius cõitatus ẽ ĩ legatiõe Alexãdriã p
ficiscẽtẽ scripsit ad. Q. Tuberonẽ de dolore patiẽdo. Fratris nepos frater africãi mĩoris fuit fabius alobrogi
cus qui p adoptionẽ ĩsertus ẽ familiæ fabiorꝝ' qui prius oĩum mille põdo argẽti habuit de quo ait. M. Tulli-
us ĩ lelio. Quintũ uero maximũ fratrẽ ægregiũ uirũ oĩno sibi uequaq̃ parẽ tanq̃ superiorẽ colebat. Facie uel
patris hic distinguẽdũ ẽ ut sit sensus nepotẽ fratris africãi facie quidẽ fuisse patri similem uita uero & mori
bus simillimũ flagiciosis. Pu. crassi. pu. crassum significari existimo qui traditur quinqꝫ habuisse rerum bo
narꝝ maxia & pcipua fuit. n. ditissimus nobilissimus eloquẽtissimus iuriscõsultissimus & põtifex maximus

Home rus mã tuanus

Aĩum dolere posse nec mo ri.

Mẽs in arce ca pitis

Excãde scentia Cupidi tas

Aĩus ex cõplexĩ one cor poris acutior.

Ingẽio si melã cholici.

Melan cholia uino cõ parat.

paneti' comes emiliãi.

Quinqꝫ pcipuaĩ crasso.

Nepotes & filii:in hanc sententiã scribit manlius in quarto astronomicon:degenerant:nati patribus uincuntqꝫ parentes. Valerius maximus caput facit de his qui a parentibus claris degenerauerunt: iter quos cũ primis memorat superioris africani filium:turpitudinũ maculis notissimum. Item refert quinti fabii maximi alobrogici:qui fuit africani:posterioris frater filiũ uitam ægisse luxuria perditã: itaqꝫ ex Valerii maximi auctoritate possemus hoc in loco africani fratris nepotem intelligere hunc perditæ luxuriæ alobrogici filiũ ut nepos africani ex fratre dicatur:sicut hodie quoqꝫ a nobis usurpatᷣ:quãuis ꝓpriæ nepos aui relatiuũ sit:cõsimilis uideṭ illa apud Quĩtilianũ elocutio in quarto institutionum. cum mihi Domitianus Augustinus sororis suæ nepotũ delegauerit curã. Ne interirẽt quidem. Epicurus ait ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. i. mors nihil ad nos. Dissolutum enim non sentit:qđ autem non sentit nihil ad nos & apud Lucanũ sic inquit Pompeius. Aut nihil est seusus animis a morte relictum. aut mors ipa nihil. Velle in cælũ migrare: Cupere scilicet ueram esse animi immortalitatem:ut possis a morte remigraᷣ ad cœleste domiciliũ:unde ortus est & origo animarũ.

Filius africani notatissimus.

Nepos ex f̃re

Mors nihil ad nos

Insimulat: Accusat perinde ac democritus dixerit post mortẽ supesse sensum. quã ueluti calumniã: Democritici idest sectatores. Democriti repudiãt: tanq̃ falso ĩsimulatus fuerit ab Epicuro democritus ex cuius fontibus hortos suos irrigauit. Ipse nusq̃ est Quod nusq̃ est id sentire non potest. si animus ĩterit una cũ corpore animus nusquã est. Igiṭ sentire nõ potest:& quod cõsequẽs est nec ĩ malo eẽ potest:ex quo colligit malum non esse in morte:si animus est mortalis. Nihil est tertium: Necesse est aut animum esse si immortalis aut nõ eẽ si mortalis:si ĩmortalis est:mors bonũ est:si mortalis non malum. Inter hæc duo nihil mediũ potest ĩueniri: dialetici cõtraria partim mediata esse dicũt:partim medio carentia. Mediata sunt ut album & nigrũ. Inter quos colores est medius quilibet alius color: ut ruber & pallidus & ita hoꝝ contrarioꝝ nõ necesse ẽ alteꝝ ĩesse semper corporibus. Neqꝫ enim omne corpus albũ aut nigrũ ẽ sed aliquotiẽs in eorum medietate est constitutũ ut sit rubrum uel pallidum. Immediate uero contraria sunt quorum nihil medium poterit inueniri. Vt grauitas & leuitas horum enim nihil ẽ mediũ. Necesse ẽ.n.oẽ corpus uel leue esse uel graue:qa leuitas & grauitas mediũ nõ habent. Consimiliter mortalitas & immortalitas nihil habent tertiũ. Necesse est.n.animũ esse uel mortalem uel immortalem ex quo colligiṭ si immortalis sit mortem esse bonum si mortalis nõ eẽ malum:cum inter hæc nihil sit tertium.

Democritici Ex fonte Democ. irrigatus hortus epic.

Mediata.

Immediate cõtraria

nepotes & filii: sed qđ agimus obliti ne sumus hoc nũc nobis eẽ propositũ. cũ satis de eternitate dixerimus ne si interirẽt quidẽ aĩ qcq̃ mali eẽ in morte. A. ego uero meminerã. sed te de eternitate dicẽtẽ aberrare proposito facile patiebar. M. uideo te alta spectare & uelle ĩ cælũ migrare. A. spero fore ut cõtigat id nobis sed fac ut isti uolũt aĩos nõ remanere post mortẽ uideo nos si ita sit priuari spe beatioris uite. M. Mali uero qđ afert ista snĩaᷣ Fac aĩum ĩterire: ut corpus nũ igiṭ aliqs dolor aut oĩo post mortẽ sensus ĩ corpe ẽ: Nemo id qđẽ dicit: & si democritũ insimulat epicurus: dẽocritici negãt: ne in animo qđẽ igiṭ sensus rẽanet ipe.n.nusq̃ ẽ. Vbi igiṭ malũ ẽ quoniã nihil tertiũ. An quoniã ipe animi discessus a corpore nõ fit sine dolore: ut credã ita esse q̃ est id exiguum: & falsũ esse arbitror. & fit plerũqꝫ sine sensu. nõ nunq̃ etiã cũ uoluptate. Totũqꝫ leue est q̃lecũqꝫ est. Fit.n. ad pũctũ tpis. illud angit uel potius excruciat discessus ab omnibus his q̃ sunt bone in uita. Vide ne a malis dici uerius possit. quid ego nũc lugeam uitam hominum uere & iure possum. sed qđ necesse est: cũ id agam ne post mortem miseros nos putemus fore: uitam etiam efficere deplorando miseriorem. Fecimus hoc in eo libro in quo nosmetipsos quantũ potuimus cõsolati sumus. A. malis igitur mors abducit nõ a bonis. Verum si querimus hoc quidem a cyrenaico hegesia sic copiose disputatur: ut is a rege ptolomeo prohibitus esse dicatur illa in scolis dicere quo multi his auditis mortem sibi ipsi consciscerent. Callimachi quidem epigramma

Fit plerunqꝫ sine sensu: Scribit Plato. In timeo mortem quæ ex senio uenit esse leuissimam:& cum uoluptate potius:quã cũ dolore contingere. Cato in libro de senectute inquit uitam adolesceutibus uis aufert:senibus maturitas q̃ mihi quidem tã iocunda est: ut quo proprius ad mortem accedam:quasi terrã uidear uidere:aliquãdoqꝫ in portum ex longa nauigatione esse uenturus. Quid lugeam uitam hominum: Plinius. Seneca. Augustinus copiose & eloq̃nter collegerunt erũnas miseriasqꝫ mortalium. Ita ut natura nobis magis nouercari uideaṭ:q̃ agere matrem. In eo libro in cõsolatiõe de obitu filiæ Tulliolæ:cuius rei meminit Augustinus his uerbis. Quis sufficit quanto uis eloquẽtiæ fulmine uitæ huius miserias explicare:quã lamentatus est Cicero in cõsolatione de morte filiæ. A cyrenaico hegesia: Valerius maximus scribens quanta sit uis eloquentiæ sic refert:quãtum ualuisse eloquẽtia hegesian cyrenaicum phylosophum arbitramurᷣ qui sic mala uitæ repræsentabat:ut eorum miserãda imagine: audiẽtium pectoribus ĩserta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatẽ ingeneraret. Ideoqꝫ a rege Ptolomeo ulterius hac de re disserere ꝓhibitus est:cyrẽaicus dictus a cyrene ciuitate africæ clarissima. Ex cyrene illustris fuit Aristippus Socraticus cõditor cyrenaicæ philosophiæ:ab hegesia philosophi hegesiaci noĩanṭ

Hegesias mortis laudator

Cyrene

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

In ambraciotā cleōbrotū: Lactātius in tertio: qd ambraciotes ille: q cū platōis libꝝ de eternitate aiaꝝ perle gisset ꝑcipitē se dedit nullā aliā ob cām nisi qd platōi crediditꝰ Execrabilis ꝓrsus ac fugiēda doctrina si abigit hoies a uita: eiusdē memit Augustinus i primo de ciui. dei: de hoc ītelligi uoluit Ouidius cū ait in ibin: ut q socraticū de nece legit opus ambraciotes dictus ab ambracia ciuitate epiri ornatiore reliqs ciuitatibus qa ibi ut inqt liuius fuit regia pyrrhi: oppugnata a romāis. Ambraciēses i bello ætolico portas. M. Fuluio apue rūt ἀποκαρτερωτατοσ. Titulus ē libri quo significatꝰ ītolerātissimꝰ. Nāq qdā i eo īducebatꝰ q mori i ædia destinauerat utpote ītollerātissimus egritu dinis & maloꝝ: in ædia hoc est cibi abstinē tia periit silius italicus. in ædia Marcellinus finiuit uitā: dū triduo abstinet cibo: hoi non ante diē septimū letalis inædia est plerosq durasse ultra undecimū diem proditum ē. λοιμωοικτίσ τον φανέειν. i. mori fame miserimū est ut canūt camenæ græcorum & repetitū est a Columela. Expedire utile eē Ouidius expedit esse deos. & ut expedit esse putemus. Etiā ne nobis: qsi dicat nec mihi uile ē uiuere: q priuatus sum domesti cis solatiis pp mortē filiæ & forēsibus ꝓpter actionē causaꝝ ītermissam extīcta repu. Ce sare domināte: i. secūdo de officiis ait ī hanc sniam. Cū repu. in qua oīs mea cura. Cogi tatio opera poni solebat nulla esse oīno il le. s. litteræ cōticuerunt forenses & senato riæ. In epistola ad seruiū sulpitiū fatetꝰ se do mi in sermōe filiæ &. suauitate solitū oēs cu ras doloresq deponere. Metellū: inter rara fœlicitatis hūanæ exēpla numeratus ē qn tus Metellus qa primo originis die ad ulti mū usq mortis tps nunq cessante fortunæ fauētis īdulgētia ad summū uitæ beatæ cu mulū peruenisse traditꝰ. Nā præter honores amplissimos, cognomē quoq macedonici a qttuor filiis illatus ē rogo uno ꝑto tribus cōsularibus duobus triūphalibus. Vno cēso rio qui cū sex liberos reliquæret. xi. nepotes reliquit nurus uero generosq & oēs q se pa tris appellationē salutarēt uiginti septē. Cū interim nullū funus nullus gemitus nulla causa tristitiæ īterueniret. Vix i cælo talem statū reperire possemus. Deniq spatio ultimæ senectutis defunctus leniq mortis generæ. Inter oscula com plexusq carissimoꝝ pignoꝝ expirauit. De hoc. M. Tullius in. v. de finibus. Plinius & Valerius meminerūt.

Locus ouidii
Ambracia
Inædia periit silius
Mori fame miserrimū
Fœlicitas. metelli.

in ambraciotā cleōbrotū est. quem ait cū nihil ei ac cidisset aduersi e muro se in mare abiecisse lecto pla tōis libro eius aūt quē dixi egesiæ liber est ἀποκαρ τερωτατοσ q ā a uita qdam per inediā discedens re uocatur ab amicis qbus respōdens uitæ hūanæ enu merat incōmoda. possem id facere & si minus quā il le: q omnino uiuere expedire nemini putat. Omit to alios etiā ne nobis expedit: q & domesticis & forē sibus solatiis ornamentisque priueti. Certe si ante obissemus: mors nos a malis. nō a bōis abstraxisset sit igitꝰ aliqs q nihil mali habeat nullū a fortūa uul nus accepit. Metellus ille honoratus qtuor filiis: at qnquagita Priamus: e qbus decem & septem iusta uxore nati: i utroq eādem habuit fortuna ꝑtātem: sed usa ī altero est. Metellū. n. multi filii: filiæ nepo tes in rogū imposuerūt. priamū āt tāta progenie or batū cū in arā cōfugīsset: hostilis manus interemit. hic si uiuis filiis incolūi regno occidisset astāte ope barbarica tectis cælatis laqueatis. utrū tādem a bōis an a malis discescisset. Tum profecto uideretꝰ a bōis at certe ei melius euenisse nec tam flebiliter illa cāe rentur. hæc omnia uidi inflāmari: priamo uitam eripi. Iouis arā sanguīe turbari: qsi uero ista uel qc q tū potuerit ei melius accidere. q si ante occidisset tamen euentū omnino amisisset hoc āt tpe sensum

At qnqginta priamus si Priamus extīctus foret ante helene raptū fœlicissimus opperiisset: lōga dies igitꝰ qd cōtulit troia uidit euersa & flāmis asiā ferroq cadentē. Tiberius fœlicē priamū idētidē uocabat qd supstes oium suoꝝ extitisset apud Senecā in troade dicit chorus fœlix priamus dicimus oēs fœlix priamus fœlix qsqs bello moriēs oia secū cōsumpta uidet ad quīquagita priami filios uidetꝰ allusisse Virgilius illo uersu qn quaginta illi thalami spes tāta nepotū. Iuxta uxore legitima hecubā significat barbaroꝝ autē fuit mos pas siuā cū cōcubinis exercere libidinē. Alii dēas alii plures uxores habuisse feruntꝰ. Arthaxersi regi psaꝝ ex pelli cibus centū quindeci filii fuerunt. Erotimus arabū rex filios sexcentos ex pellicibus suscepit quoꝝ adminicu lis fultus egyptum syriāq uastauit magnūq nomē arabū fecit. Lusa in altero ē. s. metello quem fortuna. ut alumnū molliter fouit & iugiter amplexata est cū ludus fortunæ & iocus sint hoies. Quidā legūt usa ut sit sensus fortunā usam eē ꝑtāte sua in priamo quē fecit calamitosum cū metello īdulserit. In arā cōfugisset. s. Iouis hercei. De qua ait Virgilius. Ingens ara fuit iuxtaq ueterima laurus incūbēs aræ de hoc scripsit Oui dius cui nil hercei profuit ara iouis herceum aūt appellāt quē etiā penetralē uocabāt qui intra conseptū do mus cuiusq colebatꝰ græci enim hercos septum claustrūq nomiatꝰ. Hostilis manus Scilicet pyrrhi mors priami uel unius. Virgilii testimonio satis nota. Hic si uiuis filiis. In hanc sententiam Iuuenalis. Incolumi troia priamus uenisset ad umbras assaraci magnis solēnibus hect ore funus portante. Astāte ope barba rica. Manētibus diuitiis luculētis ita Virgilius barbarico postes auro spoliisq superbi barbarorum eniē co pia & largitas græce dicitꝰ. πλησμονὴ τῶν βαρβάρων societas barbarorum. Laquearis. Laquearibus au reis insignitis. Nec omnia. Carmen est uetusti poetæ quod in theatro cani solebat flebiliter ab histrioni bus. Vidit. Acrior est sensus oculorum quam aurium. Ita uirgilius. Quæque ipse miserrima uidi. Sen sum malorum: quia scilicet iam in malis callum obduxerat aiumq obdurauerat ad patientiā malorum.

Fœlix priamꝰ
Sexcēti filii erotimo.
Herceus iupiter
Hercos septum
Sanctitas barbarorū

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Egrotatio pōpeii

Pōpeio nr̄o.Pōpei⁹ cū neapoli graui mor
bo īplicit⁹ foret: neapolitāi sacra uotaq; sua
dēte praxagora ꝓ ipsi⁹salute fecerūt:Neapo
litāos īmitari puteolani sūt oēsq; fere italiæ
citates festos dies egerūt ꝓ recupata pōpeii
ualitudīe:cui obuiā oēs ꝓdeūtes uictimas &
libamēta offerebāt corōati & caduchi hoc ē
lāpadas ferētes flores ī eū iacētes & gradiētē
comitātes:auctor Plutarchus hic illđ satyro
graphi.Prouida pōpeio dederat cāpania fe
bres optādas sed multæ urbes &publica uo

Græci adulatores

ta uicerūt. Græculū:hoc ē res assentationis
adulatiōisq; plēissima.Græci.n.ī adulationē
mirifice a natura cōpositi sūt:& ut iqt. Cur
tius ingenia hn̄t ↄparia.Iuuenalis.Quid qđ
adulādi gēs prudentissima.M.Tullius ī epi
stola ad . Q . Fratrē didascalica græci iqt sūt
leues & diuturna seruitute ad nimiā assēta
tionē eruditi. Cū socero:cæsar̄:cui⁹filia iulia
nupserat pōpeio. Nō ex italia fugisset: Lu
canus dāda tn̄ uēia ē tātoꝶ dāda pauoꝶ: pō
peio fugiēte timēt.M. Tulli⁹ in epistolis ad
atticū acriter castigat pōpeiū qđ urbē fugiēs
reliq̄rit:quo nihil absurdi⁹ : nihil despatius
aitq; eū piclē potiusq̄ themistoclē imitari de
buisse. In seruoꝶ ferꝶ:mīstros&eunuchos
ptolomei significat a qb⁹ ē iterfectus cui sce
leri delectus achillas:ut īquit Lucanus & hi
storici ꝓdiderūt.Seneca inqt pupillus & spa
do de capite pōpeii tulere sn̄iam. Propaga
tiōe uitæ.In hāc sn̄iam lucāus : sed lōgi⁹ euū
destruit īgētes aīos & uita pstes īperio. Tri
ste nomē carēdi.Carere ut mox docet signi
ficat egere eo qđ hr̄e uelis.Inest.n.uelle &de
siderare ī carēdo.Carere ī bono dr̄ nō ī ma
lo.Et ꝓprie carere uidet̄ eē e his cōmodis
q̄ oli possedimus qb⁹īdigemus:ergo mor
tuus dici nō pōt carere cōmodis uite:cū nō
sit & ī eo nullus sit sensus. Nisi cū sit tanq̄ ī
febri singulis uerbis domiciliū ꝓpriū est:mi
gratiōes in alienū multæ un̄ p translationē

Gēmare uites

Carere febri.

decēter dicimus lætas segetes:gēmare uites
luxuriē eē in herbis.& id genus alia ꝓpe in
numerabilia:cōsimiliter in usu quotidiano
est:ut dicamus:hic hō caret febri:significare
uolētes hoīem nō febricitare.cū tn̄ acyrolo

Habere febrem

gia sit.i.īproprius sermo:carere.n.ē eoꝶ reꝶ
q̄s uolumus & expetimus : nemo aūt febrē
neq; uult neq; expeti . Ecōtrario dicius hr̄e
febrē:cū illa nos hēat:sic auarus dr̄ hēre diui
tias:cū ab illis habeat̄. Notiōe uerbi:itelli
gētia ē.n.notio q̄dā īcorporaliū reꝶ aī cōce
ptio & ītelligētia ut iā declaratū ē. Regno
carere q priuatus ē nec unq̄ regnauit satis re
cte nō pōt carere regno cū id eloquutiōis ge
nus ptineat proprie: & significāter ad eos q
olim fuerunt reges:& postea regno expulsi
fuerūt qđ accidit tarqnio supbo: qui ex ro
mano imperio exactus est:unde qui aliquā
do regnauit & deinde regnū amisit signifi
cāter dicere pōt se regno carere cū ī eū q sp
priuatus uixit id uerbum carere non possit

malorū amisit.Pōpeio nr̄o familiari cum grauiter
ægrotaret Neapoli melius ē factū:corōati neapoli
tani fuerūt.nimirū ēt puteolani:uulgo ex oppidis
publice gratulabant̄.ineptū sane negociū & grecu
lū sed tn̄ fortunatū.utrū igit̄ si tū eēt extinctus a bo
nis rebus an a malis discessisset certe amiseris. nō.n.
cū socero bellū gessisset:nō impatus arma sūpsisset:
nō domū reliquisset:nō ex italia fugisset:nō exerci
tu amisso nudus ī seruoꝶ ferrū & māus īcidisset:nō
liberi defleti nō fortunæ oēs a uictoribus possiderē
tur.q si mortem tū obisset in amplissimis fortūis oc
cidisset.is propagatiōe uitæ quot q̄tas q̄ īcredibiles
hausit calamitates.hæc morte effugiunt̄ ēt si nō eue
nerit:tn̄ qa possunt euenire.sed hoīes ea sibi accider̄
posse nō cogitāt.Metelli sperat sibi q̄sq; fortunā in
de q̄si aut plures fortunati sint:q̄ infœlices aut certi
q̄cquā sit in rebus hūanis:aut spare sit prudētius q̄
timere:sed hoc ipsum cōcedat̄ bōis rebus homines
morte priuari.Ergo ēt carere mortuos uitæ cōmo
dis idq; esse miserū certe ita dicāt necesse ē.An pōt is:
q nō est re ulla carere.Triste.n.ē nomē ipsū carēdi:
qa subiicit̄ hæc uis.habuit quis:nō hēt desiderat:re
quirit īdiget.Opinor hæc īcōmoda sūt carentis:ca
ret oculis odiosa cecitas liberis orbitas. ualet hoc ī
uiuis:mortuorū aūt nō uitæ mō cōmodis sed ne ui
ta q̄dem ipsæ quisquā caret.de mortuis loquor qui
nulli sūt.nos qui sumus:num aut si cornibus care
mus aut pennis si qui id dixerit:Certe nemo Quid
ita:quia cum id nō habes qđ tibi nec usu nec natura
aptū sit:nō careas etiā si sentias te nō hr̄e hoc p̄men
dū etiā atq; etiā est arguēdū. Cōfirmato illo de quo
si mortales aī sūt:dubitar̄ nō possumus:quin tātus
īteritus ī morte sit:ut ne mīīa q̄dē suspitio sensus re
linq̄t̄.Hoc igit̄ probe stabilito & fixo illđ excutien
dū est ut sciat̄ quid sit carere ne relinq̄t̄ aliquid uel
suspitiōis uel erroris ī uerbo carere igit̄ hoc signifi
cat egere eo ꝙ hr̄e uelis inest.n.uelle ī carendo: nisi
cū sic tāquā in febri dr̄ alia q̄dā notiōe uerbi: Dr̄ etiā
alio mō carere:cū aliquid nō hēas:& non hr̄e te sen
tias:etiā si id facile patiare.carere.n.ī malo non dr̄:
non.n.esset dolendū.Dr̄ illđ bono carere:qđ est ma
lū:sed ne uiuus quidem bono caret:si eo nō indiget
sed in uiuo intelligi tn̄ potest regno carere. dici aūt
hoc in te satis subtiliter non potest posset in Tarqui
nio cū regno esset expulsus.At in mortuo ne intelli
gi quidem potest.Carere.n.sentientis est:nec sensus
in mortuo.nec carer̄ quidē igit̄ ī mortuo est. Quā
quā quid opus sit in hoc philosophari cū rem non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Quotiens non mō ductores: Sana ratio exēplis anteponenda est ut ait Augustinus. attamē etiā sine argumētis ptimū exempla possunt pollentq;. Romani ut auctor ē Quintilianus: tantū ualent exēplis quantū græci præceptis. Igit ab exēplis argumentat. M. Tullius ut doceat mortē non esse timendā. Nā cū iperatores Romanorum clarissimi: & exercitus toti sæpe cucurrerint i mortē manifestariā satis liquet mortē nō eē fugiendā: quā si illi ut malū timēdā eē iudicassent: nunq̄ sese ultroneos morti periculisq; mortis obiectassent. In hāc sniam scripsit. M. Cato in origibus legiões romanorum i eū locū sæpe pfectas alacri aio & erecto: unde se nūq̄ redituras arbitrarent cum igit idocti mortē cōtēnant: eā docti extimescēt.

magnope egere philosophia uideāus. Quotiēs nō mō ductores nostri. sed uniuersi etiam exercitus ad nō dubiā mortem cucurrere? Quæ quidē si timeret non lucius Brutus arcens eum reditu tyrannū quē ipse expulerat in prælio concidisset. Non cum latinis decertans pater Decius: cum hætruscis filius etiam cum Pyrrho nepos se hostium telis obiecissent. Nō uno bello pro patria cadentis scipiones Hispāia uidisset. Paulum & Geminum cannæ: Venusia marcellum latini Albinum: lucani. Gracchū non qs horum miser hodie ne tum qdem post spiritū extremū nec enim pōt esse miser qsquā sensu perempto. A. At ipsum odiosū est sine sensu esse. M. Odiosū si id esset carere. Cum uero pspicuū sit nihil posse in eo esse q ipse nō sit quid potest esse in eo odiosum qui nec careat nec sentiat? Quāquā hoc qdem nimis sæpe. sed eo qd in hoc inest ois animi cōtractio ex metu mortis: Qui. n. satis uiderit id qd est luce clarius aio & corpre cōsumpto totoq; aīante deleto. & facto interitu uniuerso illud aīal qd fuerit factū esse nihil. Is plane pspiciet inter hippocētaurū q nunq̄ fuerit: &

Arcens tyrānū. Expellens patria extorrē Tarquiniū superbū: historia notissima. In prælio cōcidisset. Brutus cōsul infesto telo ifestioribus uiribus ifestissimo animo. Cōcurrit aduersus aruntem Tarquini supbi filiū: amboq; mutuis ictibus transfixi moribūdi ex æquis lapsi sunt. Matrōe brutū ut parentē annū luxerūt: quod tā arcer ultro uiolatæ pudicitiæ fuissent. Pater Decius: tres fuerunt decii cognomēto mures plebei qdē. Sed romane reipu. saluberrimi: q se deuotarūt imiserūtq; i armatas hostiū copias: p salute legionū romanarum pater i bello latio filius etrusco gallicoq; nepos aduersus pyrrū epirēsem historiā de decio patre liuius in. viii. De filio in. x. copiose & eloquēter enarrat. De nepote apd historicos nulla fit mētio: apud unicū Ciceronē. qd eqdē meminerim res sūmati potius notata q̄ explicata & hic & i secundo de finibus cuius uerba uerbis hisce cōgruētia subieci quæ hæc sunt. nō eēt deciū patrē imitatus quarto cōsulatu filius: neq; porro ex eo natus cū pyrrho bellū gerēs: cōsul cecidisset i plio: seq; e cōtinenti tertiā uictimā reipu. pbuisset. Cadētes scipiones: Annibale italiā uexāte duo scipiões fratres i hispania post res clarissime gestas dolo circūuenti oppetierunt: publio scipioni latus dextrū lancea traiicitur Gneus. In turri: in quā cōfugerat igni circundata cū oībus q intus erant iterfectus est undetrigesimo die post fratris mortem: quorum alter pater africani fuit alter patruus: de his ait i paradoxis: qd duo ppugnacula belli punici. Cn. & pu. scipiones: qui carthaginensiū aduentum corporibus suis itercludēdum putauerūt. Autumat Seruius uirgiliū de his itelligi uoluisse illo uersu. Aut gemini duo fulmina belli scipiades: ego uero ad duos africanos id referre soleo tanq̄ imitatio sit lucretii sic scribētis: scipiades bello fulmē carthaginis horror. Paulū & geminū cannæ. Quis ignorat cānas i apulia clade romana nobiles eē: ubi quadragitaqnq; milia romāorum cesa tradūtur: Inter quos cecidere paulus emylius cōsul: obrutus telis ab hostibus ignorātibus qs eēt. Et. Gn. seruilius geminus: q āno proximo fuerat consul. Collega flaminii: cuius obitū lachrymabili elogio decorat Siluius i decimo punicorum sic scribēs: heu dolor: heu lachrimæ seruilius optima belli post paulum belli pars optima corruit ictu barbarico. Testimonium uirtutis dat paulo Annibal hostis: qui funerans defūctum supremo hoc honore affatus est Decus ausoniæ: quo fas est ire superbas uirtute & factis animas. Tibi gloria leto iam parta insigni. Seruilius autem geminus cognominabatur. Annotandum est Christū mortuū esse duobus geminis consulibus octauo Cal. Aprilis. Lucana gracchum: Sempronins gracchus q ad beneuētū rem bene gesserat aduersus penos ab hospite suo flauio lucano in insidias præcipitatus a magone interemptus ē in lucania: quidā tradunt in agro beneuētano prope calorem fluuiū fuisse interfectū. Latini albinum. Fuit Aul. Albinus cōditor historiarum in quē facetissime lusit. M. Cato fuit alter albinus imperator: quē militum temeritas in castris obruit lapidibus quem hic signare uidetur nisi de alio intelligere malis: qui in bello aduersus latinos morti se obuium dedit. Venusia marcellum: Hic gladius romanorū dictus: qui Annibalem uinci posse docuit apud nolam qui tertia opima spolia dedicauit inter uenusiam pauciamq; circunuentus insidiis penorum lancea trāsfixus occubuit: lege Liuium libro. xxvii. ab origine urbis. Hoc quidem nimis sæpe. Pulchra ut ait Plato bis terq; dicenda sunt. Interitu uniuerso Perempto animo & corpore. Hippocentaurū Quidam hippocentauros uolunt filios esse centaurorum quod & Diodorus memorat fabula ex eo nata quod primi equitare ausi sint ueluti hippos idest equus & homo copulati essent apud Xenophontem ait chrysantas se ex oībus animantibus maxime diligere hippocentauros si modo fuerūt quippe qui tū prudētia hoīs uterent manuūq; artificio tū haberēt equi uelocitatē & uires. Lucretius argumētat cētauros esse nō posse cōpactos ex naturis dissimilibus quo cōcesso cōsectariū ē nec hippocētauros fuisse utpote ex cen

Mors bruti

Tres decii.

Mortes scipionū

Mors Pauli & seruilii

Mors gracchi

quo die mortuus christus

Mors marcelli.

De hippocētauris.

Cētauros esse nō posse.

tauris progenitos. Claudius cæſar ſcribit hippocẽtaurum in theſalia natum eodem die ĩteriſſe: tanq̃ hemerobion .i. uitæ dialis. Plinius refert ſe uidiſſe hippocentaurũ in melle allatũ claudio prĩcipi ex egypto. Ciuile bellum: ſcilicet pompeianum. Quæ illo uiuo: quia ſcilicet idem ſenſus ẽ a morte q̃ fuit ante natalem: & ut ait Plinius omnibus a ſuprema die eadẽ quæ ante primũ. Nonne tibi uidetur ſtultiſſimum omnium inquit Seneca: qui fleuit ꝙ ante mille annos non uixerat æque ſtultus eſt q̃ flet ꝙ poſt mille ãnos nõ uiuet hæc paria ſunt: nõ eris nõ fuiſti: utrũq; tẽpus alienum ẽ. Vrbẽ noſtrã potiturã accuſatiuo caſu extulit. quod nos ablatiuo dicimus ueteres enĩ potiri cũ accuſatiuo dicebant Terentius patria potit᷑ cõmoda Actius in clytemneſtra feræ potiuntur plagas. Eterna moliri. Vir magnus etiam ſi iudicat animam eẽ mortalem tamen ob id neq; ceſſator fit neq; cunctator: q̃imo parat res dignas æternitate impulſus ardore uirtutis quæ ſibimet pulcherrima eſt merces quã gloria ita conſequitur ſicut corpus umbra cõmitatur ne ſcilicet diuelli diiungiue ullo modo poſſit. Alteri nulli. Mortuos intelligit. Alteros non attigit. Scilicet uiuos quãdiu enĩ uiuimus a morte attingi nõ poſſumus ubi enĩ mors adeſt uita abeſt ubi uita ſit mors eſſe non poteſt dum nos ſumus mors non eſt dũ mors ẽ nos non ſumus. Somni ſimillima. Græci ĩterrogãt τιθανατοσ εστιν. ideſt quid eſt mors? reſpõdet. μακροσ υπνοσ longus ſomnus poetæ ſomnum mortis appellant ferreum. Non modo ipſe. Scilicet uelim Endymion. De hoc ĩ ſecũdo propertii cõmẽtario ſcripſi. Dictus ẽ amator lunæ quia ut tradit Plinius multiuagos flexus lũæ primus deprehendit. Endymionis ſepulcrum oſtẽdit᷑ ut ait Strabo in ſpelunca apud latinũ montẽ cariæ. Cũ luna laboret luna laborare dr̃ proprie in defectu ſiue eclipſi. Plinius ait placuiſſe appellari ſtatos ſiderũ labores. Iuuenalis: una laboranti poterit ſuccurrere lunæ. Somnum imagiem mortis τι υπνοσ εστιν ideſt qd ẽ ſomnus? reſpõdet μικροσ θανατοσ .i. breuis mors. Ouidius. Stulte quid ẽ ſomnus gelidæ niſi mortis imago. Nullũ ſenſum: Hoc magis acute q̃ uere dictũ. In ſomno. n. ſẽſus ẽ. Aĩa enim adeo ſemp ĩ motu ẽ: ut ne nobis qdẽ dormiẽtibus cõqeſcat & inqeta ip̃a ſomnia mus ſpiramus q̃ oĩa motus aĩæ ſunt cuius eẽntia eſt ſemp moueri. Aniles. Aniculaꝶ enĩ ꝓpria ſunt deliramenta & ineptæ unde anus dicta quaſi carẽs mente qd̕ græce dicitur αρουσ .i. ſine ſenſu. Anatẽ morbũ dixerũt quo uetule laborãt. Vſura uitæ. In hãc ſñiam in cõſolatiõe ad liuiã uita data ẽ utẽda. Data ẽ ſine fœnoĩ nobis mutua nec certa ꝑſoluẽda die. Seneca ĩ cõſultatõe ad martiã dicit hoĩem eẽ p̃carii ſp̃s mutuo oĩa accepimus uſuſfructus noſter ẽ: alıubi ait. Sapiẽtem uiuere ut cõmodatũ. Repetit cũ uult: Peſſimi eſt debitoris creditori facere cõuitium oportet nos in promptu habere. Et appellatos reddere quod debemus. Nondũ guſtauerat. In hanc ſententiam Virgilius quos dulcis uite exortes & ab ubere raptos Abſtulit atra dies & funere merſit acerbo.

Gloria ut umbra

Mors lõgus ſõnus.

Luna laborat

Anus unde

Anatis morbus

regẽ agamẽnonẽ nihil intereſſe: nec pluris nũc facere. M. Camillum hoc ciuile bellũ: q̃ illo uiuo ego fecerim Romam captã. Cur igit᷑ & Camillus doleret ſi hæc poſt trecentos & q̃nquaginta fere annos euẽtura putaret? Et ego doleam ſi ad decẽ mille annorum gentẽ aliquã urbẽ noſtrã potitura putẽ. Quia tanta charitas patriæ: eſt ut eã nõ ſenſu nr̃o ſed ſalute ipſius metiamur: Itaq; nõ deterret ſapiẽtem mors q̃ propter ĩcertos caſus quotidie imminet & ꝑꝑ breuitatem uitæ unq̃ longe poteſt abeſſe quominus in omne tempus reipu. ſuiſq; conſulat: & poſteritatẽ ipſam cuius ſenſum habiturus non ſit ad ſe putet ꝑtinere. Quare licet etiã mortalẽ eſſe animũ iudicantem: æterna moliri nõ gloriæ cupiditate quam ſenſurus nũ ſit: ſed uirtutis quã neceſſario gloria etiã ſi tu id non agas cõſequatur. natura uero ſic ſe hẽt ut q̃ũo initiũ nobis rerũ omniũ ortus noſtri afferat ſic exitũ mors: quæ ut nihil ꝑtinuit ad nos ante ortũ: ſic ne nihil poſt mortẽ ꝑtinebit in quo qd põt eſſe mali: cũ mors nec ad uiuos ꝑtineat nec ad mortuos. alteri nulli ſũt: alteros nõ attingit. Quã q̃ leuiorem faciũt ſomni ſimillimã uolunt eſſe quaſi uero quiſquam ita nonaginta ãnos uelit uiuere ut cũ ſexagita cõfecerit: reliquos dormiat: ne ſues quidem id uelint nõ mõ ipſe. Endimion uero ſi fabulas audire uolumus neſcio q̃do in lamio obdormiuit q̃ eſt mõs cariæ. nondũ opinor eſt experrectus. nũ igitur eum curare cenſes cũ luna laboret: a qua cõſopitus putat᷑. ut eũ dormientẽ oſcularet᷑ qd curet ãt q̃ ne ſentit q̃dem. habes ſomnũ imaginem mortis eãq; quotidie induis: & dubitas q̃n ſenſus in morte nullus ſit: cũ in eius ſimulacro uideas eſſe nullũ ſẽſum. pellant᷑ ergo iſte ineptiæ pene anniles. ante tẽpus mori miſerũ eſſe: qd̕ tãdem tẽpus naturæ ne at eaq̃dem dedit uſurã uitæ tanq̃ pecũiæ: nulla preſtituta die. qd eſt igit᷑ qd̕ q̃rare ſi repetit cum uult ea. n. cõditiõe acceperas. Idẽ ſi puer paruus occidit æquo aĩo ferendũ putãt: ſi uero ĩ cunis ne querendũ q̃dẽ: atqui ab hoc acerbius exegit natura quod dederat: nondum guſtauerat inquiũt uitæ ſuauitatem. hic autem iam ſperabat magna: quibus frui cœperat. At id quidem ipſũ in ceteris rebus melius putat᷑ aliquã partem: q̃ nullam attingere: Cur in uita ſecus?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Quanq̄ non male ait Callimachus multo sepius lachrimasse Priamum quam Troilum. Eorum autē: qui ex acta ætate moriuntur fortuna laudat᷑. Cur᷑ nam reor non illis si uita longior daretur: posset esse iucūdior. nihil est enim profecto hominis prudentia dulcius quam ut cætera auferat: affert certe senectus. Quæ uero ætas longa est᷑ aut quid omnino homini longum: nonne modo pueros: modo adolescentes in cursu a tergo insequens nec opinantis assecuta est senectus. sed qa ultra nihil habemus hoc longum dicimus. Omnia ista perinde ut cuiq; data sunt pro rata parte a uita longa: aut breuia dicuntur. Apud hypanium fluuium qui ab æuro/pe parte in pontum influit Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci: quæ unum diem uiuant. Ex his igitur hora octaua q̄ mortua est prouecta ætate mortua est: quæ uero occidente sole decrepita: eo magis si etiam solsticiali die. Confer nostram longissimā ætatem cum æternitate. i eadem propemodum breuitate: qua illæ bestiolæ reperiemur. Contemnāus igitur omnes ineptias: quod enim leuius huic leuitati nomen imponemus: totamque uim bene uiuēdi in aīo robore ac magnitudīe: ut in oīum rerū hūanarū cōtemptiōe ac despicientia: & in omni uirtute ponamus: nam nunc quidem cogitationibus mollissimis effœminamur. ut si ante mors aduentet quam

Multo sæpius lachrymasse priamū. ut inquit satyrographus hæc data pœna diu uiuentibus ut renouata semper clade domus multis in luctibus, inq; perpetuo mœrore & nigra ueste senescāt: Sed ennius ait licet lachrymare plebi regi honeste nō licet. Quā Troilum: filius hic priami fuit in puerili ætate interfectus ab Achille: de quo Virgilius: parte alia fugiens amissis Troilus armis infœlix puer atq; impar cōgressus Achilli fertur equis Curruq; heret resupinus ināi. Exacta ætate: Lōgo euo perfuncti: senioq; confecti. Quam ut cætera auferat: Iuuēalis: sed q̄ continuis & q̄ntis longa senectus plena malis. Plinius hebescunt iquit Senecta sensus membra torquent᷑ præmorit᷑ uisus: auditus incessus. Dentes etiam ac ciborum īstrumenta: & ab Oratio decēter dictum est: multa ferunt anni ueniētes commoda secum: multa recedentes adimūt. Senecta senile corpus putri edificio comparat & senectus ipsa morbus est. Senilis anima in primoribus labris habitat: sed hæc īcommoda compescat unica prudentia: quæ ī senibus maior est & cum ætate crescit: A etate enim cōsilium in dies crescit: & uirtus maturescit. Ideo dixit Plato quod tunc oculus mentis acute īcipit cernere cum primū oculus corporis deflorescit. Et Plautus in trinūmo: sapientiæ ætas condimentum est sapiens ætati cibus est. Mar. Tullius in libro de senectute: mens & ratio & cōsilium in senibus ē qui si nulli fuissent: nullæ omnino ciuitates fuissent. Aristoteles in ethicis īquit iuuenes mathematicos fieri posse prudētes fieri nō posse: propterea quod prudentia rerum plurimarum experimēto augescit: q̄ꝫ iuuenis est expers meta uiuendi a physicis creditur cum decas epta diiungitur: hoc est cum anni septies deni conficiunt qua ætatæ homo uacuus soli exercitio sapiētiæ uacat. Aut qui omnino homini longum: In libro de senectute ait cato ille uult diu uiuere: hic diu dixit: q̄q̄ o dii boni: quid est ī uita hoīs diu. Catoni ipsi diuturnum non uidetur in quo ē aliquid extremum: cum enī id illud aduenerit: tunc illđ quod præteriit effluxit: propheticus sermo inquit omnis caro fenū & omnis gloria hominis sicut flos feni: & uere inquit ambrosius in tertio exameri uiret. n. gloria hominis in carne quasi fenum & quæ putat᷑ eē sublimis exigua q̄si herba est: prematura ut flos caduca quasi fenum. A tergo insequens senectus: Seneca tam stultum eē ait qui mortem timeat quam qui senectutem. Nam quēadmodū senectus adolescētiam sequitur ita mors senectutem. Idem alibi īquit quotidie morimur: quotidie enim demitur aliqua pars uitæ & tunc quoq; crescimus uita decrescit: infantiam amisimus deinde adolescentiam usq; ad extremum quicquid transit temporis perit. Apud hypanni de hoc Propertius. Quantum hypanis ueneto dissidet eridano: ex magno ex magna sythiæ palude profluit: quæ ut ait herodotus in quarto historiarum uocatut mater hypanis: fit amarus ob fonticulum: qui in eum influit in tantum ut eius aquæ fiant ingustabiles hunc Solinus ait: principem esse animum scythicorum. In pontū: Scilicet euxinū. Vnum diem uiuant Aristoteles libro quinto de animalibus hypanis inquit fluuius apud cimerium bosphorum sub solstitio defert ueluti folliculos acinis maiores q̄bus uolucres quadrupedes erūpūt: qđ genus aīalis in postmeredianum usq; diei tēpus uiuit & uolat mox descēdente sole macrescit & lāguet deīde occidēte morit᷑ uita nō ultra unum diem peracta: unū ephemeꝫ idest diarium appellatū est. Plinius hoc idem memorās hemerobion uocat a uita scilicet diali albertus magnus nō tā elegās q̄ eruditus peripateticus diē noīat. Decrepita: sicut decrepita hominis etas est supra octogesimum annum ita istarum bestiolarum circa ocasum solis cum uita illarum lōgissima sit unius diei decrepiti senes dicti uel quia clamosi uel quia in dubio uitæ collocati. Solstitiali qui dies longissimus est totius anni apud ueteres solstitiū peragebatur octauo kalendas Iulii ī octaua pte cancri. Magnus his anni cardo est ab hac meta incipit flecti sol & digredi ad austrum aucturus noctes ablaturusq; diei mensuram. Cum eternitate sententia ecclesiastica est mille anni apud deum sicut dies unus: nulla enim etas tam longa esse imo nec quidem cogitari potest quæ nō instar unius dieculæ sit comparata cum eternitate.

Mala senectutis

Prudentia maior in sene.

Etas sapientiæ cōdimētum

Meta uiuēdi annis .lxx.

Ois caro fenū

Hypanis fl.

Bestiolæ diales.

Ephemerū

Hemerobion

Solstitium

chaldeorũ promissa consecuti sumus spoliati magnis qbusdã bõis illusi destitutiq; uideãur. Quod si expectãdo & desiderãdo pendemus animis cruciamur: angimur. Proh dii immortales q̃ optabiliter iter illud ineundum esse debet: quo confecto nulla reliqua cura: nulla solicitudo futura sit quam me delectat Theramenes: quamq; elato animo est? Et enim si flemus cum legimus. tamen non miserabiliter uir clarus emoritur qui cum coniectus in carcerem triginta iussu tyranorum uenenum: ut sitiens obbibisset. reliquum sic e poculo eiecit ut id resonaret. quo sonitu reddito arridens propino inqt hoc poculo Critiæ: qui in eum fuerat teterrimus. græci enim in conuiuiis solent nominare: cui poculum tradituri sunt. Lusit uir egregius extremo spiritu. cum iam præcordiis conceptam mortem contineret. Vereq; ei qui uenenum præbuerat mortem est eam auguratus. quæ breui consecuta est. quis hanc animi maximi æquitatem in ipsa morte laudaret: si mortem malum iudicaret. uadit in eundem carcerem atq; in eundem paucis post annis cyphum Socrates eodem scelere iudicum quo tyrrãnorum theramenes: quæ est igitur eius oratio qua facit eum Plato usum apud iudices iam morte mulctatum. Magna me inquit spes tenet iudices bene mihi euenire quod mittar ad mortem necesse est enimꝰ sit alterum de duobus: ut aut sensus omnino mors omnes auferat: aut in alium quendam locum: ex his locis morte migretur: quamobrem siue sensus extinguitur: morsque ei somno similis est qui non numquam etiam sine uisis somniorũ placatissimã quietem affert. Dii boni qd lucri est emori? aut quã

Caldei aduersus chaldeos.

Chaldeorum promissa: Chaldei apud asyrios babilonios q; in maxima fuerũt auctoritate utpote astrologiæ peritissimi consultissimiq; nõ ex artis sed ex gẽtis uocabulo nominati: qui diuturna obseruatiõe syderum scientiam putantur effecisse: ut perdici posset quid cuiq; euenturæ & ex quo quisq; fato natus esset: aduersus chaldeos seu genethliacos disseruit quondam fauorinus acriter & luculẽter ostendens disciplinã istã chaldeorũ præstigiis officiisq; quibusdam esse obumbratam ad homines fallendos: super qua re luculentũ caput est apud gellium: qui huiuscemodi argumentis concludit nullo pacto cõsulendum esse chaldeos: aut aduersa futura eẽ dicũt aut ꝓspera: si dicũt ꝓspera & fallunt miser fies frustra expectãdo si aduersa dicũt & metiunt' miser fies frustra timẽdo.

Miser fies frustra timendo. Cõmunis locus mortis.

Iter illud. s. mortis: idonei scriptores uiã uniuersitatis appellãt: a plauto dicit' cõis locus: sic. n. ait ĩ casina: q nũc abierũt hic ĩ cõem locũ. Quã me delectat theramenes De hoc Valerius max us capite de fortitudie sic refert: ac ne theramẽis qdẽ atheniensis ĩ publica custodia mori coacti parua mẽtis cõstãtia: ĩ q̃ triginta tyranorũ iussu porrectã ueneni potionẽ nõ dubitãter hausit qdq; ex ea supfuerat: iocabundus illisum humo clarũ edere sonũ coegit: renidẽsq; seruo publico: qui eã tradiderat. Critiæ inquit ꝓpino uide igit' ut hoc poculũ continuo ad eũ perferas erat autẽ is ex triginta tyrannis crudelissimus: ꝓfecto est suplicio se liberare tã facile suppliciũ ꝓpeti: itaq; theramenes perinde ac in domestico lectulo moriens uita excessit: hactenus Valerius: hic theramenes a litteris & doctrina uirilitatẽ traxit.

Mors itrepida theramenis.

Triginta iussu tyrãnorũ: sparthani bello peloponnesiaco uictis atheniensibus triginta rectores ex ipsis athicis ꝓposuerũt qui facti sũt ut historici prodiderũt triginta tyrranni: quorum cedes rapiæ: & ĩhumana crudelitas cũ displiceret huic uni ex nũero suo theramenia ipsum quoq; ad terrorẽ omnium neci dederunt post cuius obitũ fit ex urbe passim omnium fuga: repleturq; græcia atheniẽsium exulibus. Propino. porrigo post pregustationem tanquã ita ominaretur augurareet que critiæ futuram mortem. Præcordiis cõceptam: circa præcordia potissimum grassari solet uis ueneni: oratius. Quid hoc ueneni seuit in præcordiis? Socrates ubi hausto ueneno præcordia frigescere ceperũt extinctus est. Ei: Scilicet criciæ.

Virtus thrasybuli. Mors criciæ. Amnestia.

Quæ breui cõsecuta thrasypulus extorris patria exulq; magnificẽtissimum factum egressus est liberare scilicet assereretq; athenas: a seruitute xxx. tyrãnorum: itaq; adunatis exulibus atticam regionem ingressus occupatoq; castello conflixit aduersus tyrrannos prospere prelio qui uicti ĩ urbẽ refugerunt mox iterato ꝓæliant': quo secundo prælio cecidit cricias dux seuissimus tyrrannorum: tunc uictor thrasibulus libertate recuperata: legem illam obliuiõis tulit: quæ græco uocabulo dicitur amnestia: de qua in libro annotationum & in commentariis tranquilli satis multa. Carcerem. s. atheniensium apud quos erat locus nomine baratrũ: in quem noxi præcipitabantur.

Scyphus ercula neus cõdidit alexandrum. Plato uoluit socratẽ defendere.

In eundem sciphum poculũ ueneni: sciphus herculi dicatus est: de quo poeta & sacer impleuit dextram sciphus. Alexandrum magnum sustulit sciphus herculaneus: in scipho autem uenenum cicutæ datũ fuerat Socrati & theramenI ex publico atheniẽsium instituto: de morte Socratis supra dictum est. Iudicum: damnatus ẽ Socrates sentẽtiis iudicum ducentis octoginta & continuo in carcerem coniectis. Magna me spes: sunt hæc uerba in calce apologiæ idest defensionis Platonis: qua facit usum esse Socratem in iudicio: quæ exorabula dicantium nec uos oratoriorios non habet: quam dixit Seneca nec patrono nec reo esse dignam. Voluit ipse Plato dicere pro socrate utpote discipulus pro doctore ascendẽsq; suggestum cum sic cepisset minor natu cum sim uiri athenienses his omnibus: qui tribunal ascenderunt ĩterpellatus ẽ a iudicibus reclamãtibus descẽde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Tali nocte: quæ scilicet affert quietẽ placatissimã sine uisis somnioꝝ. Migrationẽ: sicut hi q ex domo cõ
ducticia ĩ alterã domũ migrare solẽt: ita migratio erit animoꝝ si ĩmortales sunt ex hoc diuersorio ĩ domici
lia beatiora: mors. n. aut trãsitus ẽ: aut finis. Triptolemũ: de minoe: Rhadamãto: eaco: iudicibus ĩferoꝝ refer
ta sunt uolumina: sed de triptolemo: q̃d iudex sit apud manes nõ temere alibi reperias q̃ apud platonem
in apologia: unde aduerbũ Cicero ista trãscripsit: fortassis hoc iudicandi munus assignatur triptolemo: qa
ut scriptores ꝓdiderunt est benemeritus de mortalibus. qui bouem & aratꝝ dicit primus innenisse: a quo
frumenti satio ĩ attica reperta. In cuius mu
neris honorẽ noctes initioꝝ sacratæ. Mythi
ci fabulantur alato serpente p aera uectũ di
stribuisse frumenta: quia longa naui uectus
ad urbẽ eleusinam hoc factitauit: quæ uisa
ẽ imitari serpẽtem pĩnatum. Museo: muse
us eumolpi fili⁹ orphei discipulus fuit utros
que Augustĩus uocat poetas theologos: qa
de deo carmĩa fecetũt: Virgilius: Museũ añ
omnes: medium nã plurima turba hũc hẽt:
dignum scitu nec in dignum relatu ẽ illud
artapani: qui ait quem iudei moysem dicũt
hunc a græcis museũ appellari. Cum pa
lamedem: Nemo nõ nouit palamedẽ dolo
& astu ulyssis insimulatũ proditionis dãna
tumq; iudicio græcorum lapidibus ĩterem
ptũ fuisse: de quo Virgi. & cæteri: hic ordi
nem exercitus signi datiõem: tesseras uigili
as ĩuenit Troiano bello: quem aliquot litte
raꝝ repertorem extitisse tradunt. Aiacem:
Aiax telamonis & ipse uafricia facundiaq;
ulyssis circũuentus superatusq; est ĩ iudicio
armoꝝ achillis quod adeo indignanter tu
lit: & dolẽter: ut ira in furorem: furor in mor
tem impulerit: quem poetæ ferũt in florem
hiacynthum demutatum: ob hoc quidam
Columelã autumãt appellasse eacios flores
quia græce αιᾶσ dicit aiax: ego sentio flo
res eacios dedici ab eaco patre thelamonis
ex quo natus est aiax. Sũmi regis: Agamẽ
nonẽ designat regẽ regum in exercitu græ
coꝝ & ποιμένα λαων idest pastorẽ popu
lorũ ut appellat homerus. Sisypphi pru
dentiã: hic ab homero dr̃ κερδιστοσ ανδρον. hoc est ditissimus hominũ: ut ĩterpre
tes transtulerunt ego ĩterpretor prudentis
simum: græce enim κερδιστοσ proprie
significat acutissimum. perindeque pruden
tissimum & ita conueniet sententia home
rica cum platonico sermõe quo illi dat pru
dẽtiam: fuit corinthi ubi sisyphus regnauit
regium domiciliũ ex niueo lapide extructũ
ab eius noie sisyphum noiatũ. Sicut hic fa
ciebã: narrat Socrates in apologia se post q̃
sapiẽtissimus ab apolline sit iudicatus acces
sisse cõplusculos ex his: q sapiẽtes uidebant
& eoꝝ exquisiuisse prudentiam ut illis ĩuen
tis sapientioribus redarguere posset oracu
lũ tanq̃ uãidicũ: ex qua re illos sibi reddebat
inimicos. Hab eo quod succenseam: hinc
sumptum est illud satyrici poete: qui partem acceptæ seua ĩter uincla cicute accusatori nollet dare succẽsere
autẽ significat irasci iusta de causa: filius succensere nephas patriæ. Vtrũ melius mori uel uiuere. Ne ego:
Post recitatã socratis orationem ait ex persona sua Cicero multo se malle animũ illũ Socratis contẽptorem
mortis ĩperterritũ: q̃ opulẽtias eorũ iudiciũ a qbus morte mulctatus ẽ: Næ aũt ualde significat ut apud apule
iũ næ ego insita quæ cũ alite apollinis frustra certauerim. Suũ illud Socratis ꝓpriũ peculiareq; fuit ut ni
hil affirmaret erat enim magnus opinator cuius celeberrimũ illud secundum est hoc unũ scio q̃d nescio.

Triptolemus iudex apud Manes

Serpẽs pinnatus nauis longa

Museus Moses

Inuẽta palamedis

Furor ĩ mortẽ impulit aiacem

Pastor populorum.

Cetdi tos qd. Sisyphium

Succensere

Næ hoc scio quod nescio.

multi dies reperiri possũt qui tali nocti anteponan
tur? Cui similis futura est ꝑpetuitas omnis cõseqn
tis temporis: quis me beatior? sin uera sunt q̃ dicun
tur migrationem eẽ mortem in eas horas quas q e
uita excesserũt: incolũt. Id multo iam beatius est te
cũ ab his qui se iudiciũ numero haberi uolũt euase
ris ad eos uenire qui uere iudices appellent. Mino
em: Rhadamantũ: Aeacum Triptolemũ cõuenireq;
eos q iuste cum fide uixerint. hæc peregrinatio me
diocris nobis uideri põt: Vt uero colloqui cũ. Or
pheo. Musæo: Homero. Hesiodo liceat: quanti tan
dem æstimatis Equidem sepe mori si fieri posset uel
lem: ut ea quæ dico mihi liceret inuenire quanta de
lectatione autem afficerer cum Palamedem cũ Aia
cem: cum alios iudicio iniquorum circũuentos cõ
uenirem: tentarem: etiam summi regis: qui maxi
mas copias duxit ad Troiã: & Vlyxis sisyphiq; pru
dentiam. Nec ob eam rem cũ hæc exquirerem sicut
hic faciebam capite damnarer: ne uos quidem iudi
ces ii qui me absoluistis mortem timueritis: nec eni
unquam bono quicquam mali euenire potest. nec
uiuo nec mortuo nec unquã eius res a diis immor
talibus negligentur. nec mihi ipsi hoc accidit fortui
to nec uero iis a quibus accusatus sum: aut a qbus
condemnatus habeo quod succenseam nisi q̃d mihi
nocere se crediderunt. Et hoc quidem hoc modo. ni
hil aũt melius æstimo: sed tempus ẽ inquit iam hĩc
abire me ut moriar: uos ut uitam agatis. Vtrum au
tem sit melius dii immortales sciunt: hominem q
dem scire arbitror neminem. Næ ego haud paulo
hunc animum malim quam eorum omnium for
tunas qui de hoc iudicauere. & si quidem præter de
os negat scire quidem quemquam: id scit ipse utrũ
melius sit. nam dixit ante. sed suum illud nihil ut af
firmet tenet ad extremum: nos autem teneamus ut
nihil censeamus esse malum quod sit a natura da
tum omnibus: intelligamusq; si mors malũ sit esse

Ephori qui

Cum lacedemōis quidam. Plutarchus in apophethegmatis laconicis hūc hectamenē appellat cuius nomen sibi nō satis notum esse ait. M. Tullius. Damnatus ab ephoris. apud lacedemonios tales ferme erant ephori q̃les apud Romanos tribūi plebis qui a theopompo sic appositi regibus sunt ut apud Romanos consulibus tribuni satis cōstat ab ephoris reges alios eiectos fuisse alios interemptos olim pro ministris regum fuerunt paulatim deinde omnē potētiā in se transferenres ad id licentiæ peruenerūt ut seorsum a rege magistratū proprium constituerint nomine ephoriam

Ephoria

ephoros græce preses & episcopus dicit᷑ ephoria tutela: de ephoris multa historici plurima Plutarchus.

Versuram facere

Sine uersura: uersurā facere dicit᷑ q æs alienum ex ære alieno soluit tāq̃ uertat creditorē. Cicero in oratione pro celio nulli sumptus nulla iactura nulla uersura Seneca: ab epicuro uersura faciēda est qđ significat mutationem sniæ faciendā eē ab epicuro & in hoc significatu frequēter iueni es apud scriptores idoneos dicit᷑ ēt quis uersuram facere ut ait donatus cū miore feno

Domi uersura

re acceptā pecuniā maiore occupat, puerbiale ē illud apud Senecam domi qđ aiunt uersura fit & uelut lusorium nomen stat trāsit: ideo aūt lacedemonius hectamenes hoc dixit qa mulctatus erat pœna mortis quā poterat suo capite dissoluere qđ si multa pecuniaria fuisset opus erat mutatiōe aut uersura. Sparta lacedemōe dicta ē spartha a spar

Thermopyle unde

tho filio phorōei: cōditore. In thermopylis Angustias thesaliæ thermopylas uocāt græco uocabulo: pylas. n. portas nominitāt: & thermon calidum: ibi enim sunt ut inquit strabo thermæ idest calidæ aquæ herculi cōsecratæ: scribit Liuius libro. xxxvi. iugū thermopylarum ita mediam græciam dirimere ut apenini dorso italia diuiditur: & quia calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt ideo inquit thermopylæ locus appellat᷑ nobilis lacedēonioꝝ aduersus psas morte magis memorabili: q̃ pugna leonidas. n. rex lacedēoniorum cum tercētis laconibus angustias thermophilarum occupauit sustētaturus ꝓcellam turbinemq̃ persarū: quorum rege

ccc. lacones in thermopylis polian drion

xerxe innumerabilis uis extremum exitiū toti græciæ minitabatur: pauci lacones strage maxima persarū facta ad postremū non uicti sed uincēdo fatigati inter igentes stratorum hostium cateruas ceciderunt qnod dolo ephilatis factū est qui barbaros intra thermopylas accepit cū illis per montana semitam ostendisset factū est commune cunctorum lacedemoniorum sepulchrum quod polyandriū appellant a multitudine uirorum in cuius columela dictichon hoc quod refert Cicero

Apud iferos cenabimus

Ad cenā renūciassem

isculptum legebatur a simonide poeta Conscriptum luculenta spetiosaq; cōtrouersia ē apud Seneca de trecentis laconibus deliberātibus an fugientibus reliquis græcis ipsi quoq; thermopylas linquere debeant in qua dixit Cestius declamator. Si uincere xerxem nō licet uidere liceat uolo scire quē fugiam uictor quoq; stratorius decenter inquit. Trecēti sumus sed uiri sed armati sed lacōes sed ad thermopylas nūquā uidi plures trecentis. Apud inferos cenabimus apophthegma apud eruditos celebratissimum græce Plutarchus sic inqt. τοῖσ στρατιώταισ πρηγγειλεν αριστοποιῆσθαι ὡσ ἐν ᾅδου δειπνοποιησομένουσ ides milites monuit prandere tanquā apud iferos cēaturos cū xerxes scripsisset ad leōidam mitte ad me arma rescripsit ueni & accipe dixit facetus declamator & scurra ad prandiū promisissem ad cenam renunciassem Seneca in epistolis moralibus at ille leonidas qui fortiter illos allocutus est sic inquit commilitones prādete tanq̃ apud inferos cenaturi non in ore creuit cibus nō hesit in faucibus nō elapsus ē manibus alacres ad prandiū illi promiserant & ad cenam. Dum lygurgi leges uigebant Lacedemon lumē quondam græciæ usq; adeo florentissima extitit q̃diu usa est lycurgi legibus quas in annum quingentesimum obseruarunt ubi numus spartam influxit auaritia in explebilis inuasit lacedemonios qua pythius appollo dixerat olim spartam perituram & ita paulatim senescentibus bonis moribus ex imperio in seruitutem ceciderūt.

In ūbra pugnabimus.

Equibus unus plutarchus hoc dictū attribuit ipsi leonidæ qui græce dixit υπο σκιᾳ μαχεσομεθα idest sub umbra pugnauimus. Qualis tandem lacena. Virilitatis lacenarum feminarum dicta fact aque

sempiternum malum. nam uitæ miseræ mors finis esse uidetur. mors si est misera finis esse nullus potest: sed quid ego Socratem: aut Theramenem præstantis uiros uirtutis & sapientiæ gloria cōmemoro: cum lacedæmonius quidam cuius ne nomen quidem proditum est: mortem tantopere cōtempserit: ut cum adduceretur damnatus ab ephoris: & esset uultu hilari atq; læto dixissetque ei quidam inimicus. Contemnis ne leges Lygurgi? responderit. ego uero illi maximam gratiam habeo. qui me ea pena mulctauerit: quam sine mutatione & sine uersura possem dissoluere. O uirum sparta dignum: ut mihi quidem qui tam magno animo fuerit innocens damnatus esse uideatur. Talis īnumerabilis nostra ciuitas tulit: sed quid duces & principes nominem? Cum legiones scribat. Cato sæpe alacris in eum locum profectas unde redituras se non arbitrentur: pari animo lacædemonii ī thermopylis occiderūt. In quo Simonides: dic hospes spartæ: nos te hic uidisse iacentes: dum sanctis patriæ legibus obsequimur. Quid ille dux Leonidas dicit: pergite animo forti lacedæmonii. hodie apud inferos fortasse cœnabimus. Fuit hæc gens fortis: dum lygurgi leges uigebant. E quibus unus: cum persis hostis in elloquio dixisset glorians: solem præ iaculorum multitudine & sagittarum umbra non uidebitis. In umbra igitur inquit pugnabimus. Viros cōmemoro.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

multa documento sunt:quædam cum audisset filiũ in acie fortiter præliantem interiisse meus inquit eras. At cũ de altero filio accœpisset eum præ metu fugisse:fugaq; icolumẽ:euasisse.οὐ γάρ ἔφη ἦσθα ἐμός:nõ eras inquit meus. Alia cum filiũ clypeo obarmaret: τέκνον ἔφη ἢ τὰυτ ἂν ἢ ἐπὶ ταυτᾶ quod ausonius duobus his uersiculis elegãter expræssit. Mater lacena clypeo obarmans filiũ:cum hoc inquit aut in hoc redi. Alia filium claudum præmittens ad pugnam:τέκνον εἶπε κατὰ βῆμα τῦς ἀρετῆς μεμρύσο.idest filii ĩquit per singulos gradus memẽto uirtutis:hæc autem de qua loquitur Cicero:sepeliens filium dixit A niculæ q̃ gratia peperi filium ut pro sparta moreret̃ hoc mihi contigit.

Nõ eras meus
Cum hoc aut in hoc

Qualis tandem lacæna q̃ cũ filiũ ĩ prælium misisset & interfectũ audisset:iccirco inquit genueram ut esset qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Estote forte:& duri sparcitate:magnam habet uim reipublicæ disciplina. Quid cyreneũ Theodorum philosophum non ignobilem:nõne miramur cui cum lysimachus rex crucem minaretur. Istis quæso ĩquit ista horribilia minitare purpuratis tuis. Theodori quidem nihil interrem humi'ne:an sublime putrescat cuius hoc dicto admoneor:ut aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum existimẽ: rem non difficilem his præsertim cognitis:quæ de nihil sentiendo paulo ante dicta sunt. de qua Socrates quidem quid senserit apparet in eo libro in quo moritur:de quo iam tam multa diximus cum enim de immortalitate animorum disputauisset:& iam moriendi tempus urgeret:rogatus a Critone quem admodum sepeliri uellet. multam uero inquit operam amici frustra consumpsi. Critoni enim nostro nõ persuasi me hinc auolaturum:neq; quicquã me relicturum:uerumtamen Crito si me assequi potueris:aut sicubi nactus eris. ut tibi uidebitur sepelito. Sed mihi crede:nemo me uestrum cum hinc excessero:consequetur. præclare id quidem qui & amico permiserit & se ostenderit de hoc toto genere nihil elaborare. durior Diogenes & id quidẽ sentiẽs. sed ut cynicus asperius proici se iussit ĩhumatũ. tũ amici uolucribus ne & feris? minime uero inquit:sed bacillũ prope me quo abigã:ponitote. q poteris illi:nõ enim sentiẽs. quid igitur mihi ferarũ laniatus oberit nihil sentienti? præclare anaxagoras:q cũ lã

Quid cyreneum theodo:de hoc Seneca in libro de tranquilitate uitæ sic refert minabat̃ theodoro philosopho tyrannus mortem equidẽ & sepulturam:habes ĩquit cur tibi placeas hemĩa sanguinis in tua potestate ẽ. Nam qđ ad sepulturam o te ieptum si putas mea ĩteresse supra terram aut ĩfra putrescam eiusdem meminit Valerius qui ꝑ illo:hemina sanguis ĩ tua potestate ẽ reposuit aliud neq; minus elegãs neq; minus mẽorabile:dixit n. uero magnifica res tibi cõtigit:qa cã cantharidis uim assecutus es. Cãtharides autẽ sunt uermiculi ficoꝝ & piri & cynacãthæ & rosæ uenenati:quarũ uenenum in q̃ parte sit nõ cõstat inter auctores:alii in pedibus eẽ dicunt. Conuenit tantum pennas earum auxiliari & pro remedio esse. Cossinum æquitem Romanum medicus interemit præparato cantaridum potu. Cantharides obiectæ sunt catõi uticensi ceu uenenũ uendidisset in auctiõe regis cypri:quoniã eas sestertiis. lx. addixerat. Caius carbo accusãte Lu. Crasso cantharidas sumpsisse dicit̃ id genus necis Ouidius inimico ĩpræcatur cum ait cantharidũ succos dãte parente bibas. Hieronymus in hanc sñiam. Ne magnopere glorieris si facias quod Scorpiones facere pñt & cantharides. In quo moritur:phedõ significatur cuius testimoniũ idẽtidem iã citauimus. A critone:hic atheniẽsis philosophus unus oĩum maxime eximio quodã amore socrati affectus:cuius ita curam ægit ut nũq̃ aliquit ex his:quæ sunt ad usum necessaria illi deesse pateret̃. Neq; quicq̃ mei relicturum:Verus Socrates erat animus:qui & hõ interior dicitur:cũ exterior homo sit uasculum & receptaculum. Moriẽs ergo nihil sui relicturum esse se ait ĩtelligi:uolens animũ euolaturum:& nihil sensus ĩ cadauere permãsurum:apud Platonem ait Critoni ne me deplores uidens corpus meum uel cremari uel sepeliri & sub terram condi & ita demõstrat ad corpus tantũ pertinere sepulturam cum ad animum siue moriatur siue uigeat nihil pœnitus pertineat nisi credere uelimus erraticos esse manes insepultorũ. De hoc toto genere Aĩt diuus Augustinus quod & in decretis canonicis. xiii. Q. secunda repetitũ est omnia ista idest curatio funeris cõditio sepulturæ pompa exequiarum magis sunt uiuorum solatia q̃ subsidia mortuorum. Proici se in humatum Cynica secta q̃ a canibus quorum mores imitatur nomen traxit explosa est ueluti aspera nimis & inuerecunda cuius principes fuerunt hercules antisthenes & diogenes:qui ut ĩquit Hieronymus hemerobios uulgo appellatus est q̃si diatii uictus cibum in diem poscens:obiit ferme nonagenarius:cum bouis crudum pedem comedisset:alii dicunt eum continuisse spiritũ atq; ita expirasse. Alii cum polypũ canibus diuidere uoluisset morsum in cruris neruo accœpisse atq; ex eo defunctũ eẽ:aiunt quidam illum cum moreretur mandasse ut cadauer suũ in sepultum proiiceretur:ut omnes bestiæ participes ipsius essent:in tumulo diogenis erecta fuit columna:in cuius apicæ causis ex lapide pario sculptus uisebatur ad cynicũ philosophum significandum. Bacillum:baculum siue scipiõem. Illi:Scilicet dixerunt. Qui:idest quomodo. Præclare anaxagoras:hic dicebat se Solis & Lunæ ac Cæli uidẽdi causa natum esse. Clazomenius fuit in physicis præcellens:lampsaci periit:ubi

Exẽplũ theodori cantharidis uĩ assecut°
Criton
Hõ iterior hõ exterior
Solatia
Cynicia moribus caninis
Hemerobios
diogenes Canis in sepulchra.
Anaxagoras.

interrogantibus eum primoribus lampsacenis:nunqd mãdaret iussisse fertur ut pueri quot annis luderẽt
eo mense::quo decessisset:cui defuncto lampsaceni sepulchrum extruxerunt:hic niuẽ nigrã dixit esse. Cla
zomenas :ciuitas est ioniæ asiathicæ:quã condidit paralus. Ad currũ religatum : Virgilius ter circũ iliacos
raptauerat hectora muros :scribit Homerus in.xxii.iliados hectora alligatũ fuisse currui ab achille perfora/
tis pedũ neruis a calcaneo ad altum:& loro bubulo transmisso:tractumq; capite in terram pendulo: & cæsa
Hector tractus
rie fœdata:idem tradit in.xxiiii.cadauer hectoris ter tractũ esse ab eodem achille circa sepulchrum patrocli:
iunctis ad currum æquis : ex hac homerica
snĩa enodauimus hoc anno nodum prius
Nodus ouidii dissolutus.
ĩenodabilem apud Ouidium:cũ deuotoriũ
in ibin carmẽ publicæ profiteremur: ubi hi
duo uersus legũtur : utq; uel euridamas ter
circumbusta thrasylli est : larisseis raptus ab
hoste rotis enarratores multa qdem sagaci
ter uestigãt:sed friuola omnia & meras nu/
gas efficiũt: nos diximus significari i d sup/
plicii genus quo defunctus hector affectus
est ab achille ter tractus circa bustũ patrocli:
ubi eurydamas ꝓ hectoræ.& thrasyllos pro
Eurydamas thrasyllus
patroclo optimis epithetis accipiuntur:græ
cæ enĩ eurydamas dicit᷑ latæ domãs : quod
epitheton quadrat hectori ueluti domitori
qui uirtute cũcta domitabat subiugabatq;:
thrasyllos uero temerarium significat & au
dacem:quod cõuenit patroclo: nam teme/
ritas plerunq; infœlix est ita apud Virgiliũ:
turnus audax cognominatur cuius exitus
fuit infortũatus. Iam sensus Ouidii eluces/
sit cũ imꝑcetur ita ter trahi inimicũ ut tract᷒
est hector circa tumulum patrocli Vidi ui/
dereq;. Verba sunt ex antiqua tragedia quæ
dicebãtur uel ex ꝑsona hecubæ matris uel
andromaches uxoris quas ambas flebili
ter lamenrãtes facit Homerus. Immo enĩ
uero corpus actius tragicus poeta scripsit in
tragedia quemadmodũ achilles corpus he
ctoris reddebat patri prião qd latissime cãit
Hõerus libro illiados nouissimo itaq; apud
actium tanq̃ inductus achilles sapiens sapi/
enter loqtur dicẽs se reddidisse corpus pria
mo hectorẽ abstulisse.cũ cadauer nõ sit hõ:
Mortuus hõ hõ nõ ẽ
sed ipse aĩus:uñ hector mortuus hector nõ
erat uerus ãt hector fuerat aĩa hectoris quã
nece abstulerat achilles. Ecce alius e terra:
ĩ ãtiqua tragedia quæ ad posteros ut multa
alia nõ peruenit ĩducebatur polvdorus ob
truncatus a polymestore exiens ab ĩferis &
dormiẽti ilionæ apparens quã matrẽ appel
lat:rogatq; ut natũ sepeliat exorit᷑ dubitatio
quo mõ matrẽ appellet ilionã:qui filius fuit
Mater te apello
hecubæ nisi alius significetur. Mater te ap/

pasci moreretur :quærentibus amicis uellet ne cla/
zomenas:in patriam siquid accidisset:auferri nihil
necesse est inquit.undiq; enim ad inferos tantũdem
uiæ est.totaq; de ratione humationis unam tenen/
dum est. Ad corpus illam pertiere siue occiderit ani
mus siue uiget.in corpore autem perspicuum ẽ uel
extincto animo:uel elapso nullũ residere sensum.
sed plena errorum sunt omnia.trahit Hectorem ad
currum religatum Achilles:lacerari eum & sentire
putat:credo ergo hic ulciscitur ut quidem sibi uide
tur. At illa sicut acerbissimam rem mœret. Vidi ui/
dereque me passi sunt ægerime Hectorem curru q̃/
driiugo raptarier. Quem Hectorem:aut quandiu
ille erit hector. Mellius Actius:& aliquando sapiẽs
Achilles immo enim uero corpus Priamo reddidi:
Hectorem abstuli:non igitur Hectora traxisti::sed
corpus quod fuerat Hectoris. Ecce alius exoritur e
terra:qui matrem dormire nõ sinat mater te appel/
lo:tu quæ curam somno suspenso leuas:neque te
mei miseret:surge & sepeli natum.hæc cu prϾssio &
flebilibus modis:qui totis theatris mœsticiam infe
rant concinuntur:Difficile est non eo qui inhuma
ti sunt miseros iudicare priusquam feræ uolucres
que:metuit ne laceratis membris minus bene utat:
ne combustis non extimescit. Heu reliquias semias
si regis denudatis ossibus per terram sanie delibu/
tas fœde diu uexarier.non intelligo quid metuat:
cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. tenẽ
dum est igitur nihil curandum esse post mortem:
cum multi inimicos etiam mortuos puniant exe//
cratur luculentis sane uersibus apud Ennium Thy
estes. Primum ut naufragio pereat Atreus Durum

pello uerba tragedie quibus anima polydori dormientẽ ilionã compellat rogans ut sæpeliat᷑. perinde atq;
sepultura pertineat ad defunctum in quo nullus est sensus ex quo Cicero taxat ĩeptias poeticas. Oratius ĩ
sermonibus memini hoꝝ uerborum hisce uersibus. Cũ ilionam edormit catienis mille ducentis mater te
appello clamantibus. M. Tullius in hortẽsio. Quid iliona somno illo mater te appello nõne illa credit filiũ
locutũ uere experrecta etiam crederet. Modis uersibus. Priusq̃ feræ uolucresq;. Continuat᷑ textus ex trage
dia sub persona polvdori. Heu reliquias semiassi regis. Verba ex poemate uetustissimo qbus cõquæstio ẽ
Monodium. Synodum. Luculẽtias.
lamentatio quod regis cadaueri defuerit legitima crematio iaceatq; remicrematus ex quo appellat᷑ semias
sus quasi semiustulatus & quod eius reliquiæ madẽtes sanie crudeliter diuexarẽtur. Duos septẽnarios uer
sus & modos traicos ex septẽmetris concinnatos. Ad tibiam chorus in tragedia qui cõticuit in comedia
canebat ĩter actores comediarum ad tibiã tibiis mõ paribus mõ ĩparibus quod significat monodiũ unicã.s.
tibiã & svnodiũ utrãq; tibiã. Luculentis speciosis & bonis a luce deductum nomẽ a luculẽto fit luculẽtias
qua dictiõe usi sunt ueteres. Apud enniũ thyestes talis ab ennio scripta ẽ fabula de thyeste qualẽ a Seneca

luculenter scriptā uulgo lectitāt. Talis iteritus:perire naufragio grauissimum est acerbissimumq3:quia aia ignea est & extingui uidet' in elemēto cōtrario. Euisceratus uisceribus lācinatis discerptus excarnificatusq3 Virgilius cōprensamq3 tenet pedibusq3 euiserat uncis. Tabo corrupto sanguīe Virgilius & terrā tabo ma culāt sunt.n.hæc carmia enniana. Portū corpis:optat thyestes ut isepultus iaceat frater atreus sempq3 inqe tus sit tanq̄ sepulchrū sit portus corpis & q sepultus est qescat. Magna culpa pelopis:ludit more suo festiui ter Cicero tanq̄ culpa pris pelopis ieruditus idoctusq3 thvestes filius ipræcet' atreo fri illa q pinania sunt & Tabo.

hoc sane talis enim interitus non est sine graui sensu.Illa inania ipse summis saxis fixus asperis euisceratus latere pendens:saxa spargens tabo sanguine atro:non ipsa saxa magis sensu omni uacabūt:quā ille latere pendens. Cui se hic cruciatum censet optare quam essent dura si sentiret:Nulla sine sensu sunt Illud uero perquam inane. Neq3 sepulchrū quo reci piat habeat portum corporis:ubi remissa humana uita corpus requiescat a malis. Vides quanto hæc ī errore uersentur. Portum esse corporis & requiescere in sepulchro putat mortuū. Magna culpa Pelopis.qui non erudierit filium nec docuerit quatenus esset quodq3 curandum.sed qd singulorū opiniones animaduertā:nationum uarios errores pspicere cū liceat:Cōdiunt egyptii mortuos & eos domi seruāt pſæ ēt cæra circūlitos cōdiūt ut q̄ maxime pmaneant diuturna corpora. Magorum mos ē nō humare corpora suorum:nisi a feris sint ātea laniata.In hyrcania plebs publicos alit canes:optimates domesticos.Nobile autem genus canum illud scimus esse sed pro sua quisq3 facultate parat a quibus lanietur eamq3 optimā illi esse censent sepulturam. permulta alia colligit Chrysipus ut est in omni historia curiosus:sed ita tetra sunt quidem:ut ea fugiat & reformidet oratio.totus igitur hic locus est cōtemnendus in nobis non negligendus in nostris ita tamen ut mortuorum corpora nihil sentire sentiamus.Q uantum autem consuetudini famæq3 dandum sit id curent uiui.sed ita ut intelligant nihil ad mortuos pertinere.sed profecto mors tum æquissimo animo appetitur cum suis laudibus uita occidens consolari potest. Nemo parum diu uixit:qui uirtutis perfecte perfecto functus est munere. Multa mihi ipsi ad mortem tempestiua fuerunt quæ utinam potuissem obire. Nihil enim iam acquirebatur.Cumulata erant officio uitæ.cum fortuna bella restabant. Quare si ipsa ratio minus perficiet ut mortem negligere possimus: at uita acta perficiat: ut satis,superq3 uixisse uideamnr. quanquam enim

oppido q̄ friuola qd. n ianius isipientiusq3 esse pōt q̄ p dolorē optare ut fr̄ careat sepulchro cū ad defunctū nihil sepultura ptineat ita ut nō imerito laudet' illd uirgilianū facilius iactura sepulchri.Licuitq3 lucano plausibiliter dicere. Cælo tegit q nō hēt urnā. Diserte quoq3 mecenas ait.Nō tumulū curo sepelit natura relictos.Ex ioue pgnatus tantalus ex tātalo ort⁹ pelopes ex pelope sati thyestes & atreus a pelope dicta ē pelopōnesus q ex phrygia ducto secū populo a suo noīe i didit nomē pelopōneso ab eodē dicti sūt pelopide reges græciæ pelopis successores de qbus ē illud i prisco carmie qd usurpat Cicero ne nomē audiā pelopidarū. Cōdiunt egyptii mortuos herodotus diodorus cæteri copiose pscribūt queadmodū egiptii cadauera educto cerebro oibusq3 itestis expurgatis cōplēt cōdiūt ue myrrha pura & casia cæteris excæpto thure odoribus ubi hæc fecere saliūt nitro & sale. Nā ut ait Plinius defūcta & putrescētia ita uēdicat sal ut durēt ea p secla.Idē aliubi tradit.Corpa defunctoꝝ perfusa cedro seruari in egypto mel quoq3 auctore columela.Exanimū corpus hoīs p annos plurimos inoxiū cōseruat.Deprēsū quē dā oli aiūt salinariū coeūtē cū recēti cadauere muliebri ꝑterea egyptii ligneā hoīs effigiem faciūt itra quā iserūt mortuū iclusumq3 ita thesaurizāt.Eoꝝ quoq3 mos ē ut in cōuiuio circūferat' mortuus e ligno factus quē singulis cōuiuaꝝ demōstrās ait qspiā bibe & oblectare talis post mortē futurus hoc ē qd intelligi uoluit silius in. xiii. punicoꝝ sic scribēs.Egyptia tellus claudit odorato post funus stantia saxo corpora & a mēsis exanguē haud separat umbrā. Cera circūlitos. Strabo libro.xv.scribēs de moribus psarū sepeliūt inquit corpa cera oblinētes magnos isepultos auibus edendos dimittūt hi cum matribus ex patrio more cōgrediuntur ob hoc dixit Catullus.Nā magnus ex matre& gnato gignātur oportet. Si uera ē psaꝝ ipia religio. Hircania alit canes.Silius probatū est hircanis adhibere canes honos icitus refert bactrianos qui iā senio morboue cōfecti sint uiuētes adhuc cāibus apponi ad hoc ipsum de idustria enutritis quos sepulcrales uocāt. Per multa alia hiberoꝝ ātiquus mos fuit ut uulneribus corpora defunctorū lanianda obiectarēt pōtici exhausto cerebro capita myrrha condiunt & ita diutissime seruāt.Scytæ cadauera truncis suffixa relinquunt.Garamantes arenæ nudos infodiunt. Chrysippus: hic dictus ē fulcire porticū stoicoꝝ:scripsit uolumia ultra septingēta.Dicere solebat appollodorus si qs tollat de chrysippi libris q aliena sūt cartha illi uacua relinqret' periit risu cū asinū uidisset ficos edentē sunt q dicant austu uini dulcis strāgulatū iteriisse. Hic locus. De sepultura & humatiōe. In nobis uiuentibus. In nr̄is

Nihil ad defūctum sepultura Pelopidæ. Cōditura cadauerum egyptia Sal. Seruāt cadauera. Mel. Effigies mortuī in conuiuio. Locus silii

Canes sepulcrales. Ritus sepeliē di uarii. Chrysippus Periit risu.

in defunctis. Id currẽt uiui:ptinet ad uiuos funerare suos ꝑ facultatibus & dignitate defũcti: qđ & iuriscõ
sulti testat̃. Mihi ad mortẽ tẽpestiua:ĩ pria philippica ĩ hãc sñiam sic scribit mihi fere satis ẽ qđ uixi uł ad eta
Scitum tẽ uel ad gloriã:idẽ alibi.Negãt posse mortẽ ĩmaturã eẽ cõsulari:q̃to nũc ĩquit uerius negabo seni mihi uero
đclama pr̃es cõscripti iã ẽt optãda mors ẽ pfũcto rebus eis q̃s adeptus sũ q̃sq; gressi:mĩme omittẽdũ ẽ scitũ illud decla/
toris matoris cestii:qđ ob elegãtiã cõcinitatẽq; sñiæ hñdũ est in ore & ĩ pectore:sic.n.ĩquit. Si ad desideriũ populi
respicis Cicero qñ pieris paꝝ uixisti:Si ad res gestas satis uixisti.Si ad iniurias fortunæ & p̃sentẽ reipu.statũ
nimiũ diu uixisti:si ad memoriã opeꝝ tuoꝝ

Gloria uirtutis Cõsectanea.
sp uicturus es. Tãq̃ umbra sequit̃:sicut cor
pus umbra sp comitat̃ nec unq̃ diuellit̃ ita
uirtutis gł'ia comes ẽ & iugis cõsectãea:plau
tus ĩ cassina decretũ est mihi q̃si umbra quo
quo ibis tute pseq. Ligurgũ carere gł'ia:q̃/
uis ĩ mortuis nullus sit sẽsus:tñ p̃cellẽtes uiri
nõ uident̃ carere gloria suaꝝ uirtutũ q̃s ĩ ui
ta p̃stiterũt ut lygurgus & solõ nomothetæ

Nomothetæ.
.i.legiferi.Dici nõ possint carere gł'ia legũ:q̃s
sanctissimas cõdiderũt:sicut scientes bellicæ
uirtutis gloria militari mĩme careĩ dñr. Añ
enĩ salaminã.In prio de officiis: sic refert q̃/
uis enĩ themistocles iure laudet̃ & sic eius
nomẽ q̃ solonis illustrius citetur q; salamis

Salamĩ
clarissimæ testis uictoriæ.Est auten salamin
insula ciuitasq; iuxta eiusdẽ nominis in cõ
finio atheniensiũ megarensiũq; sita:de cui⁹
ꝓprietate usq; ad interitũ armis iter se dimi
cauerũt:altera fuit ĩ cypro q̃ nihil ad rẽ. Leu
ctra tollet̃: Epaminũdas apud leuctra boe/
tiæ ciuitatẽ cũ deombroto duce lacedemõi
orũ cõfligẽs affecit eos plaga pestifera adeo
ut lacedemõioꝝ opes corruerint ex eo.n.
tpe pricipatũ græciæ amissum ultra repara
re nequerũt.Dicere solebat epaminũdas or
bũ se nõ tamẽ sine liberis mori & ex se natã
reliq̃re pugnã leuctricã. Duos scipiões: pu
bliũ & Gn.qui ĩ hispãia iterierũt. Maximũ:

Scutũ romanoꝝ fabius.
fabiũ Cũctatorẽ signat qui dictus ẽ scutũ ro
mãoꝝ:qui rẽ romanã restituit nõ pugnãdo
cuius caliditate calliditas punica supata est.
Aut sũmũ bonũ: si ĩmortalis ẽ aĩus. Aut
nullũ malũ:si aĩus corpusq; oĩ sensu extĩcto
cõmoriũt̃. Diagoras olym.uictores ĩ ludis

Olympiõices.
olympiacis olympiõicas uocãt Celebrata ẽ
pherenicis fœlicitas:q̃ filia.Soror mr̃ fuerit
olympiõicaꝝ.M.Tullius ĩ oroне pro lucio
flacco refert:qđ apđ græcos eẽ olympiõicẽ
ĩudicat̃ ꝓpe maius & gloriosus q̃ romæ tri
umphasse.De hocrhodio diagora celebrata
historia ẽ.& mẽinit gellius ĩ.iii.noctiũ attica
rũ.Is diagoras tris filios adolescẽtes habuit
unũ pugilẽ:alterũ pãcratiastẽ tertiũ luctatorẽ
eosq; oĩs uidit uicere:corõariq;:eodẽ olĩpie

Historia diagoræ
die:& cũ ibi eũ tres adolescẽtes ãplexi coro
nis suis ĩ caput p̃ris positis sauiarẽt̃: cũq; po
pulus gratulabũd⁹ flores ĩ eũ iaceret ibi ĩ sta
dio ĩspectãte:populo ĩ osculis atq; ĩ manib⁹

gaudio periit Diagoras
filioꝝ gaudio aĩam efflauit. Morere fœlici
tas ẽ ĩ fœlicitate mori:ut inquit seneca.Opi
namur eos.s.mortuos. Orbati p̃uati uidua
ti. Vt mo.cu.quoniã asserebat̃ ĩmortalitas
aĩoꝝ & mors bonũ eẽ nõ malũ. Posterior q̃
disseruit si aĩa mortalis ẽ mortẽ nõ eẽ malũ
Rhetorum epilogum apđ græcos epilogi

sensus abierit tñ sũmis & propriis bõis & laudis &
gloriæ q̃uis nõ sentiãt mortui non carẽt. & si enim
nihil in se habeat gloria cur expetat̃:tñ uirtutem tã
quã umbra sequit̃:uerũ multitudinis iudicium de
bõis si qñ est magis laudandũ est quã illi ob eã rem
beati.nõ possum aũt dicere quomõ hoc acciperetur
Lygurgũ Solonem legũ & publicæ disciplinæ care
re gloria.Themistoclem Epaminundã bellicæ uir/
tutis ante enim salaminã ipsam Neptunus obruet
quã salamini trophæi memoriã.priusq; boetia leu
ctra tollentur:q̃ pugnæ leuctricæ gloria.multo.n.
tardius fama deseret curiũ fabritiũ calatinũ duos
scipiões:duos affricanos.maximũ:Marcellũ:Pau/
lũ:Catonem:Lelium innumerabiles alios. quorũ
similitudĩem aliquã q arripuerit:nõ eam fama po/
pulari sed uera bonorũ laude metiens. fidenti aĩo
si ita res fert gradiet̃ ad mortem:in q̃ aut summũ bo
nũ aut nullũ malũ esse cognouimus. secũdis uero
suis rebus uolet etiã mori:nõ enim tã cumulus bo
norũ iucundus esse põt q̃ molesta decessio hãc sen/
tentiã significare uidetur laconis illa uox qui cum
rhodius diagoras olĩpiõices nobilis uno die duos
suos filios uictores olympiæ uidisset. accessit ad se
nem & gratulatus:morere dyagora inquit: nõ.n. ĩ
cælũ ascensurus es magna hæc:& nimium fortasse
græci putant uel tum potius putabant.isq; qui hoc
Dyagoræ dixit permagnum existimans patrem cũ
duobus filiis tris olympionicas una ex domo pro
dire cũctari illũ diutius in uita fortunæ obiectũ in
utile putabat ipse ego aũt tibi q̃dem quod satis esset
paucis uerbis ut mihi uidebat responderã.Concel/
seras.n.nullo in malo mortuos esse sed ob eam cãm
contendi ut plura dicerẽ qđ ĩ desiderio & luctu hæc
est consolatio maxĩa.nostꝝ.n.& nr̃a causa susceptũ
dolorem modice ferre debemus ne & nosmet ipsos
amare uideamur.illa suspicio intollerabili dolore
cruciat si opinamur eos q̃bus orbati sumus:esse cũ
aliquo sensu ĩ his malis q̃bus uulgo opinãt̃.Hãc ex
cutere opinionẽ mihimet radicitus uoluit eoq; fui
fortasse lõgior.A.Tu lõgior:nõ mihi q̃dẽ.p̃or.n.ps
orõis tue faciebat ut mori cupẽ.Posterior ut mõ nõ
nolle mõ nõ laborarẽ. Oĩ ãt rõne illđ certe perfectũ
ẽ:ut mortẽ nõ ducerem in malis.M.nũ igr̃ ẽt rheto/

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

noiantur:q̄ a nobis cōclusiōes:q̄ pars orōnis nouissima ē:quā quidā cumulū:porationē alii uocāt:doctores rhetorici tripartitū epilogū siue porationē faciūt cōstāt ē ex enumeratiōe:amplificatiōe:& cōmiseratiōe:per enumerationē fit re℞ repetitio:q̄ græce dr̄ ανακεφαλαιωσισ.i.ut iterptat̄ Augustius recapitulatio. Decurrēdū.n.ē p capita & q̄ breuissime repetēdū:p āplificationē concitant̄ ai audito℞:p cōmiserationē flectunt̄ ad misericordiā:poratio plurimū pollet in orone.M.Tullius cū oibus eloquētiæ ptibus tū in porādi munere fuit eminētissimus:adeo ut illi poratione oēs oratores reliquerēt ob excellētiā. Artē:rhetoricā oratoriāq;.

Epilogus Peroratio. Ancephaleosis

rum epilogū desideramus an iā hāc artē ,plane reliquimus. A. tu uero istam ne reliq̄ris quā sp ornasti. & q̄dem iure: illa. n. si uere loqui uolumus te ornauerat. sed q nā est iste epilogus: hēo. n. audire qcq̄d est. M. deorū immortaliū iudicia solēt ī scholis proferre de morte. nec uero ea fingere ipsi: sed herodoto auctore aliisq; pluribus Primū argiæ sacerdotis Cleobis & Biton filii predicantur. nota fabula est. Cū enim illā ad solemne & statutū sacrificiū curru uehi ius esset satis lōge ad oppido ad fanū moraren turq; iumenta: tunc iuuenes ii quos modo noiaui ueste posita corpora perunxerūt: ac iugum accesserūt: ita sacerdos aduecta in fanū. cū currus esset ductus a filiis precata a dea dicitur: ut illis pmiū daret pro pietate: q maximum hoi dari possit adeo post epulatos cū mr̄e adolescente somno se dedisse māe iuentos esse mortuos: simile pcatione Trophōius & Agamedes usi dicunt: q cū Apollini Delphis templū exedificassent. uenerantes deū petierūt mercedē nō paruam q̄dem opis & laboris sui nihil certi. sed q̄d optimū homini. Quibus apollo se id daturum ōndit post eius diei diem tertiū: q ut illuxit mortui sūt reperti iudicauisse deū dicūt & eū q̄dem deū cui reliq dii cōcessissent: ut pter ceteros diuinaret mortem esse optimū hoi. Fert ēt de sileno fabella q̄dam q cū a Mida captus esset hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribit. Docui se regem nō nasci hoi lōge optimū esse: proximū aūt q primū mori. Qua ē usus sententia in Cresp ōte Euripides nam nos docebat cœtus celebrantes domū lugere ubi eēt aliqs in lucem editus hūanæ uaria uitæ reputātes mala. At q labores morte finisset grauis hūc omnes amicos laude & lætitia exeq simile q̄ddam est in cōsolatiōe Crantoris. Ait. n. Termaneū q̄ndam eleusiū cū grauiter filii mortē mœreret: uenisse ī sicomātiū q̄rētē q̄ fuisset tantæ calamitatis cā. huic tabelli tris hmōi uersiculos datos. Ignaris hoies ī uita mētibus errāt

Cleobis & biton:lege erodotū copiosissime explicantē hāc historiā libro prio historia℞.& nos summati libauimus ī libello de fœlicitate. Ab oppido:Argos significat.Argiui.n.erāt & argis gesta res ē:q̄ ciuitas ut ait Liuius ī medio græciæ sita ē. Multiplex fuisse argos alibi explicauimus. Ad fanū: Ad tēplū iunonis:qd̄ distabat a cītate stadia quinque & q̄dragita. Oleo punxerunt:oleū per mēbra & artus foris īfusum uigorē facit & robur ut inqt Plinius in.xxiii.de hoc fusius uberiusq; in tranqlli cōmētariis. A dea iunone: Mane iuentos mortuos:optius hic obrigit Cleobi & bitōi uitæ exitus:ut ait Herodotus:p quē deus iudicauit satius eē hoī mori q̄ uiuere. Trophonius & agamedes ho℞ mētio fit a Strabone libro nono:a quibus tēplū apollinis delphici in statuatū fuisse demonstrat. Celebratū ē oraculū trophonii a trophonio fatiloquo dictū:olim.n.diuinatores erāt ī pcio:ut īperio & cælo digni iudicarent̄:talis fuit Amphiaraus:talis mopsus talis & triphonius. Vt pter cæteros diuinaret:deus diuinatōis & fatidicus ē appollo:q ita apd Ouidi.p me qd̄ eritq; fuitq; ēq; pater.De sileno fabella:narrāt fabulæ & canit Ouidius silenū bacchi altorē ac nutriciū a rusticis phrygib⁹captū ductūq; eē ad regē: q̄ eū missum faciēs alūno reddidit:bacchus gaudens altore recepto ,p remuneratione cōcessit midæ ut qcqd corpore cōtigisset id in au℞ uerteretur eruditi īter ministros bacchi enumerant tityros satyros & silenos.

Oraculū trophonii.

Silenū bacchi altor

Nō nasci optimū: Plinius in hanc sniam itaq; multi extitere q nō nasci optimū cēserent aut q̄ ocissime aboleri. In crephonte euripides:īter tragicos poetas grecos ægregius est euripides ui & sermone:& snia℞ crebritate oratoribus cōparādus. In cuius gloriam macedōes apud quos sepultus erat ,pdicauerunt hoc carmē nulla ætate tua o euripides monumēta peribunt:hic scripsit inter reliq̄ tragediā titulo cresphontē a noīne adolescētis.cuius ī scdo rhetorico℞ mentionē fieri obseruauimus ubi usurpant̄ uerba: uel euripidis ex crephonte uel latini poetæ ab euripide mutātis:q̄ sunt hæc iniuria abs te afficior idigna pr̄.Nā si iprobū eē cresphōtē existimabas:cur me hui⁹locabas nuptiis? Sin ē ,pbus:cur talē īuita īuitū cogis relinq̄re? Nā nos do.uerba euripidis extragedia cresponte qbus ōndit natales hois lachrymis obitus hilaritate eē ,psequēdos:scdm īstitutū thracū Apd̄ quos ut Valerius solinsq; notificāt luctuosa sunt puepia:læta funera.Narrat herodotus ī terpsichore trausos thraciæ populos hoc peculiariter factitasse:q editon ī lucē puero circūsidētes eū cōploratiōe ,psequunt̄ recēsentes q̄ cūq; necesse ē illi:qd̄ uitā īgressus sit ppeti hūanas calamitates. E cōtrario hoiem fato functū p lusū atq; letitiā sepeliūt referētes:q̄ malis liberatus.In oī sit fœlicitate:qd̄ nos quoq; singulari hoc uersu cōplexi sumus hi uitæ erūnas deflent:hi funera plaudūt. In cō.crā.hūc.M.Tullius secutus ē ī cōsolatiōe filiæ.Solensis fuit habitus in exi-

cresphōtes euripidis

Luctuosa puerperia

Leta funera

Hi uitæ erūnas deflent.

Crātor

Euchinous potitur fatorum munere leto: sic fuit utilius finiri ipsiq; tibiq;. his & talibus auctoribus usi confirmant causam rebus a diis immortalibus iudicatam. Alcidamus quidam rhetor antiquus in primis nobilis scripsit etiam laudationem mortis quæ cõstat ex enumeratione malorum humanorũ: cui ratiões hæ. q exqsitius a philosophis colligunt defuerunt ubertas orationis non defuit. claræ uero mortes pro patria oppetitæ non solum gloriosæ retoribus sed etiam beatæ uideri solent: repetunt ab erichtheo cuius etiam filiæ cupide mortem expetiuerunt pro uita ciuium. Codrum qui se in medios immisit hostis famulari ueste: ne posset agnosci si esset ornatu regio ꝙ oraculum erat datum. si rex interfectus esset uictricis athenas fore. Menecheus uero non prætermittitur: qui oraculo edito largitus est patriæ suum sanguinem Iphigẽia aulide duci se immolandam iubet ut hostium sanguis eliciatur suo. ueniunt idem ad propria Harmodius ĩ ore & Aristogiton: lacedæmonius Leonidas: thebãus Epaminundas uigent ita sunt multi quibus uidemus optabiles fuisse mortes cũ gloria: q̃ cum ita sit magna tamen eloquentia est utendum: atq; ita uelut superiore e loco concionandum: ut hoĩes mortem uel optare ĩcipiant uel certe timere desistant nã

stimatiõe Homeri & euripidis admirator. Mereret. Lugeret. In sicconãtiũ: nomẽ loci ubi diuinatio exercebat̃ puto legẽdũ psychomãtiũ: ut ĩtelligat̃ locus uaticinii ubi fiebat maniũ euocatio ψυχἡ. n. aĩa ἀμαντέια: diuinatio. Euchinous nomẽ filii cuius mortẽ mærebat pr̃. Laudationẽ mortis: Quiti. i. iii. nã & sõni & mortis scriptæ laudes: quorũdã a medicis ciboꝝ. phauorinus phũs scripsit laudationẽ q̃rtanæ febris: multi quoq; nõ sophistæ solũ: sed & philosophi adorati sunt tractare m̃ias ĩopinabiles q̃s græci αλοξο ιϭ ὑπ οθε σιϭ appellãt. Repetũt ab erichtheo: ĩ orone ꝓ festio ait mortẽ quã ẽt uirgies athenis regis opinor ericthei filiæ ꝓ p̃ria cõtẽpsisse dñr ego uir cõsularis tãtis rebus gestis timerẽ. Ericthonius uulgo dictus & ab eusebio: q ab Homero Ericthe/us uocat̃. Codrũ: historia codri puagatissima ẽ testimõio trogi iustini: ualerii de quo Oratius. Codrus ꝓ p̃ria nõ timid⁹ mori Augu. i. xyiii. ĩũmati sic refert Codrus rex atheniensiũ: peloponẽsibus eiusdẽ hostib⁹ ciuitatis se ĩterficiẽdũ ignotus obiecit & factũ est: hoc mõ eũ p̃dicãt: p̃riam liberasse. Responsũ enĩ acceeperãt peloponẽses tũc demũ se superaturos: si eoꝝ regẽ nõ occidissent fefellit ergo eos hitu paupis apparẽdo. Et in suã necẽ p iurgia ꝓuocãdo. Vñ ait Virg. Et iurgia codri: hũc atheniẽses: tã q̃ deũ sacrificioꝝ honore coluerũt. Menecheus: luculẽtis uersib⁹ i. x. thebaidos copiose graphiceq; perscribit Statius papius queãdmodũ ĩ bello thebão: tiresia fatidicus dixit ad thebas liberãdas deposci a fatis nouissimũ generis uiperei: tũc menecheus creõis filius uitã deuouit ꝓ p̃riæ salutæ sibiq; ferro mortẽ consciuit seq; sup medias acies nõdũ ense remisso iecit & ĩ sceuos cadere ẽ conatus achiuos. De hoc ait satirographus q̃tũ dilexit thebas si græcia uera menecheus. Lactãtius quoq; in. iii. iqt: nã ille qui ꝓ salute ciuiũ uolũtariæ se neci obtulerũt: sicut thebis menecheus athẽis codrus romæ curtius: Iphigenia: Iphianassam appellat lucretius: cuius sanguie ductores danaũ uẽtos placuerũt: qd' & Virgi. memorat: fabulæ tradunt suppositã fuisse a Diana cerua ĩ locũ uirgis subductæ. Ad ꝓpiora: uiciniora recẽtioraq;. Armodius & aristogiton græcia miro p̃conio celebrat armodiũ & aristogitonẽ tyrãnicidas: de q̃bus historia remotior hoc ĩ loco referẽda ẽ scitu relatuq; nõ iniucũda. Armodius q̃dã athenis flore ætatis cõspicuus: quẽ aristogiton amabat hẽbatq; ĩ delitiis: de stupro appellatus ab hipparcho pisistrati filio rẽ detulit ad amatorẽ: q ꝓtinus ad ĩsidias cõuersus ad destruẽdã ꝓ uirili pte tyrãnidẽ hipparchus cũ sollicitãdo armodiũ pellicere nõ posset cõtumelia hmõi p̃secutus ẽ: sororẽ harmodii: q̃ ĩ põpa sacroꝝ canephora erat. i. cistifera: & ĩ canistro arcana mistica ferẽs sũmouit a misterio religioso ueluti ĩdignã ea dignitate. qd ægre ferẽs armodius: & ob armodiũ aristogitõ cõspirauerũt ĩ hipparchi necẽ: opeñẽtes diẽ festũ: quo panathenea: q̃ festiuitas solẽnis ẽ celebrari ex ritu debebãt: ubi dies festus aduenit forte accidit ut quidã ex cõiuratis cũ hippia tyrãno hipparchi fr̃e familiariter colloq̃ret̃. Ex quo suspicati rẽ palã factã eẽ euestigio portã ĩtroeũtes hipparchũ adoriunt̃ occidũtq;: ueꝝ ĩconsulte & ĩfœliciter: nã armodius stati mox aristogiton sũt ĩterfecti: hũc ĩmodũ pp amatoriã ĩdignationẽ Cõtumeliãq; ĩ armodi sororẽ ĩpetus ĩ hipparchũ pisistrati filiũ factus ẽ: auctor Thucidides in. yi. hoc ẽ qd' ĩtelligi uoluit Aristoteles in quito politicoꝝ scribens ob cõtumeliã sorori armodii ĩllatã & ob ip̃m armodiũ de stupro cõpellatũ factũ esse ĩpetũ in pisistratidas ab Armodio pp sororẽ: ab aristogitone pp armodiũ. Plato in dialogo cui titulus ẽ hipparchus: nõ nihil a Thucidide Aristoteleq; dissentit super hipparcho ĩterempto ab armodio & aristogitone: quoꝝ noĩa ne unq̃ seruis ĩdere liceret decreto publico atheniẽses sanxerunt quoniã ut ĩquit Aulus gellius nefas ducerent nomĩa libertati patriæ deuota seruili cõtagio pollui: subdubitat Plinius an athenienses primi omniũ armodio & aristogiton tyrãnicidis publicæ posuerit statuas. hoc quoq; addamus uelut actuariũ quod scortũ nomĩe leena lyræ cantu familiaris armodio & aristogitoni consilia eorum de tyrannicidio usq; ad mortẽ excruciata a tyrannis non prodidit quamobrem athenienses eam honore habere uolentes ne tamẽ scortum celebrasse uiderent̃ simulachꝝ aĩalis cuius nomẽ gerebat hoc ẽ leenã fecerũt atq; ut intelligeret̃ cã honoris in opere linguã addi ab artifice uetuerũt. Vel optare. Si animi immortales migrant in beatiora domicilia.

Psycomantiũ
Materiæ ĩopinabiles
Ericthei filiæ.
Historia codri
Menecheus amator patriæ
Historia remotior' d armodio & aristogitone
Canephora
Panathenea
Pisistratidæ
Ne seruis noĩa ĩderent̃
Pulchꝝ d' leena

ſi ſupremus ille dies nō extinctionē ſed cōmutationem affert loci: qd optabilius. ſin āt perimit ac delet oīno qd melius q̄ i melius uitæ laborib⁹ obdormiſcere. & ita conniuentem ſomno conſopiri ſempiterno: q̄ ſi fiat melior Ennii quā Solōis oratio. hic enim noſter: Nemo me lachrimis decoret īquit nec funera fletu faxit. at uero ſapiens ille. Mors mea ne careat lachrimis. linquamus amicis mœrorem: ut celebrent funera cum gemitu. nos uero ſi quid tale acciderit ut a deo denunciatum uideatur ut exeamus e uita læti & agentes gratias pereamus. emittiq; nos e cuſtodia & leuari uinclis arbitremur: ut aut in eternam: & plane in noſtram domum remigremus: aut omni ſenſu moleſtiaq; careamus: ſin autem nihil denunciabitur: eo tamen ſimus animo ut horribilem eum diem aliis nobis fauſtum putemus: Nihilq; in malis ducamus quod ſit uel a diis immortalibus uel natura parente omnium conſtitutum. Non enim temere nec fortuito ſati & creati ſumus: ſed profecto fuit quedam uis que generi cōſuleret humano: nec id gigneret aut alteret. Quod cum exanclauiſſet omnes labores: tum incideret in mortis malum ſempiternum: portum potius paratum nobis & profugium putemus: quo utinam uelis paſſis peruehi liceat. ſi enim reflantibus uentis reiiciemur: tamen eodem paulo tardius referamur neceſſe eſt. Quod autem omnibus neceſſe eſt id ne miſerum eſſe uni poteſt: habes epilogum ne quid p̄termiſſum aut relictum putes. A. ego uero: et quidem fecit etiam iſte me epilogus firmiorem. M. Optime inquam. ſed nunc quidem ualitudini tribuamus aliquid Cras autem & quot dies erimus in tuſculano agamus hæc & ea potiſſimum: quæ leuationem habeant ægritudinum formidinum: cupiditatum: qui omni e philoſophia ē fructus uberimus.

Marci Tullii Cicerōis Tuſculanarū quæſtionū Liber ſecundus.

NEOPTOLEMVS Quidem apd Enniū philoſophari ſibi ait neceſſe eē: ſed paucis: Nam omnino haud placere. Ego autem brute neceſſe quidē mihi eſſe arbitror philoſophari. Nam quid poſſū preſertim nihil agens agere melius: ſed non paucis ut ille. Difficile. n. eſt i philoſophia pauca eſſe ei nota: cui non ſint aut pleraq; aut oīa: nam nec pauca niſi e multis eligi poſſunt. nec q̄ pauca pcipit nō idē reliq eodē ſtudio pſeqnt. ſed i

Vel timere: ſi aī perimunt delent oēs ſenſus una cū corpe. Cōniuentē oculos claudētē: ſup quo uerbo plura ī prīo trāquilli cōmentario. Dixit. M. Tullius ī orōne ꝓ celio proh dii īmortales cur īterdū cōniuetis ī hōīnū ſceleribus maxīs. Hic noſter: Ennius.

Sapiēs ille: Solō de hoc ſupra dixīus. Vt a deo denūciatū Sicut ſocrati factū ē ueluti denūciatio a deo ſine cuius pmiſſu hic migrādū nō ē. Remigremus. Si īmortalis eſt aīa ut unde orta ē illuc reuertat. Eū diē Scilicet mortis quē Seneca uocat decretoriū: ad quē ait nō timide cōponor. quo remotis ſtrophis ac fucis de me iudicaturus ſū utrū loquar fortia an ſentiam. Natura parente oīum plinius ubiq; naturā parētē rer̄ oīum appellat. Sati ꝓgeniti. Exanclauiſſet: Exhauſiſſet tolleraſſetq; ſup quo uerbo plura ī cōmentariis apuleanis qui ꝓpe diē edēt.

Hora mortis decretoria

Natura parens rerum

Velis paſſis idē ociſſimo curſu & feſtinata celeritate trāſlatio ſumpta a nauigātib⁹ qui uelis expāſis ac plēis portū ſubeūt uolitātes paſſa uela dicius expēſa diſtēta explicata uēto tumētia ac plēa a uerbo pādo paſſū ueteres dixiſſe ñ pāſū & expaſſū ñ expāſū. A. G. ſeruiuſq; teſtat capillo paſſo eē mulieres dñr q̄ſi porrecto & expāſo & paſſis māib⁹ dixīus: qd ſignificat diductis atq; diſtētis plautus dixit diſpeſſis māibus ꝓ eo qd diſpaſſis diſtētiſq;. Tertullianus tamē oppāſſū uelut dixit ꝓ oppaſſo & extēto. Idē expāſos inquit ungulæ fodiāt cruces ſuſpēdāt ꝓ exporrectis & diſtētis. Reflātibus uētis pſtat i eadē nauigatiōis trāſlatiōe ꝓſpero. n. flatu uētor̄ qui ſecūdi dicunt ad portus puenimus optatos reflātibus uero longe reicimur a portu. Reflare. n. ē retro & īcontrariū flare: qd noxiū ē cupiētibus appellere ad portū. Idē in officiis cōſimiliter magnā inqt eē fortūæ ui i utrāq; ptē qs neſcit? Nā & cū ꝓſpero flatu ei⁹ utimur ad exitus puenimus optatos & cū reflauerit affligimur. Quod oībus neceſſe maximū ſolatiū ē iqt Seneca cogitare id ſibi acciđiſſe: qđ añ ſe paſſi ſūt oēſq; paſſuri. Et iō uidet rer̄ natura: qđ grauiſſimū fecit cōe feciſſe: ut crudelitatē fati cōſolaret æq̄litas. Itē in epiſtolis moralibus: qs iqt q̄ri pōt i ea cōditiōe ſe eſſe i q̄ nemo nō ē. Cludamus ergo hāc qōnē illa ſnīa ex diuerſis notabili. Mors miſera non eſt. Aditus ad mortem ē miſer.

Vela paſſa

Capillus paſſus

Diſpeſſis manibus

Oppanſum uelum

Reflare

Grauiſſimum. cōmūe.

Secūdæ q̄ſtionis tuſculanæ cōmētarius.

NEOPTOLEMVS. Cū philoſophia aīor̄ medela ſit Solicitudinū expultrix: cupiditatū debellatrix merito philoſophādū ē & ītēperāter i phiæ liquores īgurgitādū cuius cratera quanto crebior: q̄toq; meratior eſt tanto propior fit ad animi ſanitatē quod ſecutus. M. Tullius īprobat neoptolemū ennianū: qui ita ait: philoſophādum ē paucis nā omnino haud placet cuius uerſus atq; ſnīæ apuleius & gellius meminerunt.

Cratera philoſophie.

Enniānus Neoptolemus

Nihil agens:in hanc sententiã est ille uersiculus:dic mihi quid melius desidiosus agam? Non paucis ut ille. Au. Gellius. Enniani neoptolemi consilio utendum est:qui gustandũ de philosophia censet nõ in eã ingurgitãdũ. Neoptolemi ut tum erat:Neoptolemus græco uocabulo nouus miles significatur:quo nomine dictus est pyrrus achyllis filius:quem a colore comæ rubentis pyrrum nominari autumat seruius. Ennius purrum q̃ pyrrum dicere malebat. Pauca sepe prosunt:quantulicũq; progressus in disciplinis in genuis non parũ prosunt. Quod uitari non potest mors cunctis mortalibus qua si tantalo saxum semp impendet cuius metus funditus humanã uitam perturbat nec ullam esse uoluptatẽ liquidam puramq; relinquit ut ait lucretius.

neoptolemus nouus miles

Popularis illa famultas:summi oratoris ẽ summum oratorem populo uideri: unde ait Mar. Tullius in bruto se non dicturũ qd antigenidas dixerit:mihi cane & musis:sed mihi cane & populo uultque eloquentiam suam populo probari: & enim necesse est qui ita dicat ut a multitudine probetur eũ/dem doctis probari. Idem ĩ oratore eloquẽtiam appellat popularem. Nisi quod imitari:Zeusis picturæ in qua sibi placuerat subscripsit uersum in hanc sententiam: inuisurum sibi aliquem facilius quã imitaturum.

Mihi cane & populo

Ieiunitatem:taxat eos:qui cum grandita tem Ciceronis & illam beatissimam ac inimitabilem ubertatem imitari non possent genus ipos dicendi & ieiunum sequebant' dũ se attenuate limate:presse atticorũ more dicere existimarent:oratorum enim bonorum duo genera sunt unum attenuate pressæq;:alterum sublate ampleq; dicẽtium sed cauẽda est presso illi oratori:ut præcepit Cicero ĩ bruto inopia & ieiunitas. Genus atticorum:antiqua oratorum diuisio fuit ĩter atticos & asiaticos.ex quibus attici p̃ssi limati emuncti habebantur:nihil inane aut redũdans ferentes. Contra asiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertium genus adiecerunt Rhodium : quod uelut mediũ esse atq; ex utroq; mixtum uoluerunt. Neq; eni rhodii oratores attice presse: neq; asiane fũt abundantes optimum autẽ genus esse atticorũ nemo inficiatur:de quo Quintilianus Cicero & ceteri satis multa. Nunc. M. Tullius taxat illud itq; eos:qui dum uolunt uideri pressi & limati istar atticorum fiunt ieiuni aridi & exangues :& quod consequens ꝑ ridiculis repudiantur: subrepunt enim pro uirtutibus uitia,ꝓximitate fallẽtia. Adiutore populo:nũq̃ uolui inquit Seneca populo placere:nam quæ ego scio nõ probat populus quæ ꝓbat populus ego nescio. Paucis iudicibus:sentẽtia oratiua est. Contentus paucis lectoribus pluris eni est testimonium unius eruditi:quã sexcẽtorum ineruditorum. Dixit. Mar. Tullius sibi unicum cantonẽ esse pro centũ milibus. Et antimachus poeta cũ eum legentem omnes ꝑter platonẽ reliqssent legã inquit nihilominus:Plato.n.mihi unus istar est oium. Democritus quoq; ait unus mihi ꝓ populo ẽ. Et populus ꝓ uno:bene & ille q̃squis fuit q̃ dixit satis sunt mihi pauci:satis est unus satis est nullus qn ẽt epicurus cũ uni ex cõsectaneis studioꝝ suoꝝ scriberet hæc ego inquit nõ multis sed tibi satis .n. magnũ altera letri theatrũ sumus. Diuus Hieronymus in epistola ad marcellã sic scriptũ reliquit eruditis cõtẽtus auribus nõ magnopere cures quid ĩperitoꝝ de igenio tuo rumusculi iactitẽt subscribit huic sñiæ illud quoq; epigramatarii poetæ Me iuuat raris auribus placere. Vniuersam. s. philosophiã cuius multa sunt mẽbra. Secũdo fauẽte & cõprobãte. Vel si ea:ptẽ philosophiæ moralẽ significat q̃ peculiariter tractauit uel dogma academicorum:cuius sectæ sectator & consectaneus fuit. Mar. Tullius.

Orato rũ bonorũ genera.

Attici oratores. Rhodii

Dictũ antimachi

Vnus ꝓ populo

Dictũ epicuri

uita tamẽ occupata:atq; ut neoptolemi tũ erat militari pauca ipa multũ sæpe prosũt:& ferunt fructus sed non tantos:quãti ex uniuersa philosophia percipi possint:tamen eos quibus aliqua ex parte interdum aut cupiditate aut ægritudĩe:aut metu liberemur. Velut ex ea disputatione:quæ mihi nuper habita est in tusculano:magna uidebatur mortis effecta contentio : quæ non minimum ualet ad animũ metu liberandum. nam qui id quod uitari non potest metuit:is uiuere animo quieto nullo modo potest. sed qui non modo quia necesse est mori:uerum etiam quia nihil habet mors quod sit horrendum mortem non timet:magnũ is sibi præsidium ad beatam uitam comparat. Quanquã non sumus ignari multus studiose contra esse dicturos:q̃ uitare nullo modo possumus:nisi nihil omnino scriberẽus. & enim si orationes quas nõ multitudinis iudicio probari uolebamus popularis est enim illa facultas:& effectus eloquentiæ est audientium approbatio:sed si reperiebantur nonnulli:qui nihil laudarent:nisi q̃ se imitari posse confiderent: quiq; sperãdi sibi eundem pene dicendi finem proponerent: & cum obruerentur copia sententiarum atq; uerboꝝ ieiunitatem & famem se malle q̃ ubertatem & copiam dicerent:unde erat exortum genus atticorũ:his ipsis qui id sequi se profitebãtur ignotũ qui iam cõticuere:pene ab ipso foro irrisi:quod futurum putamus cum adiutore populo quo utebamur antea nunc minime nos uti posse uideamus:est enim philosophia paucis contenta iudicibus multitudinem consulto ipsa fugiens. eiq; ipsi & suspecta & inuisa: ut uel siquis uniuersam uelit uituperare secundo id populo possit facere. uel si ea que nos maxime sequimur conet inuadere magna habere possit auxilia reliquorũ philosophorũ disciplinis nos ãt uni

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Respōdimus i hortēsio:de hoc sic memīt libro primo de finibus:q̄q̄ philosophiæ eqdē uitupatoribus satis respōsum ē eo libro:quo a nobis phīa defensa collaudata ē cū eēt culpata & uitupata ab hortensio diuus Augustinus libro.viii.cōfessionū tradit se excitatū eē undeuigesimo etatis anno ad studia sapiæ ac phīæ lecto ciceronis hortēsio.Idē libro de btā uita.Ego īquit abusq; undeuigesimo anno ætatis meæ: postq̄ i scola rhetoris librū illū Cicerōis:q hortēsius uocat̄ accepi:tāto amore phīæ succēsus sum:ut stati ad eam me ferre meditarer. In academicis:Cicero uillā habuit quā uocabat academiā:ab exēplo platōicæ academiæ.ubi cō

Hortēsius cic. Augu. cepit philosophari lecto hortensio Academici cic

uersæ phīæ uitupatoribus respōdimus i hortēsio. pro academia aūt quæ dicenda erāt satis accurate i academicis q̄tuor libris explicata arbitrāur.tamen tantū abest ut scribi cōtra nos nolumus.ut id etiam maxīe optemus.in ipsa.n.græcia philosophia tāto in honore nunq̄ fuisset nisi doctissimorū cōtentiōibus discēsiōibusq; uiguisset.quāobrē hortor oēs q facere id possūt:ut huius quoq; generis laudē iā lāguēti græciæ eripiāt:& pferāt i hanc urbē: sicut reliquas oēs quæ qdem erāt expetendæ studio atq; īdustria sua maiores nr̄i trāstulerūt.atq; oratorū qdē laus ita ducta ab humili uenit ad sūmū ut iā qd natura fert in oībus fere senescat rebus: breuiq; tpe ad nihilū uētura uideat̄ philosophia nascat̄ latinis qdem lr̄is ex his tpibus :eāq; nos adiuuēus:nosq; ipsos refelli redarguiq; patiamur.qd hi ferūt aīo iniquo:q cæteris qbusdā destinatisq; sentētiis q̄si addicti & cōsecrati sūt:eaq; necessitate cōstricti:ut ēt q̄ nō probare soleāt ea cogāt̄ cōstātiæ cā defēdere. Nos q seqmur probabilia:nec ultra q̄ id qd uerisimile occurerit progredi possumus & refeller̄ sine ptinatia & reffelli sine iracūdia pati sumus. qd si hæc studia traducta erūt ad nr̄os ne bibliothecis qdē grecis egebimus:i qb⁹ multitudo īfinita librorū ē pp eorum multitudinē q scripsert̄ eadē.n.dn̄r a multis ex quo libros oīa refersert̄.qd accidet etiā nr̄is si ad hæc studia plures cōfluxerīt sed si possumus eos excitemus

posuit uolumīa eiusdē nois i q̄ & monumētū sibi īstaurauerat:In his aūt academicis libris disputationē p dialogū īducit cū.M.uarrōe:quē oīū facile acutissimū&sine ulla dubitatōe doctissimū noīat: ubi miro pcōio. M. Varrōis doctrinā pdicat. Iā lāguēti græciæ priscis tpibus græcia disciplīs multaꝝ artiū fuit florētissima:q̄ ætate.M.Tullii iā languescēs decoquebat. Sicut reliqs trāstulerunt: Appollonius rethor græcus cū aliqdo ciceronē audiuisset græce declamantē:diu tacitus & ex admiratōe cōticuit: mox erupit in hæc uerba: te nēpe cicero & laudo & admiror:sed græcoꝝ fortūæ me miseret cū uideā eruditionē & eloq̄ntiā:q̄ sola nobis bonoꝝ relicta erāt p te romā trāsferri. Venit ad sūmū:Ita oratius.Venimus ad sūmū fortunæ pingimus atq; psallimus & luctamur achiuis doctius unctis: Quod natura fert:naturaliter q̄cūq; puenerūt ad summū icremēiū paulopost corruāt necesse ē.Nā ut inqt decēter uereq; Lucanus:In se magna ruunt letis hūc numīa rebus crescēdi posuere modū:& ut ait Seneca laborāt magna fastigia:aliubi quoq; īquit:qcqd ad sūmū uenit ad exitū ppe est.Oīa ut Salustii uerbis utar orta occidūt aucta senescūt. Quasi addicti & cōsecrati:Tertullianus cōsecraneos appellat:sidonius cōsectaneos:q cōsecrati sūt & q̄si mācipati uni sectæ:īueniunt̄ āt tales eōplusculi:q se penitus addixerūt sectæ doctoris:ut ne digitū qdē transuersum ab eius doctrina discedāt:ut ēt ea defendāt cōstātiæ cā:q̄ tñ nō probāt:quo circa illi magis laudādi sunt:q nulli sectæ sūt addicti.Sed ex oī secta eligūt q̄ maxime pbabilia eē uideant̄:talis fuit.M.Tullius:talis oratius:q ait.Nullius adductius iurare in uerba magr̄i :quo me cūq; rapit tēpestas deferor hospes: Quītilianus in .iii'. Neq;.n.inquit me cuiq; sectæ uelut q̄dā supstitiōe ībutus addixi. Et.re.si.p.laus pbi per'deq; eruditi uiri hæc ē ut refellat̄ sine ptiacia & patiat̄ refelli sine iracūdia differētiū iter se rephēsiōes ut ait idē in prīo de finibus nō sunt uitup ādē.Maledicta cōtumeliæ.Tū iracūdie cōtinētes cōcertatōesq; i disputādo ptinaces īdignæ philosophia mihi uideri solēt.Refellere āt ē refutare & redarguere falsitatē & ut ait Dōatus arguēdo falsū oñdere ptinatia a p tendēdo dicta.In uitupatiōem cadit:cū i eo ptēdimus i quo ptēdi nō debet.ut docet.M.Varro.Acius i myrmidōibus ptinacē īqt nihil moror ptinatiā īdocti possidēt:ait nonius ptinatiā semp eē maloꝝ reꝝ:cuius snīæ reclamāt testimōia scriptoꝝ classicoꝝ:ut Senecæ q libro ultimo de bn̄ficiis uicit īquit malos ptinax bonitas:ut Liuii qui sic scribit.Vicit tñ oīa ptinax uirtus. Hæc stu.philosophiæ.Bibliothecis:legata bibliotheca q̄rūt iuriscōsulti utꝝ armariū solū an libri quoq; cōtineant̄.Nā & locū significari bibliothecā testat̄ ulpianus & armariū: sicut dicius eboreā bibliothecā emit: alias libros sicuti dicimus bibliothecā emisse.Itaq; legata bibliotheca libri & īterdum armaria debentur:quæ pleriq; bibliothecas appellant latinæ librariam uocant. Aulus gellius:forte in libraria ego Lucius paulus poeta uir memoria nostra doctissimus cōsederamus bibliothecæ ex præceptio uictruuii ad orientē spectare debēt usus enim librorum matutinum expostulat lumen.Idem in bibliothecis libri nō putrescūt.Namq; quæcūq; ad meridiem & occidentem spectant a tineis & humore uitiantur.Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita. Legimus apud scriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuisse bibliothecas in quibus fuerūt ad millia ferme uoluminum septingenta milia. Differēdi elegantia:in multis doctrina rerum est quibus disputandi nitor & loquendi splendor deest. Neque distinctæ.Insulsus & perinde ridiculus scriptor merito iudicari potest qui profiteatur se neque

Dictū appollonii. Venimus ad sūmū

Sūma ad exitū pderāt. Consecrāneū. Consectanei.

Refellere quid. Pertinacia. ptinax uirtus Bibliotheca Libraria.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

distinctæ scribere:neq; distributiõe uti scire.
Et tñ scribere uelit:cũ melius fuisset oĩno ta
cere:q̃ ĩscitiã ꝓfiteri. Vñ in uitupationẽ cato/

Albinus a catone reprẽsus

nianã iuste meritoq; icidit albius:q scribens
res romanas oĩone græca ĩ ei⁹historiæ prin
cipio scriptũ reliqt ad hãc sñiam:neminẽ suc
cẽsere sibi cõueĩre:si qd ĩ his libris paꝝ cõpo
site aut mĩus elegãter scriptũ foret:qd̃ græca
oĩo ab hoĩe romão aliẽissima eẽt q̃ cũ legis/

Næ nugatores

set Cato.næ ut inqt albĩe nimiũ nugator es
cũ maluisti culpã depcari : q̃ culpa carere: qs
te oro ppulit ut id cõmitteres: qd̃ priusq̃ fa/

Doctrina cum elegãtia

ceres peteres ut ignoref. Lectionẽ negligo
Laus cõsumati scriptoris illa ãplissima ẽ: ut
ꝓsit doctrĩa. Delectet elegantia cũ alteꝝ sine
altero trũcũ sit & mutilũ. Hic illd̃ Oratianũ:
oẽ tulit pũctũ q miscuit utile dulci lectorẽ de
lectãdo piterq; monẽdo. Aut nõ approbãt:
q platõici nõ sũt:q̃uis nõ ꝓbẽt dogmata pla
tõis tñ nõ ĩuiti legũt platõica uolũina pp ele
gãtiã singulari doctrina cõiũctã. Epicurũ &
metrodoꝝ:hic epicuri discipulus fuit.q cũ a
p̃ceptore sapiẽs appellaref repudiare noluit
tm̃ beneficiũ. Nec ipi:De se modeste loqtur

Indecora sui iactatio.

& pudẽter:oĩs.n.sui ĩdecora iactatio ẽ. Dicẽ
di exercitatio:cõtradicendo refellẽdo:cõtra
ria diserendo potissimũ ueritas elucescit: &
ĩgenium fit uegetius uiuidiusq;:& lĩgua ex/
ercitatior uberiorq;. Nostra memoria phi/
lo.M.Tullius se totũ tradidit philõi acade/
miæ prĩcipi ut ipse ĩ bruto testaf admirabili
quodã ad philosophiã studio cõcitatus cũ il
le in bello mithridatico domo ꝓfugisset ro

Anthiocus contra philonem magistrum

mãq; uenisset. Antiocus discipulus contra
philonẽ doctorẽ suũ librũ edidit differẽs cõ/
tra academicos cui operã quoq;.M.Tullius
se dedisse refert. Rethorum p̃cepta:hoc ab

Acroamatica Exoterica

Aristotele pipateticoꝝ prĩcipe factitatũ est:q
tp̃s matutinũ dabat exercẽdis acroamaticis
ita.n.uocãtur cõmẽtationes Aristotelice ĩ q/
bus philosophia remotior subtilior agitaba
tur uesptinũ uero tp̃s dabat rhetoricis me/
ditationibus q̃ exoterica.i.extraria noĩabat
matutinã exercitatiõem appellat εωφινον
περιπατον.i.diluculariã ãbulationẽ alterã
uespertinã. δειλινον idẽ poperidianã utro

pomeridiana ambulatio

que.n.tpe ãbulãs differebat. Dictioni.arti
oratoriæ. Dicere.n.oratoꝝ ꝓpriũ est. Dictio
oratoris Oĩo:in prĩo de oratore ait.L.Cras/
sus.sunt ad popularẽ sensum ac cõmodata
oĩa genera huius forẽsis nr̃æ dictiõis. Post
meridiẽ:hinc post meridianæ siue pomeri
dianæ scholæ dicunf. Quintilianus ĩ tertio

pomeridianæ scholæ

refert qd̃ postmeridianis scolis Aristoteles
artẽ oratoriã cœpit. Cicero libẽtius dicit po
meredianũ q̃ post meredianũ. Ambulãti/
bus more aristotelico ille.n.περιπατων
idest ãbulãs differebat unde peripatetici no
minati. Nimis cupidũ uitæ præceptum se
necæ saluberrimum est monentis ne ni/

Philozous.

mis amemus uitã ne nimis operimus græ
cæ φιλοζωος dicitur nimis cupidus uitæ.

q liberaliter eruditi adhibita ẽt differẽdi elegãtia ra
tione:& uia philosophantur. Est.n.quodã gẽus eo
rum:q se philosophos appellari uolunt. quorũ di
cũtur esse latini sane multi libri: quos nõ cõtemno
quidẽ:q ppe quos nunq̃ legerim. sed quia profiten/
tur ipsi illi q eo scribũt:se neq; distĩcte neq; distribu
te.neq; elegãter.neq; ornate scribere lectionem sine
ulla delectatione negligo. Quid.n.dicãt & quid sen
tiant hi q sunt ab ea disciplina:nemo mediocriter q
dem doctus ignorat. Quamobrem quoniã quẽm
admodũ dicant ipsi nõ laborant cur legendi sint:ni
si ipsi inter se qui idem sentiũt:ego nõ intelligo. Nã
ut platonem reliquosq; socraticos:& deinceps eos
qui ab his profecti sunt:legũt oẽs ẽt qui illa aut nõ
approbant aut non studiosissime consectãtur. Epi/
curũ aũt & Metrodorum non fere preter suos quis
quã in manu sumit. sic hos latinos hi soli legũt:q il
la recte dici putant: Nobis autẽ uidetur qcquid lit/
teris mandef:id cõmendari oĩum eruditorũ lectiõe
decere. nec si ipsi minus cõseq possumus:iccirco mi/
nus idita faciendũ eẽ sentimus. Itaq; mihi semp peri
pateticorũ academiæq; cõsuetudo de oĩbus rebus ĩ
contrarias ptes differendi non ob eam causam solũ
placuit. qd̃ aliter nõ posset:qd ĩ unaquaque re ueri/
simile eẽt inueniri:sed ẽt q; esset ea maxima dicendi
exercitatio:qua princeps usus ẽ Aristoteles:deinde
eũ qui sequuti sunt nostra aũt memoria phylo quẽ
nos frequenter audiuimus:instituit alio tpe rheto
rum præcepta tradere alio philosophorũ: ad quã
nos consuetudinem a familiaribus nostris adducti
in tusculano qd̃ datũ est tpis nobis in eo cosumpsi/
mus. Itaq; cũ ante meridiem dictioni operam dedis
semus:sicut pridie feceramus post meridiem ĩ aca/
demiam descendimus. In qua disputationẽ habitã
non quasi narrantes exponimus:sed eisdẽ fere uer/
bis ut actũ disputatũq; ẽ. Est igif ambulantibus ad
hunc modum sermo ille nobis institutus: & a tali
quodam inductus exordio. A. dici non põt:quã sim
hesterna disputatione tua delectatus uel potius ad
iutus:& si.n.mihi cõscius sum:nũquã me nimis cu/
pidũ fuisse uitæ:tamẽ obiiciebaf interdũ aĩo metus
quidã:& dolor cogitãdi:fore aliquãdo finẽ huius
lucis:& amissionẽ oĩum uitæ cõmodorũ. hoc gene
re molestiæ sic mihi crede sũ liberatus:ut nihil mi/
nus curãdũ putẽ. M. minime mirũ id quidẽ:nam ef
ficit hoc philosophia medetur aĩs:inanes sollicitu/
dines detrahit:cupiditatibus liberat:pellit timores
sed hæc eius uis non idẽ põt apud oẽs: tñ ualet mul/

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Fortes fortuna:terentianum est ex phormione:te aduigilare æquum:fortes fortuna:adiuuat:ubi exposuit:Donatus παροιμιον eẽ hoc est,puerbiale.Virgilius ꝑ fortes dixit audẽtes illo hemestichio. Audentes fortuna iuuat tibullus quoq; ut amasius poeta dat ueneri qđ fortunæ est:sic enim decenter ĩquit audendum est:fortes adiuuat ipsa uenus.Liuius fortes fortunã adiuuare aiebant. Ratio:quid est inquit Seneca ratio:nisi naturæ imitatio:Seqtur enim ratio naturam:& bonum sine ratione nullum ẽ:& uirtus nõ aliud ꝗ recta ratio est. Humana despicientẽ:In hanc sententiam est illud a papinio prolatum in pollii laudatõe.

tũ cum est idoneã cõplexa naturam:fortes.n.nõ mõ fortuna adiuuat ut ẽ in uetere prouerbio:sed multo magis ratio:quæ quibusdã quasi præceptis confirmat uim fortitudinis.te natura excelsum quendam uidelicet & altũ & humana despicientẽ genuit itaq; facile in aĩo forti cõtra mortem habita insedit oratio.sed hæc eadem num cẽses apud eos ipsos ualere nisi admodum paucos:a quibus inuenta disputata conscripta sunt? Quotus.n.quisq; philosophorum inuenitur q sit ita moratus:ita aĩo ac uita cõstitutus ut rõ postulat:q disciplinã suã nõ ostentationẽ scientiæ sed legẽ uitæ putet. Quisq; obtemperet ipsi sibi & decretis suis pareat.uidere licet alios tãta leuitate & iactatione:his ut fuerit nõ didicisse melius:alios pecuniæ cupidos:gloriæ nõnullos multos libidinũ seruos:ut.cũ eorũ uita mirabiliter pugnet oratio,quod qdẽ mihi uidet eẽ turpissi-

Spemq; metũq; domas uitio sublimior oĩ. Et mox paulo.Celsa tu mẽtis ab arce despicis errantes humanaq; gaudia rides. Quotus qsq; philosophorum:Lactantius q melius esse ait ciuiliter:ꝗ philosophice uiuere:q philosophiã tollit philosophos oppugnat In eos libro tertio ĩstitutionum sic ĩuehitur. Nam siquis mores phlosophorũ diligenter ĩquirat:inueniet iracundos:cupidos:libidinosos:arrogantes:proteruos:& sub obtẽtu sapiẽtiæ sua uitia celantes:domi faciẽtes ea:quæ in scolis arguissent. Post hãc acerrimã philosophorum criminationem inibi statĩ hæc Ciceronis uerba subnectit:Nepos quoq; cornelius ad ciceronẽ ita scribit:tantum abest ut ego magistrã esse putem uitæ philosophiam beatæq; uitæ ꝑfetricem:ut nullis magis existimẽ opus eẽ magistros uiuẽdi quã plurisq; qui in ea disputanda uersantur:& profecto mnlti hoc tempore tales obambulant caperato supercilio ac fronte corrugata:& ut ĩquit ille obstipo capite figẽtes lumine terram:qui foris sunt Catones:intus sardanapali:quos cum uideas haud dubie censeas sanctos esse & castos:uerum sub habitu ouiũ lupi delitescunt:& ut olim macrobiorum ethiopũ rex scite dixit:Dolosi hoĩes dolosa uestimenta:hi sunt qui pleno uentre de ieiuniis disputant:in probastulo tristes domi dissoluti:qui alienas papulas obseruãt.Intercutibus ipsi uitiis madentes:qui simplices mortalium mentes circunueniũt:qui ĩposturam faciunt mulierculis superstitiosis:quæ id genus hoĩbus subdolis scilicet & uaferrimis crudelitatem suam addixerunt:illud uicissim insusurantes:en animam & mentem cum qua dii nocte loquuntur:libuit ex indignatione paulum perorare in palliata recipula:& ex occasione stomachum meum digerere aduersus istos pseudo philosophos:uel quod uerus est pseudo religiosos:qd enim aliud sunt quã ficti adumbratiq; religiosi sub quo nomine maxima in plerisq; uitia conteguntur:qui ut in fabula esopia est ἀλλα μὲν λέγουσι ἀλλα δὲ πράττουσι alia quidem dicunt:alia autem faciũt. Sed iam domum repedandum est & ad institutum redeundum. Quotus quisq;:Vetus elegãsq; locutio per interrogationem pro eo quod est quot sunt & ad paucitatem refert:ut quotus quisq; studet:idest quot student:idest quam pauci sunt qui studeant.Mar.Tullius in oratione pro plancio quotus quisque iuris peritus est? Quotus quisq; disertus est. Sed legem uitæ:Seneca philosophiam dixit esse uitæ regulam & legem honeste beneq; uiuendi. Decretis suis pareat:quæ græci dogmata uocant nostri modo decreta modo scita modo placita appellant ut Seneca.Apuleius.Cicero prodiderunt scribit Laertius Diogenes sectã philosophorum nullam constare posse sine decretis siue dogmatibus.Adde quod artes liberales habent decreta sua nõ tantum præcepta:sicut medicina.Itaq; est alia hyppocratis secta alia Aschelpiadis:alia themisonis.Præterea nulla ars contemplatiua sine decretis suis est.plinius frequenter placita appellat:ut illud ex libro secundo:babiloniorum placita motus terræ hiatusq; & cetera omnia ui siderum existimant fieri. Idẽ magorum placita appellat. Gloriæ nonnullos:Hieronymus ad Pamachium:philosophus ĩquit gloriæ animal & popularis auræ atq; rumorum uenale mancipium. Pugnet oratio:talis hominibus uere philosophantibus debet esse uita:qualis oratio:ut cum moribus uerba concordent:ne a labiis animus dissideat quod in hipocritis notamus:qui ut inquit ille.Curios simulant & bachanalia uiuunt:& de uirtute loquuti clunem agitant Lactantius.Qui docent tantũ nec faciunt ipsi præceptis suis detrahunt pondus:& est incõgruens nõ in pectore sed in labiis habere bonitatem.Ioannes chrysostomus tales accusans bene inquit docẽdo & male uiuẽdo deum instruis quomodo te debeat cõdemnare:philosophia enim tã ad bene dicẽdum ꝗ ad bene uiuendũ reperta est:quam isti contaminant dum bene dicendo male uiuũt & uerbis decoris obuoluunt uitia sordentia:stat Seneca defensor philosophorũ ac philosophiæ acerrimus:qui libro ad galionem de uita beata.Aliter inquit loqueris aliter uiuis hoc ꝑ malignissima capita Et optimo cuiq; inimicissima platoni obiectum est obiectum epicuro:obiectum Zenoni:Omnes enim isti dicebãt:non quemadmodum ipsi uixerunt:sed quemadmodum uiuendum esset. Idem tamẽ libro epistolarũ undeuigesimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus quã qui aliter uiuunt:quã uiuendum esse præcipiunt.

Fortũa fortes iuuat.
Ratio.
Lactãtius ĩ philosophos
In hippocratis perita tio.
Dolosa uestimẽta.
Pseudo philosophi
Pseudo religiosi
Quotus qsq;
Lex uitæ Dogmata.
Decreta Placita.
Decreta medicinæ.
Philosophus gloriæ mãcipiũ
Talis uita q̃lis oratio.
Qui bene docẽt & male uiuunt.

Quispiam barbare:grãmaticus:q latinitatis norma ẽ:& regulã loquendi ꝓfitet᷑:maxime peccat si barbarismũ facit aut solecismũ: q̃ uitia sunt latitatis. Seneca libro epistolaꝝ.xy.grãmaticus ĩquit nõ erubescit si solecismũ sciẽs facit. Erubescet si nesciẽs. Hoc turpior:tãto. In rõne uitæ:Seneca ĩ hac arte uiuẽdi turpior uolentiũ culpa ẽ. Artẽ uitæ:Philosophiã:q̃ ẽ ars recte uitæ agẽdæ:q̃ ẽ lex bene uiuẽdi:uel recta uiuẽdi rõ uel regula uitæ. Nihil eũ ꝓdesse:abiiciẽda ẽ inqt Lactantius oĩs philosophia:sed rethorici doctores uitiosum argumẽtationis gentis eẽ dicũt rem ex uitio hoĩs uituperare:ut si quis doctrinã ex alicuius docti uitiis reprahẽdat:sic eni medicina uideri posset uitupabilis.Cũ multi medicoꝝ egrotos p ĩsciẽtiã occidãt.Et ut ait elegãter Iulius firmicus ĩ primo matheseos si ĩterrogãti ĩperitus ꝓfessor falsa respõdit:non mathesis sed hoĩs fallax ac temeraria notet᷑ ĩ scĩa: Ipsa suapte natura:Quĩtilianus in scđo sic refert terræ nullã fertilitatẽ hñti nihil optimus agricola ꝓfuerit.Et terra ubere aliqđ ẽt nullo colẽte nascetur:at ĩ solo fecũdo:plus:cultor:q̃ ipsa per se bõitas soli efficiet:Segetẽ dici tradit.M.uarro qđ aratũ sed nec dũ satũ ẽ: ṗsci deã colebãt noĩe segetiã ut letas faceret segetes. Dolorẽ existimo:ꝓpositio scđæ q̃stiõis tusculanæ a discipulo siue Atico fit:dolorẽ eẽ maximũ maloꝝ:quã statim subneruat magister ex dogmate stoicoꝝ ostẽdens dedecus maius malũ eẽ q̃ sit dolor:stoici.n. nihil ṗter dedecus ĩ malis ducũt:sicut nihil ĩ bõis ṗter uirtutẽ.Dolorẽ dicũt asperũ qdẽ eẽ molestũ: odiosum cõtra naturã difficilẽ toleratu sed quia nulla sit ĩ dolore nec fraus nec ĩꝓbitas: nec malitia:nec culpa nec turpitudo nõ eẽ illud malũ. Excipiẽdus dolor:Calicraticas classis lacõicæ ꝓfectus apđ arginussas ĩsulas mori maluit q̃ fugere existimãs dedecus fugæq; turpitudinẽ eẽ deteriorẽ morte. Aristippus nõ dubitauit:Cũ cõtrarioꝝ cõtraria sint cõseq̃ntia si uoluptas ẽ sumũ bonũ: cõseqñs ẽ ut dolor sit sũmũ malũ. Et ita Eudoxus argumẽtabat᷑ dicẽs uoluptatẽ p se expetendã eẽ ut sũmũ bonũ:idq; ex cõtrario patere. Dolorẽ.n.p seiṗm eẽ fugiẽdũ:qđ & Arist. ĩ decimo ethicoꝝ copiose cõmemorat. Aristipus aũt cyrenaicus pħus socratis discipulus assertior fuit uoluptatis. In ea sũmũ bonũ ponẽs:& ecõtrario dolorẽ sũmũ malũ eẽ decernens: a quo cyrenaicoꝝ philosophoꝝ secta deflexit:q uoluptatẽ lenẽ motũ. Dolorẽ asperꝝ motũ appellãt:ob hoc dixit Orati⁹. Nũc in aristippi furti ṗcepta relabor. Diuus quoq; Hierõymus ĩ iuectiua cõtra garulũ detractorẽ ait ꝓcul Epicurus: lõge Aristippus subulci nõ adest:fœta scropha nõ grũniet:idẽ scribẽs cõtra Iouinianũ: nũq̃ nos ĩqt Aristippi multitudo terebit. Erat huic ĩgeniũ facile loco tempori: personis accommodatum. Ideoq; Platonem dixisse tradũt soli Aristippo & chlamydem & Pãnum fere datum est quod luculenter expræssit Oratius illo uersu:omnis Aristippum decuit status & color & res dicere solebat nullo impedimẽto esse ad bene uiuendum lautiorem uictum: fuit alter Aristipus huiusce Aristippi nepos ex filia metrodidactos dictus q̃si a matre doctus Epicurus:Et hic philosophus fuit uolupta

Ars uitæ philosophia.

Nõ ĩprobãdas artes ob artificẽ malũ

Seges

Segetia dea

An malũ dolor

Cõtrariorũ cõtraria cõseq̃ntia

Ab aristippo cyrenaici.

Vir omnium horaꝝ Aristippus.

mum.ut enim si grãmaticum se professus quispiã barbare loquatur autẽ si absurde canatis qui se uelit habere musicum.hoc turpior sit quod in eo ipso peccet cuius profitetur scientiam:sic philosophus in ratione uitæ peccans:hoc turpior ẽ:q & in offitio cuius magister eẽ uult:labit᷑:Artemq; uitæ professus delinquit in uita. A.nonne uerendum igitur si est ita ut dicis ne philosophiam falsa gloria exornes:Quod est enim maius argumẽtum nihil eam prodesse:quã quosdam perfectos philosophos turpiter uiuere. M.Nullum uero id quidem argumentum est.nam ut agri non omnes frugiferi sunt qui coluntur:falsumq; illud ac improbe.Et si in segetẽ sunt deteriorem datæ fruges:tamen ipse suapte natura enitent:sic animi nõ omnes culti fructũ ferent. Atq; ut in eodem simili uerset:ut ager quãuis fertilis sine cultura fructuosus esse nõ potest:sic sine doctrina animus.Ita est utraq; res una sine altera debilis.Cultura aũt animi philosophia ẽ:quæ extrahit uitia radicitus.& preparat animos ad satus accipiendos.ea que mundat his:& ut ita dicam serit quæ adulta fructus uberrimos ferãt Agamus igitur ut cœpimus.Dic si uis de quo disputari uelis. A.dolorem existimo maximum malorum omnium. M.etne maius quã dedecus: A.non audeo id dicere quidem:& me putet tam cito de sententia esse deiectum. M.magis esset pudendum:si in sententia ṗmaneres.Quid enim minus est dignum:quã tibi quicquam peius uideri dedecore:flagitio turpitudine:quæ ut effugias:quis est non modo non recusandus:sed ultro appetendus:subeundus excipiendus dolor. A.ita prorsus existimo quare non sit sane summũ malum dolor.Malum est certe. M.uides ne igitur quãtum breuiter admonitus de doloris terrore deieceris: A.uideo plane.sed plus desidero. M.Experiar equidem.sed magna res est.animoq; mihi opus est non repugnãte. A.Habebis id quidem ut enim heri feci:sic nunc rationem quo ea me cunq; ducet:seq̃r. M.primum igitur de imbecilitate multorum:& de uariis disciplinis philosophorum loquar:quorũ priceps & auctoritate & antiquitate socraticus:aristippus non dubitauit dolorem summum malum dicere.De hinc eneruatam ad hãc muliebremq; sen/

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

tiam satis docilē se epicurus ꝓbuit. Hunc post rho- dius Hieronymus dolore uacare summū bonū duxit. tātū in dolore duxit mali. Cæteri ꝑter Zenonem aristonē pyrronē idē fere. A. Quomō tu? M. malū illud qdem: sed alia peiora. Ergo id qđ natura ipsa & quædā generosa uirtus statim respuit: ne dolorē summū malū dicere oppositoq; dedecore sententia depellere in eo magistra uitæ tot sæcula ꝑmaneret philosophia: quod huic officiū quæ laus: qđ decus erit tāti: qđ adipisci cū dolore corꝑis uelit q dolorē summū malū sibi esse persuaserit. Cōtraque quam porro quis ignominiam quam turpitudinem non pertulerit ut effugiat dolorem si id summū malū esse decreuerit. Quis autem non miser non modo tunc cum: premetur summis doloribus si in his est summum malum sed etiam cū sciet id sibi posse euenire. & quis est cui non possit: ita fit ut omnino nemo possit esse beatus. Metrodorus quippe eum perfecte putat beatum cui corpus bene constitutum sit & exploratū ita semp fore. Quis aūt ē iste cui id exploratū possit eē. Epicurus uero ea dicit: ut mihi qdem risus captarī uideať. Affirmat. n. quodā loco si urať sapiens: si cruciet: expectas fortasse dū dicat patieť ꝑferet: non succūbet: Magna me hercule laus & eo ipso ꝑ quē iuraui hercule digna. sed epicuro hōini aspero & duro & nō hoc satis: In phalaridis tauro si erit dicet quā suaue ē hoc: quā hoc nō curo. suaue etiam an parum est si nō est amarum. At id qdem

rius unde ducta secta epicureoꝝ: qui summū bonū in uoluptate collocāt: hinc festiuiter ait. M. Tullius in epistola ad papiriū petū. In epicuri nos aduersarii nr̄i castra coniecimus hæc secta sectatores habet īfinitos utpote delicata & amabilis: cum hoīes illuc tibentissime concurrant ubi audiunt laudare uoluptatē: q̄rentes libidinibus suis patrociniū aliquod ac uelamentū. Sidonius apollinaris de epicureis philosophis sic ait ast epicureos eliminat undiq; uirtus. Rhodius Hieronymus. Huius meminit. Seneca & alibi. M. Tullius: q' libro de finibus secundo refert Hieronymo rhodio finē uideri summi boni nihil dolere: græce διαναλγησια latīe: idolētia de quo a nobis scriptum ē in libello de fœlicitate. Præter zenōem: Hic conditor fuit stoicæ sectæ: qui ī porticu docebat: q̄ græco uocabulo στωα nuncupať. Ex quo stoici dicti q ad ipsius nomie zenoni quoq; appellanť. Aristonem pirhonē hoꝝ explosa iam pridē doctrīa est: q oīa exæquabāt: a pirhone pirhonii philosophi dicti: quos græco cognomēto scepticos appellāt: id ferme significat quasi quæstores &: cōsideratores: semper enim in q̄rendo cōsiderandoq; sunt: ac ne uidere qdem plane qcq̄ neq; audire sese putāt: oīumq; rerum ueritatem incōprensibilem sibi uideri aiūt. Malum illud qdem: Stoici dolorem malū nō esse ita argumentanť: qđ malum est nocet deteriorem facit. Dolor deteriorē non facit ergo malū non ē dolor. Verum Cicero dolorem malum quidem eē cōcedit ut peripateticus academicusq; sed summū negat. Cū dedecus & flagitia dolore peiora sint. Est āt sensus: īdecorum eē si philosophia asseueraret dolorem esse summū malū: quod generosa natura citra doctrinā respuit & recusat.

Quod huic officio: percenset īcommoda: quæ seq̄renť si dolorem summū malum cōcederet. Inde. n. fieret ut nemo cui hoc persuasum esset: uellet ullum officiū capescere: ullū ēt maximum decus ornamentūq; adipisci cum dolore corporis. Et econtrario ut effugeret dolorem nullam ignominiam turpitudinēq; recusaret. Cū tamē quotidie uideamus uiros generosos malle honeste occūbere q̄ turpiter fugere adeo dedecus cauēdum esse censent. Et quis est cui nō possit: uersiculus ē publii mimographi dignus scitu: dignusq; mēoratu: cuius accidere pōt qđ cuiq̄ pōt. Metrodorus: de hoc supra diximus: quē Epicurus sapientē appellauit. Corpus bene cōstitutū: qđ recētiores medici barbare magis q̄ latine dicūt bene cōplexionatū: hoc latini elegāter appellāt bene cōstitutū: a quibus cōstitutio corporis dicit ipsa cōplexio. hisdem ferme uerbis hāc sn̄iam metrodori taxat Cicero ī secūdo de finibus: sic scribēs: ipse. n. metrodorus beatū describit his fere uerbis. Cū corpus bene cōstitutū sit & sit exploratū ita futurū: an id exploratū cuiq̄ pōt eē? q̄uo sese habiturū sit corpus: non dico ad annū sed ad uesperam. Dolor igiť summū malum metueť semp etiā si nō aderit. Iam. n. adesse poterit. Si iurať sapiens: Quasi existimauit Epicurus futuros tā plūbeos tā saxeos: tā stupētes ut crederent: sapientē si urať si in tauro phalaridis crucieť dicturū id suaue esse incredibile. n. ut inquit Seneca uideť aliquē in summis cruciatibus positū dicere beatus sum. Magna me hercule laus: satis īquit magna laude dignus foret sapiens si in cruciatib' ac tormētis nō succūberet qđ ad fortitudiem ꝑtinet dicere aūt suaue ē cruciati ad demētiā ꝑtinet. Per quē iuraui: Quia dixerat mehercule qđ iusiurandū ꝑ herculē significat: qui erumnas animo īuicto exclamauit: magisq; uicit labores: q̄ a laboribus uinceret. Cicero ī oratore: magis me probat hercule q̄ me hercules. Aspo & duro ironicos legēdū cū a cōtrario sensu ītelligi uelit hoī uoluptatio & delicato nō cōuenire sentētiam tam atrocem. In phalaridis tauro: Inter cruciatus asperimos tormētaq; tyrannica: famigeratus ē phalaridis taurus æneus quo hoīes īclusi igne subdito mugiebāt: cuius artificē pillū nemo laudat: utpote seniorē ipso phalaride: q prius exptus est cruciatū iustissima seuitia: neq;. n. ut inquit Ouidius. Lex iustior ulla est: quā necis artifices arte ꝑire sua. De tauro phalaridis Pli. i. xxxiiii. Oui. ī tristibus phalaris ī epistolis & cæteri oēs meminerūt. In phalaride inquit Seneca ī secūdo de ira erat feritas. cui nō uerbera lacerationesq; in ultionē petebantur: sed ī uoluptatē

Epicuri secta copiosissima

Indolētia.

Stoici a porticu

Pirhonii philosophi Sceptici

Dedecus cauēdum

Cōplexionatū

Constitutum

Constitutio

Complexio

In metrodoꝝ

Taurus phalaridis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Illi ipsi:Stoicos designat:qui quis negẽt dolorem esse malum:quia nulla sit in eo turpitudo.tamẽ asperũ
odiosum contra naturam difficilẽ toleratu esse dicunt. Hic:scilicet epicurus. Quibus epicurus uoluptatẽ
dum censet epicurus sapientem in tauro phalaridis dicturum id suaue esse. Idem tribuere uidetur do
lori:quod uoluptati:hoc enim uoluptatis propriũ est ut suauis dicatur:ut in uoluptate positi dicamus:quã
suaue est. In lectulo:scilicet quã suaue est. Vt letetur: Videtur letari dolore sapiens : si in tauro phalaridis
tortus dicit id suaue eẽ. Aspice philoctetam:Philoctetes peantis filius Herculis comes succẽdit pyrã:q̃ Her

Historia philoctetæ

cules ĩ monte Oeta homĩem exuit.In gra
tiam sagittarũ:q̃s hydræ felle tinctas ei Her
cules reliquit.Postea troiano bello rñsum ẽ
sagittis Herculis opus esse ad Troiæ expu
gnationem.iuentus itaq; Philoctetes cum
duceretur ad bellum unius sagitte casu uul
neratus est pedem: quo sepulchrum hercu
laneum ĩdicauerat : cuius ĩsanabilis uulne
ris.Cum putorem græci ferre nõ possent:
apud lẽnon ĩsulã sublatis sagittis philocte
tam reliquerũt.Vbi cruciatu impatibili affe
ctus gemebat.Vlyxes apud Ouidium sua
sisse se ĩ iudicio fatet̃ philoctetæ ut se subtra
heret belli uitæq; labori tentaretq; feros re
quie leuire dolores : q postea cum horrore
uulneris sui ad patriam redire noluisset ue
nit in italiam ubĩ petiliam ciuitatem condi
dit:de qua Virgilius.Parua philoctete sub
nixa petilia muro:turrinorum quoq; urbẽ
in italia condidisse philoctetam historici ꝓ
diderunt.De hoc scriptæ sunt tragediæ qui
bus ĩducit̃ philoctetes in saxo lẽnio geme
bundus & eiulans ex magnitudine dolorũ
quos ex ictu sagittæ perpetiebat̃. In oeta:

Pyra in oeta.

nomẽ est montis thessalici:a quo Hercules
oeteus inscribit̃ Senecæ tragedia ubi locũ
pyram appellant:quod ibi mortale corpus
Herculis crematum sit ubi eleborum opti
mum nascebatur auctores Plinius & theo
phrastus. Viperino morsu Verba sunt tra
gici poetæ ex tragedia philoctete quorũ uer
borum itidem meminit libro secũdo de fi
nibus significat autẽ sagittas tinctas sangui
ne uiperino hoc est hydræ lerneæ quo uul
nus morti ferum & irremediabile ĩfligebat̃
auctor Diodorus. Tetros cruciatus cient:
asperos & impatibiles cruciatus cõmouẽt.
Heu qui salsis:Verba ex tragedia philocte
te. Ex uertice saxi saxum lẽnion significat
quod eiulatu philocteteo quæstu gemitu:
fremitibus resonãdo mutũ flebiles uoces
referebat.Iacuit autem philoctetes decimũ
annum in spelunca saxi lẽnii. Conficit ne
cat pimit.Virgilius nũc uulnus acerbũ cõficit.Inde cõfectores dicti occisores ferarum. Tũ dolore frãgeba
tur apud Ouidium & Senecam inducit̃ hercules eiulans.furens gemens:ex dolore ac cruciatu quem facie
bat tunica interula ab uxore p lycã puerũ missa.Nam trahit illa cuten fedũq; relatu aut heret mẽbris frustra
tentata reuelli:aut laceros artus & grãdia detegit ossa.Sophocles tragici cothurni apud græcos princeps

Sophocles in trachinis.

tragediã scripsit dolores herculis mortẽq; erũnosam cõtinentem:cui titulũ fecit trachina a ciuitate thessaliæ
q̃ heraclea ab hercule cognominata est quã sophocles in ea tragedia phithioticã noĩauit tanq̃ ditioni phi
thiotarũ subiectã:hinc ab ouidio trachinius dictus Ceix cõiunx alcyones græci trachina uocãt aspera unde

Aspreta Trachina aspa

teracinã q̃si trachinã ab aspretis dici autumat Strabo.Cẽtauri:nessi notissima ẽ fabulosa historia. Tunicã
ĩduisset:hic scitũ ẽ illud ualerii ĩ epistola ad ruffinũ:deianira quẽ debuit uestire interula uestiuit ĩteritu. Exã
clato:exausto erũnis cruciatibusq; debilirato.Euristheus hic ĩperauit herculi.xii.certamia subeũda:qbus cõ

Eurystheus

sumatis fieret ĩmortalis q̃s erũnas herculis uocãt:ait Iuno apud Senecã q̃ fera eurysthei tyrãni iussa uiolẽto
q̃ant nocere iuueni:hic ad marathonẽ ĩ bello aduersus herculis filios fert̃ occubuisse cuius caput corinthi
sepultũ nomẽ ĩdidit loco nã euristhei caput appellat̃. Oenei po.e.Deiãyra uxor herculis significat̃ filia æneí

illi ipsi dolorem malũ esse negant non solent dicere
cuiquã suaue esse cruciari.asperũ difficile odiosum
contra naturam dicunt nec tamen malum.hic q so
lum hoc malũ dicit:& malorũ omniũ extremũ sa
pientem censent id suaue dicturum.Ego a te nõ po
stulo ut dolorem eisdem uerbis afficias quibus epi
curus uoluptatem homo ut scis uoluptarius. Illa
dixerit sane idem in phalaridis tauro.quod si esset ĩ
lectulo.ego tantam uim non tribuo sapienti: & cõ
tra dolorem si forte in perferendo officii satis est:ut
lætetur etiã non postulo. Tristis.n.res ẽ sine dubio
aspera amara inimica naturæ ad patiendum tolerã
dumq; difficilis. Aspice philoctetam cui credendũ ẽ
gementi.ipsum enim herculem uiderat in Oeta:ma
gnitudine dolorum eiulantem. Nihil igitur hunc
uirum sagittæ quas ab hercule acceperat tum cõso
labantur:cum e uiperio morsu uenæ uiscerum ue
neno imbutæ tetros cruciatus cierent Itaque excla
mat auxilium expetens mori cupiens. heu quis sal
sis fluctibus mãdet me ex sublimi. uertice saxi Iam
iam absumor.conficit animam uis uulneris. ulce
ris æstus Difficile dictu uidet̃ eũ non in malo esse &
magno q dem qui ita clamare cogatur. sed uideãus
Herculem ipsum qui tũ dolore frangebatur cũ im
mortalitatem ipsa morte querebat : Quas hic uo
ces apud Sophoclem in trachinis edit Cui cum De
ianira sanguine centauri tinctam tunicam induis
set:inhesissetq; ea uisceribus:ait ille.O multa dictu
grauia perpessu aspera:quæ corpore exanclato at
que animo pertuli.nec mihi Iunonis terror impla
cabilis nec tantun inuexit tristis Eurystheus mali.
quantum una uecors Oenei ꝑtu edita hæc me irre

calydonio℞ regis. Pulmonũ ueteres pluraliter tantũ pulmones dicebãt:sicut & ceruices. Plautus in curgu- lione.pulmones distrahunť:cruciať iecur:libro tñ q̃rto rhetorico℞ p figurã ĩtellectus unũ a pluribus ĩtelligi demõstrat cũ sic diciť:atrox calamitas pectore mœrore pulsabat:hanelans ex imis pulmõibus præ cura spi ritus ducebať:hic.n.unus pulmo & unũ pectus ĩtelligiť:a pulmõe ouis pulmõaria dicta ẽ a columela labo- rãs morbo pulmõis:quẽ græco uocabulo pneumonicũ & pipneumaticũ appellãt:q acutus morbus ẽ ut do cet celsus. Extabuit:tabo & corrupto sanguine cõputruit. Peste textili:ueneno letifero qd tũica textili cõ- tineť:nexilis dr̃ uestis:q̃ nectiť:textilis q̃ texi tur:Lucretius.Nexilis añ fuit uestis q̃ textile tegmẽ.

Pulmo nes.
Pulmo narius /
Pneu- mõicus
Nexilis Vestis Textilis

tiuit ueste furiali insciũ:quæ lateri inherẽs morsu lacerat uiscera.urgensq; grauiter pulmonum hau- rit spiritus.Iam decolorẽ sanguinẽ oẽm exorbuit: sic corpus clade horribili absumptũ extabuit. ipse illigatus peste ĩterim mortextili.Hos nõ hostilis dex- tra:non terra edita moles gigantum:non biforma to impetu centaurus ictus corpori infixit meo. Nõ graia uis:non barbara ulla immanitas:nõ sæua ter rigens relegata ultimis:q̃s pagrans undiq; oẽm hic feritatem expulit sed fœminea ui: fœmiea interior manu.Ornate uere hoc nomẽ usurpas patri.Ne me occidẽtem matris supet charitas.Huc arripe ad me manibus abstractam piis.iã cernam me ne an illam potiorẽ putes.Perge aude nate illa cryma:patris pe stibus miserere.gentes nostras flebũt miserias:heu uirginalem me ore ploratũ edere:quẽ uidit nemo ulli ingemiscẽte malo:sic fœminata uirtus afflictu occidit.Accede nate.assiste miserandũ aspice euisce- ratum corpus lacerati patris.Videte cuncti dii:tuq; celestium sator iace obsecro in me ui coruscã fulmi nis:nũc nũc dolorũ anxiferi torquẽt uertices nunc serpit ardor.O ante uictrices mãus o pectora:o ter ga:o lacertorũ tori:nr̃o ne pr̃ssu quodã nemæus leo frẽdẽs efflauit grauiter extremũ halitũ:hæc dextra lernam terrã mactata excetra placauit:hæc bicor-

Terra edita:terrigenæ dicti sũt gigã tes qa editi terra sũt quos hercules ĩ italia de bellauit ad cãpũ phlegreũ: ubi mõs uesbius est flãmiuomus:idẽ bello gigãteo,p diis for tissime depugnauit multisq; gigantũ ĩterfe ctis maximã gloriã adeptus:tũc iuppiter her culẽ dionysiũq; olympios appellauit:quo cognomie dignatus ẽ eos potissimũ deos: q sibi ĩ gigãtomachia suppetias auxiliares tulissent:gigãtes aũt tradũt ex terra genitos pp corpo℞ ĩgẽtẽ molẽ:quos ob id diuus Au gustius uocabulo nõ illiberali staturosos ap pellat. Hos ictus:hæc uulnera & cruciatus.

Vesbius flammi uomus
Dii oli pii
Statu rosi.

Cẽtaurus.Cẽrauros ab hercule uictos ĩter fectosq; memorat Diodorus & poetæ cõci nunt:hic illud herculis p̃coniũ apud maro- nẽ.Tu nubigenas ĩuictæ bimẽbres:hyleũq; pholũq; manu.Tu cresia mactus ,pdigia.Di cti aũt sũt cẽtauri ut grãmatici ĩterp̃taẽ ἀπὸ τοῦ κεντεῖν:qa furentẽ tauro℞ gregẽ telis cõfecerũt:existimati sunt biformes & bimẽ bres:qa ut historici tradũt primi eq̃tare cœ- perunt noianť unde bigenæ:q̃si filii nubis: ppea qđ in castello habitauerũt noie nephe le:græco ãt uocabulo νεφέλη dr̃ nubes. Cẽ taurus ãt ἑνικῶς.i.singulariter dixit ,p cen tauri:qd elocutionis genus ornat orõnẽ ut ait Quintilianus estq; oratoribus ac poetis freq̃ns.T.Liuius sæpe sic dicit.Romanus p̃ lio uictor cũ romanos uicisse significat. Vir gilius medioq; ex hoste recepi. Quas pera grãs:Hercules ab apuleio dictus ẽ lustrator

Cẽtauri unde
Nubige næ.

orbis:purgator fera℞ dõitor gentiũ:q terras pagrauit:q ob uirtutes ĩ cælũ ascitus ẽ.De quo Dion satis multa ĩ libro de regno. Fœminea manu:turpe ẽ uiro forti & pudibundũ mori manu fœminea:apud Senecã ita lamẽtať dirus o nobis pudor:o turpe fatũ fœmina herculeæ necis auctor fereť. O nate: Ilus dicebať filius herculis & deiãiræ:quẽ hercules rogat ut pluris faciat charitatẽ paternã q̃ maternã. Efœminatã: emolita eneruata. Afflictu:uulnere & attactu tabifici ueneni:flictũ dixerũt ueteres qd nos afflictũ.Silius.Galea hor rida flictu aduersæ ardescit Galeæ. Celestiũ sator:iuppiter q ẽ hoium sator atq; deo℞. Anxiferi uertices: turbies uertigiesq; ferẽtes anxietatẽ & angorẽ.Vortices.n.dicũť cõtorti uẽti ac rotati.a quib⁹ fit:q typhon uo cať.i.uibratus.Vortice ut ĩquit Apuleius ĩ cosmographia torqueť humus arida:& ab imo erigiť ad summũ Vẽtus auctore Seneca libro.y.q̃onũ naturaliũ aliquo ,pmõtorio repcussus atq; ĩ se uolutatus facit uorticẽ:q circũactus & eũdẽ ambiẽs locũ ac se ipsa uertigie cõcitãs uertigo uocať.Docet Quĩti ĩ.xiii.uerticẽ dici cõtor- tã ĩ se aq̃ uel q̃cq̃d aliud similiter uertiť.Itẽ pp fluxũ capillo℞ ps sũma capitis dr̃ uertex itaq; uertices dolo℞ elegãti trãslatõe dicti ,p uertigine rõneq;:q ĩ dolorib⁹ circũagit lãcinatq; p̃cordia.Anxiferos q̃si angorẽ anxie tatẽq; ferẽtes optio epitheto appellat. Lacerto℞ tori:Seneca ĩ hercule oeteo:mẽbra & herculeos toros urit lues nescio q̃ toros appellãus pulpã carnis musculosam ĩ q ĩest robur & ualẽtia:uñ torrosus deriuať scribit columela:parãdos eẽ boues nouellos ceruice lõga & torrosa.Tori quoq; ĩ herbis eẽ dicũť p decorã trãslatio nẽ a Plinio ĩula torsior dicta:q toros idẽtidẽ noiat ĩ plãtis. Pressu p̃sura. Excetra:hydrã latini excetrã uocãt qđ uno ceso capite tria excrescebãt.Plautus ĩ psa cũ excetra cũ anteo deluctari maueli q̃ cũ amore græco uo- cabulo dr̃ echidna:qd apđ latinos usitatũ ẽ.Ouidius ps quota lerneæ serpẽs eris unus echidnæ. Scribit dio dorus herculẽ debellasse hidrã nõ solũ ferro sed ẽt flãmis adhibito iolao q icisã ceruicẽ ardẽte face e uestigio ĩureret:cõstat scdm historicos hydrã ĩ lerna argiuo℞ palude extitisse aq̃s euomẽtẽ:q uastabat uicias citates: ĩ quo uno meatu clauso multi erũpebãt:qd hercules uidẽs loca ipsa exussit & sic aq̃ meat⁹ clausit:nã hydra. ἀπὸ τοῦ ὕδατος.i.ab aq̃ nomẽ accepit:refert Strabo diuulgatũ esse puerbium:qd ẽ lerna malorum ob

Lustra- tor or bis
Ilus fili- us her culis
Flictus
Vorti ces.
Typhõ
Verti ces do lorum anxiferi
Tori
Torro sus,
Excetra
echidna
Hydra
Lerna malo℞

porē afflixit manū: Erimāthiā hæc uastificā abiecit beluā hæc & tartarea tenebrica abstractū plaga tricipitē eduxit hydra generatū canem hæc interemit tortu multiplicabili draconē: auriferā obtutu obseruantem arborē. Multa alia uictrix nostra lustrauit māus. nec qsquā e nrīs spolia cœpit laudib9 Possumus ne nos cōtēnere dolorē: cū ipsū Herculē tam ītolerāter dolere uideamus: Veniat Aeschilus non poeta tantū: sed pythagoreus: sic. n. accepimus qūo fert apd̄ eū prōetheus dolorē: quē excepit ob furtū lēmniū: unde ignis lucet mortalibus clā diuisus eū prōetheus doctus clepsisse dolo pœnasq; Ioui fato expēdisse supmo has igitur pœnas pendens affixus ad caucasum hæc dicit. titanū soboles sotia nrī san/

facta in eo loco purgamia: ī quo hydrā stabulasse fabulant̄. Plato qd̄ ānotatu dignū ē: asserit reuthydemo hydrā fuisse callidissimā sophistria: cui p̄ter sapiam, p uno sermōis capite amputato multa repullulabāt. Afflixit manū: cētauros q bicorpores biformesq; fuerūt sua se dextra mactasse significat. Alii de geriōe ītelligūt quē tricorporē fuisse ferūt de quo poeta. Et forma tricorporis umbræ. Erimāthiā beluā: erimāthus mons archadiæ ē: ubi fuit ap ferocissimus uastator agroꝝ quē ea solertia uicit hercules: ut uiuū sup hūeros ad euristeū: deferret: quo cōspecto euristhe9. In æreo se uase abscō dit: a poetis erimāthia pestis nūcupat̄. Vastificā cūcta uastātē: & uasta ac desolata faciētē. Tricipitē canē. cerberꝝ significat quē Hercules ab īferis traxit ad supos: cui9 rei hæc rō ē: qa oēs cupiditates & cūcta uitia terrēa cōtēpsit ac dormuit: Nā cerberus ē terra: q̄ ē cōsumptrix corpoꝝ: uñ & cerber9 dictus: q̄si κρεοβορος. i. carnē uorās: historici tradūt orcū regē molosoꝝ habuisse canē īgētis magnitudis noīe cerberꝝ. q pyrithoū īteremit. Draconē: nulgata fabula ē hespides puellas hortos habuisse nemore aurifero p̄ciosos ubi erat draco custos puigil mala aurea uigilāter obseruās: quē īterfecit hercules pomaq; aurea retulit euristheo. Pli. & Soli. Draconē īterp̄tāt̄ fuisse estuariū maris meatu flexuoso īstar dracōis: qd̄ hortos hesperidū amplectebat̄: ubi p̄ter oleastros alid̄ nihil ex narrato illo aurifero nemore extare, pdideīt. M. Varro p mala aurea hespidū oues significari dicit: q̄s hercules ex africa in græciā exportauerit: ea. n. sua uoce græci appellant mala apud quos μῆλον. i. malū significat ouē & pomū: hic melotæ dictæ uestes ex pellibus ouiū: cōfectæ: q̄ dictiōe utunt̄ ecclesiastici. Diodorus i. y. bibliothece asserūt inquit qdā pecudū greges exq̄sita pulchritudīe hespides habuisse: q̄ ob decorē a poetis aureæ dictæ sint: quēadmodū & uenerē ob ægregiā formā aureā appellāt: nōnulli eas pecudes colore auro simili fuisse uolūt eoq; hoc appellatas noīe: alii ob charitatē aurea fuisse, pdiderūt. Draconē uero extitisse: pastores q īstar draconū puigiles latrocinia, ppulsabant ac greges custodiebāt. Possumus ne nos hactenus relata sunt carmia sophoclis latinitate donauit. M. Tullius. Veniat eschilus: tragedias prius in lucē eschilus, pdidit sublimis & grauis & grādiloquus sæpe usq; ad uitiū: quē aqla īteremit cui igeniū: testudines raptas frangere ex sublimi iaciendo fuit hic si Oratio credius reptor palle uestis & psone Philostratus tradit ab eschilo ornatos eē histriōes uestibus heꝝ & heroinaꝝ: ex quo parēs tragediæ dictus ē: & i Dionysius. i. liberalibus īuocant̄. Prometheus dolorē. tragedia eschili ē noīe, pmetheus: cuius memit Plutarchus in pōpeio sic scribēs apud eschilū liberatus ab hercule, pmetheus inqt. Inuisi patris hoc mihi dulce ē dignus: de, pmetheo īuulgata fabula ē: a quo mythici fabulant̄ Ioue deceptū subduxisse ignē mortalibus: ne carnis usus utilis hoībus cū coq nō posset. Prometheū āt solitū īsidiari ignē mortalibus astu restituisse deuenit. n. ad iouis ignē ethereū. eoq; in ferulā cōiecto abiit lætus ut uolare nō currere uideret̄. Ex quo i ludis īstitutū fuit: ut inqt higinus: ut cursores lāpadē iactarēt: ob quā cām idignatus iuppiter, pmetheū i caucaso sythie mōte ferrea catena religauit ad saxū: cui adhita ē aqla: q̄ assidue renascētia iecinora exesset: quā hercules dr̄ īterfecisse ictu sagittæ existimat̄, pmetheus pp mirā igenii excellētiā hoīs finxisse: qa ut iquit Lactātius. Simulachꝝ hoīum prius de molli luto formauit: ab eoq; nata plastice ē. Scribit Plato i, pthagora:, pmetheū subripuisse Vulcani mineruæq; artificiosam cū igne sapiētiā: eā hoīum generi largitū. Atq; ita sapiētiā hoīes eē cōsecutos. Ob furtū lēniū: ob ignē furto subductū: quē poetice furtū lēniū appellat: qm̄ in lēno īsulla colit̄ Vulcāns deus ignis. Vnde & lēnius ardor dr̄ a poetis: a lēno teterrima q̄q; faciora apd̄ græcos lēnia appellāt̄: Ex facinore qd̄ mēorat Herodotus. Et ex scelere fœminaꝝ q̄ uiros suos īteremerūt. Sapiētiā quoq; uulcani subripuit cū igne. Ignis lucet mortalibus scribit Pli. pyrodē ex silice primū ignē inuenisse: quē asseruare in ferula docuit, pmetheus. Clepsisse: furto subduxisse subtraxisseq;. Clepere. n. ē furari tractū a κλέπτω: uerbo græco: unde cleptū furto subtractū. Seneca opponit ac se tegmine igēti clepit. Liuius siqs clepsit ne populo scelus ē: ne ue cui cleptū erit. Plautus. Rape clepe: harpaga ubi harpagare significat rape: alibi auꝝ arpagatū dixit, p raptū. Titanū soboles. Verba eschili q̄ latina fecit. M. Cicero q̄ dicunt̄ a, pmetheo afflixo ad caucasum: quē alligatū ad triginta milia ānorū eschilus, pdidit. Iō aūt titanas appellat: qa ipse soboles fuit titanū. Tradūt titanas fuisse sex fratres & q̄nq; sorores a titea matre dictos ut auctor ē Diodorus: ex qbus unus fuit sapetus pr̄, pmethei: hipperion quoq; ex numero titanū ē q solis ac lunæ stellarūq; motus obseruasse primus fert̄. Iōq; solis parens & astroꝝ traditus. hinc Sol titan. Luna titania a poetis dicunt̄. Virgilius dixit Titaniaq; astra. Refert sacra historia saturnū a titanibus fuisse cōprensum uictūq; cōpedibus ex quo cōpeditus colitur & cōpedes saturno dicatæ. Papinius in silius. Saturnus mihi cōpede exoluta. Martialis. Saturne tibi cōpedes annulos priores. Seruius enarrās illud ex sexto æneidos hic genus antiquū terræ titania pubes sic refert ferūt fabulæ titanas ab irata contra deos terra in eius ultionem creatos unde & titanes dicti sunt. απο τησ τίσεωσ. idest ab ultione

Erimāthius
Triceps cerberus
Vnde cerberus dictus
Horti hesperidum
Mala aurea oues
Melote
eschilus
Mors eschili
Prometheus eschili
Cursores tedi feri.
Plastice a, pmetheo
Furtū lēnium
Lēnia
Clepeī
Cleptū.
Arpagare.
De titanibus
Titan
Titania
compedes saturni.

Generata cælo:quidã tradunt ex cælo & terra progenitos esse titanas:alii ex uno curetum & matre titeia
Sacra historia narrat Saturnũ & titanem fratres de regno disceptasse. Mulcibris adsciuit manus:Lamenta
tur Iouem usum esse & ope & opera uulcani fabrili:ad artus cuneis figẽdos. Vulcanũ autẽ dici mulciberem
nullus ignorat uel a mulcendo ut Donatus & Macrobius sentiũt quod omnia mulceat:idest molliat. Vin
cat domet ignis potẽtia:uel a mutilãdo:quod ob claudîtatem sit mutilatus ac debilis:alii a mulctãdo dedu
cunt. Semidocti grãmatistæ doctorem minutum triuialemq; sequuti mulciberum & mulciberi enũciant

guinis generata cælo:Aspicite religatũ aspis uictũ
saxis:nauẽ ut horrisono fræta noctẽ pauẽtes timi
di adnectũt nautæ:saturnius me sic ĩfixit Iuppiter.
Iouisq; numẽ mulcibris adsciuit mãus. hos ille cu
neos fabrica fideli ĩserẽs prupit artus:qua miser so
lertia trãsuerberatus castrũ hoc furiarũ incolo. Iã
tertio me quoq; funesto die tristi aduolatu aduncis
lacerãs unguibus:Iouis sateles pastu dilaniat fero.
tũ iecore opimo farta & saciata affatĩ clãgorẽ fũdit
uastũ:& sublime adulans piata cauda nostrũ adu
lat sanguinẽ cũ uero adesum inflat renouatũ est ie
cur tũ rursus tetros auida se ad pastus refert sic hũc
custodẽ mœsti cruciatus alo:q me perẽni uiuũ fœ
dat miseria. nãq; ut uidetis uinclis cõstrictus Iouis
arcere nequeo dirã uolucrẽ a pectore:sic me ipse ui
duus pestes excipio anxias:amore mortis terminũ
inquirẽs mali. sed longe a leto numine aspelor Io
uis. atq; hæc uetusta sæclis glomerata horridis lu
ctifica clades nr̃o infixa est corpori. ex quo liquatæ
solis ardore excidũt guttæ q̃ saxa assidue ĩstillãt cau
casi. Vix igit̃ posse uidemur ita affectũ nõ miserũ di
cere. A. & si hũc miserũ:certe dolorem malũ. M. tu
quidem adhuc meã cãm agis: sed hoc mox uidero.
A. ĩterea unde isti uersus:nõ enim agnosco. M. dicã
hercule. &. n. recte reqris uides ne abũdare me ocio.
A. quid tũ? M. fuisti. sæpe credo:cũ athenis eẽs ĩ scho
lis philosophorũ. A. uero ac libenter. M. aĩaduerte
bas igit̃ & si tũ nemo erat admodum copiosus. uerũ
tñ uersus ab his admisceri orõni ac multos qdem a
Dionisio stoico. A. probe dicis. M. sed is quasi dicta
ta nullo delectu:nulla elegantia philo & propriũ
numerũ & electa poemata:& locos adiũgebat. Itaq;
postq̃ adamaui hãc quasi senilẽ declamationẽ stu
diose eqdem utor nr̃is poetis. sed sic ubi illi defece
rũt:Verti enĩ multa de græcis: ne quo ornamento ĩ
hoc genere disputatiõis careret latina orõ sed uides
ne poetæ qd mali afferãt:lamentãtes inducũt fortis
simos uiros. Molliũt animos nr̃os. ita sũt deinde dul

perinde ac nomẽ secũdi ordinis:cum mul
ciberem:& mulciberis & p cõtractionẽ mul
cibris dicere debeamus cũ sit tertii ordinis:
qd & Priscianus oñdit. Ouidius. Mulciberis
capti marsq; uenusq; dolis. Tertio quoq;
die:quolibet quocunq; die tertio. i. alternis
diebus ꝓprius. Vix decimo ad mitor nunc
ego quoq; die. Iouis satelles:aqla significa
tur satelles armigera ales Iouis dicta: uel qa
ut ait Plinius nũq̃ fulmine exanimata ẽ uel
quod Ioui aduersus titanas ꝓficiscenti in au
spicium aduolauit quã uictor bono hoĩe
acceptã tutelæ suæ assignauit. Farta plena:
satura. Affatim:admodũ abundãter large
media correpta pronunciat̃: ita ueteres lo
quuti sunt. Ita ꝓbus grãmticus hũc uersum
plauti legere solitus erat. Aliorum est affatĩ
q faciant. Clangorẽ:sonorẽ est uox tubaꝝ
anseꝝ:& reꝝ quoq; aliaꝝ cõstrepẽtiũ. Adu
lat sanguinẽ:pro adulat̃ hoc est lambit ebi
bit ĩtrinsecus penetrãdo populat̃:sicut adu
lando faciunt adulatores:q feriũt interiora
uentris:ut ĩquit Hieronymus: ueteres adu
lant dixerunt:qd nũc dicimus adulant̃. Lu
cretius lõge alio pacto gannitu uocis adu
lant. Adesum:comesum cõsumptũ. ambe
sum:a uerbo ædo & ædor fiũt cõposita ade
do:exædo ambedo:comedo a Virgilio mẽ
sæ ambesæ dicunt̃ quasi circũrosæ & come
sæ:Seruius paꝝ scitæ exposuit ãbesas ꝓ ro
tundis. Tetros ad pastus: ad pastionẽ ioci
neris mei q̃ tetra ẽ res. i. fœda polluta & cru
delis uerbũ uetus ẽ tetrare. qd significat fœ
dare & uoluere. Alo nutrio pasco unde al
tor & altrix. A pectore. Martialis assiduam
nimio pectore pauit auem. Me uiduus. i.
priuatus uiduatusq; memetipso utpote cõ
strictus uinculis pp q̃ erat ueluti manchus
& trũcus. A læto. a morte quæ finis ẽ & re
quies erũnaꝝ dolet qd iuppiter nõ sinat eũ
morte finire. Cruciatus diuturnos ita tiberi
us dãnatis mori uolẽtibus ui adhibebat ui
uendi nã mortẽ adeo leue supplicium puta
bat ut cũ audisset unũ noĩe carmiliũ antici
passe eã exclamauerit. Carmilius me euasit
& olim ꝑcanti cuidã custodiæ maturitatem
mortis:respondit nondum tecũ in gratiã re
dii. Seclis glomerata:dixit eschilus prome
theũ ad triginta milia annoꝝ fuisse alliga
tum in caucaso ad saxũ. Ita affectum ita lã
guentem lancinatũq; diro cruciatu: uerba

Mulciber ũde Mulciberis nõ mulciberi.

Armigera Iouis aqla

Affati

Adulat

adesum

ambesũ

Tetrare

Mors leue supplicium

Dictata

sũt Cicerõis. Sed is. s. Dionysius q fuit magnes:de quo ĩ bruto:assiduissime mecum fuit Diõysius magnes
Quasi dictata:dictata dici ueluti themata atq; ꝑscripta uoluerũt q̃ magister ludi pueris ꝑbere cõsueuit:q nõ
solũ de lr̃is dicũt̃:sed de aliis quoq; rebus:ut dictata gladiatoꝝ lanistaꝝ:dictata gulæ structoꝝ: Iuuenalis:do
nec pagat dictata magistri oĩa. Philo:hũc principẽ academiæ audiuit. M. Tullius studiose de quo supra di
ctũ est. Quasi senilẽ declamationẽ:philosophicas hasce disputatiões & scholas intelligi uult q̃ sunt q̃si seni

les declamatiões. Lamẽtãtes iducũt:ut sophocles herculẽ eschilus ꝓmetheũ. Aedificant: Alexander magnus:ut inqt Dion edidicit totã homeri iliada & magnã partẽ odvsseæ:pcipit Quiti . edicẽdos eẽ electos ex scriptoribus locos.qm̃ ita actius memoria exerceatꝰ fiatq; admiculatior:ædiscere aũt tacite debemus. Ita.n. facilius expeditiusq; pcipit̃:poctica studia adolescẽtiã agunt:senectutẽ oblectãt. Delectãt domi.nõ ipediunt foris. Vitã umbratilẽ:q̃ in umbra & otio domestico degit̃ ita hõ umbraticus a plauto dictꝰ trapezita:q in umbra sub tecto uitã agit ociosam:artes quoq; & negocia umbratica ab eruditis noiantur:in qbus p desidiã & ignauiã in umbra elãguescimus. Studiosi uitã umbratilẽ colũt: quos libri docẽt in umbra & otio:ut iqt. M. Tullius i orone ꝓ cor. balbo. itẽ ꝓ murena. Cedat inqt stilus gladio umbra soli. A platõe educunt̃ ex ciuitate: Plato i libris. περι τησ πολιτ ισ. i. de rep. format istituitq; luculẽtia descriptione q̃lis eẽ citas debeat:ex q̃ cẽset submouẽdos poetas tãq̃ dedecoratores deoꝝ. Sic.n. iqt i scdo. Improbe mẽtitus ẽ hesiodus q̃n fingit queãdmodũ saturnus cæliũ patrẽ puniuit:q̃ue a filio ioue ppessus ẽ ipe saturnus q̃ quidẽ si uera eẽnt nõ tñ putarẽ eẽ ꝓferẽda: sed tacẽda potius. De homero paulopost sic ait. Vicula iunõi a filio idia ꝓiectionẽq; uulcani a p̃re cũ ille uerberate matri subuenire uellet:aut deoꝝ pugnas quotcũq; Homerꝰ scripsit mime i citate recipe debemus siue p allegoriã dicta sint siue sine allegoria: idẽ i. x. poesin iquit ex citate expulimꝰ. Eusebius i ꝓparatiõe euãgelica poetas ex ciuitate platonis repudiatos eẽ tradidit & i primis homerũ pp pugnas cõtẽtiõesq; deoꝝ: ob hoc Caligula ipator cũ cogitaret de homeri carminibus abolẽdis dicere solebat: cur sibi nõ liceret:qd platõi placuisset:q eũ e ciuitate quã cõstituebat eiecerit. Augustinus quoq; i secũdo de ciui. dei. Cũ Plato iqt rõne formaret q̃lis eẽ ciuitas debeat tãq̃ aduersarios ciuitatis poetas cẽsuit urbe pellẽdos. Cæteꝝ plato aliubi extollit poetas sic scribẽs in tertio de legibus: poetaꝝ genus diuinũ ẽ: diis agit̃ & sacros cõcinit hymnos: idem in. vii Electos de pueris uersus iuuenibus ediscẽdos esse pcipit:ut ex uariorum poetarum peritia facundi reddantur. Hanc eruditionem liberalem: extat oratio nostra in libro orationum continens laudationem poetices:& poetarum ubi non pauca ex secretatiis doctrinarum deprompsimus:quæ ididẽ poteris gustare si feceri nt ad stomachũ. Disciplinas liberales uocamus:ut iquit Seneca:qa hoie libero dignæ sũt unũ uero studiũ sapientiæ uere liberale est qd liberũ facit sublimẽ fortẽ magnanimũ. Alio nomine igenuas uocãt artes idonei scriptores picturæ ars olim auctore Plinio recepta ẽ in primũ gradũ liberaliũ quã in tota græcia pueri ingenui ante oĩa docebant. Sũmũ malum dolorẽ ut Aristippus & epicurus. Verbo de sententia destitisti dixit supra pudet me tã cito de sentẽtia esse deiectũ. In dedecore nihil mali ecõtrario stoici dedecus sũmũ maloꝝ esse dicũt. Quis dolor Illudit epicurũ q dicebat dedecus nõ eẽ malũ nisi subseqret̃ dolor. Cõcludũt ratiũculis stoici pungũt stoici q̃si aculeis iterogatiũculis angustis qbus ẽt qui assentiunt̃ aio & iidẽ abeũt qui uenerãt & ꝓprie stoicoꝝ est minutius & scrupulosus rõcinari dicũt.n.qd malũ ẽ nocet qd nocet deteriorẽ facit. Dolor deteriorẽ nõ facit ergo dolor nõ ẽ malũ. Iidem cur dolor malũ non sit dicunt asperũ esse dolorem molestum odiosum contra naturam difficilem toleratu sed quia nulla sit in dolore nec fraus nec improbitas nec malitia nec culpa nec turpitudo nõ esse illud malũ hæc qui audierit inquit alibi Cicero ut ridere nõ curet discedet tamẽ nihilo firmior ad dolorẽ ferẽdum q̃ uenerat. Consectaria stoicoꝝ quoq; hæc sunt qui prudẽs ẽ temperãs est qui temperans ẽ cõstans ẽ qui cõstans ẽ imperturbatus ẽ qui imp̃turbatus ẽ sine tristicia ẽ qui sine tristitia ẽ beatus ẽ ergo prudẽs beatus ẽ sed talibus collectiõibus stoicoꝝ pipatetici alacriter respõdẽt & natura sensus mos repugnant Quasi de uerbo Ex rebus timiditas nõ ex uocabulis nascitur ut i quarto de finibus traditum est. Item stoici negant bonũ eẽ diuitias præpositum eẽ dicũt quod uerbum maius eẽ uidet̃ q̃ bonũ. Præpositum enim

ces ut legantur mõ sed etiam ediscantur: sic ad malã domesticã disciplinam uitamq; umbratilem: & delicatam cum accesserũt etiam poetæ neruos oĩs uirtutis elidũt Recte igit̃ a platone ducuntur ex ea ciuitate: quã finxit ille cum mores optimos & optimũ rei publicæ statum exquireret. At uero nos docti. s. a græcia: hæc & a pueritia legimus & discimus Hãc eruditionẽ liberalem & doctrinã putamus: sed qd poetis irascimur: uirtutis magistri philosophi inuentis sunt: q summũ malũ dolorem diceret. At tu adolescens. cũ id tibi paulo añ dixisses uideri. rogatus a me. ẽt ne maius quã dedecus: uerbo de s̃nia destitisti. rogo hoc idem Epicurũ maius dicet esse malũ mediocrẽ dolorẽ: quã maximũ dedecus. In ipso eni dedecore mali nihil esse nisi sequantur dolores Quis igitur Epicurum sequitur dolor. cum hoc ipsum dicit summũ esse malum dolorem: quo dedecus maius a philosopho nullũ expecto: Quare satis mihi dedisti cũ respondisti: maius tibi uideri malum dedecus quã dolorem: Hoc ipsum enim si tenebis intelliges quã sit obsistendum dolori Nec tam querendum est dolor: malum ne sit: quã firmãdus animus ad dolorem ferendum. concludunt ratiunculis stoici: cur non sit malum quasi de uerbo non de re laborentur. Quid me decipis Zeno. Nam cum id quod mihi horribile uidetur: tu omnino malũ eẽ negas: capior & scire cupio: qũo id quod ego miserimũ existimem ne malũ quidem sit. Nihil est inquit malũ: nisi quod turpe aut uitiosum est. A. Ad

Ediscei tacite debem.

Vmbraticus hõ

Vmbratilis uita

Poetæ submoti a ciuitate platonis

Dictũ caligule

Poetaꝝ genus Diuinũ

Disciplinæ liberales.

Rõcinatio stoicorum

Diuitiæ præposi ũ nõ bonum

appellatũ ẽ ex eo quod:ꝑponatur aliis.Itaq; M.Piso dicebat plus tribui diuitis a stoicis:qui eas in præpositis ponerẽt q̃ ab Aristo.q bonũ eẽ diuitias fateret᷑. Sed tñ est reiiciendũ stoici morbũ egestatẽ:dolorẽ nõ appel lãt mala sed reiectãea.Aristoteles reliq; platõis alũni oĩa q̃ cõtra naturã sũt appellãt mala.Itaq; Zeno:& stoi ci cũ Aristo.& illis re cõsentiũt uerbis discrepãt.Nã qd alid sũt reiectãea q̃ mala ex eo dicta qd reiiciant᷑ repellã turq; tãq̃ noxia.Et cõseq̃nter mala:latini mõ reiectãea mõ reiecta:mõ relatõies appellãt q̃ stoici græce dicunt ἀποπροηγούμενα. Tu mihi apo.i.sermõis a uersio ad stoicũ Zenonẽ. Re suc.olim qdã nobilis ĩ stoica

ineptias redis:illud.n.quod me angebat nõ eximis. scio dolorem non esse nequitiã desine id me docere: hoc doce.doleam necne doleã nihil interesse.M.nũ quã quicquã inquit ad beate qdem uiuendũ quod est in una uirtute positũ sed tamen est reiiciendum. Cur᷑ asperũ est cõtra naturam difficile ꝑpessu triste durum:Hæc copia uerborũ est:quod omnes uno uerbo malum appellamus:id tot modis posse dice re diffinis.Tu mihi nõ tollis dolorem:cum dicis as perum contra naturã uixq̃ ferri tollerariq; possit nec mentiris.sed re succũbere nõ oportebat uerbis gloriantem:dũ nihil bonũ nisi qd honestũ.nihil malũ nihil qd turpe:optare hoc qdem est nõ docere illud & melius:& uerius omnia quæ natura aspna tur in malis esse:quæ ascìscat in bonis.hoc posito & uerborum concertatione sublata tantum tamen ex cellet illud:quod recte amplectantur isti:quod ho nestum:qd rectum quod decorũ appellãus:quod idem interdum uirtutis nomine amplectimur:ut omnia præterea quæ bona corporis & fortunę pu tantur perexigua & perminuta uideantur.nec ma lum quidem illum:nec si unũ in locum collata oĩa sint:cum turpitudinis malo comparanda. Quare si uti ĩ initio concessistĩ turpitudo peius est q̃ dolor: nihil est plane dolor.nã dum tibi turpe nec uiro di gnũ uidebitur gemere:eiulare:lamentari:frãgi de bilitari dolore:tũ honestas tũ dignitas tum decus aderit:tuq; in ea intueberis te continebis:cedet pro fecto uirtuti dolor:& animi inductione lãguescet Aut enim nulla uirtus est:aut cõtemnendus est do lor omnis.prudentiam ne uis esse sine qua ne intel

disciplina phiũs egra egritudine oppressus decũbebat doloribusq; afflictabat᷑ licuitq; id tpis uidere cõgrediẽtes cõpugnãtesq; philo sophũ & dolorẽ:tũc e sectatorib⁹ tauri phĩ iu uenis in disciplinis phiæ nõ ignarus.si tãta ĩquit doloris acerbas ẽ ut cõtra uolũtatẽ co gat hoiem ad gemendũ cur dolor apd stoi cos ĩdifferẽs eẽ dr̃ nõ malũ cur deinde aut stoicus hõ cogi aliqd põt aut dolor cogere cũ & dolorẽ stoici nihil cogere & sapiẽtẽ ni hil cogi posse dicãt. Dũ ni.bo.ni.qd ho.stoi ci dicũt bonũ oẽ laudabile laudabile aũt oẽ honestũ igit᷑ oẽ bonũ honestũ. Ille quoq; so rites qd argumẽti genus aceruatio siue acer uus latine dr̃ stoicoꝶ ẽ qd bonũ sit id eẽ ob tabile qd obptabile id honestũ igitur oẽ bo nũ honestũ Dogma stoicoꝶ ẽ nihil alid eẽ uere & simplr̃ bonũ nisi honestũ nec aliud quicq̃ malum nisi turpe reliqua oĩa q̃ ĩ me dio forẽt an neq; honesta eẽnt neq; turpia neq; bona eẽ neq; mala decretũ est q̃ græce Adiaphora dñr latine ĩdifferentia ĩ quibus uoluptas & dolor reponnnt᷑. Quæ aspna tur in malis.Aristoteles & platõici bona ap pellãt oĩa quæ secũdum naturã sint q̃ aũt cõ tra mala. Verboꝶ cõcertatiõe uerbi cõtro uersia.ut ait alibi.M.Tullius & ab augustio libro.ix.de ciui.dei repetitũ ẽ iamdiu torq̃t hoies græculos cõtentiõis cupidiores q̃ ue ritatis. Isti stoici. Decoꝶ ap.græce prepon dr̃ qd latiæ decoꝶ. Cuius uis est ea ut ab ho nesto non q̃at separari nã & qd decet hone stũ est & qd honestũ est decet.Decoꝶ ait.M. Tullius de officiis scribẽs id:esse qd consen taneum sit hois excellẽtiæ qd ad prudentiã ad fortitudinẽ ad iustitiã ad tẽpantiã ptinet & in oĩ honestate uersat᷑.Est & decoꝶ qd & poete sequunt᷑ cũ id quod quaq; ꝑsona di gnũ est & fit & dicit᷑.Ambrosius libros offi cioꝶ a decoro auspicat᷑ quod in canonicis scripturis primo loco cõstituit᷑ ex quo ẽ illd. Te decet hymuus deus ĩ syon. Nec cũ tur

pitudinis malo cõparanda:quod turpe ẽ.In summũ malũ & solum dicunt eẽ stoici:in tãtum ut dolor colla tus cũ turpitudiẽ in medio loco sit:q apud illos adiaphoron.i.ĩdiferens est. Te continebis:sapiẽs ne qd fa ciat in decoꝶ:nõ succumbet dolori:nõ eiulabit:nõ lamentabit᷑:hinc scribit Au Gellius:qd stoicus philoso phus grauiter egrotans perpetiebat᷑ duce rõne:& cohibebat coercebatq; intra sese uiolentias effrenati dolo ris:nullos eiulatus nullas cõplorationes:ne nullas qdem uoces indecoras edebat. Aut.n.ulla uirtus est ãt uirtus igit᷑ contẽnendus dolor:argumẽtũ ẽ qd dialetici disiũctũ. Dicunt oĩa autẽ quæ dsiungunt᷑: pugnãtia inter sese esse oportet. Prudentia:uirtus habet partes quatuor:prudentiã iusticiã:fortitudinẽ tẽperãtiã.Pru dentia est reꝶ bonarum & malaꝶ & utrarumq; scientia:Iusticia est habitus animi cõi utilitati cõseruata suã cuiq; tribuẽs dignitatẽ:fortitudo est considerata piculoꝶ susceptio:& laborum ꝑpesso.Temperãtia ẽ rõnis in libidinẽ atq; in alios nõ rectos ĩpetus animi firma & moderata dominatio:Socrates oẽs uirtutes puta bat eẽ prudẽtias:ĩpossibile ẽ inqt Aristoteles prudẽtẽ eẽ quẽpiã nisi sit bonus:prudentis est bene consulere Anaxagorã & thalen & id genus philosophos sapiẽtes eẽ dicunt sed non prudentes:quia propria cõmoda ignorabãt.Plato ait in legibus prudentiã oĩum uirtutũ ducẽ eẽ dr̃ græce φρονήσις inde est illud festiuiter a plauto prolatum in truculento:quæ hic habet pronesium omnem & pectore emouit e meo phronesim.

Scitũ pi sonis
Reiecta nea
Reiecta nea uñ
Reiecta
Exem plũ stoi ci egro tauris.
Dolor indiffe rens
Sorites aceruus
Bonũ hone stum
Malũ turpe
Adia phora
Decoꝶ Prepon
Stoicus uiolẽti as dolo ris cohi bens
Partes uirtutis
Pruden tia
Iusticia
Forti tudo
Tempe rantia
Philoso phi sapi entes nõ pru dentes

sophro' sine Diceo' syne. Arcana nō i uul ganda Magnificentia pars for titudis Qui unā uir tutē habet oēs habere. Encyclios Ency' clopedia.

Temperantia: graece dicitur soprosyne quæ phroneseos idest prudētiæ salus & cōseruatio est: ut ait Plato in cratulo: temperantia maxime continetur elucescitq; decore. Iustitia graeci dicesunem uocant: quod si gnificat iusti itelligentiā: sine qua quid sunt regna nisi magna latrocinia: hæc una uirtus est ut alibi ait. M. Tullius: omnium domina ac regina uirtutum οὔτε ἑσπερος οὔτε ἑωος οὔτω θαυματος: neq; hesperus neq; lucifer ita mirabilis. Enūciāte commissa: archana quæ fidei nostræ commissa sunt minime enūcianda in uulgandaq; sunt. Id enim esset contra iusticiam: hinc illud oratianum memoria dignum: archanū nec tu scrutaberis ullius unq̄ cōmissum ue teges: & uino tortus & ira. Fortitudini: amdriā græci appellāt. Comitibusq; eius. M. Tullius in secundo rhetoricorum fortitudinis partes ait esse: magnificentiā: fidētiam patientiā: perseuerātiam: circa timorem & audatiam fortitudo μεσότης ἐστὶ ψ. me dioctitas ē ut iquit Aristoteles i secūdo ethicorū. Ita affectum: lamentabili uoce lamē tantem & dolori succumbentem. Ne uirum quidē hoc noīe non sexus sed uirilitas plāe & robur significat. Ecquid: nōne nūquid interogatiue legendū. Siquid de corithiis amiseris: sensus est si unius uasculi ex corinthiis uasis iactura facta sit reliqua suppellex non amittit sed in uirtutibus secus est una enim amissa oēs amitti dicunt qui eni unā uirtutem habet ut philosophi tradūt oēs habet. Sunt enim inter se iugatæ copulateq;: ut diiungi nō possint sicut & disciplinæ. M. Tullius in oratione pro archia & enim omnes artes quæ ad humanitatē pertinent habent quodam commune uinculum & q̄si cognatione quadā iter se continent. Victruuius tradit omnes disciplinas iter se coniūctionem rerum & cōmūicationē habere: ex quo encyclios siue encyclopedia dicit a grecis doctrinarum orbis cōstans ex mēbris pluribus uti corpus bene cōpactum quō aūt itelligi possit q unā uirtutē habuerit oēs habere & oēs deesse cui una defuerit docet diuus Augustinus in epistola ad Hieronymū scribēs quod prudētia nec ignaua nec iniusta nec itemperās pōt esse. Nā si aliqd horum fuerint prudētia nō erit. porro si prudentia tūc erit si & fortis & iusta & tēperās sit profecto ubi fuerit secū hēbit cæteras. Sic & fortitudo iprudés eē non pōt uel itemperās uel iniusta. Sic tēperantia necesse est ut prudēs fortis & iusta. Sic iusticia nō est nisi sit prudēs fortis tēperans ita ubi est una uera aliqua earum & aliæ similiter adsunt ubi āt aliæ desunt uera una illa nō est: ēt si aliquo mō similis eē uideat. hoc ē qd sensit Aristoteles i. yi. ethicorum cū ait simul cū prudētia oēs uirtutes existimāt hæc aūt iter philosophos cōstāt sed opinio popularis seiūgit & ita uulgus loquit & alios fortes alios prudētes alios iustos alios tēperatos dicat ex īnia uulgi est iustitiā sine prudentia multū posse sine iustitia nihil ualere prudētiā. De uasis corithiis & ære corinthio qd mixtura auri & argēti p ciosissimū fuit. Copiosissime scripsimus in secūdo trāquilli cōmentario. Augustinus dictus est corinthiarius qd corinthiorum pcupidus foret. M. Tullius in oratiōe pro roscio amerino. Domus chrysogoni referta uasis corinthiis & deliacis ubi annotādū est deliaca dici uasa ex ære pciosa ab īsula delo: ubi fuit prima nobilitas æris. Plinius in. xxxiiii. Antiq̄ssima iquit æris gloria deliaci fuit mercatus in delo cōcelebrāte toto orbe. Ex ære deliaco fiebāt pedes triclinorum fulchraq;. Romæ fuit simulacrum Ioue ex deliaco ære ī capitolio. Philoctetā illūquē. Ciduxit supra ex dolore uulneris gemētē & eiulātē. Ille philocteta. In lectulo humido philocteta iacuit in spelūca decimū annū gemebūdus & quæribundus. Eum dolorem. Opprimi uinci cohiberi. Si nu. es. methaforicos si nullis phiæ admiculis subnixus nullo robore sceptus. Vulcanis armis pmanere t in trāslatione sicut. n. arma uulcania achillē tegebāt tutabanturq; ab ipetu telorum hostiliū reddebātq; ipenetrabilē. ita fortitudo & documēta phiorum uice armorū muniunt nos & sepiūt aduersus ipetū & turbinē doloris īpetētis. Arma a uulcano ut thetydi gratificaret fabrefacta fuisse achilli iuicta pciosa celata contra tela troianorū canis homerus Smyrneus i iliade: Hōerus uero mātuanus & ipse luculēter scripsit ī eneide uulcanum ut morē gereret ueneri fecisse arma eneæ & pulchritudīe & firmitudine uisera contra tela latinorū

Cū prudentia oēs uirtutes Alius fortis Alius prudēs Corinthiariu Deliaca Arma uulcania

ligi ulla uirtus pōt: qd ergo ea patient ne quicq̄ facere nihil prospiciētē & laborātē: an tēperātia sinet te immoderate facere qcq̄: an coli iustitia poterit ab hōine pp ui doloris enūciate cōmissa: prodēte cōscios: multa officia relinquente. Quid fortitudini comitibusq; eius magnitudini aī grauitati pacientiæ rerum humanarū despicientiæ qūo respōdebis: Afflictus ne & iacens & lamentabili uoce deplorans audis: o uirū fortem. te uero ita affectū ne uirū qdem dixerit qsquā. amittenda igitur fortitudo est: aut sepeliendus dolor. Ecqd. scis igit si qd de corrithiis tuis amiseris. posse habere te reliquā suppelectilem saluam: Virtutem autem si unā amiseris: & sit amitti non pōt uirtus: sed si unam cōfessus fueris te non habere nullam esse te habiturum: num igitur fortem uirum num magno animo: nū patientem num grauem: num humana contemnentem potes dicere: aut philoctetam illum. A. te enim malo discere. sed ille certe non fortis qui iacet i lectulo humido: qui eiulatū: questu gemitu fremitibus resonando multum flebiles uoces refert nō ego dolorem esse nego cur. n. fortitudo desideraretur. sed eū opprimi dico patientia: si mō est aliqua patientia: si nulla est quid exornamus philosophiam: Aut quid eius nomine gloriosi sumus. Pungat dolor uel fodiat. sane si nudus es. da iugulum: sin tectus uulcāiis armis. i. fortitudīe resiste: hæc enim te: nisi ita facies: custos di/

gnitatis reliquet & deseret. Cretū qdem leges: q̄s siue Iupiter: siue minos sanxit de Iouis quidem sn̄ia: ut poetæ fuerūt: itēq; Lycurgi: laboribus erudiunt iuuentutē uenando: currendo: esuriendo: sitiendo algendo: æstuādo: spartæ uero pueri ad arā sic uerberibus accipiūtur: ut multus e uisceribus sanguis exeat: nonnunquam etiam ur cū ibi essem audiebāt ad necē: quorꝝ non mō nemo exclamauit unquā: sed ne ingemuit qdem. qd ergo? hoc pueri possunt: uiri non poterunt: & mos ualet: ratio non ualebit? interest aliquid inter laborem & dolorem: sunt finitima omnino sed tamen differunt aliquid. Labor ē functio quædam uel animi uel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autem mortuus asper in corpore a sensibus alienus. Hæc duo græci illi: quorum copiosior est lingua quam nostra uno nomine appellant. itaque industrios homines illi studiosos uel potius amantes doloris appellant: nos commodius laboriosos: aliud est enim laborare. aliud dolere. O uerborꝝ inops interdū quibus abūdare te semp putas græcia. Aliud inquā ē dolere: aliud laborare. Cū uarices secabant̄. C. Mario dolebat cū æstu magno agmen ducebat: laborabat. Est inter hæc tamen quædā similitudo cōsuetudo enim labo

Cretū leges: Plato in primo de legibus cretēsium leges cūprimis probari tradit tāq̄ effectrices beatitudinis: cū recte sint cōditæ: uel a Ioue ut apud eundē asserit Clinias cretēsis uel a minoe: quē ferūt p nouēniū habuisse collocutionē cū Ioue patre ex cuius monitis leges cretēsibus cōstituerit saluberrimas. Strabo auctor est minoem solertissimū legum latorē extitisse: qui ciuilibus īstitutis ad mansuetiores uiuendi ritus perduxit cretenses: positaq; in mediū decreta singula ab ioue ea ferre comētabat̄: hunc primū minoa sectatus alter minos ut aiunt nouē per annos in antro iouis īmoratus quasdā leges condidit: quæ cōsulta & sanctiones iouis eē dissereret. Sunt q minoē īsulæ cretæ dicāt hospitē: sunt q īdigenā. Illud iter oēs cōstat cretā optimis īstitutā legibus fuisse eiusq; sectatores fuisse græcos īprimisq; lacedemonios: unde creditū est mores cretenses magna ex parte lacōicos eē. Ephorus & reliqui prodiderūt cretēses ab ineūte pueritia armis ac laboribus exerceri solitos calorem & frigus & aspera uiarum facile cōtemnentes. In pugnis plagas toleranter ferre: ab arcu sagittas excutere saltationem armatam: q imago erat rei bellicæ frequenter saltare quā pyrricam uocant: de qua apud trāquillum satis multa: lycurgus olim peregrinator in cretam profectus est ubi a Thalete musico & iuriscōsulto edoctus fuit: quonam mō primo qdem rhadamantus deide minos leges mortalibus dederint. tū egyptum petens: gentes illius iura didicisse fert̄ qui cū rursus lacedæmoniam in patriam rediret ad ordinandas leges incitatus apollinem delphycū cōsuluit Indeq; instituta deferens condidit leges magna ex parte cōsimiles legibus cretēsium: quæ ῥητραι: idest retræ appellant̄ tanq̄ oraculo sancitæ. Pueri ad aram apud spartanos pueri uirgis cesi totū diē in ara Dianæ cognomento orthiæ ad mortem usq; hilares ac leti pferunt plagas: q ex ipsis diutius uerbera tollerauit tā illustris clarusq; habetur: q̄ qui maxime hi græco uocabulo: dicūtur uomonices: idest i ara cōtendentes. Dimicatio ipsa græce uocat̄ χιαμαστιγωσισ: idest difflagelatio quæ singulis annis fit: auctor plutarchus in apothegmatis laconicis Seneca Hieronymus. Cæteri meminerūt laconicæ tolerantiæ: ob hoc ab oratio dicitur optimo epitheto patiens lacedemon: Emilius probus lacedemoniorꝝ īquit moribus summa uirtus in paciētia ponebat̄: scribit Seneca qd lacedēonii liberorꝝ suorꝝ indolem experiuntur publice uerberibus admotis illosq; adhortantur ut ictus flagellorꝝ fortiter pferāt: & laceros ac semianimes rogant perseueranter uulnera pbere uulneribus. Mos ualet: institutum consuetudo lacedemoniorum cōmunis cōsensus mos est: qui inueteratus cōsuetudinem facit. Vt Varro Seruiusq; declarant. Græci uno nomine appellant apud grecos πονοσ dicitur labor & dolor: cum iter laborem & dolorē discriminatio sit: in hoc itaq; uberior pleniorq; ē latina q̄ græca lingua. Amātes doloris φιλοπονουσ dicunt græci quod significat amantes studiososq; laboris. φιλοπονια dicitur amor laboris. O uerborꝝ inops græcia. Mar. Tullius qui pomerium latinæ linguæ protulit: quā Romanum eloquium augere locupletare illustrare pro uirili parte contendit: in primo de finibus sentit ac profitetur latinam linguā non mō non inopem ut uulgo putabatur sed locupletiorem etiam esse q̄ græcā tamen constat iter scriptores græcam linguam diuitiorem affluentioremq; esse q̄ latinam: adeo ut merito dixerit Lucretius patrii sermōis egestas: & Seneca in epistolis moralibus. Quanta nobis uerborum paupertas immo egestas sit nunq̄ magis q̄ hodierno die intellexi: & Hieronymus in pfatione Eusebii chronicorum: significatum est inquit aliquid unius uerbi pprietate: nō habeo meum quo id efferā: & dū q̄ro īplere sn̄iam longo ambitu uix breuis uiæ spatia consummo. Quintilianus quoq; testat̄: copia nos a græcis uinci. Cū uarices secabāt̄: Docet exēplo marii q̄ differētia sit iter dolere & laborare. Varicosū fuisse mariū historici testāt̄ & auctor ē plutarchus: cū utroq; i crure uarices pateret̄ eū solutū crus medico alterū secādū pbuisse: neq; ullo suspirio emisso sectionē constāter pertulisse sed cū medicus iam transitū faceret ad uarices alterius cruris secandas recusauit inquiens ουκειμαι τοθεραπευμα τησαλγηδονοσ αξιον idest curationem non esse dignam eo dolore. Plinius in .xi. sic refert: uarices in cruribus uiro tantū mulieri raro. Caiū mariū qui septies consul fuit stātē sibi extrahi passum unum hominem. Oppius auctor est: sunt autē uarices uenæ i suris inflexæ ac obtortæ: græ

Leges cretū cōditæ a minoe
Duo minoes
Pyrrhica
Lycurgus
Rhetre
Vomonices
Diamastigosis
Tolerātia lacedemoniorū
Ponos: philoponi. philoponia
Latina lingua locupletior græca
Patrii sermonis egestas
Varices secuit marius
Varices qd ixiœ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

M.Tul/lius ua/ricosus ci.ἰξίασ uocant.M.Tullius uaricosus fuit: Qui uelandarum uaricum gratia togam ad calceos usque demisisse
traditur:auctor ē Auicēna uarices accidere cursoribus & onera baiulātibus:& diu stantibus:hinc est illud sa/
tyrici poetæ.Varicosus fiet aruspex:ex grādi scilicet consistitione:& quasi quadam stabulatione ac longo sta
Locus iuuena/lis tu.Varices in quorundam uentribus inasci testis est Cornelius celsus:qui uarices aduri præcipit si recta ē ue
na:si uero curua est & uelut in orbes quosdā iplicatur utilius excidi:a quo uarices masculino genere dicunt
alii fœmino usurpant.Iulius firmicus in octauo Matheseos tradit uaricosos fieri qui habuerint horoscopū
Horo/scopus. uaricosi in sexta parte sagyttarii.Itaque illi.Minos rha
damantus:lycurgus.solon:aliique nomothe
Nomo/thetæ. te:idest cōditores legū significant: Sparti/
tatæ in fœminas transtulerūt: ex īstituto li/
gurgi uirgines spartanæ corpora cursibus
Palestra lacenarum ac luctatiōibus ac discorum iaculorumque iacti/
bus exercebant:ut ῥιξωσισ.i.radicatio gi/
gnēdorum filiorum robustior fieret & pulchre ger
miaret.De palestra lacenarum fœminarum q̄ nu
dæ in gimnasio luctabant̄ affati scripsimus
sup illa ppertiana elegia cuius initiū ē mul/
ta tuæ sparthe miramur dona palestræ pce/
pit plato in.v.de repu.Mulieres exercendas
esse gemnastica: cū oīum operum natura cō/
pos sit fœmia. Eurotas:fluuius est q prope
lacedemonē fluit: id quo natādo exercebā/
tur & sudorē diluebāt:sicut romani post ex/
ercitationē cāpestrē desiliebant in tyberi cā
abluēdi pulueris ac sudoris. Fertilitas bar/
Occale/scere bara græce dicit̄ πλησμονὴ τῶν βαρβά
ρων fertilitas & opulentia barbarorum. Qua
si callum obducit̄: occallescere uerbū uetus
Fauces occalo/sæ est: quod significat callū abducere plautus.
Costæ occaluere plagis.Mar.Tullius in epi
stolis.Consuetudo diuturna callum iam obduxit stomacho meo. De callo aprugno de callo in cibis affa/
Ad tibi/as acies lacōica tim apud Suetonium:fauces gulonum oppido q̄ decenter a Seneca dicunt̄ occallosæ:tanq̄ callum obdu
xerint ex cibis ardentibus aduersus sensum feruoris cibalis:qui uix suffrenat gulā helluonū magis ardētē
q̄ ardeat feruēs obsoniū. Procedit ad modum ad tibiam: Tucidides lacedemonios tibiarum modulis in plis
Procin/ctæ clas/ses usos eē refert:ut moderatores modulatioresque fierēt:qd tibicinis numeris tēperatur igit̄ cum pcinctæ clas/
ses erant & īstructa acies ceptūque in hostē pgredi tibicines iter exercitū positi canere iceptabant.Ea ibi ptē/
Dispa/lati tione tranqlla & uenerabili quadā quasi militaris musicæ disciplina uis & īpetus militū ne sparsi dispalatique
proruerēt.cohibebat̄.Aristoteles aūt in problematis morē illum īgrediendi ad tibiarum modulos prælii ī/
stitutum esse a lacedemoniis scripsit.ἵνα τοὺς δειλοὺς ἀσχημονοῦντας γινώσκωσιν.idest ut timi/
Anape/stus dos minus honeste agentes cognoscant.In hāc sniam ait Valerius maximus spartanæ ciuitatis exercitus
nō ante ad dimicandū descēdere solebat q̄ tibiæ cōcētu & anapesti pedis modulo cohortationis calorē aio
Antida/ctylus traxissent.Vegeto & crebro ictus sono strenue iuadere hostē admoniti.Est aūt anapestus ut grāmatici do/
cēt percōstās ex duabus syllabis breuibus & lōga ut nebulæ quē græci antidactilū nomināt q̄si dactylo con
Exerci/tus un̄ trariū dictus.παρὰ τὸ ἀναπαίειν quia repercutit dactylū sono reciproco. Vnde nomē habeāt exercitus ut
īterprætat̄.M.Varro dictus ex eo qd exercitādo fit melior.Vegetius in secūdo numerus militū exercitatur.
Exerci/tationē Vnde ex re ipsa atque opere exercitus nomē accepit ut ei nunq̄ liceret obliuisci quod uocabatur. Docet idē
plus p/desse q̄ uegetius romanos milites tam ueteranos q̄ tyrones exerceri solitos ad omne genus armorum oēs enim ar/
medi/cos tes iugibus exercitiis proficiūt cūcta exercitatiōe cōualescūt ut merito dictum sit quottidiana exercitia ad sa
nitatē plus prodesse q̄ medicos.Armorum doctores & magistros græci tacticos appellant:dictio mēdosa apd
Tactici Vegetiū nam pro tacticos atticos legit̄ perperā. Quantus labor agminis agmē dr̄ exercitus incedens qua
Agmē in re custodiendū est ex militari disciplina ut oēs milites icedendi ordinē seruēt q̄drato agmine ibat roma
Milita/ris gra/dus. nus exercitus qd pro loci ratione mutandū.militaris gradus dr̄.quo.xx.milia passuū horis quinque cōficiunt
plerūque autē gradus citatior est quo totidē horis.xxv.milia peragenda sunt. Ei ita militari gradu quattuor
milia.In pleno gradu quinque milia p singulas horas supputant̄. Ferre cibaria pondus baiulare usque ad.lx.
Plenus gradus libras & iter facere gradu militari tyrones cogebant̄ in expeditionibus facilius annonā & arma portarent
quod antiquos milites factitasse dicunt idonei scriptores & testis ē Virgilius q ait in georgicis. Nō secus ac
Fascem portant patriis acer Romanus in armis iniusto sub fasce uiam cū carpit & hosti. Ante expectandum positis stat in
agmine castris. Vbi exposuit Seruius.Iniusto sub fasce sub magno onere magnum āt onus dici pp arma
Cibaria Ferre. alimenta.Vallum.liuius in tertio refert quintū cincinatū dictatorem iussisse ut milites adessent in causa p
martio ante solis occasum armati cum cibariis quisque in quinque die coctis Vallisque duodenis seniores uero
ut coquerent cibaria militi uicino dum is arma pararet ualumque peteret. Dimidiati mensis quindecim
dierum quæ differentia sit iter dimidiatum & dimidiū docet.Au.gellius in tertio & nos alibi explicauimus.

rum perpessionem dolorum efficiet faciliorem. ita
queilli qui græciæ formā rerū publicarū dederūt
corpora iuuenū laborefirmari uoluerūt. Quod
spartiatæ etiā in fœminas transtulerunt: que cæte/
ris in urbibus mollissimo cultu parietum umbris
occuluntur illa autem uoluerunt nihil horum si/
mile esse apud Lacænas uirgines: quibus magis pa
lestra: eurotas: sol: puluis: labor: militia in studio
est q̄ fertilitas barbare. ergo his laboriosis exercita
tionibus & dolor intercurrit. nonnunq̄ impellun/
tur: ferūtur: abiiciūtur cadunt. Et ipse labor q̄si cal/
lum quoddam obducit dolori. Militiam uero no/
stram dico non sparciatarum: quorum procedit ad
modum ad tibiā: nec adhibetur ulla sine anapestis
pedibus hortatio. nostri exercitus primum unde
nomen habeant uides: deinde qui labor quātus ag/
minis: ferre plus dimitiati mēsis cibaria: ferre si qd

Scutũ galeã: murus dicebat apud priscos pedestris exercitus præter scuta cataphractis galeisq; fulgebãt.
Est autẽ cataphracta lorica siue torax: Vnde cathaphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud Prop
tium in eo uersu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud tucididem pro tectis nauibus arma aũt
pro membris habebantur a militibus romanis: quia sicut nulli onerosa sunt sua ipsius mẽbra ita illis one-
rosum non erat arma gestare hinc illud silii: pro membris arma fuerunt. Clamor mos græcorum fuit silẽ-
ter inirent pugnã ac conspicatu tacito nitibundi. Ex quo est illud homeri. Ast ibãt taciti spirãtes robur achi

Valum
Cataphracta

ad usum uelint ferre malũ. nam scutũ gladiũ galeã.
ĩhonore nostri milites non plus numerãt quã hu
meros lacertos manus. Arma enĩ membra militis
esse dicunt: Quæ qdem ita geruntur apte: ut si usus
foret abiectis oneribus: expeditis armis ut mẽbris
Pugnare possint. quid exercitatio legionum quid
ille cursus concursus: clamor quanti laboris est?
ex hoc ille animos in præliis paratos ad uulnera.
adhuc pari animo in exercitatum militem: mulier
uidebitur. Cur? tantum interest inter nouum & ue
terem exercitium: quantum experti sumus: Aetas
tyronum plerumquæ melior: sed fere laborem cõ
temnere uulnus consuetudo docet: quinetiam ui-
demus ex acie efferri sæpe saucios: & qdem rudem
illũ & inexercitatũ q̃uis leui ictu ploratus turpissi
mos edere. At uero ille exercitatus & uetus ob eãq;
rem fortior medicum modo requirens a quo obli-
get. O patrocles inqt ad uos aduenies auxiliũ & ue
stras manus peto priusq̃ oppeto malam pestem mã
datam hostili manu: neque sanguis ullo potis ẽ pa
cto profluens consistere: si qua sapientia magis ue-

ui. Contra romani cum clamore aduersus
hostes congrediebantur: quẽ clamorẽ bar-
ritũ uocant: q nõ prius debet attolli q̃ utræ-
quæ acies se iunxerit Au. gellius qd ille uult
ardentibus clamor militũ romanorũ quem
in cõgressibus præliorum fieri solitum scri
ptores annalium annotauerunt cũ ad ma-
nus uentum est: tum iam e propinquo ho
stis & ĩpetu propulsandus & clamore terrẽ
dus ẽ: Cæsar in cõmentariis belli ciuilis põ
peiani. Nõ frustra inqt antiqtus ĩstitutũ est
ut signa undiq; cõcinerẽt clamorẽq; uniuer
si tollerẽt. Quibus rebus & hostes terreri &
suos ĩcitari existimauerũt. Adhuc: adduci-
to uerbũ est. A quo obligetur qui fasciis &
ligamẽtis uulnera deliget ac liteolis ĩpositis
deuĩnciat. Curtius ne obligato qdem uul
nere aut segnius destĩata exequit. Itẽ dum
corripitur: dũ obligant oculi. Seneca ĩpres-
sit mortiferũ corpori uulnus: quo obligato
a medicis minus habuit sanguinis ĩpressit
mortiferũ corpori uulnus. Quantũ expti
sumus forsan ob bellũ ciuile põpeianũ di-
xit hoc ĩ quo cæsar habuit robora ueterano
rũ q profligarũt põpeianos nouos milites.
Et ĩexercitatos. O patrii colles: mira cõmẽ
ta & mere nugæ dici solẽt ĩ huiusce loci im
plicatione magis: q̃ explicatiõe: quidam ex
ponũt o patricoles o municipes ciuesq; eã-
dem patriam colentes. Alii indoctius legũt
ac indoctius interpretantur: qui dicunt o patrii colles: tanq̃ exclamatio sit ad mõtes patrios. Ego re solerter
pensita lego o patrocles. Et tu ita legam suadet homerus apud quem nõ somniculose sed uigilanter obser
uauimus tradi. In. xi. iliados quemadmodum eurypylus unus ex proceribus græcorum ab alexãdro sagit
ta uulneratur. κατ᾽ ἄμηρον δεξιόν. idest in femore dextro: ita & ut harũdo ipsa in uulnere frangeretur q
exclamãs ex uulnere ait. ὦ φίλοι ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες: idest o socii principes primoresq;
græcorum state: & aiaci auxilium ferte: mox factus est obuius patroclo claudicans ex uulnere femoris quẽ
patroclus miseratus age inqt heros eurypyle hoc unũ mihi respõde utrum adhuc nostri hectori pares sint
an ĩpares atq; ab illo ꝓfligant: cui respõdẽs eurypylus ĩquit οὐκέτι διογενὲς πατρόκλεις ἄλκαρ ἀχαιῶν
ἔσσεται idest o generose patrocles uel ut latini dicunt patrocle non amplius erit ullum auxilium græco-
rum tu me ut serues obsecro in tẽtorium ducas sagittam ex femore euellas sanguinẽ nigrum aqua calida
ablue uulneri. φάρμακα ἐσθλὰ. idest medicamenta: salutaria appone: quæ te achilles edocuit: quæ ipse a
chirone centauro iustissimo didicit: nam medici podalyrius & machaon esculapii opitulari non possunt
quorum alter machaon uulneratus est: alter in campo sustinet ferociam troianorum: tunc patroclus me-
dium hominem complexus ac baiulans tabernaculo ĩtulit: ac super bouina coria extendens adhibuit fo-
menta necessaria: postremo radicem quandam amari saporis manibus conterens uulneri apposuit: quæ
dolores oẽs sedaret: uulnus mitigaret: sanguinem supprimeret. Ex hac homerica narratione totus hic lo
cus opinor transcriptus fuit a uetere quopiam poeta latino: cuius hæc uerba sunt ĩtroducẽtis eurypylum
uulneratum implorantem suppetias opemq; a patroclo. Et ita nodus: qui alioqui erat inenodabilis facile
dissoluitur: ut exponamus uerba hæc ueteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum. Ita legendum erit o pa
trocles: ut sit uocatiuus casus ex formula græcanicã: quem antiqui salutatorium appellant. Oppeto pestẽ
uetus locutio est oppetere mortem: & oppetere mortem & oppetere pestem. qđ significat mori. Plenus ẽt
sermo est oppetit: quod est moritur. Hostili manu: alexandri cuius sagitta percussus ẽ eurypylus in femo-
re. Potis: potens est potest. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare sequẽdo. Persius. Nec potis es ni-
grum uitio præfigere theta: declinatur ut docet Priscianus: hic & hæc potis & hoc pote. Persius. Qui pote ẽ
uis dicam: idest quomodo possibile est. Consistere: dixit Homerus: pro fluuium sanguis uulnerato
fœmine ulyxem inhibuisse cantamine: cuius rei apud nostros. Plinius & Apuleius meminerunt.

Baritus clamor militũ

obligat' uulnus'

Locus pulcherrimus

Euripili

Vocatiuus salutatorius

Namq; esculapii:textura uerborũ.sic ordinãda ẽ sautii opplent hoc est ĩplent porticus liberorũ esculapii.i.
podalirii & machaonis.Est aũt sensus tãta ẽ multitudo sautiorũ ut podalirius & machaõ circũuallati sint ab
his q medelas uulneribus medicamẽtaq; deposcũt:ex quo fit ĩqt eurypilus ut illi a me adiri nõ possint: hoc
aũt ĩmutauit latius poeta:cuius hæc sunt uerba:paulũ deuius ab homero apd quẽ dixit eurvpylus ideo ma
chaonẽ & podaliriũ sibi nõ posse opitulari & manus medicas adhiberi:quoniã alter eẽt uulnerat⁹:alter ĩ pu
gna occupatus.Esculapius aũt celebrat utpote uetustissimus auctor mediciæ:ob eãq; in deorũ numerũ rece
ptus:cui⁹ deĩde duo filii podarilius&macha
on bello troiano ducẽ agamẽnonẽ sequuti
nõ mediocrẽ opẽ cõmilitõibus suis attulerũt
ut auctor ẽ Cornelius celsus : quos hõerus
uulneribus tãtũmõ ferro & medica mẽtis
solitos eẽ ꝓposuit.Eurypylus:iã loqtur Cice
ro. Qui al.ex.pa. Verba sunt eiusdẽ ueteris
poetæ : q hæc oĩa ab hõero mutuat : siue is
accius :siue pacuuius: siue qcunq; alius ue
tustissimorũ latinorũ: quorũ poemata ad po
steros nõ peruenere. Est ãt solatiũ hoĩs uul
nerati: q ad bellũ ꝓficiscẽs summere debet :
ut dicit peras duas alterã dandorũ alterã ac
cipiẽdorũ uulnerũ abducet patricoles : lege
patrocles:q ut iã declarauimus ex carmine
homerico:eurypylũ uulneratũ cõplexus ĩtu
lit ĩ tentoriũ collocauit:sup coriũ: obligauit
uulnus breuiterq; oĩa fomenta ac medelas
adhibuit. Si qdẽ hõ eẽt terẽtiana sñia ẽ hõ
sum hũani nihil a me alienũ puto:quã ait lse
neca oportere hoĩes hr̃e in pectore & ĩ ore.
Est aũt sensus si aliqd hũani hr̃et patroclus
eurypylũ ex uulnere claudicãtẽ collocaret ĩ
cubili. Foueretq; medicamẽtis qd facit apd
homerũ:sed apud latinũ poetã ĩducebat pa
troclus nõ tã curãs euripvlũ:q̃ qrẽs ex eo qd
agerẽt græci & qũo pugnã sustinerẽt. Sed
nihil uidimus:lego sed nihil minus ut sñia
q̃dret . Quid actũ sit uerba patrocli ad eury
pylũ ex ueteri poemate:apud homerũ ita sciscitat:sed age heros eurypyle:hoc unũ rñde : quõ græci tollerẽt
excelsum hectorẽ:utrũ resistãt:an succũbãt. Etiã si eurypvlus uerba sunt hæc.M.Tullii:quorũ hic ẽ sensus: si
eurypylus potuit uulneratus talia fortiter ferre:q̃to magis posse debet Esophus histrio dũ agit eã fabulã:su
stietq; ꝑsonã eurypyli cõmenticiã:ex ĩstituto scenio & ex fabulæ argumẽto:de esopo tragedo qntilianus:Ci
cero.Plinius:oẽs meminerũt:de quo dixit Oratius:q̃ grauis esopus:q̃ doctus roscius egit: Insignis ẽ ut pli
nii uerbis utar clodii esopi tragici histriõis patina sexcẽtis sestertiis taxata:in q̃ posuit aues cãtu aliquo ãt hu
mano sermõe uocales:nũmis sex singulas coẽptas nulla alia dictus suauitate:nisi ut in his imitationẽ hoĩs
mãdere ne q̃stus qdẽ suos reueritus:illos opimos & uoce meritos hæc plinius q ait esopũ filũ habuisse no
mie clodiũ q margaritas cõuiuiis ad sorbẽdũ dedit ut expiret ĩ gloria palati qd caperẽt uniones. Hectoris
uerba eurypyli apud priscũ poetã dolentet differentis quẽadmodũ hector fundit fugat sternit aciẽ græcorũ
iã in fugã ĩclinatam uerbũ.n.tale aliqd subintelligẽdũ est. In forti uiro.s.eurypylo. Veteranus seneca scri
bẽs de cõsolatõe ad matrẽ ueterani inquit sine gemitu uelut aliena corpa excoriari patiunt. Aniculæ ine
diã ferũt hippocrates ĩ aphorismis ait.γεροντεσ εὐφορωτατα νηστείην φερουσι.i.senes facillime ieiu
niũ siue inediã ferũt quod fit pp exiguũ calorẽ q inest senibus . Cõmẽtatores hippocratis aiũt decrepitos &
capulares senes nõ facile famẽ tollerare:eosq; fulciẽdos eẽ sæpe cibo sed modico sicut lucerna iã extinctõi ꝓ
xima deposcit pauxillũ alimẽti cuius paucitas lumẽ recreat exuberãtia extinguit. Subduc athletæ athleta
rũ uita & ars sagina ẽ ut ĩquit Galenus & repetitũ ẽ ĩ canonicis decretis.Dii nouissima de cõsecratione ath
letæ nisi largo cibo roborent fatiscunt quẽ ob id athleticũ uocat cornelius celsus aitq; homibus bene mora
tis tales cibos eẽ supernacuos.De pane athletarũ loquit Galenus in libro de cacochimia. Plinius ait athle
tas antiqrus pasci solitos ficis siccis:quoniam is cibus corpus & uires adiuuat. Pythagoras exercitator pri
mũ ad carnes eos transtulit de athletis plura in cõmẽtariis suetonii. Iouem olympium sensus est athleta
subducto cibo famis ĩpatiens ĩplorabit opẽ fideq; iouis olympii cui potissimum exercet in ludis olympia
cis decertans:athletæ ut auctor est thucidides in olympiatico certamie campestrati pugnabãt hoc est uerẽ
da tecti subligaculis. Cõsuetudinis magna uis græce dicit κηρησισ ετερα φυσισ.idest cõsuetudo altera
natura cuius uis tanta ẽ ut ĩterdũ naturã uincat hic illud quinti curtii.Vicit cõsuetudo natura potẽtior.hip
pocrates galenus Aristo.cæteri maximã eẽ ui cõsuetudĩs cõcorditer oñdũt ĩ aphorismis scriptũ est dandum
esse aliquid cõsuetudini idẽ in libro de regimine acutorũ monet cũprimis noscẽdã esse egroti cõsuetudinẽ.

Podalirius
Machaon.
Snia hẽnda in ore.
Esopus histro.
Patina esopi
Margaritæ ad sorbendum
Senes ĩediam ferunt
Decrepiti minus ferunt.
Cibus athletarum.
Frigus urit.

stra deuitari mors potest:nãq; Aesculapii liberorũ
saucii oplẽt porticus.nõ põt accedi certe.Eurypilus
hic qdẽ ẽ hoĩem exercitatũ:ubi tãtũ luctus cõtinua
tus.Vide q̃ nõ flebiliter respõdeat: rõnem ẽt afferat.
cur æquo aĩo sibi ferẽdũ sit.q alteri exitiũ parat eũ
scire oportet sibi paratã pestẽ:ut ꝑticipet parẽ abdu
cet patrocles credo ut collocet in cubili: ut uulnus
obliget:si qdem hõ eẽt.sed nihil uidimus. Quærit.
n.quid actũ sit eloquere:res argiuũ prelio ut sesu
stinet.nõ põt hæc fari tantũ dictis:q̃tum factis sup
petit laboris:qesce igit & uulnus alliga:ẽt si euripi
lus posset:nõ posset Aesopus:ubi fortuna Hectoris
nostrã acrẽ aciẽ ĩcliata:& cetera explicat ĩ dolore sic
ẽ.n.ĩtẽpãs militaris ĩ fortuito gloria.Ergo hęc uete
ranus miles facere poterit:doctus uir sapiẽs facere
nõ poterit: ille uero melius ac non pauloqdem.sed
de cõsuetudine adhuc exercitatiõis loquor nõdum
de rõne & sapiẽtia aniculæ sæpe inedia biduũ aut tri
duũ ferunt.subduc.n.cibũ unum diẽ athletæ: Iouẽ
olimpiũ:eũ ipsũ cui se exercebit ĩplorabit: ferre nõ
posse clamabit.Cõsuetudinis magna uis est. perno

Vri.s.frigore & niuibus.Virgilius penetrabile frigus adurit Lucanus:urebãt mõtana niues.Plinius dixit similes i qbusdã locis eẽ æstus ĩmodici & frigoꝝ effectus.Valerius flaccus solibus& canis urebat lũa pruinis Silius hostẽ miles hẽs fractũ ãbustũq; niuosis cautibus. Pugiles cæstubus.Vir.luculẽter describit pugnã da rẽtis & entelli cæstubus factã:q ex loris bubulis cõfecti plũbo ĩsuto ferroq; rigebat:canit flaccus in.iiii.argo nauticõ quẽadmodũ amicus certamĩe cæstuũ cõfligens cũ polluce datus ẽ neci:hõerus quoq; i.xxiii.iliados in ludis patrocli funeribus celebrat cæstus epei & euriali pugilũ:quẽ totũ locũ imitatus est.Virg.i.v.æneidos

ctãt uẽatores ĩ niue:in mõtibus. uri se patiũt. Inde pugiles cestibus cõtusi ne ĩgemiscũt qdẽ sed qd hos: qb⁹ olympioꝝ uictoria cõsulatus ille antiquus ui det. Gladiatores aut pditi hoĩes aut barbari q̃s pla gas pferunt. Quomodo illi q bene instituti sunt ac cipere plagã malũt q̃ turpiter uitare. Quã sæpe ap paret nihil eos malle q̃ uel domino satisfacere uel populo. Mittũt etiã uulneribus cõfecti ad domĩos: qui querãt qd uelint: si satisfactũ iis sit se uelle decũ bere. Quis mediocris gladiator ingemuit qs uultũ mutuauit unquã: Quis nõ mõ stetit: uerũ ẽt decu buit turpiter? Quis cũ decubuisset ferrũ reciperẽ ius sus collũ cõtraxit. Tantũ exercitatio meditatio: con suetudo ualet. ergo hoc poterit samius spurcus hõ uitaq; illa dignus locoq;: uir natus ad gloriã ullã partẽ aĩ tã mollẽ hẽbit: quã nõ meditatiõe & ratiõe corroboret: Crudele gladiatoꝝ spectaculũ & ĩhu manũ nõnullis uideri solet. & haud scio an ita sit ut nũc fit. Cũ uero sontes depugnabãt ferro: auribus fortasse multæ oculis qdẽ nulla poterat eẽ fortior cõtra dolorẽ & mortẽ disciplĩa. De exercitatiõe & cõ suetudine & cõmentatione dixi. Apagesis: nũc de rõ ne uideamus: nisi qd uis ad hæc. A. Ego ne ut te ĩter pellem: ne hoc qdem uellẽ: ita me ad credẽdum tua ducit oratio. M. sit ne igit̃ malũ dolere nec ne? stoici uiderint. qui cõtortulis quibusdã ac minutis cõclu siunculis nec ad sensus pmanatibus effici uolũt nõ esse malũ dolorem. ego illud quicqd sit tãtum esse q̃tũ uideat̃ nõ puto: falsaq; eius uisiõe & specie mo ueri homines dico uehementius. doloreq; eius om nem eẽ tolerabilem: unde igit̃ ordiar? an eadẽ breui ter attingã: quæ modo dixi quo facilius oratio pro gredi possit lõgius inter omnes igit̃ hoc cõstat: nec doctos homines solũ sed etiã indoctos uirorũ esse fortiũ & magnãimorũ & patiẽtiũ: & hũana uincen tiũ: tollerãter dolorẽ pati. nec uero q̃sq̃ fuit. q eũ q ita pateret̃ ñ laudãdũ putaret. Quod ergo & postu

Cõsolatus uidet̃: dictũ ẽ in prio cõmẽtario qd olympiõices.i. uictor ĩ olympiacis ludis hẽbat̃ apd græcos in eo ferme honore: quo apd romanos triũphalis imperator: uincere olympia ẽ pide ac cõsolatũ adipisci Accipe plagã. M. Tullius ĩ orõne p milone: testis est soleṙ nos odisse gladiatores ĩ pugnis gladia toriis timidos & uitã obsecrãtes. Cõtra for tes & aĩosos & se acriter ipsi morti offerẽtes cupe seruare: fuit olĩ qdã gladiator ĩ ludo ce saris q cũ uulnera eius a medicis execabant̃ ridere solitus fuit. Vel dño: nũerariũ signifi cat.i. editorẽ muneris gladiatorii: q familias gladiatoꝝ a lanistis cõpabat. Decumbet̃.i. succũbere: mori alias ægrotare & iacere gel lius: affert̃ phũm egra ualitudine oppssum decũbere. Decubuit: iacuit: sensus ẽ gladia tores ẽt curare ut hõeste in morte cadãt: qd cæsar & olympias alexãdri mater fecisse tra dunt̃. Quis collũ cõtraxit: flauius ĩ cõiura tiõe neroniana deprẽsus admõitus a tribũo cui nex flauii mãdata erat ptendere ceruicẽ utinã ait tu tã fortiter ferias: ut ego ceruicẽ firmiter p̃tẽdam: Meditatio: scribit Vegeti us nihil eẽ tã difficile: qd nõ assidua medita tio facillimũ reddat meditatiões romanoꝝ dici optime possũt ut Iosephus ait cõflictus sine sanguĩe. Cõtraq; p̃lia uera meditatiões cũ sanguine: sunt aũt meditatiões exercita tiões. Samius nomẽ ẽ gladiatoris: ut paci deianus apd oratiũ & luciliũ &. M. Tullium fortassis ab ĩsula samo noĩat⁹ ut serui capa doces gete: daui: a locis dicebãt̃. Spurcus: sordidus: famosusq;. Illa uita.s. gladiatoria. Crudele de spectaculo gladiatorio fusi⁹ an notauius apud Suetoniũ ĩ primo cõmenta rio Iustiniãus ĩperator libro codicis.xi. fieri uetat spectacula gladiatoria tanq̃ cruẽta & ĩhumana crudelitate satis plẽa ĩ quib⁹ ut ĩqt Cyprĩaus hõ occidit̃ ĩ hoĩs uoluptatẽ. Sõ tes: tales.n. ad gladiaturã parant̃ noxii.s.& ob maleficia dãnati ad necẽ. Auribus mul tæ: sensus ẽ: disciplinæ multæ aurib⁹ eẽ pos sunt ex libris philosophorũ ex auditu docu mentoꝝ salubriũ: iuxta illud oratianũ si mõ culturæ pacientẽ cõmodet aurẽ: sed oculoꝝ sensui: q ẽ accerrimus: nulla efficatior disci plina cõtingere põt ad dolorẽ cõtẽnendũ: q̃ spectare gladiatores ĩ arena fortiter & alacri ter digladiãtes sine gemitu & q̃dã q̃si hilari tate gestiẽtes. Cõmẽtatiõe agitatiõe tractatiõe alias excogitatiõe alibi. M. Tullius quæ põt eẽ in uino com mẽtatio. Cõminisci dictũ ut ait. M. Varro a con & mẽte cũ cõfingunt̃ ĩ mẽte q̃ nõ solũ sũt hic cõmentũ & cõ mẽtatio. Apagesis uerbũ cõmicũ qd significat abduc si uis & remoue. Apuleius apagesis iã cruẽtos deos. Interpelare ĩterpelare ẽ loqntẽ uel aliqd agẽtẽ ĩterrũpere unde ĩterpelatores dicti. M. Tullius ĩ lr̃is inqt sine ĩterpellatore uersor. Stoici uiderint: nõ uult Cicero negare dolorẽ eẽ malũ qd faciũt stoici sed ostẽdere eũ eẽ tolerabilẽ & fortiter ferẽdũ. Cõtortulis uicæ spiaꝝ cõnexis. Magnanimoꝝ aĩus magnus & fortis nulli

Cestus

Gladiatori ridens in sectiõe uulneꝝ

Decumbere,

Vtinã tã fortiter ferias

Meditatiões cõflictus sine sanguine.

Hõ occidit̃ in uoluptatem

Cõmẽtatio

Cõmẽtum

Apagesis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

neq; hoi neq; pturbatõi aĩ nec dolori nec fortũæ succũbit:græce dr̃ μέγαλοψυχοσ magnaĩmitas:μέγαλοψυψία:magnanim⁹ut inqt Aristo.nec ꝓsperis gaudebit nimiũ nec aduersis nimiũ turbabit̃. Extime
scere:timor ẽ de uẽturo malo. Nõ fere p̃sens:dolor ẽ & ægritudo de p̃senti malo. Rectæ affectiões:M.Iul
lius fere sp affectiões appellat quos alii affectus uocãt:affectiões si recte sũt uirtutes uocantur:si a recta rõne
auersæ sũt uitia fiũt & pturbatões appellant̃ q̃ græci.πάθη:uocãt de qbus fusius uberiusq; dicet̃ ĩ q̃rta tuscula
na affectio ut desinit Cicerõi rhetoricis:ẽ q̃dã ex tpe aut ex negociorꝫ euẽtu aut admĩstratiõe aut hoĩum stu
dio cõmutatio reꝝ. Sed ab ea una: fortitu
dinẽ significat : q̃ ꝓprie uirtus dr̃ : quã græci
Andriã uocãt. Ex ui.uir.Lactantius ĩ lib.de
opificio:uir ĩqt noĩatus ẽ: qd ĩ eo maior uis
est q̃ in fœmĩa.Et hic uirtus nomẽ accœpit
uñ cũ uiꝝ dicius nõ tã sexũ significamus : q̃
robustũ & fortẽ:uiri.n.ꝓpria uirilitas ẽ & ro
bur. Neglige inqt dolorẽ:illud dogma epi
curi pinde ac ĩcõstãtis phi:q cũ dolorẽ sũmũ
malũ eẽ dicat suadet tñ dolorẽ esse negligẽ-
dũ:tanq̃ in eo nihil mali sit:& ita pugnantia
ter se loquẽs merito refellit̃:uolẽs ãt epicur⁹
ĩdocere dolorẽ eẽ negligendũ ita dictitabat
dolor in lõginqtate leuis ĩ grauitate breuis
Vt eius magnitudinẽ celeritas:diuturnita-
tẽ aleuiatio cõsolet̃:notũ ẽ epicuri uerbũ:do
lor si lõgus leuis si sũmis breuis:qd ĩ p̃sentia
a Cicerõe refellit̃:ꝓpea qd dolor aliq̃do lõ-
gus ẽ & grauis sũmus ẽ nec breuis: S mũ:
maximũ ĩtelligit:quo nihil sit maius : sicuti
iuppiter sũmus dr̃:ꝓ maximus supræmusq;
& a Virgilio dictũ ẽ sũme deũ: ꝓ maxĩe deo-
rũ. Latera morbus lateꝝ: pleureticus greco
uocabulo dr̃ q acutus ẽ lateris dolore cõsũ-
ptus est lucius crassus orator. Abest a sum
mo dolo:magnus põt eẽ dolor sed nõ sum
mus hocẽ maxĩus ille.n.sũmus merito no-
minat̃:quo nihil grauius neq; dici neq; ex-
cogitari põt uñ cũ dolet pars corpis talis do
lor magis magnus q̃ sũmus est noĩandus.
Tm̃ hoĩem.s.epicuꝝ quẽ Lucretius cũ his
mortalibus anteponit q genus humanũ in
gẽio supauit & oẽs exoriẽs stellas extixit ut
etherius sol. Nõ cõtinuo nõ stati. Dolori
bus podagræ podagræ morbus rarior sole-
bat eẽ ut inqt Plinius patrũ auorũq; memo
ria q pegrinus est nã si italiæ fuisset antiqui
tus latinũ nomẽ ĩuenisset fœmĩæ & eunu-
chi ut auctor ẽ hippocrates nõ fiũt podagri
ci est podagra rubẽs hoc ẽ callida ẽ frigida:
est multiplex de q̃ apud medicos plura. In-
terrogatus publius mimographus qd nam
eẽt molestũ ociũ podagrici pedes dixit serui
us clodius magnitudĩe doloris in podagra
coactus uenẽo crura punxit& postea caruit
sensu oĩ æq; q̃ dolore in ea parte corpis. M.
Agrippa conflictatus graui morbo pedũ cũ
dolorem eũ perpeti neqret crura demersit
in acetum calidũ.In acerrimo ĩpetu morbi atq; ita euasit.Sextus põpeius correptus dolore podagræ mersit
in triticũ sese super genua leuatusq; siccatis pedibus mirabili mõ postea hoc remedio usus ẽ.Si saturnus do
minus genituræ fuerit ut docet Iulius firmicus facit pneumaticos hoc ẽ pulmone laborãtes & podagricos
est q̃dam podagra quã historici balbuciẽtẽ appellant q̃ laborauit Lucius Sylla dictator. Forticulũ in tor.&
strã ĩter ĩtestinoꝝ mala & ægritudĩes abscõsas sunt tormĩa. Dysenterion græce uocat̃.In tormĩbus ĩtestina
exulcerant̃:ex his cruor manat frequẽs deiiciẽdi cupiditas dolor in ano ẽ auctor Cor.celsus.in.iiii.q laborat
hoc morbo dr̃ uocabulo græco dysentericus latino torminosus.Iã nomẽ dysenteriæ puulgatũ ẽ ĩter medi-
cos.cũ torminũ nomen ignorẽt qd sane per q̃ miꝝ est græcam dictionẽ eẽ latinis cognitissimã.latinã uero

latur a foribus & laudat̃.cũ fit:id aut extimescer̃ ue
niẽs aut nõ ferrẽ p̃sens nõ ne turpe ẽ? At q uide:ne cũ
oẽs recte aĩ affectiões uirtutes appellẽtur:nũ sit hoc
propriũ oĩum nomẽ:sed ab ea una q̃ ceteris excellat
oẽs noĩatæ sũt.appellata est.n. ex uiro uirtus. Viri
aũt propria maxĩe ẽ fortitudo. cuius munera duo
maxĩa sũt:mortis dolorisq; cõtẽptio. Vtendũ ẽ igit̃
his:si uirtutis cõpotes: uel potius si uiri uolumus
eẽ:quoniã a uiris uirtus nomẽ ẽ mutuata. Quæres
fortasse q̃uo? & recte.talẽ.n.medicinã philosophia
profitet̃ uẽit. Epicurus hõ mĩme malus uel potius
uir optimus tãtũ mõet q̃tũ ĩtelligit.neglige inqt do
lorẽ:qs hoc dicit? idẽ q dolorẽ sũmũ malũ:uix satis
cõstãter.audiamus.si summus dolor ẽ ĩqt breuem
esse necesse est. A.iterãdũ eadem mihi.ista nõ.n.satis
ĩtelligo qd sũmũ dicas esse:qd breue.M. sũmũ quo
nihil sit supius:breue quo nihil breuius : cõtemno
magnitudinem doloris:a qua me breuitas tpis uin
dicabit ante pene q̃ uenerit.sed est tãtus dolor:quã-
tus philoctetæ bene plane & magnus qdem uidet̃.
sed tñ nõ sũmus.nihil.n.dolet nisi pes. possũt oculi
põt caput latera pulmones. possunt oĩa longe igit̃
abest a summo dolore.Ergo inqt dolor diuturnus
habet leticiæ plusq̃ molestiæ:nũc ego nũ possũ tan
tũ hoĩem nihil sapere dicere.Sed nos ab eo derideri
puto.ego sũmũ dolorem : sũmũ ãt dico etiã si decẽ
atomis est maior alius:non continuo dico esse bre-
uem:multosq; possum bonos uiros noĩare:q com
plures annos doloribus podagræ crucientur ma-
ximis.Sed homo cautus nunq̃ terminat nec magni
tudinis nec diuturnitatis modũ:ut sciat qd sũmũ di
cat ĩ dolore:qd breue in tp̃e.omittamus igit̃ hũc ni-
hil prorsus dicentem.cogamusq; cõfiteri nõ esse ab
eo doloris remedia querenda:qui dolorem malo-
rum omnium maximum dixerit:quãuis idem for-
ticulum se ĩ torminibus:& ĩ strãguria sua præbeat.

Megalopsycos.
Magnanimus
Affectiones
Affectus
Andria
Vir a ui
Dolor longus. leuis
Sũmũ
Pleureticus
De podagra
Rubẽs podagra.
Molestũ ociũ quod
Exẽplũ clodii podagrici
Agrippa mersit ĩ acetũ crura
curatio sexti põpeii.
Podagra balbuciens
Dysenteria.
Tormina.
Torminosus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

pœnitus ignotã.Nonius tormines masculino genere enũciat diciq́ꝫ ex eo ait qđ dolore torquãt:citans hoc
Ciceronis testimoniũ.Si solis radius saturnũ p q̃dratũ accesserit igenitura hõ iteribit dysenterio: ut refert fir
micus mĩnus in.vii.matheseos:auctor est hippocrates mortiferꝝ eẽ signũ in dysenteria si carnes egerantur:
ait Galenus dysenteriã fieri:qñ mẽia exuberãs calore æstatis ificitur:& fit falsa: strãguriã uero appellãt urinæ
difficultatẽ:ut docet Cor.celsus in.ii.auctor ẽ hippocrates in aphorismis in senectute strãgurias dyspneas:
dysurias:cacesias eẽ frequẽtes.ẽ aũt dyspnoea spirãdi difficultas.Δύσουρια.i.pœne qđ strãguria:q̃ ut ait Ga

aliũde igiť est q̃renda medicina:& maxĩe qdem si qd
maxĩe cõsentaneũ sit q̃rimus ab iis qb⁹ q́ꝫ honestũ sit
sũmũ bonũ:q́ꝫ turpe sũmũ uideť malũ.His tu p̃sen-
tibus gemere & te iactare nõ audebis profecto.loq-
tur.n.eorũ uoce uirtus ip̃a tecũ.tu ne cũ pueros la-
cedæmõe:adolescẽtes olympię:barbaros i arena ui
deris excipientes grauissimas plagas & ferẽtes silen
tio:si te forte dolor aliqs pertulerit exclamabis ut
mulier? nõ cõstãter & sedate feres:fieri nõ põt natu-
ra nõ patiť.Audio pueri ferunt gloria ducti.ferunt
pudore alii.multi metu.& tñ ueremur: ut hoc: qd
a multis & qđ tot locis pferatur natura nõ patiatur
Illa uero nõ mõ patitur:uerũ etiã postulat.Nihil.n
p̃stãtius habet:nihil qđ magis expetat:q̃ hõestatem
q̃ laudeť:quã dignitatem:q̃ decus:hisce ego pluri-
bus nominibus unam rem declarari uolo.sed ita
utar ut q̃ maxĩe significem pluribũs.Volo ãt dicere
illđ hõini lõge optimũ esse:qđ ipsũ sit optãdũ p se a
uirtute profectũ uel ĩ ip̃a uirtute sitũ sua spõte lau-
dabile.qđ qdem citius dixerim solũ quã summũ bo
nũ.Atq́ꝫ ut hoc de hõesto sic de turpi cõtraria.Nihil
tã tetrum nihil tã aspernãdum: nihil homine indi-
gnius.Quod si tibi psuasũ ẽ prĩcipio.n.dixisti plus
in dedecore mali tibi uideri:quã in dolore:reliquũ
est ut tute tibi imperes.Quanq̃ hoc nescio q̃uõ:di-
cať q̃si duo simus:ut alter imperet:alter peat.nõ in-
scite tñ dr̃ est.n.animus in partes distributus duas:
quarũ altera rationis est pticeps: altera exps Cum
igitur p̃cipiť:ut nobis metip̃is imperemus.hoc p̃ci
piť ut ratio coerceat temeritatem.In animis omniũ
est fere natura molle qdam demissum:hũile:ener-
uatum qđammodo & languidũ senile sed nihil ali-
ud est in homine deformius:sed presto est domina
omnium & regina ratio.quæ:connixa p se & pro-
gressa longius fit pfecta uirtus:hæc ut impet illi pti
animi quæ obedire debet:Id uidendũ est uiro quo
nãmõ inqes uelut seruo dñs:uelut ĩperator militi

lenus fit ex uesicæ passionibus urinã suppri
mẽs.Cacesia malus corpis hitus significať.
M.Cato uinũ cõcinat ui medica pollẽs ad
dispepsiã & strãguriã.i.ad malã cõcoctionẽ:
& urinæ difficultatẽ ubi uoles ĩquit cibũ cõ
coq̃re & lociũ facere hic bibito q̃tum uoles
sine piculo.Epicurus ut ad uerba Cicerõis
explicãda reuertamur fortiter satis tollera-
uit tormina & strãguriã q̃ Seneca tormẽta
uesicæ & ulcerati uẽtris appellat cũ libro no
no epistolarꝝ sic scribit laudat epicurus & p
bat male ualitudis dolorꝝ grauissimorꝝ per-
pessionẽ in q̃ fuit illo summo ac fortunatis
simo die suo.Ait.n.se uesicæ & ulcerati uẽ-
tris tormenta tolerare ulterioris doloris ac
cessionẽ nõ recipiẽtis:esse nihilominus sibi
illũ beatũ diẽ.Inde in.xxiiii.ª beatissimũ inq̃t
hũc & ultimũ diem ago Epicurus cũ illum
hinc urinæ difficultas torq̃ret hinc ĩsanabi-
lis exulcerati dolor uẽtris sumpsit aũt hæc
Seneca ex epistola epicuri quã iam moriẽs
ad idomeneũ siue hermachꝝ scripsit quam
Cicero ita ĩterpretať cũ ageremus uitæ be-
atum & eũdem sup̃mum diẽ scribebamus
hæc tanti aũt morbi aderãt uesicæ & uiscerꝝ
ut nihil ad eorꝝ magnitudinẽ posset accede
re.Cõpensabať tamen cũ his oĩbus aĩ leti
cia quã capiebã memoria rõnũ iuẽtorꝝq́ꝫ no
strorꝝ obiisse epicurꝝ calculo urinæ exitũ ĩpe
diente hermachus laertiusq́ꝫ testanť.Ab
his.s.stoicis.Eorꝝ uirtus:stoicorꝝ.Cũ pue
ros lacedæmõe:hos appellãt græci.βωμο-
νίκας q̃si in ara cõtendentes de tollerãtia
plagarꝝ cuius rei facta ẽ superius mẽtio co-
piosa.Exclamabis ut mulier ĩterrogatiue
legẽdũ.q.d.ĩdecorꝝ eẽt uiro uirilitatẽ pficien
ti exclamare uice muliebri ĩ dolore.Eiula-
tio.n.mulierꝝ ppria ẽ q̃ a molicie noĩanť ut
M.Varro Lactãtiusq́ꝫ notificãt.Sedate æq̃-
nimiter & aĩo q̃eto.Vnã rẽ.s.honestũ ip̃m
atq́ꝫ uirtutẽ q̃ noĩe honestatis laudis digni
tatis decoris cõtinenť.Tute.im.duplex ẽ
uis aĩorꝝ atq́ꝫ naturæ una ps ĩ appetitu posi
ta est q̃ græce dr̃ ορμή q̃ hoĩem huc & illuc
rapit.Altera in rõne q̃ uitæ regia ẽ:itaq́ꝫ rõ p̃
esse debet appetitus uero obtẽpare uñ q di
cit ĩpera tibi ipsi hoc ĩtelligi uult ut rõ.in ĩpe
rio sit appetitus ĩ seruitute quo opere nihil
præstantius quẽ magis ĩquit Seneca admi

Tormi
nes
Hippo-
crates.
galenus
Hippo-
crates đ
strangu
ria
Dy-
spnoea.
dysuria
Cacesia
Dispep
siã mala
conco
ctio.
Episto
la epi
curi.
Mors
epicuri
Bomo
nices
eiulatio
Mulier
a moli
cie
Appe
titus
Orme

raberis q̃ qui ĩmperat sibi q̃ qui se habet in potestate facilius est gentes barbaras regere q̃ animum suũ con
tinere & sibi tradere.Idẽ in.iii.q̃stionũ ait nulã maiorẽ eẽ uictoriã q̃ uitia domuisse tunc aĩanti sanitas adest
& uires & pulchritudo ut scite tradit platõicus apuleius cũ rõ totã tegit parentq́ꝫ appetitus siue cupiditas &
irascẽtia nihil appetunt nihil mouẽt quod inutile esse dixerit ratio quæ uult domĩa omnium ac regina ca-
pitis arcem tenet coercens efferens cupiditates. Molle quidam hæc est pars appetitus & uoluptatis :quæ
auctore Seneca mollis est eneruis mero atque unguento madens. Senile.infractum debilitatum sicut
senio senex uietus & languidus. Connixa suismet adminiculis innixa nihil externe opis indigna.

uelut parēs filio:ſi turpiſſime ſe illa pars aī geret:q̄ dixi eſſe mollem:ſi ſe lamentis muliebriter lachrymiſq; dedet uinciat̄ & conſtringat̄ amicorū propinquorūq; cuſtodiis. ſepe. n. uidemus fractos pudor̄: q ratione nulla uincerent̄. Ergo hos quidem ut fāulo uinclis prope ac cuſtodia arceāus: Qui aūt erūt firmiores nec tn̄ robuſtiſſimi: hos admonitu ſimili oportebit ut bonos milites reuocatos dignitatem tueri non nimis ī niptris ille ſapientiſſimus greciæ ſaucius lamentat̄ uel modice potius: pedetentim inquit ite & ſedato niſu: ne ſucceſſu arripiat maior dolor. Pacuuius hæc melius q̄ ſophocles apud illum enim per quā flebiliter Vlyxes lamentat̄ in uulnere tamen huic leuiter gementi illi ipſi qui ferunt ſaucium: perſonæ grauitatem intuentes non dubitar̄t dicere. Tu quoq; Vlyxes: quāq̄ grauiter cernimus ictum: nimies pene animo molli: qui conſuetus in armis æuum agere. Intelligit poeta prudens ferendi doloris conſuetudinem eſſe non contemnendam magiſtram: atq; ille non immoderate magno in dolore. Retinete: tenete opprimite ulcus nudate heu miſerum me excrucior. incipit labi: deinde illico deſinit. operite: abſcedite. iamiam dimittite. nam in attractu & quaſſu ſeuum amplificatis dolorem uides ne ut obmutuerit non ſedatus corporis: ſed caſtigatus animi dolor: Itaque in extremis niptris alios quoq; obiurgat: iſq; moriens conqueri fortunam aduerſam non lamentari docet. Id uiri eſt offi-

Velut ſeruo dominus: nō unū eſt īperādi genus. Aliter īperat pꝛīceps ciuibus aliter īperator militibus. Aliter dn̄s ſeruo: aliter pr̄ liberis: aliter magiſter diſcipulis. Itaq; ſicut uaria ſunt imperia: ita aioꝝ uarietas uario genere īperādi coercēda ē: ut alius īperio ſeruili: alius īperatorio: alius pr̄no: cohibēdus ſit: ut ita caſtigatus in officio cōtineat̄. Fractos pudore īgenia īqt Hierōymus liberaliter educata facilius uerecūdia q̄ metus ſupat: & quos tormēta nō uīcūt: īterdū uīcit pudor. Vt bonos milites: nihil ſic cōtinet in officio diſciplinaq; caſtrēſi milites: q̄ īperatoris admōitio exhortatioq;: hoc ē accerrimū calcar: hic fomes hoc īcitabulū ad

Exhortatio īpatoris calcar aios militū cōmouēdos: hic ait Silius Corda uiꝝ fouet hortādo reuocatq; uigorē alibi de ſcipione īqt uoce tenet dū uoce uiget apd Liuiū lōge ſūt cōciōes impatoriæ qbus

Hortamenta tyrtei alacritas militaris excitat̄: olim tyrteus ꝑ cōtiōe militari carmina exercitui lacedæmonioꝝ recitauit cōtinētia uirtutis hortamēta qbus tantū ardorē militibus iniecit ut non de ſalute ſed de ſepultura tātū cogitarēt. Sic aīatus lacōicus exercitus tā ardēter alacriter q; cōflixit cū hoſtibus meſſeniis ut uictoriā

Pacuuius poeta. reportauerit. Nō nimis in niptris pacuui⁹ brūduſinus tragædiaꝝ ſcriptor illuſtris ennii poetæ ex filia nepos romæ picturā exercuit ac fabulas uēdicauit deīde tarētū tranſgreſſus ꝓpe nōagenarius diē obiit hic ut ait fabius. Quintiliāus grauitate ſn̄iaꝝ pōdere uerboꝝ auctoritate pſonaꝝ clariſſimus fuit citra tn̄ nitorē. Inter ceteras fabulas ſcrip-

Niptra ſit tragediā titulo niptra q̄ſi lauacra cuius argumētū erat ulyxes q materia ē hōericæ odiſeæ i q̄ nducebat̄ euriclia nutrix ulyxis abluēs pedes alūno q ſub habitu mendici domū reuenerat ignobilis ſuis uidet̄ aūt hæc

Scitu digna. fabula ſūpta ex homero q libro odiſſeæ undeuigeſimo ſcribit quēadmodū euriclea nutrix iuſſu pœnelopes lauit pedes ulyxi tanq̄ hoſpiti quem recognouit ex tactu cicatricis quā hēbat ī femore olī pcuſſus ab apro dēte fulnieo dū uenat̄ in mōte parnaſo una cū filiis autolici q cātamine ſanguinis ꝓfluuiū ſiſtētes domūq; pr̄is autolici deferētes diligēter curauere datiſq; ſplēdidis muneribus in ithacā deduxer̄ ex niptris pacuuiāis ſūt opinor illi uerſus iucūdiſſimi qbus loquit̄ euriclia lauans ulyxi ignoto pedes. Cedo tn̄ pedē lymphis flauis flauū puluerē māibus iiſdē qbus ulyxi ſæpe pmulſi abluā latitudinē que minuā manuū multitudine: pacuuiū in niptris citāt identidē ſcriptores idonei: igit̄ in niptris inductus ulyxes uulnerat⁹ ī fœmīe ab apro nō nimis: ſed modicæ lamētat̄: q ad illos q eū ſautiūt ferūt dicit uerba hæc apud pacuuiū: pedetēti ite & ſedato niſu: qbus plane uerbis ſignificat ſe dolorē tēperanter ferre: dū iubet̄ ut ſedatæ caute molliter deferat̄: ne ſuccuſſu. i. ſuccuſatura & nimia cōcuſſiōe gradiētiū dolor augeſcat: ſuccuſſa

Succuſare Succuſator. re. n. ē frequēter excutere: uñ ſuccuſator æquus dictus: q ſeſſorē uexat. in hāc ferme ſn̄iam ē illd actianū. Agite ac uulnus ne ſuccuſſet greſſus caute īgredimini: hoc aūt credo referēdū eē ad uulnus illud apri dēte īflictū pœne letaliter: & tūc ſautiū ulyxē ac gemebūdū filii autolyci domū deportarūt inhibito ſanguīs ꝓfluuio carminibus: cuius homericæ ſn̄iæ Pli. & Apuleius meminerūt. Leuiter gementi: more leuiculæ mulierculæ.

Tu quoq; ulyxes uerba ſophoclis tragici poetæ græci qui prior q̄ pacuuius ſcripſit niptra: quo archetypo uſus ē in niptris ipſe pacuuius eodē pœne argumēto & ſtilo: illud diſſonū qd pacuuius modicæ lamētātē fecit ulyxē ſayciū quē ſophocles fecerat p quā flebiliter eiulantē: uñ his uerbis apd ſophoclē caſtigat̄ ulyxes ab his q eū ſauciū ferūt. Poeta pru. ſophocles de quo ſupra dixius. Retinete. uerba ulyxis ſaucii ex niptris ſophocleis. Incipit la. Verbū cicerōis colligētis ex uerbis q̄ ulyxes dixit apd Sophoclē illū ſuccūbere dolori labiq; nec retinere cōſtātiā. Operite: uerba ulyxis: q cū uidiſſet ſe labi ī dedecus & dignū eē caſtigatiōe ex illo prio eiulatu repēte mutat cōſiliū & orōnē. Iāq; cōuerſus ad tollerātiā doloris agit tegite uulnus & abſcedite cū prius dixiſſet ulcus nudate. Quaſſu: cōcuſſiōe & q̄ſſatiōe. In ex. ni. i. extrēa pte tragediæ ſophocleæ q̄ in

Niptra unde ſcribit̄ niptra pluralitatis noīe a uerbo græco νίπτω qd ſignificat lauo. Conqri for. nō la. licet uiro forti accuſare fortunam & de eius iniqtate conqri ſed lamētari nō licet cū conqſtio ſit uirilis lamētatio muliebris.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Huius aī.f.ulyxis. Qualē uidēus nemīnē famigerati sunt septē illi græciæ sapiētes: q̄ re uera sapiētes nō fuerūt:sed similitudinē q̄dā gerebāt speciēq; sapiētū.M.Cato quoq; & Caius lelius hīti sunt sapiētes & noia ti:nec tñ fuerūt sic sapiētes ut sapiētē ītelligi uolūt philosophi:sicut pfectus orator nullus unq̄ fuit. Vnd e di cebat.M.Antonius disertos se uidisse multos eloquētē oīno nemīnē:īsidebat uidelicet ī eius mētē spēs elo q̄ntiæ quā cernebat aīo:re ipsa nō uidebat.Cōsimiliter idea q̄dā sapiētiæ īsidet mētibus philosophoꝝ ut aīo cernāt sapientē.quē re ipsa nō uidēt. Parti īferiori:aī ps īferiorē appetitus:& illa mollior q̄ facile uincit̃. Su perior uero ē rō q̄ uelut regia in arce cōsistit iuncta & īsepabilis.

Qui sapientes dicti nō fuerunt
Orator pfectus nullus

cium.fletus muliebri ingenio additus huius animi pars illa mollior rōi sic paruit.ut seuero impatori miles prudēs.In quo uiro erit pfecta sapiētia:quem adhuc nos q̄dē uidemus nemīnē:sed philosophoꝝ sentētiis q̄lis futurus sit:si mō aliq̄ndo fuerit:expo nitur is igit̃ siue ea oro quæ erit in eo pfecta:atq; ab soluta:sic illi parti īperabit inferiori:ut iustus pa rēs probis filiis:nutu q̄ uolet cōficiet:nullo labore: nulla molestia.eriget ipe se suscitabit̄ īstituet:arma bit ut tanq̄ hosti sic obsistat dolori. Quæ sūt ista ar ma cōtētio:cōfirmatio:sermoq; intimus cū ipe secū caue turpe q̄cqua lāguidū nō uirile.obuersent̃ spe cies hōestæ aīo.zeno proponat̃ Eleates: q̄ ppessus ē oīa potius quā cōsocios delēdæ tyrānidis indicaret De anaxarco democritio cogitet̃:qui cū in mānus Cy pri nicocreōtis regis īcidisset:nullū genus suppli cii depcatus est:neq; recusauit.Calanus indus indo ctus ac barbarus in radicibus caucasi natus sua uo lūtate uiuus cōbustus ē.nos si pes condoluit si dēs:

Vt iustus parēs filiis ari stoteles in.ii.oeconomico scribit duplicem eē speciē timoris.Alterā cū reuerētia & pudo re:q̄ ad patres utunt̃ filii.pbi:alterā cū odio q̄ ad dominos serui.Idē in.iii.politicoꝝ refert gubernationē patrisfamilias esse regiā q̄dā domi potestatē:Regiā uero potestatē eē ci uitatis & gētiū q̄si domesticā q̄dā guberna nationē. Caue turpe quicq̄ uerba sunt q̄ se cū dicit sapiēs:cauēdū sibi eē ne dicat ne faci at q̄cq̄ turpe aut effœminatū: quod merito eē possit reprehēsibile:Sapiēs.n.ubiq; loco rū tēpoꝝ reꝝ:seruabit decoꝝ.ideoq; in dolo re nō lamētabit̃ flebiliter:eēt.n. indecorum

Zeno eleate:celebratissima ē.zenonis hu iusce in pferendis doloribus cruciatibusq; paciētia q̄ cū adolescētes nobilissimos cupi ditate liberādæ patriæ īflāmasset cōtra tyrā nū phalari:uel ut alii tradunt nearchū:facto iudicio cōprensus traditusq; tortoribus est torquēdus:q̄ cū ītolerandis cruciatibus lace raret̃ : ut cōscios cōiuratiōis noiaret nemi nē illorū noiauit:sed amicos itimosq; tyrā ni pticipes coniurationis esse dixit.Deinde cum q̄nippiam se in aurē tyranni clam loq uelle significasset eā mordicus correptā nō ante dimisit:q̄ rapta aure populatū caput reliquisset.Valerius ma ximus hæc duo patientiæ exēpla duobus Zenonibus assignat.Laertius & alii ab uno zenone eleate utrūq; factū eē cōmemorāt.Demetrius ait nō aurē sed nasum morsu amputasse.Antisthenes addit cū amicos ty rāni noiasset ueluti consotios interrogatum ab illo esset ne q̄spiā alius dixisse tu solus es ciuitatis pnities ac pestis:hic cōsultus a dionysio quid nā philosophia pstaret cū respondisset contemptū mortis. Impassibilis flagellis tyrāni obiectus sententiā suam:ut inquit tertullianus in apologerico:ad mortem usq; seruauit dici tur Eleates a patria Elea quæ ciuitas ē lucaniæ quam quidam helam a fonte nominarunt alii a palude di ctam opinant̃ quæ græece τοελοσ dicitur.Elearæ ferunt parmenides & zeno pytagoricæ sectæ sectatores p quos Eleā institutis legibusq; bene formatā fuisse autumat Strabo i.vi.geographiæ.Alius fuit ille zeno conditor sectæ stoicoꝝ. De anaxarcho democrito anaxarchus abderites :inimicū habuit nicocreōtē cypri tyrānū:a quo cōprēssus cōiectus est in pilum ptisanæ siue mortariū saxeum:quod græci:ολμον uocant ibi que ferreis malleis cōtusus adeo tolerāter pacienterq; pertulit asperimos illos cruciatus:ut uerbū illud me morabile cōduplicauerit:tunde tunde anaxarchi follē:anaxarchū.n.nō tundis ad ultimū amputationē lin guæ minitāte tyrāno ,ptinus dentibus abscissam & cōmanducatā linguā in os eius ira patulū cōspuisse fert̃ auctores Valerius:Laertius tertulianus cæteri.Democritus dicit̃ a Cicerone quoniā democriti auditor fuit & sectator. Depcatus est:ppulsauit:depulit abegit recusauit.hoc.n.significat hoc in loco depcari:sicut apud ouidiū scribentē.Sæpe pcor mortē:mortē quoq; depcor idē:apud gelliū temeritatē depcarēt̃:apud Ennium seruitutē depcor:pleni adeo sūt libri ueteꝝ scriptoꝝ similis in hoc uerbo significatiōis:q̄d a nobis ī scđo trāql li cōmētario satis copiose explicatū ē. Calanus indus:gymnosophistæ phylosophi sūt indoꝝ nudi q̄ ab ex ortu ad occasum cōtuent̃ solē imobilibus oculis insistentes toto die pedibus alternis ex nūero istorū unus fuit calanus proprio nomine sphines dictus:uerū cum pro salue καλε diceret oībus obuiis calamus a græ cis noiari cepit:colloquiū habuit cum onesicrito:qui ab Alexandro magno missus est ut cum sophistis col loqueret̃:quē cū chlamidatū & pileatum crepidatumq; uidisset risit:hic postea semet uiuum ultroneus cre mauit:de cuius morte:hæc produntur:secutus Alexandrum magnum extra indiæ fines præter cōmunem aliorum philosophorum consuetudinē:qui regi assistunt : cum apud pasargadas egrotare cœpisset seipsū extulit anno ætatis sue.lxxiii:facta enim pyra & aurea lectica super īposita in ea cubans cōbustus est stramē tis opertus:sunt qui dicant eum in lignea domo frondibus plena & pyra super tecto constructa inclusum se ut trabem in ignem iniecisse & cum domo deflagrasse.ita seipsum uiuus exussit extulitque calanus se cundum patriam legem:cuius meminit quintus curtius: cum ait apud sapientes indorum occupare fati diem pulchrum & uiuos se cremari iubent : nec ullus corporibus quæ senectus soluit honos redditur:

Exēplū zenonis paciētie
Eleates
Elea
Anaxarchi tolerantia
Tunde anaxarchi follē
Deprecari q̄d
Gymnosophistæ
Calam⁹ unde
Vltroneus se cremat calam⁹

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Lucãus

inqnari putât ignē nisi qui spirantes recipit. De his intellexit Lucanus scribens: quiq; suas struxere pyras ui uiq; calentes conscendere rogos megasthenes tñ putat nullum fuisse decretum gymnosophistis: ut sese ef ferant: imo qui id fecerit puerilē iudicari: illud adde qd Cicero in prio de diuinatiōe & Valerius tradiderūt. Calanū cū iret in rogū ardentē dixisse: o pclarꝝ discessum e uita: cumq; Alexander magnus eū rogaret si qd uellet si qd mandaret dixisse prope diem te uidebo: quod ita contingit. Nam babilone paucis post diebus Alexander est mortuus. Apis aculeum: natura apibus aculeum dedit uentri consertum: quē in uulnere re linqunt. Columela & Virgilius spiculū uo cant: quo carēt reges: uel si hñt non utuutꝰ: il lud eni constat inter auctores iperatorem apicularum aculeo non uti. Quod ut iquit sanctissime. Seneca exēplar est magis regi bus ut sine aculeo sint spiculū retundāt cru delitatem comprimant exarmati sint maie state sola circūuallati. quid ē.n. per deos im mortales in principe admirabilius amabili usq; clemētia: quæ dos iperatoria ē: quæ bo nos pricipes facit dū uiuunt amabiles cum uita excesserunt desiderabiles cuius diuer sorium esse debet in pectoribus summatiū sicut fuit olim in pectore cæsaris dictatoris: cuius inter inumeras laudes: ꝓprium & pe culiare fuit clementiæ insigne: q̄ usq; ad pe nitentiam omnes superauit: hic illa nō mi nus uera q̄ spetiosa apud. M. Cieeronê lau datio: q nihil obliuisci soles nisi iniurias: est in exēplis equos ab apibus occisos: tam no xia ē illa uis aculeoꝝ. Plinius uenenatas api um cuspides eē tradit in. xxi. aduersus quas salutare est homini percusso perungi mal uæ succo: aut hederæ folioꝝ: uel eas bibere.

Opcla rūdiscessum e uita

Acule us i apibus.

Impatorem nō uti aculeo

Clemētia dos pricipū

Clemētissimus Cæsar

Reme diū contra aculeos.

Varices marii

Rusticāus: arpinatē fuisse mariū obscuris natalibus nouum hominem aratorē quis ignoratꝰq in agro arpinate in uilla ciuerna te ut auctor ē plutarchus uitam diu uixit ru sticā plane & agrestē ꝓcul ab urbanis mūdi ciis. Vetuit se alligari: De mario q solutus & stans ꝑbuit medico secādum. crus uarico sum: supra dixius qui μὴ στενάξαντα μήτε τὰς ὀφρῦς συναγαγόντα. i. neq; suspirās neq; supcilia contrahens pertulit sectionē fi xisq; oculis spectauit cruciabilē curationē.

sed fac totū dolore corpus: ferre nō possumus. opi nio est. n. quedā effœminata ac leuis: nec in dolore magisq̄ eadem in uoluptate: qua cū liq̄scimus flui musq; molicia: apis aculeū sine clamore ferre non possumus. At uero. C. Marius rusticanus uir: sed plane uir: cū secaretꝛ: ut supra dixi: principio uetuit se alligari nec quisq̄ ante Marium solutus dr̄ esse se ctus. cur ergo postea aliiꝰ ualuit auctoritas. uides ne igitꝛ esse opinionis non naturæ malū: & tamē fu isse acrem morsum doloris idem Marius ostendit. Crus. n. alterū nō præbuit: ita & tulit dolorē ut uir & ut homo maiorem ferre sine causa necessaria no luit. Totum igitur in eo est ut tibi imperesꝛ. Ostendi autem quod esset imperandi genus. atq; hæc cogita tio quid patientia quid fortitudine qd magnitudi ne animi dignum sit: nō solum animū comprimit: sed ipm ēt dolore nescio quo pacto mitiorem facit: Vt. n. fit i prœlio ut ignarus miles ac timidus simul ac uiderit hostem abiecto scuto fugiat quātum pos sit: ob eamq; causam pereat nonnunquā etiam inte gro corpore: cum ei qui steterit. nihil tale euenerit. sic qui doloris speciem ferre non possunt: abiiciūt se: atq; ita afflicti & exanimati iacent. Qui autem re stiterint: discedunt sæpissime superiores. sunt. n. q̄ dam animi similitudines cū corpore: ut onera con tētis corporibus facilius feruntꝛ: rēissis opprimūt.

Postea alii. s. secti sunt laborātes uaricibus. Crus alterꝝ nō ꝑbuit: cū medicus alterꝝ crus secare uellet mi nime assensum ꝑbuit. Inquiēs curationē tāto dolore dignā eē nō arbitror. Vt uir uirilitate ac ai magnitu dine septus. Vt hō: tāq̄ q ex hūana teneritudie morsu doloris mouereꝛ. Vt ignarus miles: sæpe hoc cōti git: ut i ꝑlio citius occūbat timidus miles & fugax: q̄ in pteritus & pugnax. Ille. n. fugiēdo fatū ruit i fatū hic firmiter pugnādo uictor euadit: cōsimiliter qui succūbit dolori efflictus iacet qui firmiter resistit uictor fit do loris. Oratius i hāc sniam sic scribit. Mors & fugacē persequitur uirum. Nec parcit ibellis iuuētæ poplitibus timido ue tergo Annotandū est demosthenē ꝑlio illo magno: quo apud cheroneā Philippus alexādri ma gni pater athenienses uicit salutem fuga q̄siuisse: cumq; id ei quod fugerat probrose obiiceretur uersu illo notissimo elusisse ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται. idest uir fugiens iterꝝ pugnabit. Abiecto scuto. Lex platonis militem: qui in prælio arma abiecit: & sese dedit in pedes: ita punit: eo qui arma turpiter proie cisse dānatus ē: nec iperator: nec ꝑfectus aliquis ꝓ milite unq̄ utatꝛ: nec in aciē recipiat: uiuatq; ifamis uitā in gloriā & dedecorosam. Lacedæmōii archilochū poetā ex sparta eierūt: quia scripserat in poemate: κρεῖττόν ἐστιν ἀποβαλεῖν τὰ ὅπλα ἢ ἀποθανεῖν. i. melius est abiicere arma q̄ mori: iuriscōsultus titulo de re mi litari graue inquit crimē est arma alienasse: & ea culpa desertioni exequatꝛ. Onera contētis corporibus spi ritū cohibere singularis ꝑsidii est: scādentibus laborātibus: ac iacētibus cōtraq; ictus qd iuentū esse aialis cui nomē ē meles docuit Plinius cuius uerba ex. viii. na. historiæ hæc sunt: illa alia solertia i mœtu melibus: suf flata cute distētæ ictus hoium & morsus canū arcēt. Cōtenta dicimus corpora: q̄ oi nixu itenduntꝛ aduersus labores: ut i arcu neruus apud rhetoricos doctores cōtentio ē oratio actis ad confirmandū & confutandū accōmodata. unde a Plinio dicta est i epistolis Oratio pugnax & contētiosa quā maxime ꝓbat apud eosdē cōtentio dr̄ exornatio ex cōtrariis uerbis cōcinnata q̄ uocabulo græco notissimo uocatꝛ antithet ō. i. contra positum ut illud ciceronianū in orone ꝓ cluētio uicit pudorem libido timorē audatia. Rationem amētia.

Demosthenes fugit ex prælio

Dictū demosthenis

solertia meliū.

cōtētio

antitheton

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Præſſum depellit:præſurã ſiue p̃ſſionẽ:dicitur enĩ recte latineq; his præſſus quaſi præſſura & p̃ſſio:ſicut iu
dicatus allegatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatiõe. Dixit Seneca. Illud quod præmit:qd im-
pendit:quod urget ſi ſuccũbere te cœperis:ſequeť & grauius incũbet. Si contra ſteteris & obniti uolueris re
pelleť. Athletæ q̃tum plagaꝝ toto corpore excipiũt ferunt tamẽ omnem tormentũ gloriæ cupiditate. Re
miſſione:relaxatione:& quaſi relaxatione quadã ſicut arcus remitti diciť:qñ neruus retenditur ac relẽteſcit
Animi cõtentio:intentio concitatio erecto:firmido. Refuteť phylothetis clamor. Refutare eſt redargue

Preſſus
Pecca
tus

Simillime animus intẽtiõe ſua preſſũ depellit om-
nem ponderũ remiſſione autem ſic urgeť. ut ſe neq̃
at extollere. Et ſi uerũ querimus in oĩbus officiis p
ſequendis animi ẽ adhibẽda cõtentio. Ea eſt ſola offi
cii tanquã cuſtodia:ſed hoc q̃dem in dolore maxĩe
eſt prouidendũ: ne quid abiecte: ne quid timide:ne
quid ignaue:ne quid ſeruiliter muliebriter ue facia
mus. in primiſq; refuteť:ac reiiciatur Philoctetis il
le clamor. Ingemiſcere nonnunq̃ uiro cõceſſũ eſt. id
que raro:eiulatus ne mulieri quidem. Et hic nimiꝝ
eſt fletus:quẽ duodecim tabulæ in funeribus adhi-
beri uetuerunt. Nec uero unquã ingemiſcit q̃dẽ uir
fortis:ac ſapiens. niſi forte ut ſe intendat ad firmita-
tem:ut in ſtadio curſores exclamant q̃ maxime poſ
ſunt faciunt idem cũ exercentur athletæ. pugiles ue
ro etiã feriunt aduerſariũ in iactandis ceſtibus inge
miſcunt:non ꝙ doleant animo ue ſuccumbant ſed
quia ĩ profudenda uoce omne corpus intendiť:ue-
nitq; plaga uehementior Quid qui uolũt exclama-
re maius: nũ ſatis habent latera fauces linguã ĩtẽde
reˀ e quibus eliici uocem & fũdi uidemusˀ toto cor
pore atq;:oĩbus ungulis ut dr̃ cõtẽtioni uocis aſſer
uiunt Genu me hercule. M. Antonium uidi cũ cõten
te ipſe pro ſe lege uaria diceret: terram tangere. Vt

re & refellere:ĩter partes rõnis una ẽ refuta-
tio:q̃ alio noĩe cõfutatio dr̃:q̃ ẽ cõtrarioꝝ ar
gumẽtoꝝ diſſolutio: de q̃ rethorici ſcripto
res ſatis multa dictum eſt ſupra de gemitu
philoctetheo & lamentatõe & clamore mu
liebri. quẽ ait. M. Tullius eſſe ĩprobandũ reii
ciendũ cõfutandũ tanq̃ ĩdecoꝝ uiro. Inge
miſcere:nõ nũq̃ uiro:Eneas uirgilianus ĩge
mit & duplices tẽdẽs ad ſidera parmas talia
uoce refert apđ ouidiũ ĩgemit:iuppiter atta
mẽ lucanꝰ laudi dat põpeio:qđ pꝰ cladẽ phar
ſalicã doluerit citra gemitũq;. Sic. n. inq̃t. Nõ
gemitꝰ nõ fletus erat. Saluaq; uerẽdus maie
ſtate dolor. Nec ſcit ſint oculi amico amiſſo
ĩquit ſeneca nec fluãt lachrymãdũ ẽ nõ plo
rãdũ idẽ aliubi dixit:nullũ uiris legitimũ eſſe
tp̃s cõſtitutũ ad lugẽdũ quia nullũ ẽ hõeſtũ.
Hic nimiũ ẽ fletus:lex. xii. tabulaꝝ: q̃s decẽ
uiri cõdideřt tollit lamẽtationẽ cuius uerba
hæc ſunt:mulieres gẽas ne radũto neue leſ
ſũ fueris ergo habẽto. Sextus helius & L. at
tilius ueteres ĩter p̃tes:nõ ſatis ĩtellexeřt qđ
leſſũ ſignificet:ſuſpicati. n. ſunt ueſtimẽti ali
qđ gẽus funebris eẽ Lelius uero leſſũ lugu-
brẽ eiulationẽ eẽ ĩterp̃tať: qđ & cicero ĩ legi
bus ueꝝ eẽ iudicat:qa & lex ſolõis:uñ roma
næ leges trãſlatæ idip̃m uetat:ne. ſ. mulieres
ĩ funere eiulatũ flebilẽ adibeãt. illud aũt mu
lieres genas ne radũto:ſignificat ne mulie-
res ĩ luctu lacerẽt faciẽ ne carpãt unguibus
genas:huiuſce legis decẽuiralis: ſi. n. noĩan-
tur leges. xii. tabelaꝝ. memĩt plinius ĩ. xi. cu-
ius uerba ſubſcripſi: q̃ ſunt hæc:ĩfra oculos

Refu-
tare
Refu
tatio

Leſſum
quid

Genas
ne radũ
to

Lex de-
cẽ uira
lis

malæ hoĩ tm̃:q̃s priſci genas uocãt. xii. tabellaꝝ ĩterdicto radi eas a fœminis uætãtes. Seruius grãmaticus ĩ.
xii. æneidos cõmẽtario uerbũ legis ĩmutat:nã cũ in lege dicať genas ne radũto ipſe legit faciẽ ne carpito:for
taſſis ut ĩtellectꝰ fieret illuſtrior:ſic. n. ſcribit: ſciẽdũ ẽ cautũ lege. xii. tabulaꝝ ne mulieres carperẽt faciẽ:his uer
bis mulier faciẽ ne carpito:Solebãt. n. ĩ rogis lanitãtes genas effundere cruorẽ. In ſtadio exclamãt: clãor ille
& uociferatio ſublatior uideť neſcio quomõ robur augere corpus intẽdere aĩum alacriorẽ efficere athletaꝝ
curſoꝝ:bellatoꝝ ſupra dixius romãos ſolitos cũ clãore inire cõflictũ & pugnã auſpicari. Stadiũ ãt locus eſt
curſus. In græcia fuerũt ſtadia pedes ducẽtos lõga:clariſſimũ ẽ curriculũ ſtadii olympii:qđ hercules ſuis pedi
bus meatus eẽ fertur:ſtadiodromos uocãt curſores in ſtadio. Ait firmicus maternus ſi mars reſpexerit lepo
rẽ celeſtẽ in horoſcopo faciet ſtadiodromicos:ſtadiũ eẽ octauã partem miliarii ex lectiõe plinii & columellæ
& ceteroꝝ ſatis notũ. qđ. cxxv. noſtros cõtinet paſſus:hoc ẽ pedes ſexcẽtos xxv. Intẽdere:cõtendere oĩ nixu
conatuq;. Oĩbus ungulis ut diciť:puerbiale ẽ qđ ſignificat oĩbus uiribus manuũ pedũq; & conatu totius
corporis ut etiã ungues qui ſunt in extremitate collocati. Intendãtur quos plinius exiſtimat eſſe ſummas
neruoꝝ clauſulas conſimile eſt illud Maronianum. Conſtitit in digitos extemplo erectus uterq;. Genu.
M. Antonium uidi. M. Antonius orator ille qui multos ſe uidiſſe diſertos eloquentes neminem dictitabat
olim inceſti poſtulatus apud Lu. caſſium prætorem cuius tribunal ꝑpter nimiam ſeueritatem ſcopulus reo
rũ dicebatur fiducia innocẽtiæ ſubnixus cãm pro ſe ipſe dixit concitate & inflamanter ſtatimq; abſolutus ẽ
ſunt auctores ſeruum. M. Antonii in hac cauſa tortum mira pacientia toleraſſe cruciatus nulloq; iudicio ſa
lutem domini leſiſſe a quo accuſatores laternam prolatam contendebant cum ad ſtuprum iret Antonius.
Lege uaria fuit Quintus uarius tri. plebis qui legem tulit ut quæreretur de his quorum ope conſilio ue ſo
cii contra populum romanum arma ſumpſiſſent quæ lex uaria dicta eſt cuius capite pena ſanciebatur in
damnatos inceſti legis uariæ meminit cicero in oratione pro ſcauro & pedianus aſconius. Ait idem Mar.
Tullius in bruto. Q. Varium lege ſua uaria damnatum fuiſſe. Terram tangere femur ferire in oratoribus
uſitatum eſt, & indignantes decet & excitat auditorem quod athenis primus feciſſe creditur cleon ut

Cla
mor
ĩ certa
mine
Stadiũ.
Stadio
dromi
ci
ungues
clauſule
neruo
rum.
Antoni
us ĩceſti
reus
Scopu-
lus reo
rum
Fides
ſerui
Lex
uaria

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ferire fe docet Quītilianus i.xi.cōplodere uero manus & pectus cedere senicū ē pedis supplosio oportūa ē ut ait Ci
mur cero i cōtētōibus icipiēdis aut finiēdis:fuit i marco antonio ut idē cicero scribit i bruto singularis actio. Ge/
Subplo stus cū sentētiis cōgruēs:supplosio pedis. Vox ꝑmanēs:ueꝝ sub rauca natura. Vt balista lapidū:balistæ ma
siopedis chiæ sunt bellicæ:q̄ funibus neruicis tēdunt̄:q̄ q̄to ꝓlixiora habueint brachia tāto lōgius spicula mittūt aut
Balista saxa. Capillo muliebri:uel neruo funes i balista cōficiunt̄ magnitudini lapidis cōgruētes:mittit āt balista la
pides pōdo cētū uiginti:auctores uegetius & Victruuius:balistā iuenerūt phenices ut docet plinius sūt ma
Manu/ nubalistæ miores māu tractabiles alio no/
balistæ mine scorpiōes dicti qđ subtilibus & paruis
Scor spiculis scorpionū istar iferunt mortē:a bali
piones sta deducit̄ balistariū. Plautus i pēulo. In for
Balista tūii itēta balista ē ꝓbe:quā ego haud multo
rium post mittā a balistario: ubi balista accipi ur
Ex bali ꝓ telo balistariū ꝓ machia:hic quoq; fit uer
stare bū illud plautinū exbalistar̄: qđ significat ex
Nota balista emitte & eiulari. sic enim ait in pseu
bile dolo balionē exbalistabo lepide date ope/
rā mō. Sic plaga: quidā agrauāt ictus ante
quonatū:saliua in manus in gesta: quod si
quē peniteat ictus illati stati post ictū expu/
at mediā in manū q̄ percussit leuat̄ illico p/
cussus a pœna: hoc sæpe delūbata q̄drupe/
de approbatū ē ut inqt. Plinius in. xxviii. sta
tim a tali remedi o correcto aialis ingressu.
Hoc tātū quo q̄tū. Cū nihil iminuat̄ do/
lo. Cōtra ait Seneca magnū in q̄relis est le
uamētū:cui sniæ subscribit illud ouidianū.
Leua Fletq; meos casus: ē q̄dā flere uoluptas. Le
mētū in nitur lachrymis egeriturq; dolor: idē dixit
q̄relis sttāgulāt iclusus dolor atq; cor estuat intus.
Ira exardescit:supra dixit in oībus officiis
ꝓsequēdis aī adibēdā eē cōtētionē:quæ sicut
pollet in dolore ita ualebit in ira & libidine
suffrenāda:q̄ partes sunt aī irratiōabilis. Re
legatæ procul a regina rōne:obtinentes in
fernas sedes ut popinas quasdā & latrinaꝝ
latebras diuersoriæ nequitiæ atq; luxuriæ.
In eandē arcē i urbibus munitssimas esse
Arx artes nemo est q nesciat: qđ & ausonius te/
stat̄ illo uersu. Vrbibus in tuis munitior ur/
bibus est arx:arx sedes tvrāni dr̄ ut iqt asco/
nius:uel edit⁹ i ciuitate & munitior ad salu/
tē ciuiū locus. Itaq; cū arx sit munitissimus
& ad salutē cōperatus locus: per speciosam
trāslationē significat cōfugiēdum eē ad cō/
tētionē ueluti in arcē: tāq̄ idē suffugium sit
munitissimū aduersus ipetus irascētiæ & libidīs grassantiū:qđ ē tutissimū cōtra dolorē assiliētē. Dicēdū ē.n.
sepius pulchra ut inqt plato bis terq; repetēda sūt:& ut ait seneca:nūq̄ nimis dicet̄ qđ nūq̄ satis. Nō sentiūt
Virescit uulnera:dū calescūt i ꝓlio:dū ē ictus recēs:nō sentiūt dolorē ex uulnere:imo ut ait Furius poeta uirescit uul/
uulner̄ nere uirtus:& Lucāus saucia maiores aīos ui pectora gestāt iterdū nec se uulneratos eē sciūt:tātus ē ardor aīo
uirtus rū tātus ipetus aduersariū ꝓsternēdi. Decii de tribus de.q̄ cognomīati sūt mures:q se morti deuouerūt ꝑ sa
Mures lute romāoꝝ dixius i prio cōmētario. Lucāus appellat decios lustrales belli aīas. Ingemuisse epa. epaminū/
decii das ciuis uirtute res lacedemōioꝝ accisæ:opes thebanoꝝ auctæ sūt post ꝑclara faciora edita: extrēo tpe apđ
Sparo mātineā cū acie istructa & ducis optimi & militis fortissimi officio fungit̄ sparo qđ agreste telū ē pcussus ictu
pcussus mortifero:telatusq; i castra semianimis req̄siuit a circūstātibus saluus ne eēt clypeus cū saluū eē flētes sui rū/
epami dissent allatū ueluti sociū laboꝝ gloriæq; osculatus ē. Iteꝝ q̄siuit essent ne fusi hostes? Cūq; id quoq; ut cupie
nūdas bat audiuisset. Euelli tū deniq; spiculū iussit. Ita multo sanguie ꝓfuso i leticia & i nictoria ē mortuus cui⁹ mor
Oscula/ te thebanoꝝ uires hebetatæ sūt ut nō tā illū amisisse: q̄ cū illo iterisse oēs uiderent̄ nā ante epaminūdā the/
tus cli bani alieno iperio paruerūt:post interitū eiusdē i seruitutē ꝑstinā reuoluti sunt:ut manifestū sit gloriā theba
peium nā cū illo natā cū illo extinctā fuisse:uereq; dictū sit unū hoiem pluris eē q̄ ciuitatē auctores trogus ꝓbus Emi
Socra lius. M. Tullius:cæteri. In acie nō sepe ꝓdeūt philosophus arma nō induit:ad bella non uadit. Domi uita
tes bella umbratica ocioq; litterario uitam degit tranquillam & perinde beatā cōtentus & suo & paruo: legimus ta/
tor. men socratē & Xenophōtē:rebus bellicis sese imisisse. Nā ex bello deliaco cū male pugnatū eēt fugiens So/

enī balistæ lapidū & reliq̄ tormēta teloꝝ eo grauio
res emissiōes hn̄t:quo sūt cōtēta atq; deducta uehe/
mētius sic uox sic cursus sic plaga hoc grauior quo
ē missa cōtētius. cuius cōtētiōis cū tāta uis sit: si gēi/
tus i dolore ad cōfirmandū animū ualebit. utemur
sin erit ille gemitus lamētabilis si imbecillus si abie/
ctus si flebilis ei: q se dederit uix eū uirū dixerim: q
qdem gemitus si leuatiōis aliqđ afferret: tū uidere/
mus qđ esset fortis & aīosi uiri. Cū uero nihil immi
nuatur doloris: cur frustra turpes esse uolumus?
Quid est.n. fletu muliebri uiro turpius: atq; hoc ꝑ/
ceptū qđ de dolore dat̄ patet latius. Omnibus.n. re/
bus nō solū dolori simili cōtentione animi resisten
dū est ira exardescit: libido excitat̄: in eādem arcem
cōfugiendū est eadem sūt arma sumenda sed q̄m de
dolor̄ loq̄mur illa omittāus. Ad ferendū igit̄ dolo
rem placide & sedate plurimū proficit toto pector̄
ut dr̄ cogitare q̄ id hōestū sit. sumus.n. nā ut an̄ dixi
dicendū est.n. sepius: studiosissimi appetentissimiq;
hōestatis. cuius si q̄si lumen aliqđ aspexerimus: ni/
hil est quod ut eo potiāur: nō paratissimus & ferre
& perpeti. ex hoc cursu atq; impetu animorū ad ue
rā laud⁹ atq; hōestatem: illa pericula adeūt in ꝓliis
nō sentiūt uiri fortes i acie uulnera: uel si sentiūt se
mori malūt q̄ tātūmodū de dignitatis gradu dimo
ueri fulgētes gladios hostiū uidebāt Decii: cū i aciē
eorū irruebāt. his leuabat oēm uulnerū metū nobi
litas mortis & gloria: nū tū ingemuisse Epaminun
dā putas: cū una cū sanguine uitā effluere sentiret:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

crates uẽit ĩ triuiũ: sed eadẽ q̃ cæteri uia fugere noluit qbus q̃rẽibus cur nõ eadẽ pgeret. Deterreri se a demo nio suo dixit: tũc qdẽ ii q alia uia fugerãt in eqtatũ hostiũ ĩciderũt. Socrates ipse euasit ĩcolumis: Seruauitq; Xenophontẽ ex equo ꝓlapsum: quẽ sublatũ hũeris exportauit in tutũ. Heracletes: ab heraclea ciuitate bo sphorana: cuius fuit municeps: hic aũt dyonisius ĩter nobiliores discipulos Zenonis celebrat̃: quẽ piguit do lorẽ dicere adiaphorõ . i. ĩdifferẽtẽ: ꝑut dr̃ a Zenõe & stoicis. cũ laboraret ex renibus. & cũ lipitudĩe acerrima cruciaret̃. A dolore deductus. supatus abstractusq; a ꝓposito. Ex renibus laboraret hippocrates Galenus & nobilissimi medicoꝝ nephreticos græco uocabulo appellãt: laborãtes morbo renũ νεφρος n. græce Ren. & νεφριτισ: morb⁹ renũ: dr̃ q ĩter acutos morbos enũerat̃. Oratius: qd latus aut renes morbo tenent̃ acuto Cor. celsus i. iiii. at renes ubi affecti sunt diu male hñt: peius ẽ si freq̃ns libidinosus uomitus accedit: hippocrates scribit nephreticos dolores difficulter sanescere ĩ senibus idẽ tradit: bullãtẽ urinam signũ eẽ nepretici morbi & οξιαν νοσον. i. acutũ morbũ fore. Aĩalia ut ait plinius ĩ renibus pigua sunt: q̈terni renes ceruis sunt ĩ brileto dester oĩbus ẽ latior: & minus piguis sicciorq;: renes hñt oĩa q̈drupedũ q̃ aĩal generãt. Cũ dionysius morbo renũ laboraret cruciareturq; cruciatu ĩpatibili succũbens dolori clamabat falsa eẽ q̃ a zenone didicisset. Dolorẽ. s. nõ eẽ malũ. Cleãthes: memoriæ ꝓditũ ẽ cleãthẽ studiosissime philosophatũ eẽ sub zenõe: & in decretis stoicoꝝ pseuerãter pstitisse: q ĩopia cogẽte mercẽarius factus noctu hauriebat aq̃s ad hortos irrigãdos ĩterdiu philosophabat̃. Vñ phreãtles dictus. i. puteos exhauriẽs tradũt illũ: q̃ a Zenone audierat ossibus bonũ & testis fictilibus pscribere solitũ cũ pecunia cũ supperet ad carthas emendas hic psius frugẽ cleãcheã dixit: ĩtelligi uolẽs p̄cepta

Persagiũ socratis.

Nephretici qui Morb⁹ renum acutus.

Quaterni renes ceruis

Cleanthes.

Phreãtles

imperãtem. n. patriã lacedemõiis relinquebat: quã accepat seruitutem. hæc sũt solatia: hæc fomenta summorũ dolorũ. Dices qd ĩ pace? qd in lectulo ad philosophos me reuocas: q in acie nõ sæpe prodeũt: e quibus hõ sane leuis heracleotes Dionysius cũ a Zenõe fortis eẽ didicisset a dolorẽ deductus ẽ nã cũ ex rẽib9 laboraret: ĩpo in eiulatu clamitabat falsa esse illa: q̃ antea de dolore sensisset ipe. Quem dũ Cleãtes condiscipulus eius rogaret. quæ nã rõ eũ de snĩa deduxisset? respõdit: quia cũ tãtũ operæ philosophiæ dedissem: dolorem tñ ferre nõ possem: satis esset argumenti malũ esse dolorem. plurimos ãt ãnos in philosophia cõsumpsi: nec ferre possum: malũ est igit̃ dolor. Tũ Cleanthem cũ pede terrã pcussisset uersũ ex epigõis ferunt dixisse: Audis ne hæc Amphiarae sub terrã abdite. zenonem significabat a quo illũ degenerare dolebat. At nõ nr̃ possidõius quẽ & sepe ipse uidi: & id dicã q solebat narrar̃ põpeius se cũ rhodũ ueĩsset decedẽs ex syria audire uoluisse possidoniũ sed cũ audiret eũ grauiter esse ægrũ q̃ uehemẽ-

philosophiæ Stoice frugifera ac salutaria. Malũ est igit̃ dolor cõclusio syllogismi quo usus ẽ dyonisius ad demõstrandũ dolorẽ nõ esse adiaphoron: ut didicerat a Zenone doctore: sed malũ. Versum ex epigõis ex lectione papĩnii statii bellũ thæbanũ satis notũ & nomina ducũ: q in eo bello occubuerũt quoꝝ filii ut mortẽ parẽtũ ulciscerent̃ cõmuni cõsilio contra thebanos iteꝝ arma mouerũt q̃ accepant responsum ab apolline eã se ciuitatẽ expugnaturos si alcmeonẽ amphiarai filium ĩperatorẽ rei bellicæ fecissent igit̃ alcmeõ exercitu ex græcis collecto contra thebas duxit copias militares accerimeq; cõmissa pugna potitus ẽ uictoria thebanoꝝ res accesæ sunt: q ĩpares uiribus oĩ spe distitui: ex cõsilio tyresiæ urbẽ linquẽtes salutẽ fuga quæsiuere: thebæ captæ ac dirutæ sunt huiusce secũdi thebani belli auctores dicti epigoni quasi fœtus illoꝝ q primum cõfecerant bellũ: græce. n. επιγονη: fœtus appellat̃ & q post gignit̃ ide euripides tragicus poeta tragediam hoc argumẽto cõpositã epigonos inscripsit quæ agi exposcebat uoce magna scenicoꝝ & sonora: ob hoc dixit. M. Tullius in primo de officiis qd histriones uoce freti agũt epigonos: medeamq; labunt̃ qui Existimãt epigonos apud strabonẽ eẽ populos a qbus fabulæ nomẽ ĩditũ sit cũ epigoni dicti sint generali uocabulo oẽs illi q ex diuersis populi cõflati secũdũ bellum thebanum duce alcmeõe cõfecerunt quasi post geniti & filiis illoꝝ qui in primo bello ad thebas mortẽ oppetierãt illud adde epigonos quoq; nũcupatos eẽ successores macedonũ ueteranoꝝ: q sub alexãdro magno ex asiaticis fœminis sobolem susceperũt: q̃ soboles ut historici memorãt nomẽ habuit epigõi q ĩ castris nati: ĩ armis educati a paruula ætate: piculis exercitati: laboribus durati: ꝓrsus inuicti: & insupabiles extiterũt: quibus uallũ pro patria. Conflictus ꝓ uictoria erat: ĩ epigõis ut ad tragediã reuertar: erat hic uersus: audis ne hæc amphiarae quẽ opinor ex psona alcmeonis filii dici ad amphiaraum patrem iã defũctum & sub terra abditũ: qui in primo thebano bello absorptus ẽ hiatu terræ una cũ curru: ut canit Statius ĩ thebaide. Strabo refert corruẽte de curru ãphiarao currũ ipsum ianem ad locũ boetiæ delatum esse: qui a curru nomen acceperit: namq; harma nominat̃ quod græco uocabulo currum significat. Cleanthes autẽ usurpauit hunc uersum intelligi ipse uolens nomine amphiarai Zenonem quem percunctatur an audiat quod loq̃tur dionysius discipulus uictus a dolore prorsus generãs a dogmate doctoris. At non noster possidonius: Scilicet deductus est a dolore & uictus: hoc. n. extrinsecus subintelligendum: testis est Strabo in. xiiii. possidonium fuisse epamiensem ex syria: sed rhodium existimatum: quia rhodi uixit quia rhodi philosophatus ẽ & sophisticam exercuit sicut apollonius molo clarissimus dicẽdi magister dictus ẽ rhodius cum esset alabadensis utrũq; audiuit. M. Tullius cũ rhodum se contulisset ut auctor est plutarchus quod ad rẽ pertiet pompeius magnus cõfecto bello mithridatico: uictor i-

De epigonis

Thebæ diurtæ ab epigonis.

Epigõi alteri

Amphiaraus absorptus

Harma

possidonius rhodius

Libera lĩtas põpei ĩ ꝓfessores

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

pattiam reuertens cũ rhodũ uenisset audire uoluit professores oẽs artiũ liberaliũ:& singulis ꝓfessoribus talentum singulum dono dedit:cum primis autem audiuit possidoniũ philosophum:qui scripsit ad hermagoram oratorem totum hoc negotiũ:quẽadmodum auditus fuerat & donatus a Pompeio:& quæcũq; ĩ ea collocatione quæsita fuissent:hoc idem athenis circa philosophos egit Pompeius. Eius artus laborarent: possidoniũ articulari morbo laborasse significat:quo perisse ennium poetam docuimus: articularios mor-

Articularius morb⁹

bos sedat herba melissophylon ut inqt Plinius in.xxi. Tantus uir:scilicet.Pompeius: quo nullus maiori Romana republica extitisset si ante cladem pharsalicã occubuisset:quod & seneca cõfirmat ĩ libro de cõsolatõe ad martiã hisce uerbis:Si.Gn.pompeiũ decus istius firmamentũq; ĩperii Neapolis fortuna abstulisset idubitatus populi romani princeps excesserat.

ter eius artus laborarent:uoluisse tam nobilissimũ philosophum uiscere.quem ut uidisset & salutauisset.honorificisq; uerbis prosecutus esset:molesteq; se dixisset ferre:ꝙ eum non posset audire: at ille tu uero inquit potes:nec committam ut dolor corporis efficiat: ut frustra tantus uir ad me uenerit.Itaq; narrabat eũ grauiter & copiose de hoc ipso nihil eẽ bonũ nisi ꝙ honestum esset cubantẽ disputasse:cũq; q̃si facies ei doloris admouerent sæpe dixisse: nihil *agis dolor q̃uis sis molestus nunquã te esse confite*bor malum.Omninoque omnes clari & nobilitati labores contemnendo fiunt etiam tolerabiles. Videmus ne apud quos eorũ ludorũ qui gymnici nominantur:magnus honos sit:nullum ab his *qui* in id certamen descendãt deuitari dolorem. Apud quos autem uenandi & equitandi laus uiget:qui hãc gloriam petessunt nullum fugiunt dolorem:qd de nostris ambitionibus qd de cupiditate honoꝝ loquar

Cubare

Cubãtem:in lectulo iacẽtẽ ægrotantẽ.Cubare enĩ egrotare ẽ.Oratius:trãs tiberim lõge cubat is ꝓpe Cæsaris ortos. Nihil agis dolor uerbũ plenum uirilitatis & roboris ac plane dignum stoico philosopho:qui dolorẽ negat eẽ malũ quãuis sit molestus tolera tuq; difficilis. Qui gymnici noiant:ludos

Gymnici ludi

gymnicos appellãt:quibus nudati exercẽt corpora ut ĩ athleticis & palestricis certaminibus. Nero princeps edidit certamẽ gymnicum in septis Galienum quoq; ĩperatorẽ ludos gymnicos dedisse testis est iulius capitolinus γυμνοσ græce nudus significatur unde gymnici ludi dicti:græca res est nihil uelare & corpora nudare. Dixit plinius græcos uitioꝝ oĩum gẽitores usũ olei ad luxuriã uertisse ĩ gymnasiis publicãdo. Venãdi laus:uenatoriæ uoluptates cõtinẽt ĩ se ut inqt iulius capitolinus.calorẽ.pluuias.sudorem.frigora.niues & id genus mala cõpluscula:quæ tñ omnia studiosi uenationis nõ solũ floccipendũt sed appetenter accedunt & ut ait Oratius.Manet sub Ioue frigido uenator tenere cõiugis ĩmemor optimi prĩcipes ut docet dion uenationẽ exercent ut rẽ optimã saluberrimãq; unde corpus robustius & aĩa fortior ef-

Laus uenatiõis

ficit ĩ q̃ bellica oĩa exercent nã & in ea eqtare & currere & atroces feras excipe & estũ frigusq; pferre sæpe famem pati necesse ẽ persaꝝ reges uenãtur ĩtra septa ubi ueluti in carcere cõtinent ĩclusas feras talis uenatio ĩprobatur.Cyrus auctore Xenophonte suos nõ prius ad prãdiũ siue cenã ire sinebat q̃ sudassent itaq; in ue-

Desidia perniciosa

nationẽ educebat qua sudor maxie euocat.Dãnabat aũt otiũ & desidiã perinde ac rẽ pestiferã & corporibus ualde detrimẽtosam.Refert idẽ Xenophon persas in uenatu nõ prãdere q id obsoniũ hñt quodcũq; uenando cepint sin minus nasturcio uescunt.Plato ille deus philosophoꝝ libro septimo de legibus uitupat uẽationẽ aquaticoꝝ aĩaliũ.Aucupiũ dicit rẽ magis esse seruilẽ q̃ libero dignã: q̃uis iucundũ sit uenationẽ uero

Horoscopus uenatoris

feraꝝ maxime ꝓbat quæ equis canibus corporis uiribus agit nã quibuscũq; curæ est fortitudo ii quadrupedes oẽs cursu uulneribus telis manu ꝓpria uenando uincere debẽt uenationẽ dixit oratius gloriosam fuisse Romanis & salutarem illo uersu:Romanis solẽne uiris opus utile famæ uitæq; & mẽbris q habuerit horoscopum in.xvi.parte arietis idest uenator. Auceps uel nutritor feraꝝ.Itẽ nati sydere caniculæ erũt uena-

Venatio iterdicta sacratis

tores.Auctor firmicus maternus in.viii.mathescos.In canonicis decretis improbatur uenatio perĩde ac nequissima sic enim scriptum est di.lxxxvi.qui uenatoribus donant nõ hominibus donant sed arti neqnissimæ:inibiq; interdicitur sacerdotibus uenatio. Equitandi:Cyrus apud Xenophontem suadet suis ut sem-

Persæ semp ĩ equis

per sint ĩ equis:ex quo tempore obseruatum est apud persas ne quis ex claris uiris aspiciat unq̃ pedes incedere.Refert herodotus pueros persarum a quinatu usq; ad uicesimũ annum instituí tribus dumtaxat rebus equitare.Sagacitare & uera loqui:qui habuerit in horoscopo sidus equi celestis:erũt aurigæ.Agitatores

Veredarii

ueredarii:ut inquit iulius firmicus ubi ueredarii significantur hi cursores equestres:quos uulgus sermone uernaculo caballarios appellat: quoꝝ mẽito fit a Hieronymo: & in instrumẽto ueteri ĩ libro cui titulus est hester sic scriptum legibus:epistolæ missæ sunt per ueredarios:& egressi sunt ueredarii celeres nũtios pferẽ-

petessere

tes. Petessunt:petunt uerbum uetus est:ut impetrassere reconciliassere cõmonstrassere:q̃lia apud plautũ

Famulatus ambitiosorum

plurima.Qui ait in trinũmo.Vtram potius harum mihi artem expetessam. Quid de nostris ambitiõibus Ambitio:mortales impellit ad multos labores subeũdos & cõtumelias demussandas & iniurias tolerãter pferẽdas ut ita ad id aliquãdo qd cupiunt peruenire possint scribit scite & decenter columella ĩ primo de re rustica.Ambitiosos miserrimo famulatu p dedecus fasciũ decus & ĩperiũ ꝓfuso tamẽ patrimonio mercari.

Miserrima ambitio

Ambitio ut ait salustius multos mortales falsos fieri coegit aliud clausũ ĩ pectore aliud ĩ lĩgua prõptũ habere. Amicitias inimiciciasq; nõ ex re sed ex cõmodo estimare:magisq; uultũ q̃ ĩgeniũ bonũ habere. Miserrima eẽ oĩno ambitio honorũq; cõtentio ut præclare scriptum est apud Mar. Tullium in libris officialibus.

Quæ flamma est:methaphoricos nullum periculum recusari significat ab ambitiosis dum uoti compo
tes fiant:per flammam enim nemo currere potest sine uitæ discrimine. Antiquum uerbum est petere cibũ
ex flamma:quod usurpat Terẽtius in eunucho cũ ait:ex flamma te petere cibũ posse arbitror: uetus quoq;
adagiũ est. De fumo tendere ad flammam quod significat ire in periculum. Amianus Marcellinus:ire ten
debat de fumo ut ꝓuerbium loquitur uetus ad flammam:alii ĩterprætantur de fumo ad flammã ex tene-
bris ad fulgorem:ex ĩfimis sordibus emergere ad splendidam fortunã:quinent prouerbiale est illud ennia-

quæ flãma est per quam nõ cucurrerint hi: qui hæc
olim punctis singulis colligebant: Itaque semper
Africanus socraticum Xenophontem in manibus
habebat: cuius in primis laudabat illud quod dice
ret eosdem labores non esse æquæ graues impera-
tori & militi: quod ipse honos laborem leuiorem
faceret imperatorum: sed tamen hoc euenit ut ĩ uul
gus insipientiũ opinio ualeat honestatis. cũ ipsam
uidere nõ possit: Itaq; fama & multitudinis iudicio
mouẽtur ut id honestũ putent quod a plerisq; lau-
det. Te autẽ si in oculis sis multitudinis tñ eius iudi
cio stare nolim: nec q̃ illa putet idem te putare pul-
cherimũ. Tuo tibi iudicio est utendum. Tibi si recta
probãti placebis: tunc nõ modo tute uiceris quod
paulo ante precipiebã: sed omnes & omnia. Hoc igi
tur tibi propone amplitudinẽ animi & quasi q̃ndã

nũ flammã a sapiente facilius ore in ardẽti
opprimi q̃ bona dicta. Dixit. M. Tullius in
bruto galbã eripuissem sese de flamma iudi
cii:cum significare uellet eum liberatum eẽ
a periculo iudicialis dãnationis: cuius uelu
ti flamma ac ĩcendio semiustulatus esse ui-
debatur accusante catone. Punctis singu-
lis:suffragiis singulorꝫ suffragatorꝫ. Orati-
us omne tulit pontũ qui miscuit utile dulci:
hoc est ut exponit porphirio suphragia oĩa
iudiciũ:propterea quod antiq suffragia nõ
scribebant sed puncto notabãt: hic tale epi-
gramma in plocium plancum: q passus est
repulsam in prætura diuulgatum est suffra
giorum puncta nõ tulit septẽ Ciconiarum
populus ultus est mortẽ:ausonius in pane-
gyrico ad gratianũ. Munere inquit tuo nõ
passus sæpta non campũ nõ suffragia non
puncta:non luculos. M. Tullius libro tertio
de legibus docet suffragia ĩ tabellis occulta
ri. Itaq; magis probat suffragia:q̃ uoce fiunt
q̃ quæ in tabellis dant:inde leges tabellarie
dictæ ad suffragia pertinẽt: quales fuerũt ga
binia. Cassia:& carbonis a gabinio cassio & carbonæ latæ:lex a Cicerone de suffragiis hæc cõdita ẽ:optima
tibus nota plebi libera sunto. Socraticũ xenophontem pediã cyri significat quã luculẽter scribit xenophõ
atticus socratis discipulus:qui ad cyri uirtutes exequendas uotũ potius q̃ historiam cõmodauit : cum dice-
ret non qualis eẽt cyrus:sed qualis esse dicerent:quod opus adeo probat. M. Tullius ut id legẽdo pœne cõ-
triuerit:sic enim ipse scribit in epistola ad papirium petum παιδεία Κύρου:quam contriueram legendo
totam in hoc imperio explicaui:idem de eodem sic refert in epistola ad quitum fratrem didascalica : cyrus
ille:a Xenophonte non ad historiæ fidem scriptus sed ad effigiem iusti imperii:cuius summa grauitas ab il
lo philosopho cum singulari comitate coniũgitur:quos quidem libros nõ sine causa noster ille africanus
de manibus ponere non solebat:nullum est enim prætermissum in his officiũ diligentis & moderati im-
perii tradunt idonei scriptores inter Xenophontem & Platonem propter uirtutum parilitatem fuisse mo
tus quosdam tacitos & occultos simulatis ac maliuolentiæ:idq; non ex sinceræ uoluntatis argumentum:
quod Xenophon libris Platonis de re publica opposuit contra scripsitq; diuersum regiæ administrationis
genus:quod παιδεία Κύρου:idest pediæ siue institutionis cyri ĩscriptum est hoc facto scripto usq; adeo
permotum esse Platonem ferunt:ut libro tertio de legibus mentione cyri habita retractãdi eleuãdiq; eius
operis gratia uirum quidem cyrum nauum & strenuum fuisse dixerit rectam uero discipliam nullo pacto
attigisse:nec ad rei familiaris administrationem animum unq̃ applicuisse. M. Tullius in oratore sic laudat
Xenophontem ut eius uoce musas quasi loqutas ferat:& ut auctor est laertius diogenes ob dulcedinẽ elo
quii appellabatur musa attica. Quintilianus in. x. tradit fuisse iucunditatem in Xenophonte inaffectatam:
sed quam nulla consequi affectio possit:meritoq; dici posse in labris eius sedisse quantam persuadendi deã
quam græci πειθὼ uocant:nostri modo suadam modo suadelam. Eosdem labores:In primo pediæ dicit
ad cyrum cambisses debere imperatorem in æstate tolerare plus solis:in hyeme plus frigoris. In laborãdo
plus laboris:quoniam hæc omnia cõducũt ad amorem subditorum corpora enim imperatoris ac priuati
hominis similia hisdem laboribus non similiter affici:honos enim labores imperatori leuiores efficit pre-
sertim quod intelligit in hominum esse oculis quicquid ipe feciat. Eius iudicio stare nolim: Saluberrimũ
preceptum:quo monet. M. Cicero non debere nos pendere ex iudicio uulgi & plebeculæ imperitæ: nam
ut idem uerissime inquit in oratione pro planco:non est consilium in uulgo nõ ratio nõ discrimen:nõ dili
gentia:non sapientia ducitur ad iudicandũ:sed impetu:nonnunq̃: sed etiã temeritate:hoc est quod intelli
gi uoluit persius cũ ait. Nõ si quid turpida roma eleuet accedas examen ue improbum ĩ illa castiges trutina
nec te q̃siueris extra Seneca quoq; sancte & sciẽter ut oĩa:nũq̃ inqt uolui populo placere nã q̃ ego scio nõ ꝓ
bat populus:quæ ꝓbat populus ego nescio. Tuo iudicio:In epistola ad curionem ait idem: tecũ loquere te
adhibe in consilium:te audi:tibi obtempera:nemo est qui tibi sapientius possit persuadere teipso nũq̃ laberĩ
si te audies:in hanc sententiam est illud persianum:tecũ habita & noris q̃ sit tibi curta supellex. Dixit alibi
Mar. Tullius suum quisq; noscat ingenium acremq; se & uitiorum & bonorum suorum iudicem præbeat.

Petere cibũ ex flãma
De fumo ad flãmã
Flãma iudici
Puncta ꝓ suffragiis
Suffragia uoce & tabellis
leges tabellariæ
Pedia cyri nõ ad fidẽ historie
Pedia ĩ manibꝰ africanĩ
Simultas ĩter plat:& xenophontẽ
musa attica
Pitho. Suada
Honos leuat labores ĩperatoris
Cõsiliũ nõ est ĩ uulgo
Persius
Tecum habita

exaggerationē quē altissimā animi: qui maxīe emi-
net: in cōtemnendis & despiciendis doloribus: unā
esse omnium rem pulcherrimam: eoq; pulchriorē
si uacet populo neq; plausum captans se tātum ipsa
delectet. Quinetiā mihi quidē laudabiliora uiden
tur omnia quæ sine uēdicatiōe: & sine populo teste
fiunt. nō quo fugiendum sit: omnia enim benefacta
in luce se collocari uolunt. sed tamen nullū theatrū
uirtuti conscientia maius est. Atq; in primis medite
mur illud: ut hæc pacientia doloris quam sæpe ani
mi intentione dixi esse firmandam. in omni genere
se æquabilem præbeat: sæpe enī multi qui aut pro-
pter uictoriæ cupiditatem: aut propter gloriæ amo
rem: aut etiam ut ius suum & libertatē tenerēt uul-
nera exceperunt fortiter & tulerūt. Idem omissa cō-
tentione dolorem morbi ferre nō possunt: neq;.n.
illum quem facilem tulerant. ratione aut sapientia
tulerant: sed studio potius & gloria. itaq; barbari
quidam & imanes ferro decertare acerrime possunt
ægrotare uiriliter non queunt. græci autem homi
nes non satis animosi: sed prudentes ut est captus

Exaggeratio

Exaggerationem: altitudinem & excellentiam: translatio sumpta a terra: quæ exaggerrata & in aggerem
erecta sustollit̃ in fastigium: oratores exaggerationem facere dicuntur: quando pluribus uerbis unam ean
demq; rem uehementer dicunt quæ res maxime uenustat orationem apud Catonē luculenta illa exagger
ratio est succidias humanas facis decē funera facis Decem capita libera iterficis: decem hoibus uitam eri-

Succidia

pis idicta causa in iudicatis ī demnatis: quod ait Cato succidias humanas facis: ut id itelligas scito succidiā
dici tergus suillum sale duratū a suibus cedētis siue edēdis: ut iterpretatur. M. Varro: nam id pecus primum
occidere ceperunt & ut id seruarēt salire. Ca
to apud Ciceronem. Iam hortū inquit agri
colæ alteram succidiam appellant: maiores

Succidia hortus.

nostri dicere solebāt ignauum & sumptuo
sum esse qui succidiam in carnario suspēde-
rit potius e lanario q̃ e domestico fūdo. Si
uacet populo: uacare populo ē operam po-
pulo dare & iseruire. Aliter uacare populo si
gnificat liberum eē a populo populariq; iu
dicio: in quem sensum uidet̃ hoc dici a. M.
Tullio amplitudinē scilicet animi pulchrio
rem futuram: si non sit subiecta populo iu-
dicio: sed uacuam ab eo & liberam seipsa cō
tentam non captātem plausus & auras po-
pulares. Sine uendicatiōe. sine oſtatione.
Nullum theatrū æpicurus cum uni ex cō

Magnū alter alteri theatrum

sortibus studiorū suorū scriberet: hæc inquit
ego non multis sed tibi satis enī magnū al-
ter alteri theatrum sumus: & pfecto uirtus

Visoriū speculatorium

laudatore non eget: præconem nō querit:
auram popularem non captat. Non idiga
alienæ opis: nō pēdens ex uulgi iudicio sed

Cōsciētiæ uis

sibimet merces pulcherrima. Cassiodorus
theatrum iterpretatur uisorium quasi uidē
di & spectandi locum: quale a Cypriano di

Cōsciētia carnifex

ctum est speculatorium. Cōscientia: uulgo
celebratum est uice prouerbii. Conscientia
mille testes: Cuius magna uis ē ī utrāq; par
tem illa uirtutum nostrarum & īnocentiæ
trucinatrix est ac præmiatrix: illa uitiorum īsectatrix & carnifex: qua iudice nemo nocens absoluit̃: quæ ut
inquit satyrographus. surdo uerbere cœpit occultum quatiente animo tortore flagellum: q probus ē teste
conscientia uitam degit securam & beatam: sontes uero & scelerati mens habet nescio quos carnifices iter
nos: mō ipsa coscīētia carnifex est: græce dicitur. οἰκεῖα συνείδησις βέλει πλήττει τὴν ψυχήν: idest
domestica conscientia iaculo animam ferit. Se æquabilem: quidam toleranter ferunt morbum uulneri-
bus succumbentes. Alii uulnera fortiter excipiunt dolorē morbi ferre nequæuntes. hæc iæqualitas a Cice-

Gloria

rone damnatur q ait & hic & alibi æquabilitatem in omni uita esse seruandam. Propter gloriæ amorem

Alacris philosophia cimbrorū

in libro de fœlicitate perscripsimus quemadmodum gloria est fax mentis: & sola animos mortalium peru
rit iflammatq; ad magna capessenda: ad pericula intrepide subeunda: in tantum ut uiri magni excellentiæ
animi præstantes summū bonorum in gloria collocauerint: ad gloriam perinde ac metam actiones suas
omnis direxerint. Deniq; p gloria mori nō recusarint: Barbari & imanes: Alachris ē & fortis philosophia

Cātabri

cimbrorū & celtiberorū ut inquit ualerius maximus: qui in acie gaudio exultabant tanq̃ gloriose & fœlciter

Spurcus mos celtiberorū

uita excessuri: lamentabantur in morbo: quasi turpiter & miserabiliter perituri: cantabros quoq; hispaniæ
populos memoriæ proditum est: solitos canere peanaleticiæ suffixos cruci ab hostibus. Cletiberi: auctore
strabone quadrifariam diuisi sunt: fortissimi omnium ad ortum ac meridiem siti: spurcissimus ille fuit ri-

Vrina p dentifricio.

tus celtiberorum: quo corpora lauabant ex locio siue urina quibus urina erat pro dentifricio: ea enī dētes
& gingiuas pumicabant: auctores strabo, Diodorus Apuleius. Catullus: a celtis calliarū & iberis hispaniarū i

Celtiberi unde

consociatis dicti celtiberi: hinc silius. uenere & cæltæ sociati nomē iberis: & Lucanus gallorū celte miscentes
nomen iberis. Cimbri uero populi sunt germaniæ: proximi occeano gloria igentes: qui olim italiam iun-

Cimbri

darunt: tandem a mario subacti & ad inter nectionem deducti sunt de quibus fusius prolyxiusq; scripsi in

Cā audaciæ in septētrionalibus

secundo Propertii commentario super eo uersiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari cimbri linguæ
gallica latrones dicuntur: cur autē septentrionales populi sint ad arma promptissimi ruantq; in ferrum si
ne timore causa est sangis abundantia: ut docet uictruuius in yi. & meminerunt philosophi: e cōtratio me
ridianæ nationes propter sanguis exiguitatem timidiores sunt ferro resistere: sed ardores ac febrbes susti-
nent sine timore cum corpora septētrionalium a febri sint timidiora & imbella. Græci prudentes ut est ca

Captus hoium.

ptus hominum idest tam prudentes q̃ capax prudentiæ est hominum natura. Apuleius dixit supra captū
cogitationis pro eo quod est supra q̃ quispiam cogitatione capere & compleri possit. Terentius in adelphis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ut est captus seruuloꝝ non malus:ubi exposuit donatus:quantum capit animus seruilis: uel captus seruorum ut se habet conditio seruoꝝ & sors apud Suetonium ultra captum hominum: græci dicti sunt prudētissimi & igenia diuina sortiti ex aeris lociq; temperie. Aristoteles in septimo politicorum:quæ inquit gentes in frigidis regionibus habitant:animosæ quidem sunt:sed paꝝ ingeniosæ:quæ asiam incolunt igenio abundant:animositatæ destituuntur ad genus græcoꝝ ut mediam regionem locorum sortitum ē: sic etiā prudentiæ & fortitudinis particeps est:nā & animosi ingeniosi græci sunt. Constat inter scriptores græcos

Pruden tes græci. ex tēperie.

hominū satis hostē aspicere nō possunt. & iidē morbos tolerāter atq; humane ferūt. At cibri & celtiberi in preliis exultant:lamentātur in morbo. nihil enī pōt esse æquabile q̄ nō a certa rōne proficiscatur:sed cū uideas eos qui aut studio aut opinione ducātur in eo persequendo atq; adipiscendo dolore nō frāgi debeas existimare aut nō esse malum dolorem: aut etiam si quicquid asperū alienūq; a natura sit. id appellari placeat malum tātulum tñ esse:ut a uirtute ita obruatur ut nusq̄ appareat. Quæ meditare quæso dies & noctes. Latius enim manabit hæc ratio:& aliquando maiorem locum q̄ de uno dolore occupabit. nam si omnia fugiendæ turpitudinis adipiscēdæq; honestatis causa faciamus:nō modo stimulos doloris:sed ēt fulmina fortūæ cōtēnamus licebit: p̄sertī cū paratū sit illud hesterna disputatiōe profugiū ut.n. si cui nauigāti quē predōes insequātur: deus qs dixerit. Eiice te de naui: presto est qui excipiat uel delphinus ut arionem methyneum:uel equi Pelopis illi uel neptūi qui per undas currus suspēsos

esse quidem prudentes: sed animosos esse non omnes concedunt:dixit Ouidius græcia facundum sed male forte genus Liuius ait athenienses litteris uerbisq; quibus solis ualēt bellum aduersus Philippū gessisse. Cōsensus eruditorum dat prudentiam & fortitudinem iunctim italicis gētibus. Acutiores enim hominum mentes efficit aer calidus refrigeratus aūt tardiores. temperatissimæ ueero ad utranq; partem & corporum uiribus & animorum uigoribus pro fortitudine sunt:in italia gentes:quemadmodū iouis stella inter martem feruentissimum & saturnum frigidissimum media currens temperatur & salutaris fit: eadem ratiōe italia inter septentrionalē & meridianam plagam salubri mixtura temperatur hinc corpora robusta ingenia fecunda totiusq; naturæ capatia. Tātillum pusillum minimū tertio gradu diminutionis a tanto tantulū tantillum. Plinius ampliato etiam miraculo tantuli animalis cibo absumi natalē tantarum arborum. Vt a uirtute obruatur. Sicut in sole lucerna sint nec ne sint nihil īter sit:ita dolor uirtute superat̄ ut iaceat demersus & nusq̄ appeat. Fulmina fortunæ trāslatio a ioue fulminante. Cuius fulmini nihil resistere pōt:quod terrificū est:& ineffugibile:quod sepe nocentes preterit ex aīatq; indignos inq; merētes ut ait Lucretius. Profugium mortem intelligit quæ erumnarum & dolorum finis est. Si cui nauiganti:Sensus est. Si nauiganti a p̄donibus deprenso diceretur aliquis deorum:ut se de naui deiiceretur:paratum enim esse suffugium:ille profecto deponeret omnem timorem:ita circumuento doloribus impatibilibus paratum dicit esse profugiū mortis:ad quā sit cōfugiendū:ut sic omnis dolor finiatur.

Græci ualent lr̄is non fortitudine Itali fortes & prudentes Tantillum Tātulū

Vel delphinus:quod mare nō nouit quæ nescit Ariona tellus? ut inqt Ouidius:nihil sane celebratius fabula arionis citharedi Vecti a delphino:de quo herodotus, Gellius. Plinius. Solinus. Cæteri. Vnus strabo dissentiēs Autumat Arionem a predonibus fuisse in mari. obrutū:quē reliqui excœptū a delphino tradūt:qui captus musico cōcentu adnatās dorso īterfluctus ædito illum uectauit incolumē adusq; tenarū. In terram laconicā. Methimneus dicitur a patria methimna quæ ciuitas est ī insula lesbo uini generosi ferax. Virgilius. Quam methimneo carpit de palmite lesbos & Ouidius gargara quot segetes quot habet methimna racemos. Vel equi pelopis sat notum quemadmodū pelops tantali filius curruli certamine contendit cū oenomao hippodamiæ patre:qui cū ex oraculo didicisset se tunc moriturum cū filia nupsisset:multis illam petentibus p̄posuit:certamen:quo uictus interficeret̄ uictor filiam duceret uxorem:æquoꝝ instituit cursum ad arā neptuni quæ est in isthmo corinthiaco cū plures æquoꝝ quos pernocissimos habebat uelocitate superasset superatosq; peremisset:pelops tum dolo cū aurigam oeonmai myrthilum corripuisset tum æquorum pernicitate uicit oenomaū abduxitq; ex pacto uxorem hippodamiam:a pelopis nomine dicta peloponesus:& pelopidæ deducti unde nomen pelopidarum famigeratum est apud scriptores. Vel neptuni græci επ̄πιον ποσιδάωνα latini equestrem neptunum uocant uel quod pegasus æquus ex eo progenitus sit uel quod tridentis ictu percussa terra æquū p̄duxerit nomine sironem cū pallade cōtendens:sup noīe athenis imponendo:scribit probus grāmaticus neptunū principē existimari originis æquoꝝ & iccirco etiā poetæ tradūt ab eo donatū æquū adrasto noīe arionē unde a stacio dictus adrasteus arion:& iunoni xanthū & cyllaron quos illa dederit castori & poluci:sed harum fabulaꝝ & cōmenti causa est natura:nāq; numen neptuni qui deus est maris uelox ē & mobile instar equorū:alii interpretantur neptunum uniuersi liquoris hoc est seminis animalium deum existimari æquorum eo magis:quod planicies eis conueniens sit quæ aquis accidit:nunc. M. Tullius æquos neptuni intelligi uult uel illos quos iam diximus:arionem: syronem:xanthum & sciyllaron:uel illos marinos iugales: qui currū neptuni per undas uolitantes suspensum trahūt:de quibus ait poeta ægregius:flectit æquos curruq; uolans dat lora secundo:itē in.v. æneidos copiosius:iungit æquos curru genitor spumātiaq; addit frēa feris

Arion cātauissimus Methvnna fœlix uino. Equi pelopis. Pelopidæ. Neptunus eq̄ster Arion adrasteus.

mnibusq; omnes effundit habenas: ceruleo per summa leuis uolat equora curru: De equis neptuni sta/tius in achille: iubet ire iugales: illi spumiferos glomerāt a pectore fluctus: pone natant deletq; pedum ue/stigia cauda. Plinius. Solinus. Diodorus: cæteri describunt hippopotamos hoc est equos aquaticos: qui in quadam medendi parte magistri extiterunt. uenam enim in crure uulnerantes: & ita profluuio sanguinis exonerantes corpus monstrauerunt phlebotomiam & sanguinis missionem. Quo sit fugiēdum. ad mor/tis scilicet profugium: quæ omnium dolorum finis est & erūnarum meta. In sententia: quod scilicet dolor sit maximum malorum. Duarum rerum mortis & doloris. Cras ad clepsydram: clepsydra horologii aquarii genus ē. horas aq̄ dimetiens: nam uasculum est uitreum graciliter fistulatum. per quod guttatim deflu/it aqua īclusa stillicidioq; exhauritur: unde nomē deductum ab aquæ furto. κλεπτω enim significat furor & abscondo. καὶ τοῦ ὕδωρ. idest aquam cōsimilia sunt hoc tem/pore clepsydris uascula illa apud nos usita/tissima: quæ in medio instar duorum turbinum coartantur: ex quibus puluisculum p foramē minutum sensim delabitur ex par/te superiore in inferiorem: atq; ita legitimū tēpus horæ metitur uulgo nominitāt ho/rologium puluisculi apud ueteres: oratoribus acturis causas forenses præscribebatur tempus dicendi datis clepsydris: quibus exhaustis: amplius dicere uetabantur: quod īstitutum improbat Plinius in epistolis: qui ait paucioribus clepsydris causas præcipitari: quæ antiquitus pluribus diebus explica/bantur. illa inquit increbruit passim iualuit consuetudo binas uel singulas clepsydras interdum & dimidias & dandi & petendi: idem aliubi. Dixeram horis pene quinque: nam tribus clepsydris quas spatiosissime acceperam sunt additæ quattuor in hunc sensum accipiendum ē illud epigrammia mordacis poetæ: septem clepsydras magna tibi uoce petenti. Arbiter inuitus ceciliane dedit. In commentariis apuleianis annotauimus clepsydram hanc ab apuleio designari quæ accusatorii reoq; causam dicturis dabatur cum in tertio de asino aureo sic scribit: accusator quidam senior exurgit & ad dicēdi spacium uasculo quodam inuicem coli graciliter fistulato ac per hoc guttatim defluo infusa aqua populum sic adorat: hoc est quod idem in apologia subobscure intelligi uoluit dicens ad accusatorem. mea aqua licet ad hoc utare: idest potes uti tempore mihi ad dicendum dato prescriptoq; per clepsydras aquarias. obiter corrigendus est apuleii locus ex hoc sensu ductus plane dignus correctione. Sic enim scriptum est in apologetico. quoniam mihi pro accusationis longitudine lar/gitur atque superest. uerba futila haud dubie & lapsantia maleq; coagmentata citra sensus uenustatem. nos adibita curiositate illa genuina ita emendauimus: Quoniam mihi ꝑ accusatiōis longitudine largiter aquæ superest. uide queso an hæc emendatio nostra. digna sit asterisco: cuius sensus est sibi satis superq; aquæ ex clepsydra superesse ad dicendum. sic emaculata doctissimi scriptoris uerba redolent morem priscum: & sa/porem apuleianum gustatu prebent: clepsydris ut ait Martianus lunæ magnitudo cognoscitur clepsydrā ut inquit Seneca non extremum stilicidium exhaurit: sed quicquid ante defluxit. In hanc sententiam ait scriba apud philostratum ad apollonium tyaneum: quota aqua tuam orationem metieris. & mox paulo. Clamabat accusator metire aquam o rex. si enim orationis prolixitatem illi concesseris nos omnes deci/piet: sensus est Ciceronis sed die crastino dissertaturum ad clepsydram hoc est tempore prescripto & statuto horarum spatio: quas clepsydra metitur. Non posse deberi: uideo inquit te nolle disputatiōes nostras astringi arctariq; ad clepsydre mensuram: sed prolixiores longioresq; fieri prout res ipsa postulabit. Illud uidetur significare se ante meridiem solitum commentari meditarique: quæ pertinent ad oratoriam facultatem. post meridiem uero exercere scholas philosophicas: ut illud referas ad meditationem oratoriam hoc ad disertationem philosophicam.

Hippopotami Phlebotomia ab hippopotamo. Clepsydra qd. Tēpus dicendi ad clepsydrā. Clepsydra apd epigrāmatistā. Correctus apulei locus. Philostratus. Metire aquam.

rapuisse dicuntur: excipient te & quo uelis perferent: omnem omittas timorem: sic urgentibus asperis & odiosis doloribus si tanti non sint ut ferendi sint quo sit confugiendum uides. Hæc fere hoc tempore putaui esse dicenda. sed tu fortasse in sententia permanes. A. minime uero meq; biduo duarum rerum quas maxime timebam spero liberatum metu. M. Cras ergo ad clepsydram: sic enim dicimus: sed tibi hoc uideo non posse deberi. A. ita prorsus. Et illud quidem āte meridiem. Hoc eodem tempore. M. sic faciemus: tuisque optimis obsequemur studiis.

Marci Tullii Cicerōis Tusculanarū questionū. Liber Tertius.

QVidnam esse Brute causæ putem: cur cū constemus ex animo & corpore: corporis curandi tuendiq; causa quæsita sit ars eius atq; utilitas deorum immortalium inuentioni consecrata: animi autem medicina nec tam desiderata sit antequā inuenta: nec tā culta posteaquā cognita est nec tam multis grata &

PHILIPPI BEROALDI COMMENTARIVS IN TERTIAM TVSCVLANAM.

Philosophia medicina aī.

QVid ni? Nō pauciores aī q̄ corpis morbos eē. sed occultiores tradiderūt scriptores idonei ex quo fit ut nō minus necessaria sit aiorū medicina q̄ corporū: & sicut ad sanādas corpeas egrotatiōes q̄ ppe ifinitæ sunt excogitata fuerūt malagmata. Emplastra colliria cerata cataplasmata prastilica tapotia ꝑpe inumerabilia. Ita ad sanādos aī morbos ītrinsecus grassantes iuēta sunt ꝑcepta mede

ſæq; philoſophoꝝ.Meritoq; Plato & galiēus philoſophiā & medicinā ſorores eē dixerūt: alterā aī:alterā corporis conſeruatricē:cū phīa medicina ſit animi medicina philoſophia corporis.Igiť cū hō ex aīa & corpore cōpactus a natura ſit:q uult cōgruēter naturæ uiuere:is debet nō minus animū curare q̄ corpus:nec mīus uitia animi q̄ corporis extirpare:cū animi liniamēta ſunt pulchriora q̄ corporis:ut totus hō ex oī parte ītegerꝰ cuſtodiať:ueꝝ:ut inqt ſeneca multi corpora curāt:īgenia pauciſſimi. Corpora ī ſagina animi in macie ſunt:culinæ frequētes circa philoſophoꝝ ſcholas ſolitudo:tñ aīus corpe ſit ꝑcioſior.Merito itaq; in prohe-

medici na phīa corpis

probata:& pluribus ēt ſuſpecta & īuiſa.ᶜ An qđ corpīs grauitatē & dolorē aīo iudicāus aī morbū corpe ñ ſentimus.ᶜ Ita fit ut aīus de ſe ipſe tū iudicet cū id ipſum q̄ iudicať egrotet: Quod ſi tales nos natura genuiſſet:ut eā ipſam intueri : & pſpicere : eademq; optima duce curſum uitæ cōficere poſſemus:haud erat ſane qđ qſquā rōnem ac doctrinam requireret: cum natura ſufficeret.nūc uero paruulos nobis dedit igniculos:quos celeriter malis moribus opinionibuſq; deprauatis ſic extinguimus:ut nuſq̄ nature lumē appareat:ſunt eni ingeniis noſtris ſemina īnata uirtutū:q̄ ſi adoleſcere liceret ipa nos ad beatā uitā natura pduceret.nūc aūt ſimul atq; editi in lucem & ſuſcepti ſumus:in omni cōtinuo prauitate& ī ſumma opinionū peruerſitate uerſamur : ut pene

mio huiuſce queſtiōis cōqueriť.M.Tulius quod corporis medicinā magis mortales curent:q̄ animoꝝ.pluris facientes id quod uilius eſt poſthabito eo:qđ eſt ꝑtioſis.& ita hoīes mehercule præpoſteri nucleū omittētes:ſolliciti ſunt circa putamina.De corporis curatione curioſi ſanitatem animi ſuſq; deq; faciunt.oīa olī corpori tanq̄ ſeruo preſtabanť:nūc tanq̄ domino paranť.fateor īſitam eē nobis noſtriꝰ caritatē fateor nos huius gerere tutelā.ſed nego corpori ſeruiēdū eſſe quoniā multis ſeruiet q̄ corpori ſeruiet ſic gerere nos debemus inqt Seneca:ꝰ non tanq̄ pp corpus uiuere debeamusꝰ: ſed tāq̄ non poſſimus ſine corpore.Idē alibi ꝑcepit circūſcribendū eſſe corpus:& locū animā laxandū.hoc aūt cōmodiſſime fit medicamētisꝰ philoſophiæ:quæ morbis aī medeť. ſanat cupiditates: liberat a perturbationibus. Deoꝝ īuentioni conſecrata. Deis iuētores ſuos aſſignauit medicina & cælo dicauit:ſiquidem eſculapius medicinæ illuſtrator uetuſtiſſimus.ob hanc ſcientiam in deoꝝ numeꝝ receptus ē:auctores Plinius & celſus. Pluribus ſuſpecta & inuiſa.philoſophiam dicit:quæ animorum medicina ē:quæ multitudini ſuſpecta eſt.& populos habet uituperatores. Animo iudicamus: Si diligentius conſideremus ut inquit Auguſtinus.dolor q dī corporis magis ad animam ptinet:animæ enim dolore eſt non corporis.ſicut aūt dicimus ſnīa & corpora uiuētia.cū āia ſit corporis ſenſus & uita.Ita & corpora dicimus dolentia.cum dolor corporis niſi ab aīa eē non poſſit. Dolet itaq; aīa cum corpore.Dolet & ſola q̄uis in corpore ſit. Cum aliqua cauſa ēt īuiſibiliter triſtis eſt ipſa ī corpore īcolumi.Dixerūt tamen platonici ex terrenis corporibus moribundiſq; membris eſſe animæ& metuere & cupere.gaudere & dolere.Vnde Virgilius.hinc inquit:ideſt ex moribūdis terrenis corporis mēbris metuunt cupiuntq; dolent gaudentq;.ſed theologi aſſerunt animos ab omni ēt corporis labe purgatos cupiditatibus agitari & dolere. Iudicatur.ſ.corpus.Vt eam ipſam intueri. dicebat Socrates oportuiſſe hominū pectora feneſtrata & aperta eē:ut non occultos haberēt ſenſus.ſed patentes ad cōſiderādū.Cōſimiliter ſi uirtus oculis cerneret mirabiles amores.ut inquit Plato excitaret ſapiētiæ ſed nimirum animi noſtri tenebris obſiti & caligine præſſi hebetātur:ut naturā ipſam perſpicere nō poſſint. Veriſſimeq; dixit poeta egregius uelut nebulam nobis ob oculos effuſam:qua acies obtunderetur:Ideoq; alibi dixit.M.Tullius īmbecilla mente uim naturæ per caliginem cerni.Item a prima inqt etate mirabiliter occulta natura ē:nec perſpici nec cognoſci poteſt.progredientibus autem etatibus ſenſim tarde ue potius quaſi nos metipſos cognoſcimus. Paruulos igniculos:eſt natura ſic generata uis hominis.ut ad oēm uirtutē ꝑcipiēdā facta uideatur hinc in pueris quaſi ſcintilulas uidemus:e quibus accendi:ut utar uerbis.M.Tullii ex libro.v.de finibus philoſophi ratio debet:ut eā quaſi deū ducē ſubſequēs ad naturæ peruēiat extremū.Seneca libro.xxiiii. epiſtolarum ſeminaꝰ inquitꝰ nobis ſcientiæ natura dedit:ſcientiam nō dedit. Ingeniis.Duo prima genera uirtutum ſunt.Vnum uirtutū genus eſt:quæ ingenerantur ſuapte natura:ex quo genere eſt docilitas memoria quæ fere omnia appellantur uno īgenii nomine eaſq; uirtutes qui habent ingenioſi uocantur. Simul atq;.poſtquā. In ſumma opinionum peruerſitate:ſicut corpus ut docet Ariſtoteles ī.vii.politicorum antecedit in generatione animam.ſic pars irrationalis antecedit eam partem:quæ habet rationē patet id ī pueris quibus ſtatim ita & uoluptas & cōcupiſcētia inoleſcit.At ratio & mens procedēte etate in illis natæ ſunt.tradit.Au.Gellius quod ante conſilii & rationis exortum recens natus homo imbutus ē ſenſibus doloris uoluptatiſq;:ex quo fit ut in errore uerſetur.& opinionibus uariis diſtrahatur:quæ ex ignoratione ꝓueniunt.Ideoq; dicebant ſtoici ſapientem nihil opinari. Errorem.ſuxiſſe uita mortaliū erroribus īuoluta &ꝰtenebricoſa eſt:ut merito probemus illud lucretii.o miſeras hominū mentes o pectora ceca.qualibus in tenebris uitæ.quantiſq; periclis degitur hoc eui quodcunq; eſt.philoſophoꝝ uetuſtiſſimi obliuionis fluuium aliud non eſſe aſſerunt q̄ errorem animæ obliuiſcentis maieſtatē uitæ prioris quā hauriūt animæ deſcēdendo de cælo.& ideo in terris cumꝰuerum non liqueat opinatur omnes quia opinionis ortus eſt memoriæ defectus delabentes autem animæ in corpora per ſpheras planetarum trahunt ſecum torporē ſaturni iracundiam martis.libidinem.Veneris.Mercurii lucri cupiditatem:quæ res faciunt perturbationem ani-

Corpa īſagina. Aīi ī macie.

Prepoſteri homines.

Omnia corpori tanq̄ domino

Circumſcribe corpus.

Eſculapius.

phīa inuiſa turbæ.

Aīæ dolere.eſt. Corpa dolētia.

Hic metuūt cupiuntq;

Nebula ob oculos.

Semīa & igniculi uirtutis.

Virtutes a natura ingenitæ

Vita tenebricoſa

Obliuīonis fluuius

Quid aīæ trahāt a planetis.

mis: eosq; erroribus obcecatos hebetāt: ne possint uti uigore suo & uiribus ꝓpriis. Macrobius ait animas a Saturno mutari ratiocinationē & ītelligentiā: quod logisticon & theoreticon uocāt. In iouis sphera ui agendi quod practicon dr̄. In martis animositatis ardorē. quod thvmicon nuncupat̄: in solis sentiēdi opinādiq; naturā: quod αισ φητικοῦ & φανταστικοῦ appellāt. Desiderii uero motū quod ἐπιφυμητικοῦ uocat̄. pronunciandi & īterpretandi quæ sentiat: quod ἑρμηνευτικοῦ dicit̄ in orbe mercurii. φυτικου idest naturā plantandi & augēdi corpa īgressu globi lunatis exercere. & ita anima ad hæc terrena corpora deducit̄ ubi ad tp̄s obruitur: & ideo mori creditur.

cū lacte nutricis errorē suxisse uideamur. cū uero parētibus redditi deīde magistri traditi sumus tum ita uariis ībuimur erroribus. ut uanitati ueritas & opiniōi cōfirmata natura ipsa cedat. Accedūt ēt poetæ. qui cū magnā speciem doctrinæ sapientiæq; præ se tulerīt: audiūtur: legūtur: discunt̄: & īherescunt penitus in mentibus. Cū uero accedit eodem quasi maximus quidē magister populus atq; omnis undiq; ad uitia consentientur multitudo: tū plane inficimur opinionum prauitate: a natura que ipsa desciscimus: ut nobis optimam naturā īuidisse uideātur qui nihil melius homini: nihil magis expetēdū nihil prestātius honoribus imperiis populari gloria iudicauerūt ad quam fertur optimus quisq;: ueramq; illā honestatē expetēs: quā una natura maxime inquirit in summa innanitate uersatur: cōsectaturq; nullam eminentem effigiē uirtutis: sed adumbratā imaginem gloriæ: est enim gloria solida quedā res & expressa non adūbrata. Ea est consentiens laus bonorum incorrupta uox bene iudicantiū de excellēte uirtute: ea uirtuti resōat tāquā imago glo

itaq; merito dixit. M. Tullius nos cū lacte nutritio adhuc infantes & subrumos sugere errores: quibus obnoxia est uita mortalium. Verbum uetus est fellare. qd̄ significat lac exugere & suctu ebibere: ex quo illud lac humanum fellasse Solinus in collectaneis ait: nequaq̄ mater pullo ꝓbēt ubera fellitanda idest exugenda: ex qua similitudīe transiit id uerbum fello & fellito in obsceni tatem factumq; est deculpatum: unde fellatores & fellatrices in obscenis sunt. Vt uanitati mēdacio: ait. M. Tullius libro primo de officiis nihil esse turpius uanitate a ueteribus dicta uanitudo & uanidici homines mendaces & falsi loqui. Opinioni: cū omnia nobis īcerta sint ueritasq; demersa delitescat. merito opinio denominat̄ uicitq; naturam quæ ex īsciētia: quæ multa uersatur ī uita: īnoleuit idq; probat̄ sententia Carneadis & Arcesilæ: q dicere solebant ꝑcipi nihil posse sapientemq; opinaturum· unde opiatores & opiniosi īmo opiniosissimi philosophi dicti. Quasi maxius magister populus maior pars mortaliū uiuimus ad opinionē uulgi toti pendemus ex alienis iudiciis. Eūtes non quo eūdū sed quo itur. Illa maxime concupiscimus: quæ populus perinde ac sūma bona miratur. Vnde merito magister maximus dicitur populus: cuius ꝑscripta sequimur: qui docet diuitias honores gloriam esse expetendam: tanq̄ in his. summa fœlicitas cōsistat. Seneca in libro ad gallionē de uita beata ad rumorem inquit cōponimur: nec ad rationem sed ad similitudinem uiuimus. Argumentum pessimi turba est. Queramus: quid optime factum sit non quid usitatissimū igit̄ sapiens seipsum spectare debet: nec errare cum populo: in quo nō est ratio nō iudiciū: nō prudentia. ideoq; ait Seneca se nunq̄ uoluisse populo placere: nā q̄ probat inquit populus ego nescio. Democritus dixit sibi populum esse ꝓ uno. Nobis īponunt delitiæ populares. dū stupemus ad ea dum miramur que uulgus adamat: quæ uera nō sunt bona sed adūbrata. Seneca libro quarto questionū monet lucilium ut se a turba q̄tū potest separet. est. n. turba plerunq; turbulēta. Inficimur: tingimur: maculamur: polluimur opinionibus tanq̄ maculis ineluibilibus. seneca. uitia elui difficile est. non enī inquinati sumus sed infecti. inde infectores dicti tīctores quos prisci offectores uocant. loca tingendi & infecturæ græco uocabulo baphia nominant̄ hoc est tinctoria. Lampridius in alexādro ait probum fuisse baphiis ꝑpositum. purpura dibapha: que esset bis tincta dicebatur eratq; preciosior: quali utebantur magistratus in ꝑtexta ob hoc dixit. M. Tullius epistola quadā nā Curtius noster dibaphū cogitat: sed eum infector morat̄. cū significare uellet curtiū hoīem minimi ꝑcii aspirare ad magistratū. Inuidisse naturam. Sic ꝓprie & decenter loquimur. inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias: Virgilius inuidet īperium: Plinius. Neq; ego ut multi inuideo aliis bonum: quo ipse careo apuleius. Mihi fortuna diuitias inuidit. Gloria solida: duplex gloria altera adūbrata: & expoliari rumore progenita ꝓpagataq;: q̄ nec iudicio prouenit nec firma perdurat quā ueluti uitium sapiens minime expetit. altera est solida & uera ac durabilis: q̄ ex consensu bonorum ꝓducit̄. sicut. n. cōsuetudo sermōis cōsensus est eruditorū ut autumat. Quintilianus sic cōsentiēs laus bonoꝝ gloria appellat̄: quā Augu. dixit eē iudiciū hoīum bene de hoībus opinantiū hæc nō ē bōis uiris repudiāda. Cū tn̄ sapiēs nō gloria sed cōsciētia recte factoꝝ uirtutē metiat̄. De gloria scripsimus copiose ī libro de fœlicitate: ostēdētes nō parū multos summā fœlicitatē ī gloria collocasse. M. Tul. libros scripsit de gloria: q sicuti pleraq; alia tēporū calamitate desiderāt̄ īter claritatē & gloriā hoc ītereſt ꝙ gloria multorū iudiciis cōstat claritas bonoꝝ auctor seneca libro epistolaꝝ moraliū duodeuigesimo. Tāq̄ imago echo imagis noīe significat̄ q̄ resonat uocib' mortaliū īter mōtiū flexus & cōcauos ualliū sinus ubi scidit̄ resultās aer. q̄ cā ēt uoces multis ī locis reciprocas facit sicuti ī urbe Cyzico turres septē acceptas uoces numerosiore repcussu multiplicāt noměq; huic miraculo echo ē a græcis datū ηχο. n. grece sōus: & ηχεω resono. olym

Logisticon
practicō a ioue
Thvmicon
Phantasticon
Epithvmeticō
Hermeneuticō
phyticō a luna
Subrumi fugimus errores
Fellare
Fellitanda ubera
Vanitudo
uāidici
Opinio ex īscia
Opiniosissimi
Non sequēdū eē populum
poplus ꝓ uno
Turba
Turbulenta
Infectores
Offectores
Baphia
dibapha purpura
Dibaphū cogitat
Fortūa inuidet diuitias
Duplex gloria
Gloria Quid
M. Tullius de gloria
Echo Imago
Hepta-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

riæ. Quæ quia recte factorum plerunq; comes est non ea a bõis uiris repudiãda. Illa autẽ quæ se eius imitatricẽ esse uult: temeraria atq; inconsiderata & plerunq; peccatorum uitiorumq; laudatrix fama popularis simulatione honestatis: formã eius pulchritudinemq; corrũpit. qua cæcitate homines cũ quædã præclara etiam cuperent: eaq; nescirent nec ubi: nec qualia essent: funditus alii euerterunt suas ciuitates: alii ipsi occiderunt. Atq; hi quidem optima petentes: non tam uoluntate: quã cursus errorẽ falunt. Quid q pecuniæ cupiditate: qui uoluptatũ libidine feruntur: quorunq; ita perturbantur animi: ut non multũ absint ab insania: quod insipientibus cõtingit. omnibus his nulla ne est adhibenda curatio: Vtrum q minus noceant animi ægrotationes quã corporis: an quod corpora curari possint: animorum nulla medicina sit: At & morbi pniciosiores pluresq; sunt animi quã corporis: hi enim ipsi odiosi sunt: quod ad animum pertinent: eumq; solicitant. animusq; æger ut ait Ennius semper errat: neq; pati neq; perpeti potest. cupere nunquam desinit quibus duobus morbis: ut omittam alios: ægritudine & cupiditate: qui tandem possunt ĩ corpore esse grauiores: qui uero probari potest: ut sit mederi animus nõ possit cum ipse medicinam corporis animus inuenerit: Cumq; ad corporum sanationem multum ipsa corpora & natura ualeat. nec omnes qui se curari passi sunt continuo etiam conualescant. Animi autem qui se sanari uoluerũt

piæ porticus fuit: quã heptaphonõ appellãt: qm̃ septies eadẽ uox redditᷣ. In hãc s̃niam ait Lucretius sex ẽt ac septẽ loca uidi reddere uoces unã cũ iaceres. Ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabãt uerba referti: hæc echo a latinis dr̃ imago. Valerius flaccus ĩ tertio argonauticõ. Rusus hylã p lõga reclamat auia. Rñsant siluæ: & uaga certat imago: Ora. quẽ deũ cuius recinit iocosa nomẽ imago. ubi exposuit porfirio qd imago dr̃ q̃si imitago. sensus ẽ. sicut uoci rñdet echo. i. imago. ita uirtuti resonat gloria ĩstar imagis: quã echo uocãt quã ausonius dixit aeris & linguæ filiã. Echo panos amor & deliciæ eẽ ferᷣ: q̃ significat harmonia cæli quæ soli amica ẽ. Comes: ut umbra uersaᷣ circa corpus: sic gloria uirtutẽ comitaᷣ: & ẽ ueluti affectatrix recte factoꝝ. Simulationẽ hõestatis. uitia cũ uirtutibus finitima sint plerũq; fallũt ipsa ꝓximitate & ꝓ uirtutibus obrepunt: unde fit ut pro temerario fortẽ ꝓ auaro parcũ uocemus sic mentiᷣ prodigus liberalem. fallit eni uitiũ spẽ uirtutis & umbra ut inqt satyrographus. Qua cecitate: nescientes hoĩes: q̃ eẽt uera gloria obcecati fulgore famæ popularis & cẽodoxiæ. i. inanis gloriæ se & suas ciuitates funditus euerterẽt in hãc s̃niam ait Iuuenalis patriã tamẽ obruit olim gloria paucoꝝ & laudis tituliq; cupido. Et mox paulo. exitus ergo quis ẽ gloria uicitur idem nẽpe & in exiliũ præceps abiit.

Optĩa petẽtes gloriæ cupido & laudis auiditas. i. excellẽtibus aĩs uigere solet & plerũq; cã ẽ ut laudabilia & gloriosa ac maxima facinora a p̃claris uiris cõficiãtur. Adhibẽda curatio tãq̃. s. egrotãtibus. curatio. n. ꝓprie medicorũ ẽ cura reliquoꝝ auctor donatus. Interdũ curatio ad alia transfertur sicut ait. M. Tullius ĩ oratione de aruspicũ responsis Multa me mouẽt. Quod edes telluris est curatiõis meæ. Liuius de eo cui dedicatio edis data erat sic scribit. Curatio altior fastigio suo data eẽt. Morbi animi perniciosiores. morbi animi sunt inueterata uitia & dura ut auaricia ut ambicio nimia. morbus ẽ ut ĩqt Seneca uitiũ ĩ prauo ptinax tanq̃ ualde expetẽda sit quæ leuiter expetẽda sunt: affectus uero sunt motus aĩ imꝓbabiles subiti & cõcitati qui frequẽtes neglectiq; faciunt morbũ. Idẽ libro secũdo de ira cõcinit Ciceroni his uerbis hac cõditione nati sumus.

Animalia obnoxia non paucioribus aĩ q̃ corporis morbis. Genera ãt morboꝝ corporaliũ supra trecenta sunt ut inquit Plinius ĩ xxvi. & quotidie noui morbi grassanᷣ qualis gemursa irrepsit tiberii principis principatu inter digitos pedum nascẽs qualis lichen siue mẽtagra a mẽto incipiẽs occupãsq; totos uultus. Cyrenaici philosophi corporis dolores q̃ aĩ deteriores arbitrãᷣ. sicut uoluptates corporis maiores. contra epicurus sentit aĩ dolores grauiores eẽ q̃ corporis. carmen. n. p̃senti tantũmõ dolore affici aĩum uero & p̃terito & p̃senti & futuro. Animus æger. egritudine affectus q morbus aĩ est ex opinione magni mali p̃sentis ut infra latius dicetur. ecclesiastici doctores tristiciã appellãt proprie ut egrotatio ĩ corpore sic egritudo ĩ aĩo nomẽ habet nõ seiunctũ a dolore. Et cupiditate. q cupit aut metuit iuuat illum sic domus aut res ut lippum pictæ tabulæ fomẽta podagram. nihil desideres inquit Seneca si uis ꝓuocare iouem nihil desiderãtem hæc una ex tribus furiis q̃ mentes mortalium & p̃cordia lancinant ac diuellunt. nec tranquille uiuere p̃mittũt. Qui uero quomodo.

Animus inuenerit argumentũ potentissimũ si animus inuenit medicinã corporis tãto magis debuit iuenisse medicinam qua sibi ipsi mederetur. cũ tunica pallio ꝓpior sit ut dicitur cũ nihil pẽsius cariusq; animo esse debeat q̃ ipsemet. Ipsa corpora & natura. corpus quod bene cõstitutum est & robustum facilius sanescit. q̃ corpus male habitum. Vnum illud comprimis seruandum esse precipit Hyppocrates in pronosticis & in tertio Cor. celsus. ut ægri uires subide assidens medicus ĩspiciat atq; ꝓpendat. Ideoq; utilior medicus ẽ amicus q̃ extraneus q egroti mores naturãq; cognouerit dixit hippocrates dãdum eẽ aliquid regioni etati & cõsuetudini. Cõtinuo stati. Nec cõualescãt ĩmo ecõtrario multi quotidie curanᷣ a medicis & pereunt multi sine medici cõsilio degẽtes ꝓspera ualitudie utũᷣ. Discũt. n. medici ut inqt sapientissime Plinius picu

phonos

imago imitago

echo panos delicium

Vitia finitima uirtutibus

Cenodoxia

Curatio

Morbi Animi Vitia

Morbi sup. ccc.

Gemursa.

Mentagra

Tristitia

Egritudo

Cupiditas una furiarũ

Tunica pallio ꝓpior

Vtilior medicus fãili aris

medico hoiem occidisse impunitas
Gentes sine medicis degentes
Medicina ai intus
Curans animũ curet corpus
protrepticus qd
Hortensius tullianus
Academia Ciceronis
Academia i tusculano
Lyceũ
acadẽia penultima lõga
Aius sapientis ut mundus
Apathia
Cõclusiuncula stoicoꝝ
πατη
perturbatiões
Affectões
Passiões
Epictetus
Exẽplũ aristippi
Dictum aristippi
tristicia i bono
apathes
Passiones
Gestare

lis nr̃is.Ex expimẽta p mortes agũt:medicoq; tm̃ hoiem occidisse sũma ĩpunitas ẽ:nulla lex pũit ĩscitiã capitalẽ notissima ẽ illa ĩfœlicis monumẽti ĩscriprio turba medicoꝝ se pisse : palãq; ẽ medicũ ĩperatorẽ uitæ nr̃æ necisq; fieri:milia gẽtiũ sunt :q̃ sine medicis degũt:sicut po.romãus ultra sexcẽtesimũ ãnũ:qd̃ si aliq̃do egrotus cõualescit.dicã q; ausonius euadit fati ope nõ medici. Petẽdũ est foris auxiliũ corpis egroti petit̃ foris: ꝓpterea qd̃ extrarius meditus adhibet̃:& medicamẽta ipsa usq; ab ĩdis petunt̃.hic illd̃ plinianũ. nos nec indicaꝝ arabicarũq; merciũ aut externi orbis attigimus medicinas:nõ placẽt remediis tã lõge nascetia:medicina uero aĩ ĩtus petẽda ẽ nõ foris : hæc aũt est ꝓphia:cuius ꝑcepta ĩ aĩo sunt ueluti medicamẽta ipsius aĩ salutaria.Itaq; nobis metipsi mederi possumus nõ ĩdigni opis externe attamẽ dixit Galenus: q uult curare aĩum: prius curet corpus : qm̃ sine fulturis corpis aĩus uix sustineat̃. In hortẽsio:Iulius capitolinus aũt libꝛ cui titulus ẽ hortensius scriptũ eẽ a Cicerõe ad exẽplũ ꝓtreptici . significat aũt ꝓtrepticus ut uerbũ ĩtelligas iulii capitolini nõ ꝓ tritũ.Instructiuũ & exhortatoriũ.symachus ĩ epistolis:indulge stilo: aliqd didascalicũ seu ꝓtrepticũ scribe.Et ausonius libellũ ĩqt ĩstar ꝓtreptici luserã:hic ẽ ille hortẽsius iulianus ex cuius lectõe ĩflãmatus est diuus Augustinus adhuc adolescẽtulus ad philosophiã ardẽti studio capescẽdã.Annotandũ libꝛ illũ Cicerõis q circũfert̃ ĩscriptus hortẽsius:nõ eẽ hũc hortẽsiũ:de quo in ꝑsentia loq̃mur. De maximis rebus.s.ad philosophiã ꝑtinẽtibus ut fuerũt libri academici ut uolumina de finibus bonoꝝ:ut opus de natura deoꝝ:& alia hoc genus. In academia.M.Tullius hũit uillã noĩe academiã ab exẽplo platõicæ academiæ:ubi cõposuit uolumia eodẽ noĩe:ubi monumẽtũ sibi ĩstauꝛauerat hic significat̃ gymnasiũ in tusculão qd̃ uocabat academiã sicut alteꝝ gymnasiũ appellabat ĩ eodẽ tusculano lyceum a noĩe scolæ aristotelicæ:de quo ĩ primo de diuiatione sic refert:nup cũ essem cũ q̃nto fratre in tusculano disputatũ ẽ: nã cũ ambulãdi cã in lyceum uenissemus.Id.n.s̃upiori gymnasio nomẽ est:lyceũ ãt media ꝓducta enũciãdũ eẽ docet id.M.Tullius hoc uersu.Inq; academ:ia umbrifera nitidoq; lyceo:ubi academia penultimã ꝓducit: sicut in carmine hoc laureæ tulii:atq; academie celebratã noĩe uillã:ueꝝ claudianus & sidõius penultimã corripiũt sicut uulgo quoq; usurpat̃.uersus claudiani hic ẽ:In latiũ spretis academia migrat athenis . Sidonius apolinaris ait. Obruet & q̃q̃ totis academia sectis. Descẽdimus:ondit gymnasiũ ecadẽiæ fuisse ĩ pte ĩferiore tusculãi:sicut lyceũ erat in s̃upiore. In sapiẽtẽ egritudo.stoici talẽ dicũt eẽ sapiẽtis aĩum q̃lis est mũdus supra lunã serenũ .s.ĩperturbatũ defecatũ quẽ nulla ꝑturbatio obnubilet.nulla tristicia obturbet . Laudãtq; ĩ sapiẽtẽ apathiam hoc ẽ ĩpassibilitatẽ tanq̃ sapiẽs nihil cupiat.nihil doleat.nihil irascat̃:nihil gaudeat:cõclusiũcula stoicoꝝ est. Qui sapiẽs ẽ ĩperturbatus ẽ:q ĩpturbatus ẽ sine tristitia ẽ:q sine tristitia ẽ btũs ẽ.Ex quo colligũt sapiẽtẽ btũm esse.duæ aũt sunt sñiæ phõꝝ de his aĩ motibus:quos græci pathæ nr̃i ꝑturbatões:qdã affectões uel affectus ecclesiastici uero passiões uocãt.has ergo ꝑturbatiões platonici & aristotelici dicũt eẽ ĩ sapiẽtem cadere. sed moderatas rõniq; subiectas.stoicis aũt cadere ullas oino hu usce ĩ sapiẽtẽ passiões nõ placet:aduersus quos reclamat ipsa natura.& sectatores eiusdẽ sectæ refragãt̃ nã epitetus ĩ stoica disciplia celebratus quẽ Au.gel. maximũ stoicoꝝ appellat.scripsit ex decretis stoicoꝝ accidere aĩo sapiẽtis ꝑturbatiões q; & aristippi philosophi exẽplo cõprobat̃ q in nauigio a tẽpestate deprẽsus tiuit & expaluit uñ ĩtertogatus a quodã q̃re phũs timeret cũ ipse cõtra nihil timeret.festiuiter rñdit nõ eãdẽ sibi & illi cãm esse.quoniã is nõ eẽt magnope sollicitus ꝓ aĩa neq̄ssimi nebulõis.ipm aũt ꝓ aristippi aĩa timere.Egritudo a cicerone dr̃ quã tristiciã alii sicut Seneca & Augustinus appellant dolorem Virg.ubi ait gaudentq; dolentq;.hæc aũt tristicia reperitur in bono apud ecclesiasticos doctores & docet Aug.in.xiiii.de ci.dei.ꝓpositio discipuli ẽ scdm academicos q dicũt io sapiẽtẽ cadere tristiciã & reliq̃s ꝑturbatões.Rñsio cicerõis ẽ ex decreto stoicoꝝ q apathẽ.i. ĩpassibilẽ dicũt eẽ sapiẽtẽ & apathiã ꝓbãt. Id uerbũ esse de uerbo.De uerbo græco pathe exp̃ssius uerbũ latinũ ẽ passiões q̃ morbi:sed cũ passio sit dictio parũ ꝓba.Maluit cicero morbos:siue ꝑturbatiões ĩterp̃tari q̃ passiões:nom̃ passionũ apd̃ ecclesiasticos & apd̃ neotericos usitatissimũ. Gestire:gestire ẽ leticiã hitu corpis & gestu significare: sicut grãmatici tradũt.dixit Teren.ipsum gestio dati mihi in cõspectũ exposuit donatus plus eẽ gestio q̃ uolo

preceptisq; sapientium paruerit sine ulla dubitatione sanentur.est profecto animi medicina philosophia cuius auxilium nõ ut in corporis morbis petendum est foris omnibusq; opibus uiribusque ut nosmetipsi nobis mederi possimus elaborandum est.Quanquam de uniuersa philosophia quanto pere & expetenda & colenda esset satis ut arbitror dictum est ĩ hortensio de maximis autem rebus nihil fere ĩtermissimus postea nec disputare nec scribere:his aũt libris exposita sunt ea quæ a nobis cũ familiaribus nr̃is in tusculão erant disputata.sed qm̃ duobus superioribus de morte de dolorẽ dictũ ẽst: Tertius dies disputatiõis hoc tertiũ uolumẽ efficiet.Vt.n.in academiã nr̃am descẽdimus inclinato iã ĩ post meridianũ tp̃s die poposci eoꝝ aliquẽ: q aderãt causam disserẽdi.tũ res acta sic est.A.uidet̃ mihi cadere in sapientem ægritudo.M.Nũ reliquæ quoque ꝑturbatiões:aĩ formidines : libidines : iracundiæ:Hæc.n. fere sunt eiusmõi:q̃ græci pathe appellãt:ego poterã morbos:& id uerbũ eẽt e uerbo: sed in cõsuetudinem nostrã nõ caderet.nã misereri: inuidere gestire: letari:hæc omnia morbos græci appellãt:motus animi rationi nõ obtemperãtes. nos

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Morbos nō satis usitate. Dictū ē supra morbos in aīa dici uitia sueterata & dura: ut ē auaritia: ut ambitio nimia. ꝓprie aūt morbus corpalis ē q ita definitur morbus habitus est cuiuscūq; corporis cōtra naturā q usū eius faciat deteriorē: alias in toto corpore alias in parte accidere solet: super quo iurisconsulti copiosius scribunt ad edilitiū edictū: in libris quoq; iuris peritorum scriptum est morbum & uitiū distare quod uitiū perpetuum: morbus cum accessu discessuq; sit. Heccinæ: hæc ne: scilicet perturbationes. næ: certæ ualde affirmatiua particula est. Videtur īsania: paradoxō stoicoꝶ est ὅτι πάντες οἱ μῶροι μαίνονται. i. oēs stultos īsanire: ex qua doctrina est illud oratianū: o bone te ne frustere insanis & tu stultiq; prope oēs: est post paulo: quem mala stultitia & quēcūq; īsitia ueri cecum agit īsanū chrisippi porticus aut grex autumat: hæc populos hæc magnos formula reges excepto sapiēte tenet. Nomē īsaniæ: ī pticula ē ut dialectici dicūt priuatoria: uñ īsanus dictus: q nō est sanus hoc est prudēs & īsania ubi nō est sanitas mētis: q̄ ī trāqllitate q̄dā ponit̄: sicut. n. humanitati īhumanitas dignitati indignitas opponitur: sic īsania & īsanitas sanitati contraria ē: cum insania nihil aliud sit q̄ priuato sanitatis & sapientiæ: sicut stulticia nihil aliud est ut inqt boetius ī cōmētariis topicoꝶ: nisi sapiētiæ & rōnis absentia. Stultum morbis uacare: si stultitia est priuatio sapientiæ & rōnis. Colligitur stultū eē īsipiētē & quod cōsequitur malū: & q̄d huic cōnexum ē uitiosum: nā ut inqt Seneca li. iiii. de bñficiis: q stultus ē malus ē: q malus ē: nullo uitio caret: ergo stultus omnia uitia habet: sed nō in omnia natura pronus ē: alius in auaritiam: alius ī luxuriam: alius ī petulantiam īclinat̄. Dicimus omnes stultos īsanire nec tamē omnes curamus heleboro: nūc Cicero per rōcinationem colligit īsipiētes īsanire. Amentiam: ab. a. pticula priuatiua & mēte amentia dicta: q̄si sine mēte hoc ē cōsilio animoq;: quo sapimus. Nā ut ait lucretius: consiliū quod nos animū mētemq; uocamus: eadem dr̄ dementia: quia de habet uim minuendi: ut decresco desipio dehōesto īterdum particula auctiua est & ualde significat ut deamo demiror. Deiero. Demētire uerbū uetus est: q̄d significat delitare & insanire. Lucretius. Demētit enim deliraq; fatur: quidā dicere malunt dementare ut apuleius ī magia. Confessa est sese mea magia in amorem īductam dementare: in actibus apostolorum demētare non tam significat dementem esse: q̄ facere dementes: sic enī scriptum est. Attēdebant eū: propter quod multo tēpore magicis suis demētasset eos.

Aius in morbo: sicut corpus in morbo sanum dici non potest: sic animus in perturbatione: qui morbus animoꝶ est positus: nō est sanus. Consimiles enim sunt sanitates & morbi aīoꝶ atq; corporū. Quā græci μῶρος græce dr̄ stultus. ἄφρων īsipiēs. μανία insania furia. μανικός īsanus furiosus μαινόλης īsanus. μαίνομαι īsanio: tamē hæc non tā cōcineret cōgruē terq; dicuntur sicut a latinis īsipientia īsanitas dementia: quæ significant quādā priuationē aī sanitatis: cū illa græca furorem magis designent.

Morbus: q̄d uitiū ꝑpetuū

Ne ualde.

Paradoxon Stultos īsanire

In priuatoria pticula

Insania sanitatī cōtraria

Stultus oīa uitia hēt

Amētia

Cōsiliū mens

De auctiua ꝑuatiua

Demētire

Demētare

Moros Menia

Potentissimus q̄

autem hos eosdē motus cōcitati animi recte ut opinor perturbationes dixerimus. morbos autem nō satis usitate: nisi quid aliud tibi uidetur. A. mihi uero isto modo. M. hæc ne igitur cadere in sapientem putas? A. prorsus existimo. M. ne ista gloriosa sapientia nō magno existimanda est: si qdem non multum differat ab insania. A. Quid tibi omnes ne animi commotio uidetur insania. M. Non mihi quidē soli: sed id q̄d admirari sæpe soleo: maioribꝰ quoq; nostris hoc ita uisum intelligo multis seculis ante socratem: a quo hæc omnis: que est de uita de moribus philosophia manauit. A. quonam tandem modo. M. quia nomen insaniæ significat mentis egrotationem & morbum idest in sanitatem & egritudinem animi: quam appellarūt insaniam. Omnes autem perturbationes animi morbos philosophi appellant: negantq; stultum quemquam his morbis uacare: qui autem in morbo sunt sani non sunt: & omnium insipientium animi in morbo sunt. Omnes insipientes igitur insaniunt sanitatem enim animorum positam in tranquilitate quadam constantiaque censebant: his rebus mentem uacuam appellarunt insaniam: propterea q; in perturbato animo sicut in corpore sanitas esse non possit. Nec minus illud acute: quod animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amentiam: eandēque dementiam: ex quo intelligendum est nos qui hæc rebus nomina posuerunt: sensisse hoc idem quod a socrate acceptum stoici diligenter retinuerunt omnes insipientes esse nō sanos. qui enim animus est in aliquo morbo: morbos autem hos perturbatos motus: ut modo dixi philosophi appellant: non magis est sanus: quam id corpus quod in morbo est. Ita fit ut sapientia sanitas sit animi: īsipientia aūt quasi insanitas quædam quæ est insania eademq; dementia. multoq; melius hæc notata sunt uerbis latinis q̄ græcis: & aliis quoque multis locis reperitur: sed id alias. nunc quod instat. Totū igitur id querimus: quid & quale sit: uerbi uis ipsa declarat: eos enim sanos intelligi necesse ē quorum mens motu quasi morbo perturbata nullo sit: qui contra affecti sunt: hos insanos appellari necesse ē. Itaq; nihil melius: Quam quod est in consuetu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Exiſſe de poteſtate:ille potẽtiſſimus ẽ auctore ſeneca:q ſe hẽt in ptãte:& ſibimet ĩperat:q̃ rõni tanq̃ regiæ
obſeqtur:libidinoſi uero ĩſani perturbati iracũdi:cõpotes ſui nõ ſunt.Ideoq; exiſſe ex ptãte dicunť : qa non
ſunt in ptãte mentis ſuæ:nec aio reguntť:nec cõſilio cohibẽtur:nec rõnis freno ſuffrenantur unde ira ab eo
qd ẽ ire dr:eo ꝙ a ſe eat:q iraſciť & furit. Iracũdia ulciſcendi libido.i.cupiditas eſt eni libido ut inquit diuus
Auguſtinus generale uocabulũ omnis cupiditatis:unde libido dominandi libido:gloriandi:quæ iactantia
nuncupatur:iterdum honeſtũ uocabulum eſt : ut apud Saluſtium:in decoris & militaribus equis libidinẽ
habebant:Ariſtoteles ait iram eſſe cupidita
tẽ doloris reponẽdi:qdam dixerunt eẽ bre-
uẽ inſaniã:cui ſniæ ſubſcribit illud oratianũ
ira breuis furor ẽ.Senecæ finitio ẽ irã eẽ cu-
piditatẽ penæ exigẽdæ quod quadrat cũ Ci
cerone:& aliis q definiũt iram eſſe ulciſcen
di cupiditatem differt ira ab iracũdia:nã ira
ut docet donatus ex cauſa ẽ:iracũdia ex mo
ribus & uitio multum iraſcẽtis : ſic iratus &
iracũdus differũt:poteſt enim iratus nõ eſſe
iracundus:poteſt iracũdus aliquãdo iratus
nõ eſſe:uſurpatiue iracundia ponit pro ira
ut hic & alibi ſepe feras:ira carere dicunt&
oia præter hoiem:qd dixit ouidius:nõ aper
iraſci memit : poetice magis q̃ uere dictum
accipe iraſci eni dixit pro ĩcitari ĩpigi : habẽt
eni muta animalia ĩpulſus quoſdam ſimi-
les affectibus humanis:affectus nõ habent
nec magis ſciũt iraſci q̃ ignoſcere:ira pertur
bat aurẽ:effrenat aium:ĩpellit in furorẽ ĩpin
git ĩ pceps: rõne oĩ ualẽtior:ẽ meritoq; iracũ
dus dictus exiſſe de ptãte:nec eſſe ſui potẽs.

dine ſermõis latini cum exiſſe de poteſtate dicimus
eos:qui effrenati ferũtur aut libidine:aut iracũdia
quamquã ipſa iracundia libidinis eſt pars:ſic enim
diffinit:iracũdia ulciſcendi libido.Qui igitur exiſ-
ſe ex poteſtate dicuntur:iccirco dicũtur. qa nõ ſint ĩ
poteſtate mẽtis:cui regnum totius animi a natura
tributum eſt.græci autem inſaniam unde appellãt
non facile dixerim.eam tamen ipſam diſtinguimus
nos melius quam illi:hanc enim inſaniam quæ iũ-
cta ſtulticiæ patet latius:a furore diſiũgimus.græ-
ci uolunt illi quidem ſed parum ualent uerbo:quẽ
nos furorẽ melãcholiã ipſi uocãt:quaſi uero atra-
bili ſolum mens ac non ſepe uel iracundia grauio-
re:uel timore uel dolore moueat.Quo generť Atha
mantem:Alcmeonem:Aiacem:Oreſtem fuere dici-
mus:ita ſit affectus eum dominum eſſe rerũ ſuarũ

Græci maniam.Medici maniacos uocant furoris morbo laborantes:quoniam mania diciť ĩſania & fu-
ria:latini melius:q ĩſaniã a furore diſiũgunt:qm̃ haud dubie aliud eſt furere aliud ĩſanire. Volũt.ſ.diſiunge
re ĩſaniã a furore. Melãcholiam:latine melancholia:ut uerbũ exprimať ex uerbo dr̃ nigra cholera: hoc eſt
atra bilis:q̃ ſæpe ĩ furorẽ agit:hominẽ:ſed paꝝ ſignificanť uidenť græci noie melãcholiæ furorẽ exprimere:
cũ nõ ſolũ atra bilis:ſed iracũdia timor aliæq; pturbatiões mẽtẽ uexẽt & furore pturbẽt : melãcholia hoc eſt
atra bilis ſimilis eſt uino eiuſdẽq; naturæ:nã ſicut uinũ uarios reddit:homines:& alios facit quæribundos:
alios hilares:alios furẽtes ac ĩſanos:alios ſomniculoſos:imo ut unũ hoiem ĩterbibẽdũ moribus uariis ĩmu
tat:ſic atra bilis facit ſtolidos excãdeſcẽtes loquaces attonitos ſup qua re copioſiſſime ſcitiſſimæq; ſcribit.Ari
ſtoteles in ꝓblematis encvcliis. Quo genere athamantẽ: cor. celſus libro tertio de medicina plura eẽ ſcri-
bit genera ĩſaniæ:cũ ex phreneticis alii hilares alii triſtes ſint:alii facilius cõtineanť:& ĩter uerba deſipiãt:qui
dam ut idem ait imagibus non mente fallunť:qualem ĩſanientem aiacem uel horeſtem poetarum fabu-
læ ferunt:uulgata quoq; fabula eſt de athamante:cui iuno furorem talem ĩmiſit:ut filios ſuos uellet occide-
re:qui cum learchum unum ex filiis extinxiſſet uxor ino maritum ſuum furore conſpiciens ſeſe cum meli
certe altero filio præcipitem dedit in mare:quæ in marinã deam conuerſa uocatur mater matuta a noſtris
leucothea a græcis:filius portunus & palemon:quod in primo cõmentario fuſius explicatum eſt:alcmeo-
nẽ amphiarai filiũ ſatis clare furore agitatũ eſſe ob matricidiũ:matrẽ enim eryphilen necauerat ex mãdato
patris:& apollinis iuſſu:quia illa nõ ſolũ monile acceperat in necẽ amphiarai:ſed & peplũ quoq; ob filii ĩteri
tum:ex quo ſcelere correptus eſt furore:ut oreſtes matricida:ſupra diximus duce alcmeone epigonos the
bas dirruiſſe:ſunt auctores & memorat ſtrabo argos amphilochicum conditum fuiſſe ab alcmeõe:& a no
mine fratris amphilochi.amphilochicum dictum.De oreſte matricida inuulgata ſunt omnia qui poſt par
ricidium furens ex reſponſo didicit quod ita demum poneret furorem ſi reparata ſorore iphigenia ablue-
tur fluuio qui ſeptem fluminibus confunderetur.Itaq; diu uexatus cum ad fines rheginorum perueniſſet
ibi inuento flumie prædicto elutus purgatuſq; eſt ubi ahænum diu fuiſſe enſem & ab eo edificatum apol-
linis templum ferunt memoriæ quoq; proditum eſt oreſtiadẽ orã ab oreſte occupatam nominatãq; fuiſſe
cum ceſa matre exul profugeret cũq; oppidũ condidiſſet argos oreſticum de ſuo nomine uocaſſe refert.lã
pridius oreſtem purificaſſe ſe apud tria flumia circa hebrum & oreſtẽ urbem condidiſſe quã ſepe cruentari
hominum ſanguie neceſſe eſſet quã poſtea hadrianus hadrianopolim noiauit.aiax aũt uictus ĩ iudicio ar-
moꝝ achillis ab ulyxe ex dolore factus ĩſanus ẽ.& ut ait Seneca.Aiacẽ ira in furorẽ.furor in mortẽ egit qui
cum reſciuiſſet ſe per inſaniam armenta & oues occidere incubuit gladio ſibiq; mortem conſciuit de quo
ſic oratianus agamẽnon. Mille ouium inſanus leto dedit inclytum Vlyxem.& Menelaum ſe una me-
cum occidere clamans extat tragedia ſophoclis græca hoc titulo αιασ μαστιγοφοροσ.i.aiax flagellifer
qua iduciť aiax ĩſanus flagello cedens boues quos credit eſſe agamẽnonẽ & ulvxẽ.De ĩſania oreſtis & aia
cis ẽ illd ſatvrographi poetæ.Nõ unus mentes agitat furor.ille ſororibus in manibus uultu eumenidũ ter
reť & igni.hic boue pcuſſo mugire agamẽnõa credit aut ithacũ. Ita affectus tali ueſania & furore correptus.

Libido generale uocabulum
Ira quid
Iracundia
Iratus q Iracundus qui
Mãiaci
Melancholia
Atra bilis ſymilis uino
Nota uini uim
Enchlyclia problemata
Genera inſanie
Furor athamãtis
Alcmeon matricida
Argos amphilechicũ
Vbi purgatus oreſtes
Argos oreſticũ
Hadrianopoliſ
Aiax inſanus
Aiax magiſtophoros

Vetant duodecim tabulæ: lege duodecī tabularꝫ īterdī furioso & ꝓdigo bonoꝝ suoꝝ admīstratio. Daturqꝫ utriqꝫ curator: & ut ait Vlpianus titulo de curatoribus furioso dādis: tā diu erūt furiosus & ꝓdigus in curatione: q̄ diu uel furiosus sanitatē uel ille sanos mores receperit: Curator furiosi si rē furiosi q̄si suā tradit dōiniū trāsferre nō poterit: oratius de īsano loquēs ait: īterdicto huic oē adimat ius ꝑtor & ad sanos hēat tutella ꝓpīquos: ubi exposuit porphirio: qd̄ īsani solēt accipe a ꝑtore curatores bonoꝝ suoꝝ: ita ut illis uti nō liceat nisi ad arbitriū alienū: apud Varronē & Columelā ꝓuerbiale ē mēte captū ad agnatos: & gentiles deducēdū esse.

uetant duodecim tabulæ. Itaqꝫ nō est scriptum si īsanus: sed si furiosus esse incipit. Stultitiam enim censuerunt inconstantiam. i. sanitate uacantem: posse tamen tueri mediocritatem officioꝝ & uitæ cōmunem cultum atqꝫ usitatū. Furorem aūt esse rati sunt mentis ad omnia cecitatem. Quod cum maius esse uideatur q̄ insania tamen eiusmodi est ut furor in sapientem cadeꝛ possit: nō possit īsania: Sed hec alia questio ē. Nos ad propositū reuertāur: Cadere opinor in sapientē ægritudīe tibi dixisti uideri. A. ego uero ita existimo. M. Humanū id quidem qd̄ ita existimas. Non enim silice nati sumus: sed est naturale in animis tenerum quiddam atqꝫ molle quod egritudine quasi tempestate quatiatur. Nec absurde Crantor ille qui in nostra Academia in primis fuit nobilis. minime īqt assentior his q istā nescio quam indolentiam magnopere laudāt que nec pōt ulla esse nec debet: nec egroto ēt nisi is qui fuerat sensus assit: siue secetur quid siue euellatur a corpore: Nam istud nihil dolere non sine magna mercede cōtingit

Nā curator ex agnatis & gentilibus dari solet demēti: & curioso. Ideoqꝫ ait marcellus iuriscōsultus: ab agnato uel alio curatore furiosi rē furiosi dedicari nō posse cōstat: agnato. n. furiosi nō usqꝫ quaqꝫ cōpetit reꝝ eius aliēatio: sed q̄tenus negociū exigit administratio. Si īsanus: trutinatꝛ ꝑpēditqꝫ uerba legis decēuiralis. ꝓpria & significātia: q̄ curatorē dat furioso: nō aūt stulto tāq̄ īsanire minus sit: q̄ fruere: possitqꝫ īsanus tueri mediocriter usitatū uitæ cultū: cū id furiosus facere nō possit cuius mēs ꝑitus obcecata & ab oī rōne deuia eē creditꝛ. Mediocritatē offoꝝ: signate locutus: mediocritas. n. officioꝝ eē pōt ī īsipiēte: ꝑfectio nō pōt: q̄ ꝑtinet ad sanū & sapiētē: Duplex. n. ē officiū alteꝝ perfectum quod græci catorthoma uocāt: qd̄ & omnis numeros uirtutis cōtinet alteꝝ ē officium quod mediū dicitꝛ pertinēs ad īstitutionē uitæ cōmunis. Cato apud Ciceronē ait in tertio de finibus: qd̄ rōne actū sit id officium appellamus: id aūt neci bonis ponit nec in malis: sed in mediis rebus: ī eodē loco ōndit idē Cato tā īsipiētē q̄ sapiētē sumpturꝫ q̄ scdm naturā sint reiecturūqꝫ cōtraria ita ē quodā cōmūe officiū sapiētis & īsipiētis ex quo efficitꝛ uersari ī his q̄ media dicāus. Item. M. Tullius ī q̄rto ait media officia cadere in non nullos insipientes posse. Q. atherius quod scitu dignum est. cum olim defenderet reū libertinum cui obiiciebatur quod patroni concubinus fuisset hac defensione usus esse fertꝛ īpudicitia in īgenio crimen est. In seruo necessitas: in liberto officium: ex eo īpudici & obsceni aliquādiu officiosi uocitati sunt.

Non silice nati: nunc ut platonicus peripateticusque loquitur mox ut stoicus. Platonici enim & peripatetici non tollunt affectus sed temperant: stoici radicitus euellunt apathiam suam comprobantes & ita homines disciplina stoica constituit saxeos plane & stupentes: penitusqꝫ ab hoīs natura desciscentes. Augustinus dānat hunc stuporē stoicoꝝ. in. xiiii. & in. xviii. de ciuitate dei. Crantor de academia. fuit hic auditor xenocratis platonis discipuli cōdiscipulus polemonis: q nonis opīonibus ut ait eusebius in. xiiii. ꝑoratiōis euangelicæ Academiā platonicam repleuerunt scripsit crātor librum de consolatiōe. quē ut supra diximus M. Tullius emulatus est. periit aquæ īteꝛcutis morbo. Nescio quam indolentiam stoici laudant apathiā īdest ut sepe dictum est impassibilitatem Hieronymus philosophus rhodius summum bonum statuit eē uacuitatem doloris quam græce dicit αναλγησιαν Cicero appellat indolentiam estqꝫ id uocabulum Ciceronis sicut etiam essentia si credimus sidonio appollinari sic scribenti in epistola quadam lecturus es hic etiam nouum uerbū īdest essentiam sed scias hoc ipsum dixisse Ciceronem qui essentiam & indolentiam nominauit addens. licet enim nouis rebus noua nomina imponere. M. Tullius in secundo de finibus nū prope idem uoluptas est quod ut ita dicam īdolentia. Cōtra hanc īdolentiam & apathiam stoicoꝝ herodes atticus uir doctissimus differit eleganter & copiose apud Au. Gellium: libro nocticū atticarum duodeuigesimo in ea dissertatione ostēdit ꝙ nullus usq̄ homo qui secūdum naturā sentiret & saperet affectiōibus īstis aī q̄s. παθη. i. passiōes appellant egritudīs cupiditatis tīoris iræ uoluptatis carere & uacare totis posset & oīno nō dolere īmo etiam si posset obniti ut totis careret: nō ex re id esset melius: quoniā langueret aīus & torperet affectionū quarūdā adminiculis ut necessario plurimū īperio priuatus: dicebat. n. istos motus: aī iṁplicatos eē & īnexos uigoribus qbusdā mētiū & alacritatibus: ac ꝓpterea si oīo eos cōuellamus piculū eē ne eis adherētes bōas quoqꝫ & utiles aī īdoles amittamus: moderādos eē igitꝛ & scire cōsiderateqꝫ purgādos cēsebat: ut ea q̄ cū ꝑnicie agnata sunt detrahantꝛ. in hāc sniam scribūt pipatetici & academici ueteres: ī hāc ecclesiastici scriptores. Augu. Hierony. Lactātius a quibus concorditer dānatꝛ hæc stoicoꝝ apathia: cuius secta tores: dum se ītrepidos esse & immobiles uolunt dū nihil cupiunt nihil dolēt: nihil irascuntꝛ: nihil gaudent in torpore ignauæ & quasi siliceæ uitæ consenescunt. Merito itaqꝫ crantor academicus taxat indolentiam quæ esse nullo modo potest: nisi plane hominem saxeum esse uelimus & omni penitus sensu carentem.

Curator datꝛ furioso & prodigo
Curatores insanis
Mente captus ad gentiles deducendus
Mens furiosi auia a rōne
Duplex officiū
Catorthoma
Mediū officiū
Officiosi impudici
APathia stoicorum.
Stupor ī stoicis
Crātor
mors crātoris
Analgisia
Indolētia.
Eēntia
Contra apathiā
Nō conuellendos motus aī sed tēperandos
Indolētia esse nō pōt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Narce
Narcissus unde Narcotica
Seneca stoicus

Immanitatis in aīo:Augustius memīt hoꝝ uerboꝝ huiusq̧ sniæ:cū scribēs aduersus apathiā stoicoꝝ:quā ipse īpassibilē īterptat':sic inquit in.xiiii.de ciuitate dei.Nā oīno nō dolore dū sumus i hoc loco miseriæ:sicut qdā ēt apud seculi huius litteratos sentit & dixit nō sine magna mercede cōtingit īmanitatis ī aīo stuporis ī corpore:idē.M.Cice.ī qrto de finibus dat stoicis īmanitatē uerboꝝ. Stuporis græci ναρκην uocāt stuporē:unde narcissus flos dictus qa caput grauat:nō āt a fabuloso illo puero.Medici:Narcotica appellāt medicamēta:qbus stupor cōciliat' ac torpor aduersus sensum doloris,& cruciatū sectiōis. Sed uideamus.hactenus crātor:nūc Cicero tāq̄ stoicus cēset amputādos eē nō solū ramos:sed mimas ēt fibras:radiculasq̧ pturbationē euellēdas:qđ & Seneca stoicæ sectæ sectator stoicoꝝ ꝓpugnator accerrimus: ueheměter cōtēdit alacriterq̧ defendit plurib' ī locis q qđā ad lucillū epistola' sic scribit.Vtrū satius' sic modicos habere affectus an nullos sepe qsitū est nostri illos expellūt:pipatetici tēpāt ego nō uideo quomō salubris eē aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Qui fortis est argumētat' ex formula stoicoꝝ stricti & breuiter nō cadeř ī sapiētē egritudinē:stoicoꝝ.n.breuia & acuta argumēta sunt: ex quo genere sunt sorite chrysippei hoc ē acerui siue aceruales:ita.n.dicūt' argumēta:quib' chrysipus stoicoꝝ maxius utebat' :sed ī lōgū adeo ꝑ sequælas ꝓducebat:ut uix unq̄ sisteret gradū: uixq̧ unq̄ terminū īponeret & finē.Sorites ē ille qđ bonū sit id eē optabile: qđ optabile expetēdū : qđ expetēdū laudabile:qđ laudabile hōestū:& alii sunt gradus:ad hos soritas chrysippi.i.aceruos referēdus ē ītellectus nouissimi carmis psiani:īuētus chrysippe tui finitor acerui:qđ a nobis ī appēdicula suetonii cōmētarioꝝ fuse copioseq̧ explicatū est: Ex hoc generē argumētoꝝ ē illud quoq̧ qui prudēs ē tēperās ē q tēperās ē cōstās ē q cōstās ē īpturbatus ē:q īpturbatus ē sine tristitia ē:q sine tristicia ē beatus ē:Ergo prudens beatus ē:Sorites.i.aceruus:quo ī psentia utitur.M.Tul.sic ꝓducit':q fortis ē fidēs ē q fidēs ē nō timet:q sine timore ē ægritudine nō ꝑturbat':quoniā timori repugnat egritudo. Repugnat.n.timorē eē & egritudinē nō eē sicut repugnātia sunt apđ dialeticos diē eē & lucē nō eē:sup quo Boetius subtiliter disserit ī qrto cōmētario topicoꝝ. Cōfidēs ī uitio ait Terētius ī phormiōe:ē pasitus qdam phormio hō cōfidēs:q dii oēs illū pdant ubi exposuit dōatus fidus īterpres:cōfidētē ꝑ inprobo audaci ac temerario poni. Cōsimiliter apud Virgiliū Cōfidētissimus nomen ē uitii.Nā qs te iuuenū cōfidētissime nostras iussit adire domos.Itē pacuuius:iprobus cōfidēs nequā malus uideat'.Cōfidētia temeritatē significat & audatiā:cōfidere hōestū uerbū ē:&'cū laude dicit'.M.Tullius ī tertio de legibus:uir excellēs & fortis cōfidere sibi debet & suæ uitæ & actæ & cōsequēti. Fidēs uero & fidētia in laude ponunt'.Dixit.M.Tullius in secūdo rhetoricoꝝ fidentiā partem esse fortitudinis:per quā magnis & honestis in rebus multū ipse animus ī se fiduciæ cū certa spe collocauit. Rerū psentia.Egritudo ē tristicia mali psentis timor īpendentis:& futuri deqbus mox plura. Vt seruiat:Oratius ī epistolis:q metuēs uiuit liber mihi nō erit unq̄.Tot hoies dominis seruiūt quot pturbatiōibus distrahunt':Imperat libido. Imperat timor egritudo.Et ceteræ aī labes īpiosissimæ dominæ sunt: Ignauiā:corporē & segnitiē:uerbū uetus ē ignauit ꝑ ignauū fecit.Et ignauiter ꝑ ignaue:apud antiquos nauus dicebat' celer ac strenuus a nauiū celeritate.Oratius.Nauus mane forū:uespertinus pete tectū.ꝑpositio ī ut docet.M.Tullius ī oratore. Preponi cepta ē notis nauis & naris unde dicti ignoti.Ignaui Ignari qđ dulcius uisū ē q̄ ut ueritas postulabat. Nūq̄ ē igit' pturbatus huic collectioni stoicoꝝ hoc modo peripatetici respondent ut īperturbatum sic interpretētur tanquā īperturbatus dicatur sapientis animus qui raro perturbatur & modice non qui nūq̄:Item sine tristicia cū di/

Sorites aceruus
Acerualis
Actualis
Exēplū actui
Locus persii
Repugnātia
Cōfidēs īn uitio
Confidentia.
Fidens
Fidētia
Ignauit
Ignauiter
Nauus
Ignauus
Imperturbatus.

īmanitatis ī aīo: stuporis ī corpore.Sed uideamus ne hæc oratio sit hominū assentantiū nostræ imbecillitati & indulgentiū mollitudini.Nos autē nō solū audeamus ramos amputare miseriarū sed oēs radicū fibras euellere:tamen aliquid relinquetur fortasse:ita sunt stirpes stulticiæ altæ:sed relinquitur id solum quod erit necessariū. Illud qdem sic habeto nisi sanatus sit animus : qđ sine philosophia fieri non potest:nullum fore finem miseriarū. Quāobrem quoniam incepimus tradamus nos ei curādos sanabimur si uolemus:& progrediar quidem id lōgius.Non enim de egritudine solum:quamq̄ quidē primum sed de omni animi ut ego posui perturbatione & morbo ut græci uolunt explicabo. Et primo si placet.Stoycorum more agamus: qui breuiter pstringere solent argumenta.Deinde nostro instituto uagabimur. Qui fortis ē idē est fidens: quoniam confidens mala cōsuetudine loquendi ī uitio ponitur ductum uerbum a confidendo:quod laudis est:qui autem est fidens:iis profecto nō extimescit:discrepat.n.a timendo confidere:atqui in quem capit ægritudo in eūdem timor: quarum.n. rerum præsentia sumus in ægritudine:easdem impendentes:& uenientes timemus. Ita fit ut formidini ægritudo repugnet. Verisimile est igitur in quem cadit ægritudo in eundem cadere timorem: & in fractionem quandam animi & demissionem.quæ in quem cadunt:in eundem cadit ut seruiat:ut uictū se quandocunque esse fateatur: Quæ qui recipit: recipiat idem necesse est timiditatem & ignauiam:nō cadūt autem hæc in uirum fortem:igitur ne ægritudo qdem. Ac nemo sapiens:nisi fortis:nō cadet ergo in sa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ci aiunt: qui nō est obnoxius tristiciæ: nec frequēs nimuisce in hoc uitio: tanq̄ illud sit humanā uitam negare. alicuius animū imunē esse a tristicia & perturbatiōe. Sapientē nō uinci merore cæteꝶ tāgi: & cætera ī hūc modū suæ sectæ respondentia: quæ nō tollit affectus sed tēperat. Scitū est illud peripateticoꝶ: oppido q̄ elle gans. Sic sapiens īperturbatus dicit̄: quo mō apvrina dicunt̄ mala punica: nō qbus nulla duritia est grano rum sed qbus minor. Qui sit tēperans: lōgo hyperbato: ita ordinādus est textus q sit tēperans & ut īfra re petit̄. q sit frugi: eū necesse est eē constantē: reliqua dicunt̄ p quādā quasi īterpositionē: est aūt sensus ductus ex argumētatiōe stoicoꝶ: & aceruo chrysippi p collectiōes cōsectarias tēperantē uacuū esse egritudīe: ē aūt tēperātia una ex q̄ttuor uirtutibus q̄s cardinales uocāt: q̄ ita diffinitur. Rationis in libidinē dominatio uel cōtinēs moderatio cupiditatū: cuius ptes sunt cōtinētia: clemētia modestia. Aristoteles in tertio ethicoꝶ ait tēperātiā existere circa uoluptates corporis: bestias circa uoluptates corporis: bestias neq; tēperātes dicimur neque ītemperātes nisi per similitudinē. Tēperantia ut inquit seneca uoluptatibus īperat: alias odit atq; abigit alias dispēsat & ad sanū modū redigit: græco sermōe appellat̄. σωφροσυνη: & tēperās σωφρων: q̄m ut interpretatur plato in cratylo salus & conseruatio ē phroneseos. i. prudentiæ. Frugalitas: sicut neq̄tia mater uitioꝶ: oīum ē ita frugalitas mater cūctaꝶ uirtutū: & sicut illa a nihilo: sterilitate: sic hæc a fruge. i. a fructu pp quādā aīoꝶ fecūditatē ē noīata: ut docet Augustinus ī libro de uita beata: &. M. Tullius ī orōne ꝑ deiotaro: ego īq̄t frugalitatē. i. modestiā & tēperātiā uirtutē maximā esse iudicio: nō pōt ut elegāter & uere scribit seneca studiū salutarī fieri sine frugalitatis cura: frugalitas aūt pauptas uolūtaria ē. Frugi hōines: dixit Terētius ī eunucho frugies. i. ut exponit donatus utilis & necessarius a frugibus: q̄ qd̄ his fruamur dictæ sūt. Indæ fructus & frumēta. Frui aūt: ē uesci a frumine: quæ est summa pars gulæ: p quā cibū līgua demittit in uētrem: ē aūt id nomē frugi oīs generis & aptotō: declinat̄ aūt hic & hæc & hoc frugi. & cū oībus cassibus iungit̄ ut docet Prisciāus lib. yi. & . xi. hic martialis ientacula frugi dixit: & tā frugi iuno uelle hr̄e iouē: Aiaduerti apud Quintilianū taxari eos a qbus dr̄ frugalis & nō frugi: tāq̄ frugalis sit dictio parum proba: cū tamē quod miꝶ uideri potest: frugalior & frugalissimus in usu sint: qd̄ satis liquet̄ testimonio Iuuenalis cū ait: uētre nihil noui frugalius & ciceronis: q scribit ī uerrē: hic solus ītroducit̄ cæteri sæpe frugalissimi hoīes excludunt̄. Itē hō ordinis sui frugalissimus: q tum accensus caio neroni fuit libuit hoc obiter anotare ꝓpter īueteratā cōsuetudinē eoꝶ in quoꝶ ore semꝑ ē frugalis nūq̄ frugi: q a latinitate desciscūt: si Quintiliano credimus: cui haud dubie credi oportet. Illud adde: qd̄ antiq seruū laudare uolentes frugi dicebāt: tanq̄ sobrium utilem & necessariū: hinc est illud oratianū: dauus ne: ita dauus amicū mancipium domino & frugi quod sit satis: plautus in amphitriōe: ita seruū par uidet̄ frugi sese īstituere. Idē in aularia: hoc ē serui facinus frugi facere. quod ego ꝑsequor. Consimiliter bonæ frugi seruus nominant̄ utilis bonus necessarius q̄ locutio frequēs est apud iuriscōsultos. χρησιμους apud græcos χρησιμος dicitur utilis & ꝓciosus: sed hæc dictio græca angustiorem habet significationem q̄ latina frugalitas & frugi: cuius dictionis significatus latissimus ad utilitatē & modestiam: & temperantiam: & īnocentiam extendit̄. ευλαβιαν. græco sermone eulabia dicit̄ īnocentia reuerentia: & cautio: eulabes religiosus: uerecundus: cautus. Ego existimo legēdum esse αλαβιαν græce. n. proprie & significāter αλαβια dicitur innocentia: sicut λαβκαι λαβος dicit̄ nocentia siue nocumentum. Reliquas uirtutes: fortitudinem: iusticiam: prudētiam. Pleriq; putant: frugalitas a multis accipitur pro sola parsimonia & sobrietate: huic ait Oratius: partius hic uiuit frugi dicatur oppōnitur frugalitas luxuriæ unde ait Quintilianus in tertio: frugalitas apud sybaritas forsitan odio foret: ueteribus romanis summum luxuriæ crimen. Seneca. Luxurioso frugalitas pœna est

piētem ægritudo. Præterea necesse est q fortis sit eūdem eē magni animi: qui magni aī sit. inuictum qui inuictus sit: eum humanas res despiceret: atq; infra se positas arbitrari. despicere autē nemo pōt eas res propter quas egritudīe affici pōt: nisi fortis. ex quo efficitur: fortem uirum egritudine nunquā affici: omnes autem sapientes fortes. Nō cadit igit̄ in sapientem egritudo. Et queādmodum oculus conturbatus nō est probe affectus ad suū munus fungendum: & reliquæ partes totūue corpus cū astatu est motum: officio suo & muneri deest: sic cōturbatus aīus nō est aptus ad exequēdum munus suum. Munus aūt animi est rōne bene uti: Et sapientis animus ita semꝑ affectus ē: ut rōne optime utatur: Nunquā ē igitur perturbatus. At ægritudo perturbatio est animi: semper igitur ea sapiens uocabit. Verisimile etiam illud est qui sit temperans: quem græci sophrona appellant: eamq; uirtutem σωφροσυνη uocant: quam soleo equidem tum temperantiam tum moderationem appellare: nōnunq etiā modestiam sed haud scio an recte ea uirtus frugalitas appellari possit. Quod angustius apud græcos ualet: qui frugi homines χρησιμους appellant. idest tantūmodo utiles. At illud est latius omnis enim abstinentia: omnis innocentia: quæ apud græcos usitatum nomen nullum habet: sed habere potest eulabian. Nam est innocentia affectio talis animi: quæ noceat nemini: reliquas etiam uirtutes frugalitas continet: quæ nisi tanta esset: & si iis angustiis qbus

Apyria.

Temperantia

Partes temperantiæ

sophrosyne

sophrō

Phronesis

Neq̄tia mater uitioꝶ

Frugalitas mater uirtutum

Frugies

Frugi

Frumē

Frugi dīcēdū nō frugalis

Frugalissimus

Frugi seruus

Eulabia

Luxurioso frugalitas pœna

plæriq; putãt: teneret: nũq̃ eẽt. L. Pisõis cognomen
tãtope laudatũ. sed qa nec qui pp metũ præsidiũ re/
linquit: quod ignauiæ: nec qui propter auaritiam
clam depositũ non reddidit: quod est iniusticię: nec
qui propter temeritatẽ male rẽ gessit: q est stulticiæ
frugi appellari solet: eas tres uirtutes fortitudiem:
iustitiã: prudentiã frugalitas est cõplexa. & si hoc q
dem cõmune est uirtutũ: omnes enim inter se nexæ
& iugatæ sunt reliqua igitur & quarta uirtus ut sit
ipsa frugalitas necesse est: eius enim uidet esse pro/
prium motus animi appetentis reger & sedare. sem
perq; aduersantem libidini moderatam in omni re
seruare constantiam: cui cõtrarium uitium nequi/
tia dicitur. Frugalitas ut opinor a fruge: qua nihil
melius e terra orit. Nequitia ab eo & si hoc erit for/
tasse durius: sed tẽtemus & lusisse putemur si nil sit:

Piso frugi

Lucii pisonis. Lu. piso cognominatus ẽ frugi a moꝝ probitate ex eoq; familia pisonũ frugi appellata: cu
ius memit pedianus asconius. Et ob hoc dixit. M. Tullius in oratione contra pisonẽ: Ore ipso patriã aspna
ris: ofone genus moribus nomẽ fuit hic. L. piso frugi scriptor annaliũ cui Gellius & Cicero & alii identidẽ
meminerũt q dictus est frugi lata est lex calphurnia de ambitu seuerissime scripta. Nec p̃sidiũ reliqt: oñdit
huiusce nois frugi significantiã ꝑpagari ad fortitudinẽ ad iusticiã ad prudentiã nã reliquere præsidiũ ẽ timi
di non fortis non reddere depositum est iniusti nõ iusti: male rẽ gerere est stulti non prudentis frugi autẽ
appellatur in quẽ tales noxæ non cadunt.
Ex quo colligitur frugalitatẽ cõplecti ut iã
dictũ est fortitudinẽ iusticiã & prudẽtiam p̃/
sidiũ aũt dictum est qa extra castra p̃sidebãt
in loco aliquo: quo tutior legio esset auctor

Præsidium Desertor capite punitur

M. Varro q reliqt p̃sidium peccatũ desertio/
nis subit desertor ãt capite puniri solet q̃uis
non oẽs desertores similiter puniendi sint
ut docẽt iurisconsulti titulo de re militari.

Depositum

Clã depositum nõ reddidit. Depositũ ẽ ut
inquit Vulpianus qđ alicui custodiẽdũ da/
tum ẽ fideiq; eius cõmissum nõ reddere de
positũ maxĩa iniusticia ẽ & uiolatæ fidei cri/
mẽ perfidiosum ac detestabile cũ nemo de
ponat nisi apud amicũ & apud eũ quẽ fidissi
mum eẽ credidit & adeo res deposita red/
dẽda est ut ẽt si deterior reddat q̃si nõ redda
tur agi depositi possit cum. n. deterior reddi
põt dici dolo malo redditã non eẽ hic est il
la satyrica lamẽtatio spumantibus ardens
uisceribus. Sacrum tibi quod non reddat
amicus depositum. Male rem gessit sicut

Iugatũ Iniuges boues Aius mortalium cupidus Ethymologia Veriloquium Notatio Symbolon Originatio Appellatio frugũ An poma fruges sint Frugifere arbores Frux Pantices frux oĩa mala i malitia & neqtia

bene rem gerere prudentis est ita male rem gerere insani quod & iurisconsultorum testimonio satis claret
& oratiana sententia comprobatur si male rem gerere insani ẽ. Contra bene sani. Imperator dicitur res ge
rere idest sustinere non facere translatũ ab his qui onera gerunt idest sustinent actio dat negocii male ge
sti. laudat. M. Tullius in oratione pro quintio equitem romanum quod eẽt sui negocii bene gerens. Idem
in oratione pro roscio comedo at enim tu tuum negocium gessisti bene: Gere & tu tuum bene. Et iuga
tæ sunt cõiugatæ iugatum coniunctum significat a iugo dictum: & ita legit nonius hunc locũ quidam le/
gere malunt iugæ pro iugatæ. Antiqui iiuges boues dici uoluerunt iugum nunq̃ ferentes & uirtus iniu/
gis dicta quod iugum nesciat nec unquam sit iugo præmenti subiecta quomodo autem uirtutes inter se
copulatæ sint & connexæ. Et qui unam habuerit omnes habere dicatur supra latissime explicaui. Appetẽ/
tis animus mortalium ẽ cupiditatis inexplicabilis & inexhaustæ auiditatis ad quam coercendam frugali
tas hoc est temperantia pro freno est illa enim suffrenat ac regit appetiones ĩmodicas efferuescentes. Fru
galitas a fruge ex nominis interprætatione res lucidior fit quæ græce etymologia latine ueriloquium nun
cupatur. ετυμον enim græce uerum significat. λογοσ rationem sed quia ueriloquium ut inquit Boetius
minus in usu latini sermonis habet. M. Tullius extymologiam uocat natiõem quia natam facit rem de
qua prædicatur. Aristoteles symbolum nominat quidam uim intuiti originationem uocant ex q̃ dicunt
augumenta habet enim ut auctor est Quintilianus aliquando usum necessarium quotiens interprætatio
ne res de qua quæritur eget ut cum. M. Gelius sese hominem frugi uult probare nõ quia abstinens sit sed
quia utilis multis idest fructuosus unde & ducta frugalitas. Diximus supra frugi & frugalitatem a fruge de
duci fruges autem a frumine quæ pars gurgulionis est per quam cibaria in uentrem demittuntur appel/
latione autem frugum principaliter continentur fruměta & legumina. quod ex plinii lectione planũ ẽ qui i
xviii. sic refert nunc natura ĩdicabitur frugum sunt autem duo prima earum genera fruměta & legumina
sed frugis significatio latius serpere cœpit quæ pro redditu accipitur ut docet Vlpianus: non solũ quod fru
mentis & legumibus uerum etiam quod ex uino uel ex siluis ceduis. Cretifodinis lapicinidis capitur. Iu
lianus iurisconsultus scribit falsum esse fruges omnes esse quibus homo uescatur nõ eni carnes aut aues
aut poma fruges dici quod ait poma non dici fruges nescio an satis perite. Nam plinius cor. tacitus. Colu
mela arbores pomiferas appellant frugiferas tanquam fruges arborum poma sint. Annotandũ qđ frugis
rectus casus est frux ut docet. M. Varro in libris de analogia apud festum pompeium legitur pantices frux
uentris idest pinguitudo quidam perperam legentes corrumpunt & pro frux fluxus dicunt deprauata di
ctione & sensu. Voluit eni festus docere quod pantices significantur pinguitudo uentris & extuberantia.
quod frux notat cum flexus contrariũ signet hodie quoq; uulgus pantices appellat in homine uentrioso.
Plautus in speudolo eo uos uestros pãtices adeo madefacitis cum ego sim hic siccus. Nequitia ab eo qđ
nequicq̃ est supra dictum est ex auctoritate diui Augustini nequitiam matrem esse omnium uitioꝝ Afri
canus scripsit omnia mala proba flagitia quæ homines faciũt in duabus rebus esse malitia scilicet atq; ne
quitia ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ proditum & effusionem immodicam pecuniarum: sicut

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

nequā hoīem ꝑdigū nihili:neq; rei neq; frugis bonæ ueteres dixerūt.M. Varro ex ne & q̄cq̄ media syllaba extrita neq̄ cōponi demōstrat in libris de latina lingua. sic neq̄tia a neq̄cq̄ noīata est siue a nihilo ex eo qđ neq̄cq̄ sit:uel ꝙ nihil sit: nihil est.n.ut inqt Augu.oē quod fluit:quod soluit:qđ liquescit : quod semp perit. Ideo tales hoīes ēt ꝑditos dicimus. Alias neq̄tia ponit̃ ꝓ lasciuia & petulātia libidinū ut apud Ouidiū. Neq̄tia est quæ te nō sinit eē senē. Et apud epigrāmatariū poetā. Neq̄tias tellus scit dare nulla magis. Heracleotes:dionysius:stoicus hic fuit:de quo dictū est in secūdo cōmentario qui ex renibus laborauit. Corq; meū

Nequā

Perditi hoīes

ab eo:qđ nequicq̄ est in tali hoīe.ex quo nihili idem dicitur. Qui sit frugi igit̃ uel si magis moderatus: & temperās eū necesse est esse cōstantem: qui autem constans quietum q quietus perturbatione omni uacuum.ergo etiam ægritudine.& sunt illa sapiētis.aberit igitur a sapiente ægritudo. Itaque non inscite heracleotes Dioȳsius ad ea disputat: quæ apud Homerum achilles queritur: hoc ut opīor modo.

Corq; meum penitus turgescit tristibus iris.
Cum decore atq; omni me orbatū laude recordor.

Num manus affecta recte est: cum i tumore est? aut num quippiam membrum tumidum ac turgidum non uitiose se habet: sic igitur inflatus & tumēs animus in uitio est: sapiētis autem animus semper uacat uitio: nunquam turgescit nunquam tumet. at iratus animus eiusmodi est. Nunquam igitur sapiens irascitur. Nam si irascitur etiam cōcupiscit: proprium est enim irati cupere a quo læsus uideatur: ei quā maximum dolorem inurere. qui autem id concupierit: eum necesse est: si id consecutus sit: magno pere letari. Ex quo fit ut alieō malo gaudeat: quod quoniam non cadit in sapientem: ne ut irascatur quidem cadit. si autem caderet in sapientem ægritudo: caderet etiam iracundia: qua quoniam uacat ægritudine etiam uacabit. Etenim si sapiens in ægritudinem cadere posset. posset etiam in misericordiam: posset in inuidentiam: non dixi inuidiam: quæ tum est: cum inuidetur. Ab inuidēdo autem inuidentia recte dici potest: ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: qđ uerbū ductū ē animis intuendo fortunam alterius ut ē ī Menalippa: Flo-

penitus. Homerus nona iliados rhapsodia scribit ulyxē phenicē & aiacē legatos ab agamēnone missos eē ad ulyxē placādū. Exorandūq;:q post responsa data ulyxi & phenici sic ad aiacē uerba fecit q̄ o generose aiax thelamonie dixisti ea mihi oīa in bonā partem accipiunt̃ sed cor meū tumet iraꝝ estu cum recordor quanta me contumelia agamēnon affecit. Versus græcus apđ homeꝝ hic ἐαλομομοι δ'αὐετ'αν κραδίη χόλω ὁπποτεεηεικορ μρήσομαι. idest sed mihi tumet cor ira quādo recordor preteritorū.

Num manus affecta. disputatio dioīsii ꝓgreditur hoc sensu sicut manus cū in tumore ē uitiosa est: sicut aliud membrū cum turget uitiose se habet. ita animus tumens i uitio est. qualiter achilles ait cor suum turgescere estu iracundiæ. animus aūt sapiētis nūq̄ turget & conseq̄nter nunq̄ irascitur: cū ex ira tumor ille ꝓueniat: & cū iracūdia non cadat ī sapiētem nec cadet q̄dem egritudo cū tales affectiones ex eodem uertice eliquatæ sint tanq̄ ista consectaria sint: quæ gradatim a Cicerone memorantur. In tumore ē cū turget aliquo uitio. Si irascitur concupiscit ex diffinitione iræ quā diffiniūt cupiditatē esse ulciscendi siue doloris reponendi. Inurere: queādmodum notæ iustæ cauterio indelebiles sunt. ita iuri dicit̃ dolor q sit futurus diuturnus & peremnis. sic iusta ignominia dicta. Posset in misericordiā. si misericordia uirtus est nonne merito laudari debet sapiens misericors: non nei sapiētem cadere debet misericordia quod est laudis: sed Cicero hoc ī loco tanq̄ stoicus iter uitia aī misericordiā numerat. Et ita Seneca q̄ se addixit sectæ stoicoꝝ austeriori. uitiū inqt aī est misericordia: nec miserebitur inqt sapiens sed succurret. Et queādmodū religio deos colit: superstitio uiolat. Ita clemētiam mansuetudinemq; omnes boni præstabunt misericordiam autem uitabūt. Est enim uitium Pusilli aī ad speciē alienorū maloꝝ succidentis. Augustinus quoq; in nono de ciuitate dei. stoicorum īquit est misericordiam solere culpare. Ceterum longe melius & humanius ac piorum sensibus accomodatius sentiunt illi: qui misericordiā ut uirtutem laudāt. Et bonum hoīem uocant misericordē. Quin etiam Cicero alibi tanquā peripateticus: non dubitauit misericordem appellare uirtutem: quam stoicos īter uitia numerare non pudet. nam ī Cæsaris laudem scribēs ī oratōe ꝓ ligario inquit nulla de tuis uirtutibus plurimis nec gratior nec admirabilior misericordia est. Quid est autem misericordia inquit Augustius nisi alienæ miseriæ quedam in nostro corde cōpassio qa si utiq; possumus subuenire cōpellimur. In iuidētiam. Maluit Cicero inuidentiam: q̄ inuidiam dicere: tanquā inuidentia inuidi sit inuidia eius cui inuidet̃ sed in frequenti usu est inuidia magis quā inuidentia apud doctos indoctosq; indiscriminatim. Animis īntuendo: tanquam inuidere sit nimis uidere & intueri alienam fœlicitatem. hæc enim particula In nō semper priuatoria est. sed aliquando habet uim augendi. Vt est in menalippo. legere malim ī menalippa. est.n. fabulæ nomen ductum a menalippa: de qua in uinculis coniecta ac metapontum deportata. & eius nato nomine booto multa fabulantur. quod & Stra. memorat ī sexto geographiæ: de hac dixit poeta asius bootū speciosa menalippa in dii regia peperit. M, Varro ī secūdo de re rustica ait bouē seruasse filios neptūi e me

animus tumens in uitio

Inusta ignominia

Misericordia Vitium

Misericordia Virtus

Misericordia quid.

Inuidētia

Inuidia

In.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Mena lippa Mena lippa amazõ Mena lippus

nalippa ne in stabulo īfantes grex bouū obtereret. De hac menalippa:cuius noīe cõpositæ sunt fabulæ ītellexit Iuuenalis cū ait. Syrma uel antigones seu personā menalippes fuit altera menalippa amazonū regia quā uicit hercules:eiq; ablato baltheo salutē dedit.cuius Diodorus & trogus meminerūt.menalippus aūt ille tidei īterfector notus est:cui caput ante obitū corrosit tideus ex rabie:qui.apud statiū ita uociferat᷑. Caput o mihi si qs apportet menalippe tuū:sed nõ hic plane dignus uidet᷑:cuius nomīe fabula scriberet᷑:fuit alter menalippus tidei frater quē tideus in uenatu fert᷑ peremisse.ob idq; fratricidiū exulasse.Igit᷑ in menalippa fabula græca erat hic uersus : quē ī latinum uertit actius poeta tragicus quisnā florē liberum īuidit meū.quo uersu ut coniectatorie suspicari possumus. menalippa īducebatur etūnas suas eiulās & de filioꝝ sorte conquerens q pene obtriti sunt in stabulo a bouū grege.sensus sic ordinatur.ex psona menalippes per interrogationē conquestionēq; quis īuidit flori filiorum meoꝝ meum enī liberum pro meorum liberorum antiqua locutione dictum accipe sicut īuidit florem auctore uetustate cõiunxit cum accusatiuo potiusq̄ cū datiuo quod rectius eē sentit Cicero nam sicut uidere cum accusatiuo iūgit᷑

Inuidit florem

rem quisnam liberum inuidit meum? male latine uidetur sed preclare Actius:ut enim uidere:sic inuidere florem rectius quā flori dicitur:nos consuetudine prohibemur .poeta ius suum tēuit:& dixit audatius. Cadit igitur in eundem & inuidere & misereri. Nam qui dolet rebus alicuius aduersis : idem alicuius etiam secundis dolet:ut Teophrastus īteritū deplorans Calisthenis sodalis sui rebus Alexandri prosperis angitur. Itaq; dicit Calisthenē īcidisse

Inuidere rem adulari hunc

ita īuidere quod ualde uidere significat scite cū eodem casu copulatur.cum compositum uerbum simplicis regulam sequatur subscribit huic rei Quintilianus.qui notat ueteres dixisse īuidere hanc rem & adulari hūc quintiliani uerba ex libro nono subieci quæ sunt hæc.huic rei inuidere:non ut ueteres omnes & Cicero p̄cipue hanc rem & īcūbere illi non in illum & plenum uino non uini.& huic non hunc adulari iam dicit᷑ & multa alia. Male latine uertit᷑.non uituperat actium in translatione.sed iudicat in uersu græco fuisse uerba quedam non translaticia.quæ in latinum uersa non retinent elegantiā græce facundiæ. Cõsuetudīe prohibemur. Cõsuetudo obtinuit ut inuidere huic rei cū datiuo:non hanc rem cū accusatiuo dicamus. Est autē cõsuetudo regina rerum & maxime uerborum ut īquit Gellius. Ideoq; dixit Quintilianus.cõsuetudinem certissimā esse loquendi magistram utendūq; sermone ut nūmo.cui publica forma ē. Poeta.actius. Ius suum.ius poetaꝝ est ut in uerbis liberiores sint & figuris audaciores & translatiõibus licentiores q̄ ipsi oratores.M. Tullius in primo de oratore.est inqt finitimus oratori poeta numeris astrictior paulo : uerborum autem licentia liberior. Inde uerba quedā poetica dicta quæ peculiariter decent poetas.quibus raro utetus orator. Idem.M. Tullius in tertio de oratore.habet ēt in oratione poeticū aliquod uerbū dignitatem.M. Varro testatur se poeticis multis uerbis magis delectari q̄ uti. Antiquis magis uti q̄ delectari. Dolet aduersis.hoc ad misericordiā refert᷑. Dolet secundis:Hoc īuidentiæ est nā ut Oratius decenter scripsit & uere.īuidus alterius macrescit rebus opimis. Et a Statio dictum est. Egraq; letis īuidia . Plutarchus libellum cõdidit de inuidia.& odio:quo subtiliter differuit.quid ab odio inuidia differat.ubi hæc summa consit.odiū esse ad uersus malos īuidiā aduersus felices. Nascit᷑.n.odium ex opinione quam habemus quodis quē odimus malus sit. Inuidia uero gliscit ex secundis rebus alicuius fortunati odimus iuste inuidemus iniuste. odisse: malos.palam profitemur īuidere fœlicibus & bonis pudet confiteri. Præterea odium in brutis animātibus existit. Inuidia in solis est hoībus:Extat basilii uiri doctissimi sanctissimiq; liber de inuidia quo docet īuidos serpentibus esse pernitiosiores si quidem serpentes per plagas emittunt uirus pestiferꝝ. Inuidi ipso ēt aspectu noxii esse creduntur. Sed sicut rubigo ferrum . Ita inuidia animum inuidi exest &consumit & ut dicit Alexander magnus apud quintum curtiū. Inuidi sunt ipsorummet tormēta. Scite lacedemõius agis dixit inuidos duplici dolore torqueri. Nam dolent inquit & ex suis malis & ex alienis bonis. Ouidius quoq; de inuidia loquens eleganter dixit. Intabescitq; uidendo successus hominū carpitq; & carpitur una . Interitū calisthenis. Calisthenes olinthius philosophus familiaris fuit Alexādro magno.ex cõdiscipulatu apd Aristotelem accitusq; ab ipso rege ad prodenda memoriæ gesta eius asiatica.huic nocuit īmodica libertas grauitasq; īuisa regi cum aut quaquā male assentantium accõmodatus īgenio esset.nam cum alexander magnus expersico superbiæ regiæ more adorari uellet accerrimus īter recusantes calisthenes fuit.palā dictitās alexandrum adorandū nõ esse quæ res & illi & multis pr̄icipibus macedonum exitiū fuit.si quidem Alexāder calisthenem propter adorationis persicæ interpelatum morem coniurationis:cuius auctor fuerat hermolaus.conscium fuisse criminatus est. Eumq; truncatis crudeliter mēbris abscissisq; auribus ac naso labiisq; deformatum cū cane in cauea clausum circūferri iussit diuq; tortum excruciatūq; tandē necauit: qdam autumant a lisymaco.qui præcepta uirtutis solitus erat a calisthene haurire:uenenum ei datum in remedium calamitatum .idq; adeo alexandrum egre tulisse:ut lisymachū obiici ferocissimo leoni iuberet:alii cruci suffixum expirasse perhibēt:alii in cõpendibus seruatū ob nimiam aruinam cõcreto pedore ac sordibus supremum diem obiisse.quod cõstat nullius cedes maiorē apud græcos alexandro excitauit inuidiā q̄ qđ præditum optimis moribus artibusq; calisthenem torserit occideritq;.in dicta quidem causa auctores Plutarchus. Iustinus. Curtius.cæteri.de hoc ait Seneca libro.yi.questionum naturalium fuit calistheni nobile ingenium & furibundi regis impatiens.hoc est alexandri crimen eternum quod nulla uirtus nulla bellorum fœlicitas redimet. Nam quotiens dicetur occidit persarum multa milia: opponetur & calisthenem

Cõsuetudo regia uerborum · Vtēdū sermõe ut nummo · Liberior poeta q̄ orator · Verba poetica · Odium · Inuidia · Odium ī brutis · īnuidia ī hoīb᷒ · Duplex tormētū īuidi. · Nex calisthēis · Dira Alexandri crimē eternum · mors calisthenis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

quotiens dictum fuerit occidit darium dicetur:sed calisthenē occidit. De atroci calisthenis nece intelligi noluit Ouidius in ibin sic scribens. Inclusus q; necem cauea patiaris:ut ille. Non profecturæ cōditor historiæ in quo explicando labunt̄ cōmētatores. creditum est Aristotelem ob calisthenis necem:cui geneɾis ꝓpinquitate cōiunctus erat:excogitasse illud uenenū stygis aquæ quo periit Alexander magnus. Theophrastus ille peripateticoꝝ eloquentissimus doctissimus q; : q ex diuinitate loquendi nomen īuenit librum cōposuit cui titulus est calisthenes siue de luctu In quo calistenis sodalis īteritum miseranter deplorat:cuius laertius quoq; diogenes mentionem facit. In hominem:alexandrū intelligit. Rebus secūdis uti:pleriq; omnes ignorant:quēadmodum uti conueniat rebus secūdis: nāq; fortunæ īdulgentia:intumescūt īsolēter eiusdē ictibus affligunt̄ ītemperanter. Ille autē dicitur bene uti rebus secundis:quē secūda fortuna nō effert elatius:sicut nec aduersa pessundat. Qui sperat īfestis metuit secundis alteram sortem. Laus romanoꝝ est:ꝙ neq; eos secundæ res extulerūt nec aduersæ minuerunt. In laudē pompeii est illud Lucani elogium. Nec te uidere superbū prospera bellorum:nec fractū aduersa uidebūt. Cōtortius:implicatius strictius nodatius. Sunt enim contortæ stoicoꝝ cōclusiūculæ:nodosæ:senticosæ: Virili rōne:stoicos dicit:quorum uirilis nimis ē snia. Et ut dicam quod sentio ab hominis ingenio penitus aliena. Familiares nostri. Cicero libro quinto de finibus maxime probat disciplinam ueteꝝ peripateticoꝝ:quos ait academicos esse ex quorum scriptis & īstitutis: ut ipsius uerbis utar:cū ois doctrīa liberalis omnis historia omnis sermo elegans summi pōt: tum uarietas tanta est artium:ut nemo sine eo instrumento ad aliam rem illustriorem satis ornatus possit accedere: ab his oratores ab his īperatores. ac rerum publicaꝝ principes extiterunt. mathematici poetæ. musici medici deniq; ex hac tanq̄ ex oium artiū officina ꝑfecti sunt. Mediocritates pturbationū Iam sepe dictum est peripateticos affectus mediocriter temperaī:quos stoici radicitus euellunt. Lactantius. Augustinus. Hieronymus peripateticos rectius sensisse autumāt propterea. quod naturalia sunt. hæc nō uoluntaria:& nobiscum simul nata scite elegāter q; ait Lactantius. stoici ergo furiosi: q ea non temperant sed abscindunt a rebus:q̄ a natura īsitis castrare hominem quodāmodo uolunt:quod tale est. quale si uelint aut metum detrahere ceruis:aut uenenum anguibus:aut iram feris:aut placiditatē pecudibus. & mox paulo homines prudentes non intelligunt. cū uitia ex homine tollūt etiam uirtutē se tollere. sed nūc Cicero stat a stoicis aduersus peripateticos:aliubi ait stoicos desciscere a natura. Caret sanitate:Seneca. qui & ipe dogmatis stoici assertor est:in hanc sentēriā sic scribit. ego non uideo quo modo salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Angorem:angor est egritudo premens. Vocant pathos idest morbum. M. Tullius ī tertio de finibus ī hāc sententiā. perturbationes animorum uitam insipientium miseramq; reddūt q̄s græci pathe nominant. poteram ego uerbum interp̄tans morbos appellare:sed non cōueniet ad omnia: quis enim misericordiā aut ipsam iracundiā morbum solet dicere:at illi dicunt pathos. sit igitur pturbatio quæ nomine ipso uitiosa declarari uidetur. A. Gellius affectus uel affectiones dici ait a latinis philosophis quæ græci pathe appellant Quintilianus in:vi. capite de affectibus duæ sunt inquit affectuū species alterā eni græci pathos uocāt:quam nos uertentes recte ae proprie affectum dicimus. Idem docet affectuū quosdā cōcitatos esse:quosdā mites & compositos Lactantius modo uitia modo affectus nuncupat. Augustius motus animi quos græci pathe dicunt perturbationes affectiōes uel affectus:sed expressius passiōes uocari tradit quæ moderate in sapientem cadunt secundum peripateticos:ab eo quod græce dicitur pathos.

Locus ouidii

Calisthenes theophrasti

Cōtortæ cōclusiones Ob austeritatem immodicā

affectus naturales.

Qui uitia tollit uirtutē tollit

Angor Pathe Morbi Affectōnes affectus Passiōes

in hominem summa potētia:summaq; fortuna:sed ignarum quemadmodum rebus secundis uti cōueniret atqui quemadmodum misericordia egritudo est ex alterius rebus aduersis:sic inuidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. in quem igitur cadit miseri:in eundem etiam inuidere. Non cadit aūt inuidere in sapientem:ergo ne miseri quidem quod si hoc ægre ferre sapiens soleret: miseri etiam soleret. abest ergo a sapiente ægritudo. hæc sic dicūtur a stoicis:concludunturq; contortius. sed latius aliquando dicenda sunt & diffusius: sententiis tamen utendum est eorum potissimum: qui maxime forti & ut ita dicam uirili utuntur ratione: atq; sentētia: Nam peripatetici familiares nostri quibus nihil est uberius: nihil eruditius: nihil grauius: mediocritatem uel perturbationum uel morborum animi mihi non sane probant. Omne enim malum etiam mediocre magnum est. Nos autem id agimus: ut id in sapiente nullum sit omnino. Nam ut corpus etiam si mediocriter ægrum est sanū non est: ac si in animo est ista mediocritas caret sanitate itaque præclare nostri. ut alia multa molestiam: sollicitudinē: angorē pp similitudinē: corpoꝝ ægroꝝ egritudinē nominauerunt. hoc propemodum uerbo greci omnem animi perturbationem appellant. Vocāt enim παθοσ. idest morbum: quicunq; est motus in animo turbidus: nos melius: ægris enim corporibus simillima est animi ægritudo. At non similis ægrotationis est libido: non moderata lætitia: q̄ ē uoluptas animi elata & gestiens: ipse enim metus nō est morbi admodum similis: quam quā ægritu-

Pathetica oro oratio pathetica noiata ē: quā ex rethorica arte præcipitur dirigi oportere aut ad indignationē aut ad mise
ricordiā. taurus quoq; philosophus. grauiter: & copiose diseruit nō priuationē τ̄ αθῶν idest passionū eē uti
lem: quam græci σ τ̄ ερησ́ιυ dicunt sed mediocritatē: quam metriotita illi appellant: nunc. M. Tullius me/
lius significantiusq; ait a latinis egritndinem aī & perturbatiōes: q̄ a græcis pathos. i. morbū: cum quædam
Logici medici pturbationes sint nequaq̄ similes egrotatiōis ut libido & leticia. Causa morbi iuenta: medici logici: q rōna
lem medicinam ꝑfitent̄: necessariam eē proponunt abditaꝝ & morboꝝ continentium causarum noticiā
Abditæ causæ deinde euidētiū. abditas cās uocāt: ī qbus re
quiritur ex quibus principiis nostra corpo·
ra sint: qd secundā quid aduersam ualitudi·
nem faciat: neq; enim credunt posse eū sci·
Euidentes causæ re quō mo bos curare cōuēiat q unde sint
ignorent. Euidentes uero cās appellāt: in q
bus querunt initium morbi calor attulerit
an frigus. fames an facietas: & q̄ similia sūt.
occursuꝝ. n. uitio dicunt eum qui origiem
Duæ pturbatōnū bige nō ignorauerit. Quæ sunt genera quatuor
duæ perturbationū bigæ sunt: a malis una:
& cupitis altera. philosophi. n. dicūt quatu/
Dolere or eē perturbationes siue passiones: duas a
Timere bonis: duas a malis opiatis rebus Nā doleř
Gaudere. & timere duæ opiniōes mali sunt una ꝑsen
tis altera futuri. dolor præsentis timor futu
Cupere ri. Item gaudere & cupere sunt opiniōes bo
Opinio fons pturba/tionū næ: una præsentis: altera futuri. gaudium ꝑ
sentis: cupiditas futuri: hæc q̄tuor passiōes
nascuntur ex coniūctione corporum & he/
betudīe animoꝝ: quod & Virgilius luculē/
ter expressit in. vi. cum ait. hinc metuūnt cu
piūtq; dolent gaudētq;. Nec auras suspiciūt
clausæ tenebris & carcere ceco. De his ī præ
sentia cicero latissime ac copiosissime diffe/
rit: ostendēs opinionem esse fontem origi
nalem istaꝝ perturbationum: tanq̄ tristes
simus. timeamus. gaudeamus. cupiamus:
ex eo quod opiemur ita esse faciendū. Ci
tetur: cōmoueatur excitetur. Voluptas ge/
stiens: quasi gesticulatiōe quadā & gestu se
gaudere significans. Gestire eni est cupere
& letari. Libido: supra dictū est libidinē uo·
cabulum esse generale. Et ad oēm cupidita
Tristicia. tem referri. Malorum. s. opinione. Impē
dentis: quod futuri est. Egritudo: expressi/
Tristitia ī bono us enucleatiusq; dicitur ab ecclesiasticis do/
ctoribus tristicia. Cætera alias: ī q̄rta tuscu/
lana disputabitur de reliquis pertutbationi
bus. Nullo modo existimo: ut stoicus ne/
gat in sapientem cadere egritudinē siue tri/
sticiam. peripatetici uero q affectus non tol
lunt sed tēperant. dicūt dolebimus sed paꝝ
Concupiscimus sed parce: irascemur sed
placabimur apud ecclesiasticos tristicia ī bo
no usurpatur. Nā laudat apostolus corithi/
os quod cōtristati fuerunt secūdū deū. Nūc
Cicero ex stoica doctria ꝑcipit fibras etiam
euellēdas esse egritudinis siue tristiciæ: eāq;
quantum fieri potest: fugiendam esse lon·
Tetræ gissime. Tetra res est: tetrum dicitur uita/
bile fedum: crudele amarum. Tantalo prognatus: thyestes significatur filius pelopis nepos tantali prone
Mœror thyeste pos iouis. de quo tragici poetæ tragedias scriptitarūt qualis ē apud Senecam. titulo argumentoq; thyestes
Verba hæc sunt tragici poetæ ueteris siue is actius siue pacuuius sit siue quispiā alius: qui inducebat thyestē
fractū mœrentē egritudine sese conficientē postq̄ rescíuit sibi appositos fuisse a fr̄e atreo filios epulandos: q
apud Senecam exclamās rogat iouē ut ipm telo trisulco petat, ut per pectus ipsius transmittat flammeam

dini est finitimus: sed proprie ut ægrotatio in cor/
pore sic ægritudo in animo nomen habet non seiū
ctum a dolore. Doloris igitur huius origo nobis
explicanda est: idest causa efficiens ægritudinem in
animo: tanq̄ ægrotationem ī corpore. Nam ut me/
dici causa morbi inuenta: curationem esse inuentā
putant: sic nos causa ægritudinis reperta: medendi
facultatem reperiemus. Est igit̄ causa omnis in opi
nione: nec uero ægritudinis solum: sed etiam reli
quarum omnium perturbatiōum: quæ sunt gene/
re quattuor: partibus plures. nam cum omnis per
turbatio sit animi motus: uel rationis expers. uel
rationem aspernans: uel rationi non obediens: isq;
motus: aut boni aut mali opinione cietur. bifariā
quattuor pturbationes æqualiter distributæ sunt
nam duæ sunt ex opinione boni: quarū altera uo/
luptas gestiens idest pretermodū elata lætícia opi/
nione presentis magni alicuius boni Altera cupidi
tas quæ recte uel libido dici potest: quæ est immo/
derata appetitio opinati magni boni rationi non
obtemperās: que uel cupiditas recte uel cupido di/
ci potest. Ergo hæc duo genera uoluptas gestiens:
& libido bonorū opinione turbantur: ut duo reli
qua metus & ægritudo malorum. nā & metus opi
nio magni mali impendentis. & ægritudo est opi/
nio magni mali præsentis. & quidem recēs opinio
talis mali: ut in eo rectū uideatur esse angi: id autē
est ut is qui doleat: oportere opinetur se doleř. His
autem ꝑturbationibus: quas in uita hominū stulti
tia. quasi quasdam immitit furias: atq; icitat omni/
bus uiribus atq; opibus repugnandum est. si uolu
mus hoc quod datū est uitæ: trāquille placideq; tra
ducere: sed cetera alias: nūc ęgritudinē si possumus
depellamus: Id enim sit propositū: quādo quidem
eam tu uideri tibi in sapientem cadere dixisti. quod
ego nullo modo existimo. Tetra enim res ē misera
detestabilis: omni contentione uelis ut ita dicam re
misq; fugienda. qualis enim tibi ille uidetur. Tanta

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

facem apud Diomedē grāmaticū pro exēplo figuræ quæ climax dicitur siue gradatio: referūtur uerba hisce cōsimilia cū ait apud nostrū ēt tragicū sic. Ioue pgnatus ē ut perhibent tātalus ex tantalo ortus pelops: ex pelope fatus atreus: q nostꝝ porro ppagat genus. A socero oenomao: historia pelopis notissima: qui curruli certamine superauit oenomaū. Eiusq; filiā noīe hippodamiā abduxit uxorem: q ex re dolore affectus oenomaus sibi mortē cōsiuit. Iouis iste pronepos: tyesthē dicit. ex ioue eni natus tantalus filiū gēuit pelopē thyeste patrē. Vmbra ne obsit: adeo pollutū se dānat thyestes: ut existimet umbræ suæ tactu posse homines ledi & cōmaculari. Tutæ thyesta: uerba. M. Tullii p apostrophē: quē accusat qd in tāta egritudīe sit ob fraternū scelus: ē āt thyesta uocatiuus siue salutatorius casus: ex formula noīum primi ordis: ut atrida & anchisa & alia id gēus usurpant. Seneca: bonū ē thyesta quod mala ignoras tua. Quod filiū solis: oetā significat quē una cū perse p genitū ex sole ferūt: qui cū filiam medea rescuisset una cū iasone clam abscessisse asportato aureo uellere cū his: qui in prōptu erant militibus insecutus abeuntes conflixit in littore: ubi a meleagro occisus ē. Fabulæ tradūt medeā fugientē secum abduxisse fratrē absyrtū quæ ut moraretur aliqua fraude: patrē insequentem: fratrem interemit atq; ita diuellit diuulsaq; mēbra per agros dissipat in multis inueniēda locis: a qua dissectione tomos ciuitas illa noiata ē. oeta cognitis filii mēbris quæ diuulsa in itinere reperit mœrore & tristitia confectus extabuit. Et ita inducebaᵗ a tragico poeta: nunc. M. Tullius accusat oetem isolabiliter dolentem: & egritudīe tabescentē ob casum fili & filiæ scelus. Patris: solis. Refugere: pro refugerunt: uerba sunt tragici poetæ: quibus exprimitur oeta macescens tabescens senescēs ex egritudīe: oculi refugere dicuntur: cum ex mœrore lachrymis ītra caput cōdi uidentur: oculos concauos dixit Hyppocrates in pgnosticis esse signū mortiferum: Macie extabuit: in tabem & corruptionē resolutum est: tabes eos male habet quos inuasit cuius species plures sunt. una est qua corpus non alitur: summa macies orīᵗ: & nisi occurritur tollit: atrophiā hanc greci uocant: Inde atrophi dicti laborantes atrophia. Plinius in. xxvi. eadē daᵗ his quos atrophos uocant iterpositis diebus: atrophi quoq; uocātur: q ab imbecillitate uires colligūt. Altera species ē quā græci cacesian appellant ubi malus corpis habitus est: ideoq; omnia alimēta corrūpunᵗ. Dixit hippocrates in aphorismis cacesia seniores infestari tertia ē lōgeq; periculosissima species: quā græci phthysim nominauerūt: unde phthysici dicti sermone græco sed latinis usitatissimo: a tabe tabificabile: & tabificū deducutur tabitudo diciᵗ a Plinio. tabū uero significat sanguinē corruptum qd & aliquādo tabes: dicit tamen Seruius super eo uersu & tabo terram maculant. tabo nomen esse casus septimi tantū: ut sponte. quod si uelis declinare. hæc tabes huius tabis dices. Peredere: cōsumpserunt. Exanguis genas: genæ pprie sunt operimenta oculoꝝ & palpebræ: pisces & insecta utᵗ inquit Pli. nō habent genas nec itegunt oculos. Ennianus ē ille uersus: pandites sultis genas & corde relinquite somnum ubi sultis poniᵗ p si uultis. In alio significatu genas uocant malas quæ infra oculos sunt qua a feminis radi leges decēuirales uetuerūt pacuuius genas putat esse quibus barba primum oritur hoc uersu. nunc primū opacat flore lanugo genas. In qua significatione hic accipi posset uel pro genis oculorum uideturq; ita ordinandus esse textus lachrymæ peredere: hoc est exhauserunt consumpseruntq; genas oculorum humoris largitate. Et ita leges humore ut sit septimus casus uel ita distinctim legito lachrymæ peredere humorem. ut sit unū colon. mox sequaᵗ. Exangues genæ situ nidoris. Alteꝝ colon quod placet. ut genæ legas recto casu plurатiuo. Situ. situs ut ait seruius est lanugo ex humore procreata qui fit in locis carentibus sole. Donatus exponēs illud Maronianū ex septio æneidos. Sed te uicta situ. ueriq; effecta senectus sic scribit. Situs est corruptio ex humore & diuturnitate cōtracta: qua deteriores fiunt species uno loco & plixo tēpore cōstitutæ. Vita situ. quasi quæ senio esset & nihil agendo corrupta. solet aūt i locis situ sentis dolor qdam teter & aspernabilis olfactantiū nares offendere q & ipse situs dr. Pli. in. xxi. pessimū eē crocū ait qd sitū redolet in quē sensum duci posset ista snia. ut situs nidoris significeᵗ hypbolicos nō solū squalor & decoloratio sed & odor inamabilis qualis ex re ambusta sentitur. Nidorē. n. poni p odore epulaꝝ & culinæ satis claret. ut apud iuuenalem captū te nidore suæ putat illæ culinæ & apud Martialē. pasceris & nigræ solo nidore culinæ. ueꝝ etiā poniᵗ p putore ustrinæ & rei ustulatæ. ut apud Virgiliū in. xii. illi igens barba reluxit nidoreq; ambusta dedit. In quoᵗ significatu hic accipi uidetur. Pedore: squalore illuuie sordibus. hoc enim significat pedor. Lucanus. longiusq; in carcere pedor. Infra dicet pedores. muliebres. uocabulū. hoc a græco sermone ductū uideᵗ. quo παιδες. i. pueri dicunᵗ q in illa puerili etatula sordidi fere sunt: nec a sordibus sciūt abstiere. unde pedidos quoq; sordidos & absoletos appellāt. Barba itonsa specimen ē meroris barba plixior. unde ait Silius de cāpanis aduersæ fortunæ succubentibus. Nūc ppexis i pectore barbis uerrere humū. cultus reoꝝ fuit apud priscos. Indui admiculū obsoletū neq; barbā radere. Annotauerunt scriptores pu. scipionē cū eēt reus neq; barbā desisse radi. neq; nō cādida ueste uti: neq; fuisse cultu solito reorum. barba philosophū prope peculiariter decet. Vnde illū barbatum hoc crede magistrum dicere. sed multi sunt q barba & pallio tenus philosophanᵗ q hircio barbicio phi

> Io prognatus Pelope natus: qui quōdā a socero Oenomao rege Hippodamiā raptis nactus ē nuptiis. Iouis iste quidē pronepos: tamne ergo abiectus tāque fractus? Nolite inqt hospites adīr ad me: illico istic: ne cōtagio mea bonis: umbra ue obsit: tāta uis sceleris ī corpore heret. Tu te thyesta damnabis: orbabisq; luce: propter uim sceleris alieni: Quid illū filiū solis. nōne pris ipsius luce idignū putas? refulgere oculi: corpus macie extabuit. lachrymæ pederē humorē exanguis genas situ nidoris. barba pedo

Climax Gradatio Mors Oenomai Thiesta Atrida Oeta filius solis Absyrtus diuulsus a medea Tomos unde Oculi fugerūt Oculus cōcauus signum mortis Tabes Atrophia atrophi qui Cacesia Phthisis Tabitudo. Tabificabile. Tabū Genæ Sultis, p si uultis Situs Situs odor aspnabilis Nidor Pedor Cultus reorum Barba philosophorū

Hirci nū barbicium Fucosi sancti Tonsores ex sicilia in italiam Neoteros Dionysius Extorris dionysius Pueros docebat i triuio Scitum Diōysii Tarquinius superbus Tarquinius cōsenuit thusculi Seniū tristitia Carnificina Carnificinas Caro unde Opificia Exest comest Conficere Confectores

losophos mentiuntur. Vnde merito dixit ille barbā & pallium uideo. philosophum nō uideo. Cōsimiliter multi sunt: sunt iquā multi spurci & ꝓbrosi: qui sub habitu sanctissimo religionis nomē usurpāt sanctitudis & sancti appellant: quos nō minus fugiendos eē censeo q̄ diras pestilētias itrinsecus grassantes & ictu ceco uitalia lancinātes: apud Lucianū in scaphidio iubet mercurius philosopho barbā abradi & supercilia non nouacula se securi. primus auctoribus Varrōe & Plinio ticinius menas adduxit tonsores ex Scicilia ī italiā Antea itonsi fuere. Infuscat: obumbrat imissa ꝓlixitate. Illuuie: sordibus imūditia. Virgilius. Dira illuuies imissaq; barba. Hæc mala: nūc loqtur. M. Tullius. Tumor aī: tumens animus in uitio ē: sicut turgidum mēbrū uitiose se hēt. Mœres. mœrore conficeris. Filiæ medeā dicit. Dionysius pueros docebat. Dionysius νεοτεροσ. i. iunior suffectus in tyrānidē πρέσβυτερων. i. senioris Dionysii auspicatus est Tyrānidē a cedibus cognatorū & fratrū. mox i segnitiē sublatis emulis lapsus saginā ex nimia luxuria oculorūq; ualitudi tudinē cōtraxit. adeo ut splendorē lucis ferre nō posset ꝓpter quæ dū cōtemni se putat seuitia grassatur. Ciuitatē syracusanā cedibus replet: ex quo factus iuisior a syracusanis expellit. Itez receptus cū crudelior idies esset. Iterum extorris corinthum i exilium proficiscit: ubi isordidissimū uitæ genus descendit in popinis lupanaribusq; totos dies residens. pānosus & squalidius icedere. In macello ꝓstare: cū leonibus iurgari: omnia deniq; facere ut contēnēdus magis q̄ metuendus uideret. Nouissime se ludi magistrū ꝓfessus pueros i triuio docebat ut qm̄ uiris iperare non poterat saltē pueris iparet. Erat eni eruditus utpote platōis auditor: olim interrogatus iam exul extorrisq; qd sibi plato ac philosophia profuisset sciēter respondit. τοτἡλίκαὐτην τυχῆσ μεταβολιαν ῥαλἰωσ ὑπομένειν. i. ut facile æquoq; aio ferrē talē fortunæ mutabilitatē. Idē. ἔλεγε πολλοὺσ τρέφειμ σοφιστασ οὐ θαυμάζωμ ἐκείνουσ. ἀλλα δἰ ἐκείνωμ θαυμάζεσθαι βολόμενοσ. i. dicebat se alere multos sophistas nō qd illos admiraret sed q̄ per illos admiratiōi eē uellet. M. Tullius quadā ad papiriū petū epistola in hāc sniam sic inquit Dionysius tyrannus cū syracusis expulsus esset corinthi dicitur ludum aperuisse. Tarquinius cumas. historia tarqnii superbi nihil notius: de quo Liuius. Diōisius. Plutarchus. Ouidius. cæteri nō parū multa qui post bella grauissima quibus romāos ueiētib⁹ porsena rege latinis finitimis cōcitatis atriuerat. postea q̄ desertus ab eis quorū fiebat auxilio regnum recipere nō ualuit. i oppido tusculano romæ uicino. ut tradit diuus Augustinus i tertio annos qnatuordecim priuatim uitam quietus habuit: & cū uxore cōsenuit. Liuius cū. M. tullio cōcordans ait tarquinium superbū cumis esse mortuum quo se ꝓpost fractas opes latinorū ad Aristodemū tyrānū cōtulerat. Senio: tristitia mœrore diuidia: senium eni no solū significat senectutem sed etiā ponit pro mœrore & tedio & diuidia: ut turpilius in demiurgo. quia. n. odio ac senio mihi sunt nuptiæ: a Cicerone dictū ē seniū matricidarū. Carnificia: carnificina dr̄ locus i quo sōtes iussu ꝑtātis a carnifice occidūt. carnificina significat crudelitatē tormētorū & cruciabilitatē: Plautinus amator ait in cistellaria. Credo ego amorē primū apud homines carnificinam commentū carnificina quoq; accipitur ꝑ officio ministerioq; carnificis. Plautus in captiuis uel carnificinam facere hunc possum perpeti. Cato pluraliter dixit carnificinas pro cubilitatibus inhumanisq; suppliciis. Caro proprie dicitur mortuorū dicta ab eo quod careat anima. ut interpretatur Donatus in ecyra. unde carnifices dicti: qui carnes ex homine faciant. unde & carnificina de qua scripsimus in tertio tranquilli cōmentario. nunc a. M. tullio dicitur ægritudo esse carnificina quia instar carnificis cruciat torquet lancinat præcordia. lacerat animum. Excarnificatumq; conficit: posset carnificina accipi ueluti pro femina excarnificante: sicut a Plauto dicitur femina opificina. Exest consumit populatur a uerbo exedo dictum sicut a comedo comest. Afranius bona comese hic quotidie. Plautus pirū uulpes comest. Conficit: necat: trucidat: exanimat. conficere enim iterficere est. Virgilius. Nūc uulnus acerbum conficit. Oratius nuuc ego resto confice. Inde confectores dicti apud Suetonium iterfectores ferarū.

re horrida atq; intonsa infuscat pectus illuuie scabrū Hæc mala o stultissime Oeta ipse tibi addidisti: non erant in his: quæ tibi casus inuexerat: & quidē inueterato malo: cū tumor animi resedisset. Est aūt ægritudo ut docebo in opinione mali recentis: sed mœres uidelicet regni desiderio non filiæ. Illā eni oderas & iure fortasse: regno enim non equo animo carebas. Est autem impudens luctus mœrore se conficientis: quod imperare nō liceat liberis. Diōysius quidē tyrānus syracusis expulsus corīthi pueros docebat usq; eo imperio carere nō poterat. Tarquinio uero quid impudentius: qui cum bellū gereret cum his qui eius nō tullerant superbiam: his cū restitui in regnū nec ueientium nec latinorum armis potuisset cumas se contulisse dicitur: inq; ea urbe. senio & ægritudine fuisse cōfectus: Hoc tu igitur censes sapienti posse accidere: ut ægritudīe oprimatur: idest miseria? Nam cum omnis perturbatio miseria est: tum carnificina est ægritudo. Habet ardorem libido: leuitatem leticia gestiens: humilitatē metus: sed ægritudo quædam maiora: tabem cruciatum afflictionem fœditatem: lacerat exest animū planeq; conficit. hanc nisi exuimus sic: ut abiiciāus miseria carere non possumus. At hoc quidem perspicuū est tu ægritudinē existere: cū quid ita uisum sit ut magnū quoddā malum adesse & urger uidea

tur.Epicuro autem placet opinionem mali ægritu
dinem esse : natura:ut quicunq; intueatur aliquid
maius malum si id sibi accidisse opinetur:sic conti/
nuo in ægritudine.Cyrenaici non omni malo ægri
tudinem fieri censent sed insperato nec opinato ma
lo est:id quidem nõ mediocre ad ægritudinem au/
gendã.Videtur enim omnia repẽtina grauiora. ex
hoc & illa iure laudantur.Ego cum genui. tum mo
riturum sciui & ei rei sustuli.Preterea ad troiam cũ
misi ob defendendam græciam:sciebam me in mor
tiferum bellum non in epulas mittere. hæc igitur
premeditatio futurorum malorum lenit eorũ ad/
uentum:quæ ueniẽtia lõge ante uideris:Itaq; apud
Euripidem a Theseo dicta laudantur. Licet.n. ut sę
pe fecimus in latinum illa cõuertere.nam qui hæc
audita a docto meminissem uiro.futuras mecũ cõ/
mẽtabar miserias:aut mortem acerbam : aut exilii
mœstam fugam:aut semper aliquam molem medi
tabar mali.ut si qua ĩuecta diritas casu foret : ne me
imparatum cura laceraret repens:quod autem the
seus a docto se audiuisse dicit:id de se ipso loquitur
Euripides fuerat enĩ auditor Anaxagoræ quem se/

Opinionẽ esse natura:Epicurus opinionẽ siue opinationẽ & ueram esse & falsam dicit: & quod opinabi
le est:a priore aliquo certo pendere:ad quod illud referimus qđ opinamur:puta unde nouimus an sit istud
quod longe est equus sit ambos:hanc opinionẽ dicit esse a natura uiq; naturali effici:contra fortitudinem
nõ contingere per naturã sed rõne.Plato in theeteio opinionem falsam plerunq; esse dicit:& aliũ falsa opi
nari:alium uera:quasi nec ex natuta ita se habeãt. Cyrenaci:sectæ cyrenaicæ princeps & conditor fuit ari/
stippus ille:quem decuit status omnis & color & res:cyrenaici philosophi duas perturbationes ponũt. Do/
lorẽ & :uoluptatem:aiuntq; uoluptates cor
porum esse maiores q̃ animorum sicut do
lores corporis dicunt q̃ animi grauiores: di/
cti cyrenaici cyrene patria aristippi : ciuitate
africæ inclita. Omnia repentina grauiora
Seneca in libro de consolatione ad martiã.
Necesse est itaq; magis corruamus q̃ quasi
ex ĩopinato ferimur:quæ multo ante proui
sa sunt:languidius ĩcurrunt. Idẽ in libro qđ
in sapientẽ non cadit iniuria ait:omnia le/
uiora accidũt expectãtibus. Ego cũ genui:
lacerna fœmina dixit quiddam consimile ĩ
obitu filii.Et rei sustulit:ad hoc procreaui ut
morerent̃:mors. n. uitæ sequæla ẽ & ut ne/
mo morit̃ q nõ uixerit:ita nemo uiuit : qui
non sit moriturus.In oẽs constitutũ ẽ ut ait
decenter Seneca capitale suppliciũ:mors tri
butum est mortaliũ:sentẽtia aũt ista & dictũ
est telamõis apud ueterem poetam opinor
enniũ:quod &. M. Tullius ĩfra ostendit:& ĩ
sinuat diuus Hieronymus q in epithaphio
nepotiani sic scribit.Vbi Anaxagore & tela
mõis semper laudata sentẽtia:sciebã me ge
nuisse mortalẽ Hieronymus dat telamoni
& anaxagoræ eãdem sentẽtiam : quia utro/
biq; idem ẽ sensus:& nihil in sensu differt :
siue dicas:cum genui moriturum sciui:siue
sciebã me genuisse mortalẽ ĩducebatur aũt
in fabula ennii poetæ telamõ : q aiacem &
teucrũ filios misit ad bellum troianũ : ĩ quo
periit aiax ex furore ad ultroneã mortem impulsus . Teucer exulauit itaq; telamon cum resciuisset filiorũ
alterius obitu alterius exilium forti animo subnixus nec aduersæ fortunæ succũbens dixit hæc uerba for/
titudine ĩbuta & plane uirilia grãmatici citant testimoniũ ennianũ ex thelamone. Id enim nomẽ fabulæ ẽ
Nã q hæc audita uerba sunt qbus loquit̃ Theseus apud euripidẽ tragicũ poetam q̃ ex græco sermõe ĩ lãti/
num uertit.M.Tullius inducebat̃ autẽ in tragedia ab euripide theseus cuius gesta & natales & obitũ plu/
tarchus diodorusq; perscribunt de quo scripta fabula est nomine theseis hinc illud.Rauci theseide cordi:&
plutarchus citat theseidos auctorẽ.Theseus emulus uirtutis herculeæ ẽ p̄clara edita faciora extorris patria
factus.In ĩsulam syrum nauigauit ubi periit interẽptus a nicomede uel ut alii tradũt ex loco edito post ce/
nam deambulando delapsus primus ĩstituit athenis panathenea hoc est cõmunẽ celebritatẽ in honorem
mineruæ quæ græce athena nominatur est enim id mineruæ festũ principale . unde panathenaicus liber
& panathenaicũ unguentũ super quo in cõmẽtariis Suetonii omnia copiosius explicata a nobis sunt. Idẽ
ĩn isthmo funebres ludos ĩstituit. Cõmentabar cogitabã retractabam meditabar. Diritas infortuninm
& calamitas. Imparatum quia omnia repentina grauiora sunt e contrario omnia meditata leuiora. Mi
nus enim iacula feriunt quæ præuident̃ minus mala nocent quæ inopinata nou ueniunt. Repens repẽ
tina & subitaria sic apud Liuiũ repens cura inuasit. Quod autem theseus.Verba ciceronis enarrantis sen
tentiam euripidis quod enim dixit theseus apđ euripidẽ se a docto uiro audiuisse id de semetipso scripsis
se euripidẽ docet qui hæc audiuerat ab anaxagora nobilissimo philosopho cuius auditor quoq; fuit peri/
cles qui natũ se esse dixit cœli & solis & lunæ contemplandæ causa quẽ impietatis accusatum defendit peri
cles discipulus qui cum filiorum mortẽ audiuisset sciebã inquit me gẽuisse mortales quos sua manu sepe/
lisse demetrius phalareus testatur.Celebrata est anaxagoræ omiomeria.De qua Lucretius nũc & anaxago
re scrutemur omiomeriã.Aristoteles quoq; in tertio de cœlo & mũdo.Refert anaxagorã dixisse omiome
ria esse elemẽta hoc est ex similiaribus partibus constantia ossa uidelicet e pauxillis atq; miutis ossibus. sic
de pauxillis atq; minutis uisceribus uiscus gigni sanguinẽq; creari sanguinis inter se cultis coeũtibus gut
tis. Sciebã me genuisse mortalem.Valerius maximus in hanc sentẽtiam ne anaxagoras quidem suppri
meudus est audita namq; morte filii nihil mihi inquit expectatum aut nouum nuncias. Ego enĩ illum ex
me natũ sciebam esse mortalem non omittenda hoc in loco morologia galiẽi imperatoris qui ubi de ua/

Opinio uera & falsa
Cyrenaici
Voluptates corporis maiores q̃ animi
Mors seq̃la uitæ
Mors tributũ mortalium
Sẽtẽtia Telamonis
telamõ ennii
Nex Thesei
Panathenea
Panathenaicus
Anaxagoras cõtem plãdi cã natus
Omiomeria ex sanguine Sãguis
Sciebã me genuisse mortalem
morologia galieni ĩperatoris

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

runt nunciata morte filii dixisse. sciebã me genuisse mortalẽ. Quæ uox declarat his esse hæc acerba a quibus nõ fuerint cogitata. Ergo id quidem nõ est dubium: quin omnia quæ mala putentur: sint improuisa grauiora. Itaq; quamquã non hæc una res efficit maximam ægritudinem. tamen quoniã multum potest Prouisio animi & præparatio ad minuendum dolorem sint semper omnia homini humana meditata: & nimirum hæc est illa prestans & diuina sapientia: & preceptas penitus & pertractatas humanas res habere: nihil admirari cum acciderit: nihil antequã euenerit: non euenire posse arbitrari. Quamobre omnes cum secundæ res sunt tum maxime meditari secum oportet: quo pacto aduersam erumnam ferant: pericula: damna: exilia. peregre rediens semper secum cogitet: aut filii pecatũ: aut uxoris mortem: aut morbum filiæ: cõmunia esse hæc: ne quid horum accidat unquam animo nouum quicquid præter spem eueniat: omne id deputare esse in lucro. Ergo hoc Terentius a philosophia sumptum cum tam cõmode dixerit: nos e quorum fontibus id haustum est: non & dicemus hoc mellius & constantius sentiemus. Hic est enim ille uultus semper idem: quem dicitur Xanthippe prædicare solita in uiro suo fuisse Socrate. eodem uultu semper se uidisse exeuntem illum domo & reuertentem nec uero eadem frons erat. quæ. M.

leriano patre comperit quo captus esset per uecordiã dixisse fertur sciebam me genuisse mortalem ex quo coniectare possumus qua solertia fuerit præditus cum id de patre dixerit quod de filio dicẽdum fuit quod de filio amisso anaxagoras philosophorum optimus tempestiuiter dixerat. Improuisa mala consimiliter bona inopinata iucundiora sunt quã quæ diu mente tractaueris. Nihil admirari Dixit Oratius nihil admirari prope res est una numici. sola quæq; possit facere & seruare beatũ. Nũc ait. Mar. Tullius hanc esse sapientiã nil admirari cũ acciderit quia oĩa accidere possunt nõ enim cõuenit uiro dicere nõ putarã oĩa puta cogita cuius accidere posse qd cuiq̃ põt. Nã ĩsipiens si qcq̃ uidit melius peiusue sua spe defixis oculis aĩo q; & corpe torqt. Quicq̃ inqt sãctissime Seneca tu putas nõ futurũ? qd scis posse fieri. Quod multis uides euenisse. Aufert uim pͤsentibus malis q futura ꝓspexit. Nihil non euenire. i. omnia posse euenire.

Nihil admirari — *Nõ putaram*

Quãobrẽ oẽs uerba sunt terẽtii ex phormione q̃ loqtur demipho senex cũ seruo geta irritatus & ꝓrsus ĩdignabũdꝰ qd pͤter spẽ ĩiussu suo filius antipho uxorẽ duxisse dicebat.

Meditari oportet secũ bene additũ secũ ĩsani. n. uidet hoc palã agere. Oratius sperat ĩfestis metuit secũdis alterã sortẽ bñ pͥparatũ pectus. Cõmunia eẽ hæc. Cõmune ẽ qd accidere oĩbus põt. Omne id deputare ĩ lucro. Geta seruus dicit apud terẽtiũ se anteire herũ sapiẽtia pͤterea ꝙ meditata sunt ĩqt mihi oĩa mea ĩcõmoda herus si redierit molẽdũ eẽ ĩ pristino uapulãdũ habẽdæ compedes opus ruri faciũdũ hoꝶ nihil qcq̃ accidet aĩo nouũ qcqd pͤter spẽ eueniet oẽ id deputabo eẽ ĩ lucro. Seneca ĩ secundo epistolaꝶ ille ĩquit beatissimus ẽ & securus sui possessor q crastinũ sine sollicitudine expectat qsquis dixit uixi quotidie ad lucrũ surgit. Ille uultus semper idẽ præclara est inqt. M. Tullius in primo de officiis æquabilitas ĩ oĩ uita. & idẽ semper uultus eademq; frons ut de socrate accepimus Seneca libro epistolarum duouedeuigesimo aĩum socratis nulla uexatione nõ carere nõ ueneno moueri potuisse refert usq; eo ut ne uultũ qdẽ mouerit. Illa mirabilis laus & singularis usq; ad extremum nec hilariorẽ quisq̃ nec tristiorẽ Socratẽ uidit æqlis fuit ĩ tãta ĩæqtate fortũæ. Plinius l. yii. ferũt socratẽ clarũ sapiẽtia eodẽ semp uisum uultu nec aut hilari magis aut turbato. Solinus: inter alia socratis magna pͤclaꝶ illud est: qd ĩ eodẽ uultus tẽore ẽt aduersis ĩterpellãtibꝰ pͤstitit. Xãtippe: hæc ẽ illa famigerata socratis uxor moribꝰ fera: lĩgua petulãs: morosa iurgiosa: iraꝶ molestiaꝶq; muliebriũ p diẽ pq; noctẽ scatẽs quas ĩtẽperies ĩ maritũ: demiratus alcibiades ĩterogauit socratẽ: cur mulierẽ tã acerbã domo nõ exigeret? quoniã ĩnqt socrates: cum illã domi talem perpetior insuesco & exerceor ut cæteroꝶ quoq; foris petulantiã: & iniuriã facilius feram iterũ dicenti alcibiadi intolerãdã esse Xantippes maledicẽtiam: tu inquit nõne toleras anseres clamore pͤstrepentes? illo annuẽte quoniã mihi oua & pullos pariũt: & mihi ait Xantippe filios gignit: auctor ẽ diuus Hierõymus scribẽs cõtra iouinianũ. Socrati fuisse duas uno tpe uxores: qd & laertius tradit Xantippẽ & mironẽ: q̃ cũ crebro ĩter se iurgarẽt: & ille eas deridere eẽ solitus: ꝙ pp se fedissimũ hominẽ simis naribus: recalua fronte uilosis humeris repãdis cruribus disceptarẽt: nouissime uerterũt in eũ impetũ & male multatũ fugientẽq; diu pͤsecutæ sunt: quõdã cũ ĩfinita cõuitia & supiori loco ĩgerenti Xantippe restitisset aqua pͤfusus ĩmũda nihil amplius respondit q̃ capite deterso: sciebã ĩquit futuꝶ ut post ista tonitrua hymber subseqret. Eant nũc amici cõsiliariiq;: & suadeãt mihi uxorẽ eẽ ducẽdam: quãdo sanctitas socratis atq; doctrina obnoxia fuit petulantiæ & morositati uxoris iurgiosæ iracũdæ intolerabilis: quæ philosophũ philosophari non sinebat: quæ cũ uiro cõtinenter litigabat. Nam ut inquit uerissime satvrographus. Semp habet lites alternaq; iurgia lectus in quo nupta iacet: ait ouidius. Dos ẽ uxoria lites. Dixit sextius: qui nõ litigat celebs est: tanq̃ mariti oẽs cũ uxoribus semp litigare cõpellãt: olim philippũ regẽ macedonũ introeuntẽ ex more cubiculũ uxor exclusit irata qui exclusus tacuit & iniuriam suam uersu tragico consulatus est. I nunc & spera te meliorem cõiugem inuenturum q̃ rex philippus habuerit: quid tibi homũtioni fieri ab uxore nõ poterit? cum talia in maximum regẽ

Com mune — *Quic qd pͤter spẽ ĩ lucro deputa* — *Vixi* — *Eqbilitas ĩ uita* — *Idẽ socratis sp uultus* — *Nec hilarior nec tristior* — *Xantippe morosa & iurgiosa* — *Duæ socratis uxores* — *Deformis socrates* — *Aqua pͤfusus ab uxore* — *Nota* — *Dos uxoria lites* — *Celebs ñ litigat* — *Philippũ regẽ exclusit uxor*

factitata cognoueris: Mitio terētianus fortunatū se putat: qđ uxorē nūq̄ habuit: contra demea. Duxi inquit uxorē quā non ibi miseriā uidi: sequamur itaq; sectā mitionis in celibatu uiuētes: ut otiosam qetam litteratā uitā ita degamus quā mariti degere nō possunt: libuit digredi in hæc nō igrata opinor diuerticula pp quotidianas ad uxorem ducendā suasiones ipulsionesq;: olim fata decreuerunt quid gaudeā qđ fleam: sequar quo ducēt fata uel trahēt: nā fato stat iuppiter ipse: sed iam domum reuertamur. Semel in omni uita risisse. Plinius & Solinus auctores sunt. Crassum auū Crassi i parthis iterēpti nūq̄ risisse ob id agelastū cognomiatū. αγέλαστος. n. græco sermōe mestus & sine risu dr̄. Lucillius. & Hueronimus alii pdiderūt Crassum semel tātū i tota uita risisse: qđ factū ē cū uidisset asinum carduos comedentē: dixisissetq; ob id similē habent labra lactucam: factum hoc dictumq; lepidissimum festiuissimūq; risu subsequutus est: pedianus asconius hoc sensu exponit crassum semel risisse i uita: ut itelligas raro ac pene nunq̄ risisse: ex eodē sensu est ꝙ semel i uita risisse Crassum scribit Lucilius. M. Tullius in. v. de finibus sic refert an hæc ieo. M. Crasso: quē semel ait i uita risisse Lucilius nō cōtingit ut ea re mius agelastus ut ait idē uocaret. Sēper idē uultus scilicet in socrate. A q̄ is fingit: uultus modo hylaris mō turbatus ē: p ut mēte leti sumus aut tristes: unde a uerbo uolo nomē accepit ut ait Cap: uultus fingi & mutari pōt: facies non pōt: a uultu uultuosū fit: qđ triste significat: uultuose loq: apđ dōatū significat facie mesta & frōnte subducta: uultuosa frons apud Apuleiū: p mesta Lucretius dixit uulta neutro genere: uulticlus dimiutio uocabulo dr̄ uultus nullo i animāte ē pter hoiem: cuius uim græci norūt: nomē oino nō hn̄t ut docet. M. Tullius in prīo de legibus: Neq; uetustate minui mala. Aduersus hanc epicuri sn̄iam ē illa seruii sulpitii i uulgata sn̄ia nullus ē dolor: quē lōginqtas tpis nō miuat ac cōterat. Seneca quoq; i libro de consolatōe ad martiā. Dolorē inqt dies cōsumit licet cōtinuacissimum & quotidie resurgentem: longinquitas enim & dies medicina est tarda qdem sed tamē magna inueterati doloris. Cicero tamen in epistolis ad atticum de exilio suo quærens ait. Dies nō modo non leuat luctū hunc sed etiam auget: nam cæteri dolores mitigant ur uetustate: hic non potest: non & sensu p̄sentis miseriæ & recordatione præteritæ uitæ cōtinue augeri. Stultam præmeditationem futuri mali: subscribit huic epicuri sententiæ seneca: q in epistolis moralibus ait illud tibi præcipuo ne sis miser ante tēpus: cum illa quæ uelut imminentia expauisti forte nunquan uētura sint quædam nos magis torquēt q̄ debēt quædam ante torquent q̄ debent: quædam torquent cum omnino non debeant: profecto qui premeditatur futurum malum. Iam idē: ex animo sit miser: anteq̄ fato fiat miser: præsens autem tempus futuri metu perdere est sine dubio stultum: hoc est quod intelligi uoluit maximus poetarum cum ait. Cur ante tubā tremor occupat artus? quid dementius q̄ angi futuris. Et in malo esse ante malum: accersere sibi miserias q̄s optimum est differre si discutere non possis. Sunt ergo isti loci cōmunes dicere pro malorum meditatione & contra præmeditationem futuri mali: rhetoricari quod mala prouisa leuiora sunt: & ꝙ nō sunt. A uocatione: a cogitanda molestia tristiciæ nubulū tūc ex animo discutitur: tunc mens nostra serenitate pfunditur quādo abstrahitur a cogitatu molestiarum rerūq; aduersarū & reuocat̃ ad cōtemplatū p̄teritaꝝ uoluptatū. Ideoq; dicebat ouidius. Iuuat o meminisse beati temporis: & epicurus ait: uoluptatū preceptaꝝ recordatio beatā uitam facit: q moriens dum torqueret̃: uesicæ intestinoꝝ cruciatibus dixit: compensabatur tamē cū his oībus animi leticia: quā capiebā memoria præteritarum uoluptatū: Nam cum in tria tempora uita mortalium diuidatur: quod ē: qđ fuit: quod futurum ē: ex his quod egimus breue est: qđ acturi sumus dubiū: qđ egimus certū: hoc. n. præteritū tempus est: illud in quo fortuna ius perdidit: quod sapiēti uacat respicere cui iucūda est præteritæ uitæ recordatio. Et ut inqt epigrāmatarius poeta: Nulla recordanti lux est ingrata grauisq;: nulla fuit cuius non meminisse uelit hoc est uiuere bis uita posse priore frui hæc ē: ut ait sāctissime seneca pars tēporis nr̄i sacra dedicata oēs hūauos casus supgressa. Extra regnū fortūæ subducta quā nō iopia nō metus nō morboꝝ incursus exagitat. Igit̃ merito epicurus p̄cipiebat aīum eē reuocādū ad contēplandas uoluptates quaꝝ p̄teritaꝝ recordatio maximū est leuamentum egritudinū: Nā si ut iqt euripides suauis est

Crassi illius ueteris: quem semel ait in omni uita risisse Lucilius: sed tranquilla & serena: sic enim accipimus. Iure autem erat semper idem uultus: cū mētis a qua is fingitur nulla fieret mutatio. Quare accipio equidem a cyrenaicis hec arma contra casus & euentus: quibus eorum aduenietes impetus diuturna præmeditatione frangatur: simulq; iudicio malum illud opinionis esse non naturæ. si enim in re essent cur fierent prouisa leuiora: sed est iisdem de rebus quod dici possit subtilius: si prius Epicuri sententiam uiderimus: qui censet necesse eē omnes in ægritudine esse qui se in malis esse arbitrentur siue illa ante prouisa & expectata sint: siue inueterauerint. nam neque uetustate minui mala: nec fieri præmeditata leuiora. stultamq; etiam esse meditationem futuri mali: aut fortasse ne futuri quidem satis esse odiosum malum omne cum uenisset. Qui autem semper cogitauisset accidere posse aliquid aduersi ei fieri illud sempiternum malum. si uero ne futurum quidem sit: frustra suscipi miseriam uoluntariam. Ita semp angi aut accipiendo aut cogitando malo: Leuationem autem ægritudinis ī duab9 rebus ponit a uocatiōe a cogitāda molestia

Terētiana sn̄ia
Vita mitiōis
Fato stat iuppiter ipe
Crssus agelastus
Curri serit crassus
Similē habent labra Lactucā
Semel risisse
Vultus
Vultuosum
Vultuose
Vulta
Vulticulus
Dolorē consumit dies.
Ne sis miser ante tēpus
Præmeditatio mali noxia
Tristitiæ nubilum
Iuuat o meminisse beati tpis
Tria tēpora
Quod egimus certum
Tēpus p̄teritū extra regnū fortūæ
Snaui

& reuocatione ad contēplādas uoluptates. Parere enim censet animum rationi posse & quo illa ducat sequi. Vetat igitur ratio intueri molestias. Abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem ad miserias contemplandas a quibus cū cecinit receptui: impellit rursum: & incitat ad conspiciendas totaq; mente cōtractandas uarias uoluptates: quibus ille & præteritarum memoria: & spe consequētium sapientis uitā refertā putat Hæc nostro more nos diximus Epicurei dicunt suo. Sed quæ dicāt uideāus quō negligamus. Principio male reprehendunt p̄meditationem rerum futurarum Nihil est.n.quod tam obtundat eleuetq; ægritudinem quam perpetua in omni uita cogitatio. nihil esse quod accidere non possit: q̄ meditatio conditionis humanæ: quā uite lex: commentatioq; pereundi. quæ non hoc affert: ut semper mœreamus sed ut nunq̄: neq; enim q rerum naturā qui uitæ uarietatē: qui ībecilitatē generis hūani cogitat: mœret. cū hæc cogitat: sed tum uel maxime sapientiæ fungitur munere. Vtrunque enim cōsequitur ut & cōsiderandis rebus humanis proprio philosophiæ fruat̄ officio: & aduersis casibus. triplici cōsolatione sanetur. primum q; posse accider̄ diu cogitauerit: quæ cogitatio una maxime omnes molestias extēuat & diluit. Deīde quod humana ferenda intelligit: postremo quod: iubet nullum malum esse nisi culpam. Culpam autem nullam esse: cum id: quod ab homine non potuerit

præteritorum malorum memoria: quāto suauior esse debet recordatio præteritar̨ præceptarūq; uoluptatū quæ nobis neq; subduci neq; eripi possunt ictu fortunæ fulminantis: dixit tamē. M. Tullius ī bruto. Quod præteritorum recordatio est acerba: & acerbior expectatio reliquor̨: sapientes bona præterita grata recordatione renouata delectant: cum situm sit in nobis: ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus: & secūda iucunde ac suauiter meminerimus: sapiēs inq̄t epicurus præterita grate meminit & præsentibus ita potitur: ut animaduertat quanta sint ea: q̄q; iucunda neq; pendet ex futuris: sed expectat illa fruitur præsentibus. Parere: obtemperare: obseq̄. Cū cecit receptui: ,puerbialiter: cū reuocauit mentē a cōtēplatu miseriar̨. Canere receptui uerbū est militare: qd significat post cōflictū milites a pugna eē reuocādos recipiēdosq; ī tutū: ītra castra: qd fit cātu tubarū & clāgore: sicut canit bellicū: cū init̄ ipse cōflictus & milites in pugnā ,pdeūt. Quītilianus ī.xii. de oratore loquēs: sic inq̄t: q̄re anteq̄ in has ætatis ueniat īsidias receptui canet: & ī portum integra naue perueniet. Vegetius: tubicines ad bellū uocant milites rursum receptui canētes reuocāt. Spe sequentiū: futurar̨ uoluptatum. Epicurei suo: mos Epicureorū ē ut citra eloquētiam & dialeticos neruos explicent dogmata doctoris: qui dialecticam repudiant tanq̄ deuios agentē. Dicere solebat Epicurus: oēm disciplinā fuge. Obtundat: hebetet: infringat debilitet & obtusam reddat egritudinē: alias obtūdere est aliqd ut docet Dōatus sepe odiose repetere trāslatū a fabri maleo. Terētius: ne me de hac re obtūdas sepius: obtusum dicius igeniū: hebes Crassum & sine acumīe sic egritudo obtūdi dr̄: qn̄ retusa debilitataq; non fodicat neq; uires pūgēdi hēt sicut fer̨ obtusum dr̄ quod mucronatū nō ē neq; acute perforat.

Meditatio cōditiōis. Repete illd nihil ē qd tā obtūdat egritudinē q̄ meditatio cōditōis humanæ. Nihil ita obtūdit egritudinē q̄ uitæ lex q̄ ē ipsa rō.i. iugis cogitatio pereundi uel ut alii codices hn̄t parēdi.s. necessitati interueniētiū īfortunior̨. Nā ut inq̄t ille. Dur̨ sed leuius fit patiētia qcqd corrigere est nefas. ait Cleantes. ducor parēs celsiq; domiator poli quocūq; placuit nulla parēdi mora est adsum impiger dixit. M. Tullius in epistola ad Au. Cecinam. quod leuat dolorem cōmunis quasi legis & humanæ conditionis recordatio. Mœret. tristis est & mestus. Primū explicat speciatim quæ sit triplex cōsolatio cōtra casus aduersos. Diluit. resoluit. & eneruat. quēadmodum uinū aqua dilutum subneruatur. Diluere dicuntur oratores quando refutant ac refellūt obiectiones aduersarii. Diluis heleborum dixit persius pro eo quod est medicamētis temperas. Diluere enim temperare est ut docet agretius grāmaticus. Dilutum uinum dicit̄ aqua temperatum cōmixtumq;. Martialis. Diluti bibis unciam falerni p̄cipit celsus æstate dilucius esse bibendum idest aquatius uinum corrigendus ē obiter passiuus error neotericoterorum idest recentiorum. qui lymphatum uinū usurpant pro dilutū qd q̄ recte ipsi uiderit ego sentio & mecū quisquis bene sentit lymphatū dici furibundū uesanū: baccabūdū lymphatos cōmota mente hoīes dixerūt nostri quales dicuntur laruati & ceriti. Et lymphare significat uesanum facere & furiare ut apud Valerium flaccum lymphauerat urbem. apud Statiū. It lymphante deo qs nescit a Virgilio dici lymphatā reginam pro mente cōmota & furiata. A lympha fit uerbum lymphor inq̄t Priscianus nam qcunq; effigiem nymphæ a qua lympha dicitur uiderit furere nō cessat quos græci νυμφολήπτους. latini lymphatos uocant & in hoc semper significatu. quod eqdē sciā apud ueteres usurpat̄ nuperi nouitiiq; scriptores qa lympha est aqua. crediderūt cōgruētet dici lympharum uinū ,p aquatū. sed potior apud me ē auctoritas ueter̨ ad q̄ perīde atq; ad anchorā cōfugimus. Nullū malū nisi culpā ex doctria stoicor̨ q aiūt nullū eē malū nisi turpitudinē nisi culpā nisi īprobitatē uacare āt culpa ī calamitatibus magnū ē solatiū ut scribit. M. Tul. i epistola ad. C. mariū. Idē ī epistolis ad torq̄tū ī hāc sn̄iam sic refert. Sim⁹ igit̄ ea mēte q̄ rō & ueritas p̄scribit ut nihili uita nobis p̄stādū p̄ter culpā putemus eaq; cū careāus oīa hūana placate & moderate feramus

p̄teritorū malorū memoria
Sapiēs nō pendet a futuris
Canere r̄ceptui
Canit bellicū
Dialecticā repudiant epicurei
Obtundere
Obtusū ferrum
Dictū cleantis
Diluere
Dilutū uinum
Error cōis
Lymphatū uinum nō dici
Lymphati hoīes
Laruati
Ceriti
Lymphare.
Nimpholepti.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Præstari:p̃stare uerbũ ẽ iuriscõsultoꝶ qđ significat cauere & satisfacere:q̃ idẽtidẽ scribũt p̃stãdũ eẽ dolũ:p̃stãdã noxã:& alia cõsimilia. Au. Gellius ait. pileatos seruos uenũ solitos ire quoꝶ noie uẽditor nihil p̃staret. Id ab hoie p̃stari posse dr̃:qđ in hoĩs ptãte ẽ:ut fiat uel nõ fiat:sed mala multa q̃ eueniũt q̃ ab hoĩe p̃stari nõ pñt ea nõ hñda eẽ dicũt ĩ malis neq̧ culpæ affinia:alias p̃stare ẽ excellere ac supare. Fodicãtibus lancinãtibus:laniantibus:fodiẽtibus. Quæ eẽnt hoie dignissima uirtutes ĩtelligit:q̃ uel sola bona uel maxima bonoꝶ sentiũt eẽ nobilissimi philosophi. Peruellere:uellicare & uellicatiõibus:qbusdã pstringere & punctiũculis cruciare:uerminationibus torq̃re.

Nihil p̃stãdum p̃ter culpam
p̃stare
peruellere

præstari ut non eueniret:euenerit. Nam reuocatio illa quã affert:cum a contuendis nos malis auocat nulla est:non est enim in nostra potestate fodicantibus his rebus quas malas esse opinemur dissimulatio uel obliuio. Lacerant:uexãt:stimulos admouent:ignes adibẽt:respirare non sinunt. & tu obliuisci iubes quod cõtra naturam est. Quod a natura datũ est:auxilium extorques inueterati doloris est enim tarda illa quidem medicina:sed tamen magna quã affert longinquitas & dies. Iubes me bona cogitare obliuisci malorum. Diceres aliquid & magno quidem philosopho dignum:si ea bona sentires eẽ quæ essent homine dignissima Pythagoras mihi sic diceret:aut Socrates aut Plato. Quid iaces:aut qd mœres:aut cur succumbis:cedisq̧ fortunæ? quæ peruellere te forsitan potuerit:& pungere:non potuit certe uires frangere. Magna uis est ĩ uirtutibus:eas excita:si forte dormiunt. Iam tibi aderit prĩceps fortitudo:quæ te animo tanto eẽ coget:ut omnia quæ possent homini euenire:contemnas & pro nihilo putes. Aderit temperantia:quæ est eadem moderatio:a me quidem paulo ante appellata frugalitas:q̃ te turpiter nequiter facere nihil patiatur. Quid est aut nequus aut turpius effeminato uiro? nec iusticia quidem sinet ista facere:cui nimium esse uidet̃ ĩ hac causa loci:quæ tamen ita dicet dupliciter esse te iniustum & cum alienum appetas qui mortalis natus conditionem postules immortalium:& grauiter feras te quod utendum acceperis reddidisse. Prudentiæ uero quid respondebis dicenti uirtutem se esse contentam quomodo ad bene uiuendum:sic & ad beate:quæ si extrinsecus religata pendeat:& non oriatur ex se:& rursus ad se reuertatur:

Magna uis ẽ ĩ uirtutibus:ea uis uirtutũ ẽ ut fortunæ fulminãti nõ succũbãt:ut supra fortunam sint nõ infra collocatæ:muro inexpugnabili sepræ quẽ fortunæ tela nõ transeunt:uirtuti opposita nihil detrahũt:sibi eadẽ ẽ:& more solis obscuri uim suã occultã exercet:hoc itaque ut ĩquit optime Seneca aduersus uirtutẽ possunt calãitates & dãna:& iniuriæ qđ aduersus solem potest nebula:sensus ẽ ciceronis fortunã uellicare qdẽ posse:sed frangere penitus nõ posse uirtutũ sepimẽta:q̃s ait excitãdas eẽ sicut uigiles somno cõniuẽtes excitari solẽt ad ĩpetũ hostis supprimendũ retũdẽdũq̧. Prĩceps fortitudo:cuius uirtutis principale officiũ ẽ ĩ laborũ ppessione &:doloris mortisq̧ cõtentione. Aderit tẽperãtia:cuius dominatio ẽ ĩ despiciẽdis uoluptatibus & in decoro seruando. Iã minimũ loci sensus ẽ ĩ cã miseriarũ molestiarũq̧ plurimũ loci sibi uendicat iusticia cuius partes sunt:aliena nõ caper̃. Ius suũ unicuiq̧ tribuere qui ãt natus ẽ cõdicione mortalitatis iniustus fit:dũ postulat eẽ ĩmortalis. Appetit enĩ id qđ alienũ ẽ ab hũana. natura. Itẽ iniust⁹ ẽ dũ more mali debitoris grauiter fert reddere creditori qđ acceperat mutuũ:est. n. pessimi debitoris creditori mutuũ repetẽdi facere cõuitiũ Idẽ iniusti hoĩs ẽ nolle reddere uitã naturæ reposcẽti:q̃ acceperat p̃cario:sapiẽs. n. ẽ p̃carii spiritus:& ut ĩquit seneca se ipm iter p̃caria nũerat:qcquid nobis ex aduẽticio fulget liberi honores:opes:latifũdia aliẽi cõmodatiq̧ sunt:alia ex his prĩo die:alia scđo repetũt̃:oportet nos:si iusti eẽ uolumus. In p̃mptu hẽre & appellato reddere ea:q̃ mutuo accepius:quoꝶ usus fructus tãtũ noster ẽ. Quidã codices habẽt:cui minimũ eẽ uidet̃ ĩ hac cã loci. Quæ lectio purior ẽ & speciosior:ut sit sẽsus ĩ hac egritudinũ cã uix eẽ locũ iusticiæ. Prudẽtia:cuius munus ẽ cõmoda & aduersa distĩguere:bona & mala ĩternoscere. Virtutẽ sese eẽ cõtentã:cecinit silius ĩ. xiii. Ipsa qdẽ uirtus:sibimet pulcherrima merces ĩ nouissima tusculana dis

Vis uirtutis
Aduersus solẽ

Pessimi debitoris creditori facere conuitium
Aduẽtitia oĩa

putabitur an uirtus sola sufficiat ad beate uiuendũ. Ad beate quidã autumãt uirtutẽ se ipsa esse cõtentam:solãq̧ sufficere ad bñ uiuẽdũ sed ad btẽuiuẽdũ nõ eẽ satis idoneã:tãq̃ aliđ sit bene uiuere aliud btẽ uiuere ut bñ uiuere sit honeste laudabiliter recte:quod etiã in tormentis esse põt:beate autẽ uiuere sit in fœlicitate:& uoluptatibus affluentioribus degere ad quod uirtus sola non sufficit:sed apud stoicos bene uiuere & beate uiuere non seiunguntur sed copulantur:ideoq̧ qui bene uiuit ex illorum sententia is beate uiuit & ita uirtus se ipsa contenta est ad bene beateque uiuendum. Quæ si extrinsecus religata:stoici dicunt philosophiam ouo similem esse:assimilantes logicem putamini:ethicen albumini:phisicen luteo siue uitello interiori:consimiliter uirtus orbi rotundo orbiculatæque figure comparatur:quæ nullarum egens compaginum se includit & continet:nec finem aut initium ullis suis partibus sentit. In hanc sententiam dixit oratius in secundo sermonum:fortis & in seipso totus teres atque rotundus. Externi ne quid ualeat per leue morari. In quem manca ruit semper fortuna consimiliter. Virgilius Virum bonũ sapientemq̧ graphice

Bene uiuere
Beate uiuere
Philosophia similis ouo
Virtus instar orbis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Tres describens ait. Securus mundi istar habens teres atq rotundus: externæ ne quid labis per læuia sidat. Itaq
atq ro uirtus non debet ueluti appendix esse & conseqa extrinsecus religata. sed a seipsa progrediēs in seipsam re-
tundus uerti istar orbis. Doctrinæ quoq apud ueteres dictæ sunt encycliæ quasi orbiculares: quoniam cõnexione
Doctri quadam uti corpus unũ cõpositæ sunt & coagmētatæ. Ad hæc bona: uirtutes ĩtelligi: quæ sunt bona ho-
næ en mine dignissima: non autem uoluptates epicuri. Quas? suspendendũ est & cum interrogatione pnunciã
cycliæ dum. Solent isti negare: Doctrina epicuri modo uoluptaria dicitur: modo seuera & sancta: quæ iter se pu-
gnantia sunt cuius rei causa est: quia Fpicu
Pugnat rus secum ipse pugnat ac diffidet. Seneca li
secũ epi bro qrto de beneficiis delicatã uocat & um
curus braticam turbam epicureorum in cõuiuio
Vmbra philosophantiũ apud quos uirtus uolupta
tici epi tum mistra ē: illis paret illis deseruit illas su
curei pra se hēt: aliubi quoq inqt epicurus corpori
Epicu plurimum ĩdulsisse: tanq̃ philosophum uo
rus mõ luptarium. E cõtrario in libro ad Gallionē
uolupta de uita beata. Dicit epicurum sancta & recta
riuſ mõ precipere: & si propius accesseris tristitia: cu-
seuerus ius uoluptatem ait eē siccã ac sobriã: pleriq
omnes dicũt sectã Epicuri flagitiorum ma-
gistram eē: & uoluptatum ducē: cum uolu
ptate summũ bonum metiat. Defensores-
Verba sectatoresq Epicuri ita defendunt doctorē
epicuri ut dicant nos nõ ĩtelligere de qua uolupta
te Epicurus loquatur: tanq̃ non in uolupta
te gustus & tactus corpis summũ bonũ col-
locet: sed in uoluptate ai & in ĩdolentia. hãc
autē sententiã corroborant auctoritate uer
bisq ipsius Epicuri ita scribentis: cum dici-
mus uoluptatem finem esse non luxurio-
sorum uoluptates easq q̃ ĩ gustu sunt positæ
ut quidam ignorantes aut a nostra senten
tia dissentientes aut male accipientes arbi-
trant. sed nõ dolere corpore animoq trãql
lum eē & perturbatiõe uacare dicimus: hæc
quidem Epicurus uno in loco: sed alibi uo
luptatem illã: quæ ex tactu gustatu & sensi-
bus percipitur plane ac perspicue esse dicit
beatæ uitæ effectricē. Vnde nõ ĩmerito: cũ
uaria tradat uarie male audit & bene audit
nunc Cicero uerba ipsa Epicuri ĩterprætat
ne possint epicurei ire ĩficias & negare hoc
esse dogma doctoris sui. Zeno: fuit hic epi-
cureus. M. Tullii synchronos hoc est æque
uus & ut dici solet contemporaneus. Alius
Zeno- fuit Zeno eleates alius zeno cithicus sectæ stoice conditor de hoc Zenone epicureo memit in primo de fi
nes nibus sed eũ cũ attico frequēter audiuisse testat epicuri sñias explicantē. Futurum breuē ex disciplina Epicuri
hoc est. Dolor si sumus breuis si lõgus leuis. Si productior. si longior sit dolor Columela flagellũ uocat p
Produ ductissimum quod longissimum est ĩuitibus procerissimũq: Preceptis bonis prægustatis & ante captis.
ctior Quid ergo? hic Cicrro ĩcipit repræhēdere dogma epicuri formulãq de uita beata. Thyestē leuare recrea
Leuare re. teleuare. leuiorē facere egritudinem in thyeste. Virgilius ĩuisum numen terras cœlumq leuabat alias læ
Leuor uare prima longa significat expolire & leuor pro pollitura & nitore ponit. Aut telamonē pulsum hercu-
Tela les inexpugnatione troiæ ĩterfecto laomedonte telamonē coronauit ob egregia uirtutis merita cũ primus
mon ui troianos muros ascendisset atq urbē ĩtroisset eiq tradidit hesionē filiã laomedõtis ex q̃ natus ē teucer fu
Peleus it aũt telamõ eaci filius pelei frater q ex egina ĩsula patris regno pulsus ĩ exiliũ petiit salaminã ubi ducta uxo
fratrici re noie Glauca cychrei salaminorum regis filia ĩpauit illi ĩsulæ peleus ob fratricidiũ extorris in thessaliã fugi-
da ens purgatus ē ab acasto rege. & ĩ participatũ regni ascitus. Hiccine ē telamon uerba sunt opinor ex ennii
telamõ tragedia. nã Nonius marcellus citat enniũ in telamõe. Cuius ob os ĩ laudē telamõis hoc dictũ ē a tragico
ennii poeta qd tanta fuerit telamonis uirtus & gloria ut græci ad illũ os spectandũ oēs ora cõuerterēt. De alcibia
Oculi de quoq pditũ ē qd in illũ uniuersa ciuitas atheniēsium oculos. In illũ suspēsa ora conuerterat. alcibiadē q̃si
oium de cœlo missum cõtuētes admirabant: quinetiã Cicero nostro gloriosior impendio gloriat, idem sibi acci
ĩ alcibia disse quod telamoni ut esset cunctis ex admiratione spectabilis usurpatque hunc uersum de semetipso sic
dem enim scribit in epistola ad papirium petum. In eo igit inquis conuiuio Cicero ille. quē spectabant cuius

& omnia sua complexa nihil querat aliunde: non ĩ
telligo cur aut uerbis tam uehementer ornãda: aut
re tanto opere expectanda uideatur. Ad hæc bona
me si reuocas epicure pareo: sequor: utor te ipso
duce. obliuiscor etiam malorum ut iubes eoq fa-
cilius q ea ne in malis quidem ponenda censeo: sed
traducis cogitatiões meas ad uoluptates: quas cor
poris credo: Aut quæ propter corpus uel recorda-
tione uel spe cogitent. Nũquid est aliud? recte ne in
terpretor sententiã tuã solent. n. negare nos intelli-
gere quid dicat Epicurus. Hoc dicit: & hoc ille græ-
culus me audiente athenis senex zeno istorum acu
tissimus contendere & magna uoce dicere solebat
eum esse beatum: qui psentibus uoluptatibus frue
retur. Confideretq se fruiturum aut in omni aut ĩ
magna parte uitæ: dolore non interueniente: aut si
interueniret: si summus foret: futurum breuem: si
productior plus habiturum iucundi q̃ mali. Hæc
cognitãtem fore beatũ presertim si & ante preceptis
bonis contentus esset: nec mortem nec deos extime-
sceret. Habes formam Epicuri uitæ beatæ uerbis Ze
nõis expressam: nihil ut possit negari. Quid ergo?
huius ne uitæ proposito & cogitatio aut Thyestē
leuare poterit aut poetã de quo paulo ante dixi aut
Telamonem pulsum patria exulãtem atq egentem
ĩ quo hæc admiratio fiebat. Hiccine est. Telamon il-
le? modo quem gloria ad cælũ extulit: quē specta-
bant: cuius ob os graii ora obuertebãt sua. qd si cui

ob os graii ora obuertebant sua:ob os autem significat ad os:antiquos enim usos esse ob præpositiõe pro ad testis ẽ ennius qui ait acherõtem obibo pro adibo.Item omnes occisi occensiq; in nocte serena idest accensi.Dicebatur quoq; obmoueo pro admoueo.obiacent pro adiacent.obiurare pro adiurare: & cõplura hoc genus. Aius re concidit:idest alacritas & uigor animi cecidit corruitq; cũ iactura regni.Naturaliter enĩ accidit ut quĩ rem amittat:animo quoq; cõcidat ac debilitet᷑. cũ ex opibus confidentia ꝓgignatur: & ex re animus fiat ĩpensior.& hic est uerior sensus ac purior lectio:q̃ si legas animus rem condidit pro constituit.

Obos
Obibo ꝓ adibo
Occensi ꝓ accẽsi

ut ait idem simul aĩus re cõcidit a grauibus illis antiquis philosophis petenda medicina est nõ ab his uoluptariis:quam.n.isti bonorum copiam dicũt: Fac sane summum bonum esse non dolere:quãquã id non uocatur uoluptas:sed nõ necesse est nũc omnia:id ne ẽ quo traducti luctũ leuemus. Sit sane sũmum malum dolere. In eo igitur qui nõ est:si malo careat,continuo:ne fruit᷑ summo bono. Quid tergiuersamur Epicure? nec fatemur eã nos dicere uoluptatem:quam tu idem cum os perfricuisti soles dicere. sunt hæc tua uerba necne? In eo quidẽ libro qui continet omnem disciplinam tuam fungar.n. iam interprætis munere:ne quis me putet fingere: dicis hæc: Nec equidem habeo quod intelligam bonum illud:detrahens eas uoluptates:quæ sapore ꝑcipiunt᷑:detrahẽs eas etiam quæ auditu & cantibus detrahẽs eas etiam quæ ex formis percipiũtur:oculis suaues motiones: siue quæ aliæ uoluptates in toto homine gignuntur quolibet sensu.nec uero ita dici potest mentis leticiam solam esse in bonis letantem.n.mentem ita noui spe eorum omnium:q̃ supra dixi fore:ut natura potius dolore careat. Atque hæc quidẽ his uerbis q uis ut ĩtelligãt quã uoluptatẽ norit Epicurus.deĩde paulo infra.sepe q̃siui ĩquit ex his q appellãtur sapientes:qd haberẽt q ĩ bonis relinquerent:si illa detraxissent nisi si uellẽt

Quanq̃ id nõ uocatur uoluptas.In naturę tria sunt: unum cum in uoluptate sumus:alterum cum in dolore:tertium cum nec in dolore nec ĩ uoluptate: uerbi gratia: ut in uoluptate sint qui epulentur.In doloreq torqueantur.Interiecti & ĩtermedii sint nec letantes nec dolentes.Ex quo liquet errasse epicurum a quo dr̃ omnem qui sine dolore sit esse in summa uoluptate. In eo igitur qui non est.Eum qui non sit ĩ dolore nec in statu dolendi: nõ statim dicimus frui sũma uoluptate:propterea qd talis non dolendi status nõ uocat᷑ uoluptas: & qui sine dolore est:nõ continuo dicendus est eẽ in summo bono: cũ sicut iã docuimus alid' sit in dolore aliud in uoluptate eẽ. Plato in philebo. Testis est tertiũ esse statũ neq; mœrentis neq; gaudentis. Continuo:statim.

Quid tergiuersamur. apostrophe ẽ ad ipsum epicurũ.ne tergiuerset᷑ dissimuletq; se loqui de uoluptate corpali ãtiq tergiuersatorẽ dicebãt bouinatorẽ.ut lucilius. hic strigosus bouinatorq; ore ĩprobus duro. Cũ os perfricuisti: idest cũ pudorẽ sequestrasti & uerecũdiam deposuisti. Queritur διατία ἰσχυόμενοι ἐριφριοσιν cur erubescunt quos puduit:cã ruboris est:quoniã pudefactis sanguis de corde in oẽs corporis partes diffundit᷑:ita ut sꝑficiẽ occupet: hoc docet Aristoteles ĩ problematis.sed cur id fiat nõ dicit.adhuc.n.queri potest quã ob cãm pudor sanguinem diffundat.Est aũt pudor.i. αἰσχύνη.ut philosophi diffiniũt φόβος δικαίου ψέγου.idest timor iustæ repræhensionis.Igit᷑ cũ ĩ pudibũdo sãnguis diffundatur ex corde ĩ faciẽ tanq̃ uelamentũ qui ĩ uerecundi sunt & erubescere uideri nolunt:hi solent os & frontẽ ꝑfricare ad ruborem i lum digerendũ:& sanguinem ad interiora repellendũ:hinc facta est locutio prouerbialis de inuerecundo.ut dicatur perfricuit os perfricuit faciem.perfricuit frontem pro eo quod est pudorem omnem penitus abiecit:expulit: plinius:ꝑfricui faciem nec tamen profeci.epigrãmatista.& si perfricuit frontem posuitq; pudorem. Munere officio

Quæ sapore percipiuntur:uoluptates gustatus significantur:qui sensus auctore Aristotele certissimus est ĩ homine.Plinius existimas omnibus sensum gustus esse.cur enim alios alia sapores appetunt multi sunt abdomini nati:qui se ob hoc solum uiuere dicunt:ut edant & bibant percipiantq; ex saporibus multiugis uoluptates.Siquidem saporum genera tredecim reperiuntur dulcis suauis pinguis:amarus:austerus:acer acutus:acerbus:acidus:salsus:tres alii sapores uarietate mixturæ.Annotandum tria esse naturæ rerũ elemẽta ignem:aerem:aquam:sine sapore sine odore:sine succo. Ex formis:uisum intelligit oculorũ:ut inqt plato est in nobis sensus acerrimus:quo tamen ab aquila superamur:cuius acies acutior est. Detrahe homini oculos omnẽ cupiditatem detraxeris. uitiis enim nostris in animum per oculos uia est ut inqt Quintilianus in pariete palmato.Idem in ceco in limine.oculi tota nostra luxuria.hi nos in omnia quotidie uitia ꝑcipitãt:mirantur adamant concupiscunt. Quolibet e sensu:uoluptatem hanc esse sentiũt omnes quã sensus accipiens mouetur & iucunditate quadam perfunditur.Maximas enim uoluptates esse circa corpus existimant ut inquit Plato in libro de summo bono. Naturalis potiens.lego natura his potiens. ut sit sensus naturã hominis potiẽtem fruentemq; his bonis sensualibus nõ dolere. Quam uoluptatem uidelicet gustus & tactus reliquorumq; corporalium sensuum.M. Tullius in secundo de finibus testificatur inqt epicurus ne intelligere quidem posse:ubi sit ullum bonum præter illud quod cibo & potione & aurium delectatione; & obscœna uoluptate capiatur. Si illa detraxissent: uoluptates scilicet corporales sensualesq;.

Obiurare
Tria in rerũ natura
Alid nõ dolere
Aliud ĩ uoluptate esse
tergiuersator
Bouinator
Cã ruboris
Pudor quid
ꝑfricuit os ꝑfricuit frõtem
Gustus inest oĩbus animantibus
Genera saporũ tredecĩ
Elemẽta tria sine sapore & odore.
Per oculos uia uitiorũ

uoces inanis fundere.nihil ab his potui cognoscere;qui si uirtutes ebulire uolent & sapientias:nihil aliud dicẽt:nisi eẽ uiã qua efficiant͛ hæ uoluptates q̃s supra dixi.q̃ sequũtur in eadẽ sententia sunt. Totusq; liber:qui est de summo bono refertus & sentẽtiis & uerbis talibus est. Ad hãccine igit͛ uitã Telamonem illũ reuocabis ut leues ægritudinem. & si quem tuorũ afflictũ mœrore uideris: huic accipenserem potius quã aliquem socraticum libellum dabis:aulon hortabere:ut audiat uoces potius quæ Platonis. Expones quæ spectet florida & uaria: Fasciculum ad naris admouebis. Incendes odores: & sertis redimiri iubebis & rosa. si uero etiam aliquid admoueris tam plãe luctũ omnem absterseris. hæc Epicuro confitenda sunt:aut ea quæ modo expressa ad uerbum dixi tollenda de libro. uel totus liber potius abiiciendus: Est enim confertus uoluptatibus:querendum igitur quemadmodum ægritudine priuemus eũ qui ita dicat. Pol mihi fortuna magis nunc desit q̃ genus. Namq; regnum suppetebat mihi:ut scias quãto e loco.quantis opibus quibus de rebus lapsa fortũa occidat.quid huic calix mul/

Voces inanes fundere:taxat epicurus austeros illos seuerosq; philosophos.q uocibus iactantes honestũ esse summũ bonũ:& uoluptatẽ criminãtes tanq̃ summũ malum:aliter deinde uiuunt:ac loquãtur: tales uerba funditant iania & cassa:plenaq; gloriatiõis & cenodoxiæ:a quibus res ipsa dissidet dissentitq;.

Virtutes ebullire.

Virtures ebullire.q per uoces bullãtes & uerba sesquipedalia & sñias: tumentes grandi boatu exporrecto bella bello loquuntur.de uirtute:hi decẽter dicunt͛ uirtutes ebullire sicut aqua in aheno calefacta ebulliẽs nõ seipsa capit:sed itumescit:quod hac tẽpestate fieri:per sepe uideas a plusculis ecclesiasticis concionatoribus:qui in tẽplis ꝓ suggestu i maxima populi corõa: uirtutes ꝑdicant:uirtutũ ꝑcões sunt uirtutes sonoro boatu isonãt adeo ut i ore eoꝝ & lbris nihil aliud q̃ uirtus audiat͛ quos si itrinsecus itrospicere liceret haud dubie uideres uitiis enormibus refertissimos:ita fit ut hõ iracundissimus ꝑcipiat nõ eẽ irascẽdũ: ut uitiosissimus prædicet uirtutes eẽ suscipiendas: quas ipse ore exornat mẽte deculcat, ligua ostẽtat.animo icestat.foris tristis itus dissolutus.

Virtutũ buccinatores intus uitiosi

Contra hippocritas

Ad hancine igit͛ uitam:conuersio fit ad epicuꝝ:in cuius uita uoluptaria nullã eẽ medelã demõstrat:nullum fomentũ ad leuandas animi egritudies qualibus telamõ pulsus ex patria afficiebat͛.

Accipẽser piscis

Accipenserem ludit epicuꝝ: tanq̃ ex eius doctrina potior sit piscis ad sanandã tristitiã:q̃ libellus philosophicus. Est aũt accipenser pisciũ nobilissimus habitus apud ãtiquos.unus oĩum sq̃mis ad os uersis cõtra aquã nãdo meat. De quo Plinius.Macrobius: sãmõicus serenus martialis oratius cæteri de quo & nos scripsimus in appẽdice tranqlli cõmentariorũ explicantes corrigẽtesq; illud lucilianũ. accipense cũ decumão.αυλου hortabere sẽsus est ad mitigandũ dolorẽ nõ tam adhibẽdũ esse sonũ tibialẽ & cantũ ut placet epicuro q̃ platonicas cõsolationes αυλοῦ genitiuus ẽ pluralis & significat tibiaꝝ.græco.n.sermone αὐλι dicit͛ tibia.idẽ uoces aulon.i.tibiaꝝ dictæ.

Aulon tibia

Monaulon

monaulon appellant dictione græca unicã tantũ tibiam qua quidam tibicinio nobiles utuntur.monaulon iuenit Mercnrius. Geminas tibias marsias:canere cũ tibia dardanus istituit:de monaulo Martialis.sepe duas pariter sepe monaulon habet.Plinius in.xvi.tibialem calamum appellat auleticon hoc est tibiis conficiendis idoneũ.

Auleticus calamus tibialis

Olfactoriola.

Discriminalia

Discerniculũ

Periscelides.

Murenulæ

Inaures

Fasciculũ:olfactoriola itelligit de qbus in esaia in die illa aufert dominus discriminalia piscelidas & murenulas & olfactoriola:& inaures.sunt aũt discriminalia:ut in trãscursu uerba sacri antistitis explicemus:acus & istrumenta feminea ad discrimen capitis cõcinandũ:qbusq; discernit͛ capillus quod discerniculũ alio noĩe appellant.piscelides ornamenta pedum circa crura: ut docet porphirio enarrans illud oratianũ.Sepe periscelidem raptam sibi flentis περὶ græce circũ.τὸ σκέλος crus. quidam periscelidas accipiũt pro feminalibus.Inscitissime exposuit cõmentator istrumenti ueteris periscelidas ꝓ ornamentis brachioꝝ siue manuũ.sicut murenulas ꝓ libo & fimbria perperã iterprætat͛:sunt.n.murenulæ ornamenta colli flexosa istar murenaꝝ & catellæ ex auro:qbus matronæ cõdecorant͛. sicut planissime docet diuus Hieronymus in epistola ad marcellã his uerbis.Auꝝ colli sui:quod murenulam uulgus uocat:quod.s. metallo in uirgulas lentescente quædam ordinis flexuosi catena contexit͛.absq; parẽtibus uendidit. Inaures:ut hoc quoq; uelut auctarium adiiciamus.sunt aurium ornamenta:sed ut iam domũ repedemus:scribit Tullius in uerrinis.C.uerrem solitũ sibi apponere ad nares reticulũ tenuissimo lino miutis maculis plenũ rosæ. De libro:quẽ composuit epicurus de sũmo bono. Pol mihi:uersus Ennii poetæ.quo idẽ telamõ in exiliũ pulsus:lamẽtat͛ nihil sibi exulãti ꝓdesse generis nobilitatẽ claritudineq; nataliũ:utpote q nepos iouis filius eaci ex egia sit:doletq; fortunam illam pristinam deesse cuius idulgentia fortunato sibi regnũ suppetebat cũctaq; bona affatĩ affluebãt.Ex regno aũt in exiliũ trudi graue est.

Mulsũ

Exẽplũ Polliõis romnli

Melitetes

Calix mulsi ipingendus exulãti homini & ex regno i calamitatẽ coruenti non potio suauis ꝓ fomẽto medicinaq; est porrigenda:sed philosophicæ cõsolatiões subiiciẽdæ ad egritudinẽ leniẽdã:mulsum ẽ potõ ꝑciosa ex uino melleq; cõfecta:cuius mẽtio ẽ apd scriptores oẽs:scribit Pli.i.xxii.mulsum ex uetere uino utilissimum fieri:quod facillime cũ mele cõcorporat͛.corpora auget:multi senectam longam mulsu nutricatu tollerauere:celebri pollionis romuli exẽplo:quẽ centesimũ annũ excedentem cum diuus Aug.hospes iterrogaret:qua nam rõne maxime uigorem illum animi corporisq; custodisset.ille respondit.intus mulso foris oleo.Melitetes quoq; ex uino & melle conficit͛ distãs a mulso.fit.n.ex musto & cõgio mellis & cyatho salis sufferuefactis:græci mulsũ uocãt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

οινομελι & μελικρατου. Vlpiãus iuriscõsultus titulo de uino & tritico legato: uini appellatiõe autumat mulsum nõ cõtineri: oinomeli cõtieri. Interp̃taturq; oinomeli uinũ eẽ dulcissimũ : quod si proba ẽ ulpiani sñia: mulsum nõ erit idẽ qd oinomeli: ꝓmulsidaria dicunt̃ uasa: qbus mulsũ continet̃: scribit põponius iuriscõsultus. legatis uasis scutellas & ꝓmulsidaria. cõtineri. M. Tullius epistola q̃dã ad papiriũ petũ sic refert: habuisses nõ hospitẽ sed cõtubernalẽ: at quẽ uiꝝ. non eũ: quẽ tu es solitus ꝓmulside cõficere: ubi ꝓmulsis accipitur pro pulmẽtario, siue potione ex mulso cõdita: unde ꝓmulsidaria uasa deduci autumo: notandũ usurpari mulsum ꝑ adiectiuo: ut apd' Plinium lac mulsum. acetũ mulsum: aqua mulsa q̃ melle cõcĩnata significant̃ apud Plautũ ex amãtis & blãdientis affectu dicitur mea mulsa græco sermone. υλιξ nominat̃ unde deriuatus calix pro poculo.

si impingendus est: ut plorare desinat. aut aliquid eiusmodi : ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta: ex opibus summis opis egens Hectori tuo huic subuenire debemus: q̃rit. n. auxiliũ. qd petã p̃sidii : aut exequar: quo nũc auxiliũ exilii: aut fuga freta sim: Arce & urbe orba sum: quo accedã: quo applicem: cui nec aræ patriæ domi stãt fractæ & disiectæ iacent. Fana flãma deflagrata. Tosti alii stant parietes deformati: atq; abiete crispa. scis q̃ sequantur & illud in primis. O pater o p̃ria o priami domus septum altisono cardine templũ uidi ego te adstantem ope barbarica: tectis celatis laqueatis auro ebore ĩstructam regi sedem. O poetam ægregium. quãquã ab his cãtoribus euphorionis cõtemnitur. sentit oĩa repentina & inopinata esse grauiora. Exaggeratis igitur regi opibus quæ uidebantur sempiterne fore. qd adiungitur: Hæc omnia uidi inflãmari:

Impingẽdus: dixit quasi illidẽdus & nolenti ĩgerẽdus : ĩpigi. n. significat uim quappiã: ut apd Hieronymũ. Impegi nouissime in danielẽ & apud Virg. exaĩata sequẽs ĩpingeret agmĩa muris. Ab eodẽ poeta. s. ennio. Ex opibus sũmis : uerba, ennii poetæ ex tragedia: q̃ ĩducit̃ andromacha uxor hectoris post necẽ mariti. post obitũ priami. post excidium troiæ captiua: a græcis abducta ita lamẽtari erumnas suas apud Senecã ĩ troade ĩducit̃ q̃ribunda Grãmatici allegãt Enniũ ĩ andromacha: apd homeꝝ ultia iliados rhapsodia hectorẽ defũctũ andromacha & hecuba penetrabili q̃rimonia lamẽtãtes cõplorãt: ergo andromacha ex regiis opibus deuoluta & in seruitutem trãsducta hisce uerbis apud poetã Enniũ deflet suas erũnas. Opis egens : ĩdiga auxilii: ops antiq dicebãt quẽ nũc opulentũ ut testimonio est contrariũ inops. ops terra dicta apud antiquos: q; hic oẽ opus. & iõ dr̃ ops mater : q; terra mater opis deæ dies festus opalia dicta : quæ erant post saturnalia. Itẽ opecõsiua dies dicta ab dea opecõsiua cuius in regia sacrariũ: prisci iouẽ coluerũt cognomẽto opitulũ: qd' opẽ ĩdigentibus ferret. Annotãt grãmatici opẽ singulariter auxiliũ opes pluraliter diuitias significare: sed & opẽ ueteres dixerũt ꝓ opulẽtia. Quid petam presidii: exaĩata ac uecors p̃sta agere ĩfortunioꝝ andromacha: nescit unde p̃sidium petat: a quo exilii suppetias ĩploret. Ennius fecit fabulam titulo & argumẽto andromachã emulatus euripidem : cuius hic ẽ uersus. Andromachæ nomẽ q ĩdidit recte ei ĩdidit: quo uersu ĩsinuat andromachã significare uiraginẽ & uiris depugnantẽ: quasi andromachetẽ: fuit. n. uirili aĩo septa: & quædam ueluti uirago : quod & homeri testimonio satis liquet. Hectori tuo. s. marito. Freta: confisa. Vrbe orba sum : prosonomasia ẽ siue annomiatio: quæ fit similitudĩe aliqua uocũ: & uicinitate quadã uerboꝝ: ut qs locus aut lucus: ut ex oratore orator: ut diligere oportet quẽ uelis diligere: de qua Quĩtilianus Cicero & cæteri. Quo accedã : cõsimile est illud grachanum: quo me miser cõferã. quo uertam. Fana tẽpla uel a fauno: uel q; fando cõsecrant̃. Tosti: cremati. Abiete crispa. Intelligit lacunaria siue laquearia ex abiegnis trabibus texta fuise deformata flammis & exusta: materies. n. ut ĩqt Plin. l. xvi. abieti pulcherria ẽ in trabibus. p̃cipua ãt dos ẽ crispãtibus: & ĩ torto quodã discursu uenaꝝ p̃ciosis: põdus sustinere in edificiis ualida ẽ. Abies: ẽt ĩ trãsuersũ posita: renititurq; põderi: nec temere rũpit̃: priusq̃ carie q̃ uiribus deficit abies arboꝝ altissima rectissimaq; ẽ: cuius ps. ĩferior enodis ẽ. & sapinus uocat̃: supior nodosa duriorq; ẽ: fusternã uocãt: qñ p̃cipit cato p̃liũ ex sapio faciẽdũ ĩtelligi uult ex abiete enodi q̃ ps a terra ẽ ab abiete abietarius deriuat̃. O pater: priamũ dicit qd uerbũ cõuenit p̃sonæ andromachæ. O patria: hic uĩ Virg. illud trãstulisse. o patria o diuũ domus iliũ, & Silius. o patria o fidei domus iclyta. Ope barbarica opulẽtia siue opulẽtitate luxuriosa: nã & opulẽtitas dr̃ ꝓ opulẽtia. alludit aũt ad græcorum ꝓuerbiũ qd ẽ. πλισ μορητωσ βαρβαροσ. i. fertilitas & opulẽtia barbaroꝝ. Tectis celatis sculptis & celatura uariegatis. Dicit ãt dolẽter se uidisse domũ regiã adstãtẽ: auro celaturã laq̃aribus supbã & spectabilẽ. Home. tradit & repetit Pli. menelai regiã auro argento electro ebore fulgere. Cãtoribus euphorionis Euphorion poeta fuit chalcidensis quẽ transtulit Gallus q ob id sic loquit̃ apud Virg. ĩ bucolico ludicro. Ibo & chalcidico q̃ sunt mihi cõdita uersu. Carmina pastoris siculi meditabor auena. Quintil. l. x. quid euphorionem frustra transibimus quẽ nisi ꝓbasset Virg. nunq̃ certe cõditorũ chalcidico uersu carminũ fecisset ĩ bucolicis mẽtionem. hẽbat ãt hic euphorion quosdã ita deditos sibi amatores ut eũ p̃ferrẽt ennio & reliquis poetis eiusq; poemata studiose cãtarent posthabitis alioꝝ poematibus. Cãtores hoc in loco significari puto scenicos fabulaꝝ actores ut apud Oratiũ Si plausoris eges aulea manẽtis & usq;. Sessuri donec cãtor uos plaudite dicat. Chorus ĩ fabula cõstat ex uocibus pluriũ cãtoꝝ. Exaggeratis regiis opibus pluribus uerbis, apud enniũ sigillatĩ recẽsebãt̃ gazæ & opes regis priãi & ita facta exaggeratiõe opulẽtiaꝝ regiaꝝ flebiliter lamẽtabat̃ andromacha cũcta repẽte ac p̃ter expectationẽ fuisse direpta ĩflãmata & ad extremã iter

Melicraton
Oinomeli
ꝓmulsidaria
ꝓmulsis
Lac mulsũ
Acetũ mulsũ
Calix
Impingere
Andromacha Ennii
Ops
Ops mater
Opalia
Opecõsiua
Opitulus iupiter
Andromacha unde
prosonomasia
Annominatõ
Locus
Lucus
Fana
Abies ĩ edificiis ualida
Sapin⁹
Fusterna
Abietarius
Opulẽtias
Fertilitas barbaroꝝ
Regia menelai electro &, ebore fulgens
Euphorion.
Cãtores scenici

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Vitã euitari.
letata corpora
Cedrus utebat̃ i delitiis

nectionẽ redacta ex quo fiebat dolor atrocior cũ iopinata mala ac repẽtina sint grauiora duriora[q;] toleratu. Priamo ui uitã euitari in prima tusculana hoc idẽ carmẽ recitatũ est uno tantũ imutato uerbo. illic. n. uitã eripi ꝑ euitari legit̃. ut itelligas idem esse uitã euitari qd uitã eripi & est uetus uerbũ planeq; poeticũ euitare pro uitã eripere & uita spoliare: sicut letare dr̃ hoc est leto mulctare. letata corpora apud Ouidiũ pro iterẽpta. & morte mulctata. Eripianus huic andromachæ quæ tam flebiliter tanq; doleter ifortunia priæ sue deplorauit apud tragicũ poetã. Psaltriam. cantricẽ. musicus. n. cantus & modulatio lenit perturbationes. & leuat egritudines. Edricũ icendamus corrigo cedrũ. In delitiis. n. utebat̃ cedrus inter odores. iuxta illd maronianũ. urit odoratã nocturna i lumĩa cedrũ. similiter apud homerũ. calipso urit cedrũ scissilẽ odoris cã sic eni ait in qnto odysseæ τῆλε δ᾽ ὀδμὴ κέδρου τε κεάτοιο θύου τ᾽ ἀνὰ νῆσον ὀδώδει δαιομένων. i. ꝓcul odor cedri & citri ardẽtiũ ꝑ isulã redolebat plini. i. xiii. memit sniæ homericæ thiam exponẽs ꝓ citro casti gans[q;] eo[rum] errorẽ q cedri citri[q;] uocabulo odoramẽta accipiũt. oxycedros uocat̃ quæ acutũ & spinosum habet foliũ altera cedrus odore ꝑstat. maiorẽ cedrũ uocãt cedrealem materiæ cedri eternitas est. io[q;] simulachra deo[rum] ex ea antiq factitauerunt. cedrinus fuit romæ in delubro appollo sosianus. Tu eni ad epicurũ hæc dicuntur Libidinosas snias. sentẽtiæ philosophi libidinose dicuntur. qbus uoluptate gustus & cõplexus summũ bonũ metit̃. qd iterdũ facit epicurus interdũ uirtutẽ extollit & sine uirtute beate uiui nõ posse profitet̃. Nõ uerbo solum uoluptatẽ epicurei ꝓpugnatores[q;] epicuri dicũt nõ itelligere nos de qua uoluptate loq̃tur epicurus i q̃ sũmum bonũ põit nũc Cicero ne tergiuersari possint refert uerba epicuri planiloqua atq; perspicua q̃ planissime demõstrant hoĩem loq de uoluptate corporea & sensuali sicut aũt pauloante demõstrattũ est. Cupio refelli redargui refutari conuinci: nã refellere ut supra docuimus est redarguere falsitatẽ: refellit qui negat. Non crescero uoluptatẽ: sicut stoici dicunt uirtuti non eẽ locũ icrementi. ita dicebat epicurus uoluptatẽ crescere nõ posse. ubi detract⁹ eẽt dolor: Cõtra Plato ait uoluptatẽ maiorẽ expetibiliorẽ[q;] fieri addita alia uoluptate. Et ex hoc colligit uoluptatẽ summũ bonũ esse nõ posse cũ i ꝓ summũ sit bonũ: cui nihil addi possit hoc idẽ tradit Aristoteles i. x. ethicorũ. Tria magna peccata. cõsimiliter in libris de finibus bono[rum] disputãs cũ torquato epicureo multa reꝑhẽdit ex dogmate doctrina[q;] epicuri. quẽ architectũ beatæ uitæ nominitãt. Nisi sensus: q̃si titillarẽtur. pugnat secũ epicurus sibi[q;] cõtraria dicit: quo nihil turpius: mõ ait sũmũ bonũ eẽ i uoluptate: q̃ pcipit̃ ex gustu. tactu. auditu. uisu. olfactu. q sensus qn[q;] sunt notissimi. & uoluptates eo[rum] cognitissimæ. mõ dicit sũmũ bonũ eẽ idolentiã: pugnãt haud dubie hæc iter se. cũ alid sit frui uoluptatibus sensualibus: aliud nõ dolere. titillari ãt dicũt̃ sensus: qñ mouent̃. Gestiũt pruriũt uoluptatis dulcedine trãslatũ uerbũ a titillatu alarũ: ubi dulcedo scribẽdi scribit Ph. i. xi. i eadẽ pcipua hilaritatis sedes qd titilatu maxie itelligit̃ ala[rum]. Ex hac traslatiõe dixit oratius i sermõibus. ꝑterea ne nos titilet gloria iureiurãdo obstrigã. M. Tul. i prio de fini. i hãc sniam: Nã si ea sola uoluptas eẽt: q̃ q̃si titillaret sensus: ut ita dicã: & ad eos cũ suauitate afflueret. Primũ & tertiũ putat: tã[q;] nihil itersit iter gaudere & nõ dolere: q̃ uel sensus comunis ostẽdit eẽ dissimilia. Cũ ꝑprie is gaudere dicat̃: q i uoluptatibus: ut edẽdi & coeũdi. nõ dolere uero is dicatur qui anxietate non afficitur circa uoluptatis sanitatem. sunt enim quædam immediata. ut leuitas grauitas. quædã mediata: ut calidum frigidum inter quæ est tepidum. Sic aliquis beatus est. aliquis miser. aliquis nec bea

Oxycedros
Cedrales
Cedrinus appollo
Refellere
Voluptas maior addita uoluptate.
Architectus beatæ uitæ
Pugnat secũ epicurus
Gaudere
Nõ dolere
Immediata
Mediata

Priamo uitam euitari. Iouis aram sanguine turpari. Præclarum carmen. est enim & rebus & uerbis: & modis lugubre eripiãus huic ægritudinẽ. quo modo collocemus iculcitra plumea: psaltariã abducamus cedrum incendamus: demus scutelã dulciculæ potionis: aliquid prouideamus & cibi. Hæc tandem bona sunt: quibus ægritudines grauissime detrahantur: tu. n. paulo ante ne intelligere te quidem alia bona dicebas. reuocari igitur oportere eũ merorem ad cogitatiõem bonorũ: cõueniret mihi cũ Epicuro: si qd esset bonũ cõueniret. dicet aliquis qd ergo tu Epicurum existimabas ista uoluisse aut libidinosas eius fuisse sentẽtias: ego uero minime: uideo enim ab eo dici multa seuere. multa præclar̃. Ita[q;] ut sepe dixi: de acumine eius agitur nõ de moribus quis spnat uoluptates eas quas mõ laudauit Ego tamen meminero: quod uideatur ei summum bonũ. Nõ enim uerbo solũ posuit uoluptatẽ sed explicauit qd diceret: saporem inquit & corporũ cõplexum: & ludos atq; cantus: & formas eas quibus oculi iocũde moueant̃: num fingo: num mentior: cupio reffelli. Quid enim laboro: nisi ut ueritas in omni q̃stione explicetur. At idẽ ait nõ crescere uoluptatem dolore detracto: summã[q;] uoluptatem nihil dolere. Paucis uerbis tria magna pecata. Vnum quod secũ ipse pugnat. Modo. n. ne suspicari qdem se quicquam bonum nisi sensus quasi titillarentur uoluptate. Nunc autem summã uoluptatem dolore carere. Potest ne magis secũ ipse pugnare: Alterũ est uitiũ qd cũ in natura tria sint: unum gaudere: alterum dolere tertiũ nec gaudere nec dolere: Hic putat primum & tertium idem esse: nec distinguit a nõ dolendo uoluptatem. Tertium peccatum com

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

tus nec miser sic aliquis gaudet aliquis dolet aliquis nec gaudet nec dolet. & ita ẽ qddam medium iter uoluptatem & dolorẽ: quod nõ placet epicuro. A uirtute superauit: quando Epicurus ponit summũ bonũ in uoluptate sapoꝝ & tactus haud dubie seiungit sũmũ bonũ a uirtute: sine q̃ nulli ueri philosophi sũmũ bonum metiunť. Nihil aũt tã cõtrariũ uirtuti ẽ q̃ uoluptas: ex quo uersus ille silii scitu dignus. hic uirtus illic uirtuti inimica uoluptas. Laudat sepe uirtutẽ rep̃henditur epicurus: quod secũ pugnat: nec seruat constantiam q̃ in omni uita custodiẽda ẽ. Clamat. n. iterdũ nõ posse iucunde uiui nisi sapiẽter: uirtutẽ a uoluptate diuelli nõ posse. Raro fortuita interuenire sapienti dicunť hæc qdem p̃clare: sed iconstanter nutat natatq; nec p̃positi p̃tinax est cũ ad uoluptates subinde uelabať ita more uolatici gubernatoris clauũ i horas mutat: uertunis: ut inqt ille: iniqs natus.

Beatus miser
Inter medius
Sũmũ bonum nõ sine uirtute.
Clauũ i horas mutat epicurus

mune cũ quibusdã; quod cũ uirtus maxime expetatur. eiusq; adipiscendæ causa philosophia quæ sita sit: ille a uirtute summũ bonũ separauit. A. laudat & sepe uirtutem. Et equidem. C. Gracchus cum largitiones maximas fecisset & effudisset ærarium uerbis tamen defendebat ærarium: Quid uerba audiã facta uideam? Piso ille frugi semp̃ cõtra legem frumentariam dixerat. Is lege lata cõsularis ad frumẽtum accipiẽdum uenerat. Animaduertit Gracchus in contione Pisonem stantem. Querit audiente romano populo: q sibi cõstet: cũ ea lege frumentũ petat quã dissuaserat. Noli inquit mea bona Gracche tibi uiritim diuidere liceat. sed si facias partẽ petã. Parum ne declarauit uir grauis & sapiens lege sempronia patrimoniũ publicum dissipari? Lege orationes Gracchi patronum Errarii esse dices. Negat Epicurus iocũde posse uiui nisi cum uirtute uiuatur. Negat ullam in sapientem uim esse fortunæ tenuem uictũ ante fert copioso Negat eẽ tempus quo sapiẽs nõ beatus sit. Omnia philosopho digna: sed cũ uoluptate pugnãtia. Non istã dicit uoluptatem dicat quãlibet. nempe eã dicit: in qua uirtutis nulla pars insit. Age si uoluptatẽ nõ intelligamus: ne dolorẽ qdẽ. nego igitur eius esse q dolore summũ malũ metiatur. Mentionem facere uirtutis. & conquerũtur quidam Epicurei uiri optimi: nam nullũ genus est minus malitiosum me studiose dicere cõtra

Cũ gracchus largitiões maxĩas fecisset: tyberi⁹ & Caius grachi fr̃es genere eloquẽtia facile p̃ricipes: leges agrarias: frumẽtariasq; tulerũt de agris uiritim diuidẽdis ac frum̃to: q̃ cũ eẽnt maxime populares populũ sibi cõciliarũt. tiberius auctore scipione nasica i capitolio a primatibus occisus ẽ: ictus fragmẽtis subselliorũ isepultus & i tyberim p̃iectus: mox Caius gracchus eloquentior q̃ frater p̃nitiosas aliquot leges tulit. Inter q̃s frumẽtariã: ut semisse & triente frumẽtũ plebi dareť. Alteram legẽ agrariã: quã tyberius frater p̃mulgauerat itẽ recẽtem attali p̃gamenoꝝ regis hereditatẽ diuidi iussit. Po. Romano. Itaq; cũ seditioso tribunatu dissipasset publicum p̃rimoniũ: tãdẽ a lucio opimio cõsule opp̃ssus est i auẽtino: quẽ armata multitudie occupauerat: & illd̕ sacrosanctũ caput trib. plebis p̃cussori septumuelio auro rep̃nsum est q id excisum ad luciũ opimiũ detulit. Annotauerũt scriptores septumuleiũ plũbo in os Caii gracchi addito ut põderosius eẽt parricidio suo rẽpu. circũscripsisse. Piso ille frugi de hoc pisone: q ob uirtutẽ modestiamq; cognominatus ẽ frugi: mẽtio supiu s facta est

Legẽ frumentariã quã tulerat gracchus de frumẽto plebi dando: de tesseris frumẽtariis apud Suetoniũ: in secũdo cõmentario fusius enodatiusq; p̃scriptũ ẽ. Quid sibi constet: gracchus palã reprẽdit pisonẽ tanq̃ parum sibi cõstãtem: qd̕ uenerit in cõtionẽ petiturus frumentũ: qd̕ uiritim diuidebatur secũdum legẽ ipsius gracchi: quã piso ĩprobauerat: dissuaseratq;.

Duo gracchi fratres
Lex frumẽtaria gracchi
Mors gracchi
Plũbũ i os gracchi infusum

Lege sempronia: legẽ gracchanã intelligit: quoniã gracchi sempronii dicebať apud historicos leges semproniæ claræ sunt: q̃s hic sempronius gracchus tulerat: ne de capite ciuiũ romanoꝝ iniussu populi iudicareť: hic illa cicerõis exclamatio i uerrinis: o lex portia legesq; semproniæ. De hac sempronia lege frumẽtaria meminit. M. Tullius in. ii. officioꝝ his uerbis. Caii gracchi frumentaria magna largitio fuit: exhauriebat igiť ærariũ. Patrimoniũ publicũ ærarium intelligit & publica uectigalia. Negat epicurus: sicut gracchus i orõnibus uideť patronus ærarii: cũ re ipsa eẽt dissipator: sic epicurus: interdũ uirtutẽ laudat: ut. M. Curiũ putes loq: cũ tamẽ uoluptate. q̃ uirtuti cõtraria ẽ sũmũ bonũ metiať. Vi fortũæ: seneca ad serenũ: epicurus quẽ uos patronũ iertiæ urĩæ assimilis ait raro sapiẽti ĩteruenit fortuna. Tenuẽ uictũ antefert. Diocles auctor est epicurũ uilissimis cibis uitã egisse: ipse quoq; in epistolis aqua tãtũ & cibario pane se cõtentũ eẽ testať: uerba epicuri sunt ex epistola: mitte mihi casei paululũ: ut cũ epulari preciosius uoluero possim: scribit Seneca Epicuꝝ q magister uoluptatis diciť certos habuisse dies: qbus maligne famẽ extingueret: ut ita uideret an aliquid deesset ex plena & cõsumata uoluptate: & q̃tũ deesset: ẽ. n. sũma uoluptas posse capere ex ordeaceo pane uoluptatẽ. Ad id se reduxisse: qd̕ eripere nulla fortunæ iniqtas possit. Quo sapiẽs beatus nõ sit: ait Epicurus sapiẽtẽ si i phalaridis tauro purať exclamaturũ. dulce ẽ & ad me nihil p̃tinet: & siue cruicieť excarnificetur que futuꝝ nihilominus fœlicẽ acqrendi patrimonii curã nõ habituꝝ: fortunæ reluctatuꝝ: ad rẽp. nõ accessurum. Nõ istã dicit: hypophora. Dicat q̃libet: Antipophora. Nõ itelligamus: ita dicunt epicurei nos nõ intelligere de qua uoluptate dicit epicurus. Qui dolore sũmũ malũ: Epicurus i uoluptate ponit qd̕ summũ bonũ esse uult. In dolore qd̕ summũ malũ qd̕ q sentit uirtuti locũ nullũ relinqt. In qua summũ bonũ collocãt

Lex sempronia.
Vilissimis cibis contentus
Maligne famẽ extinguere
Sciẽtiæ epicuri
Antipophora

stoici:qui dolorē dicūt eē adiaphoron idest īdiferentē. Ita credo de honore quasi dicat se nō cōtendere de honore cū epicureis pro quo adipiscēdo studiose & ardenter insurgimus cōtra cōpetitores & aduersarios.

Illi.s.epicuro:apud quē sūmū bonū cōsit ex duobus:ut corpus sine dolore sit: animus sine perturbatione:

Sūmū bonum ex duobus

Qui statim cōuolent.Illuc libēter hoies conuolant atq; cōcurrūt ubi audiunt laudari uoluptatē: querētes libidinibus suis patrociniū & uelamentū aliquod. Me nō laborare:ostendit se nolle contēdere cum epicureis:quēadmodum si de imperio:& de bello punico disceptaretur:pro talibus.n.rebus animose alacriterq; sentētia dicenda defendēdaq; est. Dixit.M. Tullius aliubi.maledicta cōtumelie cōtētiones cōcertationesq; i dicendo pertinaces.indignæ philosophia mihi uideri solēt. Actū habituq;:qn̄ contēdere nolumus: dicere solemus habituros nos ratum & actū qcquid egerint aduersarii.In hāc sn̄iam ait portius cato apud Liuiū uos ꝑ faxitis deos oēs fortunare uelim:prouerbiū ē apud antiquos. actum agam:actū agi:pro eo qđ ē nihil agā nihil agis:qđ.n.in iure semel iudicatū fuerit:rescindi & iteꝶ agi nō pōt:hinc illud terētianū in phormiōe:actū aiūt:ne agas. Alid lentulo uidet̄.Cato in omni senatu clamabat delendā eē carthaginē:bellumq; carthaginēsibus īducēdū. Scipio nasica reclamabat cōtradicebatq; catoni cum nollet dirui carthaginē:timēs ne deleta carthagine: securitas & ueternū romanos īuaderet:torporeq; somnulenti marcescerēt: sn̄iæ scipiōis subscribebat lucius lentulus & cū cato acclāmaret e re publica mihi uidetur carthaginem deleri:illi reclamabant:e re publica nobis uidetur carthaginem nō deleri: tamen q̈uis in sententia dicenda senatores dissentirent:nulla tamen īter eos cōcertatio emulatioq; residebat.ut.n.ait.M.Tullius in oratione de prouinciisq; cōsularibus:ita dissensi ab illo:ut in disiunctione sn̄iæ cōiuncti tn̄ amicitia maneremus. Hii epicurei. Cum istis alias:cum epicureis.alias se disputatuꝶ dicit. Verum sit:iustum æquū:& par. Ora. metiri se quēq; suo modulo ac pede uerum est.M.tullius in oratione pro murena: negat uerum esse allici beniuolentiā cibo. Expediat:utile sit. Plausibilia:fauorabilia:iucūda:popularia:quæ plausu populi excipiātur sic Oratio plausibilis dicta:quæ placet & plausum populi meret̄:sensus ē epicureos:qui omnia referūt ad utilitatem suā & uoluptatē debere solos ista secū mussitare: nec iactationem ostētare:quoniā talia nō ꝓbāt̄: nec plausu fauoreq; populari excipiūt̄. In sinu gaudeāt:secū & cū suis letēt̄:ne gēuinū gaudiū iuulgēt:ꝓuerbialis ē locutio q̈ & poetæ usurpāt.Tibul.q sapit in tacito gaudeat ille sinu.Propter ī tacito cohibe gaudia clausa sinu. Si nec opinato euenerit:cyrēaici philosophi:ut supra dictū ē egritudinē effici censent ex īsperato nec opinato malo tanq̄ oia repentina grauiora sint. Repēs repētius subitariusq; Silius clamor sepe repēs:Magis cōturbat.uir fortis ex īprouiso oppressus ab aduersario conturbatur:exercitus hostilis ꝑter spē supueniens solet esse terribilis:& cūcta cōturbat:adeo ut hoc casu oppressis nec uirtus possit:nec multitudo ꝓdesse:Vegetius subsessas appellat insidias:quibus in itinere exercitus imparatus:ac nihil tale suspicans opprimi solet.subsidere enim significat delitescere: unde subsessores dicti q delitescentes insidiātur.Et insidiis circūuentos interimūt:cōtra subsessos uocamus hostium dolo circūuentos.a Valerio subsessor alieni matrimonii dictus:qui pudicicīæ alienæ coniugis insidiatur. Subita tempestas huic sententiæ.consimilis est illa oratiana sententia improuisa simul species terret utrūq;. Dies tp̄is lōgiqtas.sic Tibul.lōga dies homini docuit parere leones.Inde diecula dicitur tēpusculū & aliquātula mora.

Contētiōes ꝑtinaces īdignæ

Actum agam

Actum aiūt ne agas

Sententiæ coniunctio amicitiæ

Verum iustum plausibilia

In sinu gaudeat

Subsessæ

Subsessores

Subsessis

diecula

epicurum. ita credo de honore aut de dignitate cōtendimus. Mihi summum in animo bonum uidet̄: illi autem in corpore: mihi in uirtute: illi in uoluptate & illi quidem pugnāt: & quidem uicinorum fidem implorant: multi autem sunt qui statim conuolent Ego sum is qui dicam me nō laborare: actū habiturum quod egerint. Quid enim de bello punico agitur: de quo ipso cum aliud.M.Catoni: aliud.L.Lentulo uideretur.nulla inter eos concertatio unquam fuit.Hi nimis iracunde agunt: presertim cum ab hiis non sane animose defendatur sentētia: pro qua non in senatu: non in concione: nō apđ exercitum: neq; apud censores dicere audeant. sed cum istis alias: & eo quidem animo: nullum ut certamen instituam: uerum dicentibus facile cedā. tantum admonebo: si maxime uerū sit ad corpus oīa referre sapientem: siue ut honestius dicā nihil facere: nisi quod expediat siue oīa referre ad utilitatem suā: quoniā hæc plausibilia nō sunt ut in sinu gaudeāt: gloriose loqui desināt. Cyrenaicorum restat sentētia: qui tum ægritudinem cēsent existere si nec opīato quid euenerit. Est id quidē magnū ut supra dixi etiā Chrysippo ita uideri scio: quod prouisum ante non sit: id fieri uehementius: & sed non sunt in hoc omnia: quanq̄ hostium repens aduētus magis aliquādo cōturbat quā expectatus. Et maris subita tempestas quā ante prouisa terret nauigantes uehementius: & eiusmodi sunt pleraq;. sed cum diligenter nec opinatorum naturam cōsideres: nihil aliud reperies nisi qđē omnia subdita uideri maiora: eq;dem ob duas causas. Primum qnod quāta sint quæ accidunt: considerandi spacium non datur. deinde cum uidetur precaueri potuisse si prouisum esset quasi cnlpa contractum malum ægritudinem

In plerisq; tollat᷑:iuxta illā sniam q̄ ait nullū esse tantū dolorē:quē non longinquitas tēporis minuat : ac molliat:& a seneca decēter ac uere dictū ē.Dolorē dies cōsumit licet cōtumacissimū & quotidie isurgētē.Car thaginēses seruierūt:auctor ē Liuius captiuos carthaginēsiū plusculos a romāis redditos fuisse suis ciuibus & oli carthaginēses egerūt de pmutādis captiuis:usi attilio regulo depcatore:q cōtrariū suasit:miserꝝ ē āt di scere seruire:ubi didiceris dominari:sed hæc ē fortūæ cōditio.q̄ sūma imis miscēs facit ut reges ex regno in seruitutē delabant᷑:sic hecuba:sic cresus:sic sisigābis oli seruitutē seruierūt. Rege capto pse:paulus emylius p

acriorē facit. Quod ita eē dies declarat.q̄ precedens ita mitigat:ut iisdē malis manentibus nō mō leniat᷑ ægritudo:sed in plerisq; tollat᷑. Carthagiēnses mul ti Romæ seruierūt.Macedones rege capto Perse. Vi di ēt in peloponeso cū essem adolescēs:quosdam co rinthios.Hi poterāt omnes eadē illa de Androma/ cha deplorare.Hæc oīa uidi.sed ēt decantauerāt for tasse:eo.n.erāt uultu oratione oī:reliquo motu & statu:ut eos argiuos aut sycioīos diceres : Magisq; me mouerāt corinthii subito aspectu parietū rui/ næ:quā ipsos corinthios:quorū animis diuturna cogitatio callū uetustatis obduxerat. Legimus li/ brū Clytomachi:quē ille euersa carthagine misit cō solādi cā ad captiuos ciues suos.In eo ē disputatio scripta Carneadis:quā se ait i cōmētariū rtulisse.Cū positū eēt uideri fore i ægritudie sapiētē pria capta q̄ carneades cōtradixerit scripta sūt Tāta igr̄ calami tatis psentis adhibet᷑ a pħo medicia:quāta iuetera/ ta ne desiderat᷑ qdē.Nec si aliquot annis post idē ille liber captiuis missus esset uulneribus solū medere tur sed cicatricib⁹:sensim.n.& pedetēti progrediēs extenuat᷑ dolor.nō quo ipsa res imutari soleat aut possit sed id qd rō debuerat usus docet miora eē ea q̄

sem macedonū regē captiuū duxit i triūphū & cū pse duos filios:filiāq; unicā subseqban tur familiares & amici plures regis.ipm re gē ituētes & flebiliter lachrymātes . adeo ut plerīq; ex romāis lachrymare ob misericor diā cōpellerent᷑ triūphus fuit spetiosissimus opulētissimusq;.ut docet plutarch⁹:ab hoc tpe Popu.Ro.tributū pendere desiit.ut.M. Tullius Pliniusq; notificāt:tūc cognitū ē:qd polleat fortuna uersatilis:quæ filium persei legitimū artem ferariam discere compulit ob querendum uictū:cuius rei testis ē amia nus marcellinus. Quosdā corītios.s.serui tutē seruiētes. Hæc oīa uidi uerba sunt ex andromacha tragedia:qbus sæpius illa erū nas suas flebiliter sic deplorabat:hæc oīa ui di iflāmari:& q̄ subsequunt᷑. Argiuos aut sicinios diceres.corinthii ex libertate i serui tutē lapsi seruiebāt argiuis sicyoniisq; eo cul tu:& habitu atq; orone:ut argiui sicyoniiq; uiderent᷑:& ita i alienā nō solū ptātē sed etiā uestē linguāq; trāsierāt:hæc sunt opera for tune ludētis:hæc sūt ludibria rhānusiæ hæc sunt documēta mortaliū:ut memores sint rerum humanarum:quæ fluxæ istabiles ca ducæ sunt& tēporis momento mutabiles. Sicyonio peloponesi populos eē qs igno/ ratia qbus oliua sicyonia bacca dr̄ a poeta. Vnde sicyōii calcei paꝝ uiriles.Regnū sicyo nū uetustissimū fuisse testis ē Eusebius. Si cyonum fuisse officinarum omnium me/ tallorum patriam auctor est Plinius. Co/ rinthi ruinæ.Seruius sulpitius in epistola ad Ciceronem consolatoria.dicit se uidisse cadauera oppidorum prostrata & dirruta ante oculos iacentia:uidelicet:eginæ megaræ.pireii.& corinthii:tradunt: historici cori thum quod olim græciæ lumē fuit & ciuitas opulentissima extinctam fuisse ac dirutā ob legatos cū mumi us consul Romanus exercitum corinthioꝝ sub ipsis isthmi faucibus concidisset tunc enim ab icolis deser ta ciuitas direpta primum deinde tuba præcinente deleta est tunc corinthii in mācipatū seruitutēq; demer si sunt ait.M.Tulli.se magis ad misericordiam esse per motū aspectis corinthi ruinis q̄ cōmoti sint ipsi cori thii cuius rei causa est q d animi illoꝝ iam occalluerant obdurauerātq; ad tollerantiam calamitatū & sic oñ dit longa die nō solū leniri sed tolli quoq; egritudinem. Clitomachi.clitomachus philosophus carthagi/ nensis athenas uenit annos natus quadraginta.audiuitq; carneadē cuius & successor fuit tris sectas secta tus academicorum peripateticoꝝ stoicoꝝ uolumina cōdidit supra quadraginta. Ciues suos.s.carthaginē ses.Inualuit cōsuetudo ut cōciues passim dicamus municipes nostros recte an perperā uiderint illi in quo tū ore & labris dictio hæc est frequēs me riualē nō habebūt.Ego latinitatis elegantiā sequēs dicere mali hic meus ciuis ē q̄ cōciuis & ita locuti sunt ueteres oēs q pure ,pbeq; locunt᷑. Itaq;.M.Tullius loquēdi norma ubiq; uoluminū ciues suos dicit nusq̄ cōciues.Neoteri.i.recētiores cōciues dictitāt:tanq̄ id sit elegantissimū latinissimūq;:auctoritas mihi dux ē& magistra reꝝ oīum.alio mō latine & elegāter dr̄ municeps meus pro ciuis meus siue cōterraneus. Plinius iuriscōsulti scola eruditorum Municeps usurpant in hoc significatu: libet iterdū in hæc ēt minuta diuertere ad uitiligines linquaꝝ repurgādas. Carneadis magistri doctorisq; clithomachi de cuius acumine doctrina memoria dictū est in primo cōmētario. Cū ita positū eēt hæc erat proposito ac ueluti argumentū libri mihi uidet᷑ sapiētē futuꝝ in egritudine patria capta tanq̄ patriæ amis sio sit oīum iacturaꝝ maxima pro qua sapiēs mori nō recusabit q̄ oēs oīum caritates cōplexa est carneades aūt cōtra differebat oñdens sapientē nō fore in egritudine ex patriæ captiuitate & euersione tanq̄ sapiēs sit totius mundi ciuis & omne homini natale solum tanq̄ sapiētis animus istar summi cœli liquidus defeca tus imperturbatus sit qui nullo nubillo obducat᷑ cui sententiæ subscribit philosophi stilbonis exemplum qui capta patria amissis liberis amissa uxore cum ex incendio solus & tamen beatus exiret interrogati de

Dolorē dies cō/ sumit
Ex re/ gno in seruitu tem ca/ dere
Darei mater Perses i triūpho
Filius p sei faber
Ludi bria rānusiæ
Sicyōe patria metallo rum
Clito/ machus cōciues nō dici elegāter
Ciuis meus
Muni ceps meus
Vitiligi/ nes lin/ guaꝝ
Sapiēs mundi/ ciuis
Exēplū stilbōis

Polior ceies. Omnia meame cũ sunt.

metrio:cui cognomẽ ab exitio urbium poliorcetes fuit:nunquid perdidisset:omnia inqt bona mea mecũ sunt quo dicto dubitare demetriũ coegit an uicisset:nihil ĩquit perditi omnia mea mecum sunt: uidelicet uirtutes:quas nulla uis hostills eripere quit:qbus sapiẽs septus nullũ potest subire dispendium: biantem ꝑ tereo:cuius exemplum uulgatum est nimis. Sed cicatricibus:quæ obductæ: & uetustate callosæ uix tolli sanariqꝫ possunt. Nihil oportere:hæc est illa consolatio:quæ nobis in promptu esse solet uolentibus rele/uare dolorem lugentium:dicimus enim consolandi causa nihil uideri debere inopinatum & quod neces se est talia accidere mortalibus: aduersus q̃ muniti præparatiqꝫ eẽ debemus:turpe ẽ. n.

Nõ pu taram Simus simile athletis.

quod & egritudinẽ auget:dicere:nõ putarã oĩa putãda sunt:nihil non opinandũ eueni re posse:habendus ẽ in ore & in memoria uersiculus ille.cui uis potest accideꝛ:qđ cuiq̃ potest. Panetius philosophus cõducenter scripsit:quod uita hoĩum pericula ex ĩproui so assidua & ꝓpe quotidiana fert ad q̃ cauẽ/da oportet eẽ aĩo semp ĩtento.ut sunt athle te sicut.n.illi ĩ certamĩe athletico caput ma/nibus oppositis q̃si uallo ꝑmuniũt ita aĩus sapiẽtis aduersus petulãtias iniuriaꝵ ictusqꝫ fortunæ debet eẽ erectus:arduus septus:ne q̃ in re repẽtina ĩcursio ĩperatis ĩprotectisqꝫ nobis oboriatꝰ. Neqꝫ nõ ualet:aliquid ua/let. Quia recẽtia sunt:tãq̃ malũ uideatꝰ ma/ius:qa recẽs ẽ & recenter ĩgruit:q̃ quia sit re/pentinũ & ĩopinatum. Quam pauca natu

Natura mini/mũ desi derat

ra desideret si ad opinionẽ uiuẽs:nunq̃ eris diues si ad naturam nũq̃ eris paup: opinio ĩmensum: natura minimũ desiderat si uis uacare aĩo aut paup sis oportet: aut paupe ri similis nõ põt studiũ salutare fieri ut inqt Seneca sine frugalitatis cura: Epicurus ait: honesta res ẽ leta pauptas nõ q paꝵ hẽt:sed q plus cupit pauper ẽ: parabile ẽ qđ natura desiderat & appositũ paruo cõstat ad manũ

Parabi le Ad manũ ẽ qđ sat ẽ Exẽpla saluta ria

ẽ qđ sat ẽ. Ad exẽpla traducimus. Duplex rõ disputãdi ẽ:aut ꝑceptis aut exẽplis:quan/tum græci pollent præceptis tantũ romani qđ ẽ maius:exẽplis:orator ut docet Quin. in.xii.ĩprimis abũdare debet copia exẽploꝵ:q̃ testimonioꝵ obtinẽt locũ:unde ẽt senibus auctoritas maior est qđ plura nosce & uidisse creduntꝰ:Plato in libro de regno arduũ eẽ ait sine exẽplis magna sufficiẽter ostẽ dere. Hic:in disputatiõe de pauptate. Socrates cõmemoratꝰ:pauptas ut apuleii uerbis utar fuit ĩ Aristide

pauptas in socra te sapiẽs Bractea ta fœli citas

iusta in phrocione benigna:in epaminũda strenua.ĩ Socrate sapiẽs:ĩ homero diserta:eadẽ pauptas ẽt.P.R. ĩperiũ a primordio fundauit.Nõ debet igitꝰ pauptas uideri res onerosa:ĩmo potius appetẽda:cũ uideamus tot uiros ꝑclatos in paupertate uixisse:beatiores letioresqꝫ:q̃ quibus domi congestæ sunt opes regiæ: quoꝵ bracteata & personata fœlicitas est & profecto paupertati talium uirorum nullas credo diuitias posse præ/ferri:quæ solidis & ueris bonis exuberat cum diuitiarum frons hilaris multis intus amaritudinibus refer ta sit.Socratis pater fuit sophroniscus lapidarius mater fenareta obstetrix qui in pauptate beatissimus ami

De dvo gene Cotyla ĩn dolio degens Heme robios Baculus & pera Cecilius comi cus Homo homini deus

cis olim audientibus emissem ĩquit pallium si nũmos haberem neminẽ poposcit omnes admonuit a quo acciperet ambiguus fuit. Hic diogenes.notissimus est cynicus diogenes cui nihil habẽti nihil defuit qui potentior Alexandro naturæ uictor humanæ cum haberet cotvlam ad potandum hoc est poculum ligne um uidit puerum manu concaua bibentem statimqꝫ id elisit ad terrã dicens nesciebam quod natura habe ret poculum puer me uilitate superauit prætorium diogenis fuit dolium in quo degebat quod ut cũqꝫ sol se inclinauerat simul uertebatur. Vñ iocabatꝰ domum se habere uolubilem de quo satvrographus sed do lia nudi nõ ardent cvnici si fregeris altera fiet cras domus hemerobios idest diarii uictus uulgo appellatus est.Duplici palliolo usus peram habuit pro cellario bacculum pro adminiculo quo se iam senex & ĩfirmus sustentabat præter hanc suppellectilem nihil quicq̃ requirens hæc sunt cynicæ insignia familiæ. Diogenis hoc erat pera & bacculus quod regibus diadema quod pontificibus galerum qui cum Alexandro Magno de ueritate regni certabundus baculo uice septri gloriabatur. De diogene Hieronvmus laertius Apule/ius.dion.cæteri.extan epistolæ ipsius Diogenis quibus.Regulas suas testatur qui præ una pera, & bacculo spreuit opes opulentas & prorsus ad uiuendum uelut ad natãdum iis melior qui onere liberior. Cecilia num a cecilio cõditore comediarum de quo sedigitus poeta. Cecilio palmã statuo de comico & oratius. Vincere cecilius grauitate terentius arte:Cecilianum & illud est homo homini deus est si suũ officiũ sciat.

sint uisa maiora.quid ergo opus ẽ dicet aliquis ra tione:aut omnino consolatione ulla:qua solemus uti cum leuare dolorem mœrentiũ uolumus: hæc enim fere tum habemus in promptu. nihil oporte re inopinatum uideri: Aut qui tolerabilius feret in cõmodum q̃ cognouerit.necesse est homini tale ali quid accidere: Hec enim oratio de ipsa summa mali nihil detrahit.tantũmodo affert nihil euenisse: qđ non opinandum fuisset.neqꝫ tamen genus id orati onis in consolando non ualet: sed id aut sciã an plu rimum ualeat.Ergo ista nec opinata non habẽt tã/tam uim: ut ægritudo ex his omnis oriatur.Feriũt enim fortasse grauius: non id efficiunt ea quæ acci dant maiora uideantur: quia recentia sunt maiora uidentur non: quia repentina: Duplex est igitur ra tio ueri reperiendi: non in his solum quæ mala: sed his etiam quæ bona uidentur.nam ut de ipsius rei natura qualis & quanta sit quærimus ut de pauper tate nonnunquã: cuius onus disputãdo leuamus: docentes quã parua: & quã pauca sint: quæ natura desideret: aut a disputandi subtilitate oratiõem ad exempla traducimus.Hic Socrates cõmemoratur. hic Diogenes: hic Cecilianum Illud sæpe est etiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Sub paliolo sapiētia:uirtus ut inqt Seneca:nulli ꝑclusa:est oibus patet.oēs admittit libertios seruos:exules nō eligit domū nec cēsum.nudo hoie cōtēta ē.nō est igit̃ a pānis & sordibus uirtus existimāda:i q̄ sniam est illđ apuleianū.ne me putetis egenū uel abiectū.ne ue de pannulis istis uirtutes meas estimetis. Plinius in epistolis tradit quosdā iterdū se ductos cultuq; pagano q̄si rusticos nō minus eē eruditos q̄ eos q studia ꝓferūt & ostētāt. Caio fabricio.norma pauptatis & exēplū apđ romāos. Caius fabritius ē q patellā & salinū ex argēto tm̄ deoꝝ colēdoꝝ cā domi habuit. Ita tn̄ ut patella corneo pediculo sustieret̃.cui⁹ filiæ ob pauptatē de

sub paliolo sordido sapiētia.cū.n.paupertatis una eademq; sit uis:quidnam dici potest: quāobrem.C. Fabritio tolerabilis ea fuerit:alii negēt se ferre posse Huic igitur alteri generi similis est ea ratio cosolandi:quæ docet humana esse: quæ acciderit. non enim solum id continet illa disputatio:ut cognitionem afferat generis humani:sed significat tolerabilia esse:quæ & tulerint:& ferant cæteri. De paupertate agitur:multi patientes pauperes commemorātur. De contēnendo honore.multi inhonorati proferuntur: & quidem propter idipsum beatiores: eorumq; qui priuatū ocium negociis publicis antetulerunt:nominatim laudatur uita.nec siletur illud potentissimi regis. Anapestum qui laudat senē & fortunatum esse dicit:q inglorius sit atq; ignobilis ad supremum diem peruenturus. similiter commemorandis exēplis orbitates quoq; liberoꝝ ꝓdicantur:eorumq; qui grauius ferunt luctus aliorū exemplis leniūtur:sic perpesso cæterorum facit ut ea quæ acciderint multo minora quā quāta sint existimata uideant. Ita fit sensim cogitantibus:ut quātum sit emētita opinio appareat. Atq; hoc idē & Telamon ille declarat:ego cū genui moriturum sciui & cætera. & Theseus. futuras mecū cōmētabar miserias. & Anaxagoras: sciebam me genuisse mortalē. Hi.n.omnes diu cogitantes de rebus humanis itelligebāt eas nequaquā pro opiniōe uulgi etiā extimescendas:Et mihi quidē uidetur idē ferre accidere iis

publico dotib⁹ donate ad maritos ierūt portantes gloriam domesticam pecuniam publicam hunc pyrrhus epirensis nullo auro nullis pollicitatōibus expugnare potuit ut secum eē uellet ac ꝓximū a rege principatū obtineret q dixit pyrrho nō hoc ille cōducibile esse. Nā si epirote inqt ambos nos norint a me regi q̄ abste malint hinc ait poeta paruoq; potentē fabricium. Et claudianus pauper fabricius pirrhi cū sperneret aurum Iulius higinus in libro de uiris illustribus. scripsit legatos sannitiū obtulisse dono Caio fabricio grandem pecuniam tū fabritiū planas manus per omnia fere corporis mēbra deduxisse. & legatis ita respondisse dum illis omnibus membris quæ attigisset ipetrare posset nunquam quicquā futurū & ita pecuniam repudiauit. Generis humani. humanum genus flexum eē caducum imbecillum quassum sexcentis malorū milibus obnoxium ad omnem fortunæ contumeliam proiectum precari i spiritus autumant scriptores idonei. Apuleius i demonio Socratis definit homines esse terræ icolas moribundis membris leuibus & anxis mentibus brutis obnoxiis corpibus dissimilibus moribus similibus erroribus peruicati audatia:pertinaci spe:casso labore: fortuna caduca:tarda sapientia:cita morte:querela uita. Multi ihonorati:Cato quo die repulsa passus est:pila lusit:quē ait Plinius repulsis tanq̄ honoribus ineptis gaudere solinum: apud Valeriū caput est de repulsis quo enumerat exēpla clarorum uirorum qui repulsis sigillati fuerunt:inhonoratiq; discederūt Mar. Tullius in oratione pro plātio aliquot commemorat repulsa notatos & a populo præteritos in petitiōe magistratus. Priuatim otium ante tulerunt. M. Tullius in oratione pro cluentio:uiros clarissimos percenset qui petitionem honorum relinquentes uitam tranquillam & quietam remotam a procellis iuidiarum sequi maluerunt. Epicurus ait sapientem non accessurum ad rempublicam:cleantes:chrysippus : Zeno:nemo illorum rempublicam administrauit:philosophi pene omnes:in ocio litterario uixerunt. multi ut uerbis. M. Tulli utar & sunt & fuerunt qui tranquillitatem expetentes a negociis publicis se remouerunt:ad ociumq; profugerunt fuit temporibus tyberii principis quidam nomie uacia:nulla alia re quam otio notus. & ob hoc unū: quod in otio consenuerat fœlix habebatur:de quo exclamabant omnes:o uacia solus sis uiuere. Cauendū tamen est ne dum solitatem eligimus & uitam ociosam concupiscimus:nec nobis nec aliis uiuamus:sicuti qdam q se inertiæ & uentri:sōno:& libidini dediderūt:q lucifugi:nec oriētē uiderūt solē nec occidētem:q dū nemini uiuūt:nec sibi ipsis uixerūt. Anapestū: carmen ueteris poetæ. Anapesticū significat cōstās anapesti pedibus:fit aūt anapestus pes ex duabus breuibus & longa. Potentissimi regis forsan agamēnō significatur:siue priamus:inductus in tragedia sic apud senecam in tragedia oedipus damnat uitā regiā eiq; quietam anteponit cū ait qsquam ne regno gaudet o fallax bonū quātū maloꝝ quā fronte blanda tegis. Ignobilis ignotus nō cognobilis. Democritus ueni iquit athenas & nemo me nouit. ut inqt Seneca q uixit notus oibus ignotus morit̃ sibi. Orbitates liberoꝝ sicut pauli emylii. Xenophontis anaxagoræ & alioꝝ qui filiorum obitum forti subnixoq; aio tulerunt. Ego cū genui supra dictū est telamonē audito filioꝝ interitu dixisse laudabiliter. Ego cum genui cū morituros sciui. Futuras cōmētabar apud euripidē ut ante dictum est sic loquitur theseus futuras mecū commentabar miserias aut mortē acerbā aut exilii mestam fugam.

Virtus . đ pānis estimāda nō ē

Normā pauptatis fabricius

Claudianus

Scitum fabricii

Hōres . fluxa quassa

Difinitio hominū. apuleiana

repulsa

uita ociosa plata honoribus

Exēplū uatiæ. O uatia solus sis uiuere.

Lucifugi

Anapestus

Ignobilis.

Qui ante meditantur:ut iam sepius dictũ est:quicquid expectandũ est diu:leuius accidit:& prouisa omnia leuiora fiunt. Dies:temporis longinquitas. Illos:qui ante meditantur. Hos:quibus medet᷑ dies Pares casus:exempli causa:orbitas filioꝝ:exilium:amissio patriæ:& alia hoc genus. Grauius etiã tulisse: non absimile est scitũ illud solonis:qui cum lachrymabundus lugeret defunctum filium diceretur꜡ sibi a quodam:at nihil proficis:respondisse fertur:at propter hoc ipsum illachrymo:quia nihil proficio. Nemo exps mali cum natura magis nouerca sit mortalibus:ꝙ mater:fit ut nullus es omni parte beatus existat:itaq꜡ cũ mortalium nemo fœlix merito dici possit idulgẽter fortuna deciditur cũ illo q iure᷑ dici non ĩfelix potest. Nemo mortalis ẽ carmẽ est euripidis:uerissime sanctissimeq꜡ cõscriptũ:quo nihil uerius eẽ potest:cum nullus mortaliũ ullo unꝗ tẽpore fuerit nec futurus sit sine morsu doloris & morbi cruciatu:Ergo ꝓ miraculo & id solitarium reperit᷑ exemplum uidelicet.Xenophilum musicũ cẽtũ & quinq꜡ annis uixisse sine ullo corporis incõmodo.potuit id qdẽ. fieri:ut corpore nõ egrotaret:sed ut oĩ pen itus aĩ egritudine imperpetuũ careret:ĩ mpossibile ẽ nec fieri potuisse indubitanter affirmo:ut eni ĩquit scite uereq꜡ neuius poeta: pati necesse est mortalẽ multa mala. Neqcꝗ frustra:cũ nulla sit medela:cũ nullis plantibus defuncta reuocent᷑.Cicero quadã epistola ꝗd angã:cruciẽ ne me?qd deĩde asseqr? Vita metenda:trãslatio a frugibus.ꝗ maturæ metũtur.Oratius in epistol.Emetit orcus grãdia cũ paruis nõ exorabilis auro fruges autem metunt᷑:triplici genere messionis unũ ubi falce secũdũ terrã subsecant frumẽtum : altero ubi ligneum habent bacillum ĩcuruum. In quo sit extremo ferrula ferrea:hac spicas desecant.& stramenta stantia in segete reliquunt:ut postea subsecentur: tertio modo metitur ut stramentũ medium subsecent a quo medio messem dictam putat. M. Varro in ptimo de re rustica. Iubet necessitas: necessitatis:ꝗ græci αναγκην uocant:amarissimæ sunt leges.truculẽtissima : imperia ĩsupabilis uis meritoq꜡ait plato ĩ protagora necessitati nec deos qdẽ repugnare. Liuius cõsimiliter pareat inqt necessitati ꝗ nec dii quidẽ superant.Necessitas ut scite dixit cato feriis caret.Plato.plotinusq꜡ platonicus parcas aiunt filias eẽ necessitatis quæ ĩeffugibilis est ut inquit Apuleius. Deumq꜡ semper & ubiq꜡ ultrix comitat᷑ eadem necessitudo dicitur quam.Mar.Tullius sic scribit in secũdo rhetoricorum puto esse hanc necessitudinem.Cui nulla ui resisti potest quæ neque mutari neq꜡ leniri potest ut corpus mortale aliquo tempore iterire necesse ẽ atq꜡ ita necesse ut uis postulat necessitudinis cui nulla ui resisti potest. Negabat scilicet carneades reprendens chrysippum fulcientem porticum stoicoꝝ. Ad maleuolos consolandos maleuoli solatii ut inqt Seneca genus est turba miserorum. Longe secus.longe aliter quã carneadi. Admonet esse hoiem.quid est homo?inquit Seneca quodlibet passum uas & fragile iactu.Quid est homo? ĩbecillissimũ corpus & fragile.Plinius in secũdo nihil homine miserius esse ait. Nihil superbius ab eodem mortalitas fragilis & laboriosa nominatur idem aliubi dixit:is domum profecto uitã æqua lance pensitabit qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit miserrima est profecto hominis conditio cum tantalo serpẽtis dete ictus intereat cum anacreon acino uuæ passæ cum fabius senator in lactis austu uno pilo strangulatus sit.Dixit olim legatus scytharum Alexandro magno ex indulgentia fortunæ conditionem humanam obliuiscenti : si deus es tribuere mortalibus beneficia debes sin autem homo es id quod es semper esse te cogita.Qui mœret in luctu & mœrore ẽ. Enumeratio exemploꝝ potẽtiora sunt sepissime exempla quam rationes philosophoꝝ & magis mouẽt.Ideoq꜡.M.Cicero in oratione de prouinciis consularibus:sibi om-

Ideo lachrimo qa nil ꝓficio

Xenophilus exps morborum

Pati necesse est multa mala

Triplex messio

Messis a medio

Anace necessitas

Necessitas feriis caret.

Parcæ necessitatis filiæ

Necessitudo

Homo quid

Anacreon acino uuæ strangulatus

Dictũ scythæ

Exẽplorũ uis.

qui ante meditãtur quod iis:quibus medetur dies:nisi qd ratio quædam sanat illos:hos ipsa natura:intellecto eo qd remediũ illud continet:malũ quod opinatum sit esse maximum:nequaquã esse tantũ sui natura:ut uitam beatã possit euertere:hoc igitur efficitur:ut ex illo nec opinato plaga maior sit non ut illi putant:ut cum duobus pares casus euenerint:is modo ægritudine afficiat᷑:cui ille nec opinatus casus euenerit:Itaq꜡ ducũtur nõnulli in mœrore:cum de hac cõmuni omnium cõditionem audiuissent:ea lege nos esse natos:ut nemo imperpetuum esse posset expers mali.grauius etiam tulisse. Quocirca Carneades:ut uideo nostrum scribere Antiochum:reprehẽdere Chrysippum solebat laudantem euripideum carmen illud. Nemo mortalis est quem nõ attingat dolor:morbusque Multi sũt humandi liberi:rursum creandi. Morsq꜡ est finita omnibus:quæ generi humano angorem nequicꝗ afferunt.reddenda est terræ trra. Tũ uita omnibus metenda:ut fruges:sic iubet necessitas negabat genus hoc orationis quicquam omnino ad leuandã ægritudinem pertinere. Id enim ipsum dolendum esse dicebat:quod in tam crudelem necessitatem incidissemus.nam illam quidem orationem ex commemoratione alienorum malorum ad maliuolos cõsolandos esse accõmodatam. Mihi uero longe uidetur secus:nam & necessitas ferendæ conditionis humanæ quasi cum deo pugnare cohibet:admõetque esse hominẽ:quæ cogitatio magnopere luctũ leuat:& enumeratio exemplorum:nõ ut animum maliuorum oblectet.affertur sed ut ille qui mœret

nium consilio℞ atq; facto℞:cēset exempla:ex summorū hominum factis petenda esse quærimus.n.nō cur
factū sit q̄ppiā:sed a quo factū:& clari hoīs exēplum nobis ꝓ rōne est. Nec coherere:p̄stat in trāslatiōe putri
di ruentisq; edificii:qđ male coagmentatū non coheret:sed hiat ac fatiscit:in quo oīs fultura diducit̄:nisi sta
bilimentis fulciat̄. λυπη. λύπεομαι:græco sermone dr̄ tristior:λυπηριος tristis. λύπη tristitia & dolor
chrysippus ille ī familia stoica famigeratus etymō subtiliter uestigauit huiusce uocabuli existimauitq; dici
λύπη per litteræ īmutationē quasi λυσις:quæ solutio significatur tāq̄ egritudo siue tristitia hoc ē λύπη

ferendū sibi id cēseat quod uideat multos modera-
te & trāquille tulisse. Omnibus enim modis fulcien
di sunt qui ruūt:nec coherere possunt propter ma-
gnitudinē ægritudinis. Ex quo ipsam ægritudinē
lypin Chrysippus:quasi lysin:idest solutionē toti-
us hoīs appellatā putat. quæ tota poterat euelli ex
plicata ut prīcipio dixi:cā ægritudanis:Est.n. nul-
la alia nisi opinio & iudiciū magni p̄sentis atq; ur-
gētis mali. Itaq; dolor corporis: cuius est morsus
acerimus pfertur spe proposita bōi Et acta ætas ho
neste ac splendide tantū fert consolationem ut eos:
qui ita uixerint aut nō tangat ægritudo:aut leniter
pungat animi dolor. sed ad hāc opinionem magni
mali cū illa etiam opinio accsserit: oportere rectū
esse & ad officium pertinere:ferre illud ægre:quod
acciderit:tum deniq; efficitur illa grauis ægritudi
nis perturbatio. Ex hac opinione sunt illa uaria &
detestabilia genera lugēdi:pedores muliebres lacē
rationes genarū. pectoris feminū capitis pcussiōes
hīc ille. Agamēnon homericus:& idem Aciāus scin
dens dolore identidem ītonsam comā. In quo face-
tum illud Bionis pinde stultissimū regem in luctu
capillū sibi euellere quasi caluitio mœror leuaret.
sed hæc faciūt opinantes ita fieri oportere. Itaq; &

sit solutio & distractio totius hoīs:hoc idem
sentit Plato in cratylo:cū ait lyppe.i.dolor &
tristitia a dialyseos.i.dissolutōe corporis tra
hi uidet̄. Nam in huiusmodi passione cor-
pus dissoluitur:græce quoq; ania uocat̄ tri-
stitia. Algedō cruciatus:odie dolor:achthe-
don meror & langor. Perfert̄:patienter to
leratur:qđ testimonio ē opinionis eē nō na
turæ. Ferre illud egre: si p̄sona nobis cara
ac nexu sanguinis cōiuncta morit̄: opina-
mur officiosum esse & cōueniens:ut dolea
mus illachrymemus demōstremus nos id
egro aīo ferre:& ex hac opinione:tāq̄ id fa-
cere rectū sit. & id oporteat:mœremus & in
luctu sumus. Pædores muliebre: sordes:
illuuies:squallores:ut supra docuimus po-
tes seiunctim legere pedores ut colon sub
sequatur:muliebres laceratiōes gena℞ qđ
mulieribus ī luctu testificando solet eē fami
liarissimū. Vñ lata lex.xii.tabula℞ est q̄ ueta
ret genas a fœminis carpi & lacerari. cuius
habita ē mētio ī superioribus. Pectoris p-
cussiones:Virgilius exp̄ssit utrunq; illo uer
su:Vnguibus ora soror fedās & pectora pu
gnis pcussiones pectoris dicuntur plāctus
& plangere pcutere ē:Lucanus. Exigit ad se
uos famularū brachia plāctus. Et mox pau
lo plāctu liuētes atra lacertos. Itē silius. Liuē
tia plactu brachia: apđ Ouidiū. plāgebāt cor
pore terrā:apud catullū plāgor ē ꝓ planctu
& percussione sic scribētē ꝓcedunt leuiterq;
sonāt plāgore cachīni. Fœminū coxa℞ fe
mē est ꝓprie īterior pars femoris qđ euidē-
ter ostendit plinus cū ait in. xxiii. fœmina atteri aduriq; equitatu notū est:femora.n.interiora eqitādo atte
runt̄:nō exteriora:hinc oppido q̄ elegans uocabulum finxit nouator uerborum Apuleius noster qui inter
femineum dixit locos muliebres:ueluti positos interfemina.& coxas:interiores:grammatici quidam tra
dunt non inueniri femen casu recto:sed ab eruditis usurpatur:non tam prerācidas grammaticales p̄ceptio
nes q̄ elegantiā nitoremq; sectantibus. Agamēnon homericus:apud Homerum in.x.illiados .inducitur
Agamēnon:qui ex mœrore somnum capere nō poterat ceteris gratā quietē carpentibus qui suspirans ge-
mens oculos ad cælū tollēs utraq; manu capillū radicitus discepebat. Idem Actianus ab actio poeta ītrodu
ctus ī tragedia cui titulus est Agamēnon. Idētidē:frequenter. Illud bionis. bion philosophus borysthen
tes fuit:qui ad eū q fundos suos ingluuiæ uocauerat:terra inqt amhiaraum absorbuit sed terrā tu hic mō
oēs eē sacrilegos argumētis colligebat. mō neminē:quisqs id quod deo℞ ē sustulit sacrilegus ē oīa aūt deo℞
sunt qđ qsq; ergo tollit deo℞ tollit:quo℞ oīa sunt:ergo quisqs tollit aliqđ sacrilegus ē deide cū effringi tem
pla iubet:dicit nullū sacrilegū eē:qa qđ sublatū est ex eo loco:q deo℞ erat:in eum transfertur locū q deo℞ ē.
Perinde ita:alias pariter alias multū:alias perinde ac perinde atq; ꝓ tanq̄. Regem Agamemnonem qui
rex regum dictus est:quem Homerus ποιμενα λαων idest pastorem populorum appellat. Quasi Cal-
uitio:facete:id enim magis mœrorem auget & dolorē q̄ leuet:cū capilli euelli non possint sine cruciatu Au
gustinus aliquādo ex īprouiso interueniēs oppressit ornatrices filiæ iuliæ q̄ illi p̄mutaturos ac nos uellebāt.
Interrogauitq; filiam utrū post aliquot annos cana esse mallet: an calua & cū responderet se canam eē mal-
le:sic illi mendacium obiecit:quid ergo istæ te caluam tam cito faciunt? Romani colebant uenerē cogno-
mento caluam:nam cum urbe a gallis capta obsessi in capitolio ex mulierum capillis tormenta fecissent
edem ueneri caluæ consecrarunt:caluitium uni tantum animalium homini est:ut inquit Plinius:in com-
mentariis suetonii plura de causis caluitii:& de coruis caluis:qui græco uocabulo nominantur phalacroco
races. Myconii populi insulani caluitio insignes gignuntur: ibique omnes calui sunt. Vnde prouerbium
græcum φαλακροι μυκονιοι. hoc est calui Myconii. Et dixit Lucilius Myconi omnis calua iuuentus

Lypæ.
Lysis
Ania
Algedō
Odine
Acththedon
Pedores
Plāctus
pcussiones
Plāgere
Plāgor
Femen
Interfemineū
Agamēnō scindens comam
Bionis dictū
in gulonem
Oēs sacrilegos esse
Nullū eē sacrilegum.
Perinde
Pastor populorum
Cani uellebantur iuliæ
Venus calua

Aeschines ī Demosthenē īuehit͛: quod his septimo die post filiæ mortē hostias īmolasset. At quā rhetorice: q̄ copiose: quas sententias colligit͛ quæ uerba cōtorquet͛ ut liceᷓ qd̄ uis rhetori ītelligas. Quę nemo probaret nisi insitū illud in animis haberemus. Omnis bonos interitu suorū quā grauissime mœrere oportere. Ex hoc euenit ut in animi doloribus. alii solitudies captēt: ut ait Homerus de Bellorophonte. Qui miser in campis mœrens errabat aleis. Ipse suū cor edens hoīnum uestigia uitans. Et Niobe fingit͛ lapidea propter æternū credo ī luctu

Aeschines in demostenē: Decē oratores simul: athenis una ciuitas tulit. quoꝝ lōge priceps demostenes ac pene lex orandi fuit: plenior eschines & magis fusus plus carnis habens minus lacertoꝝ: hic in oratiōe illa luculēta: quam scribit contra Cresiphōtem atq̧ Demostenem: acerrime acusat Demostenem quod die septimo post mortem filiæ ante lugendi tempus ipletum ante iusta peracta coronatus: & ueste cādida idutus hostias īmolauerit: cum illam amisisset: quæ prima & sola patrem ipsum nuncupabat. Ibiq̧ rhetoricatus eschines: pandit uela eloqntiæ: & fulmia oratoria iaculat͛ cuius uerba subscripsi: q̄ sunt hæc q filios odit & malus ē pater nunq̄ bonus populi gubernator esse potest: nec is: qui carissima & familiarissima corpora nō diligit & fouet: unquā nos alienis pluris existimabit: nec q priuatim ē malus nunq̄ publice bonus eē pōt nec qui domi est iprobus i macedonia atq̧ in legatione probus foret: nō. n. mores sed locū mutauit. hactenus eschines. cuius uerba aperte declarant hoiem rhetorice copiose sentētio'e se iuectū eē i Demostenē: i obitu filiæ nil mœrētē. Verba cōtorquet: iacula & tela oratoꝝ sūt. uerba ac sniæ. qbus aduersarios fodiūt & iugulū ut dici solet petūt Martianus capella. Instat inqt Iouis rhetorica potest fulmia iaculari. hinc translatio illa apud satyrographū spetiosa q̄ ueniāt diuersa a parte sagittæ in primo de oratore quid iquit tam necessarium quam tenere semper arma quibus uel tectus ipse esse posis uel prouocare iprobos uel te ulcisci lacessitus. Scribit Quintilia. M. Tullium in causa cornelii: armis fulgentibus esse preliatum. Pericles dictus est orando fulgare tonare. cuncta pmiscere. Solitudines captēt ipse Cicero. mœrore exili confectus sic scribit ad atticum odi celebritatem fugi homines. lucem aspicere uix possum testaturq̧ solitudinem sibi fore non amaram. Caligulæ romani principis sororem mortuam lugentis solatium animi fuit alea. Qui miser in campis. Bellorophontes cui dii dederunt κάλλοσ καὶ ἠνορέην ἐρατεινήν. idest pulchritudinē & fortitudinem amabilem insimulatus falso est ab antia uxore præti siue sthenobea apud ipsum prætum quod eam nolentem constuprare ui uoluisset. Ex quo prætus idignatus eū perdere destinauit misitq̧ cum codicillis ad eurien regem lyciorum quibus eius mors continebat͛ hinc illud plautinum ex bacchidibus bellorophontē iam me tuus fecit filius. Egomet tabellas detuli ut uincerer. itaq̧ bellorophontes cum tabellas regi obtulisset primo iussus. aduersus. chymeram. mox aduersus solymos tertio loco cōtra amozones depugnare. semper cum uictoria rediit unde textu cognosces bellorophontem haud dubie diuinum esse. illi uxorem dedit filiam cum dimidio regni ex qua tres libeors sustulit. ἴσανδρον τε καὶ ἱππόλοχον καὶ λαοδάμειαν. post autem diis factus inuisus filiis orbatus errabat solus in campis solitudinem captans consortia hominum fugiens. Quod Homerus græcis uersibus duob᷒ sic exp̄ssit. ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ ἀλήιον οἶοσ ἀλᾶτο. ὃν θυμὸν κατέδων. πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων. quos Cicero in latinum uertit qui in omnibus codicibus sic leguntur qui miser in cāpis mœrens errabat alienis. Ipse suum cor edens hominum uestigia uitans. nec ullus fere est. quin ita legat qn existimet sensum esse planum & apertum sed cum primus uersus ultimo pede claudicet quod satis liquet. Curiositas quæ cuncta uestigat me commonuit recurendum esse ad archetypon græcum unde ista fluxerūt. Itaq̧ pensitatis diligenter homericis carminibus censeo pro campis alienis. ut legas campis aleis. græce. n. sic scribitur. καππεδίον τὸ ἀλήιον οἶοσ ἀλᾶτο. idest campū aleū solus errabat. ἀλήιοσ autē idest aleos: græco sermone dicitur erraticus ut intelligamus campum illum aleion idest erraticum ab erroribus errantis bellorophontis. Cognominatum fuisse & ita integro sensu græco perfectisq̧ numeris latinus uersus legetur de græco factus. Qui miser in campis mœrens errabat aleis huic sententiæ accomodari non absone posset illud nasonis ex deuotario carmine in ibin quiq̧ ab equo præceps alienis decidit aruis. Nam cum hoc uersu significetur bellorophontes. possemus non inscite legere quiq̧ ab equo præceps in alienis decidit aruis ut tam apud Ouidium q̄ apud ciceronem dictio subdictitia quæ est alienis obrepserit ꝑ aleis fuit operæprecium emaculare codicem ciceronis & maculas inueteratas eluere ut ita suus ille nitor sua sinceritas illucescat. Niobe fingitur lapide qs ignorat nioben ex dolore dici a poetis demutatum esse i statuā lapideam cum ex fecundissima matre ad orbitatem redacta extinctos uidisset filios filiasq̧ oīs quos appollo & sagittis cōfixerant i primo propertii cōmentario annotauimus diuersitatē fabulæ sup nupero niobe filioꝝ. Nam homerus pueros puellasq̧ eius bis senos dicit fuisse: sapho bis nouenos bacchilides & pindarus bis denos. Euripides bis septenos quē secutus est Ouidius noster iterprætantur nioben fingi lapideā ꝑpterea qd̄ ex nimio dolore attonitā obmutuit ac ueluti lapidescēs malis diriguit sicut olim mater cū filii filiæ stupro ītertuenisset iopinati mōstri percussa conspectu. Et in præsens tempus ad indignandum & ī posterum ad loquendum obmutuit a statio in siluis sypileia mater dicta niobe quoniā fata saxea turbine uenti in sypilum patriā rapta est ubi fixa cacumine mortis liqtur & lachrymis ēt nunc marmora manant. Dixit tamen Homerus in uigiesimo quarto illiados. Nioben post funera natorum & lachrymas eodem die de cibo cogitasse quo exēplo maximus poetaꝝ demōstrauit ius flendi in unum dumtaxat diē eē constitutū.

Decē Oratores athenis Demostenes Eschies

Verba eschinis Priuatim malus: nūq̄ publice bonus

Iacula oratoꝝ Fulminator orator

Caligulæ solatiū in luctu. alea.

Pulchra de bellorophōte.

Solitudo bellorophō.

Correctus locus & explicatus

Cāpus aleus erraticus

Locus ouidii

Niobe lapidea facta

Numerus niobes filiorū uarius

Mater obmutuit uiso stupro filioꝝ

Sypileia.

Lachrymis dies unus ca..dus

Hecubam in canẽ:græci latiniq; scriptores hecubam prædicãt ex dolore impatibili: post cladem exitiũq; patriæ ac suorum:post exoculatũ polymnestra conuersam esse in carnem:unde eius sepulchrum dictum ẽ cynossema:de quo plinius. Cynossema ita uocatur hecubæ tumulus: quod significauit Ouidius cum ait ĩ xiii. Latrauit conata loqui:locus extat & ex re nomen habet. Nã cynossema græco sermone dr̃ canis sepulchrum de quo Solinus. sigeum asie. In quo tumulus est cynossema dictus hecubæ sepulcrum. De hecuba in canem transfigurata ait Iuuenalis. Sed torua canino latrauit rictu:quæ post hunc uixerat uxor.

Hecuba in canẽ

Cynossema

silentiũ. Hecubam autem putãt propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi in canem esse conuersam. sunt autem alii quos in luctu cum ipsa solitudine loqui sæpe delectat:ut illa apud Enniũ nutrix. Cupido cœpit miseram nũc me proloqui cælo atq; terræ Medeæ miseras:hæc omnia uere:recta debita putantes faciũt in dolore. Maximeq; delectant hoc quasi officii iuditio fieri. Quod si qui forte cũ in luctu esse uellent:aliquid fecerũt humanius:aut si Hilarius locuti sunt reuocant se rursus ad mœstitiam:peccatique se insimulant quod dolore intermiserĩt. Pueros uero matres:& magistri castigare etiam solent:nec uerbis solum:sed etiã uerberibus si quid in domestico luctu hilarius ab iis factũ est:aut dictũ:plorar̃ cogũt. Quid ipsa remissio luctus cũ est cõsecuta ĩtellectaq; est nihil profici mœrendo Nonne res declarat fuisse totũ illud uolũtarium: Quid ille terentiãus ipse se puniens εαυτοντιμωρουμενοσ. decreui tantisper me minus iniuriæ Chremes meo gnato facere:dum fiã miser. Hic decreuit:ut miser sit. Nũ quis igit̃ quicquã decernit ĩuittus? Malo quidem me quouis dignum deputem. Malo se dignum deputat nisi miser sit. Vides ergo opinionis esse nõ naturæ malum. Quid quod res ipsa lugere prohibet:ut apud Homerum quotidianæ neces interitusq; multorũ sedationem mœrendi afferũt:apud quem dicit̃ ita. Namq; nimis multos atq; omni luce carentes Cernimus:ut nemo possit mœrore uacare. Quo magis est æquũ tumulis mãdar̃ peremptos Firmo animo. & luctũ lachrimis finire diurnis. Ergo in potestate est abiicere dolorẽ cũ uelis tempori seruientem. An est ullũ tempus: quoniã quidem res in nostra potestate:est cui nõ ponendæ curæ ægritudinis causa seruiamus. Cõstabat eos qui

Apud Ennium nutrix significat fabulã titulo medeã quã scripsit Ennius:cuius testimõio sepe grãmatrci utuntur:de qua. M. Tullius in primo de finibus. quis enim tam inimicus pene nomini romão est qui Ennii medeã spernat ĩducebat̃ nutrix medeæ apud Ennium miserias alumnæ prologuẽs in solitudine:cuius hæc sunt uerba. cupido cepit miseriam. eadem nutrix inducta est a seneca in medea. consimiliter Propertium poetam delectat in solitudine eloqui suos dolores amatorios:sic. n. inquit. hæc certe deserta loca & taciturna q̃renti:& uacuũ zephiri possidet aura nemus:his licet occultos ꝓferre ĩpune dolores:si mõ sola q̃ant saxa tenere fidẽ. Peccati se ĩsimulãt. seipsos accusant tãq̃ peccauerĩt si in luctu aliquid fecerint dixerintq; hilarius letiusq; ĩsimulare est accusare:qđ cũ gẽitiuo copulat̃:plautus. Insimulabit eã ꝓbri. Insimulatio ut docet Dõatus est & falsi & ueri crimĩs ĩcusatio. Hilarius:letius. amenius iucũdius hilarari. & hilarescere ẽ iucundari. hilaritudo dicta ab antiquis ꝓ hilaritate. Antiqui diem equinoctii uerni colentes hilaria appellarunt. ut docet Macrobius:quo exordiũ leticiæ celebratur quo primũ tẽpore sol diẽ longiorẽ nocte ꝓtendit. erat autẽ ad octauum calẽ. aprilis de hilaribus meminit Flauius uopiscus. In aureliano:quibus omnia festa & fieri debere & dici tradit. Nihil profici mœrẽdo:nostris mederi si malis possent lachrimæ: lachrĩas emeremus auro:ut inquit menander. Mœror & dolor nihil ꝓficiunt lugentibus:cum fata sint inexorabilia. & quod factum ẽ amplius fieri infectum nõ possit. εαυτοντιμωρουμενοσ. notissima est terẽtiana fabula. hoc titulo quo significatur seipsum puniẽs siue excrucians. Nam ĩducitur senex menedemus semetipsum cruciãs dum in fundo fodit. arat aut aliquid facit sine laxamento ob filiũ adolescẽtulum amandatum qui in asiam ad regem militatũ abiit paternæ morositatis impatiens:de quo Oratius ĩ sermonibus. Ita ut pater ille:terẽtii fabula quẽ nato miserũ uixisse fugato ĩducit. non se prius

Cynossema

Ennii medea

Insimulat.

Insimulatio

Hilarescere

Hilaritudo

Hilaria dies

Eautõtimorumenos.

cruciauerit atq; hic. Chreme:uocatiuus casus est siue salutatorius:loquit̃. n. menedemus cũ chremete uicino. Decreui cõstitui quod ẽ uoluntariũ. Tantisper:tã diu:postulat ãt post se hæc ꝑticula. dũ uel donec:uel quoad:ut Cicero in carcerẽ ductus ut ibi eẽt tãtisp dũ culeus cõpararet̃. Au. gelius. eo cõsilio ut uiueret quidẽ tãtisper qđ fieret ꝑmutatio apud Liuiũ tãtisp absolute positum ẽ ꝓ interea siue tãtummodo sic. n. scribit in primo tamẽ id imperium ei ad puberẽ etatẽ incolume mansit tãtisper tutela muliebri. Malo quidẽ:uerba menedemi:qui putat se dignum quocũq; malo cum iniustitia sua se eiecisse filium miserum ex patria fateatur. Namq; nimis multos:Versus homeri:quibus declaratur ex quotidianis necibus fieri sedationem mœroris & pausam:& callũ quasi obduci aduersus luctum. Vlyxes in. xx. iliados talia eloquit̃. Ergo in potestate est:ex carmine Homerico ostendit. Marcus Tullius in potestate hominum esse abiicere dolorẽ cũ ille præceperit. Luctum lachrimis diurnis esse finiendum. Constabat eos:Pompeius conscendens naui

Tantisp

Quisqs ad tyrã num it fit ser uus
Nex põ peii
Corne lia dela mẽtata
Expe ctorare triftitiã
Occale scunt admala
Illuxit
Penitẽ tia cato nis
Mare erũno sum.
Salsipo tens
Balnea tor fri gidus
Scitum ana charsis
Oli con scendi naui & descẽdi
Frenũ mordet
Si ma sculum pecus habe re uis.
Equule ius
equulus
Equula
Equile.
Bubile.
Edilia.

culam paruulam a ptolomeo missam ad uxorem filiumq̧ cõuersus sophocleum illud pronunciauit quisquis ad tyrãnum proficiscitur.fit illius seruus.licet liber sit:ibiq̧ ab achilla & septimio ĩterficit᷑.Annũ egẽs etatis:unde sexagesimũ:qui in morte nihil seipso ĩdignum:aut dixit aut fecit:sed tantũ suspirãs se ĩctibus præbuit:cornelia & cæteri ut aspexere cedem anchoris celerrime eductis effugerunt:unde pelago altius petito.cũ uentus uehemẽtior flaret:ab egyptiis perseq satagẽtibus sese subduxerũt.Plutarchus. Lucanus.cæteri tradunt ululatum maximũ ad littus usq̧ emissum fuisse ab his uiso.Cn.pompeii casu.Cicero uero ait eos nihil aliud tũ egisse nisi ut remiges hortarẽtur ad remigãdnm. Demum ubi ĩ tuto fuerunt lamẽtari cepisse: canit Lucanus.corneliã uisa cõiugis nece delamentatã esse flebiliter & lachrymosæ mox caput ferali amictu obduxisse & ĩ cauernis nauigii tenebrosis delituisse.Dein cũ peruenissent ad littus africanũ ubi erat cato luctum esse factũ exẽplo carentẽ:nulliq̧ euo cognitũ.Ibiq̧ manibus pompeii parentatũ. Classe hostiũ: egiptio℞. Timor ab his.sensus est:si in põpeianis.timor& pauor expectorare potuit dolorẽ:& repellere tristitiã:tanto magis hoc sapientia efficere poterit. Nihil ꝓfici.sepe dictum est lachrimas & luctus inefficace esse & nihil prodesse ad iacturam sarciendam.

Facilius ferũt:multi occalescunt:obdurescuntq̧ ex diuturnis malis ad ferẽda æquo aĩo quæcunq̧ aduersa contigerint. Si mihi nunc:carmen euripidis poetæ latinitate donatuma.M.Tullio quo theseus opinor inductus:queritur de fortunæ continenter urgentis iniquitate pertinacissima:q̃ res obduxit callum cõtra sensum doloris.cõsuetudo.n. malo℞ & defatigatio ægritudinũ ui doloris & ægritudinẽ facit leuiorẽ. Illuxit: apparuit:fulsit:Agretius grãmaticus.Eluxit qui luctũ deposuit:Illuxit cum lumẽ apparuit. Salo erũnoso:mari referto erumnarum periculorũq̧:Cato portius triũ re℞ penitẽtia ducebat᷑ primum si mulieri arcana credidisset.Secũdum si aliquo itinere nauali trãsmisisset:quo pedibus ire potuisset. Tertium si qua dies per incuriam desidiamq̧ effluxisset.Terentianus sosia fortunatum uocat:qui nunq̃ ingressus est mare.Plautinus senex uitam maritimam reformidat:alter apud eundẽ plautum in trinũmo salsipotenti & multo potenti neptuno gratias agit qd̕ euaserit illũ spurcificũ ĩmanem ĩtolerandum & uesanũ deluctatus erũnis maris idem in rudente neptũnum esse dicit balneatorẽ frigidum qui ex ĩsulis salsos facit qui salsam præbet potionẽ & frigidã.Interrogatus Anacharsis utrũ plures essent uiuẽtes an mortui quo ĩquit in loco collocas nauigantes quo dicto scire significauit nauigantium uitã non esse uitalẽ.Ego quoq̧ memor maritimarum erũna℞ olim feci qd̕ plato qui cũ in equum ascendisset subito descendit. ueritus ne equi ferocitate raperet᷑ sic & ipse conscendi equũ ligneũ ex portu anconitano orã soluẽs cũ iam per equor cerulum uectarer repente remigẽ rogaui ut me aĩal terrenũ restitueret terræ & ita e uestigio descẽdi ueritus salsas salsipotẽtis potiões. Iniecto eqnulei freno sicut nouellus equuleius.hoc est pulsus equinus adhuc per etatẽ ĩsolens freno℞ ac tyro exagitat᷑ cõcutiturq̧ solo tactu freni.sic hõ dolore exagitat᷑ ex dolendi ĩsolentia ubi uero assueuit erũnis obtorpet facitq̧ quod equus iam edomitus qui frenum mordet & seruitio hoĩs assuescit & domituram facile fert & ad obsequiũ habilis reperitur equus bimus ut docet Columela ad usum domesticum recte domatur.Certaminibus aũt expleto triennio.Annotandũ obiter quod annotatu dignũ ẽ si masculum equinum fetum progenerari uelis sinistrũ testiculũ admissarii lieo funiculo obligato si feminam uero dexte℞.sicut ꝑcipit democritus phisicus q idẽ oĩbus pene pecudibus faciendũ cẽset.M.Varro suadet frenos in equili suspendẽdũ ut oculi equuleo℞ cõsuescãt uidere eo℞ faciẽ.& e motu crepitus audire cũ iã ad manus accedere cõsueuerit.Interdũ ĩponere his puerum.Equuleus dr̃ pullus equinus & nouellus diminutiuum ab equo ut docet priscianus in tertio.M.Tullius in uerrinis his equitabit equuleis dr̃ & equulus.M.Varro hosce item.ut equulos & educunt & alunt.Idem ait equulũ post annũ & sex menses domari posse ab equa fit equula.Plautus adhinnire equulam possum ego hãc equile dicũt stabulũ equo℞ sicut bubile boum caprile caprarum.Edilia dixit Oratius pro stabulo edorum.In summo se malo esse hoc facete dictum ex opinione stoicorum qui dicunt insipientes eos & miseros qui sapiẽtiã ad perfectum nõ sint cõse

concidentem uulneribus Gneum Pompeium uidissent:cũ in illo ĩpso acerbissimo miserrimoq̧ spectaculo sibi timerent:quod se classe hostium circũfusos uiderent:nihil tum aliud egisse:nisi ut remiges hortarentur:& ut salutem adipiscerentur fuga posteaq̃ tyrum uenissent:tum afflictari lamentarique cœpisse. Timor igitur ab iis ægritudinẽ potuit repellere:ratio ac sapientia uera nõ poterit? Quid est autem quod plus ualeat ad ponendum dolorem:quã cum est ĩtellectum nihil profici & frustra esse susceptum? si igitur deponi potest etiam nõ suscipi potest. Voluntate igitur & iuditio suscipi egritudinem confitendum est Idq̧ indicatur eorum pacientia:qui cum multa sint sæpe perpessi facilius ferunt quicquid accidit:obdurius seq̧ sese cõtra fortunam arbitrantur. Vt ille apud euripidem: si mihi nunc tristi primum illuxisset dies:nec tam erumnoso nauigassem sola:esset dolẽdi cã ut iniecto equulei freno repente tactu exagitãtur nouo. sed iã subiectus miserii obtorpui. Defatigatio igitur miseriarum ægritudines cũ faciat leuiores ĩtelligi necesse est non rem ipsam causam atq̧ fontem eẽ mœroris. Philosophi summi necdũ tamen sapientiã consecuti nondum intelligunt in summo se malo esse.sunt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

enim insipientes:neq; insipientia ullum maius malum est:neq; tamen lugent. Quid ita? quia huic generi malorum non affigitur illa opinio: rectum esse & æquum & ad offitium ptinere:ægre ferre q sapiens nō sit. Quod idem affigimus huic ægritudini:i qua luctus inest:q omniū maxima est. Itaq; Aristoteles ueteres philosophos accusans: q existimauissent philosophiam suis ingeniis esse perfectā ait eos aut stultissimos aut gloriosissimos fuisse. sed se uidere q paucis annis magna accessio facta ē:breui tempore philosophiā plane absolutā fore. theophrastus autem moriēs accusasse naturā dicitur. q ceruis & cornicibus uitam diuturnam:quorum id nihil interesset hominibus:quorum maxime interfuisset:tā exiguam uitam dedisset:quorū si ætas potuisset esse longinquior. futurum fuisset: ut omnibus perfectis artibus omni doctrina hominū uita erudiretur. Querebatur igitur se tūm cu illa uidere cœpisset extingui. Quid ex ceteris philosophis? nonne optimus & grauissimus quisq; confitet multa se ignorare:& multa sibi etiam atq; etiam esse discenda. Neq; tamen cum se in media stulticia:qua nihil est peius hærere intelligant:ægritudine premūtur. Nullam enim admiscetur opinio officiosi do-

cuti:insipientia autem est summū malum. Dicebat enim socrates unicum esse bonū scientiam:malū unicum imperitiam. Ergo:philosophi:qui non sunt plene sapiētiam cōsecuti in insipientia & consequenter in summo malo:& tamē non lugent:cum alii lugeant:ex minoribus malis:dogma stoicorum ē:eos q natura doctrinaq; longe ad uirtutē processissent:nisi eam plene consecuti essent. summe esse miseros:neq; iter eorꝝ uitam & īprobissimorꝝ quicq̄ omnino interesse:ut plato tantus ille uir si sapiens non fuerit nihilo melius q̄ quiuis īprobissimus nec beatus uixerit. Merito itaq;. M. Tullius in orone pro murena facetissime lusit doctrinā ac decreta stoicorꝝ. Huic generi malorꝝ:non plene sapientiam percepisse.

Aut stultissimos: Lactātius libro tertio meminit horꝝ uerborꝝ huiusq; sniæ. ubi uerꝝ ē inquit stultissimos fuisse qui putauissent ingeniis suis perfectā esse sapientiā sed ne ipe quidem Aristoteles satis prudēter:q aut ueteribus ceptā:aut a nouis auctam aut mox posterioribus perfectū iri putauit:nunq̄. n. pōt. n. iuestigari:quod nō per suā uiā querit

Paucis annis accessio: Seneca. mundū inquit sunt mille anni ex quo initia sapientie nata sunt:multis ergo seculis humanū genus sine rōne uixit. Theophrastus accusasse naturā. Mihi iusta sane uidet q̄rela hæc & accusatio theophrasti & quæ cūctos litteratos deceat:qd. n. si dicere fas est sibi uoluit illa parēs rerꝝ opifexq; natura cū dedit ceruis. coruis. cornicibus elephātis. uitam diuturnā:hominibus tam exiguā cum tribuit brutis animātibus annosa secula:nobis uix uitæ gustatum idulsit. quorum maxime intereat diutissime uiuere:ut doctriæ omnes ut artes ad perfectū pduci possent annorū longinquitate:quod si primigenii illi hoies uixerūt ut fertur annorum milia:cur i psentia non uiuimus tā longiturni:cur facta est ætas nostra deterior. qd deliquid qd peccauit ipsa posteritas. ut nō eodē diuturnæ uitæ beneficio perfruatur. Credamus uerꝝ eē illud manlii idē semper erit: quoniam semper fuit idē. scribit Iosephus libro primo antiquitatum uetustissimos illos hoies primigenios. ideo tādiu uixisse:primo q eis pabula oportuniora:melioraq; ad maius tempus præparata extiterunt:deinde propter uirtutes & gloriosas utilitates quas iugiter perscrutabant:idest astrologiam & geometriam. Deus eis amplius uiuendi solatia cōdonauit:quæ nunq̄ antea adiscere potuissent:Nisi sexcētis uiuerent annis per tot enim annorum curricula magnus annus impletur. Ceruos autem uiuaces esse tradunt scriptores. Hesiodus cornici nouem nostras attribuit ætates: quadruplū eius ceruis. id triplicatum coruis. Verba. Hesiodi hæc sunt. ελάφοσ ε λέτε Τρακορου οσ τρεισ λ̓ε ελαφουσ ο κορα ξ γηρασ κετ αι. uita ceruis ut plinii uerbis utar in cōfesso lōga est:post centū annos aliquibus captis cū torquibus aureis quos alexāder magnus addiderat:adoptis iā cute in magna obesitate:febriū morbos nō sentit hoc animal quin medetur huic timori quasdā nos principes feminas scimus omnibus diebus matutinis carmen eā degustare solitas & lōgo æuo caruisse febribus. hactenus plinius:hic a satyrico poeta. Ceruina senectus dicta p diutina & uiuaci subulones ceruos appellāt:qbus simplicia sunt cornua de uita cornicū diuturna dictū ē in primo cōmentario. Querebatur lamētabat Theophrastus. Officiosi doloris:officiosum dolorē significāter eum dicit:qui prius est:ex iusta causa sumitur:& cuius probabilis ratio reddi potest. officium eni ab efficiendo dictum:quod efficere unumquemq; conueniat pro conditione personæ. Nam officium appellāus quod ratione actum sit:ut docet Marcus Tullius in tertio de finibus. Non putant lugendum uiris. Seneca uiris nullum legitimum lugendi tempus constitutum esse tradit:quia nullum est honestum:cum annū feminis ad lugendū maiores instituerint:non ut tam diu lugerent sed ne longius. Laudant luculenti scriptores institutum illud masiliensium quo sine lamentatione sine planctu cadauera efferuntur:luctus funeris die domestico sacrificio:cōuiuioq; necessariorꝝ addito finitur:Lycurgus i rebus funebribus ανειλε τα πενθη και τουσ οδυρμουσ. idest sustulit luctus & lamentationes. Quintus maximus:Cato in libro de senectute:multa ait se præclara in quinto maximo cognouisse:sed nihil est inquit admirabilius q̄ quomodo ille mortē. M. filii tulit clari uiri & cōsularis:est in manibus uiri laudatio:quam cum legimus quem philosophum non contemnimus. Possidonius refert hunc fabium cōctatorē a romanis clypeū uocitatū ppterea

dogma stoicorꝝ ridiculum

Initia sapiētie non uetusta

Querela theophrasti

Accusāda natura

Primigenii Polychronii

Causa lōgioris uitæ

Viuax Coruus

caro ceruina ex pultrix febriū

ceruina senectus

Subulones qui

Officiosus dolor

Officiū

Annus ad lugēdum feminis

Luctus Dialis

massiliensium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

loris. Quid qui non putāt lugendum uiris: qualis fuit: Qu. Maxius efferens filiū consularem: qualis Lucius paulus duobus paucis diebus amissis filiis qualis. Mar. Cato pretor designato mortuo filio q̄ les reliq quos ī cōsolatiōe collegimus: qd hos alid placuit: nisi ꝙ luctū & mœrorem esse non putabāt uiri: ergo id ꝙ alii rectum opinantes ægritudini se solent dedere: id ii turpe putantes ægritudinem repulerūt: ex quo ītelligitur non in natura sed in opinione esse ægritudinē contradicuntur hæc: quis tā

quod eo tanquā clypeo romani tegebantur ab impetu hostili: de eo dixit Hānibal: & romani suum habent Hannibalem. Refert Plutarchus: cum fabii filius diē obiisset: eum ꝓ dignitate optimi patris calamitatē orbitatis cōmodissime tulisse: ipsumq; in foro filium defunctum oratiōe funebri ex more laudauisse. Qualis lucius paulus: scribunt Valerius maximus: seneca: plutarchus. Emylio paulo quatuor fuisse filios mares ex quibus duos iure adoptiōis in corneliā fabiamq; gentē transtulit: duos quos sibi seruauerat extulit: quorum alter qnto ante triumphū paternum die. alter tertia post t triumphum die expirarunt: itaq; qui ad donādos usq; liberos habundauerat. is ad orbitatē repēte adact⁹ ē. quē casum robore animi icredibili sustinuit. In tantum ut populum ipse ob id igemiscentem cōdolentēq; magis consolaretur: q̄ ipse foret consolandus qui in orōne: quam apud populum habuit sic locutus fettur cum in maxio prouectu fœlicitatis nostræ quirites timerē neqd mali fortuna moliretur. Iouē optimū maximum: iunonemq; reginam: & mineruā præcatus sum: ut si quid aduersi po. romano imineret. totum in meā domum cōuerteretur: quapropter bene habet annuendo enim uotis meis id egerunt: ut uos potius meum casum doleatis: q̄ uestrū igemiscerē.

Qualis. Mar. Cato. Mar. Tullius i epistola ad Seruium sulpitium de his qui fortiter obitum filiorū tulerūt sic refert. Quintus maxius q̄ filiū cōsularē clarum uirum magnis rebus gestis amisit. & Lucius paulus qui duos septem diebus. & noster gallus. &. M. Cato qui summo ingenio suumma uirtute filium perdidit his temporibus fuerunt ut eos ipsorum dignitas consolaretur. M. Cato apud ciceronem de catone hoc filio defuncto: sic inquit proficiscar ad catonē meum quo nemo melior uir natus est: nemo pietate præstantior cuius a me corpus crematum quod cōtra decuit ab illo meum & mox quē ego meum casum fortiter ferre uisus sum: non quod æquo animo ferrē sed me ipse consolabar: existimans non longinquum iter nos discessum & digressum fore auctor est Plutarchus. M. Catonē. uxorem & filium perdidisse iducta noua uictus & medicinæ formula. oleribus. n. & nessarum. phassarumq; ac leporis carne domesticos egrotos alebat. ut autem uerba græci scriptoris ītelligas. q̄ uisa sunt interpræribus non translaticia. phassæ dicunt palumbi. nessi anates significātur. unde nessotrophium apud. M. Varronē & columelā dictum quo anates clausæ gregatim pascunt. Natura affert dolorē. M. Tullius. qui iam copiose tam eloquenter tam magnificis uerbis affirmat dolorem esse in opinione nō in natura cum solum uertisset exilii causa cum amisisset filiam carissimam succubuit dolori & egitudini iacuit miseranter tunc illi mœror omnem expectorauit sapientiam tunc animus dissensit a labiis tūc scribēs ad seruium sulpitium. opprimor inquit & uix resisto dolori idem aliubi dixit. Cedo fortunæ & manum intollo. Et ita uirum philosophastrum uel potius philosophum magnificis uerbis aduersus egritudines perortantem. oppressit tabificus mœror. docuitq; dolorem nō opinabilem eē sed naturalē: hoc idem ego quoque nuper expertus sum ex obitu matris optimæ carissimæq;: q̄ sicut uiuens mihi itra domesticos parietes ocianti erat maximū solatium: ita mortua maximo me dolore confudit. heu me miserum hæc scribēs dolore diuellor subit mentem recordatio affabilitatis dexteritatisq; maternæ idētidē recursat mordax cura uideor uidere idolon. spectrumq; pientissimæ parentis qua nulla uerꝫ enim loqueris libere loquar sanctior nulla probior nulla religione præstantior fuit erat prudēs & circūspecta supra captum feminarꝫ. Qui dixit nullum esse amorem idulgentiorem: q̄ maternum ueridicus fuit. Deus bone quanta me quāta fratres caritate amplexabatur hilaris erat ubi nos hilaros uidebat. tristis ubi. subtristes letitia eius ac tristitia ex filiorꝫ uultibus pendebat. nobis uicem patris matrisq; exhibens. Namq; post mortē patris. Castorea hoc enim noie mater nuncupabatur decreuit sibi in uiduitate esse permanendum & cum in matrimoniū a nobilibus uiris iterum peteret. essetq; in ipso etatis suæ flore marito uiduata mulier sancte pudica. filios pluris fecit. q̄ coniugales uoluptates. Itaq; me cum duobus fratribus quorꝫ alter maior natu est alter mior memorabili pietate sedulo aluit: per annos ferme. xxxv. bimulus enim patrem amiseram. O miserum & funestū illum diem atroq; calculo notaudū quo optimam. carissimā. dulcissimam parentem aspexi morientem. O diem qui diuo petronio tutelari bononiensium deo es dicatus. te acerbum te atrum te ominosum semp habiturus sum tu mihi id eripuisti quod in uita erat iucundissimū. tu aliis festum genialem generaliter colentibus me luctu & lachrymis repleuisti tu me uulnere isolabili confecisti. At cōsolatores dicent senio cōfecta erat iam sextum & sexagesimū etatis annum impleuerat iam satis diu uixerat sunt ista quidem uera nec ificior sed mihi parum diu uixerat mihi imaturo obitu rapi uisa est acerba enim semper est bonorum mors etiam copularium mœreo & quidem dolenter ꝙ optimæ parenti nullam solidam gratiam rependere potui pro cumulatissimis beneficiis quibus me semper indulgenter est prosecuta dum iā maternis fungitur uicibus ac paternis. Deniq; efficit iteritus optimæ matris nunq̄ enim a me sine honoris nomie ē nominanda ut cognoscerem ac experirer affectum doloris esse potentissimum in natura nō in opiniōe collocatum qui subinde me nolente ac reluctancte uiolenter erūpit cui resisti non potest qui iterdum impe

Fabius mortē filii tulit firmiter
Clypeus romanus
Pater laudauit filiū defūctū
Quatuor filii emylio
Mors filiorum septem diebus
Verba pauli Emylii
Cato fortiter tulit obitū filii
Cato filium & uxorem interemit
Phassæ palūbi
Nessotrophi quid
Cicero patiens doloris
Oppssus a dolorē
De obitu mr̄is meæ
Probitas mr̄is
Mores mr̄ni
Castorea nomē matris
ī uiduitate permansit
Dies mortis maternæ luctuosus

demens ut sua uoluntate mœreat:natura affert do
lorem:cui quidem Grantor inquiunt noster ceden
dum putat:præmit enim atq; instat:nec resisti põt.
Itaq; cum Oileus ille apud sophoclem Telamonem
ante de aiacis morte consolatus esset:is cum audis/
set de suo filio fractus est. De cuius commutata mẽ
te sic dicitur. Nec uero tanta præditus sapiẽtia quis/
quam est:aliorum erumnam dictis alleuans non
idem cum fortuna mutata impetum conuertat:cla
de subita ut frangantur sua:ut illa ad alios dicta &
precepta excidant. hæc cum disputant: hoc student
efficere naturæ obsisti nullo modo posse. Ii tñ fatẽt
grauiores ægritudies suscipi q̃ natura cogat. Quæ
igitur est amentia:ut nos quoq; idem ab aliis requi
ramus:sed plures sunt causæ suscipiendi doloris.
Primũ illa opinio mali quo uiso atq; persuaso ęgri
tudo insequitur necessario. Deide etiam gratum se
mortuis facere. si grauiter eos lugeant. arbitrãtur.
Accedit superstitio muliebris quedam. Existimant
enim diis immortalibus se facilius satisfacturos: si
eorum plaga perculsi afflictos se & stratos esse fate
antur. sed hæc inter se quam repugnant pleriq; non
uident. Laudant enim eos:qui æquo animo mori/
antur:qui alterius mortem æquo animo ferãt:eos
putant uituperandos:quasi fieri ullo modo possit
quod in amatorio sermone dici solet ut quisq̃ plus
alterum diligat quã se. Præclarũ illud est & si que/
ris rectum quoq; & uerum:ut eos qui nobis carissi
mi esse debeãt:æque ac nosmetipsos amemus. At ue
ro plus fieri nullo pacto potest. Ne optãdum qui/
dem est in amicitia:ut me ille plusq̃ se amet:ego illũ
plusq̃ mẽ. perturbatio uitæ si ita sit atq; officiorum
omnium consequatur. sed de hoc alias:nũc illud sa
tis est:non attribuere ad amissionem amicorũ mi/
seriam nostram:ne illos plusquã ipsi uelint: si sen/
tiebãt:plus certe quam nosmetipsos diligamus. Nã
quod aiunt pleroq; consolationibus nihil leuari:
adinnguntq; consolatores ipsos cõfiteri se miseros

riosissimus refringit repagula uirtutis:uixq; per oculos ac suspiria effusus interquiescit. Valeant philosophi
cũ uerbis suis magnificis. ꝑdicent non esse dolendum. Iactent ægritudinem in opinione non in natura cõsi
stere. Non credo non assentior:nec credidit nec assensus est is qui nunc apathiam maxime probat:& dolo
rem opinabilem esse. audenter ac decenter affirmat. Nã ex morte filiæ oppressus a dolore est. Exciderũtq;
dicta & ꝑcepta. posthabitis aliorꝫ preceptis consolatoriis. Confugit ad domesticas medelas seq; ipsum cõso
latus ẽ:composito libro de cõsolatiõe. meditor ipse quoq; cõdere libellũ de cõsolatione:ut quod ille fecit ex i
teritu tulliolæ filiæ. id ego iustius faciam ex
morte amantissimæ parentis:cuius iacturã
grauissimã fero:sed iam ad institutum re/
deamus. Cum doloris tractatus refricuerit
nõdũ obductas cicatrices. Oileus ille apud
sophoclem: Sat notum duos aiaces nomi
nitari. alterum oilei alterum telamonis fili/
um:quorum interitus quotidie in ludis tri
uialibus celebrat᷑ cum aiax oilei fulmine mi
neruæ naufragio extictus expirauerit: Aiax
uero telamonis sibi ex furore mortẽ cõsci/
uerit gladioq; incubuerit: sophocles ĩduxit
oileum consolationibus fouentẽ telamo
nem de morte aiacis. ipse paulo post cũ au/
diuisset aiacem suũ cruciabiliter pemptũ eẽ
fractus est dolore:nã ut ait terentiana sentẽ
tia. omnes cũ ualemus recta cõsilia ægrotis
damus:tu si hic scis aliter sentias. Nec uero
uerba sophoclis moralia & terentianæ sen
tentiæ:quam recitauimus cõgruẽtia. Gra/
tum se mortuis facere: Seneca elegãter mor
tuus ĩquit aut beatus aut nullus ẽ:beatũ de
flere inuidia. est:nullũ demẽtia. Supstitio
muliebris:sicut religio deos colit. ita supsti
tio uiolat:quã docti nihil aliud esse autumãt
q̃ timorẽ superfluum & delirũ ab aniculis
dictam:quæ multis superstites per etatem
delirant & stultæ sunt. M. Tullius ĩ secundo
de natura deorum. superstitiones aniles ap
pellat:atq; superstitiosum esse uitii nomen
ex eo dictum:ꝙ qui totos dies precabãtur:
& ĩmolabãt:ut sibi sui liberi supstites essent
supersticiosi sunt appellati. quod nomẽ pa/
tuit postea latius. Lactantius ait supersticio
sos dici:qui superstitẽ memoriã defunctorꝫ
colunt:qui nouos sibi deos colendos assu/
mebant eos superstitiosos uocabãt. unde ẽ
illud uirgilianum. uana superstitio ueterũq;
ignara deorꝫ superstitio ut inquit Sene. er/
ror ĩsanus ẽ. Amãdos timet:quos colit uio/
lat:hoc faciunt peculiariter mulierculæ q̃ q
busdam rebus inanibus addictæ dũ uolũt
uideri nimis religiosæ. supstitiose fiũt & ita
delirãt. In amatorio sermõe. aia ut ĩqt pla.
ẽ amica amãti. & ut ait qdã. amatoris aius ui
uit ĩ aliẽo corpe. Catullus & oẽs amasii testã
tur:amicas sibi uita eẽ cariores a qbus uita
& aia puella noiat᷑. Dixit oratius ꝑ quo bis
patiar mori si parcent aiæ fata supstiti Ama
tor ut ĩquit Aristoteles in. viii. ethicorũ aspe
ctu gaudet amati. Eque ac nos ꝓuerbium
græcũ est. εστῒ ινο φιλοσ ἀλλοσ αυτοσ. i.
amicus est alter ipse. & aliud σομα τα μεὺ δύο ψύχὴ δ᾽ αμια corpa qdẽ duo aĩa aũt una ꝙ expssit Oui.
illo uersiculo. Qui duo corporibus mentibus unus erant. carissimos ergo amicissimosq; tãtũ amare possu
mus q̃tũ nosmetipsos supra nec fieri põt nec peti debet cũ natura nihil nobis carius pẽsiusq; nobismet ipis
esse uoluerit. Perturbatio uitæ caritas qdẽ ĩ nobis ordinata eẽ debet. ut apostolica snia ꝑcipit᷑. sed in pluri/

A cerba semper bonorũ mors

Affect⁹ doloris potẽtis simus

Medi tor lib el lum de consola tione

duo aia ces.

Terẽtia na snia

Supsti tio qd.

Supsti tiosi.

Anicu læ sup stitiosæ

aĩa ami ca amã/ ti.

Amicus aliter ip se:

Corpo ra duo anima una

Caritas ordina/ ta Inor dinatus amor.

mis inordinata conspicitur. Dicit̄ aūt amor siue caritas eē iordiata. cū aūt hō id diligit: quod non debet: aut quos debet diligit: sed plus iusto diligit aut minus iusto. Dilectionis enī librari debet modus: auctor dinus Hieronymus in omelia cantici tertia. Cum ad eos ĩpetum conuerterit: sensus est cōsolatores: qui alios in dolore consolari uolunt confitentur se miseros eē. cū ĩ eos retorquet ĩpetus doloris: & casus ipse cōuertitur ex quo fieri uidet̄: ut q se patronos: ĩ alieno negocio ꝓfitent̄: illis ipsis ĩ suo opus sit patrono: & q cōsolatoꝛ ĩ alieno mœrore uideri uult: ipse ĩ suo luctu cōsolādus sit: qđ uitiū ait. M. Tul. eē culpæ non naturæ. Quāuis copiose: q̄tū uis. Aliter atque aliter q̄. Qui auari auaros: cōe id ferme uitiū ē: ut auarus dicat ĩ auaritiā: gloriosus gloriæ cupidū rep̄hendat: ĩgratus culpet ĩgratos: uñ ait Seneca ē illud graue uitiū ĩgratus eē & ĩtolerabile & ꝙ dissociet hoĩes: sed usq; eo uulgare: ut illud nec qui querit̄ q̄dē effugerit: atq; inibi ex ĩteruallo: fortasse inq̄t de quo q̄reris si te diligēter excusseris ĩ sinu ĩuenies: idē in epistolis moralibus ait irascēdū nō eē magister iracundissimus disputat. Lactātius quoq; uideo inq̄t magnā ptē eoꝝ q ĩ scola de pudore & cōtinētia ꝑcipiāt argutissimæ eosdē ĩ oium cupiditatibus libidinū uiuere. Aliorū uitia cernere. huic sñiæ cōgruit esopi fabula q̄ tradit hoĩes duas māticas hr̄e unā añ alterā retro: ĩ priorē aliena uitia mitti. ĩ posteriorē nr̄a: q̄ abscondimus & uidere nolumus. hoc Catullus signat cū ait: nemo uidet māticæ qđ ĩ tergo ē & psius: ut nemo ĩ sese tentat descēdere nemo. sed ꝑcedēti spectat̄ mātica tergo. ob hoc dixit Oratius. Respicere ignoto discet pēdētia tergo. idē alibi ĩ hanc sñiam sic elegāter scribit cū tua puideas oculis mala lippus inūctis: cur ĩ amicoꝝ uitiis tā cernis acutū quā aut aq̄la aut serpēs epidaurius. Seneca taxās id genus hoēs ꝑposteros papulas inq̄t obseruatis alienas: obsiti plurimis ulceribus. Cōsimilis ē illa euāgelica sentētia: q̄ eos accusat: q in alieno oculo festucā uidētes ĩ suo trabē nō aspiciūt. Si eadē res ē: exēplo res ĩstruenda ē ut magis colliq̄scat: amisit pr̄ filiū: angit̄ mœret cruciat̄: dū iactura ē recens. mox egritudo illa uetustate uel tollit̄. uel lenit̄: & tñ eadē ē orbitas ultio die q̄ fuit prio. ita filio caret post decē ānos: sicut carebat a funere: nihil de eo pp quod dolet mutatū ē. ex quo colligit Cicero egritudinē si eēt naturalis debere eādē cōtinēter pmanere: nec ullo tpe ĩminui: sed cū dies cōterāt oēs mœrores ex hoc rōcinat̄. oēm ui egritudis ex opiniōe nasci nō ex natura. Nihil eā mali: sensus ē: cogitationē diuturnā qđ nihil sit ĩ re mali: eē ꝓ medela doloris ac fomēto: nō aūt ĩpam diuturnitatē. Mediocritates: tanq̄ mediocriter dolēdū sit: & modice mœrēdū: pipatetici. n. affectus nō tollūt ut sepe dictū ē: sed tēperāt. Egritudinē suscipe: tanq̄ ex officio sit dolere: & tristitia angi: ut si pater amisit filiū ĩ egritudĩe sit & in egritudĩe eē debeat ex officio: peride ac pietas & affectus paternus: hoc exigāt ac deposcāt in tantū: ut q in tali casu nō doluerit existimet̄ culpabilis ĩpius ĩofficiosus. Opinio recēs: ĩterp̄tat̄ zeno opinionē mali recentē ĩtelligi non solū illam: q̄ tūc est recēter exorta: sed & illā: quæ uiriditatē q̄dam retineat q̄uis uetusta ac diuturna sit: exempli causa. Recēs opinio luctus fuit ĩ octauia augusti sorore: post obitū marcelli filii: q̄ talis per oēm uitā fuit: q̄lis in funere: huic erat quotidie opinio illa recens doloris cū ita mœreret lōgo ĩteruallo: post filii mortē: sicut luxerat die funeris: idē de arthemisia dici pōt q̄ maritū mausolū amasse fertur supra oīs amorum fabulas ultraq; affectionis humanæ fidē: mausolus aūt fuit rex cariæ. uelut quidā græcarum historiarum scriptores dicunt satrapes. idest perfectus. maritus & frater arthemisiæ quæ illo defuncto ĩperium habuit illicq; sepulchrum extruxit illud memoratissimum dignatūq; numerari ĩter septem omnium terrarum spectacula a quo omnia sepulchra preciosa ex nomine eius mausolea nuncupantur. ut docet diuus Hieronymus libro primo contra Iouinianū & nos in cōmentariis Propertii & suetonii affatim retulimus arthemisia tabæ cōsumpta ē ut ait Strabo ꝑpter luctū. quem ex uiro sumpserat q̄ prius luctu atq; desiderio mariti defuncti flagrās ossa cineremq; eius contusa in pulueris faciem aquæ indidit ebibitq;. Et ita mausoli mariti uiuum ac spirans sepulchrū fieri cōcupiuit. auctores Gelius. Valerius. Plinius. cæteri.

Auarus Auariciam — Qui aliena reprēdūt uitiosi — duæ homini māticæ — Catullus — Persius — Oratius — In alieō oculo festucā — Opinio recens — Recens luctus ĩ octauia — Amor artemisiæ in maritū — Mausolus — Mausoleum inter septē spectacula

cū ad eos impetū suū fortūa cūuerterit. Vtrūq; dissoluitur: sunt. n. ista nō nature uitia sed culpe: stultitiam aūt accusare q̄uis copiose licet: nā & q nō leuantur ipi alios ad miseriā inuitāt. Et q suos cāus aliter ferūt: atq; ut aliis auctores ipsi ferūt: nō sunt uitiosiores: quā fere pleriq;: q auari auaros glorie cupidos gloriosi reprehendūt. Est. n. propriū stultitie aliorū uitia cernere: obliuisci suorū: sed nimirum hoc maximū est experimentū: cū cōstet ægritudinē ex uetustate tolli: hāc ui nō esse in die positā: sed ĩ cogitatiōe diuturna: nā si eadē res est: & idē hō ē q pōt qcq̄ de dolore mutari: sineq; de eo pp ꝙ dolet qđq̄ ē mutatū: neq; de eo q dolet. Cogitatio igit̄ diuturna nihil esse in re mali: dolori medet̄ nō ipsa diuturnitas. Hic mihi afferunt mediocritates: quæ si naturales sunt: qd opus est consolatiōe: nā. n. ipsa terminabit modū: sin opinabiles opinio tota tollat̄ satis dictū esse arbitror ægritudinem esse opinionē mali præsentis. in q̄ opiniōe illud insit: ut egritudinē suscipere oporteat. Addit̄ ad hāc diffinitionē a zenōe recte: ut illa opinio præsentis mali sit recens. Hoc āt uerbū sic interpretat̄: ut non tantū illud recens esse uelit: quod paulo ante acciderit: sed quādiu in illo opinato malo uis quedam insit & uigeat & habeat quādam uiriditatem: tādiu appellatur recēs: ut Arthemisia illa Mausoli cariæ regis uxor: quæ nobile illud Halicarnasi fecit sepulchrū: quādiu uixit:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Halicarnasi:ciuitas ē cariæ regia principū:q̄ prius Zephyra dicebaṫ:ubi ē mausoleū & salmacis fons ex halicarnaso fuit herodotus historicus:itē heraclitus poeta:& dionysius scriptor antiqtatū. Quotidie recēs:ut singulis diebus maritū amittere uidereṫ talisq̧ eēt per oē tp̄s uitæ q̄lis fuerat ī funere defūcti. Aut ad alia traducere sicut a mor leniṫ trāslat⁹trāsfususq̧ ab amica ī alterā amicā:sic ægritudo supprimiṫ aut sedaṫ:si ad aliā egritudinē traducta sit:si medici aiūt ueterē morbū nouo morbo amoueri ac sanari posse:ī q̄ sniam ē illud oratianū:emouit ueterē mire nouus ut solet ī cor traiecto lateris miseri capitisue dolore ut letargicus hic cū sit pugil:& medicū urget. Malū illud oīo:ut dicat cōsolator ad eū:quē cōsolaṫ illd nō eē malū:qd ille tātopere mœret & lamētaṫ.

Halicar nasus

uixit ī luctu:eodēq̧ ēt cōfecta cōtabuit. huic erat illa opinio quotidie recēs:quæ tū deniq̧ nō appellabaṫ recēs eū uetustate exaruit:hæc igitur officia sūt cōsolantiū tollere ægritudinē sūditus aut sedaṙ aut detrahere q̄plurimū aut supprimere:nec permanare lōgius:aut ad aliā traducere:sed q unū officiū cōsolantis putēt malū illud oīo nō eē:ut Cleanti placet. sunt q nō magnū malū:ut pipatetici. sūt q abducūt a malis ad bona:ut Epicurus: sunt q satis putāt ostēdere nihil inopinati accidisse:nihil mali. Chrysippus aūt caput esse censet ī cōsolādo detrahere illā opiniōem merenti. si se officio fungi putet iusto atq̧ debito. sūt etiā q hæc oīa genera cōsolādi colligūt. alius.n. alio modo moueṫ:ut fere nos oīa ī cōsolatiōem unā cōiecimus erat.n.ī tūore animus: & oīs in eo tentabaṫ curatio sed sumendū tp̄s est nō minus in animoꝝ morbis q̄ in corporū:ut Prometheus ille Aeschyli:cui cū dictū esset. Atq Prometheu te hoc tenere existimo mederi rōe posse iracūdię respōdet:si qdem cū tempestiuā medicinā admouens nō adgrauescens uulnus illidat māus. Erit igṙ in cōsolātibus prima medicina docere aut nullū malū esse aut a dmodū puū. Altera est & de cōi cōditiōe uite & proprie siqd sit de ipsi⁹q mœreat disputādū. Tertia sūmā esse stulticiā frustra cōfici mœrore:cū intelligas nihil posse profici. Nā Cleātes qdem sapiētem cōsolaṫ:q cōsolatiōe nō eget. Nihil.n. esse malū qd turpe nō sit lugenti psuaseris:nō tu illi luctū sed stultitiam detraxeris. Alienū aūt tp̄s docendi:& tñ nō satis mihi uideṫ uidisse hoc Cleantes. suscipu aliqnando ægritudinem posse ex eo ipso:q̧ nō esse summū malum cleantes ipse fateaṫ. Quid.n. dicimus:cum Socrates Alcibiadi psuasisset ut accepimus eum nihilominus esse. necquicquam inter Alcibiadem sū

A malis ad:bōa īter epicuri cyrias doxas ita.n. appellāṫ sniæ pricipales & maxīe ratæ: hæc una ē:aīum a cōtēplatu maloꝝ auocādū abducēdūq̧ eē ad bonoꝝ p̄teritoꝝ recordatione uoluptatū.n.pceptaꝝ recordatio ut inqt epicurus beatā uitā facit. Officio fungi putet:q mœret ob id ip̄m uehemēter mœret: quod existimat mœrorem illum:& luctū eē officiosū:piū debitū:tāq̄ ita fieri oporteat: idcirco debet cōsolator detrahere lugēti hanc opinionē officiosi doloris. Erat ī tūore aīus. sicut mēbrū qd ī tūore ē& turgidū:uitiose se hēt:sic tumēs aīus ī uitio ē & morbo Prometheus Aeschyli. De hoc añ dictū ē:queādmodū.s.æschylus tragicus poeta apud græcos tragediā fecit noīe pmetheū ī q̄ īducebaṫ pmethe⁹affix⁹caucaso ītolerāter dolēs & erūnas flebil'r deplorās: Atq sed. Qui tēpestiuā medicinā ait pmete⁹ rōnē mederi posse iracūdiæ si tēpestiuiter adibeatur cū nihil sit salutarius tēpestiua medicia. Verū interdū ita noxia ē medicia ītēpestiuiter admota: sicut uulnus leditur illisu manus & tactu:ut autem crudum adhuc uulnus medentiū manus reformidat deīde patiṫ atq̧ ultro reqrit sic recēs aī dolor 'cōsolatiōes reicit ac r̄fugit mox desiderat & uehemēter admotis quiescit. Altera.s. medicina De ip̄ius.s. uitæ cōdictiōe:leuaṫ.n. meror dū cōsolator ostēdit q̄lis sit cōdictio hūana fluxa.s. q̄ssa & ī lubrico pēdēs:uel dū de priuata cōdictiōe uitæ illius q mœreret disserit.' Tertia.s. medicia. Nihil posse pfici:solō qd añ dictū ē iō dixit se lugeṙ & dolere qd nihil pficeret. Sapiētē cōsolaṫ cleātis philosophi cōsolatio supuacāea ē ut pote ad solū sapiētē ptinēs putat.n. officiū cōsolātis eē ut dicat lugēti illd nō eē malū pp qd lugeat cū nihil sit malū qd turpe nō sit & ob hoc colligit nō eē lugēdū ex obitu alicuius uel carissimi qa id malū nō ē cū nō sit turpe sed ī hoc peccat cleātes qd sapiēti adibeat cōsolationē cui nulla cōsolatiōe opus ē alioq̄n sapiēs nō eēt ex cōsolatiōe cleātis nō luctus detrahiṫ lugēti sed stulticia si illi hoc persuasum fuerit uidelicet nihil eē malū quod turpe nō sit quod totū stoicæ disciplinæ ē ueꝝ lugēs ac merore cōfectus cōsolādus ē cōsolatiōibus mitigatoriis nō aūt docēdus an malū sit quod turpe nō ē illud.n. tēpus docēdi nō ē sed cōsolādi dū recēs ē meror. Eum nihil hoīs eē Platonis dialogi extāt quibus titulus ē alcibiades siue de uoto. In his socrates castigat alcibiadē tanq̄ nihil hominē ac imperitū nimisq̧ gloriosum quod eēt in cōtione atheniēsiū dicturus q̄ nesciret ac 'disertaturus de iusto & iniusto cū ipse iustoꝝ atq̧ iniustoꝝ inscius foret ex quo platonico dialogo ductū est totū illud persianum hoc puta non iustū est illud male rectius illud. Deniq̧ tota illa satira ex Platonis archetipo formata tradunt historici alcibiadem a luxu a uoluptatibus a malis moribus traductum fuisse a socrate ad bonā disciplinam qui discendi studio & sapiētiæ amore pellectus exēplo cūctis amatoribus adulatoribusque repulsis ad socraticam disciplinam animum uertit nusquam recedens a latere philosophi sapiētissimi. De missa

Morbū morbo tolli

Cyriæ doxæ epicuri

Tumēs aīus uitio

Nihil salubrius tēpestiua medicina

Cōsolatio cleātis

Alcibiades castigatus a Socrate

Satyra psii ey platone ducta.

Alcibiades pro cliuis ad luxū

est itaq; supbia galli.& alæ ad terrā depssæ.erat alcibiadi īgeniū ut tucydides ,pbusq; notificāt: ad īcontinētiā luxuriā uoluptatesq; ,pcliuiter,ppēsū.qd Socratica disciplia ad frugalitatē reuocabat᷑. Nā socrates adolescētē ut autor ē plutarchus monere & liberius accusare nō desistebat:ostēdēs nullā in eo prudētiā nullā modestiā nullū deniq; uestigiū eē uirtutis.Itaq; eū q omnē suæ uitæ cursū ī molitiæ corpis ac libidinibus collocaret:nō esse hoiem sed monstꝝ potius & īmane quoddā aīal appellādū his socraticis castigatiōibus alcibiades sese afflictabat:lacrimāsq; socratē:quē cūprimis admirabat᷑ supliciter rogabat:ut sibi uirtutē traderet:quā amabat uel imaginē potius: ut inqt Plato : gerebat amoris.olī in pugna deliaca socratē in magno piculo cōstitutū solus alcibiades,ptexit

Alcibiades ,ptexit socratem

Baiulus Baiulare

Baiulū ,p uilissimo despectissimoq; ponit᷑ græci.Βασταξοντασ.uocant:quos latini baiulos appellāt:sunt᷑ aūt: q onera humeris portāt:& uecturas onerū corpe suo factitāt: baiulare ē onera ferre apd Quintilianū i.yi. Ego te baiulare nō possum q habuerit horoscopū ī secūda parte tauri ut inqt Iulius firmicus baiulabūt stercora latrinasq; purgabunt. Quid dicemus cleante: apostropha ad cleantē q putat cōsolationē eē efficacissimā mōstrare lugēti nihil mali eē ī re quā luget.

Lycon phus Clycon

Quid lycōis:lycō philosophus peripateticus eloquēs fuit:& ī dicēdo suauis adeo: ut ,p lycon glycon noiaret᷑:q̄ dictio dulcedinē significat. Cultu & uestiū molitiæ nitidissimus:lucta & pilari lusiōe exercebat᷑ periit podagræ morbo annos natus.lxxiiii.fuit alius lycon pythagoricus. Alius uersificator:alius epigrāmatari⁹:hic de quo loqmur phus peripateticæ sectæ affectator:egritudinē moueri aiebat ex incōmodis fortūæ tantū & corpis:aī mala excludebat ex quo arguit᷑ a Cicerone:oñdente alcibiadis exēplo egritudinē ex aī quoq; malis uitiisq; cōstar᷑.

Nō tibi hoc soli

Nō tibi hoc soli:hæc est cōsolatio illa:usitatissima ut cōsolātes dicamus lugēti non illi solū id cōtigisse sed aliis innūerabilibus nec primū nec ultimū talia ppessuꝝ:tanq̄ solatium sit lugētis turba lugētiū in quā sniam ē illud ex senecæ tragedia. Dulce mœrēti populus dolēdū.

Dulce mœrēti poplus dolēdū

Africanus fortiter tulit obitū fratris

Vt tulerit qsq; i cōsolādis lugētibus debet cōsolator allegare exēpla eorū q cōsimiles erūnas animo subnixo tulerunt sicut seneca dū cōsolat᷑ polypiū īsolabiliter rapto de frē dolētē refert exemplū africani:qui mortuū fratrē tā magno aīo desiderauit:q̄ defenderat memorat emilianū q̄ adolescētulus ac ,ppemodū puer spectauit fere iuncta duoꝝ fratrū funera:& tñ tanto aīo tulit illā subitā familiæ suæ uatistatē q̄n to debuit ferre uir in hoc natus ne urbi rōanæ aut scipio decēt aut Carthago superesset pcēset ēt duoꝝ lo cullorꝝ direptā morte cōcordiā hæc aūt efficacissima sunt fomēta ad merorē leniēdū tollēdūue cū hoies malint exēpla q̄ uerba:qa loq facile ē:qstare difficile.

Exēplū emiliāi

Malūt exēpla q̄ uerba

Ad tps egritudinis: In ipso mœroris momēto & ora uix curatio chrisippi pōt adhiberi cū aīus in tumore recēti collocatus tales medelas aspernet᷑.Dicebat aūt chrysippus ī cōsolando detrahendā eē mœrēti opinionē illā officiosi debitiq; doloris. Nō semper utimur eodē statu.M.Tullius:Quintilianus fortunatiānus martianus:cæteri doctores rhetorici tradunt: In causis potētissimū esse statum siue cōstitutionē.Est aūt status prima ut quidam dixerunt causarum cōflictio uel ut sentit Quintiliāus qd ex prima conflictione nascitur exempli causa.Intentio est fecisti homicidium depulsio est nō feci qstio anfecerit hinc constituto fit cōiecturalis fuerunt q duos tantū status facerēt fuerūt q quatuor nō defuerūt qui sex:obtinuit sententia eoꝝ:qui tres status generales esse dixerunt coniecturalem iuridicialē:finitiuū: ī rhetoricis ad herenniū:pro finitiuo legalem inuenies cui finito subiungitur tanq̄ generi species ut igitur in causa nō semper utitur Orator eadē cōstitutiōe siue statu sed pro ut cā deposcit: mō cōiecturalis:modo iuridictialis:mō finitiuus adhibet᷑ sic ad egritudinē leniendam non semper eadē consolatione ut oportet:sed cā & psona mœrētis cū primis spectāda ē qm̄ nō eadē oībus sunt accomodata. Alius exēplis mouet᷑.Alius rōnibus.In alio efficax erit epicuri ī alio Chrysippi cōsolatio unicuiq;.n.sui mores sūt.suū ingeniū:sua natura qbus cōsolator cōsolatiōes ita accōmodauit:ut orator cāæ stat⁹ siue cōstitutiōes accōmodat.

De statu siue cōstitutione

Coniecturalis

Legalis

Iuridicialis

mo loco natū:& quēuis baiulū interesse:cū se Alcibiades afflictaret:lachrymāsq; Socrati supplex eēt: ut sibi uirtutē traderet:turpitudinemq; depelleret. Quid dicemus Cleāte:nū in illa re quæ ægritudine Alcibiadem afficiebat mali nihil fuisse:qd illa lyconis:qualia sunt:q ægritudinē extenuās : paruis ait eā rebus moueri fortūæ & corporis incōmodis:nō animi malis:qd ergo illd̄ qd̄ Alcibiades dolebat nō ex animi malis uitiisq; constabat:ad Epicuri consolationem satis est ante dictum.Ne illa qdem consolatio firmissima est:quāquā & usitata ē & sæpe prodest.Non tibi hoc soli:prodest hæc quidem ut dixi: sed nec semper nec omnibus:sunt.n.q respuant:sed refert quomodo adhibeatur:ut enim tulerit quisq; eorum qui sapienter tulerūt: non quo quisq; īcommodo affectus sit predicādum est.Chrysippi auctoritas ad ueritatē firmissima est ad tempus ægritudinis difficilis:magnū opus est probare merenti illū suo iudicio:& qd̄ se ita putet oportere facere mœrere:nimirꝝ igitur ut in causis non semper utimur eodē statu:sic.n.appellamus cōtrouersiarum genera sed ad tempus cōtrouersiæ naturā ad personā accōmodamus:sic in egritudine leniēda : nā quā quisq; curationē recipere possit:uidendū ē:sed nescio quo pacto ab eo:ꝙ erat a te propositū:aberrauit oratio Tu.n.de sapiente quæsieras : cui aut malum uideri nulli potest:qd̄ uacet turpitudine : aut ita paruum malum:ut id obruatur sapientia:uixque appareat

Nihil opiniõe affingat:sapiẽs opiniõe nõ ducit᷑:ut:lugeat:ut i ægritudie sit:nõ se luctu cõficit:qa opinet᷑ ita fieri oportere Iã.n:aũ dictũ ẽ opinionẽ existimari fontẽ & originẽ ac cãm nõ solũ trist ciæ sed reliqrũ quoq; p turbationũ qbus sapiẽs nõ assentit᷑:nec cedit:cui nihil malũ uidet᷑:nisi qđ turpe sit. Est oĩum maximũ tristi tia siue ægritudo iter cæteras prurbatiões potẽtissima ẽ;q̃ lancinat p̃cordia exest aĩum:torquet hoĩem:& pla ne carnificina ẽ. Certa q̃ de paupertate: hec tanq̃ speties generi subiciũt᷑ ut de pauptate dicere:de uita iho norata: de exilio & cæteris calamitatibus q̃ oĩa afferũt ægritudinẽ. Vita ig'oria:tutior iterdũ & beatior ẽ ui

q nihil opinione affingat:assumatq; ad ægritudinẽ nec id putet esse rectũ:se q̃ maxĩe excruciari:luctuq; cõfici:quo prauius nihil eẽ possit. edocuit tñ rõ ut mihi qdẽ uidet᷑:cũ hoc ipm proprie nõ q̃reret᷑ hoc tp̃e:ne qdẽ ullũ eẽt malũ:nisi q idẽ dici turpe posset sñ ut uideremus qcqd eẽt ĩ ægritudine mali:id nõ naturale esse:sed uoluntario iuditio:& opiniõis er rore cõtractũ. Tractatũ est aũt a nobis id genus ęgri tudinis q unũ ẽ oĩum maximũ:ut eo sublato reli-quoꝝ remedia:nã magnope querẽda arbitremur. sunt.n.certa q̃ de pauptate:certaq; de uita ĩhonora-ta & igloria dici soleãt. sepatim aũt certe scholæ sũt de exilio:de ĩteritu patriæ:de seruitute.de debilita-te:de cecitate:& de omni casu.ĩ quo nomẽ poni so-let calamitatis: hæc græci i singulas scholas & ĩ sin gulos libros dispartiũt. Opus.n.q̃rũt quãqua plãe disputatiõis sunt:delectatiõis. & tamẽ ut medici to to corpe curãdo minimæ ẽt parti si cõdoluit medẽn tur. sic phia cũ uniuersam ægritudinẽ sustulerit:ta men si qs error aliũde extitit:si pauptas momordit si ignominia pupugit:si quid tenebraꝝ offudit exi liũ.aut eoꝝ quæ mõ dixi si quid extitit:& si singula rum reꝝ sunt propriæ cõsolatiões: de qbus audies tu qdem cũ uoles. sed ad eũdem fontẽ reuertẽdũ est: ægritudinem oẽm procul abesse a sapiente q inãis sit:qđ frustra suscipiatur. q nõ natura exoriat᷑. sed iudicio:sed opiniõe:sed quadã inuitatione ad dolẽ dum:cũ id decreuerimus ita fieri oportere. hoc de-tracto quod totũ est uoluntariũ:ægritudo erit sub lata mœrens:morsus tamen & cõtractiũculæ quæ dã aĩ relinquẽtur:hãc dicãt sane naturalẽ:dũ ægri-tudinis nomẽ absit. graue. tetrũ. funestũ. qđ cũ sapi entia eẽ:atq; ut ita dicã habitare nullo mõ possit At qui stirpes sunt ægritudinis:quã multæ:quã ama-

ta i gloria:q̃ g'oriosa hic illđ uotũ tragici po etæ Me me tellus lare secretq tutoq; tegat apud Virgiliũ Mauult ille mutas agitare ĩ-glorius artes:qdã uitã ĩhonoratã exist mãt eẽ supliciũ unñ fit ut ambiãt:rogẽt supplicent iniurias:& cõtumelias nõ paucas pferãt ut ad honores cupitos exãbitosq; aliqñ pueiãt hic a ciprião dictũ ẽ uere ac decẽter. fascibus ille oblectatus & honorib⁹ eẽ priuatus & in glorius nõ põt:hic stipatus cliẽtũ cuneis fre quẽtiore cõitatu:officiosi agmis hõestatus penã putat eẽ cũ solus ẽ. In singulos libros ut singulati sepatiq; disputẽt de exilio de ceci tate de pauptate:& reliqs.q̃ꝝ reꝝ singularũ sũt ꝓpriæ cõsolatiões. Opus q̃rũt: ordo est opus q̃rũt delectatiõis:q̃q̃ & sũt disputatiõis sensus ẽ q̃rũt talia scribẽdo delectare:q̃uis & talia disputatiõib⁹ plãe cõueniãt:q tollit ægri tudiuẽ imitat᷑ medicũ corpori medẽtẽ:q nec mimã qdẽ ptẽ omittit:qn curet. Si qd tene braꝝ offudit exiliũ:Exiliũ ut definit seneca i libro de cõsolatiõe ad albinã:ẽ loci cõmuta-tio:hãc ãt loci cõmutationẽ sequũt᷑ incõmo da:ob q̃ uidet᷑ exiliũ eẽ res misera calamito-sa quo claritudo fœlicitatis obscuret᷑ ueluti tenebris offusis:sed cũ naturalis q̃dam aĩs mortaliũ irritatio ĩsit cõmutãdi sedes:trãsfe-rẽdi dõicilia:atq; pegrinãdi:nõ uideo qd tã-tũ mali i se cõtineat exiliũ:qđ q̃si pegrinatio q̃dã ẽ & cõmutatio loci:quẽ quotidie ĩfinita multitudo cõmutat. M. Tulli.ĩ orõne ꝓ. au. cecina. exiliũ iqt suppliciũ nõ est sed ꝓfugiũ portusq; supplicii:nã q uolũt penã aliquã sub terfugere:aut calamitatẽ eo solũ uertũt hoc ẽ sedẽ ac locũ mutãt:Itaq; nulla i lege nr̃a re piet᷑ nec apđ cæteras ciuitates maleficiũ ullũ exilio eẽ mulctatũ sed cũ oẽs uincla neces ignomiasq; uitãt:q̃ sũt legib⁹ cõstitutæ cõfu-giũt q̃si ad arma i exiliũ. itẽ i orõne ꝓ domo sua exulẽ ait nomẽ eẽ calãitatis nõ turpitu dinis:ubi ãt turpitudo nõ ẽ malũ eẽ nõ põt-ex stoicoꝝ decretis Qđ frustra suscipiatur: egritudo frustra suscipit᷑ cũ mœrẽdo lugẽ-doq; nihil ꝓfici possit. Ideoq; ait seneca: illđ te nõ minimũ adiuuerit:si cogitaueris nihil ꝓfuturꝝ dolorẽ tuũ nec illi quem desideras

nec tibi:nã si quicquã tristicia ꝓfecturi sumus:nõ recuso quicquid lachrimaꝝ fortune superfluit:tuæ funde re. Contractiunculæ:quasi punctiunculæ:quæ naturales sunt cõtractio enim animi ẽ ex mœrore sicut cõ tractio frõtis ex tristicia. Quod cum sapientia esse. si in sapientẽ egritudo nõ cadit nõ põt eẽ cõtuberniũ egri tudinis & sapientiæ:ubi enim ille est hæc nõ adest:ubi hæc adest illa abest. Atqui sed. Quã multæ grãma ticæ regulæ:quæ interdum ferutinæ sunt & rancidæ dicerent pmultæ q̃plurimæ. uel p quã multæ:sed q ser uit elegantiæ utrunq; pro loco decenter usurpat:sic cæsar mundissimus elegantissimusq; scriptorum dixit: q̃ magnũ numerũ iumentoꝝ atq; hominũ itercipiũt:sic. Q. Curtius inter classicos scriptores spectatissimus ait p q̃ maxĩo põt exercitu cõparato. Trunco euerso:pstat in trãslatiõe arboris noĩe trũci significãs ægritudi nẽ:noĩe stirpiũ & radiculaꝝ agnatas pturbatiões q̃ ex ægritudĩs fõte i riuos deducunt᷑:& ex hoc trũco ueluti stirpes fibræq; sobolescũt:ex quo fit ut euerso trũco elidantur stirpes:ut sublata ægritudine reliqua tollãtur.

Vita in gloria

Exam biti ho nores

Exiliũ quid

Exiliũ ꝓfugiũ nõ sup pliciũ.

Solum uertunt

Exul nomen calami tatis

Nihil ꝓfutu rum.

Dolorẽ

Cõtra ctio aĩ.

Regu læ grã matices rãcidæ.

Quã ma gnus

Per q̃ maxi mus

Cuiusmodi est: hoc ideo dixit: tanq̄ id ociū minus gratū sit: q̄ negocia forensia: & senatoriæ occupatiões quibus florente. re. publica dominabatur: tunc uero frigebat in ocio: cum omnia ad unius cæsaris nutū fo rent deuoluta. Et emulari & obtrectare: uidentur hæc idem significare: sed tamen aliqd differunt: quæ om nia ægritudini ait eē subiecta. de quibus proxima tusculana copiosius differetur. Fibræ stirpium quasi adi culæ minutæ & ueluti capillamēta in extremo egritudinis trunco adherescentes: fibrum enim antiqui ex/ tremum dixerunt. ut docet. Mar. Varro. unde fibræ dictæ extremitates in iecore & finbriæ in uestimentis: & fibræ ĩ arboribus & herbis: Plinius in. xix. tubera uocanť hæc undiq̄ terra circundata nullisq̄ fibris ĩnixa aut saltem capillamen tis. Elidendæ suffocandæ: strāgulande: ef fringende ita ut reuiuiscere ac repullulare non possint. Non idem arduū: Vetus uer bum est oīa p̄clara ardua esse & rata alioqui nihil p̄clarum haberetur nisi difficultas sub esset: qua fit præciosum. Domicilium uirtu tis: ut iquit Silius ĩ arduo colle & edito sitū ē

[margin: Fibræ Fibrū]

[margin: Omne p̄claꝝ arduū]

Curationē: trāslatō a medico cui⁹ p̄pria cu ratio ē: itaq̄ p̄hia p̄pri e sit medicia aioꝝ sicut medicia corpoꝝ p̄hia existimať germanæ enim sunt & copulatæ p̄hia ac medicina.

[margin: Phioso phia Medi cina]

PHilippi baroaldi commētarius in quar tam tusculanam.

QVibq̄. M. Tullius ueluti philopa tros: hoc ē uetus amator patrie nō solū utať ac defēdit ptes ro manoꝝ sed freq̄nti p̄conio ia/ ctat & extollit tanq̄ ingenia ro manorum cæteris nationibus antecellant & profecto nulla unquā res. pu. nec maior nec sanctior: nec bonis exemplis ditior fuit nec clarissimis ingeniis copiosior ut non in merito dixerit plinius. Gentium in toto or be præstantissimam unam omnium uirtu te haud dubie romanam extitisse. hinc Va lerius maximo facta dictaq̄ simul memora bilia percēsenti. Vberior copia in oī genere exemplorum ex romanis suppetit: q̄ ex reli q̄s omnibus natiōibus. Itaq̄ nunc. M. Tul lius excellētiā romanoꝝ ĩ studiis doctrinaꝝ cūprimis exeq̄tur: potissimūq̄ philosophiæ quæ tusculanarū q̄stionū unica est materia & peculiare argumentum. Cum partim.

[margin: Laus ro mano rum]

Studiis litterarum quæ romani serius ac ceperūt: apud quos philosophia diu latuit nec ullum habuit lumen litterarū latinarū

re: que ipso trūco euerso oēs elidēdę sūt: & si necesse erit singulis disputationibus: superest enim nobis hoc eiusmodi est ocium: sed ratio una omnium est ægritudinum. plura nomina: nam et inuidere ęgri tudinis est: & emulari: & obtrectare: & misereri: an gi: lugere: mœrere: erumna affici: lamentari: solici tari. dolere: ĩ molestia: eē: afflictari: desperare. Hæc omnia diffiniunt stoici: eaq̄ uerba quæ dixi singu larium rerum sunt non ut uidentur easdē res signi ficant. sed aliquid differunt: quod alio loco fortas se tractabimus. hæc sunt illæ fibre stirpiū. quas ini tio dixi persequendæ: & omnes elidēdæ: ne ulla un quam possit existere. Magnum opus & difficile: q̄s negať Quid autem præclarum. non idem arduū: sed tamen id effectura philosophia profitetur: nos modo curationem eius recipiamus. Verum quidē hec hactenus. Cætera quotienscūq̄ uoletis: & hoc loco: & aliis parata uobis erunt.

Marci Tulii. C. Tusculanaꝝ questionū liber q̄rtus

VM multis in locis nostro/ rum Hominum igenia: uir tutesque brute soleo mira/ ri: tum maxime his studiis: quæ sero admodum expeti ta in hāc ciuitatem e græcia transtulerunt. Num cum a prio urbis ortu regis ĩstitu *tis: partim ēt legibus auspi*

A primo ortus ab origine urbis romæ. Institutis regiis: titulus est apud iurisconsultos de constitutioni bus principium ubi ait Vlpianus. quod principi placuit legis habet uigorem pomponius quoq̄ iuriscon sultus auctor est latas esse: leges a regibus quæ omnes conscriptæ erant in libris papirii unde ius ciuile pa pirianum appellatur non quod papirius de suo quicquā adiecerit sed quod leges regias sine ordine latas in unum composuerit. Legibus appellatione legum. leges duodecim tabularum. senatusconsulta. pleb i scita. legitimæ actiones. interpraetationes prudentum & alia id genus continentur est autem lex: ut ait Vl pianus commune præceptum uirorum prudentum & consultum chrysippus dixit legem eē diuinarum humanarumq̄ rerum notitiam legis uirtus est: ut tradit medestinus imperare uetare permittere punire.

[margin: Leges regiæ Ius ci uile papy rianum Lex qa.]

Auspicia. Mar. Tullius in oratione de auspicum responsis ait omnes gentes natiōesq̄ superari a roma nis pietate ac religione auspicia autē in tanto apud romanos honore antiquitus fuerūt nihil publice sine auspitiis nec domi nec militiæ gereref. auctores. M. Tullius & Liuius. Dicta sunt autē auspicia ut exponit Augustinus & in decretis canonicis uigesimasesta quæstione quarta traditum est quasi auium spicia sicut auguria quasi auium garia ab auium garritu & uoce. Duo sunt genera auspitiorum unum ad oculos alte rum ad aures p̄tinēs ad oculos scilicet uolatus ad aures uox auiū. Thiresias thebāus auspicia auiū primus inuenit. Virgilius. utrunq̄ auspiciorum genus illo uersu complexus est & uoluchrum linguas & præpetis omnia pennæ. Marcus Tullius in secundo de diuinatione: deridet auspicia: quæ nulla eē ait: quod autem oēs reges: Populi: nationes: uterētur auspitiis id ita reffellit: quasi nō aliud tam uulgare sit quā nihil sapere.

[margin: Auspi cia ĩ ma gna exi stima tione Auspi cia un̄ Nil tam uulgare q̄ nihil sapere Fabius mortē fiii tulit firmiter]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

*Comitia:conuentū populi:& coitionē ad magistratus creandos.atq; ad leges ferendas comitia appella*mus:erantq; discrimiata comitia:ut alia calata:alia centuriata:alia curiata uocarentur:& comitiales dies di cti:qbus fas erat populo conuenire ad suffragium ferendū.Ioue tonante:fulgurante:comitia populi hēre nefas erat:Comitiorū enim non habendorum causas esse uoluerunt:ut docet.M.Tullius.Comitiales ho mines decenter appellat plautus litigiosos qui litium cā semper sunt in comitio inquietātes tribunal præ toris:qui si nihil est litium lites ferunt. Prouocationes:Valerius publicola legem tulit de ꝓuocatiōe aduer

cia: cerimoniæ:comitia:prouocationes patrū cō- silium.equitum peditumq; descriptio:tota res mi- litaris diuinitus esset constituta:tū progressio ad- *mirabilis incredibilisq; cursus ad omnem excellen* tiam factus ē domi natu regio rep. liberata.Nec ue ro hic locus est:ut de moribus institutisq; maiorū & disciplina ac temperatione ciuitatis loquamur: Aliis hæc locis satis accurate a nobis dicta sunt.ma ximeq; in his sex libris quos de republica cōscripsi- mus:hoc autem loco consideranti mihi studia do- ctrinæ:multa sane occurrunt.cur ea quoq; accersi- ta aliunde neq; solum expetita:sed etiam conserua ta & culta uideantur.Erat enim illis pene in conspe ctu prestanti sapientia & nobilitate Pythagoras: q fuit in Italia temporibus iisdem quibus. L. Brutus patriā liberauit:præclarus auctor nobilitatis tuę. Pythagoræ autem doctrina cum longe lateque flu eret permanauisse mihi uidetur in hanc ciuitatem. Idque cum coniectura probabile est: tum quibus- dam etiam uestigiis indicatur. Quis est enim qui putet cum floreret in Italia græcia potentissimis & maximis urbibus ea: quæ magna dicta est: in his- que primum ipsius Pythagoræ: deinde postea Py thagoreorum tantum nomen esse nostrorum ho- minum ad eorum doctissimas uoces aures clau- sas fuisse? Quin etiam arbitror propter py-

sus magistratus ad populū:q̄ in uulgus fuit mire grata.auctor Liuius i secūdo sine ꝓuo catione erat dictatura. Annotat idem Liui- us in tertio prouocationē non esse longi- us ab urbe mille passuum:prouocatio autē *idem est quod appellatio:data aduersus in* iuriam magistratuū.prouocare & appellare *sensu congruunt:elegantia differunt ita.n.* elegāter loquimur: prouoco ad populum: appello tribunos.Alterum cum præpositio ne.Alterum citra propositionem usurpati- ue tamen dr̄.appello ad principem. Vlpia- nus.quid faciat iudex uidendum est & po terit ad principem appellare. Patrum cōsi lium.senatus cōsulta significat. Eqtum pe ditumq; descriptio res militaris armis con stat & uiribus.hæc in tres diuidit̄ partes æq tes pedites classes æquitum alæ dicūtur ab eo quod ad similitudinē alarum ab utraq; parte protegant acies.quæ uexilationes uo cantur.est aliud genus æquitum qui legio- narii nominant̄ propterea q̄ connexi sunt legioni romana uirtus præcipue in legio- num ordinatione præpollet.Legio autem expeditibus constat & equitibus præterea romulus tres æquitum centurias descripse- *rat.Luceres.Ticienses ramnenses.Seruius* autem Tullius pedestrem exercitū per clas- ses distribuit.ut Dionysii & Liuii testimōio satis liquet.scripsitq; cēturias equitum duo- decim ex primoribus ciuitatis.sex itē alias *centurias tribus ab romulo institutis* cētu- riis sub iisdem quibus īauguratæ erant no- minibus fecit.At equos emēdos dena mi- lia æris ex publico data fuerunt etiam equi tum decuriæ sub nominibus iudicū descri- ptæ:nā nongenti:selecti:tribuni:ærarii celeres:flexamines:trosuli nuncupati:*de quibus in commentariis* suetonii non parum multa.Re publica liberata.Salustius in hanc sententiam:sed ciuitas incredibile me- *moratu est:adepta libertate quantum breui tempore creuerit:tanta cupido gloriæ incesserat. Versus extat* ennianus cōcinenter factus:moribus antiquis res stat romana uirisq;:quem Ennii uersum memorat.M. Tullius i principio qnti libri de republica:quē inqt uel breuitate uel ueritate tanq̄ ex oraculo mihi quodā es se effatus uidet̄:nā neq; uiri nisi ita morata ciuitas fuisset neq; mores:nisi hi uiri ꝓfuissent:aut fundare: aut tā diu tenere potuissent tātam & tā iuste lateq; imperantē rē publicā:itaq; ante nostrā memoriā:& mos ipse patrius ꝓstātes uiros adhibebat: & ueterum morē ac maiorū instituta tetinebāt excellentes uiri hactenus Mar. Tullius. Accersita aliunde euocata acceptaq; a græcis. Pene in cōspectu:metapōtum crotanā hera- cliā ciuitates:in ultima italiæ ora sitas intelligit:quibus in locis pythagoram iuuenum emulātium studia cetus habuisse historici prodiderunt:ubi uice numinis cultus est. Præclarus auctor nobilitatis tuæ.M.hic brutus:ad quē Cicero: scribit auctorē ꝓgenitorēq; habet iuniū illum brutum terquinorum exactorē liber- tatis assertorem:primum romanum consulem:cuius statua in capitolio uisebatur media inter regum ima gines strictum ensem tenens:a cuius filio posteritas brutorum familiæ omnis propagata est. In Italia gre cia:græci in extrema italiæ ora multas urbes condiderunt:unde magna græcia dicta.de qua in primo com mentario copiosius annotatum est. In his:scilicet urbibus:maximeq; metaponti.Crotone:heracliæ:a py thagora Italia philosophia defluxit:pythagoram ex eo dictum fuerunt:quod uera pythio non minus lo- queretur. Pythagoreorum:ut archite tarentini.Alcmeonis crotoniatæ: hippasi metapontini: phylolai: crotoniatæ: hi enim omnes pythagorei fuerunt. Aures clausas fuisse: interrogatiue legendum quis putet plausas fuisse aures romanorum ad hauriendas doctissimas pythagoræ & pythagoreorum uoces.

Comi tia
Comi tiales
Comi tiales hoīes
Prouo catio
Appella tio
Prouo catio ad po pulum.
Appello Cæsarē
Eqtum alæ
Vexilla tiones
Legio narii
Centu riæ eq

Celeres
Flexu mines
Trosuli,
Mori bus an tiuis res stat:
Roma na ui risq;
statua bruti gladio
pytha goras unde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Nũmã pythagoreũ existimatũ. Nũma pompilius secũdus romanoꝝ rex. Cõsultissimus fuit oĩs diuini & humani iuris: ut ĩ illa q̃s q̃ ætate eẽ poterat. erãtq; multa illius ĩstituta pythagoricis documẽtis simillima. Ex quo creditũ ẽ: auctorẽ eius doctrĩæ fuisse samiũ pythagorã sed falso: ut dionysius liuiusq; notificãt q̃tuor. n. ætatibus ĩtegris pythagoras numa posterior fuit ut ex cronicoꝝ libroꝝ obseruatione collegimus: pythagoras. n. ĩ Italia uenit tarqnio regnũ obtinentẽ: cui cognomẽtũ supbus fuit. Eũ q̃. Auctor ẽ plutarchus numã põpiliũ: sapiẽtia pythagorica ꝑditũ fuisse multaq; ĩstituisse: placitis pythagore cõgruentia. tradit Augustinus in. vii. de ciui. dei numã hydromãticũ fuisse q̃ ĩ aq̃ uideret imagines deoꝝ uel potius ludificatiões demonũ: quo genere diuinatõis postea pythagorã philosophũ usum fuisse. M. Varro cõmemorat. Valerius Antias Cassius hemina & scriptores alii ꝓdiderũt pythagoricos fuisse libros illo nume põpilii q̃ in archa lapidea olim ĩuẽti: ĩ comitio igne a uictimariis ĩ cõspectu populi cremati sũt. Propterea qđ: pleraq; ad dissoluẽdas religiones ꝑtinẽtia cõtinebãt: & ut ait Plinius: nulla in his libris scripta erãt nisi philosophiæ pythagoricæ. Vestigia pythagoreoꝝ: pythagorei illi ꝓprie dñr: q̃ sectã tenẽt pythagoræ & dogmata: pythagoristæ uero: q̃ uitã. Cum carmĩbus soliti: uestigiũ pythagoreoꝝ: qđ ĩ italia romæq; floruerit: id maximũ ẽ: sicut enĩ illi carmĩbus fidibusq; uti solebãt: sic romãi ad tybiã carmina canebãt ĩn cõuiuiis q̃bus claroꝝ uiroꝝ laudes cõtiebãt pythagoricis. n. ut ĩqt q̃ntilianus ĩ nono moris fuit cũ euigilassẽt aĩos ad lyrã excitare quo eẽnt ad agẽdũ errectiores & cũ sõnũ peterent ad eã pri⁹ lenire mẽtes ut si qđ fuisset turbidioꝝ cogitationũ cõponerẽt. Idẽ auctor ẽ in prĩo pythagorã cõcitatos ad ui pudicæ iã domui differẽdã iuuenes mutato cãtu cõposuisse: de musica pythagore. scribit macrobius ĩ secũdo. in sõniũ scipiõis. Martiãus quoq; ĩ lib. de musica sic inq̃t. Pythagorei docuere ferociã aĩ tibiis aut fidibus molliẽtes cũ corpib⁹ adherere nexũ fœdus aĩaꝝ. In origĩb⁹ in libris originũ. Ita. n. portius cato libros ĩscripsit. de q̃bus ĩ primo cõmtario dictũ ẽ. Vocũ sonis. ex ꝑscripto doctriaq; pythagoræ atq; pythagoreoꝝ. Cõdi cõpõi. uñ cõditores historiaꝝ & libroꝝ cõpositores dicti. Ne liceret fieri alterius iniuriã. xii. tabulæ decẽuirales q̃bus leges romanæ cõtinebant capitali sñia sanxerũt: si q̃s carmẽ cõdidisset qđ ĩfamiã faceret flagiciũue alteri qđ. M. Tul. in libris de repu. testat & diuus Aug. repetit libro scđo de ci. dei. De hac lege. xii tabulaꝝ ĩtellegit oratius sic scribẽs in scđo sermonũ si mala cõdiderit in quẽ q̃s carmi eius est iudiciũq; ubi exposuit porphirio lege cautũ fuisse ne q̃s ĩ quẽq̃ maledicũ carmẽ scriberet q̃netiã in. xii. tabulis lex erat ꝓhibẽs iniurias ĩcantamẽtoꝝ cuius uerba hæc sunt q̃ malũ carmẽ ĩcãtasset & alibi qui fruges excãtasset. Nec illud nõ. i. illud ẽt argumẽtũ ẽ. Duæ. n. negatiuæ ꝑticulæ affirmãt. apud ãtiquos negatiuas duas negatiuæ unius significãtiã hr̃e obseruauimus. ut illđ Varronianũ qui nõ mõ ignorasse me clamat sed oĩo oĩs heroas negat nescisse idẽ Varro. Negatiuas duas ꝓ una accipiẽdas eẽ demõstrauit cũ sic ait a rege mũera eoꝝ noluit nemo accipe. Deoꝝ puluĩaribus fides ꝑcinũt. i. ꝑcẽtio fit a fidicinibus. Dixit oratius in carmĩbus & thure & fidibus iuuat placare deos ubi exposuit porphirio fidicines hodie quoq; romæ ad sacrificia adhiberi sicut tibicines nemo ẽ qui nesciat theologi canere cœlũ cõprobãtes sonos musicos sacrificiis adhibuerũt. qui ut auctor ẽ macrobius apđ alios lyra & cythara apđ nõnullos tibiis aliisue musicis ĩstrumẽtis fieri solebãt pythagoras pythagoreiq; uulgauerũt mũdũ orone musica cõpositũ eẽ q̃ postea sit lyra ĩmitata nunc: M. Tullius aut disciplinæ pythagoricæ hoc eẽ uestigiũ qđ fidicies ꝑcinũt ĩ sacris deoꝝ lectisterniisq;. Et epulis magistratuũ publicis. Puluinaria. n. deoꝝ lectuli sunt q̃ sterni ĩ tẽplis cõsueuerũt. Et ut ait seruius aliq̃do ponunt ꝓ tẽplis hic dicta lectisternia quoꝝ crebra mẽtio apđ auctores. M. Tullius in orone de aruspicũ respõsis noiat ꝑcentionẽ epulas ludoꝝ epulões: qui ministri erãt pontificũ faciebãtq; epulare sacrificiũ ad quĩtũ tuberonẽ. Ad hũc scripsit panecius de dolore patiẽdo fuit quintus helius tubero iuris ciuilis cõsultissimus idẽ stoicas

Nũma pythagoreus creditus
Pythagoras tẽporibus Tarqnii
Numa hydromãticus
Pythagoreus
Pythagoristæ
Aĩos ad lyrã cõponere.
Musica molliri animi ferociã
Capitale suppliciũ famosi carminis
Ne maledicũ carmẽ scribat.
Quĩ malum carmẽ cãtasset.
Negatiue duæ ꝓ una
Negat nescisse
Fidicies ad sacrificia.
Mũdus musicæ compositus.
Puluinaria
Lectisternia.
Epulones qui

thagoreorum admirationem. Nummam quoq; regem Pythagoreum a posterioribus existimatũ. Nã cũ Pythagoræ disciplinã & instituta cognoscerent regisq; eius æquitatem & sapientiã a maioribus suis accepissent: ætates ãt & tempora ignorarent propter uetustatem: eũ qui sapientia excelleret: pythagoræ auditorem fuisse crediderunt & de cõiectura quidem hactenus. Vestigia autem pythagoreorũ: quamquam multa colligi possunt: paucis tamen utemur: quoniam non id agitur hoc tempore. Nã cum carminibus soliti illi esse dicantur: & præcepta quædam occultius tradere: & mentes suas a cogitationum intentione cantu: fidibusque ad tranquilitatem traducere: grauissimus auctor in originibus dixit Cato morem apud maiores hunc epularum fuisse: ut deinceps qui accubarent: canerent ad tibiam clarorum uirorum laudes atq; uirtutes. Ex quo perspicuum est: & cãtus tum fuisse rescriptos uocum sonis & carmina: quamquam id quidem etiam. xii. tabulæ declarant. condi iam tunc solitum esse carmen quod ne liceret fieri ad alterius iniuriam leges sanxerunt. Nec uero illud non eruditorũ temporum argumentum est q̃ & deorum puluinaribus & epulis magistratuum fides precinunt: q̃ proprium eius fuit de qua loquor: disciplinæ. mihi quidem etiam Apii cæci carmen: quod ualde panetius laudat epistola quadam: quæ est ad Qu. Tuberonem. pythagoreorum uidetur. Multa

dialecticasq; disciplinas percalluit. Ab illis:pythagoreis. Qui oratores:hæc ē q̄ multi q̄ clari:interrogatiue legendū:ipe in bruto percenset nominatim infinitos ,ppe oratores latinos:sapiētiæ phiam intelligit. Stoicū diogenē:atheniēses quondā tres phos inclytos ad senatū romanum legatos miserūt:ipetratū:uti mulctā remitteret:quā ciuitati eorū fecerat:ppter oropi urbis uastationē:fuerat ea mulcta talētorum fere qngentorū. Erant autem isti phi. Carneades academicus:Diogenes stoicus. Critolaus peripateticus:quos ferunt seorsum quēq; ostentandi gratia:per celeberrima urbis romæ loca magno hominum conuentu disertauisse. Tum admiratio

sunt etiā i nr̄is institutis ducta ab illis:q̄ ptereo: ne ea q̄ peperisse ipi putemur:aliūde didicisse uideamur:sed ut ad ,ppositū redeat oro q̄ breui tēpore quot & quāti poetæ:q āt oratores extiterūt:facile ut appareat nr̄os oia cōseq potuisse:simul ut uelle cepissent:sed de cæteris studiis alio loco & dicemus si usus fuerit:& sæpe dixius:sapiæ studiū uetus id qdē i nr̄is:sed tn̄ an̄ Lelii ætatē & Scipionis nō reperio:quos appellare possim noiatim:qbus adolescētibus stoicū diogenē:& academicū Carneadē uideo ad senatū ab athēiēsibus missos eē legatos:q cū reip. nullā unquā ptē attigissēt eēntq; eorū alt̄ cyreneus:alt̄ babylōius:nūq̄ ,pfecto scolis eēnt exercitati:neq; ad illd munus electi nisi i qbusdā pncipibus tpibus illis fuissēt studia doctriæ q cū cætera lr̄is mādarēt:alii ius ciuile:alii orōnes suas:alii monumēta maiorū hāc āplissimā oium artiū bn̄ uiuēdi disciplinā uita magisq̄ lr̄is psecuti sūt. Itaq; illius ueræ elegātisq; phiæ:q ducta a Socrate i pipateticis adhuc pmāsit:& idē alio mō dicentibus stoicis:cū academici eorū cōtrouersias disceptarēt:nulla fere sūt aut pauca admodū latina monumēta:siue pp magnitudinē rerū:occupatio nēq; oium:siue etiā qd̄ iperitis ea ,pbari posse non arbitrabant̄ cū iteri illis silētibus. C. Amafanius extitit dicēs:cuius libris editis cōmota multitudo cōtulit se ad eādē potissimū disciplinā:siue qd̄ erat cognitu p facilis:siue qd̄ iuitabat̄ illecebris blādis uoluptatis:siue ēt qa nihil ,pbatū erat melius:illd̄ qd̄ erat tenebāt Post Amafaniū āt multi eiusdem æmuli rōnis mlta cū scripsissēt Italiā totā occupauerūt. Qdq; maximū argumētū ē nō dici illa subtilit̄:qd̄ ēt facile ediscāt̄ & ab idoctis pbent̄ id illi firmamētū eē disciplıæ putāt sed defēdat qdē qd̄ qsq; sētit sūt. n iudicia libera nos istitutum tenebimus nullisq; unius disciplıæ legibus astricti qbus in phia necessario pareamus. Quid sit in quaq; re maxie ,pbabile sp reqremus qd̄ cū sæpe alias tum nup i tusculāo studiose egimus. Itaq; expositis tridui disputatiōibus q̄rtus dies hoc libro cōcludit̄.

ni fuissent aiunt rutilius & polybius philosophorū trium sui cuiusq; generis facundiam. Violēta inquiūt & rapida carneades dicebat: scita & teretia Critolaus. Modesta diogenes & sobria:q in senatū introducti usi sunt iterpte cecilio senatore. Alter cyreneus.s.carneades:q libris chrysippi perlectis:ita laudabat ut diceret nisi chrysippus eēt:ego nō essem. Babylonius:diogenes. Monumēta maiorū res gestas:& historias itelligit. Amplissimam artiū phiam dicit:quam apuleius. Disciplinam regalem noiat:tam ad benedicendum q̄ ad bene uiuendū repertam. Et itē alio mō:iter peripateticos & stoicos est eadem disciplina:sed uidetur lōge dissimilis dum alio modo loquūt:nam quæ peripatetici bona dicūt stoici malūt cōmoda appellare & proposita: quæ illi mala. Isti reiectanea:multaq; alia hoc genus. Ideoq; dictum est stoicos torqueri uerborum cōtrouersia. Disceptarent: componerent:moderarentur:hinc disceptator dicitur rei sentētiæq; moderator: ut docet Marcus Tullius in partitionibus ad filium. Disciplinam:phiam. Emuli:studiosi:& imitatores. Ratiōis.philosophiæ: uirtus enim nihil aliud est q̄ recta ratio:omnes uirtutes rationes sunt:sequitur ratio naturam: quid est iquit seneca ratio? naturæ imitatio. Quod etiam facile discantur natura comparatum ē: ut deteriora facilius ediscantur:& memoriæ pertinacius inhærescant hinc illud Quintiliani & hæc ipsa magis pertinaciter hærent: quæ deteriora sunt. In hanc sententiam ait. Oratius sic scribens in epistolis. Discit enim citius meminitq; libentius illud: quod quis deridet:q̄ quod probat & ueneratur: ubi exposuit Porphirio maiore studio ridiculosos uersus edisci:& memoria retineri:quam admirabiles. Sunt iudicia libera: prouerbialis sententia est illa Terentiana: quot capita tot sententiæ:antistius labeo augusto respōdit:suum quemq; iudicium habere:& a. Persio dictum ē:uelle suum cuiq; ē nec uoto uiuitur uno:ut dicam quod sentio:totidē pene ingeniorū ac iudiciorū reperias: quot corporū formas:dicere solebat Tyberius in ciuitate libera:linguam mentemq; liberas esse debere. Nos institutū tenebimus: Institutū. Marci Ciceronis ,ppe solemne ē. Vt nulli sectæ addictus:nulli disciplinæ mancipatus esse uelit sequens id:Quod maxime probabile esse uideatur. Iuxta illud Oratianum. Nullus addictus iurare in uerba magistri.

tres phi Legati carneades. Diogenes. Critolaus.

Nisi chrysippus eēt: ego nō essem.

Disciplina regalis.

Bona Cōmoda. Mala. reiectanea. Disceptator. Virtutes rōes

Deteriora facilius edi scunt.

Suū cuique iudicium

Lingua Mens. Liberæ Nulli sectæ. Addictus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Vt enim in iferiorē ambulationē: achademiā itelligit. Ita.n. iferior ambulatio: siue gymnasiū in tuscu-
lano noiabat̄. Cū superiori gymnasio nomē eēt lyceum: a nomine aristotelice scholæ. Dicat si qs uult
Gorgiā leōtinū lacerāt eruditi: & ludit Socrates platonicus: qđ unus ex oibus ausus sit in cōuētu poscere
qua de re qsq; uellet audire: q de oi re q̄cūq; i disceptationē qōnēq; uocaret̄ se copiosissime dictuꝝ eē ꝓfi-
tebat̄: cui tantus honos ē hitus a græcia soli: ut ex oibus statua non in aurata sed aurea solida statueret̄ q̄
uocāt holosphyratō: hippias quoq; gloriatus ē cūcta pene audiēte græcia nihil eē ulla in arte reꝝ oium
qđ ipse nesciret: nūc Cicero ex instituto gor-
giæ iubet ꝙ q sq; uelit interrogare: ꝓfiteturq;
se ad cūcta responsuꝝ. Non mihi uī ꝓposi-
tio qōnis hæc ē: sapientē uacare non posse oi
ai ꝑturbatiōe siue morbo tanq̄ ipossibilis sit il-
la apathia stoicorum. Tpis noui: tps signat:
quo Cæsar reꝝ potiebat̄: quo tristitia ois dis-
simulanda erat & hilaritas induenda: nā tem-
pori seruiendū eē percipiunt sapientes. Sub-
latus ē metus: formidini ut ante dictū ē egri-
tudo repugnat: adeo ut in quē nō cadat egri-
tudo: in eundē timor cadere nō possit. Leti-
cia gestiēs & libido: duæ sunt ut ante dictū est
bigæ ꝑturbationū. Altera bonoꝝ: altera ma-
loꝝ: ex malis præsentibus ēgritudo ex futu-
ris metus sicut bonorum præsentium lætitia
ita futuroꝝ libido siue cupiditas appellatur:
leticia āt gestiēs: dicit̄ ꝑter modū elata. Gesti-
re.n. letari ē & cupere. Nos uela facere.i. pā-
dere uela or̄onis: & i latissima ueluti æquore
spatiosius uagari: trāslatio sumpta a nauticis:
q in alto uela faciūt: & omisso remigio latissi-
me discurrūt. Paulum remigare i. oratione
angusta: & perexigua uti: ꝑmanet i eadē trans-
latione: nam egrediētes e portu sensim remi-
gantes ꝓuehuntur: subductis uelis. In ꝑciē-
dis occupati: hoc est quod ait paulū remigare
partiri.i.& diffinire ai perturbatiōes q̄ res an-
gusta ē & cohibita. Multa afferūt hoc ē: qđ i-
telligi uult uela facere: nā peripatetici pandūt
orationis uela & illoꝝ latissima ē disputatio:
quasi currentium ꝑ æquor patentissimū pas-
sis uelis: cū dialectici instar remigū paululum
a littore portuq; ꝓgrediat̄ eoꝝ angusta sit q̄si
nauigatio: zeno princeps stoicoꝝ dicere so-
lebat dialecticā similē esse cōpræssæ ipugnum
manui. Eloquētiā oratoriā explicatæ: & apte
manui. Ex utraq;: ex ꝑipateticoꝝ or̄one co-
piosa: & dialecticoꝝ cōcisa & angusta ꝓuerbi-
um græcoꝝ est cuius meminit aristophanes.
αμαφεστερου, πο, σειρεκαισ αφεστερο
.i. indoctius loquere & aptius: quo significat̄
or̄one pleniori uberioriq; rē eē explicādā ēt
si doctius crassiusq; explicet̄. Descriptionē
sequor: Possid. descriptionē cuiuscūq; uirtu-
tis etymologiā uocat: qdā caracterismon ap-
pellāt signa cuiusq; uirtutis: & uitii: ac notas
reddētē. Inter ꝑceptionē & descriptionē hoc
iterest: nā q ꝑcipit dicit illa facies si uoles tēpe-
rans esse q describit ait tēperās ē q facit illa: q
illis abstinet: q̄ris q itersit: alter ꝑcepta uirtut[
dat alter exēplar. Descriptiōes has siue iconis-
mos ex usu esse cōfitetur. Sene. i epi. mora. Boetius in.iii. cōmentario topicoꝝ multas ait esse diuersita-
tes diffinitionū quarū omniū nomen sit cōmune descriptio. Apud scriptores rhetoricos descriptio no-
minatur q̄ rerum cōtinet perspicuā & dilucidā expositionē hoc modo statim sicut e caueaieo missus aut
aliqua teterrima belua soluta ex catenis uolitabit. Et uagabitur in foro acuens dentens in cuiusque for-

Vt enim i inferiorē ambulationē descēdimus: qđ
idē feceramus supioribus diebus acta res ē sic. Di-
cat si qs uult: de qua re disputare uelit. A. nō mihi
uī oi ai perturbatione posse sapiens uacare. M.
Aegritudine quidem hesterna disputatiōe uideba-
tur nisi forte tpis causa nobis assentiebar. A. Mini-
me uero nam mihi egregie probata est or̄o tua.
M. non igit̄ existimas cadere in sapiētē ægritudi-
nem. A. Prorsus non arbitror. M. Atq si ista ꝑtur-
bare aium sapiētis nō potest: nulla poterit. Quid
enim metusne cōturbet? & eaꝝ reꝝ est absentium
metus: quaꝝ ꝑsentium est ægritudo sublata igit̄
ægritudine sublatus est metus. Restāt duæ ꝑtur-
batiōes lætitia gestiens & libido: quæ si nō cadēt
in sapientem semper mens erit tranquilla sapien-
tis. A. sic prorsus intelligo. M. Vtrū igitur mauis
statim ne nos uela facere an quasi e portu egredi-
entes paululū remigare. A. Quidam est istuc nō
enim intelligo. M. quia Chrysippus & stoici cū
de animi perturbationibus disputāt magnā partē
in his partiendis & definiendis occupati sūt illa eo-
rum per exigua oratio est qua medeant̄ ais: nec
eos turbulentos esse patiant̄ ꝑipatetici āt ad pla-
candos aios multa afferūt spinas partiendi & dif-
finiendi ꝑtermittūt. Querebā igitur utꝝ panderē
uela oratiōis statim an eā ante paululū dialectico-
rum remis perpellerē. A. Isto modo uero erit enī
hoc totū quod quæro ex utroq; ꝑfectum. M: Est
id qdem rectius sed post requiret si quid fuerit ob-
scurius. A. Faciā equidē tu tamē ut soles dices ista
ipsa obscura planius quā dicuntur a græcis. M.
Enitar qdem sed intento opus est animo ne oia di-
labantur si unum aliquid effugerit quoniā q̄ græ-
ci pathæ uocant nobis perturbationes appellari
magis placet quā morbos in his explicādis uete-
rem illa eqdē Pythagore primū deinde Platonis

Academia. Lyceū In tusculano. Iactātia gorgiæ Statua aurea gorgiæ Holosphyraton. Hippias multiscius. Duæ bigæ perturbationum. Leticia gestiēs. Gestire Remigare. Dialectica similis pugno. Eloquētia expāsæ manui. indoctius loq̄re & aptius. Descriptio etimologia. Characterismos. Precipe Describere. Inconismus. Descriptio. Rhetorica.

descriptionē sequar: qui aīum in duas partes diuidūt: alterā rōnis participē faciūt: alterā expertē in participe rōnis ponūt trāquillitatē: idest placidam quietēq; constantiā: in illa altera motus turbidos tum iræ: tū cupiditatis: cōtrarios inimicosq; rōni: sit igitur hic fons: utamur tn̄ in his perturbationibus describendis stoicoꝝ diffinitionibus: & partitionibus: qui mihi uidentur in hac qōne uersari acutissime. Est igitur zenonis hæc diffinitio: ut ꝑturbatio sit: quod pathos ille dicit auersa a recta rōne cōtra naturā aī cōmotio. Quidā uero breuius ꝑturbationē esse appetitū uehementiorē dicūt: sed uehementiorē eū uolūt esse qui longius discesserit a naturæ cōstātia partes aūt ꝑturbationum uolūt ex duobus opinatis bonis nasci: & ex duobus opinatis malis ita esse quatuor. Ex bonis libidinē & lætitiā: ut sit leticia p̄sentiū bonoꝝ: libido futuroꝝ. Ex malis metū & ægritudinē nasci cēsent: metum futuris: ægritudinem p̄sentibus: quę enim uenientia metuunt̄ eadē efficiunt ægritudinem istātia. Lætitia āt & libido in bonoꝝ opinione uersant̄: cū libido ad id qd̄ uidet̄ bonū illecta & inflāmata rapiat̄: lætitia ut adepta iā aliqd cōcupitum efferatur & gestiat. Natura.n. oēs ea q̄ bona uidentur sequuntur: fugiuntq; contraria. Quamobrē si simul obiecta species cuiuspiā ē qd̄ bonum uideatur ad id adipiscendum impellit ipa natura id cum constanter prudenterque fit: eiusmodi appetitionem stoici βουλησιν appellant nos appellamus uoluntatem eam illi putant in solo sapiente

tunas in oēs amicos atq; inimicos notos atq; ignotos incursans alioꝝ famā depeculans alioꝝ caput oppugnans alioꝝ domū: ac omnē familiam perfringens rem publicā funditus labefactans. Animum i duas partes diuidūt. Ari.i.vi.ethy. ait tria eē in aio sensum intellectū appetitū aiæ rationalis partē alteram uocari sciētificā: alterā ratiocinatiuā. M. Tullius libro primo de officiis duplex ē inqt uis animorū atq; naturæ una pars in appetitu posita ē quæ orme dr̄ græce q̄ hoīem huc & illuc rapit. Altera in ratione: q̄ docet & explanat quid faciēdū fugiendūq; sit ita fit ut ratio presit appetitus uero obtēperet. illud.n. ubiq; ꝑcipit appetitus oēs cōtrahēdos sedandosq; & rōni obedientes eē oportere. Plato in timeo. Corpus aīæ quasi uehiculū subditū esse ait: in aīa aūt ꝑturbationes plurimas ponit q̄rum prima ē uoluptas maloꝝ esca dei dolor. fuga īpedimentūq; bonoꝝ post hæc audacia metusq; cōsultores amētes accedit & īplacabilis iracūdia spes eni blanda cōciliatrica. Ponit trāquillitatē. Democritus euthymian sūmum bonū eē dixit. Ita enim appellat animi tranquillitatē eāq; ait beatæ uitæ esse effectricem a seneca quoq; dictū ē. Amet expers publicæ priuatæq; curæ trāquillitas. In illa altera q̄ scilicet aī pars expers est rōnis. Plato: ut ante dictum ē tres animi partes dicit eē rationabilē idest mentis optimam portionē capitis arcē tenere: irascētia uero atq; cupidinē postremā portionē īfernas abdomina sedes obtinere ut popinas quasdā & latrinaꝝ latebras diuersoria nequitiæ atq; luxuriæ. Vt ꝑturbatio sit. Diffinitio ē oratio q̄ id qd̄ diffinit̄ explicat quid sit. Diffinio ē coactæ ī se atq; cōplicatæ rei explicatio ueluti cū dicimus: homo ē aīal rōnale & mortale explicat.n. diffinitio id qd̄ breuiter atq; angustæ designabat̄ auctores. M. Tullius. Boetius. Aristoteles cæteri hinc fit ut ex diffinitione cuiuslibet rei enodatiora fiāt & explicatiora oīa: q̄ cōplicata obscurabāt̄. Diffinitio.n. explicat diffūdit: patefacit: qd̄ cōplicatū erat & clausum iōq;. M. Tullius ī p̄sentia diffinit quid sit ꝑturbatio: ut res magis colliquescat. Ex duobus opinatis bonis iā dictū ē duas eē bigas ꝑturbationū: alterā ex opinatis bonis: ut ē cupiditas & letitia: alterā ex opinatis malis: ut ē metus & tristicia: q̄ oīa nūc fusius copiosius. Enodatius a Mar. Tullio ꝑtractant̄. Ex bonis libidinē appellatione libidinis cupiditas significat̄ ē eni libido generale uocabulū oīs cupiditatis. Instantia: idest præsentia: urgētiaq; apud grāmaticos dialecticosq;. tempus est qd̄ instans uocāt: idest p̄sens: cuius & Diomedes meminit. Cum libido: Libido est cupiditas nascens ex opinatis futuris bonis. Illecta inuitata euocataq;: unde & illicium apud. Varronem: ab illiciendo dictum pro incitamento inuitamento q; sicut illix animi uenus & illices oculi apud Apuleium alias illectum dicitur non lectum ut apud Ouidium illectumq; remittat. Ad id adipiscendum hinc libido nascitur quæ ad bonum futurum adipiscendū incitata uehementer effertur. Natura: ui & instinctu naturali. Fugiuntq; contraria: in primo de officiis in hanc sententiam sic scriptum est principio generi animantium omni est a natura tributū ut corpus uitamq; tueatur. Declinetq; ea: quæ ei nocitura uideantur quæq; sint ad uiuendum necessaria inquirat & paret ut pastum & latibula ut alia eiusdem generis. Plinius quoq; noster nimirum inquit hæc ē naturæ rerum hæc potentia eius seuissimas ferrarum maximasq; quæ nunquam uidissent quod debeant timere statim intelligere cur sit timendum. Eam putant in solum sapientem græci appellant euphatas quas Cicero constantias nominauit quas stoici tres esse uoluerunt pro tribus perturbationibus in animo sapientis uidelicet pro cupiditate uoluntatem pro leticia gaudium pro metu cautiōem pro egritudine uero quam Aug. aliiq; tristiciam dicere malūt negauerūt aliquid esse posse ī animo sapiētis sic eni inquiūt

Famā de peculans.
duplex uis animorū.
Orme appetitus
Ratio
In aīa ꝑturbationes
Euthymia democriti
Rōnabilis.
Irascentia.
Cupiditas.
Diffinitio qd
Diffinitio explicat.
Patefacit.
Libido
Instans tempus
Illecta
Illiciū
Ilix uenus.
Cōtraria naturaliter declinari.
Euphatæ
Constātiæ.

Volun tas gau dium

Voluntas appetit bonū: quod facit sapiens. Gaudium de bono adepto ē qd ubiq; adipiscitur sapiēs. Cautio deuitat malum: qd debet sapiēs deuitare: Tristitia porro: quia de malo est: quod iā accidit nullum aūt malū existimāt posse accidere sapiēti: nihil in eius aīo: pro illa eē posse dixerūt: sic ergo stoici loquuntur: ut uelle: gaudere: cauere: negent nisi sapientē: stultū autē non nisi cupere: letari: metuere: cōtristari: & illas tres esse cōstantias has autē quatuor perturbationes: super qua re nunc Cicero copiose disserit. Tum illud gaudiū dicit: secundum Ciceronem gaudium proprie bonorꝫ est: quod ut aiunt stoici

Cautio gaudiū bonorꝫ

nisi sapienti nō contingit: sed gaudiū & ī malo quoq; poni. Cōsuetudo loquutionis usurpat. Et testis ē Virg. cū ait. Et mala mētis gaudia: quo uerbo ut interpretat̄. Seneca uoluptates itelligi uoluit: significās hoies malo suo lætos: uulgo sic loquimur ut dicamus magnū gaudiū: nos ex amici cōsulatu: aut ex nuptiis aut ex partu uxoris percepisse quæ adeo non sūt gaudia: ut sepe initia futuræ tristitiæ sint. Letitia gestiens. Amor ut Augustini uerbis utar inhiās habere quod amat. Cupiditas est id habēs eoq; fruens letitia: stoici dicūt letari non nisi stultum & leticia in malo poni: sed apud psalmographū, ꝓphetam: letitia in bono est. Cū ait letamini in domino & exultate iusti. Et dedisti leticiam in corde meo. Et implebis me leticia cū uultu tuo. Cautio appellatur: iam dictum ē ex sententia stoicorū cautionē pro metu esse in aīo sapientis: quippe cautio deuitat malū: quod debet sapiens deuitare: metus uero stultorum est: & in malo ponitur sed apud apostolū in bono est ubi ait. Cum timore & tremore uestram ipsorum salutem operamini & noli alium sapere sed time. Exanimatione: perturbatione: consternatione: exanimatus dicit̄ perturbatus: interdum pro mortuo ponitur. Sapiētis affectio tristitia quia de malo præsenti est: nullū autē malum existimāt stoici posse accidere sapienti: idcirco pro tristitia siue egritudine negauerūt aliquid posse esse ī eius animo & ita sapiētem aiunt tristem esse nō posse: uerum apud ecclesiasticos: ipsa quoq; tristitia reperitur in bono: nā laudat apostolus corinthios: qd cōtristati fuerūt secūdū deum. Contractio: tristitia: solitudo: mœror. Cōtrahi .n. dictum ē honeste quadā tristicia affici. Vnde cōtractio & contractiunculæ: ꝑ solicitudinibus ac animi tristitia. Quatuor: Duæ ex opinatis bonis. Cupiditas & leticia. Duæ ex opinatis malis: metus & egritudo siue tristicia. Cōstātie uolūtas quæ apponitur cupiditati siue libidini gaudium quod leticiæ cautio quæ timori.

Mala mentis gaudia Cupiditas. Leticia ī malo. Letitia ī bono Metus ī bono Exanimatio tristitia ī bono

Opinione: dictū ē in tertia tusculana. Egritudinē nō natura exoriri sed iudicio sed opinione sed quadā inuitatione ad dolendū: dū id decreuerimus ita fieri oportere: ē itaq; opinio fons & origo nō solū egritudinis: sed etiam reliquaꝝ oium perturbationū quæ a Cicerone hoc in loco ex stoicoꝝ more præssius diffiniuntur. Efferri: hinc letitiā diffiniunt ai elationē ipendentis imminētis & futuri. Metus: recessum animi. Ari. in ꝓb. auctor ē. Ex metu sanguinē & calorē in ima ꝓfugere: unde fit ut aluus plerisq; ob timorē soluat: ex hac aristotelica sn̄ia dictum ē illud a satyrographo. Soluunt tibi cornua uentrem cum lituis audita: ex metu animus ad interiora refugit: tanq̄ ad suffugium recōditū

Cōtractio. contractiūcule opinio fons perturbatio num Ex metu san guis refugit. Aluum ex timo re fūdi. Soluūt tibi cor nua uētrem.

lo eē sapiente: quā sic diffiniūt. Volūtas ē quæ qd cū rōne desiderat. Quæ aūt aduersus rōnē incitata ē uehementius: ea libido est uel cupiditas effrenata: quæ in oībus stultis inuenit̄. Iteq; cū ita mouemur ut in bono simus aliquo dupliciter id cōtigit. Nam cū rōne animus mouet̄ placide atq; cōstanter tum illud gaudiū dr̄. Cum aūt & inaniter & effuse aīus exultat tum illa lætitia gestiēs uel nímia dici potest quam ita diffiniunt sine rōne animi elationē: quoniā q̄ ut bona natura appetimus sic a malis natura declinamus quæ declinatio si cū rōne fiet cautio appellatur eaq; intelligitur in solo esse sapiēte quæ autē sine ratione & cum exanimatiōe humili atq; fracta nominetur metus. Est igitur metus rōne aduersa cautio presentis autē mali sapientis affectio nulla est stulti est aūt ægritudo ea qua afficiunt in malis opinatis animosq; demittunt & cōtrahūt rōni nō obtēperantes. Itaq; hæc prima definitio est ut ægritudo sit aī aduersante ratione cōtractio sic quatuor ꝑturbatiōes sūt. Tres constātiæ quoniā ægritudini nulla constantia opponitur sed oēs perturbatiōes iuditio cēsent fieri: & opinione. Itaq; eas diffiniunt pressius ut intelligatur nō mō quā uitiose sed etiam quam ī nostra sint ꝑtāte. Est igitur egritudo opinio recēs mali ꝑsentis in quo demitti contrahiq; animo rectum eē uideatur Leticia opinio recēs boni presentis ī quo efferri rectum esse uideatur. Metus opinio impēdentis mali. quod intolerabile esse uideatur. Libido opinio uenturi boni quod sit ex usu iā præsens esse atq; adesse. sed quæ iudicia quasq; opiniones ꝑturbationū esse dixi non in eis perturbationes solum positas esse dicūt. uerum illa etiam quæ efficiunt̄ perturbatiōibus. Vt egritudo quasi morsū aliquē doloris efficiat. Metus recessum quendā animi & fugam. Lætícia profusam hilaritatē Libido effrenatam appetentiam. Opinionem autem quam in oēs diffinitiones superiores inclusimus

Appetentium:cupiditatem &appetitum.Plinius lactucas ait facere cibi appetētiā idem ulno stomacus in quit recreat:appetētia ciboꝝ inuitatur. Imbeciliā assensionē:Plato i theetheo. tradit hoiem falsa opinari. Aliq̄do uera:& opinionem plerunq; falsam esset ipossibileq; eē ait opinionē quālibet scientiam eē opini onis autē mater ignorantia est:hinc philosophari ē opinari:&philosophi dicti opiniosi & opinatores Subii ciūtur:ut generi spēs. Inuidentia dicere īuidentiā maluit q̄ inuidiā:tanq̄ iuidiæ nomē ambiguū sit cadatq; i utrunq; & in eū qui inuidet:& in eū cui inuidet:unde potētia & opes inuidiosæ dicuntur. Emulatio ob-

uolunt esse imbecillam assensionem: sed i singulis ꝑturbationibus partes eiusdē generis plures subii ciūtur. Vt ægritudini inuidentia: utēdum est enim dicendi causa uerbo minus usitato: quoniam inui dia non in eo qui inuidet solum dicit sed etiā in eo cui iuidet. æmulatio. obtrectatio. misericordia. an gor. luctus. mœror. ærumna. dolor. lamētatio. so-licitudo. molestia. afflictatio. desperatio. & si qua sūt de genere eodem. sub metū aūt subiecta sunt pigri-tia. pudor. terror. timor. pauor. exanimatio. cōtur batio. formido. Voluptati maliuolentia letans ma lo alieno delectatio: iactatio & similia. Libidini ira excandescentia: odiū: inimicitia: discordia idigen-tia: desiderium: & cætera eiusmodi. Hæc aūt diffini unt hoc mō iuidentiā eē dicūt ægritudinem susce-ptā propter alterius res secundas: quæ nihil noce-ant inuidenti. Nam siquis doleat eius rebus secūdis a quo ipse ledatur nō recte dicitur inuidere: ut si He ctori Agamēnon. Qui aūt. cui alterius cōmoda ni hil noceant. tñ eum doleat his fruit his inuidet pro fecto. Aemulatio aūt dupliciter illa q̄dē dr ut & in laude & in uitio nomen hoc sit. Nā & imitatio uir-tutis emulatio dr: sed se ea nihil hoc loco utimur ē enim laudis: & emulatio ē ægritudo: si eo quod qs cōcupierit alius potiat ipse careat. Obtrectatio au-tem est ea: quā intelligi zelotypiam uolo: ægritu-do ex eo quod alter quoq; potiat: eo: quod ille ipse cōcupiuerit. misericordia ē ægritudo ex miseria al-terius iniuria laborātis. Nemo. n. pricidæ aut pro-

trectatio:mox hæc oia singillatim p diffini tionē explicat & patefacit. Propter alteri us res secūdas secūdum hāc diffinitionē ē il lud oratianū.inuidus alterius marcescit re bus opimis.inuidia siue inuidentia cadit in hoiem nō cadit i bruta animātia.inuidia di stat ab odio qd inuidemus fortunato odi mus uitiosum:qd inuidiā profiteri erubesci mus.odisse palā decoꝝ ē qd inuidia homi num tantū est.odiū reliquarum quoq; ani mantium:ut Plutarchus subtiliter differit i libro de inuidia & odio: inuidia ut ait papi nius.egra est letis.i.secundis rebus alterius inuidia cū iuidentes infelices efficiat:itabes catq; uidendo successus hominū:merito di xit poeta.iuidia felix furias amnēq; seuerū cocvti metuit. Vt si hectori agamēnō nō re cte diceremus agamēnonē hectori inuidere fortitudinem. Cū doleret ob illius uirtutē quā sepe ꝓfligatus ē: Et ad lachrimas capil lorūq; euulsionē:ex mœrore cōpulsus qd te stimōio homerico claret: nā male uelle ini mico a quo lederis inuidere nō ē e cōtrario bibliopolæ elegāter & uere dici possunt iui dere Benedicto nostro Hectoris filio qui li bros uendēdo iprimendo cōmutādo rē fe cit qui uoluminū meorū impressor est dili gentissime mei nois studiosissimus: & eru ditionis admirator quē minutuliq̄dā librari oli ut uulgo dicit siue bibliopolæ inuidētia irritati ferre nō possunt:qd ex nihilo emer serit.qd inter nostrates rei librariæ negocia tores primari⁹ sit.qd iter ceteros sit famigera tus:qd scholastici oēs ēpturiētes eius offici nā petāt.pinde ac oīgenū libroꝝ īfertissimā sed ferāt æquo aīo reliq bibliopolæ si ex tā tulo tātus:si ex seruo dn̄s si ex egēo opulen tus & āpliter nūatus fcūs ē bn̄dictus nī cū su dādo algēdo laborādo uigilādo p uarios ca sus p tot discrimia reꝝ puenerit ad fortūas maiusculas ad q̄s nēo sōniculosus ociosusq; pueniet:nā ut iq̄t ille nil sine magno uita labor dedit mortalib⁹ quocirca cōmōeo bibliopolas ut bn̄dicti uestigia imitāt si illius opulētiā asseq cōcupiscūt q āt iuidet is dupli ci.icōmodo afficit.nā tabescit aliēa felicitate & suamet īfortūitate torq̄t.Emulatio emulus dr iuidus& imita tor alteꝝ uitupatōis alteꝝ laudis sic emulatio ē imitatio uirtutis:& nomē iuidiæ nā ut grāmatici annotant Emulatio hēt q̄dē imitādi studiū sed cū malitiæ opatiōe zeno dicebat emulationē dolorē eē siue egritudinē ex eo ꝙ alius potiat eo:ꝙ qsq; cupiuerit quē nūc seq̄t. M.Tul. Zelotvpiā idē zeno ait zelotypiā eē egritudi nē ex eo ueniētē:qd adsit alteri:qd ipe quoq; hēat Cice.obtrectationē iterptat grecū uerbū ē ξηλοτῦπ eo ꝙ significat inuideo ξηλοτῦπια emulatio ξυλοτυποσ emulus.Iuue.zelotipæ retegāt scrinia mechæ q i se cūda pisciū pte hūerit horoscopū erit zelotipus ut docet Firmicus mīnus i.yiii. Misericordia ptiet q̄rere hoc loco qd sit misericordia.pleriq;.n.sicut pipatetici ut uirtutē eā laudāt.Et bonū hoiem uocāt misericordē:sed stoicoꝝ secta durior.uitiū aī eē dicit:negatq; sapiētē misereri:& idē sētit Sene.stoici dogmatis assertor & asse ctator.q ait misericordiā eē egritudinē mali.ob alienoꝝ maloꝝ spēm:& queādmodū iq̄t religio deos colit.su pstitio uiolat.ita clemētiā māsuetudinēq; oēs bōi pstabūt.Misericordiā āt uitabūt ē.n.uitiū pusilli aī. Ergo si stoicis credius ñ miserabit sapiēs:sed succurret:at q̄to hōestius & humāius misericordiā iter uirtutes laudare sicut.M.Tul.i cæsaris laudē locutus iq̄t.Nulla de uirtutibus tuis nec admirabilior nec gratior misericordia ē Nimiꝝ decet hoies eē misericordes a q̄bus nihil hūani alienū esse debet. De misericordia ante dictum est.

Appetē tia
Opinio nis ma ter
Ignora tio
Opinio si.
Inuidia
Inuidia differt ab odio
Inuidia infelix
Biblio pola Benedi ctus & i pressor
Contra inuidos biblio polas
Laus be nedicti biblio polæ
Emu lus.
Emula tio.
Zeloty pia
Obtre ctatio
Horo scopus zeloty pi
Miseri cordia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Angor
Anxitudo
Angies
Synanchæ
Angia uinaria
Luctus
Elugerẽ
Anthracinus color
Anthraces
Luctus lucti
Mœrarẽ
Mœstitudo
Mœstiter
Mœstarẽ
Erũnæ
Erũnabilis uita
Mulimariani
Pigrare
Pudor
Dentes inter se arietati
Crepare
Crepitus.
Terror
Equi Martis
Pauor Lætus
Pauor
Expectorat
Incuruescere.
Exanimatus
Exanimus

Angor:hoc ex diffinitione zenonis stoici:angor ab angẽdo dictus:alio noie anxitudo:ut illud actianũ:p suasit mœror anxitudo.error.dolor:ab angẽdo angina:qua fauces angunt͛ ac:strãgulant͛: q morbus ẽ acutissimus:græci synãchẽ.uulgo recẽtiores medici squinantiã appellãt:cuius Hippocrates.Galenus: Auicena cæteri meminerũt.& nos aliubi fecimus annotamẽta:anginã uinariam habere dicũtur. q uino suffocant͛.

Luctus:pter hanc significationẽ.luctus dicitur isigne idiciumq; mœrentis:sicut est uestitus niger & pullus:lugere is proprie dr:qui ex obitu caræ personæ.necessariæq; iduit nigra uestimẽta.scribit Liuius matronas luxisse brutũ annuo tẽpore ut parentẽ. Cõtra elugere significat luctum deponere apd eũdẽ Liuiũ ait lutius ualerius tribunus plebis.quid aliud ĩ luctu:q̃ purpurã aut aurũ deponũt fœmiæ?quid aliud cũ eluxerũt sũmunt.mendosi codices nõ eluxerũt habẽt sed eluserũt:corrupto sensu & uerbo. M.T. ait patriã eluxi iã & grauius & diutius:q̃ ulla mater unicũ filiũ: significans se lugendo defleuisse patriæ corruentis iteritũ anthracinus color niger ẽ:accõmodatus lugẽtibus. Vnde anthracinæ uestes lugentiũ dictæ anthraces eni græce.latine carbones appellantur.Virg.luctum ante uestibulũ iferoꝝ & in primis orci faucibus collocauit:de quo cecinit Silius.Luct⁹edax maciesq; malis comes addita morbis antiq declinabant luctus lucti in secũdo ordie:ut actius Cesso hic ire & rapere lucti uestẽ in lecto cõiugis. Mœror silius ponit merorem:iter mala inferoꝝ: lachrymis saginatũ:sic enim ait.& mœror pastus fletu & sine sanguine pallor uerbũ uetus est.Mœrare ꝑ mœrẽtẽ facere. & mœstitudo ꝑ mœstitia & mestiter ꝑ mœste & mœstare ꝑ mœstificare. Erũna.M.Tullius ĩ secundo de finibus.maiores iquit nr̃i labores nõ fugiẽdos. Erũnas noiauerũt:fest⁹ põpeius.Erũnas ait esse labores onerosos.Vnde herculis erũnæ dictæ . unde erũnosa uita & erũnabilis pro laboriosa.præterea erũnulas furcas uocant: quibus religatas sarcinulas uiatores ferunt.quarum usum:quia Caius marius retulit mali mariani postea noiati. Pigritiam: uetus uerbum est pigrare.quod significat detinere ac retardare.ut actius melius pigrasse.q̃ properasse nefas. Pudorem robur:ante dictum est ex aristotelis sententia quos pudet erubescere:qui metuunt pallescere quoniam pudefactis sanguis de corde in oĩs corporis partes diffunditur.metu uero perculsis cõtrahitur ad cor ita ut cæteris partibus defiat.Est aũt pudor timor iustæ repreĥsionis. Et tremor.idem aristoteles in problematis querit cur tremunt qui metuunt.an propter inquit refrigerationem.deficit enim calor atq; cõtrahit͛ hinc illud Virgilianum.Gelidusq; per ima cucurrit ossa tremor.Metuentibus aluus funditur . algor & sitis prouocatur:testiculi contrahuntur dentes crepitant & arietantur : Seneca in libro tertio de ira : somnum dentium inter se arietatorum signum esse dicit furentis & irati. Crepitus.sonus:& concussio. crepare enĩ sonare est:unde crepitus uentris:quos stoici liberos esse aiunt.& apud suetoniũ in quinto cõmentario latius explicatum est:crepitus plagarum dixit.M.Tullius in uerrinis:& plautus ait in menechinis.dic mihi nũquã tibi intestina crepant.cui ille respondet.ubi satur sum nulla crepitant:quando esurio crepant:quod significat murmurant & sonant.id quod intestinis inanibus solet accidere.grãmatici plura super hoc uerbo.

Pauorem.ualerius flaccus in tertio argonauticon.terrorem & pauorem.ait esse equos martis : cum ait terrorq; pauorq; martis equi græce dicũtur Δειμοσ & Καιφοβοσ.de quibus intelligi uoluit poeta. sic scribens in georgicis martis equi biiuges est quidam pauor letitiæ.de quo Virgilius.Exultantiaq; haurit corda pauor pulsans a silio dicitur lætus pauor. Ex animo expulerat.M.Tullius in tertio de oratore mentionem facit huiusce Ennianæ sententiæ.sed pro expulerat legit expectorat quod uerius elegantiusq; est . & ita hoc in loco legendum . Ait enim uerba nouari.quæ ab eo qui dicit ipsa gignuntur aut fiunt uel coniũgendis uerbis ut tum pauor sapientiam omnem mihi exanimato expectorat mox subiungit docens istud uerbum expectorat nouum esse.& ex coniunctione factum sicut illud baccarum ubertate incuruescere. qua sententia commouemur . id quod in prima tusculana dictum est . rami baccarum ubertate incuruescere usurpari a Cicerone tanquam alienum . & ex uetusto poeta transcriptum. Exanimationem inter exanimatum hoc interest.docente Donato exanimatus est conterritus & conturbatus . exanimus est occisus apud eruditos usurpatiue poni inuenies exanimatum pro exanimo.exanimem pro exanimato.

ditoris supplicio misericordia cõmouetur. Angor est ægritudo premẽs. Luctus ægritudo ex eius q carus fuerit interitu acerbo. Mæror ægritudo flebilis Aerumna ægritudo laboriosa. Dolor egritudo crucians. Lamentatio egritudo cum eiulatu. solicitudo ægritudo cũ cogitatiõe. Molestia ægritudo ꝑmanens. Afflictatio egritudo cũ uexatione corporis. Desperatio egritudo sine ulla rerũ expectatiõe melioꝝ quæ autẽ subiecta sunt sub metu ea sic diffiniunt. Pigritiam metum consequentis laboris. Terrorem metum concucientem:ex quo fit ut pudorẽ rubor:sic terrorem pallor & tremor & dentiũ crepitus cõsequat͛. Timorem metũ mali appropinq̃ntis. Pauorem metum mentem de loco mouẽtem:ex quo illud Ennii. Tum pauor mihi sapientiam omnem extra animo expectorat. Exanimatiõem metũ subsequentem:& quasi comitem pauoris. Conturbationem metũ executientem cogitata. Formidinẽ metum permanentẽ. Voluptatis autem partes hoc modo describũt. Vt maliuolẽtia sit uoluptas ex malo alterius sine emolumento suo. Delectatio uoluptas suauitate auditus animum deliniẽs. Et qualis

Tactionum: tactus q̃q; sensuũ uoluptates ĩtelligit: Plautus. quid tibi hanc tactio est. Iactatio: Augustinus in. xiii. ait iactãntiã esse libidinem dominandi: iactare est ambitiosius gloriari: firmicus maternus refert in primo matheseos hispanos eẽ iactãtiæ animositate præposteros. Vt ira sit: supra dictum est irã esse pœne cupiditatem: siue ulciscendi libidinem. Aristoteles ait iram esse cupiditatem doloris reponendi. Excandescentia: Apuleius: in libris de dogmate platonis: excandescẽtiã appellat eam animæ partẽ: quæ irritabilis est: habens domicilium in corde: quam alio nomine: irascentiam nominat: quæ iracundia a Cicerone dicta est in prima tusculana: de qua loquitur Plato in timeo θυμωσισ: græce animũ irã furorẽ significat: ut docet Plato in cratylo: a feruore & impetu animæ ducto uocabulo Macrobius prima inq̃t animæ pars ẽ ratio quam logisticon appellant: secũda animositas: quam thymicon uocãt: tertia cupiditas quæ epithymicon nuncupatur. Inimicitia Caius Cesar in libris quos ad. M. Ciceronẽ de analogia cõscripsit. pluratiuo semp nũero dicendas putat inimicitias: sicut arma & mœnia & comitia: sed pleriq; ueterum & cũ primis quintus ennius. ενικοσ idest singulariter: dixit inimicitiã sic scribens: eo ĩgenio natus sum amicitiam atq; inimicitiã in frõte prõptã gero: uerbũ uetus ẽ inimicare q̃d significat inimicos facere: quo usi sunt: Oratius: & Papinius. Indigentia indignus pauperi proximus est: cũ semper indigeat rerũ expetitarum. Categoremata dialectici appellant: Aristoteles & cæteri græci categoricas: & categoremata appellant: quæ latini predicamenta & propositionum quædã a dialecticis categoricæ nominantur: quas p̃dicatorias latine dicere possumus. Aristote. decem elementa cõstituit circaq; uersari uideatur omnis quæstio: ousiã idest essentiã: qualitatem: quantitatem: ad aliquid agere: pati: ubi: q̃do: sitũ habere: ex hoc nouissimo elemento dictum ẽ habere diuitias capere honores idest magistratus sicut uestigiũ eẽ armatũ esse anulatum esse. Syncategoremata dicunt dialectici signa ut omnis nullus quidã aliquis. κατηγορεω grece significat accuso & p̃dico. κατηγορια accusatio & p̃dicamẽtũ: κατηγοροσ accusato. De quodã: quida significat aliquid certi aliquis nihil certum determinat: hinc illud plauti edes aliquid: nolo hercle aliquid certum quã aliquid mauolo. Intemperantiam: Aristoteles in tertio ethicorum: circa corporis uoluptatem existere ait temperantiam & intemperantiam: qui uisu delectantur ueluti formositate & qui auditu ut cantu: eos neq; temperantes recte dixeris neq; intemperãtes: nidore uero epularum gestire: intemperantis est. Græci hoĩes appellãt intemperatos incontinentesq; eos: qui sese dediderũt duabus belluinis uoluptatibus: gustatus scilicet & tactus quæ solæ communes sunt hoĩbus cũ bestiis: & iccirco in pecudm ferorumq; animalium numero habetur quisquis est his ferinis uoluptatibus peruinctus quemadmodũ temperantia omnibus in rebus expetenda est ita intemperantia fugienda bestias neq; temperatas neq; intemperatas dicunt nisi per similitudinem intẽperantem intemperãtiæ suæ nõ peniter: incontinentem penitet incontinentiæ: Intemperãtia hydropisi & phthysi similis est. Incontinentia uero epilepesiæ: illa enim continua hæc uero temporaria improbitas: est præceptum pithagoræ est fugandam esse a rebus omnibus intemperantiam: Aut pituita redundat quod græce flegma dicit̃ latini pituitam uocant: cuius domicilinm est ut iuquit Augustinus in. xi. in capite scribit Plato in thimeo pituitam originem esse languorum omnium: qui ex distilatione fiunt: ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas: quoniã plurima loca illabitur quecũq; autem partis corporis tumescere dicuntur a bilis incendio & combustione uexant̃: quæ cũ expirat extrinsecus uarios exitu suo tumores producit intrinsecus uero cohibita urentes edacesq; morbos procreat: tunc autẽ pessima q̃ñdo puro sanguini mixta ligaminũ fila suo ex ordine dimouet & interdũ penetrat ĩ medullas adustisq; radicibus: ide aiæ uicula q̃si nauis funes resoluit & amputat: p locoꝝ aũt uarietate: bilis appellatur citrina nigra: q̃ græce melancholia prasina hoc ẽ uiridis. Rubẽs uitellina: adusta: sup q̃ te Galenus Auicẽna. Albertus magnus: & schola medicoꝝ

est hæc aurium: tales sunt oculorum & tactionum & odorationum: & saporum: quæ sunt oẽs unius generis ad pfundẽdũ aĩum: tanq̃ illiquefactæ uoluptates. Iactatio est uoluptas gestiẽs & se efferens ĩsolẽtius. Quæ ãt libidini subiecta sũt: ea sic definiunt Vt ira sit libido puniẽdi eius qui uideatur lesisse iniuria escãdescentia autem sit ira nascens & mõ desistens. quæ thymosis græce dicitur: Odiũ ira inueterata. Inimicicia ira ulciscendi tempus obseruãs. Discordia ira acerbior intimo odio & corde concepta. Indigentia libido inexplebilis. Desiderium libido eius qui nondum adsit uidendi. Distinguunt illud etiã: ut si libido earum rerum: quæ dicũtur de quodam aut quibusdã: quæ categoremata dialectici appellant: ut habere diuitias: capere honores. Diligẽtia libido rez ipsarum est: ut honorũ: ut pecuniæ. Omnium autem pturbationũ fontem esse dicunt ĩtemperantiã: quæ est a tota mente: etiã a recta ratione defectio: sic auersa a præscriptione rationis ut: uullo modo appetitiones animi: nec regi nec contineri queant. Quemadmodum igitur tẽperantia sed appetitiones & efficit: ut hæc rectæ rationi pareant: conseruatq; considerata iudicia mentis: sic huic inimica intemperantia omnem animi statũ inflãmat: cõturbat icitat. Itaq; & ægritudines & metus & reliquę pturbatiões omnes gignũtur ex ea. Quẽadmodum cum sanguis corruptus est. aut pituita redun

Tactio
Iactatio
Hispanorum iactãtia
Ira
Excãdescentia
Thymos
Logisticon.
Thymicon
Epithymicon.
Inimicitia
inimicare.
Categoremata
decẽ elementa
Categoria
Quidã
Aliq̃s
Intemperãtia.
Intemperãtes
Phlegma
Pituita.
Bilis
Cittina
Parsina bilis
Acida pituita

non parᷓ multa cōscripserūt. Idē Plato pituitā acidā nuncupari refert falso sapori cōmixtā. Albā uero pituitā appellat eliquationē carnis tenerioris una cū spiritu factā: quæ ex humiditate uento circūfusa tumescit: idē Plato platonicusq; apuleius auctores sunt causam primā morborum esse si ipsæ elementorᷓ qualitates: ex quibus compactū est corpus uidelicet humida & sicca: calida & frigida non congruant. Præterea si sanguis corruptus sit: si flegma redundat: si cholera īmodica exuberat morbi gignūtur. Dixit Oratius in primo epistolarᷓ: præcipue sanus nisi cum pituita molestia est. Vbi exponit porphirio nisi catarros īpedit tanq̄ pituita idē sit quod catarrus: quæ dictio græca ē καταρρέω græce defluo καταρρος. fluor: & distillatio nomiatur: a pituita pituitosus deriuatur quem græco uocabulo usitatissimo flegmaticū uocant. M. Tullius in libro de fato in aliis eē pituitosos & quasi redūdantes. In aliis exsiccatos atq; aridos. Aelius pituitā dici affirmat: quia petat uitam. Cuius ethymologiā ridet Quintilianus in primo

Ipsarᷓ repugnantia: repugnant metus & cupiditas leticia & egritudo. Morbi conficiuntur morbi sunt inueterata uitia & dura ut auaritia: ut ambitio nimia. Morbus est ut inquit Seneca uitium in prauo pertinax tanquam ualde expetenda sint quæ leuiter expetenda sunt. Affectus sunt motus animi improbabiles subditi & cōcitati: qui frequentes & neglecti fecere morbum q plurimum profecere extra morbos sunt: ē quoddam genus hominum extra multa & magna uitia: sed non extra omnia effugit auaritiam: sed iram adhuc sentit: non sollicitat libidine: sed ambitionem adhuc sentit: nō concupiscit: sed adhuc timet: mortē contēnit dolorem reformidat. ille satis cōsequit qui iter pessimos nō est. νοσήματα. græce νοσέω dicit egroto. νοσος morbus: νόσημα egritudo: & morbus νοσιμος egrotus. νοσηματικος ualitudinarius. Hieronymus Nosocomiō interpræratur languentium uillam quod domicilium est lāguentium: ibiq; egrotantes aluntur uulgo hospitale nominatur. Verba Hieronymi ex epitaphio fabiolæ hæc sunt: primo omnium noscomion. i. languentiū uillam īstituit: in quo egrotantes colligeret de plateis. & cōsumpta lāgoribus atq; īedia miserorᷓ mēbra refoueret. In decretis canonicis. ut hæc quoq; transeunt attingam. xxiii. q. viii. Verba leguntur corruptæ scripta corruptis explicata: corruptissime enunciata. quæ ita legēda sunt & corrigenda. Xenodochia. brethotrophia hierocomia: est. n. Xenodochium locus publicus quo peregrini & hospites hospitaliter accipiunt ξένος græce hospes. δοχειον. receptaculum. Xenia munera sunt hospitalia de quibus uictruuius. i. vi. & epigrāmatarius poeta: & iuriscōsulti: titulo de officio ꝓcōsulis: q̄q̄ exenia illic ꝑperā legat. Hieronymus. Xenodochiū ī portu romani sitū totus pariter mūdus audiuit brephotrophia sunt q̄ uulgi dicimus hospitalia paruulorᷓ qbus īfantes expositicii alūt q̄le ē apud nostrates illud ad diui proculi: βρέφος græco uocabulo infans nominantur: & τροφη educatio: hierocomion locus est quo leprosi alunt: q̄le est apud nos sub titulo diui Lazari. & Bartholomei: hiera eni græce lepra latine & κωμη uilla. Morbis contraria: ut mulierositati odiū mulierum. Egrotationes: cum egrotatio proprie sit in corpore sicut egritudo: animo tamen & egrotationes animi dicuntur: quæ ex quodam metu nascuntur earum rerᷓ: quas fugiunt & oderūt αρρωστήματα. αρρωστεω. græce significat egroto. αρρωστεια egrotatio. Idem το αρρωστωστημα & αρρωστος egrotus nominatur. Contrariæ offensiones: ut inhospitalitas: quæ opinio est uehemens: ualde fugiendū esse hospitem: de offensionibus mox plura & apertius.

Morbum animi similitudo sicut uirtutes in corpore esse dicunt consimiles animi uirtutibus: Item similitudo est iter morbos corporum & animorum: ut uitium dicitur corporis sic animi: ut egrotatio in corpore sic in aīo: sic econtrario ī corpore est uelocitas pulchritudo: uires: sic eadem animo dicuntur: qn ēt in decretis canonicis. Di. xlviiii. uitia corporum ad animum transferuntur: sicut cecus: claudus: mancus lippus: gibosus: īpetiginosus: quæ uitia q habuerit: panes deo & sacrificium offerre prohibetur: quæ Grægorius in pastorali tropologice transfert ad animum: ut cecus intelligatur: qui superne lucem contēplationis ignorat: Claudus qui per īfirmitatem mentis: uitæ uiam perfecte tenere non ualet: & ad statum uirtutis nō erigitur. Gibbosus uero quem terrenæ sollicitudinis pondus deprimit ne unquam ad superna respiciat lippus qui carnalibus operibus obscuratur: impetiginosus quisquis auaritia uastatur in mente q̄ impetigo si ī paruis non compescitur: nimirum sine mensura dilatatur illud annotandum quod cecum animal ille offerre dicit deo qui ordinat idoctum: quo uitio nullum fœdius est maxime in religiosis & religiosam doctrinam administrantibus quæ ut inquit leo: si in laicis uidet intolerabilis quāto magis in his q præsunt nec

dat: aut bilis in corpore morbi: ægrotationesque nascuntur: sic prauarum opinionum cōturbatio: & ipsarum inter se repugnantia sanitate animum spoliat: morbisque perturbat: Ex perturbationibus autem primum morbi conficiuntur: quæ uocantilli νοσήματα. ea quæ sunt eis morbis contraria: quæ habent ad res certas uitiosam offensionē: atque fastidium. Deinde ægrotationes: quæ appellantur a stoicis ἀρρωστήματα: hisque item oppositæ contrariæ offensiones. Hoc loco nimium opere consumitur a stoicis maxime a Chrysippo: dum morbis corporum comparatur morborum animi similitudo. Qua oratione minime necessaria prætermissa ea quæ rem continent pertractemus: intelligat igit ꝑturbationē iactātibus se opinionibus īconstāter & turbide ī motu eē semp. Cū aūt hic feruor cōcitatioq; aī inueterauerit: & tanquam in uenis medullisq; īsederit: tum existit & morbus &

Alba pituita
Causa morborum
Catarus fluor
Pituitosus
Morbi
affectus
nosema
Nosos
Nosematicus
Nosocomion.
Correcta
Verba ex decretis canonicis
Xenodochiū.
Xenia
Brephorrophia.
Hierocomiō
Arrostemata
Vitia corporis ad animū
Cecus
claudus
Gibbosus
lippus
Impetiginosus
Contra idoctos sacerdotes.

excuſatiõe eſt digna:nec uenia. Nunc ſacerdotes nr̃i tp̃is:pro pſalterio dauitico canũt erotica hoc ẽ ama
toria ꝓ lectione euãgelii luſorias cartulas diligẽtiſſime reuoluũt:pro apoſtolica doctrina callent artem
teſſerariã:quos ſi latine loqui audias:nõ latialiter loq:ſed pedere diiudicabis:q uix tria uerba iũgere mi
ſeri poterũt:in quorꝫ labris ſcatẽt barbariſmi:& ſolecciſmi Doleo mecũ ipſe ſubinde cũ audio nõnullos
latina uerba tã male ꝓnunciãtes:ut credas eos barbarica & cũ ſtridore anhelãtia uerba ꝓferre. Cõtinuo
ſtati. Permanat:deſcẽdit penetrat. Mulieroſitas:cupiditas muliebris uoluptatis:mulieroſos & muliera

ægrotatio:&offenſiões hæ:q̃ ſũt eis morbis egro
tatiõibuſq; cõtrariæ:hæc que dico cogitatiõe qui
dẽ iter ſe differũt re uero copulata ſũt eaq; oriunẽ
ex libidine & leticia. Nã cum ẽ concupita pecũia
nec adhibita cõtinuo rõ:quaſi quedã ſocratica me
dicina:quæ ſanaret eã cupiditatẽ ꝑmanat i uenas
& iheret i uiſceribus illud malũ exiſtitq; morbus
& egrotatio que auelli iueterata nõ poſſũt eique
morbo nomẽ eſt auaritia:ſimiliterq; ceteri morbi
ut glorie cupiditas ut mulieroſitas ut illa appellẽ
eam que grece φιλογυνεια dicit̃:ceteriq; ſimili-
ter morbi egrotatiõeſq; morborꝫ naſcuntur. Que
autẽ his ſunt contraria: ea naſci putãtur a metu
ut odiũ mulierꝫ quale in μισογυνεια eſt ut i ho
minũ nniuerſum genus. quod accepimus de Ti-
mone qui μισανθρωποσ appellat̃ ut ihoſpitabili
tas ẽ. Que oẽs egrotatiões ai ex quodã metu na-
ſcuntur:earꝫ rerum quas fugiunt & oderunt Dif
finiunt aũt animi egrotationem opinionem uehe
mentem de re non expetenda:tanq̃ ualde expetẽ
da ſit:inherẽtẽ & penitus inſitam. Quod aũt na-
ſcitur ex offenſione ita definiũt opinionẽ uehemẽ
tem de re non fugienda inherentem & penitus in
ſitã:tanq̃ fugienda. Hec aũt opinatio eſt iudicare
ſe ſcire qđ neſciat. Aegrotationi autem talia quæ-
dam ſubiecta ſũt. Auaritia: ambitio mulieroſitas

rios uocãt cupidos appetẽteſq; mulierꝫ. Iuli-
us capitolinus de clodio albino ſcribẽs ait mu
lierarius fuit inter prios amatores Auerſæ ue
neris ſꝑ ignarus & taliũ pſecutor auerſa ãt ue
nus ſignificat̃ coitus ꝑpoſterus & puerilis q i
fandus ẽ & execrabilis φιλογυνεια i. amor
mulierꝫ. μισογυνεια odiũ mulierꝫ:q̃le fu
it i euripide tragediarꝫ ſcriptore: q mulieres
fere oẽs. In maiorẽ modũ exorſus fuiſſe dr̃ ſi
ue qđ natura abhorruit a mulierꝫ cetu ſiue qđ
ſimul duas uxores habuerat:q̃rũ mr̃imonii ꝑ
tedebat:cuius odii i mulieres. A. Gellius & ari
ſtophanes meminerũt. De timone: timon
atheniẽſis:quẽ antiq ſcriptores ob nature aſ-
pernitatẽ i humanũ ac ihoſpitalẽ appellant:q
dictus eſt miſanthropos. i. oſor hoium: fugit
hoium cõgreſſus colloquiaq; oium:ꝑter uni-
us alcibiadis:iterrogatus ab Apemãtho quid
ita ſolũ alcibiadẽ diligeret:amplecteretur q;:
rñdit:iõ ſe adoleſcẽtẽ amare: qđ intelligeret
illũ malorꝫ cãm atheniẽſibus futurꝫ ferũt illũ
aliqñ athenis. In cõtentionẽ ueniſſe: factoq;
ſilentio & expectatiõe magna dixiſſe. Eſt mi-
hi o uiri atheniẽſes poſt domum puſillus hor
tus:& i eo ficus ex q̃ ꝑ multi iã ciues ſeſe ſuſpẽ-
derũt. In eodẽ ego nũc loco edificiũ facturus
ſum:quãobrẽ cõſtitui publice referre ut ſi ſint
ex uobis:qui uellit ſe ſuſpẽdere id agãt anteq̃
arbor ſuccidat̃. i ſepulchro eius inſcriptũ fuit
hoc epithaphiũ:qđ ipe ſibi fecit:hic ſum poſt
uitã miſerãq; iopẽq; ſepultus nomẽ nõ q̃res:
dii lector te male ꝑdẽt. M. antonius domum
alexãdriæ ſibi cõſtruxit in receſſu ſemotã quã
timoniũ appellauit a ſolitudine timonis tan-
q̃ in ea domo acturus ſolitudinẽ timoniam.
Victuruſq; iſtar timonis:ſequeſtratus a com-
mertio uſuq; mortaliũ:fuit alter timon pħus
amarulẽtus & mordax ſillographus ideſt ſcri-
ptor ſillorꝫ dicunt̃ ãt σιλλοι dicacitates: & ſales:huius aũt teſtimoniũ ex ſillis idẽtidẽ citãt eruditi. De
hoc ait Au. Gellius:timon amarulẽtus librũ maledicẽtiſſimũ cõſcripſit q ſillos inſcribit̃. μισανθρωπο
σι. i. oſor hominum. De re non expetenda:exempli cauſa ſuadet auaritia pecuniã eſſe ualde expeten
dam. Cum tñ nõ ſit expetẽda & apud pħos ſtoicos in bonis nõ ducatur. Itẽ mulieroſitas opinat̃ mulie-
res ualde expetendas. Cum re uera expetendæ nõ ſint:ambitioni iſitũ ẽ honores ualde expetẽdos: q̃ tñ
res a multis nõ expetenda cenſetur. De re nõ fugienda:offenſio contraria egrotationibus ẽ q̃ opinat̃
ea ualde eẽ fugienda:q̃ fugienda non ſunt:ut inhoſpitalitas:opinio eſt inherẽs ualde fugiẽdum eſſe ho-
ſpitẽ:qui re uera fugiendus nõ eſt ut Miſogynia:cuius opinio inſita eſt fugiendas eẽ maiorẽ immodum
fœminas:cum tñ res ſit non penitus fugiẽda. Multaq; alia hoc genus. Peruicatia ẽ peruicatia opinatio
uehemẽs:quaſi ualde perſeuerandũ ſit in eo quod ꝑtẽdit:diſtans a pertinatia:quod peruicatia ẽ interdũ
bonarꝫ rerꝫ perſeuerantia. Pertinacia ſemper malarꝫ:q̃q̃ apud Liuium & Senecam pertinax uirtus:& ꝑ-
tinax bonitas dicuntur:quod laudis eſt:actius in myrmidonibus. Ego peruicaciam me uti uolo:nã per
uicacem dici me eſſe:& uincere perfacile patior pertinacem nihil moror:hæc fortes ſequitur:illam indo
cti poſſident. Ligurico:gulæ uoratrina:& opinatio uehemẽs de uoluptate cibaria & ſuauiũ eſcarꝫ eſita
tione quaſi ualde expetẽda ſit inherens & penitus inſita:ligurire eſt ſuauibus eſcis bona cõſumere:απο
του λιχνευειν deriuatũ:græci λιχνον ſuaue appellãt auctor Donatus enarrãs illud ex eunucho te
rẽtiana:itidẽ pr̃ia q obligurierat bõa alii a ligo deduci malũt ligurire dixit nonius deguſtare ẽ abligurir̃
multa auide cõſumer̃. Ora. Semeſos piſces tepidũq; ligurierit ius liguritores dñr guloſi uoratoreſq; edu

ꝓ pſalterio erotica Mulieroſitas. Mulieroſi. Mulierarii Auerſa autem uenus. Euripides oſor mulierꝫ De timone pulcra. Miſantropos. Epitaphiũ timonis. Timonium. Sillographi Silli Miſogynia Peruicacia Pertinacia. Pertinax uirtus. Liguritio ligurir̃ Liguriores.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

liorum dulciorꝝ. Macrobius ait: a lucilio lupũ piscẽ appellari catilonẽ quasi liguritorẽ: per trãslationẽ i
Inguinũ ligu ritor re obscena decenter dictũ est ab ausonio cũnilingus liguritor: cũ inquit eunus syriscus iguinũ liguritor.
Temulentia Temulentia: ebrietas: & est opinatio uehemẽs de uinolentia: quasi ualde sit expetẽda: temetũ prisci ui-
num dixere: unde & temulentia appellata: auctores Plinius: & Gelius. Mulieres romæ uitã abstemiã egis-
se: & temeto abstinuisse dicunt: ideoq; ait Cato propinquos fœminis osculũ dare solitos: ut sentirẽt an
temetum olerẽt. Cupedia nonius marcellus allegat hunc locũ: exponẽs cupediam pro cuditate sed pa-
Temerum. rum scite exposuit: nã cupedia nõ oĩs cupidi
tas significat: sed ad ganeã tantũ refert: & est
Cupedia. lauticia ciborꝝ: siue cupiditas lautiorꝝ edulio
rum: quasi ualde expetẽda sit: cupedias antiq
Cupediæ lautiores cibos noĩabãt: & forꝝ cupedinis ma
cellũ qđ simachus forꝝ cupedinariũ appellat:
Forꝝ cupedinis. fortassis a cupiditate: uel qđ ibi fuerit domus
cupedinis romani equitis: uñ cupedinarii di
cti: q esculenta & poculenta uẽdũt: sup qua re
Cupediarii. uberius explicariusq; pscripsimus apud Sue-
tonĩu: & ĩ primo apulei cõmẽtario. In hospi
Hospitalitas talitas: hõ appellandus hõ nõ est: qui hospita
litatẽ ĩprobat: eamq; asserit expetẽdã eẽ cũ
Xenios nihil ferme sit humanius nihil hoĩe dignius q̃
Iuppiter hospitalitas: q̃ speties est liberalitatis recte a
Theophrastro est laudata hospitalitas: ẽ enĩ:
ut Mar. Tullio uĩ ualde decorꝝ: paterĩ domos
hominũ illustrium illustribus hospitibus: ci-
monis hospitalitatẽ in suos curiales celebrãt:
qui ita instituit: & uillicis ĩperauit: ut oĩa illis
pberent: græci Iouem appellãt ΧΕΝΙΟΝ. idest
hospitalẽ quia hospitẽ nõ negligere & hoĩem
alienũ inuitare amicitiæ initiũ ẽ ut scribit Di
on: Iuppiter Xenios idest hospitalis signifi-
catur illo uersu maroniano. Iuppiter hospiti
bus: nam te dare iura loquũtur: ab Ouidio Iuppiter hospes pro hospitalis dictus: cũ ait stabat iouis ho-
spitis ara in decretis canonicis. Di. xlii. præcipitur sacerdotem esse oportere hospitalẽ: & hospitalitatis
exhortatorẽ. Itẽ Di. lxxxv. hospitalitas ẽ inqt usq; adeo episcopis necessaria: ut ab ea alieni iure phibeã
tur ordinari: atq; inibi taxat quidã archidiaconus florẽtinus tenax & deparcus cuius domũ nunq̃ amicus
Odisse sit ĩgressus. Vt hippoliti: hippolitũ fuisse osorem mulieꝝ muliebrisq; cõcubitus satis liquet & testatur.
Seneca tragediographus: apud quem sic loquitur hippolitus: detestor omnes: horreo fugio: execror: sit
rõ: sit natura: sit durus furor: odisse placuit. Ad alios morbos procliuiores: quẽadmodũ quidã sunt pro
cliues: & inclinati ad morbos corporꝝ sic sunt quidam ppensi ad morbos animorum. Dicimus hemorro
ĩcum: podagricũ non qđ sp patiatur hemorroidas: & podagrã: sed quod sepe sitq; ad id morbi genus ĩcli
natior. Itẽ dicimus iracundũ meticulosum ebriosum non q; semp in ira metu: ebrietate sint: sed quod se
Grauedo: pe: & talibus pturbationibus obnoxii. Et ita similitudo quædam apparet morborꝝ animi: & corporis qđ
a stoicis: & maxime a Chrysippo tractatur cuius rei supra quoq; facta mentio ẽ. Grauedinosos. Graue
Coryzæ. do ẽ humor ex capite distillẽs: hæc ut docet Cor. celsus in quarto nares claudit uocem obtundit: tussim
siccam mouet hinc illud apuleianũ ex floridis: nares grauedine oppletæ Catullus sentire cesso quod gra
Grauedinosi uedinem & tussim. Græci coryzas uocant: hippocrates distillationes omnes & grauedinem nominat co
rizas. Inde grauedinosi dicti: qui ad grauedinis morbum procliuiores sunt. Decipitur uir alioqui do-
Error i cornucopiæ ctus: qui scripsit in cornucopiæ. Grauedinosum dici: alio nomine tormĩosum: idq; pbat hoc Ciceronis
testimonio: quod oppido q̃ absurdũ ẽ: cum lectio Ciceronis si recta sit grauedinosos a torminosis disiun
gat sicuti significatu ipo disiungunt: sic enim uerba hæc legenda sunt: itaq; dicimus grauedinosos quos
dam torminosos & ita. Mar. Tullius. Alios grauedinosos dici significat alios torminosos: a diuerso gñe
Torminosi. morborum: cum grauedo sit morbus capitis: tormina intestinorꝝ. Non iunctim legendum est ut illi le-
gunt sed discretim: atq; distincte: ut nos legimus: torminosos autẽ dici eos: qui patiunt tormina & ad cũ
morbũ procliuiores sunt: q̃ uulgo dysenteria nominatur: nemo mediocriter doctus ignorat: & nos su-
pra annotauimus. Alii ad metum scilicet procliuiores sunt & hi timidi dicuntur: qui distant a timenti-
bus cũ timidus ex natura sit: timens ex causa. Vnde anxii: ab anxietate dicti sunt homines anxii: non q
Anxitudo sp sunt in anxietate: sed qui ad hanc perturbationem proniores sunt & anguntur aliquando antiqui an
xietudinẽ dixerũt: quæ a nobis anxietas: sic. M. Tullius libro de re. pu. secũdo. Anxitudo pna ad luctũ:
Ira & mœrẽs sp ipsa se solicitãs: pacuuius: tristitia atq; animi ĩtollerãda anxitudine. Iracundia ab ira difert
Iracundia. Donatus iracũdiã ab ira sic seiungit: ut ira sit de causa iracũdia de moribus: & de uitio multũ irascẽtis. Se
neca libro primo de ira: quo distet ira ab iracũdia apparet quo ebrius ab ebrioso & timens a timido ira-
tus põt nõ eẽ iracũdus iracũdus põt aliquãdo nõ iratus esse idẽ libro. xii. epistolarũ mortaliũ scribit plu

peruicatia: liguritio: uiolẽtia: cupedia & si qua sũt
similia. Est ãt auaritia opinio uehemẽs de pecũia
quasi ualde expetẽda sit ihærẽs & penitus insita si
milisq; ẽ eiusdẽ generis diffinitio reliquarꝝ. Offen
sionũ aũt diffinitiões sunt eiusmodi. Vt inhospita
litas sit opinio uehemens ualde fugiẽdũ eẽ hospi-
tem: eaq; inherens & penitus insita: similiter diffi-
nitur & mulierꝝ odiũ ut Hippoliti: & ut Timõis
generis humani: atq; ut ad ualitudinis similitudi-
nem ueniã: eaq; collatione utamur aliqñ: sed par-
tius q solent stoici: ut sũt alii ad alios morbos pro-
cliuiores. Itaq; dicimus grauedinosos quosdam:
quosdam torminosos non quia iam sint: sed quia
sæpe sint: alii ad metum alii ad aliam perturba-
tionem procliues. Ex quo in aliis anxietas: unde
anxii. In aliis iracundia dicitur quæ ab ira dif-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

rimum itereſſe: iter ebrioſum & ebriū. Nā pōt q ebrius eſt tūc primū eē: nec habere hoc uitiū: & qui ebri oſus ē ſepe extra ebrietatē eē: ſicut diſtat ebrius ab ebrioſo: ita ebrietas ab ebrioſitate: alteꝝ affectiōis alteꝝ habitus. Amatorē: i amatore ꝓcliuitas ē naturalis ad amādū. Amans uero amator & cā: amator ut ī quit Donatus fingi pōt amās uere amat. Procliuitas: lapſio: iclinatio: ꝓcliuis. n. pronus inclinatuſq; ſi gnificat. Res nō habet: ut q ꝓcliuis eſt in odium hominū: q̄ res nomen ſingulare non habet. Liuidi li uor nō multū diſtat ab īuidia de quo ſilius atq; angens utraq; manu ſua gutura liuor. In de liuidus ꝓ īui

fert. Eſt que aliud iracundū eſſe aliud iratum ut differt anxietas ab angore neq;. n. oēs anxii q an gunt̃ aliq̄n neq; anxii ſemp angunt̃ ut inter ebri etatē & ebrioſitatem intereſt. Aliud eſt eſſe ama torem aliud amantem. Atq; hæc aliorum ad alios morbos ꝓcliuitas late patet nā pertinent ad oēs p turbationes in multis etiā uitiis apparet ſed nomē res non habet ergo īuidi & maliuoli liuidi & timi di & miſericordes quia ꝓcliues ad eas perturbati ones ſunt non quia ſemp ferant̃. hæc igitur ꝓcli uitas ad ſuum quodq; genus ſimilitudine corpis ægrotatio dr̃ cum ea intelligat̃ ad egrotandū ꝓ cliuitas ſed hæc in bonis rebus q; alii ad alia bona ſunt aptiores facilitas nominetur: ī malis procliui tas ut ſignificet lapſionē ī neutris habeat ſuperius nomē. quomodo aūt ī corpore morbus ægrota tio & uitiū ſic ī aīo. morbū appellant totius corpo ris corruptionē. Aegrotationē morbū cū ībecilli tate. Vitiū cū partes corporis īter ſe diſſident. Ex quo prauitas mēbrorū diſtortio deformitas. Ita q; illa duo morbus & ægrotatio ex totius ualitudi nis corpis cōquaſſatiōe & ꝑturbatiōe gignunt̃. Vitiū āt integra ualitudine ipſum ex ſe cernitur. ſed tantūmodo ī animo cogitatōe poſſumus mor bum ab ægrotatiōe ſeiungere. Vitioſitas āt eſt ha bitus aut affectio in tota uita ineonſtans & a ſeipā diſſentiens ita fit ut in altera corruptione opinio num morbus efficiatur & ægrotatio ī altera incō ſtantia & repugnantia. Non enim omne uitium partes hēt diſſentientes ut eoꝝ qui nō longe a ſa pientia abſunt affectio eſt illa quidem diſcre pans a ſeipſa dum eſt inſipiens: ſed non diſtorta

do ponitur & υπ̄οκοριστ̄ικω. ū liuidulus iu uenalis: īuideas ſi liuidulus ſis. De liuiore ait maro liuor tabificū malis uenenū: a poetis dr̄ liuor edax: q ut ait Ouidius: paſcitur in uiuis poſt fata qeſcit: flagelli plaga liuiorē facit ut ſcriptū eſt in eccleſiaſtico. i. pallorē: un̄ liuētia planctu brachia dixit filius: & liuētes ſcapulas Hieronymus: talis color in īuidentiū ore con ſpicit̃. In bonis facilitas: in illis q. ꝓcliues ſūt ad humanitatē liberalitatē: ad ingenuas diſci plinas: dicet̃ facilitas: cū ꝓcliuitas dicat̃ in his qui ad aliqd̄ uitiū proni īclinatiq; ſunt: & ita diſtinguit. Mar. Tullius facillitatē dici in bo nis: ꝓcliuitatē ī malis: lapſionē: tanq̄ ī malū: nemo enī dicit̃ recte labi ī id quod bonū eſt. In neutris: q̄ neq; bona neq; mala ſūt q̄ adia phora uocāt græci: īdiferentia nr̄i. Superius nomē. ſ. facilitatis. Morbum appellant: ſabi nus: labeo cæteriq; iuriſcō ſulti: titulo ad edi ctum ediliciū ſic morbū definiūt. Morbus eſt habitus cuiuſq; corporis cōtra naturā: q uſū eius faciat deteriorē: ſed morbū alias in toto corpore accidere dicūt: alias ī parte corpis: to tius corporis morbū eē: ueluti phtphiſis eſt & febris: partis aūt ueluti cecitas: aut pedis debi litas in libris quoq; iuris peritoꝝ ſcriptum ē: morbū & uitiū diſtare: qd̄ uitiū ꝑpetuū. Mor bus cū acceſſu diſceſſuq; ſit: Nunc. Mar. Tul lius paulū diſſidens a finitiōe iuriſcōſultorum ait morbū eſſe totius corpis corruptionē: ue lut febris ē: uitiū q; uero in parte corpis uelu ti claudicatio ē & gibboſitas interdum eſt ui tiū corporale uſq; ad animū ꝑueniens eumq; uitians ut in phrenetico: fit comparatio per ſi militudinē morboris corpis ad morbos aī: ſe neca morbos animi ait eē uitia īueterata & du ra ut eſt auaricia: affectus uero motus aī īpro babiles & concitatos. M. Tullius hoc in loco ſubtilius diſtinctius uberius cūcta partitur & explicat. Morbum cū ībecillitate. i. leuiorē morbū. Integra ualitudine: īcolumi ſanita te uitium in parte corporis cōſpicitur ut ē lu ſcus: claudus: gibboſus: corpus. n. talium ſa num eſt: & integra ualitudine: ſed uitio defor matur. Vitioſitas ē habitus aut affectio: af fectio ē accidēs qualitas uel ſponte uel ſtudio mox deſtituta: nam ſi permaneat fit habitus: dicta affectio q; inficiat qualitate: & erit affectio incipiens habitus: in affectio nes inclinamur ſtudio quo dam. i. uoluntate applicata in aliquas qualitates: quas diligentia cōparat facit q; perfectas: & habitus no minatur: ut res fiat apertior: iracundum eſſe habitus eſt: iratum affectionis: oratorem eſſe habitus ē & ui ctus ſi ī exercitatiōe ſit ut cicero: q aſſiduo ſtudio: ꝑſeuerāti diligētia. Ita rhetoricē ꝑcepit ut ea in eo ꝑpe tua eēt: habitū cōſecutus ē: & qa eius actū ſibi īſtituit ad uſum uitæ: fuit & in habitu & ī uictu. Affectiones ut īqt Ari. in ſcd̄o ethy. neq; uirtus ſunt neq; uitia. Ideoq; ſecūdū affectiones nō laudamur nec uitupera mur: græce habitus dicit̃ εξισ hinc illud plinianum ex epiſtolis: at tantā. ezin ſtudio & exercitatione per uenit. In altero in conſtantia: repugnantia ex hac conſtantia uitioſitatis ē illud oratianum: qd mea cū pugnat ſentētia ſecū: qd̄ petit ſpernit repetit quod nuper omiſit: eſtuat & uitæ diſconuenit ordine toto.

Ebrius Ebrioſus.
Procliuitas
Liuor
Liuidulus.
Facilitas ī bonis.
Procliuitas in malis.
Adiaphora
Morba quid.
Vitiū
Morbi animi: affectus
affectio habitus
Iracūdū eē habitus.
εξιн

Partes dissentiētes. Idē Oratius inqt pars hoium uitiis gaudet cōstāter & urget ꝑpositū: pars multa natat. Sint ne eiusdē. s. uitiositatis. Manētes: iueterata uitia sūt & ptinacit̄ iherētia: ut auaritia & iracūdia. Mouētes: letitia: cupido: metus egritudo aīum mouēt & īpellūt: distrahūtqꝫ uarias ī ptes. Corpis similitudo: sicut ī corpe ē morbus & uitiū: sic. n. aīo. Itē sicut corpe ē sanitas pulchritudo: robur: uelocitas sic ēt in aīo earundē reꝝ similitudo cōspicit̄. Nā sapiēs dr̄ eē ꝓditus aī sanitate: pulchritudine: robore: uelocitate: & similibus. Sanitas sic aī. Vbi nullæ ꝑturbatiōes grassant̄ intra aī penetralia: ubi pura cōcors: iperturbata ē mēs hoīs: ubi illa trāqllitas est quā Democritus euthymian uocat: tūc sanitas aī cōstat: tūc rectū aī seruatur: tūc hō īteger ē aī: nec eget medicina: apud Oratiū ī sermōibus sic scriptū ē: qsnā igit̄ sanus? q nō stultus: qd auarus? stultus & īsanus: qd si qs ñ sit auarus cōtinuo sanus? mime: cur stoice? dicā Tēperātiā q̄ appetitiōes cohibet: libidinē frenat: & ī alios nō rectos īpetus aī dn̄at cuius ptes sūt Cōtinētia. Clemētia: Modestia. Qui ī insipientē cadat: Sicut ī egrotū cadit sanitas corpis: cū curatiōe medicoꝝ morbus auferē: sic ī insipiētē cadit qdā aī sanitas: cū medicamētis philosophoꝝ: phiæqꝫ q̄ aīoꝝ medicina ē ꝑturbatiōes extirpāt: & uitia ex aīo auferūt. Coloris suauitate: pulchritudinis corpalis duo sūt gn̄a. In altero uenustas est. In altero dignitas uenustatē muliebrē appellamus dignitatē uirilē formæ āt dignitas coloris bonitate tuenda ē color exercitatiōibus corpis ut eloqnter scri. M. tul. ī primo de officiis: hoīs natura desiderat ut partes corpis ualeāt uigeant: ut nec absit qd eaꝝ nec egrū debilitatūue sit: ut tota figura & forma: & statura: pulchritudine qdā cōcinnata conueniat: huius pulchritudinis similitudo qdā ī aīs ē qn̄ stabilitas qdā & cōstantia iudicioꝝ opinionūqꝫ cōcordit̄ copulant̄. Aī uires noīant̄ docti idoctiqꝫ ꝑpe īdifferēter hoc locutiōis genus usurpant: ut dicāt hoiem forti aīo: & uiribus aī & mētis robore septum ac munitū eē sicut de corpe robusto dicimus: uires & neruos iesse ī neruis āt robur peculiariter existit. Inde dicimus rē eē sine neruis: q̄ debilis ē & ībecilla. Oratius sine neruis altera qcqd cōposui pars eē putat apud Terentiū: illud ꝑuerbiale digna res ē: ubi tu neruos itendas tuos: qd significat oībus uiribus laborādū eē. Apud. M. Tulliū itaqꝫ cōtēdit oēs neruos chrysippus. Apud. M. Varronē. Aristarchei suos cōtēdūt neruos: ꝑ eo qd ē uires oēs ītēdūt. Martius romanus īperator auctore Iulio capitolino tāta manuū fortitudine ꝓditus fuit ut ī digitis neruos uideret̄ hūisse nō uenas. Iuuamētū neruoꝝ ē sicuti Auicena Galenus & cceteri tradūt ut caro corroboret̄: & corpus fortius fiat origo neruoꝝ a corde ē ut Aristoteles aristotelicique ptinacit̄ affirmāt. Cū cæteri a cerebro oriri tradāt sine neruis sūt q̄dā aīalia ut pisces ut iqt Pli. in. xi. neruicos appellāt hoīes neruis laborātes. Victuuius ī. viii. a q̄ neruicos & podagricos efficiūt græci τανῦρα neruos dicūt īde neurobatæ dcī q ābulāt sup neruos & fūes neruicos. Iulius firmicus neurobatæ īnqt erūt nati subsidere igeniculi. Velocitas corpis nati sub lepori sidere aues uelocitate corpis suprare uidebūt̄ auctor. Iulius fir. ī. viii. Ingenii. laus hic īgeniū uelox dicimus qd uersatile ē & celeritate q̄dam ad res multas ꝑcurrēdas ꝓditū. Iuue. īgeniū uelox audacia pdita. Aī uolētes scd̄m dogma stoicoꝝ locutus ē: q aiūt aīos bene cōstitutos ac sanos nullo morbo nulla ꝑturbatiōe tēptari posse q̄lis ē aīus sapiētis q ī statu btissimo collocatus perēnit̄ ī ea btitate cōsistit. Siue culpa. Repente egrotat corpus hoīs & aliquo morbo uexat̄ sine culpa ip̄ius cū ita natura cōparatū sit ut corpa nr̄a pp fragilitatē ībecillitatēqꝫ sint obnoxia morbis ꝑpe īfinitis sepe uidemus qd tēperatissimos hoīes morbus īuadit. Validissimos phthysis sicut innocētissimos pœ̄a secretissimos tumultus. Aīoꝝ ñ itē offēsiōes aīoꝝ siñ culpa ip̄oꝝ accider̄ ñ possūt nā ut in

nec parua. Morbi āt & ægrotatiōes partes sūt uitiositatis: sed ꝑturbatiōes sint ne eiusdem ptes questio ē. Vitia eni affectiōes sunt manētes: perturbatiōes āt mouētes ut nō possint affectionū manentiū partes esse: atqꝫ ut in malis attingit animi naturam corporis similitudo: sic & in bonis: sunt enim ī corpore ꝓcipua: pulchritudo uires ualitudo: firmitas uelocitas sūt itē in aīo corporis tēperantia: cū ea congruunt inter se: e quibus constamus: sanitas sic animi dr̄ cū eius iudicia opinionesqꝫ concordāt. Eaqꝫ est animi uirtus: quā alii ipsā tēperantiā dicūt esse: alii obtemperantem temperantiæ preceptis: & eam obsequētem nec habentem ullam speciem suam sed siue hoc siue illud sit in solo esse sapiente: est autem quedam animi sanitas quæ in insipientem etiā cadat: cū curatione medicorum perturbatio mētis aufertur. Et ut corporis est qdam apta figura mēbroꝝ cū coloris q̄dā suauitate: eaqꝫ dr̄ pulchritudo sic ī aīo opinionum iudicoꝝqꝫ æqualitas & cōstātia cū firmitate quadā & stabilitate uirtutē subsequens aut uirtutis uim ipsā cōtinēs pulchritudo uocatur itē quæ uiribus corporis & neruis & efficacitati similes similibusqꝫ uerbis aī uires noīant̄. Velocitas autē corpis celeritas appellat̄ q̄ eadem igenii etiā laus hētur ꝑpter aī multaꝝ reꝝ breui tpe percursionē illud animorum corporumqꝫ dissimile est. qd animi ualentes morbo tentari non possunt corpora possunt sed corporum offensiones sine culpa accidere possunt animoꝝ non item quorum omnes

Similitudo corporis ad animū. Euthymia democriti Quis nā igit̄ sannus. In isipiētē sanitas cadit Venustas. Dignitas. Pulchritudo. animi In neruis robur. Cōtendit neruos. Origo neruorum. neruici Neurobatæ. Ingenium uelox. Tēperatissimos morbo iuadit.

quit Oratius. In culpa est animus: qui se non effugit unquam: ẽ enim in potestate nostra turpe agere & nõ agere est in nobis probos eẽ & improbos: sed econtrario non est in arbitrio nostro bene ualere & egrotare: prauitas enim animi ut docet Aristoteles in tertio ethicorum uoluntaria res est. Morbus autem corporis uoluntarius non est Bestiæ simile quiddam: Muta animalia: ut auctor est Seneca in primo de ira humanis affectibus carent: habẽt aũt similes illis quosdã ĩpulsus: alioqn si amor in illis eẽt & odiũ eẽt. Si amicitia. & si multas: si dissensio & cõcordia quoꝝ aliq̃ i illis quoq; extãt uestigia: cæteꝝ humanoꝝ pectoꝝ ꝓprie sunt affectiões ꝑturbatiõesq;: qđ aũt ait Ouidius. Nõ aper irasci meminit: irasci dicit ĩcitari ĩpingi. Aristoteles quoq; in. vii. æthicorũ tradit bestias neq; tẽperatas: neq; ĩtẽperatas dici nisi per similitudinẽ. Inter acutos: Acumine igenii ꝓditos. Hebetes: stupidi ĩgenii ac torpidi. Vt æs corinthiũ in eruginẽ: sensus est sicut æs corinthiũ: qđ reliquo ære ꝓciosius ẽ: tardius fit æruginosum: q̃ cætera: sic igeniosi hoĩes serius ĩcidunt in morbos aĩ: q̃ faciãt hebetes & obtusi: & celerius recreantur reualescũtq;: Erugo dr̃ aeris rubigo. Plinius in. xxxiiii. refert aera extersa. Celerius rubiginẽ trahere q̃ neglecta: nisi oleo perunganť: fit & ærugo plurimis modis nãque & ex lapide: ex quo coquiť. æs deradiť: & ex lamellis aeris ĩ cado sup acetũ suspẽsis & opculo obturatis cuiꝰ rei uictruuius quoque meminit in. vii. Quidã uasa cõdidi aeris fictilibus cõdũt in aceto radũtq; ĩde eruginẽ: alii declinatã aeris scobem aceto spargũt Eruginis in medicia magnus usus. uis eius est collyriis oculorũ aptissima: & de lachrymationibus mordẽdo proficiẽs. Cruda erugo uulnerariis emplastris misceť callũ fistularũ erodi uitiorũq; q̃ circa sedẽ sunt. Aes qđ coronariũ appellãt. ocissime cõtrahit eruginẽ est alterũ genus eruginis quã scoletiã uocant a specie uermiculoꝝ. græce. n. σκωληκίου dicitur uermiculus. Galenus libro nono. τοῦ ἁπλῶν mentionẽ facit erugis quã græco uocabulo appellat Ion. Apud oratiũ & Iuuenalem erugo pro pecunia q̃ ex ære fit decenter usurpať ab erugĩe fit eru giosus Sene. in lib. de breuitate uitæ: maiorem dierũ partem in eruginosos lamellis consumit. Vt misericordia iã dictum est misericordiã a stoicis inter uitia numerari tanq̃ uitiũ sit pusilli aĩ habens tamẽ spẽm humanitatis & clementiæ cũ ex alienis malis ꝓueniat.

morbi & perturbationes ex aspernatione rõnis eueniunt. Itaq; in hoibus solum existunt: nam bestie simile quiddam faciunt: sed in perturbationes nõ incidũt. Inter acutos aũt & hebetes iterest q̃ ingeniosi ut æs corinthium in eruginem sic illi in morbum & incidunt tardius & recreantur. ocius hebetes nõ ita: nec uero in omnẽ morbum ac perturbationem animus ingeniosi cadit. Nõ enim multa efferata & imania: quedam autem humanitatis quoq; habent primam speciem: ut misericordia: ægritudo metus Aegrotationes autem & morbi animorũ difficilius euelle posse putantur: quam summa illa uitia q̃ uirtutibus sunt contraria. Morbis enim manentibus esse uitia sublata nõ possunt: quia non tã celeriter sanantur quam illa tolluntᷓ habes ea: quę de perturbationibus enucleate disputant stoici: q̃ logica appellant: quia disseruntur subtilius. E quibus tãquam e scrupulosis cotibus enauigabit oratio. Relique disputationis cursum teneamus. Modo satis illa dilucide dixerimus pro rerum obscuritate. A. Prorsus: sed si qua diligentius erunt cognoscẽda q̃remus alias. Nunc uela que modo dicebas: expectamus & cursum. M. Quando & aliis locis de uirtute dixius & sæpe dicendũ erit plerasq; enim quæstiones quæ ad uitam moresque pertinent: a uirtutis

Virtutibus cõtraria. ut fortitudini ignauia iusticiæ iniustitia fidentiæ diffidentia. Illud annotandũ unicuiq; uirtuti uitium unũ cõtrarium & alterũ finitimum reperiri aut certo iã noĩe appellatũ aut sine ullo certo noĩe ut religioni cõtrariũ uitium est irreligiositas finitimũ superstitio ut fortitudini cõtraria est ignauia audacia uero appositum est & ꝓpinquũ uitiũ ideoq; Aristoteles latissime disserit in ethicis uirtutes eẽ mediocritates in meditullio excessus & defectus positas: mediocritatem eẽ laudãdam. extrema reprẽsibilia ex qua snĩa ductus est oratianus ille uersus scitu dignus. uirtus est mediũ uitioꝝ & utrinq; reductũ. Logica: quasi rationalia & subtililiter disputata. λογος eni græce rõ est uerbũ & sermo. a philosophis ἀργὸς λόγος: dr̃ ignauia rõ. quã M. Tul. in lib. de fato ĩprobat. E scrupulosis cotibus trãslatio a nauticis q̃ nihil magis q̃ scropulos ut saxa subaquanea. ex qbus ubi enauigauerũt ꝓpe in tuto sunt & reliquũ nauigatiõis cursum facile cõficiũt. Cõsimiliter ĩ oĩone ꝓ celso. sed quoniã emersisse iã euadis & scopulos ꝓteruecta uideť oĩo mea per facilis mihi reliquus cursus ostendiť Hieronymus quoq; scribẽs in ruffinũ eadẽ metaphora usus decenter inqt: sed qm̃ de confragosis & asperis locis enatauit oratio. Nũc uela ante dictum ẽ utrũ mauis ne nos statim uela facere: an quasi e portu egredientes paululũ remigrare per quã nauticã trãslationẽ significat pãdenda eẽ uela oĩonis & latissima disputatiõe expaciandũ quod ꝓpriũ estᷓ peripateticoꝝ quoꝝ oĩo patens ẽ similisq; manui expansæ cum stoicorum ac dialecticorum sit remigatio quorum oratio cõstricta est similisq; pugno concluso. Virtus affectio animi diffinit uirtutem quã philosophi uarie diffiniuerunt. Virtus inquit Aristoteles est habitus electiuus in mediocritate cõsistens. Oratius ita diffinit. Virtus est uitiũ fugere & sapientia prima huic oratianæ diffinitioni declamat. Lactantius dicẽs ĩeptã esse quoniam enim e contrario terminauit ut si diceret bonũ ẽ quod malũ nõ est ex quo melius illi finisse uidentur a quibus dicitur.

Est in nobis recte agere uel per peram
Bruta carent affecti bus humanis
Nõ ap irasci memi nit
Erugo.
Ion.
Erugi nosus
Virtutes ĩter duo uitia
Religio
Irreligiositas
Superstitio
Virtutes ĩ meditullio
Logos
Argos logos
Saxa subaq̃nea.
Oratio lata peripateticorum
Cõclu sa stoicorum
Virtus quid

Luciliāi uersus de uirtute — Virtus est bonū facere:malum non facere.Lucillius.paucis uersibus collegit & enarrat diffinitiōem uirtutis:cum ait.Virtus scire homini rectum:utile quid sit honestū:quæ bona quæ mala.Itē quid inutile turpe inhonestum:uirtus querēdæ rei finē scire modumq;.Virtus diuitiis pretium persoluere posse.Virtus id dare:quod re ipsa debet honori:hostē eē atq; inimicū hominum morumq; bonoꝝ. Cōmoda præterea patriæ sibi prima putare:Deinde parentū.Tertia iam supremaq; nostra.Virtus inquit Seneca: non aliud q̄ recta rō est:cui astipulatur hoc in loco.M.Tullius.Virtus ut auctor ē Augustinus ī quarto de ciuitate dei a ueteribus definita ē.Ars bene recteq; uiuendi.

Virtus recta ratio

Arete unde Ars — Vnde ab eo qđ græce arete dr̄ uirtus nomē artis latinos traduxisse putauerunt.Virtutē antiqui deā fecerūt:quā augustinus nō esse deā sed donū dei asserit.Cicero in rhetoricis uirtutē sic diffinit. Virtus est aī habitus naturæ mō atq; rōni cōsentaneus.

Virtus dea

Virtus expetēda pp se — Sua sponte laudabilis:reꝝ expetēdaꝝ tria genera sūt: nā est qddam qđ sua ui nos alliciat ad sese nō emolumēto captās aliquo.sed trahens sua dignitate:quod genus est uirtus: sciētia ueritas: est alind nō propter se sed propter fructum atq; utilitatem petēdū: qđ pecunia est.Est porro quiddam inter mediū: qđ sua ui & utilitate nos īductor ducit:quo magis expetetur:ut amicitia & bona existimatio.

Amicitia pp se & utilitatem

Aristoteles ait in primo ethicoꝝ uirtutē expeti tum propter se tum propter fœlicitatē per illam namq; fœlices nos fore cōfidimus.

Cacia Cacosis — Sic malo:potius uolo. κακιαν. Diuus Hieronymus in explanatione illius loci ex euāgelio nolite solliciti esse de crastino. sufficit enī diei malicia sua sic exponit. κακια quā latinus uertit in maliciam apđ græcos duo significat & maliciā & afflictionem:quā κακωσιν græci dicunt.& hoc magis pro malicia transferri debuit: cicero mauult κακιον uitiositatem interprætari q̄ malitiam.

Malitia ī bono

Turpe/læ — Cū uitiositas:nomen sit generalius ad omnia uitia pertinens malicia specialius apud ueteres malicia erat.τουμεσον quasi sit & bona & mala:ut dolus bonus & malus.hinc illud plautium cum laude: te ciuem summa omni malicia.P.Africanus omnia mala inquit probra.flagitia: quæ homines faciunt in duabus rebus sunt malicia atq; nequitia.

fonte ducuntur.Quando igitur uirtus est affectio animi constans cōueniensq;: laudabiles efficiēs eos in qbus est & ipsa per se sua sponte: separata etiam utilitate laudabilis:ex ea proficiscunt̄ honestæ uoluntates sententię actiones:omnisq; recta ratio: q̄q̄ ip̄a uirtus breuissime ratio recta dici potest. Huius igitur uirtutis cōtraria est uitiositas.sic enim malo q̄ malitiam appellare eam: quam græci κακιαν appellant.nam malitia certi cuiusdam uitii nomen ē: uitiositas omnium.Ex qua cogitātur perturbationes.quæ sunt ut paulo āte diximus turbidi animorum concitatiq; motus auersi a ratione & inimicissimi mentis uitæq; tranquillæ.Important enī ægritudines anxias atq; acerbas animosq; affligūt & debilitant metu.Item inflammant appetitione nimia quam tum cupiditatem tum libidinem dicimus impotentiam quandam animi a temperantia & moderatione plurimum dissidentem:quæ si quando adepta est id quod ei fuerit concupitum: tum fert alacritatem:ut nihil esse constet quod agat: ut ille qui uoluptatem animi nimiam summum errorem esse arbitratur:eorum igitur malorum in una uirtute posita sanatio est.Quid autem est nō miserius solum:sed fœdius etiam & deformis q̄ egritudine:qs afflictus debilitatusque iacens: cui miseriæ proximus est is qui appropinquans aliquod malum me

Turbidi motus.Apuleius non minus licenter q̄ decenter turbelas appellat hosce turbidos motus pturbationum.Cum ait in demōio Socratis.Quæ omnes turbelæ tempestatesq; procul a deorum celestium tranquillitate exulant.

Impotētia — Impotentiam:Scilicet important.Est autem impotentia īmodica immoderataq; potentia. Impotens fortuna:impotens tyrannus dicuntur a nimia licentia nimiaq; potētia. Suetonius ait Cæsarem edere solitum uoces impotentiæ.

Alacritas — Alacritatem.In malis dici alacritatem testis est Nonius. Et īdicat Cicero cum ait uirum temperatum constantem eē sine alacritate sine ulla libidine. Asconius pedianus tradit alacrem dici eum q uiget sensibus uniuersis quod est iudiciū erecti animi atq; sublimis. sicut econtrario.

Alacer Lacer — Lacer dr̄ amputatis in corpore membris.hoc est auribus oculis manibus.quod & ad animum sepe transfertur.sic Alacer dr̄ is cui omnis sensus in suo loco quisq; degat.illud quoq; ītelligitur.aliud eē alacrem.aliud letum.sunt quia alacrem festinantem & properem dici putent quasi alis acrem.

Voluptatē animi nimiam — Vt ille qui uoluptatem.Hoc sumptum est ex fabula uetusti poetæ fortassis Cecilii.apud quem inducebatur adolescens ex nimia uoluptate impius animi & deerans a ratione nimioq; gaudio penæ desipiens. Simachus ait læticiam esse fuimet ipsius ostentationem.Marcus Tullius epistola quadam ad Cecilium mutuatur hæc eadem uerba eandemq; sententiam tanquam aliena. Sic enim scribit.Repente uero incessi omnibus lætitiis. In quo cum obiurgaret ꝙ nimio gaudio dissiperem.Ita me defendebam uoluptatem animi nimiā: quidam codices habent non animi sed homini.ut sit sensus nimiam homini uoluptatem eē cām desipiētiæ.

Ex gaudio insania — Quod liquet exemplo illius Histrionis.Qui a Mithridate factus repente ditissimus per urbē cōcitatus currebat ex gaudio ex quo cum a prætereuntibus irrideretur uersus ad illos non id mirandum eē dicebat. sed potius quod obuios lapidibus nō feriret præleticia īsaniens. Quis aliqs. Proxius ē.miseriæ ꝑuenientī ex egritudie siue tristitia uicina ē miseria ꝑueniēs ex metu appropiquātis mali nā sicut affligitur quispiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

ex tristitia: sic cruciatur ex metu: tanquam metus & egritudo duæ sint carnificinæ duoque animi tortores.

Pẽdet animi: animo suspenso ẽ & sollicito. Vim mali: ita distingue: nã mali casus ẽ genitiuus neutri generis: ne forte iungas mali poetæ. Impendere saxũ tantalo. M. Tullius in primo de finibus. accedit etiam mors: quæ quasi saxũ tantalo semper impendet: quibus uerbis saxum tantali refert: nunc uero ad dolorẽ & metum decenter accommodat tanquã dolor aut terros semper impendeat quibusdam sicut saxum tantalo. Plato in cratylo tantalon ĩterprætatur dici quasi talãtaton hoc est miserrimũ in fœlicissimumq;: cui uiuenti adhuc aduersa plurima & grauia cõtigerunt. Defuncto præterea saxam in caput pẽdet: quæ sors certe durissima ẽ. Lucretius & alii existimãt superstitiosos significari per eos: quibus casurum ĩminet saxũ

Saxum tantalo impendens
Tantalus uñ

tuit: examinatusq; pendet animi. quam uim significantes mali poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera animique impotentiam & superbiloquentiam: ea communis pœna stultitiæ est: omnibus enim quorum mens abhorret a ratione semper aliquis aliis dolor aliis terror impendet. Atque ut hæ tabificæ mentis perturbatões sunt ægritudinem dico & metum: sic hilariores illæ: cupiditas auide semper aliquid expetens: & inanis alacritas: idest lætitia gestiens non multum differunt ab amentia. Ex quo intelligitur qualis ille sit: quem tum moderatum alias modestum & temperantem alias constantem: continentemq; dicimus. Nonnũquam hæc eadem uocabula: ad frugalitatis nomẽ tãquam ad caput referre uolumus quod nisi eo nomine uirtutes continerentur nunquam illud ita p̄uulgatum esset: ut iam prouerbii locum optineret homiem frugi omnia recte facere: quod idem cum stoici de sapiente dicunt nimis admirabiliter: nimisque magnifice dicere uidentur. ergo is quisquis est qui moderatione & constantia quietus animo est: sibique ipse placatus: ut neq; tabescat molestiis neq; frangatur timore: nec scienter quid appetens ardeat desiderio: nec alacritate futili gestiens deliquescat. Is est sapiens quem querimus, Is est beatus cui nihil humanarum rerum aut intolerabile ad dimitendum animum: aut nimis letabile ad efferendum uideri potest. Quid enim uideatur ei magnum in rebus humanis: cui eternitas omnis: totiusq; mundi nota sit magnitudo? Nam quid aut in studiis humanis: aut in tam exigua uitæ breuitate magnum sapienti uideri potest? qui semper animo sic excubat: ut ei nihil improuisum accidere possit nihil inopinatum: nihil omnino nouum. Atque idem ita acrem in omnes partes aciem intendit: ut semper uideat sedem sibi ac locum sine molestia atq; angore uiuendi ut quemcunque casum fortuna inuexerit hunc apte & quiete ferat: quod qui faciet non egritudine solum uacabit: sed etiam perturbationibus reliquis omnibus: his autem uacuus animus perfecte atque absolute beatos efficit. Idemque concitatus & abstractus ab integra certaque ratione: nõ constantiam solum amittit: uerum etiam sanitatẽ.

Animi ĩpotentiam: immodicam potentiam nt supra: sisenna leticia nimia atq; ĩpotentia animi cõmotis. Superbiloquentia: a superbe loquendo compositum uocabulum: nouãtur enim uerba ex coniunctione: ut uersutilo quas malicias. Dixit uetus poeta: ut incuruescere. sic aũt dr̃ superbiloquẽtia: ut breuiloquentia: ab eodẽ. Mar. Tullio dicta est. ferunt tantalum iouis filium secreta deorũ prodidisse reuellasseq; per quãdam animi ĩpotentiam: quæ mensæ participatiõe usuque deorum nouerat: ex hac superbiloquẽtia apud ĩferos mulctatus. hic Ouidius: hoc illi garula lĩgua dedit. Dolor: hoc ad egritudinẽ refertur: sicut terror ad metum. Tabifice. perturbationes duas metum & egritudinem: optimo epitheto tabificas appellat: quoniam mentem lacerant: animũ exedunt tabem: cruciatũ. afflictonem inferunt liuioris uenenum tabificum dr̃ a poeta. tabificabile dixerunt ueteres. Ad frugalitatis nomẽ: dictum est in tertia tusculana: frugalitatẽ eẽ matrẽ & caput cunctarũ uirtutũ: cuius nomine temperãtia moderatio & modestia continentur: quæ fortitudinẽ prudẽtiam iustitiam complexa est. Hominem frugi: utilem necessarium moderatum omni uirtute præpolentem. in tertio commẽtario fusius uberiusq; perscripsi super hac dictione. Futuli: inani: futilia uasa sunt lato ore fundo angusto: quibus utebantur in sacris deæ uestæ: nam cum aqua ad sacra uestæ pertinens in terra non ponatur: id eni piaculum foret excogitatum est uas quod stare non possit: sed positum statim funderetur. Vnde a fundendo uocata sunt futilia: sic & futiles homines dicti: qui silere tacenda non possunt sed ea effundunt.

Supbiloquentia
Breuiloquentia
Tabificæ pturbatiões
Tabificabile.
Frugi
Futilia uasa
Futilis

Ad efferendum: abiiciendum: affligendũ deprimendum: quod in rebus aduersis fieri solet. Quid magnum: suspicite inquit Boetius cœlum & desinite uilia ac terrena mirari: sapiẽs ut ait seneca plenus ẽ gaudio: hilaris placidus inconcussus: cum diis ex pari uiuit. Itẽ talis est animus sapientis q̈lis mũdus super lunam semp illic serenũ ẽ.

Nihil ĩprouisum. Seneca. sapiẽs ad omnẽ ĩcursum munitus est & intentus. Sapiens dicit illud poeticum. Nõ ulla laborũ o uirgo noua mi facies inopinaue surgit: omnia percepi atq; animo mecum ĩpe peregi.

Sapiẽs plenus gaudio
omnia percepi

Quo circa mollis & eneruata putanda est peripateticorũ rõ & oratio: qui pturbari animos necesse esse dicunt: sed adhibent modum quẽdam quem ultra progredi non oporteat: modum tu adhibes uitio: an uitium nullum est nõ parere rationi? an ratio parum precipit? nec bonum illud esse: quod aut cupias ardenter: aut adeptus te efferas ĩsolenter: Ne porro malum: quo aut oppressus iaceas: aut ne opprimare mente uix constes: eaque omnia aut nimis tristia aut nimis leta errore fieri: Qui sic error stultis extenuetur die: ut cum eadem res maneat: aliter feras inueterata: aliter recentia: sapientem nec attingat quidem omnino. Etenim quis erit tandem modus iste. Quæramus enim modum ægritudinis: in quo operæ plurimum ponitur. Aegre tulisse. Publi. Rutilium fratris repulsam cõsulatus scriptum apud Fanium est: sed tamen transisse modum uidetur: quippe qui ob eã causam a uita recessit. Moderatius igitur fere debuit. Quid si cũ id ferret ĩmodice: mors liberorꝝ accessisset: nata eẽt ęgritudo noua sed ea modica: magna tũ facta eẽt accessio: qd si deinde dolores graues corporis si bonorꝝ amissio: si cæcitas: si exilium si pro singulis malis ægritudĩes accederẽt sũma ea fieret q̃ nõ sustineret. Quid modũ igitur uitio querit: similiter facit si posse putet eum

Stoici extirpãt affectus peripatetici tẽperant Seneca stoicus

Eneruata ratio peripateticorꝝ: Inter stoicos & pipateticos dissidiũ est. stoici enim ut supra docuimus asserunt perturbationes & affectus omnes extirpari posse de mentibus & nullam fibram radiculãq; uitiorum in homine omnino residere assidua meditatione uirtutum. Cõtra peripatetici: qui ex Aristotelis fonte fluxerunt & noui academici affectus moderantur ac temperant: aduersus quos. M. Tul. in præsentia tanquã stoicus alacriter disputat neruosq; cõtendit: quod & Seneca ubiq; librorũ efficere conatur. Dogmatis stoicorum propugnator accerrimus: q in epistolis ad Lucilium sic scribit: utrum satius sit modicos habere affectus an nullos sepe quesitum ẽ. Nostri illos expellũt peripatetici temperant. Ego nõ uideo: quo mõ salubris eẽ aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Cæterum Hiorõymus Lactantius. Augustinus ecclesiastici doctores reprobãt egritudinẽ stoicorum approbãtes mediocritatẽ peripateticorum quod & ratio demonstrat & sensus cõis exposcit namq; extirpare radicitus affectus ẽ hominem ex homine tollere: & ĩ corpore cõstitutum esse sine corpore & optare potiusq̃ docere meritoque scripsit flaccus in satyra. Nã uitiis nemo sine nascit. optimus ille est qui minimis urgetur & apostolica sentẽtia est: Video aliam legem in membris meis repugnantẽ legi mentis meæ. Naturalia. n. hæc sunt non uoluntaria quæ peripatetici pudenter & necessario nobis ĩsita esse demonstrant. stoici ergo ut lactãtii uerbis utar furiosi: qui ea non temperant. sed abscindnnt a rebusq; a natura ĩsitis castrare hominẽ quodãmodo uolunt quod tale ẽ quale si uelint aut metum detrahere ceruis aut uenenũ anguibus aut irã feris aut placiditatẽ pecudibus qd si ut medici dicũt letitiæ affect⁹ ĩ splene est: iræ ĩ felle. libidinis in iecore timoris in corde facilius est interficere aĩal ipsum q̃ ex corpore aliqd euellere quod est animantis naturam uelle mutare sed homines prudentes non ĩtelligunt cum uitia ex homĩe tollunt etiã uirtutem se tollere cui soli locũ faciunt sunt enim hæc implicata. ut alterũ sine altero esse non possit. Nunc qui hanc immobilitatem animi asserũt priuare animum uita uolunt quia uita actuosa ẽ mors quieta qui euellit affectus quibus omnis constat humanitas: ad immobilem stuporem mentis hominem perducere: uult frustra student stoici animum a perturbationibus liberare: & ut ipsi dicunt: quietum tranquillumq; reddere: quod fieri nec potest nec oportet: cum animus immotus ac torpens inutilis sit etiam sibi nec uitam ipsam tueri possit: sed nunc audiamus Marcum Tullium stoicæ sectæ defensorem subneruare conantem orationes rationesque peripateticorum de moderandis affectibus. Alter inueterata. Leuius minoriq; egritudine. Aliter recentia: grauis maiorique mœsticia. Modumq; egritudis Temperamentum, moderationemque: ut modice temperateque dolendũ sit: modus ut ait Plautus optimus est in rebus omnibus. Fratris repulsam. De hoc Plinius in septimo Publius Rutilius morbo leui impeditus nunciata fratris repulsa in consolatus petitione illico expirauit. Summa: aceruatio & cumulus. Qui modum uitio querit: aiunt peripatetici: non est nimia leticia gestiendum: sed modice. Dolebimus sed parũ concupiscemus temperate: irascemur. sed placabimur. hoc uero tale esse uidetur. dicit aduersarius: quale si dicerent non esse currendum concitate: sed gradiendũ moderate: at potest & qui graditur errare & qui currit rectam uiam tenere. Cicero ait similiter facere peripateticos modum uitio adhibentes: ut si putẽt hominem sustinere se posse in media ex saxo præcipitatione: sed sicut q se præcipitauit sese amplius moderari & retinere non põt: sic animus perturbatione ĩpulsus cohibere se non potest: sed præceps fertur: qd autẽ e leucate præcipitauerit non credas simpliciter significari locum editum ex quo præcipitatior sit ruina. sed signate locutus est: ad historiam spectans: est enĩ in epiro leucadum litus. promontorium leucates: ubi est petra eiusdem nominis albicanti colore in pelagus porrecta. ibi saltus fiebat antiqtus: qui ad sedandos amores ualere credebat: quo in loco sapho prima dr̃ ab ex celsa leucate sese deiecisse stimulante cupidine: sicut menander auctor est. præruptã nacta in transitu petram cupidinis oestro percita. ex sũmo præceps ruit: ex animi tui sententia rex ĩperiose. antiqores scriptores nõ sapho sed cephalũ primũ ide desiliisse tradũt ptarolæ

Ecclesiastici cõtra stoicos

Hoiem ex hoĩe tollere

Lex mẽtis repugnans corpori

Letitiæ affectus ĩ splene

Libido ĩ iecore

Timor in corde

Immobilis stupor

Aĩus ĩmotus ĩnutilis

Modus optim⁹

Ex leucate precipitiũ

Salus ad amorem

Sapho ex leucate se dedit

Cephalus

amoribus captum.hinc se deucalion pyrrhæ succensus amore misit & illeso corpore pressit aquas: ob hoc
sapho in epistola ad phaonē iturā sese eē ad leucatē:indeq; se deiecturā minitatur.Ibimus o nvmphæ mon
strata saxa petemus:sit procul isano uictus amore timor.mox in calce epistolæ.sic inqt o saltē miserere cru
delis epistola dicat.ut mihi leucadiæ fata petant aquæ:hoc itelligi uoluit ausonius illo uersu & q̄ nimbosa
saltū leucate minat:hoc signat papinius cū sic scribit in epicedio parentis:saltusq; igressa uiriles non formi
data temeraria leucade sapho:q̄uis quidā aliter legant aliterq; iterpretent:locū hūc ex quinto siluarum. Vitio

igitur uitio querit:similiter facit si posse putet eū q
se e leucade p̄cipitauerit sustinere se cū uelit. Vt eni
id non pōt:sic animus perturbatus & incitatus nec
cohibere se potest:nec quo loco uult insistere oīno
Queq; crescentia pernitiosa sunt:eadem sunt uitio
sa nascētia : egritudo aūt cæteræq; p̄turbatiōes am
plificate certe pestiferæ sunt:igit ēt susceptæ cōtiuo
in magna pestis parte uersant:etenim ipæ se ipellūt
ubi semel a rōne discessum ē:ipsaq; sibi ibecillitas in
dulget:in altūq; prouehit imprudens : nec reperit
locū consistēdi. Quāobrem nihil interest: utrum mo
deratas p̄turbationes approbēt : an moderatam in
iustitiā moderatā ignauiam moderata intēperātiā.
Qui enim uitiis modū apponit his partem suscipit
uitiorum:quod cum ipm per se odiosum est tū eo
molestius:qa sunt in lubrico incitataq; semel i pro
cliue labunt:sustieriq; nullo mō possunt qd q̄ idē
peripatetici perturbationes istas q̄s nos extirpādas
putamus:nō mō nāles eē dicunt sed ēt utiliter a na
tura datas.quorū ē talis oro. Primū multis uerbis
iracūdie laudāt cotē fortitudinis eē dicūt: multoq;
& in hostē & improbū ciuem uehementiores irato
rum ipetus eē. Leuis autem ratiūculas eorū qui ita
cogitarent:prelium rectum est hoc fieri : conuenit
dimicare pro legibus pro libertate pro patria. Hæc
nullam habent uim nixi ira excāduit fortitudo:nec
uero de bellatoribus solum disputant:imperia se
uiora nulla esse putāt sine aliqua acerbitate iracun
diæ. Oratorem denique non modo accusantem
sed ne defendentem quidem probant sine acculeis
iracundiæ. Quæ etiam non adsit si tamen uerbis
atq; motu simulandam arbitrātur ut auditoris irā

sa nascentia:sic argumētū:quod crescēdo p
nitiosum est idē uitiosum ē nascendo:p̄tur
bationes aūt amplificatæ sunt noxiæ : ergo
nascētes & in ortu sunt pestiferæ:est aūt syl
logismus iteger cōstans ex propositione:as
sumptione.& cōclusiōe:propositio ē quæq;
nascētia:assumptio egritudines aūt.conclu
sio.Igitur & susceptæ.iterdū qnq; partitæ sūt
argumētationes in quibus est p̄positio.pro
positiōis approbatio. assumptio assumptio
nis approbatio & cōplexio. Quædam sunt
quadripartita argumēta.q̄dā bipartita: de q
bus apud philosophos & rhetoricos docto
res latissimæ disputatur. Ad moderatā in
iusticiam: Verum aliud ē moderatas eē pertur
bationes. Aliud moderatā iniusticiā & igna
uiam.perturbationes enī siue affectus ige
runtur a natura atq; iplicant:ut diuelli non
possint.iniusticia & ignauia nō sunt natura
les sed uolūtariæ: Partē ultiorum.non uideo
inquit Seneca:quo mō salubris esse aut uti
lis possit ulla mediocritas morbi. Imbecil
litas idulget:ibecillis primo est omnis affe
ctus deinde ipse se cōcitat:& uires dū p̄cedit
parat. Procliue.p̄cliuiter & uelut in p̄ceps.
Cotē fortitudis.ira inqt Arist. priceps peri
pateticorum necessaria ē nec q̄cq̄ sine illa expu
gnari pōt.nisi illa ipleat aīum ut spiritū accē
dat.utēdū aūt illa est nō ut duce. sed ut mili
te utilis inqt ira ē quia pugnatores facit: ut
scias inqt an ira hēat in se generosi aliqd li
beras uidebis gētes q̄ iracundissimæ sunt :
ut germāos & scytas.ubiq; Arist. iræ defen
sor est.aitq; effectus.quosdā siquis illis bene
utat p̄ armis esse & irā cūprimis quā cotem
fortitudis dicunt quia sicut cos acuit ferrū.
Ita ira acuit aīos & accēdit. ira legum p̄sidē
ciuitatisq; rectorē decet. aufer iram regi nō
mō nemo parebit.sed ēt de fastigio p̄cipita
bitur:imo uero ut Lactantii uerbis utar.cui
libet homini eripe hūc affectū qs eū nō spo
liabit?qs nō deridebit? quis nō afficiet iniu
ria?In deū cadit ira ne sit imobilis.irasci rō
nis est auferuntur.n.delicta & refrenat licētia stoici nō uiderunt esse duplicē irā.iustā & iniustā ideoq; eā pe
nitus excidere uoluerunt cū altera sit euellēda altera tēperanda cos aūt q̄ acutū ferrum reddere ualet exors
ipsa secandi uaria est.sunt cotes oleariæ.sunt cotes aquariæ.Pli.ait italiā dare cotes aquarias limæ uice ipe
rantes ferro idem in.xxxv.tradit creticas cotes acuendo ferro diu maximā laudē habuisse secunda laus est
laconicarum.Inter aquarias naxiæ cotis laus maxima fuit.ex oleo & aqua cilicie pollēt q̄dam cotes saliua ho
minis proficiunt q̄ in tonstrinarum officinis inutilis est fragili mollicia.flaminitanæ ex hispania in eo gene
re p̄cipuæ. Leuis ratiūculas dicūt peripatetici rōnes eorum esse futiles & ibecillas qui aiunt pugnādū eē p̄ legi
bus pro pr̄ia q̄ & illi fatent sed citra irā dicūt fortitudinē futurā mācā & debilē.opus.n.eē ira q̄ fortitudinē
acuat spirtū accēdat.mentes iflāmet. Excanduit.exarsit incaluit: Oratorē deniq;.oratorem inquit Aristo.
iratus aliq̄do melior ē.Sene.uero ait.nō iratus orator ē melior imo imitatus iratū.M.Ant.orator apud.M.
Tul.in lib.de ora.differēs p̄cipit in dicēdo irascēdū dolendū.flendū eē q in cā porāda nō dubitauit diloricare
tunicā aqlii rei.& iudicibus cicatrices aduersas senis iperatoris ostendere:neq;.n.fieri pōt ut doleat is qui au
dit ut oderit ut irascat ut ad fletū misericordiāq; deducat nisi oēs hi motus quos orator adhibere uolet iu

Deucalion desilinit
Syllogismus
Quiq; partitæ argumentationes
Perturbatiōes a natura
Iniustitia uolūtaria
Ira cos fortitudinis
Vtilis ira.
In deū cadit ira
Cotes oleariæ aquarie cretice cotes Flaminitanæ.
Orator M.Ant. diloricauti tunicā aqlii

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Si uis me flere dolēdū: ipsi tibi

dici:in ipso oratore ipressi esse atq; iniusti uidebuntur. Virum uideri: a uirilitate uir & uirtute itelligēdus est:tanq̄ ille sit uere uir uereq; uirilis ac fortis:q̄ ira excandescat:attamē uotū satyrographi ē:nesciat irasci cupiat nihil. Lenitatē:lenitas & acerbitas opponunt̄.est enim lenitas mansuetudo quædam & benignitas lenitas legum a Cicerone dicta cum laude in orōne pro.C.rabirio.idē in inuectiuis lenitatis siue idētidem meminit. Lenitudinis nomine.Nonius Marcellus lenitudinē dici pro lenitate demōstrat:& nullus ignorat.sed hoc in loco nō lenitudinis lego sed lenitudinis.ut sit sensus.lenitudinē dici in hominibus: qui irasci nesciunt.pro lenitate siue lenitudine: q̄d nomē in uitio ē & cadit in uituperationē cū lenitas siue lenitudo i laude sit lentitudinē improbamus lenitatē probamus.lentos dicimus hoies qui non mouentur affectibus ac ueluti æquanimitate torpentes stupēt & tarditate pigrant̄.Propert.hostibus eueniat lenta puella meis.Pli.inuere uidet̄:lētū & lenitudinē deriuari a legumie:cui lens ē nomē:sic eni de lente scribit in.xyiii.translatū ē in lenticulas nomē.inuenio apud auctores æquanimitatē fieri uescētibus ea.M.Tul.in epistola ad q̄ntum fratrē didascalica:nō irasci inquit lētitudis est. Libidinē:cupiditatē ulciscendi.sic enim ira diffinitur: ē libido generale uocabulum omnium cupiditatum. Nisi quod libet:tanq̄ ab eo q̄d libet libido dicta sit:ex qua libidine siue cupiditate i animis flagrante præclaræ res a mortalibus cōficiantur. Noctu ambulabat in publico:

Vir

Lenitas

Lenitudo

Lenitudo

Lentiq;

Libido.

oratoris incendat actio.Virum deniq; uideri negāt q irasci nesciat.Eamq; quā lenitatē nos dicimus: uitioso lenitudinis noie appellāt.Nec uero solū hanc libidinē laudāt:est enim ira ut modo diffiniui ulciscēdi libido:sed illud ipsum genus uel libidinis uel cupiditatis ad summam utilitatē esse dicunt a natura datū.Nihil enim quemq̄ nisi q̄ libeat præclare facere posse.Noctu ambulabat in publico themistocles q̄ somnum capere non posset: querētibusq; respondebat.Milciadis trophæis se e somno suscitari Cui non sunt auditæ demosthenis uigiliæ: qui dolere se aiebat,si quādo opificium ante lucana uictus esset industria: Philosophiæ denique ipsius principes nuquam in suis studiis tātos progressus sine

exemplo themistoclis demostenis & aliorum:docet præclara fieri nō posse sine flagrāti libidine siue cupiditate:q̄ stimulus inflāmat excitatq; aios generosos ad magna capescēda ad noctes isomnes agēdas:ad labores exanclandos:themistocles neoclis filius:cum adhuc esset adolescēs inter potus & mulieres uolutabat̄: at postea q̄ persæ milciadis uirtute.& auspiciis in cāpis marathoniis profligati sunt:nihil amplius per itēperantiā facere uisus ē Miratibus tantā uitæ moruq; mutationē dicere solebat.milciadis trophea neq; sinere ipsum dormire:neq; ociosum ac desidem esse:itaq; themistoclis adolescentis uitia:magnis sunt emendata uirtutibus:de quo plutarchus.herodotus.thucidides:probus:emilius.cæteri satis multa:& quoniā in mentionem icidimus themistoclis in transcursu est pēsiculandus locus ex libro de senectute:ubi sic loquit̄ Cato portius:est istud q̄dem leli aliquid sed nequaquam in isto sunt oīa:ut themistoclem ferunt seriphio cuidam in iurgio respondisse:cū ille dixisset nō eum sua sed patriæ gloria splēdorē assecutū.nō hercle iquit. Si ego seriphius essē. Igōbilis:nec si tu atheniēsis esses.clarus unq̄ fuisses hactenus.M.Tul.uel apđ.M.Tulliū Cato in hoc aūt textu pensitandum est uerbum illud. Si ego seriphius essem ignobilis: utrum ignobilis: an nobilis legendum sit:& profecto siquis diligenter introspexerit medulam uerborum & sanguinem historiamq; perspexit.censebit legendum esse nobilis.non ignobilis:quod & uerba plutarchi græca demonstrant sic scribentis. αληθη λεγεσ ειπε αλλ ουτ αν εγω σεριφιοσ ων εγενομην επιφανησ ουτ εσυ αθηναιοσ.idest uera inquit dici.Verum neque ego seriphius existens essem clarus siue nobilis neque tu si atheniensis.Quod si legere lubet ignobilis:potiusquam nobilis:sicut habent pleriq; omnes codices: auctorem habebis platonem quem sequatis:ex cuius racemis.Mar.Tullius sibi uindemiam fecit:qui sic ait i primo de repub.uerum illud themistoclis pulchre se habet qui seriphio cuidam sibi per contumeliam obiicienti:quod non propter seipsum:sed propter eius patriam: tātā esset gloriam consecutus: ita respondit:equidem si ipse seriphius essem in eadem gloria uiuerem: tu uero si atheniensis minime: lectio superior magis quadrare uidetur: cum sententia Ciceronis: cui consimile est illud herodoti ex libro octauo qui tradit non seriphinm hominem sed belbitanum nomine timodemum fuisse:q̄ īfensus themistocli liuore insaniens crimini dabat itionē illius in spartam dicens, illum athenarum respectu non sui ab lacedemoniis honores assecutum & cum non faceret finem talia dicendi. inquit ei themistocles.o homo ita res habet: nec ego si belbitanus forem sic a spartanis honoratus fuissem nec tu etiam si esses atheniensis.

Exēplū Themistoclis

Amussitatus locus Cic. ex catōe Seriphius ignobilis Vindemia ex racemis platōis Exēplū belbitāi Prouerbium demosthene Vigiliæ demosthenis

Demosthenis uigiliæ nimium studium in orationibus componendis. Demostheni Regulo oratorū pytheas & alii obiicientens dicebant.τα του εκεινου ελλυχνιων οζειν. Hoc est opera illius lucernam olere.Demosthenes enim flagrans studio eloquentiæ iugiter lucubrabat.& ut auctor est Plutarchus.sæpe duos uel tres mēses cōtinuos domi iclusus sine intermissione studebat abrasa parte capitis ut exeūdi facultatē sibi ipsi præriperet.Dicitur in eo quoq; tantū studiū fuisse tantusq; labor ut ipedimenta naturæ.Balbus enim erat diligentia iodustriaq; superauerit qui coniectis in os calculis summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciare cōsuescebat neq; consistens loco sed inambulans atq; ascensu arduo ingrediens. Diuus Hiero.in hanc sniam sic scribit demosthenes plus olei q̄ uini expēdisse dr̄ & oēs opifices nocturnis semp uigiliis pueniisse. Lustrasse pythagorā.Pli.in.xxx.refert pithagorā democritū platonē ad magiā discēdā naufragasse exiliis uerius quā perigrinationibus susceptis.Hieronymus in prologo ueteris instrumenti:legimus

Plus olei q̄ uini expēdit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

inqt quosdam lustrasse prouincias nouos adiisse populos maria transisse cupiditate studiorum sic pythagoras memphyticos uates sic Plato egyptum laboriosissime peragrauit dum litteras quasi toto orbe fugiẽtes persequitur. Democritus cõsectatus magos de magica scripsit patrimonium suum patriæ donauit quo expeditius peregrinaretur philosophareturq;. Egritudinem a natura peripatetici tristitiam quæ egritudo est dicũt utiliter necessarie prouidẽter a natura datam esse hominibus sicut reliquos affectus ut scilicet hominem doleãt in delicto & conscientia mordeantur quæ mille testiũ loco ẽ quæ res ꝓficit ad recte uiuendũ.

Pythagoras Plato. Lustratores orbis: Democritus.

flagranti cupiditate facere potuissent. Vltimas terras lustrasse Pythagoram. Democritũ. Platonẽ accepimus. Vbi.n.quod esset quod disci posset: eo ueniendum iudicauerunt num putamus hæc fieri sine summo cupiditatis ardore potuisse.: ipsam ægritudinem: quam nos ut tetrã & immanẽ beluã fugiendam eẽ diximus nõ sine magna utilitate a natura dicũt cõstitutã. ut oẽs castigatiõibus. reprehẽsiõibus: ignominiis affici se ĩ delicto doleret. ĩpunitas.n. peccatoꝝ data uidet̃ eis q & ignominiã & ĩfamiã ferũt sine dolore. Morderi ẽ melius cõsciẽtia: ex quo ẽ illd̃ e uita ductũ ab Affrãio. Nã cũ dissolutus filius heu me miseꝝ dixisset. tũ seuerus pater: dũmõ doleat aliqd doleat quod lubet. Reliquas quoq; partes ægritudinis utiles esse dicũt: Misericordiam ad opem ferendam: & calamitates hominum ĩdignorum subleuandas. ipsum illud æmulari obtrectare non esse inutile: cum aut se non idem uideat consecutum qd̃ alium: aut alium idem quod se. Metum uero si qs sustulisset omnem nitæ diligentiam sublatam fore quæ summa esse in eis: qui leges: qui magistratus: qui paupertatem: qui ignominiam: qui mortem: qui dolorem timerent. Hæc tamen ita disputant: ut resecanda esse fateantur: euelli penitus dicant nec posse: nec opus esse. Vt in omnibus fere rebus mediocritatem esse optimam existiment. Quæ cum exponunt nihil ue tibi uidentur: an aliquid dicere. A. mihi uero dicere aliquid: itaq; expecto quid ad ista. M. reperiam fortasse: sed illud ante: uides ne quanta fuerit apud academicos uerecundia? Plane enim dicunt quod ad rem pertineat: peripateticis respondetur a stoicis. Digladientur illi per me licet: cui nihil est necesse: nisi ubi sit illud, quod uerisimillimũ uideatur inquirere. Quid est igitur quo occurrat in hac quæstione e qua possit attingi aliquid uerisimile quo longius mens humana progredi non potest: diffinitio perturbationis: qua recte zenonem usum puto. Ita enim definit ut pturbatio sit auersa ratione contra naturã animi commotio. uel breuius. ut perturbatio sit appetitus uehementior. Vehementior autem itelligatur is q procul absit a naturæ cõstãtia. Quid ad has diffinitiões possim dicere: atq hæc pleraq; sunt prudẽter acuteq; disserẽtiũ:

Ignominia sine dolore is impune peccat: q ignominiæ notã: infamiæ sugillationem nihil pendit: quam uerentur omnes probi: nam ut ante dictum est uir generosus existimat nullum malum esse peius dedecore & ĩfamia. Ab Afranio: poeta hic fuit: cõditor togatorum clarissimus: de quo oratius: dicitur Afranii toga conuenire menandro hũc ait Quintilianus inquinasse argumenta fedis amoribus puerorũ: inducebatur ab afranio ĩ fabula dissolutus filius: qui castigatus a patre & cõscientia teste affectus ita dolẽter loquitur: heu miserum me: quo audito pater letatus ꝙ filiũ dolentem ex delicto uidebat: subiũxit doleat: qd̃ libet dũ modo aliqd doleat ostendens ægritudinẽ salubriter cõstitutã esse: hoc Afranius usurpat in epistolis ad atticũ cum ait sed tamen dum modo dolẽda aliquid doleant quid libet.

Afranius togatarius

Egritudinis partes singulis perturbationibus partes plures subiiciuntur: ægritudini subiecta sunt misericordia: emulatio: obtrectatio: luctus: angor: lamẽtatio & alia cõplura. Obtrectare: Dixit supra obtrectatio est ea: quã ĩtelligi zelotypiam uolo: egritudo ex eo: qd̃ alter quoq; potiatur eo: quod ille concupierit. Metum: Xenophon ĩ oecomonico & columella: prodiderunt metum utilem eẽ plurimumq; conferre ad diligentiam custodiendi. Resecãda esse: peripatetici affectiones mediocriter temperant resecantes: quæ nimia sunt: stoici radicitus euellunt ac penitus extirpant. Mediocritatem optimam: dicũt αρετασ ειμοιτασ μεσοτητασ uirtutes eẽ mediocritates aurea ab oratio mediocritas cognominatur: ex q̃ ẽ illud ꝓbabile in oĩ uita μιδεν αγαν.i. ne quid nimis.

Dum doleat aliquid

Aurea mediocritas

Apud acade. uerecũdia hoc iõ ĩserit ut ostẽdat acadẽicos ob uerecũdiã nõ audeñ pipateticis cõtradicere qbus stoici utpote ĩuerecũdiores libere respõdent ĩ epistola ad papiriũ petũ ego seruo & seruabo sic.n. assueui platonis uerecundiã. Digladientur dissideãt dissentiãt depugnẽt: tractũ uerbũ a gladiis & gladiatorio certamĩe hierõymus uidi duos digladiãtes Ci.i.i. acadẽicoꝝ ꝙ antipater digladiat̃ cũ carneade tot uolũinibus Sẽsus ẽ stoici & pipatetici ĩter se dissideãt atq; depugnẽt ꝓut lubet: cũ id nihil ad me q nulli sectæ addictus nihil necessario ꝓbare cogor sed id sequor qd̃ uerissimillimũ uideat̃: ex ĩstituto socratico acadẽicaq; disciplĩa. Diffinitio ex diffinitiõe pturbatiõis secũdũ zenonẽ colligit ratiões ꝓbabiles ad cõfutãda decreta peripateticoꝝ in moderãdis perturbatiõibus nã si pturbatiõis diffinitio ꝓba est

Platõis uerecũdia. Digladiari

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Videlicet commotio animi cõtra naturam auersa. A ratiõe omnis perturbatio etiam modica erit repudianda: tanq̃ rationi contraria: & procul a naturæ cõstantia. Ardores animorum: peripatetici iram utilem esse necessariamq; asserentes appellant ardores animorum: & cotes uirtutum impetus illos iracundiæ: qua animi accendũtur & uirtus acuitur. Nunc Cicero ex stoica doctrina differit aduersus sententias peripateticorũ. Gladiatorium id quidem scilicet stomachari: indignari: ira excãdescere. In eis gladiatoribus. In illo genere scilicet gladiatorũ: ex quibus alii: retiarii: alii mirmylones dicebãtur: quidã secutores: quidã tunicati: quidã thraces dicti: emeritos rudiarios appellãt: de quibus affatim apud Suetonium.

Genera gladiatorum. Rudiarii.

Pacideianus: nomen est famosi gladiatoris: cuius meminit oratius in sermonibus: cũ ait: qui peccas minus atq; ego cũ fului rutubæq;: aut pacideiani contento poplite miter prælia rubrica picta aut carbone: uelut si reuera pugnent: feriant uitentq; mouẽtes.

Pacideianus. de quo oratius

Occidam illum: uersus lucilli ex persona pacideiani gladiatoris irato animo pugnãtis aduersus alterũ gladiatorẽ. In os idest ipse prius uulnerabor in ore ab aduersario: quã ego illum cõfodiam. Sura: pulpa cruris: suras esse homini tantũ & crura carnosa testis ẽ Plinius in .xi. apud auctores reperit̃ i egypto quædã nõ habuisse suras. Progredientẽ apud homerum aiacem: homerus ĩ septimo illiados: ĩducit hectorem proceres græcorum ad singulare certamen prouocãtem: ex quo nouem sortes in galeam deiecerunt constituentes ut ille pugnaret cuius sors exisset: fuerunt autem hi: Agamẽnon: Diomedes: duo Aiaces. Idomeneus meriones Eurypilus: Thoas & Vlyxes: quibus sortiẽtibus: interea milites obsecrabãt ut aiacis telamonii aut diomedis: aut agamẽnonis sors exiret: atq; ita euẽit: aiacis quem potissimũ cupiebãt sors ꝓlata est: qui armatus progressit in medium sicut ingenti corpore ita animo quoq; ingẽti: ridẽti uultu pleno gradu trabalem lanceã quatiens quo uiso græci letati sunt: troiani metu perculsi adeo ut ipsum quoq; hectorem corde ob metũ uehemẽtius palpitãte ꝓuocasse peniteret aiax propius hectorem accessit allocutusq; ẽ eiq; respondet hector mox cõgressi mutuis ictibus impetunt adoriuntur lacescunt hector saxo enormi percussus resupinat̃ direpto p precones certamẽ laudat hector robur aiacis seq; ambo honorificis muneribus uicissim ꝓsequuntur hector ensem aiaci dono dat ille hectora baltheo pulcherrimo remunerat̃ atq; ita mutuis donati muneribus ĩ diuersum uterq; digressi ad suos reuerterũt.

Sura

Sortes nouem

Sors aiacis

monomachia hectoris & aiacis

Mutua dona

illa quidẽ ex rhetorũ pompa ardores: animorũ cotesq; uirtutũ an uero uir fortis nisi stomachari cœperit nõ potest fortius eẽ: gladiatorum id quidem quamq̃ in eis ipsis uidemus esse sæpe constant iam: colloquuntur. congrediuntur: querũtur aliquid postulant: ut magis placati quam irati esse uideantur. sed illo genere sit sane pacideanus aliquis hoc animo: ut narrat Lucillius. Occidam illum equidẽ & uincam si id quæris ĩquit. Verum illud credo fore in os prius accipiam ipse. Quam gladium in stomacho sura ac pulmõibus sisto. Odi hominem iratus pugno: nec longius quicquam Vobis: quã dextræ gladium dum accommodet alter. Vsq; adeo studio atque odio illius efferor ira. At sine hac gladiatoria iracũdia uidemus progredientẽ apud Homerum Aiacem multa cũ hilaritate: cũ depugnaturus esset cum hectore: cuius ut arma sumpsit ingressio læticiam attulit sociis terrorẽ autem hostibus: ut ipsum Hectorem quemadmodum est apud Homerum. totum pectore trementem prouocasse ad pugnam pœniteret. Atq; hi collocuti inter se priusquã manum consererent leniter & quiete. nihil ne in ipsa quidem pugna iracunde rabiose ue fecerũt. Egone Torquatum quidem illum qui hoc cognomen inuenit: iratum existimo gallo torquem detraxisse Nec Matcellum apud Clastidium ideo fortem fuisse: qa fuerit iratus. De Africano quidẽ quia notior est nobis propter recentem memoriã uel iurar̃ possum: non illum iracundia tum inflãmatũ fuisse: cũ in Acie. M. Haliẽnum pelignũ scuto protexit: gladiumq; hosti in pectus infixit. De. L. Bruto fortasse dubitarim an: propter infinitum odium tyranni

Torquatum illum historia manlii torquati: satis nota: qui gallum prouocatorem cõgressus occidit: eiq; iacenti torquem aureum detraxit: sibiq; induit: ex quo sibi & posteris peperit torquati cognomen: torquati quoq; milites dicti torquibus insigniti: ut docet uegetius. Apud clastidium: marcellus qui dictus ẽ ob excellentem fortitudinem gladius romanorum: qui Annibalem uinci posse docuit: uiridomarum gallorũ prælio occidit: eiq; detracta opima spolia consecrauit Ioui pheretrio: de quo apud Propertium in quarto cõmentario fusius scripsi: id autem factum est apud clastidium oppidulum in ripa padi situm. Plutarchus non uiridomarum sed brictomartum appellat regem illum: quem marcellus obtruncauit ingenti corporatura præditum: mox fusis hostibus Mediolanum cepit. De Africano: neotheron: idest iuniorẽ Africanum intelligit: qui emilianus dicitur: qui prouocatorem singulari prælio uicit. Plinius & Varro auctores sunt hunc Africanum obsidionali corona donatum esse in Africa manilio consule: Cohortibus seruatis: totidemque ad seruandas eas eductis: hic duos Romani ĩperii terrores sustulit carthagine: numantiaq; deletis. Haliẽnum: nomen proprium in uertinis: mentio fit alterius haliẽni Tyrãni, tarquini supbi: & filii.

Torquatus a torque. Clastidium. Emilianus obsidionali corona donatus.

Effrenatius in aruntem brutus uindex Romanæ libertatis exactor tarquinorum primus consul in prælio cōgressus est aduersus aruntem tarquinii superbi filium qui inflammatus ira ubi brutum esse cognouit cō citat calcaribus equū atq; in ipsum infestus dirigit sensit in se iri brutus auideq; se certamini offert adeoq; i festis animis infestisq; telis concurrunt ut cōtrario ictu uterq; transfixus duabus herentes hastis moribūdi ex equo lapsi sint historiam luculenter copioseq; perscribunt Liuius Dionysius Plutarchus. Cominus ꝓpe eminus procul. Insanire cæperit iram enim breuem insaniam esse dixerunt. Cum erimantheo apro

Brutus in aruntem. Tarquinium

effrenatius in Aruntem inuaserit. Video enim utrū que cominus ictu cecidisse contrario. quid igitur huc adhibetis irā: an fortitudo nisi insanire cœpit: impetus suos non habet: quid Herculem quem in cælum ista ipsa: quam uos iracundiam esse uultis: sustulit fortitudo: iratum ne cēses conflixisse cū eri mantheo apro: aut leone nemeo: an etiam Theseus marathonii tauri cornua comprehendit iratus: Vide ne fortitudo minime sit rabiosa: sitq; iracūda tota leuitatis. Neq; enim est ulla fortitudo: quæ rationis expers est: cōtemnendæ sunt humanæ res: negligenda mors ē. patibiles & labores & dolores putādi. hæc cum constituta sint iuditio atq; cōstanti sententia: tum est robusta illa & stabilis fortitudo: nisi forte quæ uehementer acriter animose fiunt: iracunde fieri suspicamur. Mihi uero ne scipio quidē ille pontifex maximus qui hoc stoicoꝝ uerū esse declarauit: nunquā iratum esse sapientem: iratus uidetur fuisse: cum. T. Graccho: tum cum consulem languentem reliquit: atq; ipse priuatus: ut si consul esset: qui rem pu. saluam esse uellet: se sequi iussit. nescio ecquid ipsi nos fortiter ī rep. fecerimus si quid fecimus certe irati non fecimus. An est quicq̄ similius insaniæ quam ira: quam bene Ennius dixit initium īsanię. color: uox: oculi: spiritus: īpotētia:

iter duodeci herculis labores famigeratos ē aper erimanthius & leo nemeus eurystheus enim herculi iniunxit ut aprum erimantium archadie uastantem agros uiuum caperet quod & si arduum factū uidebatur tamen hercules prudentia ut uiribus usus facile prudentia & uiribus usus facile perficit. Viuumq; aprum ad eurestium deportauit. quo ille uiso pauefactus se in æreo uase abscondit reliqua de leone nemeo & hercule inuulgata litteræ interiores tradunt herculem esse solem quasi heraclem idest herascleos quod significat iunonis idest aeris gloriam quæ porro alia aeris gloria nisi solis illuminatio: qui duodecim signe Zodiaci annuo cursu lustrat: & ob hoc dictus duodecim labores exanclasse. Illud quoq; obiter annotandum: quod annotatu dignissimū est: herculem inter cætera cognomēta Alexicacon quoq; cognomiari: ab eo quod esset defensor hominum: depulsorque malorum Apud rhodios hercules colebatur cū conuitiis ac maledictis: causam refert Lactantius in primo. Maratonii tauri: theseus herculis imitator: cuius nomen in ore semper habebat: coryneporos: idest: clauā ferens marathonium taurum comprehendit per magna detrimenta inferentem: eū que ab hercule olim ex creta in peloponessum traductum athenas uiuum peruexit: quem egeus pater sacrauit apollini. Auctores Diodorus: & Plutarchus. Theseis tonsuræ genus est a theseo nuncupata. qua anteriores capilli tondentur: est autem marathon oppidum atticæ regionis. incam

Erimātium aper.

Hercules sol.

Alexicacos.

Hercu lem coli cū male dictis.

Corinephoros

Taurus marathonius

pis marathoniis milciades persas funditus deleuit. Quæ rationis expers: cum fortitudo uirtus sit sine ratione esse non potest: ferocia enim illa rationis expers temeritas & audatia est de qua ait oratius. Vis consilii expers mole ruit sua: fortitudo enim ut definiunt philosophi: est cōsiderata periculorum susceptio & laborum perpessio: in meditullio timoris & audatiæ posita. Patibiles: morbi & labores patibiles dicuntur: qui ferri tollerariq; & possint & debeant: sicut econtrario impatibiles morbos & cruciatus dicunt intollerabiles asperrimosq;: quos ob magnitudinem ferre non possumus: dicitur & patibile in actiua significatione quod pati potest: sicut ipatibile quod pati non potest: Lactantius impatibili oriri non posse. Scipio ille pōtifex: scipionem nasicam intelligit: qui rem publicā faucibus oppressam pestifera tiberii gracchi manu strangulari passus non est. Nam cum tiberius gracchus in tribunatu profusissimis largitionibus & agrariis legibus fauorem populi occupasset & rempublicam perturbaret: Conuocatus renatus a cōsule Mutio Sceuola deliberabat quidnam in tali tempestate faciendum esset: cunctisq; censcentibus ut cōsul armis rempublicam tueretur: Sceuola negauit se quicquam ui esse acturū: tum scipio nasica quoniam inquit consul dū iuris ordinem sequitur: id agit ut cum omnibus legibus Romanum imperium corruat: ego priuatus uoluntati uestræ me offero: ac deinde leuam manum parte togæ circundans sublata dextra proclamauit: qui rem publicam saluam esse uolunt me sequantur eaque uoce gracchum cum scelerata factione: quas merebatur penas persoluere coegit hic ut ait Augustinus in primo de ciuitate dei cum esset pontifex maximus theatrum constitui uetuit ne græca luxuria obreperet ad uirtutem romanorum labefactandam sensus est scipionem non iratum compræssisse impetus tribunitios Tiberii Gracchi. Si quid fecimus: hoc referendum est ad coniurationem Catilinæ quam Cicero detexit uindicauitque significat autem se non iratum sumpsisse supplicium de coniuratis qui in tulliano morte mulctati sunt. Initium dixit insaniæ Oratius ait. Ira breuis furor est quidam e sapientibus uiris iram dixerūt esse breuem insanië. Ennius dixit

Theseis tonsura

Fortitudo quæ

patibiles

impatibiles

Exēplū scipiōis. nasicæ

Qui rē pu. saluā uult me sequatur.

Ira breuis insania

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1472/D

Initium insaniæ impotens enim sui est decoris oblita: ut scias inquit Seneca nõ esse sanos: quos ira posse/dit. ipsum illorum habitum intuere: flagrant emicant oculi irascentiũ: multus ore totus rubor est: labia quatiuntur: dentes cõprimuntur: capilli subriguntur: spiritus stridens est. Gemitus mugitusq; ut parum explanatis uocibus. Sermo præruptus: & cõplosæ sepius manus: & pulsata humus: pedibus feda uisu & horenda facies. Deprauantium se atq; intumescentium. Achille homerico fedius: Homerus ĩ prima illiados achillem iracundia estuantem scribit. In iurgio aduersus agamẽnonẽ strinxisse gladiũ: illius trucidandi causa: sed eũ pallas cohibuit. Agamẽnõ quoq; furenter irascitur aduersus eundẽ achillẽ: ob chryseida patri redditam: lege Homerum latissime id totũ explicantẽ: de achille dixit Oratius: Impiger: iracũdus ĩexorabilis: acer. Idẽ de agamẽnone & achilie loquens ait: hunc amor ira quidem communiter urit utrunq;

Signa irascentium

Achilles iracũdissimus

Aiacẽ ira. Seneca in hanc sententiam. Aiacem in mortem egit furor: in furorem ira nã cũ resciuiscet quæ fecisset p ĩsaniam icubuit gladio. Insani faciũt uehementius: Insane dixerũt ueteres cũ dicere uellent uehementer: Propterea quod insani ut interpretatur. M. Varro faciũt oĩa uehementer. Sũmam rẽ perficit: narrat homer⁹ ĩ. xy. illiados quẽadmodũ græci fuga cõsternati sunt: utque hector: cui iuppiter fauebat ĩpetũ fecit ad classem græcorũ cremandã: cui rei unus potissimũ aiax restitit arcẽs flãmam cõfodiens troianos ĩcẽdiarios. Exortãs suos ad hostẽ repellendũ: & ita rem græcorũ labantẽ inclinatãq; restituit: hinc ait apud Ouidiũ ĩ. xiii Nempe ego mille meo protexi pectore pupes spem uestri redditus. Stomacho Indignatiõe & iracundia: inde stomachosus: & stomachabũdus dicitur indignabũdus iracũdusq; mouere stomachum significat ĩdignationẽ bilẽq; atq; iracũdiã excitarẽ. M. Tullius nõ illi ut mihi stomachum facerẽt: quẽ ego funditus perdidi: sed certe ut facere se arbitrarentur. Fortitudo est igitur in rethoricis ita difinitur: fortitudo ẽ rerũ magnarũ appetitio: & rerum humilium contemptio & laboris cum utilitate rationis perpensio: & alibi fortitudo est considerata periculorũ susceptio & laborũ perpessio: græci andrian uocant. Spheri nomẽ est philosophi: cuius alibi. M. Tulli. & Quintilianus meminerũt.

Insane p uehementer

Aiax apud ouidiũ

Stomachabuudus

Mouerẽ stomachum

Fortitudo

Andria

Notiones: conceptiones & intelligentias: græci notionem uocant ΕΝΝΟΙΑΝ de qua supra diximus. Inuolutam: diffinitionis officium est ut euoluat inuoluta explicet implicita. retegat operta. Male olere cenum. Augustinus in primo de ci. dei: pari motu exagitatum exalat Horribiliter cenũ & suauiter flagrat unguentum. Senties: quia ex agitatũ spirat graueolentiam. Qualis est cum uxore peripatetici ecclesiasticiq; docto res iustum necessariumq; esse tradũt uti ira aduersus minores cuius affectus nobis datus est ad coercenda peccata: eorũ qui sunt ĩ nostra potestate ut filiorum uxoris famulorum qui arctiore disciplina ad probitatem formandi sunt quorum ætas nisi metu cohibeatur licentia fient deteriores & ab omne flagitium facinusque præcipites.

Notio.

Ira necessaria ad coertionẽ.

dictorum atq; factorum quam partem habent sanitatis: Quid Achille homerico fœdius: Quid Agamemnone in iurgio: nam Aiacem quidem ira ad furorem mortemq; perduxit. non igitur quidem desiderat fortitudo aduocatam iracundiam. satis est instructa: parata armata per sese. nam isto modo q dem licet dicere utilem uinolẽtiam ad fortitudinẽ: utilem etiam dementiam. Quod & insani & ebrii multa faciunt uehementius: semper Aiax fortis tamen fortissimus in furore. nam facinus fecit maximum cum danais inolinantibus summam rem perfecit. Manus prælium cum restituit insaniens. dicamus igitur utilem insaniam: tractata diffinitione fortitudinis: intelliges eam stomacho non egere. fortitudo est igitur animi affectio legi summæ in perpetiendis rebus obtemperans. Vel conseruatio stabilis iudicii in eis rebus: quæ formidolosæ uidẽtur subeundis & repellẽdis uel scientia rerũ formidolosarũ contrariarumq;: aut omnino negligẽdarum cõseruans earum rerum stabile iudicium: uel breuius ut Chrysippus. nam superiores diffinitiones erant spheri hominis in primis bene diffinientis: ut putant stoici. sunt enim omnino oẽs fere similes: sed declarant cõmunis notiones alia magis alia. Quomodo igitur Chrysippus. Fortitudo est inquit scientia preferendarum rerum: uel affectio animi in patiendo ac perferendo summę legi parẽs sine timore. Licet enim insectemur istos: ut Carneades solebat: metuo ne soli philosophi sint. Quæ. n. istarum diffinitionum non aperit notionem nostram quam habemus omnes de fortitudine tectã atq; inuolutã: qua aperta: quis est q aut bellatori aut ĩperatori aut oratori q̃rat aliqd. neq; eos existimet sine rabie quicquã fortiter facere posse: qd stoici: qui omnes insipientes ĩsanos esse dicũt: nõne ista colligũt: Remoue perturbationes: maxieq; iracundiã: iam uidebuntur monstra dicere. Nũc autem ita differunt sic se dicere: omnes stultos ĩsanire: ut male olere omne cœnum. At non semper. commoue: senties: sic iracundus non semper iratus est Lacesse. iam uidebis furentem. quid ista bellatrix iracũdia: cum domum rediit qualis est cum uxore: cum liberis cum familia. An tum quoq; est utilis. Et igi/